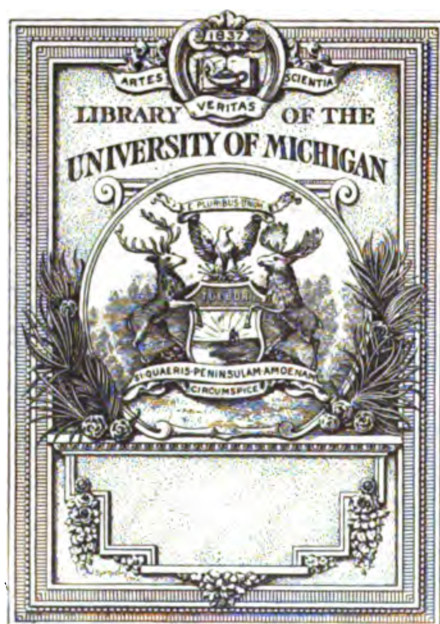

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

ALEX. L. KIELLAND
SAMLEDE VÆRKER
• MINDEUDGAVE •

ALEXANDER L. KIELLAND

i Trediveaarsalderen

ALEXANDER L. KIELLAND

SAMLEDE VÆRKER

MINDEUDGAVE

FØRSTE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

CENTRALTRYKKERIET
KRISTIANIA
1907

NOVELLETTER
(1879)

Haabet er lysegrønt.

„Du støver!“ raabte Fætter Hans.

Ole hørte ikke.

„Han er lige saa døv som Tante Maren,“ tænkte Hans; „du støver, Ole!“ raabte han høiere.

„Aa, om Forladelse!“ sagde Fætter Ole og løftede Benene høit iveiret for hvert Skridt. Ikke for alt i Verden vilde han genere sin Broder; han havde allerede nok paa Samvittigheden.

Gik han kanske ikke netop i dette Øieblik og tænkte paa hende, som han vidste, Broderen elskede, og var det ikke syndefuldt af ham, at han ikke kunde faa Bugt med en Lidenskab, der baade var en Uret mod hans egen Broder og desuden saa aldeles haabløs.

Fætter Ole gik strengt irette med sig selv; og medens han holdt sig paa den anden Side af Veien, for ikke at støve, forsøgte han af al Magt at tænke paa de mest ligegyldige Ting. Men hvor langt borte han end lod sine Tanker begynde, kom de dog ad de underligste Gjenveie tilbage til det forbudne Punkt og begyndte atter at flagre som Fluer om Lyset.

Brødrene, der vare i Feriebesøg hos Præsten, deres Onkel, befandt sig just paa Veien til den nærliggende Sorenskrivergaard, hvor der skulde være Ungdomsselskab med Dans. Der var mange Studenter paa Besøg i Bygden, saa at disse Ungdomsselskaber gik som en Epidemi fra Gaard til Gaard.

Fætter Hans var derfor ret i sit Element: han sang, hans dansede, han var vittig fra Morgen til Aften; og naar hans Tone havde været lidt skarp, da han paastod, at Ole støvede, var det egentlig af Ærgrelse over, at det slet ikke vilde lykkes ham at bringe Broderen op i samme Stemning.

Vi vide allerede, hvad der trykkede Ole. Men selv under normale Forhold var han mere rolig og stilfærdig end Broderen. Han dansede „som en Nøddeknækker“ — sagde Hans —, kunde slet ikke synge (Fætter Hans sagde endog, at han havde en monoton

og usympathetisk Talestemme), dertilmed var han lidt distrait og meget generet i Dameselskab.

Da de nærmede sig Skrivergaarden, hørte de en Vogn bag sig.

„Det er Doktorens," sagde Hans og stillede sig op for at hilse; thi den Elskede var Distriktslægens Datter.

„Oh — hvor yndig hun er — i lyserødt!" sagde Fætter Hans.

Fætter Ole saa strax, at den Elskede var i lysegrønt; men han turde ikke sige et Ord, for ikke at forraade sig ved sin Stemme; thi Hjertet sad ham i Halsen.

Vognen passerede i fuld Fart; de unge Mennesker hilste og den gamle Doktor raabte „Velkommen efter!"

„Nei jagu var det den lysegrønne!" sagde Fætter Hans; han havde neppe faaet Tid til at flytte sine brændende Blikke fra den lyserøde til den lysegrønne; „men var hun ikke deilig — Ole!"

„Aa jo!" svarede Ole med Anstrængelse.

„Du er en Tværdriver!" udbrød Hans indigneret, „men om du end er blottet for al Sands for kvindelig Skjønhed, synes jeg dog, du kunde vise mere Interesse for — for — din Broders Tilkommende."

Du skulde bare vide, hvor hun interesserer mig — tænkte den brødefulde Ole og slog Øinene ned.

Men imidlertid var Hans ved dette yndige Møde kommen op i en henrykt Stemning af Forelskelse og Lyksalighed; han svang sin Stok, knipsede med Fingrene og sang af fuld Hals. Og medens han tænkte paa hende i den lysegrønne Kjole — i det vaarfriske, sommerfugllette Gevandt, som han kaldte det —, faldt der ham en gammel Visestump i Munden, som han sang med stort Velbehag:

Haabet er lysegrønt —
Trommelommelom, trommelommelom,
Stedse og altid skjønt —
Trommelommelom, trommelommelom.

Han syntes, at dette Vers passede saa fortræffeligt til Situationen, at han gjentog det i det uendelige — snart i den gamle Melodis Valsetakt, snart som en Marsch, snart som en Serenade — snart i høie, jublende Toner, snart halvt hviskende, som om han betroede sin Elskov og sit Haab til Maanen og de tause Skove.

Fætter Ole kunde have brækket sig. Thi saa stor Ærbødighed som han end nærede for sin Broders Sang, blev han dog tilslut saa erkekjed af dette lysegrønne Haab og de evindelige „Trommelommelom", at det var ham en sand Lettelse, da de endelig holdt deres Indtog i Gaarden.

Eftermiddagen gik paa sædvanlig Maade ved saadanne Leiligheder; man morede sig fortræffeligt. Thi de fleste vare forelskede, og de, der ikke var det, fornøiede sig næsten endnu bedre ved at holde Øie med dem, der var det.

Der blev spillet Ring i Haven. Fætter Hans løb behændig omkring og gjorde tusinde Løier, bragte Forvirring i Spillet og viste sin Dame alskens Opmærksomheder.

Fætter Ole stod paa sin Post og passede sin Gjerning med Alvor; han opfangede Ringen og sendte den afsted med aldrig svigtende Præcision. Ole vilde ogsaa have moret sig, naar bare ikke hans Samvittighed havde gjort ham saa haarde Bebreidelser for denne brødefulde Kjærlighed til Broderens „Tilkommende".

Da Aftenen begyndte at blive kjølig, flyttede Selskabet ind i Storstuen, og Dansen begyndte.

Ole dansede aldrig meget, men idag var han nu slet ikke oplagt. Han tilbragte Tiden med at iagttage Hans, der hele Aftenen sværmede om „den Tilkommende"; Oles Hjerte sammensnøredes, naar han saa den Lysegrønne fare afsted i Broderens Arme, og det forekom ham, at de dansede hver Dans sammen.

Endelig kom Tiden til Opbrud. De fleste Ældre vare allerede tagne bort med de respektive Vogne, idet Ungdommen havde besluttet at følge hverandre hjem, da det var en deilig Maaneskinsaften.

Men da den sidste Gallopade var danset, vilde Værtinden paa ingen Maade tillade, at de unge Damer gik lige ud i Aftenluften, saa varme som de vare. Hun dekreterede derfor en halv Times Afkjøling. For at udfylde denne paa den behageligste Maade, bad hun Fætter Hans om at synge en liden Sang.

Denne var strax villig; han hørte ikke til disse taabelige Mennesker, der lade sig nøde: han var sig bevidst, hvad han kunde byde.

Der var imidlertid den Eiendommelighed ved Hans's Sang, eller rettere ved Bedømmelsen af den, at Meningerne vare mere end almindeligt delte. Af tre Personer blev hans Sang beundret som uforlignelig skjøn. Disse tre Personer vare for det første Fætter Ole, dernæst Tante Maren og saa Fætter Hans selv. Saa kom der et stort Parti, der fandt, at det var ret morsomt at høre Fætter Hans synge: „han fik altid noget ud af det." Men tilslut kom der nogle Ildesindede, der paastod, at han hverken kunde synge eller spille.

Det var med Hensyn til det sidste Punkt, Akkompagnementet, at Fætter Ole bestandig bar paa en stille Bebreidelse mod Broderen — den eneste, der formørkede hans Beundring for ham.

Han vidste nemlig, hvor megen Møie det havde kostet baade

Hans selv og Søstrene at faa lært ham disse Akkompagnementer, især de tre Mollakkorder, hvormed han pleiede at slutte, og som han øvede sig paa, hver Gang han skulde i Selskab.

Naar han da saa Broderen ved Klaveret lade sine Fingre let og skjødesløst løbe hen over Tangenterne, se op i Taget og mumle: „Ja, hvad staar nu den i!" — som om han søgte efter den rigtige Toneart, da krøb det i Fætter Ole. Thi han vidste, at Hans blot kunde tre Akkompagnementer: et i Moll og to i Dur.

Men naar saa Sangeren, idet han reiste sig fra Pianoet, lod disse tre vel indøvede Mollakkorder klinge saa henkastet — saa vilkaarligt, som om det var noget, der tilfældigvis kom ham i Fingrene, da rystede Ole paa Hovedet og sagde til sig selv: „Dette er ikke ganske ærligt af Hans."

Imidlertid sang Broderen friskvæk af sit rige Repertoire; Schubert og Kierulf vare hans Yndlinge; og saa foredrog han: Du bist die Ruh, Min Elskte, jeg er bunden, Ich grolle nicht, Die alten bösen Lieder, Alt lægger for din Fod jeg ned, Aus meinen grossen Schmerzen, mach' ich die kleinen Lieder — alt med den samme overlegne Ro og dette lette, halvt legende Akkompagnement. Det eneste, der voldte ham lidt Bryderi, var det fatale Sted: Ich legt' auch meine Liebe und meinen Schmerz hinein; men han fik dog noget ud af det.

Da hørte Ole, der nøie kjendte Grændserne for Broderens Færdighed paa Pianoet, at denne forlod de kjendte Veie og begyndte at tumle om mellem Tangenterne; og han troede til sin Skræk at opdage, at Hans søgte efter den usalige „Haabet er lysegrønt". Men til al Lykke fandt han den ikke, hvorfor han indskrænkede sig til at nynne Sangen halvhøit, idet han henkastede de tre berømte Mollakkorder.

„Nu ere vi afkjølede!" raabte den Lysegrønne hurtigt.

Der blev almindelig Latter over hendes Iver for at komme afsted, og hun var ganske rød, da hun sagde Godnat.

Fætter Ole, der stod i Nærheden af Værtinden, tog ogsaa Afsked; Fætter Hans derimod blev holdt tilbage af Sorenskriveren, som ønskede at vide, under hvilke Lærere han havde studeret Musik; og det tog Tid.

Saaledes skete det, at Ole og den Lysegrønne samtidig kom ud i Entréen, hvor de unge Mennesker snart flokkedes om Klædeknagerne, dels for at finde sit eget Tøi, dels for at rive de andres ned.

„Det kan nok ikke nytte at trænge sig frem," sagde den Lysegrønne.

Nu snørede Oles Strube sig sammen paa en chikanøs Maade,

saa at det blot lykkedes ham at frembringe en dum Lyd. — De stod tæt ind til hinanden, da der var trangt, og Ole vilde gladelig givet en Finger for at kunne sige hende noget behageligt eller ialfald fornuftigt; men det var ganske umuligt.

„De har vist ikke moret Dem iaften?" sagde hun venligt.

Fætter Ole tænkte paa den ynkelige Rolle han havde spillet hele Aftenen; hans Uelskværdighed syntes ham saa trykkende, og derfor svarede han (det dummeste, han kunde have svaret — tænkte han, idetsamme Ordene vare udtalte):

„Det er saa leit, at jeg ikke kan synge."

„Formodentlig en Familiesvaghed," svarede den Lysegrønne med et hurtigt Blik.

„N—e—i," sagde Ole yderst konfus, „min Broder synger jo udmærket."

„Finder De!" sagde hun tørt.

Dette var det allerforunderligste som nogensinde var hændt Ole: at der kunde være mere end en Mening om Broderens Sang, og at hun, „den Tilkommende", ikke syntes at være blandt Beundrerne! — og dog var det ham ikke ubehageligt at høre.

Atter en Pause, som Ole forgjæves søgte at bryde.

„Synes De ikke om at danse?" spurgte hun.

„Ikke med alle!" busede han ud.

Hun lo: „Nei, nei! en Herre kan jo vælge."

Nu begyndte Ole at miste Fodfæste. Han følte sig som en, der gaar i sine egne Tanker gjennem Gaderne en Vinteraften, og pludselig mærker, at han er kommen ud paa en glat Holke. Der var ikke andet for end at holde sig oppe og lade staa til, og med Fortvivlelsens Mod sagde han: „Dersom jeg vidste — eller turde haabe, at en af de Damer — nei! at den Dame, som jeg vil danse med, at hun havde Lyst — hm! at hun vilde danse med mig, saa — saa —," længer kom han ikke, og efter at have sagt „saa" et Par Gange til, taug han.

„De kunde jo spørge," — sagde den Lysegrønne.

Armbaandet var gaaet op, og det havde saadan en slem Laas, at hun maatte bøie sig helt forover og knibe, saa hun blev ganske rød, for at faa det sammen.

„Vilde for Exempel De danse med mig?" — det begyndte at gaa rundt for Ole.

„Ja hvorfor ikke," svarede hun. Hun stod og pressede Spidsen af Skoen ned i en Sprække i Gulvet.

„Paa Fredag skal der nok være Fremmede i Præstegaarden — vilde De da lade mig faa en Dans?"

„Med Fornøielse; hvilken Dans ønsker De?“ svarede hun, idet hun bestræbte sig for at tale i Dametone.

„En Française?“ — for de ere saa lange, tænkte Ole.

„Anden Française er ikke optaget,“ svarede Frøkenen.

„Og en Gallopade?“

„Ja — Tak; første Gallopade!“ svarede hun lidt nølende.

„Og en Polka?“

„Nei, nei! ikke mere!“ raabte den Lysegrønne og saa paa Ole med Ængstelse.

Idetsamme kom Hans i fuld Fart: „Aa! hvor heldigt, at jeg fandt Dem, Frøken! — men i hvilket Selskab!“

Dermed trak han paa sin elskværdige Maade den Lysegrønne med sig, for at finde hendes Tøi og slutte sig til de andre.

„En Française og en Gallopade; men ikke mere — jaja! jaja!“ gjentog Fætter Ole. Han stod som fastgroet paa samme Plet. Endelig mærkede han, at han var alene. I en Fart greb han en Hue, listede sig ud ad Bagveien, sneg sig gjennem Haven og krøb saa med stort Besvær over Havegjærdet ikke langt fra Porten, der stod paaklem.

Han slog ind paa den første Fodsti gjennem Marken, idet han fæstede sine Øine paa Præstegaardens Skorstenspiber. Han havde en svag Fornemmelse af, at han blev vaad tilknæs i det høie Græs; derimod mærkede han slet ikke, at Sorenskriverens gamle Uniformshue, som han havde været saa heldig at trive i Farten, vaklede rundt paa hans Hoved, indtil den kom til Ro derved, at den store Skygge gled ham ned over Øret.

„En Française og en Gallopade; men ikke mere! — jaja — jaja!“ —

— Det var temmelig sent paa Natten, da Hans nærmede sig Præstegaarden. Han havde fulgt Doktorens Damer hjem, og nu gik han og gjorde op Dagens Regnskab.

„Hun er lidt sky; men det kan jeg igrunden godt lide.“

Da han bøiede af Veien ved Præstegaardens Have, sagde han: „Hun er forbandet sky, næsten mere end jeg synes om!“

Men da han gik over Gaardspladsen, bandte han paa, at knibske og lunefulde Damer var det ufordrageligste, han vidste.

Sagen var nemlig den, at han slet ikke var tilfreds med Dagens Udbytte. Ikke saa, at han et Øieblik tvivlede om at være elsket; men netop derfor fandt han hendes kolde og tilbageholdne Opførsel dobbelt ærgerlig. Aldrig havde hun kastet Ringen til ham, ikke taget ham op i en eneste Tur, og paa Hjemveien havde hun talt med alle andre end ham. Men næste Gang skulde han tage det paa en anden Maade; hun skulde nok komme til at fortryde den Dag.

Han gik stille i Huset, for at ikke Onkel skulde høre, hvor sent han kom hjem. For at naa sit og Broderens Soveværelse, maatte han passere et stort Loft. Her var et Vindu, der af Ungdommen benyttedes som Dør, hvorigjennem man kom ud paa etslags Altan, som dannedes af Overbygningen over Havetrappen.

Fætter Hans bemærkede, at dette Vindu stod aabent; og derude paa Altanen saa han i det klare Maaneskin sin Broders Skikkelse.

Ole bar endnu de hvide Handsker fra Ballet; han holdt sig med begge Hænder i Rækværket og stirrede Maanen lige i Ansigtet.

Fætter Hans kunde ikke begribe, hvorfor Broderen opholdt sig derude paa denne Tid af Natten; men allermindst kunde han begribe, i hvilken Hensigt Ole havde taget en Blomsterpotte paa Hovedet.

Han er fuld, tænkte Hans og nærmede sig forsigtigt.

Da hørte han Broderen mumle noget om en Française og en Gallopade, og saa begyndte han at gjøre nogle underlige Bevægelser med Hænderne.

Fætter Hans fik det Indtryk, at han forsøgte at knipse med Fingrene; og nu sagde Ole langsomt og tydeligt med sin monotone og usympathetiske Talestemme: „Haabet er lysegrønt — trommelommelom, trommelommelom;" — den Stakkel, han kunde jo ikke synge.

Visne Blade.

Man kan blive træt af at betragte et enkelt Maleri; men man maa blive det af at betragte mange. Derfor ere Øienlaagene saa tunge i de store Gallerier og Siddepladsene saa tæt besatte som en Omnibus om Søndagen.

Lykkelig den, der har Selvovervindelse nok til af den store Mangfoldighed at udpille et lidet Antal Billeder, til hvilke han hver Dag kan vende tilbage.

Paa denne Maade kan man — uden at Gardien'erne mærke det — tilegne sig et lidet Privatgalleri, som man har ganske for sig selv — fordelt i de store Sale. Alt, hvad der ikke hører til denne private Samling, synker ned til Lærred og Forgyldning, — en Dekoration, man passerer paa sin Vei, men som ikke trætter Øiet.

En og anden Gang hænder det, at man opdager et Billede, man hidtil har overseet, men som nu efter grundig Prøvelse optages i Udvalget. Samlingen øger saaledes jævnt, og det var endogsaa tænkeligt, at man ved systematisk at gjennemføre Methoden, kunde gjøre en hel Malerisamling til det Slags Privateiendom.

Men ialmindelighed har man ikke Tid. Det gjælder i en Fart at orientere sig; man sætter et Kryds i Katalogen ved de Billeder, man agter at annektere, ligesom Forstmanden mærker sine Træer, idet han gaar gjennem Skoven.

Disse private Kollektioner blive selvfølgeligt af meget forskjellig Art. Mangen Gang leder man i en saadan forgjæves efter de store, anerkjendte Mesterværker, medens man kan finde et lidet, overseet Billede paa Hæderspladsen, og for at forstaa det underlige Arrangement i mange af disse Smaasamlinger, gjør man bedst i at lade sig føre af den, der har foretaget Udvalget. Her er nu et Billede fra et Privatgalleri. —

Der hang i en Krog af Salonen — 1878 et Billede af den engelske Maler Mr. Everton Sainsbury. Det vakte slet ingen Opmærksomhed. Det var hverken stort nok eller lidet nok til at fængsle den banale Nysgjerrighed; heller ikke var der Spor af moderne Extravagance hverken i Maneren eller i Farven.

Idet man passerede, sendte man det et velvilligt Blik; thi det gjorde et harmonisk Indtryk, og Sujettet var almindeligt og letfatteligt.

Det var to Elskende, der vare blevne en Smule uenige. Og Publikum smilte, idet hver i sit stille Sind tænkte paa disse yndige smaa Uvenskaber, der ere saa heftige og saa korte; der opstaa af de utroligste og forskjelligste Aarsager, men som uforanderlig ende med et Kys.

Og dog samlede dette Billede sig lidt efter lidt en egen Menighed; man kunde mærke, at det var optaget i flere Privatsamlinger.

Naar man styrede mod den kjendte Krog, fandt man ofte Pladsen optaget af en enslig Person, der stod hensunken i Beskuelse. Det kunde være Mennesker af den mest forskjellige Art; men alle fik de et eget fælles Udtryk foran dette Maleri, som om det kastede et falmet, gulagtigt Gjenskin.

Traadte man saa nærmere, fjernede gjerne Beskueren sig: det var som om blot en ad Gangen kunde nyde dette Kunstværk, som om man helst vilde være alene med det. —

I en Krog af Haven, lige ved den høie Mur, staar et aabent Lysthus. Det er ganske simpelt bygget af grønne Spiler, der danne en stor Bue med en Bagvæg. Hele Lysthuset bedækkes af vild Vin, der fra den venstre Side slynger sig over det buede Tag og hænger ned tilhøire med lange, tynde Grene.

Det er sent paa Høsten; Lysthuset har allerede mistet sit tætte Løvtag. Kun de yderste, fine Stængler af den vilde Vin have endnu sine Blade i Behold. Og førend de falde, skjænker Sommeren

dem, idet den gaar, alle de Farver, den har tilovers; og som lette Guirlander af gule og røde Blomster hænge de endnu en Tid og smykke Haven med Høstens tungsindige Pragt.

Rundt paa Jorden ligge de nedfaldne Blade; og midt foran Lysthuset har Vinden med stor Flid hvirvlet sammen de smukkeste af dem til en rund, sirlig liden Gravhoug.

Træerne ere allerede afpillede, og paa en nøgen Gren sidder den lille Havesanger med det rustbrune Bryst — som et vissent Blad, der er blevet hængende — og gjentager utrættelig en liden Stump, som den husker af sin Vaarsang.

Det eneste frodige i det hele Billede er Epheuen. Thi Epheuen er som Sorgen, den holder sig frisk baade Sommer og Vinter.

Den kommer smygende med de bløde Følehorn, den lægger sig ind i de mindste Sprækker, den trænger sig gjennem de mindste Aabninger; og først naar den har voxet sig stor og stærk, mærke vi, at den ikke mere lader sig rive ud, og at den ubønhørligt fortsætter med at ødelægge den hele Bygning.

Men Epheuen er som den velopdragne Sorg; den dækker sine Ødelæggelser med de glatte, smukke Blade. Og Menneskene smile med glatte Ansigter, idet de lade, som om de ikke vide, at de vandre omkring mellem Ruiner med Epheu over. —

Midt i det aabne Lysthus sidder en ung Pige paa en Straastol; begge hendes Hænder hvile i Skjødet. Hun sidder med bøiet Hoved og et forunderligt Udtryk i det smukke Ansigt. Det er ikke saameget Krænkelse eller Vrede, endmindre almindeligt Surmuleri, der taler ud af disse Træk; det er snarere en uhyre, bitter Skuffelse. Hun ser ud, som om hun var ifærd med at miste noget uden at eie Kraft til at holde fast, — som om noget visnede for hende.

Han, der støtter sig til hendes Stol med den ene Haand, begynder at forstaa, at Situationen er alvorligere, end han tænkte. Han har forsøgt alle Midler for at faa den oprindelig saa ubetydelige Strid bilagt og glemt: han har talt Fornuft, han har prøvet Spøg; han har bedet om Tilgivelse, gjort sig saa ydmyg — kanske mere end han har ment —; men alt forgjæves. Intet synes istand til at rive hende ud af den halvdøde Stemning, hvori hun er fangen.

Derfor er det med et Udtryk af Ængstelse, at han bøier sig ned mod hende:

„Men du ved dog, at igrunden holde vi begge saa meget af hinanden."

„Hvorfor blive vi da saa let Uvenner, og hvorfor ere vi saa bitre og onde mod hinanden?"

„Men, Kjære! det Hele var jo fra først af en ren Ubetydelighed."

„Netop derfor! — husker du, hvad vi har sagt hinanden? hvorledes vi kappedes om at finde de Ord, vi vidste, vilde være de mest saarende. O — at tænke sig, at vi benytte vort Kjendskab til hinanden for at udfinde de ømmeste Steder, hvor de onde Ord kunde ramme! — og det kalde vi Kjærlighed."

„Kjære — tag det nu ikke saa høitideligt," svarede han, idet han forsøgte en lettere Tone, „om Menneskene holde nok saa meget af hverandre, ere de dog stundom lidt uenige; det kan nu engang ikke være anderledes!"

„Jo, jo!" raabte hun, „der maa gives en Kjærlighed, for hvilken Strid er umulig; eller ogsaa — eller ogsaa har jeg taget feil, og det, vi kalde Kjærlighed, er ikke andet end —"

„Tvivl ikke om Kjærligheden!" afbrød han hende ivrigt; og han skildrede i varme og veltalende Ord denne Følelse, der forædler Mennesket, idet den lærer os at bære hinandens Svagheder; der skjænker os den høieste Lyksalighed, idet den trods alle smaa Uenigheder binder os sammen med de skjønneste Baand.

Hun havde kun hørt halvt paa ham. Hendes Blik var faret hen over den halvvisne Have; hun havde indaandet den tunge Luft fra det døende Planteliv — og hun havde tænkt paa Vaaren, paa Haabet og paa denne almægtige Kjærlighed, der ender som en Blomst om Høsten.

„Visne Blade" — sagde hun roligt, og idet hun reiste sig, spredte hun med Foden alle de smukke Blade, Vinden med saamegen Møie havde samlet.

Hun gik op ad Alléen, der førte til Huset; han fulgte lige bagefter. Han taug; thi han havde ingen Ord. En døsig Følelse af Ængstelse og Mathed lagde sig over ham; han spurgte sig selv, om han endnu kunde naa hende, eller om hun var hundrede Mile borte.

Hun gik med bøiet Hoved og saa ned i Blomsterbedene. Der stod Asterserne som forrevne Papirblomster paa vissent Potetesgræs, Georginerne hang med de dumme Kræmmerhushoveder paa de knækkede Stilke, og Stokroserne havde smaa vantrevne Knopper i Toppen og store, vaade, raadne Blomster nedover Stilken.

Og Skuffelse og Bitterhed skar sig dybt ind i det unge Hjerte. Mens Blomsterne døde, modnedes hun for Livets Vinter.

— Saaledes forsvandt de opad Alléen. Men den tomme Stol blev staaende i det halvvisne Lysthus, medens Vinden atter fik travelt med at ordne Bladene til sin lille Gravhoug. —

Og i Tidens Løb komme vi alle — hver efter sin Tur — for at sætte os paa den tomme Stol i en Krog af Haven og stirre paa en liden Gravhoug af visne Blade. —

Erotik og Idyl.

„Se bare til at komme sammen!“ sagde Fru Olsen.

„Ja, jeg forstaar ikke, hvorfor I ikke gifte Eder nu til Høsten,“ udbrød den ældre Frøken Ludvigsen, der sværmede for den sande Kjærlighed.

„Aa ja!“ raabte Frøken Louise, som var vis paa at blive Brudepige.

„Men Søren siger, han har ikke Raad,“ svarede den Forlovede lidt frygtsomt.

„Ikke Raad!“ gjentog Frøken Ludvigsen, „at en ung Pige kan nævne et saadant Ord! Hvis du allerede nu vil lade din unge Elskov gro over af prosaiske Beregninger, hvad bliver der saa tilbage af den ideelle Glands, som kun Kjærligheden formaar at sprede over Livet. At en Mand kan tage saadanne Hensyn, kan jeg tilnød forstaa — det er jo paa en vis Maade hans Pligt; men en fin Kvindesjæl i Forelskelsens Skjærsommer! — nei, nei, Marie! lad for Guds Skyld ikke disse lave Pengespørgsmaal formørke din Lykke!“

„Aa nei!“ raabte Frøken Louise.

„Og desuden,“ tog Fru Olsen tilorde, „desuden har din Kjæreste slet ikke saa lidet at leve af. Min Mand og jeg begyndte saamænd med meget mindre. — Jeg ved, hvad du vil sige, at Tiderne vare anderledes dengang. Ja, Gudbevars! dette vide vi; jeg undrer mig bare over, at I ikke blive kjede af at fortælle os det. Tro I da ikke, at vi Gamle, der selv have oplevet Overgangen, har den bedste Indsigt i, hvad der fordredes for at leve før og nu. Naar derfor jeg som en erfaren Husmoder siger, at din Kjærestes Gage hos min Mand i Forbindelse med, hvad han lettelig vil kunne tjene ved Extraarbeide, er tilstrækkeligt til at gifte sig paa, saa kan du vel begribe, at jeg tager det tilbørlige Hensyn til de forandrede Forhold.“

Fru Olsen var bleven ganske ivrig, uagtet Ingen tænkte paa at sige hende imod. Men hun var saa ofte i Samtaler af den Art bleven irriteret ved at høre især de unge Fruer udbrede sig over, hvor latterlig billigt alting havde været for tredive Aar siden. Det var somom man vilde forringe den mønsterværdige Maade, hvorpaa hun havde ført sin Husholdning.

Denne Samtale gjorde et dybt Indtryk paa den Forlovede; thi hun havde megen Tillid til den kloge og erfarne Fru Olsen. Og denne havde, siden Marie blev forlovet med Sorenskriverens Fuld-

mægtig, taget sig meget ivrigt af hende. Det var en energisk Kone, og da hendes egne Børn allerede vare voxne og gifte hver paa sin Kant, var det et velkomment Afløb for hendes Virkelyst at faa ligesom en Anpart i de unge Forlovede og hvad der vedrørte dem.

Maries Moder var derimod en meget stilfærdig Dame. Hendes Mand, der havde haft et lidet Embede, var død saa tidligt, at Pensionen var yderst knap. Hun var af god Familie og havde i sin Ungdom ikke lært andet end at spille Pianoforte. Denne Færdighed havde hun forlængst ophørt at øve, og i Tidens Løb var hun blevet overordentlig religiøs. —

— „Hør nu, min kjære Fuldmægtig! tænker De slet ikke paa at gifte Dem?" spurgte Sorenskriveren paa sin godslige Maade.

„Jo!" — svarede Søren langtrukkent, „naar jeg faar Raad."

„Raad," gjentog Sorenskriveren, „De er s'gu ikke daarligt stillet. Jeg ved, at De har lagt Dem noget tilbedste." —

„En Ubetydelighed," — indskjød Søren.

„Nuvel — lad saa være; men det viser, at De har økonomisk Sands, og den er mange Penge værdt. Med Deres gode Examen, Deres Familieforbindelser og øvrige Konnektioner i Hovedstaden behøver det ikke at vare saa længe, inden De kan begynde at søge de mindre Embeder, og er man først kommen ind paa Embedsbanen, saa gaar det — som De ved — af sig selv."

Søren bed sig i Pennen og saa raadvild ud.

„Lad os nu tænke os," fortsatte Principalen, „at De — takket være Deres Sparsommelighed — kan sætte Bo uden synderlig Gjæld, saa har De jo Deres Fuldmægtiggage og hvad De ellers vil kunne fortjene ved Extraarbeide. Og det skulde dog være underligt, om ikke en Mand med Deres Dygtighed skulde finde Plads for sin overflødige Tid i en opadstræbende Handelsby som vor."

Søren tænkte hele Formiddagen paa Sorenskriverens Ord; det stod mere og mere klart for ham, at han overvurderede de økonomiske Vanskeligheder ved at gifte sig, og det var jo igrunden sandt, han havde adskillig Tid tilovers fra Kontoret.

Han skulde spise Middag hos Principalen, hvor ogsaa hans Kjæreste var. Idetheletaget mødtes de Unge næsten vel saa ofte hos Sorenskriverens som i Maries Hjem. Thi den eiendommelige Færdighed, Fru Møller — Maries Moder — havde erhvervet sig i at give alle Samtaler en religiøs Udgang, var ikke videre tiltrækkende for de Unge.

Ved Bordet blev der talt om et lidet yndigt Hus, Fru Olsen havde opdaget: „ret en Rede for et Par nygifte", som hun udtrykte sig.

Søren erkyndigede sig i Forbigaaende om Prisen og fandt den noksaa rimelig i Forhold til Fruens Beskrivelse.

Naar Fru Olsen saa gjerne vilde se dette Ægteskab fremskyndet, saa var det for det første — som antydet — for at faa noget at beskjæftige sig med, og dernæst kom det af et ubestemt Ønske om, at noget overhovedet skulde foregaa — et psychologisk Fænomen, der ikke er sjeldent hos energiske Karakterer under smaa, ensformige Forhold.

Sorenskriveren arbeidede i samme Retning, for det første efter Ordre fra Fruen, og for det andet, fordi han tænkte, at naar Søren blev gift med Frøken Marie, der skyldte hans Hus saameget, vilde han bindes end fastere til Kontoret, og Sorenskriveren var tilfreds med sin Fuldmægtig. —

Efter Bordet spadserede de Forlovede i Haven. De talte sammen paa en underlig, stakaandet Maade, indtil Søren i en Tone, som skulde være let, henkastede den Bemærkning: „Hvad mener du, om vi giftede os ihøst?"

Marie glemte at blive overrasket; hun havde jo selv gaaet i de samme Tanker, og derfor svarede hun, idet hun saa ned: „Ja, synes du bare, vi har Raad, skal det vist ikke være mig imod."

„Lad os engang regne efter," sagde Søren og trak hende ind i Lysthuset. —

En halv Time efter traadte de Arm i Arm ud i Solskinnet. Det var somom det ogsaa skinnede af dem; thi der hviler en Glands over en kjæk Beslutning, tagen efter moden Overveielse og Beregning.

En og anden kunde mene, at man ikke bør stole ubetinget paa et Regnestykkes Rigtighed alene af den Omstændighed, at to Elskende havde faaet ud præcis den samme Facit, især hvor Problemet har dreiet sig om Valget mellem den høieste Lyksalighed eller Forsagelse.

Søren havde ogsaa, mens de regnede, haft nogle Anfægtelser. Han mindedes, hvorledes han selv i Studenterdagene havde talt i høie Ord om Ansvaret mod Efterslægten, hvorledes han ad filosofiske Omveie havde paavist det egoistiske ved Kjærligheden og opkastet det latterlige Spørgsmaal, om man saadan uden videre har Ret til at sætte Børn i Verden.

Men Tiden og det praktiske Liv havde heldigvis helbredet ham for disse ørkesløse og skadelige Tankeexperimenter. Og desuden var han altfor sædelig og velopdragen til at ville støde den Intet anende Elskede ved at medtage i Beregningen en saa frivol Udsigt som den, at de kunde faa mange Børn. Det er jo netop saa

smukt, at de unge Mennesker overlade disse Ting til Vorherre og Storken. —

Der blev stor Glæde ikke alene hos Sorenskriverens; men hartad den ganske By kom i en Art Febertilstand ved Efterretningen om, at Fuldmægtigen skulde have Bryllup til Høsten. Thi de, der kunde vente Invitation til Bryllupet, glædede sig længe forud; og de, der ikke kunde vente det, ærgrede sig og skumlede; men de, som vidste, at de stod paa Exspektancelisten, vare halvt fortumlede af Spænding. Og al Sindsbevægelse har Værd i rolige Smaabyer.

— Fru Olsen var en modig Dame, og dog bankede hendes Hjerte, da hun begav sig paa Veien til Enkefru Møller. Det er saa sin egen Sag at bede en Moder om at faa Lov til at holde Datterens Bryllup. Men hun kunde have sparet sin Ængstelse.

Thi Fru Møller skyede enhver Anstrængelse næsten ligesaameget som hun skyede Synden i enhver Skikkelse, og derfor følte hun en stor Lettelse ved Fru Olsens Forslag, der blev fremsat med en for denne Dame usædvanlig Delikatesse. Det var imidlertid ikke Fru Møllers Manér at vise nogen let eller tilfreds Stemning. Da Alt jo igrunden var „Kors“ paa en eller anden Maade, lod hun det ogsaa nu skinne igjennem, at hendes Taalmodighed var istand til at bære enhver Tilskikkelse.

Fru Olsen vendte straalende tilbage fra denne Visit. Hun var gaaet glip af den halve Fornøielse ved dette Ægteskab, om hun ikke havde faaet holde Bryllupet; thi at holde Brylluper var Fru Olsens Specialitet. Hun lagde da sin Økonomi tilside, og den Tilfredsstillelse, hun følte ved at faa Brug for hele sin Arbeidskraft, gjorde hende formeligt elskværdig. Desuden var Embedet godt, og Olsen havde altid eiet en liden Formue, som der imidlertid aldrig blev talt om.

— Saa blev der da holdt Bryllup, og et prægtigt Bryllup var det. Frøken Ludvigsen havde skrevet en rimfri Sang om den sande Kjærlighed, der blev sunget ved Bordet, og Louise tog sig bedst ud af alle Brudepigerne.

De Nygifte flyttede ind i den af Fru Olsen opdagede Rede, for at begynde denne halvbevidste Tilværelse af festlig Lyksalighed, som Englænderne kalde „Honningmaaneden“, fordi den er for sød, Tyskerne „Flitterwochen“, fordi Glandsen svinder saa hurtigt, og vi „Hvedebrødsdagene“, fordi vi vide, at der kommer Husmandskost bagefter.

Men i Sørens Hus varede Hvedebrødsdagene længe, og da Vorherre gav dem en liden Engel med gule Lokker, var deres Lykke

saa stor, som vi overhovedet kunne vente den i denne triste Verden.

Med Hensyn til Indtægten — saa slog den nogenlunde til, uagtet Søren desværre ikke havde opnaaet at sætte Bo uden Gjæld; men med Tiden skulde det nok rette paa sig. — —

— Ja, med Tiden! — Aarene gik, og hvert Aar skjænkede Vorherre Søren en liden Engel med gule Lokker. Efter et sexaarigt Ægteskab havde han altsaa præcis 5 Børn. Den lille rolige By var uforandret, Søren var fremdeles Fuldmægtig, Sorenskriverens vare de samme; men Søren selv var ikke til at kjende igjen.

Der gives Sorger og tunge Slag af Skjæbnen, om hvilke man siger, at de kunne gjøre en Mands Haar graat paa en Nat. Saadanne Tilskikkelser vare ikke faldne i Sørens Lod. Hvad der havde sat ham graa Haar i Hovedet, bøiet hans Ryg og gjort ham gammel før Tiden, var en langsom, vulgær Sorg — Næringssorgen.

Næringssorgen spiller den samme Rolle blandt Sorgerne som Tandpinen blandt Sygdommene. Den er ikke nogen enkelt Smerte, der lader sig beseire i aaben Kamp; den er ikke som en Nervefeber eller en anden „ordentlig" Sygdom, der har en Udvikling — en Krisis. Men ligesom Tandpinen er lang og ensformig som en Bændelorm, saaledes lægger Næringssorgen sig om sit Offer som en graa Sky; man tager den paa sig hver Morgen med sine luvslidte Klæder, og man sover sjelden saa dybt, at man ganske glemmer den.

Det var i den lange Kamp mod den fremtrængende Fattigdom, Søren havde slidt sig op; og dog var han en stor Økonom.

Men der gives to Slags Økonomi: den aktive og den passive. Den passive Økonomi tænker Dag og Nat paa, hvorledes den skal spare en Skilling; den aktive pønser ligesaa ivrigt paa, hvorledes den skal tjene en Daler. Den første Slags Økonomi — den passive — hører hjemme hos os, den aktive i de store Samfund — væsentlig i Amerika.

Søren havde sin Force i den passive Retning. Han anvendte al sin Fritid og lidt af Arbeidstiden med til at udspekulere alskens Besparelser og Indskrænkninger. Men enten det nu kom af, at han ikke havde Held med sig eller — hvad der er mest troligt — af, at hans Indtægter i Virkeligheden vare for smaa til at leve af med Kone og 5 Børn, nok er det: hans finantsielle Stilling forværredes.

Alle Pladse i Livet synes saa vel besatte: og dog er der nogle Mennesker, der komme an overalt. Søren hørte ikke til disse, og

han søgte forgjæves efter dette Extraarbeide, der baade for ham selv og for hans Kjæreste havde staaet som en dunkel, men rig Indtægtskilde. Heller ikke havde han nogen Gavn af sine gode Forbindelser. Der er altid fuldt op af Folk, der ville hjælpe haabefulde, unge Mennesker, som kunne hjælpe sig selv; men trængende Familiefædre komme altid til Uleilighed.

Søren havde haft mange Venner. Man kunde ikke sige, at de havde trukket sig tilbage fra ham; men han var ligesom bleven borte for dem. Naar de nu mødtes, var der en vis Forlegenhed paa begge Sider. Søren havde ikke længer Sands for, hvad der interesserede de andre; og disse kjedede sig, naar han udbredte sig over, hvor haardt han arbeidede og hvor dyrt det var at leve.

Og naar han saa en enkelt Gang blev buden i Herreselskab til en af sine Ungdomsvenner, gik det ham som det pleier at gaa Folk, som til dagligt lever yderst tarveligt: han forspiste sig og drak formeget. Og fra at have været den muntre, men fine og forsigtige Søren, sank han ned til at blive etslags Nar, der holdt vrøvlede Taler, og om hvem Selskabets Hvalpe samlede sig efter Bordet, for at gjøre Løier. Men hvad der gjorde det pinligste Indtryk paa hans Bekjendte var, at han var bleven aldeles ligegyldig for sin Paaklædning.

Søren havde nemlig været yderst nøiagtig med sit Toilette; i Studenterdagene hed han „den sirlige Søren". Og selv som Familiefader havde han en tidlang vidst at give sine tarvelige Klæder et vist Sving. Men efterat den haarde Nød havde tvunget ham til at bruge hvert Klædningsstykke i en unaturlig lang Tid, havde hans Forfængelighed tilsidst givet sig over. Og naar en Mand mister Sandsen for at holde sin Person pen, mister han den gjerne totalt. Det var hans Kone, som maatte gjøre ham opmærksom, naar Anskaffelsen af en ny Frak var absolut nødvendig, og naar hans Flipper bleve altfor fillede i Kanten, klippede hun dem med en Sax.

Selv havde han andet at tænke paa — Stakkel. Men naar der kom Fremmede i Kontoret eller naar han skulde ind ad en Dør, havde han den rent mekaniske Vane at spytte paa sit Frakkeopslag og gnide det med Haanden. Ligesom de rudimenta af Organer, der ere gaaede tilgrunde ved Ikkebrug, som Zoologerne finde hos visse Dyr, var dette den eneste Levning af „den sirlige Søren"s Pyntelyst. —

Imidlertid bar Søren sin værste Fiende i sit eget Indre. Han havde i sin Ungdom syslet med Filosofi, og nu hændte det stundom,

at denne usalige Lyst til at tænke kom over ham, kuldkastede alle Indvendinger og endte med at stille alt paa Hovedet.

Det var, naar han tænkte paa sine Børn, at dette hændte ham.

Naar han betragtede disse smaa Skabninger, som — det kunde han ikke skjule for sig selv — i Tidens Løb bleve mere og mere vanskjøttede, var det umuligt for ham at se dem under Kategorien: gullokkede Engle, som Vorherre havde givet ham. Han maatte jo tilstaa, at Vorherre ikke giver os saadanne Gaver uden nogen Foranledning fra vor Side, og da spurgte Søren sig selv: Har du havt Ret til dette? Han tænkte paa sit eget Liv, der var begyndt under lykkelige Forhold. Han kom fra et komfortabelt Hjem; hans Fader — en Embedsmand — havde givet ham Landets bedste Uddannelse; han var udrustet til Livets Kamp som de Bedste; — og hvorledes var han kommen fra det?

Og hvad havde han at give sine Børn med i den Kamp, hvori han sendte dem? De begyndte sit Liv i Trang og Mangel, som helst skulde skjules; de lærte tidligt den bitre Uoverensstemmelse mellem Forventningerne og Fordringerne til Livet og de ydre Kaar; og fra sit uryddige Hjem vilde de medtage — kanske den tungeste Arv et Menneske kan slæbe med sig gjennem Livet: Fattigdom med Pretensioner.

Søren prøvede at sige: Vorherre vil nok tage sig af dem. Men han skammede sig strax; thi han følte, at det var Noget, han sagde, for at undskylde sig og berolige sin Samvittighed.

Disse Tanker vare hans værste Plage; men, for at sige Sandheden, det var ikke ofte, de kom over ham; thi Søren var bleven sløv. Det mente ogsaa Sorenskriveren. „Det var i sin Tid," pleiede han at sige, „en ret flink Mand — min Fuldmægtig. Men — ser De! dette overilede Giftermaal, de mange Børn o. s. v. — kort sagt, det er næsten forbi med ham."

Daarligt klædt og daarligt ernæret, fuld af Gjæld og Bekymringer var han træt og udslidt uden at have udrettet noget. Og Livet gik sin Gang, og Søren slæbte sig med. Han syntes glemt af alle undtagen af Vorherre, der — som sagt — hvert Aar skjænkede ham en liden Engel med gule Lokker. —

Sørens unge Hustru havde trolig fulgt sin Mand gjennem disse sex Aar, og saa var hun ogsaa kommen til det samme Maal.

Det første Aar af hendes Ægteskab var gledet forbi som en Drøm af svimlende Lyksalighed. Naar hun løftede den lille gullokkede Engel op for de beundrende Veninder, var hun skjøn som et fuldendt Billede af Moderglæden; og Frøken Ludvigsen sagde: „Se! den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed!"

Men snart blev Fru Olsens „Rede" for trang; Familien øgede, mens Indtægterne stod stille. Daglig stilledes der nye Krav til hende, nye Sorger og nye Pligter. Marie tog kraftig fat, thi hun var en modig og forstandig Kvinde.

Det er ikke et Arbeide af de saakaldte opløftende, at forestaa et Hus fuldt af smaa Børn uden Midler til at tilfredsstille endog de tarveligste Fordringer til Komfort og Velvære. Dertilmed var hun jo aldrig rigtig frisk; hendes Tilstand bevægede sig mellem enten nylig at have havt et Barn eller snart at skulle have et. Medens hun kavede fra Morgen til Aften, mistede hun sit gode Humør, og hendes Sind blev bittert; stundom spurgte hun sig selv: hvorledes hænger dette sammen?

Hun saa den Iver, hvormed de unge Piger eftertragte Ægteskabet, og den selvtilfredse Mine, hvormed de unge Mænd tilbyde det; hun tænkte paa sine egne Erfaringer, og hun fik en Følelse af, at man havde narret hende.

Men det var ikke rigtigt af Marie at tænke saaledes; thi hun havde faaet en udmærket Opdragelse.

Den Livsanskuelse, hvori hun tidligt var bleven indøvet, var den eneste skjønne, den eneste, der var istand til at redde det Ideale for hende i Livet. Ingen styg, prosaisk Betragtning af Tilværelsen havde nogensinde kastet sin Skygge over hendes Udvikling; hun vidste, at Elskoven er det skjønneste paa Jorden, at den staar over Fornuften og findes i Ægteskabet; med Hensyn til Børn havde hun lært at rødme, naar de nævntes.

Der var altid vaaget strengt over hendes Læsning. Hun havde læst mange alvorlige Bøger om Kvindens Pligter; hun vidste, at hendes Lykke er at blive elsket af en Mand, og hendes Bestemmelse at være hans Kone. Hun kjendte Menneskenes Ondskab, hvor ofte de stille sig iveien for to unge Elskende; men hun vidste ogsaa, at den sande Kjærlighed tilslut gaar seierrig ud af Kampen. Og naar Menneskene gik tilgrunde i Livets Kamp, var det fordi de sveg Idealet, og det hun troede paa, skjøndt hun ikke vidste, hvad det var.

Hun kjendte og elskede de Digtere, hun fik læse. Meget af det erotiske forstod hun kun halvt, men det var netop saa yndigt. Hun vidste, at Ægteskabet var en alvorlig — meget alvorlig Ting, hvortil der hørte Præst, og at Ægteskaberne stiftes i Himmelen ligesom Forlovelserne i Balsalen. Men naar hun i hine unge Dage tænkte sig dette alvorlige Forhold, da var det somom hun saa ind i en fortryllet Skov, hvor Amoriner binde Kranse, Storkene bringe smaa gullokkede Engle, og foran den lille Hytte i Baggrunden,

der dog er stor nok til at rumme al Verdens Lyksalighed, sidder det ideale Ægtepar og fordyber sig i hinandens Øine.

Og aldrig havde nogen været smagløs nok til at sige til hende: „Undskyld Frøken! skulde De ikke have Lyst til at følge mig om paa den anden Side, og se Sagen et Øieblik paa Vrangen. Tænk, om det Altsammen ikke var andet end Dekorationer af Pap."

Nu havde Sørens unge Hustru rigelig Anledning til at iagttage Dekorationerne paa Vrangen. —

Fru Olsen havde fra Begyndelsen besøgt hende sent og tidligt og overvældet hende med Raad og Tilrettevisninger. Baade Søren og hans Kone vare mangen Gang hjertelig kjede af hende; men de skyldte jo Olsens saameget.

Dog lidt efter lidt kjølnede den gamle Dames Iver. Da de Unges Hus ikke længer var saa rent, saa ordentligt og mønsterværdigt, at hun kunde være stolt af sit Værk, forsvandt hun efterhaanden; og naar Sørens Kone en enkelt Gang bad om Raad eller Hjælp, var Fru Sorenskriverinden paa sin høie Hest, indtil den unge Frue ikke mere henvendte sig til hende. Men naar Samtalen i Selskaber faldt paa Sorenskriverens Fuldmægtig, og Nogen ytrede Medlidenhed med den stakkels Kone med de mange Børn og de kummerlige Indtægter, da tog Fru Olsen Ordet med stor Kraft: „Jeg kan forsikre Dem, at om Marie havde dobbelt saa meget at leve af og slet ingen Børn, vilde det dog ikke forslaa. Hun er — ser De!" — og Fru Olsen gjorde en Bevægelse med Hænderne, som om hun øste ud til alle Sider.

Marie kom ikke ofte i Selskab; og naar hun saa optraadte i sin vel ti Gange forandrede Brudekjole, var det ialmindelighed for at sidde alene i en Krog eller føre en kjedelig Samtale med en ligestillet Husmoder om de dyre Tider og de urimelige Tjenestepiger.

Og de unge Damer, der havde samlet Herrerne omkring sig enten midt paa Gulvet eller i det Værelse, hvor de fandt de bedste Stole til at ligge i, hviskede til hverandre: „Hvor det dog er kjedsommeligt, at de unge Koner aldrig kan tale om andet end Husholdning og Børnetøi."

I den første Tid havde Marie ofte havt Besøg af sine mange Veninder. De vare henrykte over det hyggelige Hus, og den lille gullokkede Engel maatte formelig beskyttes mod deres graadige Beundring. Men naar det nu hændte, at en af dem forvildede sig ind til hende, var det helt anderledes. Der var ikke længer nogen gullokket Engel i ren, broderet Kjole med røde Silkebaand at fremvise. Børnene, der aldrig vare presentable uden Varsel, bleve i Hast jagede ud — efterladende Legetøi paa Gulvet, halvspiste

Smørogbrød paa Stolene og denne eiendommelige Atmosphære, som man i det høieste kan taale hos sine egne Børn.

Dag ud og Dag ind gik hendes Liv under stadig Slid; mangengang, naar hun maatte høre sin Mand klage over, hvor haardt han arbeidede, tænkte hun med etslags Trods: Jeg gad vide, hvem der har det tungeste Arbeide af os to?

I en Henseende var hun lykkeligere end sin Mand. Hun havde ingen Anelse om Filosofi, og naar hun kunde stjæle sig til et lidet, roligt Øieblik, for at fordybe sig i sig selv, færdedes hun paa helt andre Veie end den arme Filosof.

Hun havde intet Sølvtøi at pudse, ingen Guldstads, hun kunde tage frem og pynte sig med. Men i Hjertets inderste Krog gjemte hun alle Minderne fra det første Aar af hendes Ægteskab, fra dette eventyrlige Jubelaar. Og hun pudsede dem — disse Minder; hun holdt dem saa blanke, at de skinnede klarere for hvert Aar, som gik.

Men naar den trætte og forgræmmede Husmoder i al Hemmelighed smykkede sig med disse Herligheder, var det dog ikke saa, at de formaaede at kaste nogen Glands over hendes nuværende Liv. Hun var sig neppe bevidst nogen Sammenhæng mellem den gullokkede Engel med røde Silkebaand og den lille femaars Gut, der laa og grov i det mørke Gaardsrum. Disse Øieblikke rev hende ud af al Sammenhæng, det var som en Opiumsrus.

Naar der saa blev raabt paa hende etsteds fra i Huset, eller et af Børnene blev bragt brølende ind fra Gaden med en stor Kugle i Panden, skjulte hun i Hast sine Skatte, og med sit sædvanlige Udtryk af haabløs Træthed lod hun sig atter gribe af sine utallige Pligter og Sorger.

— Saaledes var det gaaet med dette Ægteskab og saaledes arbeidede disse Ægtefolk sig fremad. De trak begge det samme tunge Læs; men trak de sammen? — Det er trist, men det er sandt: naar Krybben er tom, bides Hestene. —

— Der var stor Chocolade hos Frøknerne Ludvigsen — lutter Ugifte.

„Thi de gifte Damer ere saa prosaiske," sagde den ældre Frøken Ludvigsen.

„Uf ja!" raabte Louise.

Stemningen var belivet som den pleier at være i saadant Selskab og ved saadan Leilighed; og idet Samtalen fór Byen rundt, kom den ogsaa indom hos Søren. Alle vare enige om, at det var et høist ulykkeligt Ægteskab og et sørgeligt Hus; nogle syntes Synd, andre dadlede.

Da tog den ældre Frøken Ludvigsen Ordet med en vis Høitidelighed: „Jeg skal sige Eder, hvad Feilen er ved dette Ægteskab; for jeg kjender Sagen tilbunds. Allerede før hun blev gift, var der ved Marie noget beregnende, noget lavt prosaisk, der er aldeles fremmed for den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed. Dette har senere udviklet sig og hævner sig nu grusomt paa dem begge. Thi vistnok har de ikke meget at leve af; men hvad skulde det gjøre for To, som i Sandhed elske hinanden? det er dog ikke Rigdommen, som betinger Lykken. Er det ikke meget mere netop i det fattige Hjem, at Kjærligheden paa det skjønneste viser sin Almagt? — Og hvem vilde desuden kalde dem fattige! Har ikke Vorherre rigeligen velsignet dem med sunde og friske Børn? Se — det er nu deres Rigdom! Og havde deres Hjerter været opfyldte af den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed, saa — saa —"

Frøken Ludvigsen stod lidt fast.

„Hvad saa?" — spurgte en modig, ung Dame.

„Saa" — fortsatte Frøken Ludvigsen med Høihed, „saa skulde vi nok ogsaa have seet, at deres Livsvei var bleven dem beskikket ganske anderledes."

Den modige Dame skammede sig.

Der blev en Pause, under hvilken Frøken Ludvigsens Ord sænkede sig dybt i alles Hjerter. De følte alle, at dette var Sandheden, al Uro og Tvivl, som maaske kunde findes hos en og anden, forsvandt; og alle styrkedes i sin skjønne og urokkelige Tro paa den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed; thi de vare alle ugifte.

Balstemning.

Ad de glatte Marmortrin var hun steget op uden Uheld, uden Anstrængelse, alene baaret af sin store Skjønhed og sin gode Natur. Hun havde indtaget sin Plads i de Riges og Mægtiges Sale uden at have betalt Adgangen med sin Ære og sit gode Rygte. Og dog var der Ingen, som kunde sige, hvorfra hun var kommen; men der hviskedes om, at det var dybt nedefra.

Som et Hittebarn i en Udkant af Paris havde hun hensultet sin Barndom i et Liv mellem Last og Armod, som kun de have Begreb om, der kjende det af Erfaring. Vi andre, der have vor Kundskab fra Bøger og Beretninger, maa tage Fantasien tilhjælp, for at faa en Ide om den arvelige Jammer i en stor By; — og endda er maaske de skrækkeligste Billeder, vi udmale os, blege mod Virkeligheden.

Det var igrunden kun et Tidsspørgsmaal, naar Lasten skulde gribe hende — som et Tandhjul griber den, der kommer for nær en Maskine —; for — efter at have hvirvlet hende rundt i et kort Liv af Skjændsel og Fornedrelse — med en Maskines ubønhørlige Nøiagtighed at lægge hende af i en Krog, hvor hun ukjendt og ukjendelig kunde ende dette Vrængebillede af et Menneskeliv.

Da blev hun, som det undertiden hænder, „opdaget" af en rig og høitstaaende Mand, idet hun som fjortenaars Barn løb over en af de bedre Gader. Hun var paa Veien til et mørkt Bagværelse i Rue des quatre vents, hvor hun arbeidede hos en Madame, hvis Specialitet var Balblomster.

Det var ikke blot hendes overordentlige Skjønhed, der fængslede den rige Mand, men hendes Bevægelser, hendes Væsen og Udtrykket i disse halvfærdige Træk — alt syntes ham at tyde paa, at her førtes en Kamp mellem en oprindelig god Karakter og en begyndende Frækhed. Og da han besad den overflødige Rigdoms uberegnelige Luner, besluttede han at gjøre et Forsøg paa at redde det stakkels Barn.

Det var ikke vanskeligt at sætte sig i Besiddelse af hende, da hun ikke tilhørte nogen. Hun fik et Navn og blev anbragt i en af de bedste Klosterskoler; og hendes Velgjører havde den Glæde at iagttage, at de onde Spirer døde hen og forsvandt. Hun udviklede en elskværdig, lidt indolent Karakter, et feilfrit, roligt Væsen og en sjelden Skjønhed.

Da hun derfor blev voxen, giftede han sig med hende. De levede et meget godt og fredsommeligt Ægteskab. Uagtet den store Aldersforskjel havde han en ubegrændset Tillid til hende, og hun fortjente den.

Ægtefolk leve ikke saa nær indpaa hinanden i Frankrige som hos os; deres Fordringsfuldhed er derfor ikke saa stor og deres Skuffelser mindre.

Hun var ikke lykkelig, men tilfreds. Hendes Karakter egnede sig for Taknemlighed. Rigdommen kjedede hende ikke; tvertimod — den glædede hende mangengang paa en næsten barnagtig Maade. Men det anede Ingen; thi hendes Væsen var altid sikkert og værdigt. Man anede kun, at det ikke stod rigtigt til med hendes Oprindelse; men da Ingen svarede, holdt man op at spørge: man har saameget andet at tænke paa i Paris.

Sin Fortid havde hun glemt. Hun havde glemt den paa samme Maade som vi har glemt Roserne, Silkebaandene og de gulnede Breve fra vor Ungdom, fordi vi aldrig tænke paa dem. De ligge nedlaasede i en Skuffe, som vi aldrig aabne. Og dog — hænder

det en enkelt Gang, at vi kaste et Blik i denne hemmelige Skuffe, da vilde vi strax mærke, om der manglede en eneste af disse Roser eller det allermindste Baand. Thi vi huske det altsammen paa en Prik: Minderne ligge der lige friske — lige søde og lige bitre.

Saaledes havde hun glemt sin Fortid: laaset den ned og kastet Nøglen fra sig.

Men om Natten drømte hun undertiden skrækkelige Ting. Hun følte atter, hvorledes den gamle Hex, hos hvem hun havde boet, ruskede hende i Skulderen, for at jage hende afsted i den kolde Morgen til Madammen med Balblomsterne.

Da fór hun op i Sengen og stirrede ud i Mørket i den dødeligste Angst. Men saa følte hun paa Silketæppet og de bløde Puder, hendes Fingre fulgte de rige Forsiringer paa hendes prægtige Seng; og idet smaa søvnige Englebørn langsomt trak det tunge Drømmetæppe tilside, nød hun i fulde Drag dette eiendommelige, usigelige Velbefindende, vi føle, naar vi opdage, at en ond og hæslig Drøm kun var en Drøm.

Lænet tilbage i de bløde Hynder kjørte hun til det store Bal hos den russiske Ambassadeur. Jo nærmere man kom Maalet desto langsommere gik Farten, indtil Vognen naaede den faste queue, hvor det kun gik Skridt for Skridt.

Paa den store Plads foran Hotellet, der var rigt oplyst med Fakler og Gasflammer, havde der samlet sig en stor Mængde Mennesker. Ikke blot Spadserende, der vare blevne staaende, men hovedsagelig Arbeidere, Lediggjængere, fattige Fruentimmer og tvivlsomme Damer stode tæt sammenpakkede paa begge Sider af Vognrækken. Lystige Bemærkninger og ufine Vittigheder i det simpleste Parisersprog haglede ned over de fine Folk.

Hun hørte Ord, som hun ikke havde hørt paa mange Aar, og hun rødmede ved Tanken om, at hun kanske var den eneste i hele den lange Vognrække, der forstod disse gemene Udtryk fra Paris's Bærme.

Hun begyndte at se paa Ansigterne omkring sig; hun syntes, hun kjendte dem alle. Hun vidste, hvad de tænkte, hvad der foregik i alle disse tæt sammenpakkede Hoveder, og lidt efter lidt strømmede en Hær af Erindringer ind paa hende. Hun værgede sig saa godt hun kunde; men hun kjendte sig ikke selv igjen denne Aften.

Altsaa havde hun ikke tabt Nøglen til den hemmelige Skuffe! modstræbende trak hun den ud, og Minderne overvældede hende.

Hun mindedes, hvor ofte hun selv — halvt Barn — med graadige Øine havde slugt de fine Damer, der kjørte pyntede til Baller eller Theatre; hvor ofte hun havde grædt i bitter Misundelse over de Blomster, hun møisommelig satte sammen, for at smykke andre. Her saa hun de samme graadige Øine, den samme uslukkelige, hadefulde Misundelse.

Og de mørke, alvorlige Mænd, der med et halvt foragteligt, halvt truende Blik mønstrede Ekvipagerne — hun kjendte dem alle.

Havde hun ikke selv som liden Pige ligget i en Krog og med opspilede Øine lyttet til deres Taler om Livets Uretfærdighed, om de Riges Tyranni, om Arbeiderens Ret, den han bare behøvede at udstrække Haanden, for at tage.

Hun vidste, at de hadede alt — ligefra de velnærede Heste og de høitidelige Kuske til de blanke, skinnende Kareter; men mest dem, der sad indeni — disse umættelige Vampyrer og disse Damer, hvis Smykker og Pynt kostede mere Guld end et helt Livs Arbeide indbragte en af dem.

Og idet hun betragtede Vognrækken, der langsomt bevægede sig gjennem Mængden, dukkede en anden Erindring op, et halvglemt Billede fra hendes Skoleliv i Klosteret.

Hun kom med ét til at tænke paa Fortællingen om Pharao, der med sine Stridsvogne vilde følge Jøderne gjennem det røde Hav. Hun saa Bølgerne, som hun altid havde forestillet sig røde som Blod, staa som en Mur paa begge Sider af Ægypterne.

Da lød Mose Røst, han udstrakte sin Stav over Vandene, og det røde Havs Bølger sloge sammen og opslugte Pharao og alle hans Vogne.

Hun vidste, at den Mur, der stod paa hver Side af hende, var vildere og rovgjerrigere end Havets Bølger; hun vidste, at der kun udfordredes en Røst, en Moses, for at sætte dette Menneskehav i Bevægelse, saa at det knusende væltede sig frem, overskyllende hele Rigdommens og Magtens Glands med sin blodrøde Bølge.

Hendes Hjerte bankede, hun trykkede sig skjælvende ind i Hjørnet af Vognen. Men det var ikke af Angst, det var, forat de derude ikke skulde se hende; thi hun skammede sig for dem.

For første Gang i hendes Liv stod hendes Lykke for hende som en Uretfærdighed, som noget, hun skammede sig ved.

Var dette hendes Plads i den bløde, elegante Ekvipage, blandt disse Tyranner og Blodsugere? Hørte hun ikke snarere til derude i den bølgende Masse blandt Hadets Børn?

Halvglemte Tanker og Følelser reiste sit Hoved som Rovdyr, der længe have været bundne. Hun følte sig fremmed og hjemløs i

sit glimrende Liv, og med en Art dæmonisk Længsel mindedes hun de skrækkelige Steder, hvorfra hun var kommen.

Hun greb i sit kostbare Kniplingsshawl; der kom over hende en vild Trang til at ødelægge, til at rive noget istykker, — da dreiede Vognen ind under Hotellets Portal.

Tjeneren rev Døren op, og med sit velvillige Smil, sin rolige, aristokratiske Anstand, steg hun langsomt ned af Trinet.

En ung attachéagtig Skabning styrtede til og var lykkelig, da hun tog hans Arm, endnu mere henrykt, da han troede at bemærke en usædvanlig Glands i hendes Blik, men i den syvende Himmel, da han følte hendes Arm skjælve.

Fuld af Stolthed og Haab førte han hende med udsøgt Sirlighed op ad de glatte Marmortrin.

— „Sig mig engang — skjønne Frue! hvad er det for en venlig Fe, der gav Dem denne vidunderlige Vuggegave, at der ved Dem og ved alt, hvad der vedrører Dem, skulde være noget Aparte. Om det saa ikke er andet end en Blomst i Deres Haar, saa har den en egen Charme, som om den var vædet af den friske Morgendug. Og naar De danser, er det som om Gulvet bølger og føier sig efter Deres Trin."

Greven var selv ganske forbauset over denne lange og vellykkede Kompliment; thi han havde ellers ikke let for at udtrykke sig i Sammenhæng. Han ventede ogsaa, at den smukke Frue vilde ytre sin Paaskjønnelse.

Men han blev skuffet. Hun lænede sig ud over Balkonen, hvor de nød Aftenkjøligheden efter Dansen, idet hun stirrede ud over Mængden og de endnu ankommende Vogne. Hun syntes slet ikke at have opfattet Grevens Bravour, derimod hørte han hende hviske det uforklarlige Ord: Pharao.

Han vilde just til at beklage sig, da hun vendte sig om, og idet hun gjorde et Skridt mod Salen, standsede hun midt foran ham og saa paa ham med et Par store, forunderlige Øine, som Greven aldrig før havde seet.

„Jeg tror neppe, der var nogen venlig Fe — knapt nok nogen Vugge tilstede ved min Fødsel — Hr. Greve! Men i hvad De siger om mine Blomster og min Dans, har Deres Skarpsindighed gjort en stor Opdagelse. Jeg skal fortælle Dem Hemmeligheden ved den friske Morgendug, der væder Blomsterne. Det er Taarer — Hr. Greve! som Misundelse og Skjændsel, Skuffelse og Anger har grædt over dem. Og naar det synes Dem, at Gulvet bølger, mens vi danse, da er det, fordi det sitrer under Millioners Had."

Hun havde talt med sin sædvanlige Ro, og efter en venlig Hilsen forsvandt hun i Salen.

— Greven stod igjen ganske betuttet. Han kastede et Blik ud over Folkemassen. Det var et Syn, han ofte havde seet; han havde sagt mange daarlige og mindre gode Vittigheder om dette mangehodede Uhyre. Men først iaften faldt det ham ind, at dette Uhyre igrunden var den uhyggeligste Omgivelse, man kunde tænke sig for et Palais.

Fremmede og generende Tanker svirrede om i Hr. Grevens Hjerne, hvor de havde god Plads. Han var ganske kommen ud af Koncepterne, og det varede en hel Polka, inden han gjenvandt sin Stemning.

En Middag.

Der var stor Middag hos Grossereren. Amtmanden havde holdt en Tale for den hjemkomne Student — Husets ældste Søn, og Grossereren havde svaret med en Tale for Amtmanden; forsaavidt var alt godt og vel. Og dog kunde man se, at der var noget, som foruroligede Værten. Han svarede bagvendt, hældte Rhinskvin i Portvin og forraadte paa alle Maader, at hans Aand var fraværende.

Han funderede nemlig paa en Tale, en Tale udenfor de reglementerede, og det var noget meget mærkeligt; for Grossereren var ingen Taler, og — hvad der var endnu mærkeligere, han vidste det selv.

Da han derfor nu langt ude i Maaltidet slog til Lyd og sagde, at der laa ham noget paa Hjerte, som han maatte faa udtale, mærkede alle strax, at noget usædvanligt forestod. Der blev pludseligt saa stille ved Bordet, at man hørte den livlige Passiar fra Damerne, der efter norsk Skik spiste i de tilstødende Værelser.

Endelig naaede ogsaa Tausheden dem, de trængte sig sammen i Døren for at høre. Kun Værtinden holdt sig tilbage, idet hun sendte sin Mand et bekymret Blik. „Ak, Herregud!“ sukkede hun halvhøit, „nu gaar det vist galt for ham. Han har jo holdt alle sine Taler, hvad er det nu, han vil.“

Og det begyndte heller ikke godt. Taleren stammede, kræmtede og forvildede sig mellem de almindelige Skaaltalevendinger: „Jeg vil ikke undlade, at — hæ — det er mig en Trang at udtale, at, at — det vil sige, jeg vilde bede mine Herrer være mig behjælpelige med, at —“

Mine Herrer sad og stirrede ned i Glasset, rede til at tømme det ved den mindste Antydning til en Konklusion. Men der kom ingen.

Derimod kom Taleren sig.

Thi der laa ham virkelig noget paa Hjerte. Glæden og Stoltheden over Sønnen, der var kommen hjem frisk og sund efter en respektabel Examen, Amtmandens smigrende Tale, Maden, Vinen, den festlige Stemning, — men dog først og sidst hans uskrømtede Fryd over den Førstefødte lagde ham Ordene i Munden. Og da han først var kommen over de fatale Indledningsfraser, gik det mere og mere flydende.

Det var en Skaal for Ungdommen. Taleren dvælede ved Ansvaret ligeoverfor Børnene, ved de mange Sorger, men ogsaa de mange Glæder, Forældrene have af dem. Han maatte stundom tale hurtigt, for ikke at blive rørt; thi han følte, hvad han sagde.

Og da han saa kom til de voxne Børn, da han tænkte sig den kjære Søn som Associé i Forretningen, Børnebørn og saa videre, fik hans Ord et Sving af Veltalenhed, som forbausede alle Tilhørerne; og det var hjerteligt Bifald, der hilsede Slutningen:

„Thi — mine Herrer! det er i disse Børn, vi ligesom fortsætte vor Tilværelse. Vi efterlade dem ikke blot vort Navn, men ogsaa vort Arbeide. Og vi efterlade dem dette, ikke forat de ørkesløse skulle nyde dets Frugter, men forat de skulle fortsætte det, udvide det, ja — gjøre det meget bedre end deres Fædre formaaede. Thi det er vort Haab, at den unge Generation maa tilegne sig Frugterne af Tidens Arbeide, maa befries for mange af de Fordomme, der har formørket Fortiden og tildels Nutiden, og vi ville ønske, — idet vi drikke Ungdommens Skaal —, at den gaaende stadig fremad maa blive sine Fædre værdig, ja — lad os sige det! — voxe dem over Hovedet.

Og kun, naar vi vide, at vi efterlade Slægtens Arbeide i dygtigere Hænder, kunne vi roligt imødese den Tid, da vi skulle forlade vort Dagværk, og da kunne vi trygt stole paa en lys og hæderfuld Fremtid for vort kjære Fædreland. Skaal for Ungdommen!"

Værtinden, der var traadt nærmere, da hun hørte, at det gik godt, var rørt og stolt over sin Mand, hele Selskabet var i en oplivet Stemning; men mest af alle glædede Studenten sig.

Han havde haft ligesom en liden Frygt for Faderen, hvis strængt patriarkalske Grundsætninger han kjendte. Nu hørte han jo, at den Gamle var yderst liberal mod Ungdommen, og han glædede sig ret til at faa tale med ham om alvorlige Ting.

Men foreløbig var der kun Tale om Spas, idet der i Anledning

af Skaalen udspandt sig en af disse interessante Tischreden om, hvem der egentlig var ung og hvem gammel. Efterat man var kommen til det vittige Resultat, at de Ældste i Virkeligheden vare de Yngste, gik man til Dessertbordet, der var serveret inde hos Damerne.

Men hvor galante end Herrerne — især af den gamle Skole — ere mod det smukke Kjøn, formaar dog hverken kvindelig Elskværdighed eller den mest udsøgte Dessert at standse dem længe paa deres Vei til Røgeværelset. Og snart forkyndte den første Cigarduft, der er en saa stor Nydelse for Røgere, at den Proces var begyndt, der har skaffet vore Damer Ros for at være ganske indrøgede.

Studenten og et Par andre unge Herrer forbleve en Stund blandt de unge Damer — under stræng Bevogtning af de ældre —; men lidt efter lidt opslugtes ogsaa de af den graa Sky, der betegnede den Vei, Fædrene havde taget.

Her i Røgeværelset førtes en meget livlig Samtale om et eller andet socialpolitisk Emne. Værten havde Ordet og støttede sin Opfatning med endel „historiske Fakta“, der imidlertid vare aldeles uefterrettelige. —

Hans Modstander — Overretssagføreren — sad just og glædede sig til at gjendrive disse faktiske Urigtigheder, da Studenten traadte ind.

Han kom netop tidsnok til at høre Faderens Bommert, og i sin festlige Stemning, i sin Glæde over den nye Opfatning af Faderen, han havde faaet efter Skaaltalen, sagde han muntert og ligefrem:

„Nei undskyld Far! deri tager du feil. Det forholder slig slet ikke som du siger — tvertimod.“ —

Længer kom han ikke; thi Faderen slog ham leende paa Skulderen: „Ei, ei! vil ogsaa du med Aviser skjæmte! — du maa ellers ikke forstyrre os, vi ere i en alvorlig Diskussion.“

Sønnen hørte en irriterende Fnisen ud af den graa Sky; dertilmed blev han ophidset ved det haanlige i, at hans Indblanding skulde anses som en Forstyrrelse i en alvorlig Samtale.

Han gav derfor et temmelig skarpt Svar.

Faderen, der strax mærkede Tonen, skiftede med en Gang Udtryk: „Er det dit Alvor, at du vil komme her og sige, at Din Far staar og vrøvler?“

„Det har jeg ikke sagt; jeg mente bare, at du tager feil —“ —

„Ordene kan det være det samme med; men Meningen var der,“ sagde Grossereren, der begyndte at blive vred. Thi han

hørte en Herre sige til sin Sidemand: „Det skulde bare have været i min Fars Tid."

Nu tog det ene Ord det andet, og Situationen blev yderst pinlig.

Fruen, der altid havde et Øre med Herrernes Samtale, da hun kjendte sin Mands Heftighed, kom strax hen i Døren:

„Hvad er det? — Adjunkt Hansen!"

„Aa — Deres Søn har forløbet sig en Smule," svarede denne.

„Mod sin egen Far! Herregud — han maa have drukket formeget. Kjære Hansen! se til at faa ham ud."

Adjunkten, der var mere velvillig end diplomatisk, og som desuden — hvilket er sjeldnere end man tror ved en gammel Lærer — var afholdt af sine forrige Disciple, gik hen og tog Studenten uden videre under Armen: „Kom skal vi To gaa os en Tur i Haven."

Den unge Mand vendte sig heftigt; men da han saa, at det var den gamle Lærer, og da han paa samme Tid fik et bønligt, bekymret Blik fra Moderen, lod han sig uden Modstand føre bort.

I Døren hørte han Sagføreren, som han aldrig havde kunnet fordrage, sige noget om Ægget, der vilde lære Hønen at værpe, hvilken Vittighed blev modtaget med stormende Latter. Der gik et Ryk i ham; men Adjunkten holdt godt fast, og ud kom de.

Det varede længe, inden den gamle Lærer kunde faa ham saavidt beroliget, at han blev modtagelig for Ræson. Skuffelsen og den bitre Fornemmelse af at være bleven uens med Faderen, og ikke mindst det krænkende i at være bleven behandlet som Dreng i saa Manges Nærværelse, — maatte faa rase ud en Stund.

Men tilslut blev han rolig, satte sig hos sin gamle Ven, og denne forklarede ham nu, at det maatte være stødende for en ældre Mand at lade sig vise tilrette af et ganske ungt Menneske.

„Ja, men jeg havde Ret!" sagde Studenten vel for tyvende Gang.

„Godt, godt! men alligevel maa du ikke give dig Mine af at ville være klogere end din egen Far."

„Men Far sa' jo selv, at han vilde have det saa!"

„Hvad behager? naar har din Fader sagt det?" — Adjunkten begyndte næsten at tro, at Vinen var gaaet den unge Herre til Hovedet.

„Ved Bordet — i Talen!" raabte denne.

„Ved Bordet — ja! i Talen — ja! Men ser du, det er en helt anden Sag. Sligt lader sig vel sige — især i en Tale; men det er aldeles ikke Meningen, at det skal gjennemføres i Praxis. Nei,

tro du mig — Gutten min! jeg er gammel, jeg kjender Menneskene. Det maa nu engang gaa saaledes til i Verden; vi ere ikke anderledes. I Ungdommen har man et eget Syn paa Livet; men unge Mand! det er ikke det rette. Først naar man er kommen tilro i en fremrykket Alder, ser man Forholdene i det sande Lys. Og — nu vil jeg sige dig noget, som du trygt kan stole paa. Naar du kommer i din Fars Aar og Stilling, ville dine Anskuelser blive ganske de samme som hans nu ere, og du vil ligesom han bestræbe dig for at hævde dem og indprente dem hos dine Børn.

„Nei aldrig! det sværger jeg," raabte det unge Menneske, idet han sprang op. Og nu talte han i glødende Ord om, at for ham skulde Ret altid være Ret, Respekt for Sandheden, hvorfra den saa kom, Respekt for Ungdommen og saa videre; — kort sagt, han talte som haabefulde Ynglinge pleie at tale efter en god Middag og en stærk Sindsbevægelse.

Han var smuk, der han stod med Aftensolen over det blonde Haar og det begeistrede Ansigt vendt opad.

Der var i hele hans Skikkelse og i hans Ord noget henrivende, overbevisende, som ikke kunde undlade at gjøre Virkning; — det vil da sige, om nogen anden end Adjunkten havde seet og hørt ham.

Thi paa denne gjorde det ingensomhelst Virkning; han var jo gammel.

Det Skuespil, han idag havde været Vidne til, havde han seet mange Gange. Han havde selv sukcessive spillet begge Hovedrollerne; han havde seet mange Debutanter som Studenten og mange gamle Skuespillere som Grossereren.

Derfor rystede han paa sit ærværdige Hoved og sagde for sig selv:

„Ja, ja! det er altsammen godt nok. Men se kun til, jeg faar dog Ret: han der bliver akkurat som vi Andre."

Og Adjunkten fik Ret.

To Venner.

Ingen kunde begribe, hvor han fik sine Penge fra. Men den, som mest forundrede sig over det flotte og overdaadige Liv, Alphonse førte, var hans fordums Ven og Kompagnon.

Siden de ophævede Fællesforretningen var de fleste Kunder og de bedste Forbindelser lidt efter lidt gledne over i Charles's Hænder. Det var ikke, fordi denne paa nogen Maade søgte at gaa sin

tidligere Kompagnon iveien — tvertimod; men det kom simpelthen af, at Charles i Virkeligheden var den dygtigste af de To. Og da Alphonse nu skulde arbeide paa egen Haand, viste det sig snart for den, der iagttog ham nøiere, at han tiltrods for sin Snarraadighed, sin Elskværdighed og sin vindende Person ikke duede til at staa i Spidsen for en selvstændig Forretning.

Og der var en, som iagttog ham nøie. Charles fulgte ham Skridt for Skridt med sine skarpe Øine: hvert Misgreb, hver Ødselhed, hvert Tab — alt vidste han paa en Prik, og han undrede sig over, at Alphonse kunde holde det saa længe gaaende.

— De vare saagodtsom opvoxede sammen. Deres Mødre vare Kusiner, og da Familierne havde boet nær ved hinanden i samme Gade — hvilket i en By som Paris er vel saa væsentligt for den nærmere Omgang som et Slægtskabsforhold — kom de ogsaa i den samme Skole.

Fra nu af var de uadskillelige under hele Opvæxten. Den gjensidige Tillempning overvandt de store Forskjelligheder, som oprindelig fandtes i deres Karakter, og tilslut passede deres Egenskaber ind i hinanden ligesom de kunstigt udskaarne Træstykker, hvoraf vi som Børn sammensætte smukke Billeder.

Og der var virkelig mellem dem et saa smukt Forhold, som man sjeldent ser mellem unge Mennesker; thi de opfattede ikke Venskabet som en Forpligtelse for den ene til at taale alt af den anden; men de syntes snarere at kappes i gjensidig Hensynsfuldhed.

Hvis imidlertid Alphonse i sit Forhold til Charles viste nogen høi Grad af Hensynsfuldhed, var han ialfald selv ganske uvidende derom, og om nogen havde sagt ham det, vilde han uden Tvivl have leet høit af en saa mislykket Kompliment.

Thi ligesom Livet i det hele taget syntes ham meget let og bentfrem, saaledes kunde det mindst af alt falde ham ind, at han ligeoverfor sin Ven havde nogensomhelst Tvang at paalægge sig. At Charles var hans bedste Ven, var ham en ligesaa naturlig Ting som, at han selv dansede bedst, red bedst, skjød bedst og at hele Verden overhovedet syntes ham ordnet paa det bedste.

Alphonse var et af de mest forkjælede Lykkebørn; han kom til Alt uden Anstrængelse; Tilværelsen passede ham som en elegant Dragt, og han bar den med en saa utvungen Elskværdighed, at Menneskene glemte at misunde.

Og saa var han saa smuk at se paa. Han var høi og smekker; med brunt Haar og store, aabne Øine; Ansigtet var rent og glat, og hans Tænder skinnede, naar han lo. Han vidste godt, at han var vakker; men siden Alverden havde forkjælet ham fra hans tidligste Dage,

var hans Forfængelighed bleven af en lystig, godmodig Art, som igrunden ikke var saa stødende. Han holdt overordentlig meget af sin Ven; han morede sig selv og stundom andre med at drille ham og gjøre sig lystig over ham. Men han kjendte saa nøie Charles's Ansigt, at han strax mærkede, naar han gik for vidt i Spøgen; saa slog han om i sin naturlige, godslige Tone, og saa fik han den alvorlige og noget tunge Charles til at le sig halvt fordærvet.

Charles havde fra Guttedagene beundret Alphonse over al Maade. Selv var han liden og uanseelig, stille og forknyt. Hans Vens glimrende Egenskaber kastede en Glands ogsaa over ham og gav hans Liv en vis Fart.

Moderen sagde ofte: „Dette Venskab mellem Gutterne er en sand Lykke for min stakkels Charles, ellers blev han vist helt tungsindig."

Naar Alphonse ved alle Leiligheder blev foretrukket, glædede Charles sig; han var stolt over sin Ven. Han skrev hans Stile, souflerede ham under Examinationen, bad for ham hos Lærerne og sloges for ham med Gutterne.

Ved Handelsakademiet gik det ligedan. Charles arbeidede for Alphonse, og Alphonse betalte med sin uudtømmelige Elskværdighed og sit uopslidelige Humør.

Da de senere som ganske unge Mennesker vare ansatte i det samme Bankierfirma, hændte det en Dag, at Principalen sagde til Charles: „Fra den første Mai vil jeg byde Dem forhøiet Gage."

„Jeg takker Dem," svarede Charles, baade paa mine egne og paa min Vens Vegne."

„Monsieur Alphonse's Gage forbliver uforandret," sagde Chefen og skrev videre.

Charles glemte aldrig den Formiddag. Det var første Gang, han var bleven foretrukket og begunstiget fremfor sin Ven. Og det var i Henseende til merkantil Dygtighed, det Punkt, han som ung Handelsmand satte høiest, at han havde faaet dette præ, og det var Husets Chef, den store Bankier, der personlig havde ydet ham denne Paaskjønnelse.

Hvad han følte, var ham saa fremmed, at det næsten syntes ham som en Uret mod Vennen. Han fortalte ikke Alphonse noget om denne Begivenhed; derimod foreslog han, at de skulde søge to ledige Poster i „Crédit lyonnais".

Alphonse var strax villig. Thi han elskede Forandring, og det pragtfulde, nye Banketablissement ved Boulevarden, syntes ham langt mere tiltrækkende end de mørke Kontorer i Rue Bergère.

Saa flyttede de til Crédit lyonnais den første Mai. Men da de vare inde i Chefens Kontor for at tage Afsked, sagde den gamle Bankier sagte til Charles, da Alphonse var gaaet ud (Alphonse gik altid først i Dørene): „Sentimentalitet duer ikke for en Forretningsmand."

Fra denne Dag af foregik der en Forandring med Charles. Han arbeidede ikke blot flittigt og samvittighedsfuldt som før, men han udviklede en Energi og en saa forbausende Arbeidskraft, at han snart tiltrak sig sine Overordnedes Opmærksomhed. At han var sin Ven langt overlegen i Forretningsdygtighed, kom snart for Dagen; men hver Gang han modtog et nyt Bevis paa Anerkjendelse, havde han en Kamp med sig selv. Enhver Forfremmelse havde længe en liden Bismag af ond Samvittighed, og dog arbeidede han videre med rastløs Iver.

Saa sagde Alphonse en Dag paa sin lette og aabne Maade: „Du er dog ret en flink Fyr — Charlie! du avancerer jo forbi baade Unge og Gamle — for nu ikke at tale om mig! — jeg er ganske stolt af dig."

Charles blev skamfuld. Han havde tænkt, at Alphonse vilde have følt sig saaret ved at blive tilsidesat, og nu erfarede han, at Vennen ikke blot indrømmede ham Forrangen, men endog var stolt af ham. Lidt efter lidt kom hans Sind mere i Ro, og hans solide Arbeide blev mere og mere paaskjønnet. —

— Men naar han nu i Virkeligheden var den dygtigste, hvorledes kunde det da hænge sammen, at han blev saa aldeles overseet i Livet, medens Alphonse forblev Alles Yndling. Selve de Forfremmelser og Beviser paa Anerkjendelse, han tilkjæmpede sig ved ihærdigt Arbeide, bleve ham ydede paa en tør Forretningsmaade, medens Alverden, fra Direktørerne til Budene havde et venligt Ord eller en munter Hilsen for Alphonse.

I de forskjellige Kontorer og Afdelinger af Banken blev der drevet Intriger, for at komme i Besiddelse af Monsieur Alphonse; thi der fulgte altid et Pust af Liv og Friskhed med hans smukke Skikkelse og glade Sind. Charles havde derimod ofte mærket, at hans Kolleger betragtede ham som en tør Person, der kun tænkte paa Forretningen og sig selv.

Og han havde dog et Hjerte, fintfølende som faa; men han havde ikke Evnen til at skaffe det Udtryk.

Charles var af disse smaa, sorte Franskmænd, hvis Skjæg begynder at gro strax nedenfor Øinene; Ansigtsfarven var gulagtig og Haaret stivt og fliset. Hans Øine udvidede sig ikke naar han var glad og oplivet; men de fór omkring og glimtede. Lo han, trak

Mundvigerne sig opad, og mangengang, naar hans Hjerte var fuldt af Glæde og Velvilje, havde han seet Menneskene trække sig halvrædde tilbage for hans frastødende Ydre. Den eneste, der kjendte ham saa godt, at han ikke syntes at se hans Hæslighed, var Alphonse; men alle de andre misforstod ham; han blev mistænksom og indesluttede sig mere og mere i sig selv.

I et umærkeligt crescendo øgede den Tanke hos ham: hvorfor skulde han aldrig opnaa noget af det, han trængte mest til: en venlig og hjertelig Omgang og en Imødekommenhed, der kunde svare paa den Varme, han stængte inde hos sig selv; hvorfor smilede Alverden til Alphonse med fremstrakte Hænder, medens han maatte nøie sig med stive Buk og kolde Øine.

Alphonse vidste om Ingenting. Han var glad og sund; henrykt over Livet og tilfreds med Forretningen. Man havde anbragt ham i den letteste og mest underholdende Branche, og med sit kvikke Hoved og sit Talent til at omgaaes Mennesker, udfyldte han fuldkomment sin Plads.

Hans Omgangskreds var meget stor; alle Mennesker satte Pris paa hans Bekjendtskab, og han var ligesaa godt ligt af Kvinder som af Mænd.

Charles fulgte en Stund med i de Kredse, der aabnede sig for Alphonse, indtil han fik en Mistanke om, at han kun indbødes for sin Vens Skyld, saa trak han sig tilbage. —

— Dengang Charles foreslog, at de skulde etablere en Forretning sammen, havde Alphonse svaret: „Du er altfor god, at du vælger mig. Det vilde ikke falde dig vanskeligt at finde en meget dygtigere Kompagnon."

Charles havde tænkt, at de forandrede Forhold og det nærmere Samarbeide skulde trække Alphonse ud af den Omgangskreds, som Charles nu ikke kunde udstaa, og binde dem nøiere sammen. Thi han havde faaet en ubestemt Frygt for at miste sin Ven.

Han vidste ikke selv, og det skulde heller ikke være let at afgjøre, om han var skinsyg paa alle de Mennesker, der flokkedes om Alphonse og trak ham til sig, eller om han var misundelig paa sin Ven for den Lykke, han gjorde.

— De begyndte sin Forretning forsigtigt og energisk, og det gik dem godt.

Det var den almindelige Mening om dem, at de paa en heldig Maade supplerede hinanden. Charles repræsenterede det solide tillidvækkende Element, medens den smukke og elegante Alphonse meddelte det unge Firma en vis Glands, der ikke havde saa lidet Værd.

Enhver, der traadte ind i Kontoret, blev strax opmærksom paa hans statelige Skikkelse, og det faldt ligesom af sig selv, at Alle henvendte sig til ham.

Charles bøiede sig over sit Arbeide og lod Alphonse føre Ordet. Naar saa denne spurgte ham om noget, svarede han kort og stille uden at se op.

Derfor troede de Fleste, at Charles var en høitbetroet Kommis, medens Alphonse var Husets egentlige Chef.

Som Franskmænd tænkte de ikke meget paa at gifte sig; men som unge Parisere førte de et Liv, hvori det erotiske spillede en stor Rolle.

Alphonse var egentlig først i sit Element, naar han var sammen med Damer. Da kom hele hans lystige Elskværdighed til sin Ret, og naar han bøiede sig bagover ved Soupéen og rakte sit flade Champagneglas ud mod Tjeneren, var han saa skjøn som en lykkelig Gud.

Han havde en Nakke af det Slags, som Kvinderne fik Lyst til at ruske i; og hans bløde, halvkrøllede Haar saa ud somom det var bleven ordnet skjødesløst eller derangeret med Omhu af en koket Damehaand.

Der havde ogsaa faret mange fine hvide Fingre gjennem disse Lokker; thi Alphonse havde ikke blot den Egenskab, at Kvinderne elskede ham; men han besad den endnu sjeldnere Gave, at de tilgav ham.

Naar Vennerne vare sammen i glade Aftenselskaber, gav Alphonse aldrig synderlig Agt paa Charles. Han holdt ikke Regnskab med sine egne Forelskelser og endnu mindre med sin Vens. Derfor kunde det vel hænde en og anden Gang, at en Skjønhed, som Charles havde kastet sine Øine paa, faldt i Hænderne paa Alphonse.

Charles var vant til at se sin Ven foretrukken i Livet; men der gives enkelte Ting, som Mandfolkene have svært ved at vænne sig til. Han gik sjelden med til Alphonses Soupéer, og det varede altid længe, inden Vinen og den almindelige Munterhed kunde bringe ham i Stemning.

Men da — naar Champagnen og de smukke Øine steg ham til Hovedet, blev han gjerne den galeste af alle; saa sang han høit med sin haarde Stemme, lo og gestikulerede, saa at det stive, sorte Haar faldt ham ned over Panden, og da flygtede de muntre Damer og kaldte ham: Skorstensfeieren.

— Naar Skildvagten gaar op og ned i den beleirede Fæstning, hører han stundom en underlig Lyd i den stille Nat, som om noget puslede under hans Fødder. Det er Fienden, som har undermineret

Udenværket, og inat eller næste Nat vil der lyde et dumpt Knald og bevæbnede Mænd ville styrte ind gjennem Breschen.

Dersom Charles havde holdt nøie Vagt over sig selv, vilde han have hørt underlige Tanker pusle i sit Indre. Men han vilde ikke høre; han havde bare en dunkel Forudfølelse af, at noget maatte springe.

— Og en Dag sprang det.

Det var allerede efter Forretningstid; Personalet havde forladt det ydre Kontor, kun Principalerne vare tilbage.

Charles skrev ivrigt paa et Brev, som han vilde have færdigt, før han gik.

Alphonse havde trukket begge sine Handsker paa og knappet dem. Derpaa havde han børstet sin Hat saa den skinnede, og nu gik han frem og tilbage paa Gulvet og kigede i Charles's Brev, hvergang han gik forbi Pulten.

De pleiede hver Dag at tilbringe en Timestid før Middagen i en Café ved den store Boulevard og Alphonse begyndte at længes efter sine Aviser.

„Bliver du da aldrig færdig med det Brev!“ sagde han lidt ærgerlig.

Charles taug et Secund eller to; men saa sprang han op, saa at Stolen faldt om: Kanske Alphonse indbildte sig, at han kunde gjøre det bedre? vidste han ikke, hvem der egentlig var den dygtigste i Forretningen? — og nu strømmede Ordene ud med den utrolige Hurtighed, som det franske Sprog kan faa, naar det føres i heftig Lidenskab.

Men det var en grumset Strøm; den førte med sig mange stygge Ord, Bebreidelser og Beskyldninger, og gjennem det Hele lød der ligesom en tilbagetrængt Hulken.

Mens han løb op og ned ad Gulvet med knyttede Hænder og Haaret i Uorden, lignede Charles en liden ragget Terrier, der bjæffer ad en fin italiensk Vindhund. Tilslut greb han sin Hat og løb ud.

Alphonse havde seet paa ham med store, forundrede Øine. Da han var borte og der blev stille i Værelset, var det somom Luften endnu dirrede efter de heftige Ord. Et for et dukkede de frem for Alphonse, medens han stod ubevægelig ved Pulten.

Om han ikke vidste, hvem der var den dygtigste? — jo isandhed! han havde jo aldrig nægtet, at Charles var ham langt overlegen.

Han maatte ikke tro, at det skulde lykkes ham at tilrane sig alt med sit glatte Ansigt. — Alphonse var sig ikke bevidst, at han nogensinde havde berøvet sin Ven noget.

„Jeg bryder mig ikke om dine Cocotter," havde Charles sagt.

Skulde han virkelig have følt nogen Interesse for den lille spanske Danserinde? — ja, havde Alphonse bare havt nogen Anelse derom, skulde han vist ikke have seet paa hende. Men det var da heller ikke noget at blive saa gal over; der er jo Fruentimmer nok i Paris.

Og saa tilslut: „Imorgen den Dag ophæver jeg Kompagniskabet."

Alphonse begreb slet ikke det Hele. Han forlod Kontoret, og gik grublende gjennem Gaderne, indtil han traf en Bekjendt. Derved kom han i andre Tanker; men hele Aftenen havde han den Fornemmelse, at noget tungt, uhyggeligt laa paa Lur efter ham, færdig til at gribe ham, saasnart han blev alene.

Da han kom hjem udpaa Natten, fandt han et Brev fra Charles. Han aabnede det hurtigt; men det indeholdt, istedetfor den Undskyldning, han havde ventet, kun en Opfordring i kolde Ord til Monsieur Alphonse om at møde tidligt i Kontoret den næste Morgen, „forat den aftalte Deling af Firmaet kunde iværksættes saa hurtigt som muligt."

Nu først begyndte det at gaa op for Alphonse, at Scenen i Kontoret havde været mere end et forbigaaende Udbrud af Hidsighed; men Sagen blev derved end mere uforklarlig.

Og jo længer han tænkte derover, desto uretfærdigere syntes han, Charles havde været mod ham. Han havde aldrig været vred paa sin Ven, og han var det egentlig ikke nu heller. Men ved at gjentage for sig selv alle de Fornærmelser, Charles havde udøst over ham, forhærdede han sit godmodige Hjerte; og den næste Morgen indtog han sin Plads i Taushed efter et koldt Godmorgen.

Uagtet han kom en hel Time tidligere end han pleiede, kunde han dog mærke, at Charles allerede havde arbeidet længe og flittigt. De sad nu hver paa sin Side af Pulten; de talte kun de nødvendigste Ord; et og andet Papir gik fra Haand til Haand, men de saa hinanden aldrig i Øinene.

Saaledes arbeidede de begge — den ene ivrigere end den anden, indtil Klokken tolv — deres almindelige Frokosttid.

Den Time, i hvilken de spiste Frokost, var begges Yndlingstid. De havde for Skik at lade Frokosten servere i Kontoret, og idetsamme den gamle Madame, der besørgede Kontorets Rengjøring og Principalernes Frokost, meldte, at Dejeuneren var færdig, reiste de sig begge paa en Gang, selv om de vare midt i en Sætning eller en Beregning.

De spiste da staaende ved Kaminen eller gaaende op og ned i det lune, hyggelige Kontor; Alphonse havde altid nogle pikante Historier at berette, og Charles lo; det var hans lykkeligste Timer

Men da Madame idag sagde sit venlige: „Mine Herrer! der er serveret!" bleve de begge siddende. Hun gjorde store Øine og gjentog Ordene, idet hun gik ud; men Ingen rørte sig.

Endelig blev Alphonse sulten, han gik hen til Bordet, skjænkede sig et Glas Vin og begyndte at spise sin Cotelette. Men som han nu stod der og tyggede med Glasset i Haanden, og saa sig om i det kjære Kontor, hvor de havde havt saamangen glad Stund, og han saa tænkte paa, at de skulde give slip paa alt dette og gjøre sig Livet saa surt for en Grille, et pludseligt Anfald af Hidsighed, saa forekom den hele Situation ham med en Gang saa bagvendt, at han nær var begyndt at le høit.

„Hør du, Charles!" sagde han i den halvt alvorlige, halvt spøgende Tone, som altid pleiede at bringe Charles i Latter, „det bliver igrunden underligt at avertere: Efter venskabelig Overenskomst er Dags Dato Firmaet" — —

„Jeg har tænkt," afbrød Charles roligt, „at vi sætter: efter fælles Overenskomst."

Alphonse lo ikke mere; han satte Glasset fra sig, og Coteletten blev bitter i hans Mund.

Han forstod, at Venskabet var dødt mellem dem, hvorledes og hvorfor var ham uklart; men han syntes, at Charles var haard og uretfærdig mod ham. Han blev da endnu stivere og koldere end den Anden.

De arbeidede sammen, indtil Forretningen var delt; og saa skiltes de.

Der var gaaet en rum Tid, og de to fordums Venner arbeidede hver paa sin Kant i det store Paris. De mødtes paa Børsen, men de gjorde aldrig Forretninger med hinanden. Charles arbeidede aldrig imod Alphonse: han vilde ikke ødelægge ham; han vilde, at Alphonse skulde ødelægge sig selv.

Og det saa ud til, at Alphonse vilde føie sin Ven heri. Vistnok gjorde han nu og da en god Forretning; men det solide Arbeide, han havde lært hos Charles, glemte han snart. Han begyndte at negligere sit Kontor og tabte flere gode Forbindelser.

Han havde altid havt Sands for et komfortabelt og luxuriøst Liv; men hans Samvær med den nøgterne Charles havde hidtil holdt hans flotte Lyster itømme. Nu derimod blev hans Liv mere og mere overdaadigt, han fik stedse flere Bekjendtskaber, var mer end nogensinde den glimrende og søgte Monsieur Alphonse; men Charles holdt Øie med den øgende Gjæld.

Han lod Alphonse iagttage saa nøie, som det lod sig gjøre, og

da deres Forretninger vare af samme Art, kunde han ialfald nogenlunde beregne den Andens Indtægter. Udgifterne vare lettere at kontrollere, og han kom snart underveir med, at Alphonse begyndte at faa adskillig Gjæld paa forskjellige Steder.

Han vedligeholdt enkelte Bekjendtskaber, som han ellers ikke brød sig om, bare fordi han gjennem dem fik Indblik i Alphonses kostbare Hushold og ubetænksomme Ødselhed. Han søgte de samme Caféer og Restaurationer som Alphonse, men til andre Tider; ja han lod endog sine Klæder sy hos Alphonses Skrædder, fordi den snakkesalige lille Herre underholdt ham med Beklagelser over, at Monsieur Alphonse aldrig betalte hans Regninger.

Charles tænkte mangengang paa, hvor let det vilde vare, at opkjøbe en Del Fordringer paa Alphonse og lade dem komme i Hænderne paa en haardhudet Aagerkarl. Men man vilde gjøre Charles stor Uret, om man troede, at han et Øieblik tænkte paa selv at gjøre noget saadant. Det var blot en Tanke, han yndede at tænke; han var ligesom forelsket i Alphonses Gjæld.

Men det gik saa langsomt, og Charles blev bleg og gusten, medens han gik og ventede.

Han ventede paa det Øieblik, da alle disse Mennesker, der altid havde overseet ham, skulde faa Øinene op for, hvor lidet denne glimrende og forgudede Alphonse i Virkeligheden duede. Han vilde se ham ydmyget, forladt af sine Venner, ensom og fattig og saa —

Ja længer holdt han ikke af at tænke; thi der rørte sig paa dette Punkt nogle Følelser i hans Indre, som han ikke vilde være ved.

Han vilde hade sin fordums Ven, han vilde have Hævn over al den Kulde og Tilsidesættelse, der havde fulgt ham selv i Livet; og hvergang en liden Tanke begyndte et Forsvar for Alphonse, skjød han den tilside og sagde som den gamle Bankier: Sentimentalitet duer ikke for en Forretningsmand.

En Dag gik han ind til sin Skrædder; han brugte idethele flere Klæder i denne Tid end han strængt taget behøvede.

Den lille vevre Mand løb ham strax imøde med en Rulle Tøi: „Se her er just et prægtigt Stof for Dem. Monsieur Alphonse lader sig gjøre en hel Dragt deraf — og Monsieur Alphonse er en Herre, der forstaar at klæde sig.“

„Jeg troede ellers ikke,“ sagde Charles en Smule overrasket, „at Monsieur Alphonse hørte til Deres yndede Kunder.“

„O min Gud!“ raabte den lille Skrædder, „De mener, fordi jeg et Par Gange har omtalt, at Monsieur Alphonse skyldte mig nogle tusinde Francs? Det var meget dumt af mig at udtale mig saa-

ledes. Monsieur Alphonse har ikke alene betalt mig den Smule jeg havde tilgode, men jeg ved ogsaa, at han har tilfredsstillet en hel Del andre Kreditorer, som jeg kjender. Jeg har gjort den kjære, smukke Herre stor Uret, og jeg beder Dem indstændigt, at De aldrig lader Dem forlyde med min Betise."

Charles hørte ikke mere efter, hvad den snaksomme Skrædder pludrede. Han forlod snart Butiken og gik opad Gaden, ganske optaget af den ene Tanke, at Alphonse havde betalt.

Han tænkte paa, hvor taabeligt det igrunden var af ham at gaa saaledes og vente paa den Andens Ruin. Hvor let kunde ikke den kvikke og heldige Alphonse træffe op i mangen glimrende Forretning og tjene mange Penge, uden at Charles fik vide et Ord derom. Kanske gik det ham, naar alt kom til alt, godt, kanske skulde det ende med, at Folk vilde sige: Se nu først viser Monsieur Alphonse, hvad han duer til, efterat han blev fri for sin tunge og tvære Kompagnon!

Charles gik langsomt opad Gaden med bøiet Hoved; han fik mange Puf, men han ændsede det ikke. Han syntes, hans Liv var saa meningsløst; som om han havde mistet alt, hvad han havde eiet, — eller havde han selv kastet det fra sig? Da fik han et mere end almindelig stærkt Puf. Han saa op; det var en Bekjendt fra den Tid, da han og Alphonse havde været ansatte i Crédit lyonnais.

„Ih — se Goddag, Monsieur Charles!" raabte denne, „længe siden vi saaes. Ellers underligt nok, at jeg skulde træffe Dem idag. Tænkte netop paa Dem iformiddags."

„I hvilken Anledning? om jeg tør spørge," sagde Charles halvt adspredt.

„Jo — ser De! Saa just idag oppe i Banken et Papir — en Vexel paa 30 à 40000 Francs, hvorpaa baade Deres og Monsieur Alphonses Navn. Forbausede mig, troede, at Herrerne — hm! vare færdige med hinanden."

„Nei — vi ere ikke rigtigt færdige med hinanden," sagde Char les langsomt.

Han bestræbte sig af al Magt for at holde sit Ansigt iro, og han spurgte i en Tone, saa naturlig som han kunde faa den: „Naar forfalder Vexelen? — jeg mindes ikke rigtig." —

„Imorgen eller iovermorgen, — tror jeg," svarede den Anden, der var en ivrig Forretningsmand og allerede stod paa Sprang til at tage Afsked; — „det var Monsieur Alphonses Accept."

„Jeg ved det," sagde Charles, „men kunde De ikke lage det saa,

at jeg fik indløse Vexelen imorgen. Det er en Høflighed — en Imødekommenhed, jeg gjerne vilde vise —"

„Med Fornøielse! lad Deres Bud søge mig personlig i Banken imorgen Eftermiddag. Jeg skal arrangere det Hele — intet er lettere! Undskyld, Hastværk, Farvel!" — dermed løb han videre. —

— Den næste Dag sad Charles i sit Kontor og ventede paa Budet, der var oppe i Banken for at indløse Alphonses Accept.

Endelig traadte en Kommis ind, han lagde et sammenlagt blaat Papir ved Siden af Principalen, og gik igjen.

Først da Døren var lukket, greb Charles Vexelen, saa sig hurtigt om i Værelset og aabnede den. Han stirrede et Par Secunder paa sit Navn, derpaa lagde han sig tilbage i Stolen og pustede dybt ud. Det var som han havde tænkt, Underskriften var falsk.

Han bøiede sig atter forover. Længe sad han og betragtede sit eget Navn og iagttog, hvor slet det var efterskrevet.

Mens hans skarpe Øie fulgte hver Linie i Navnetrækket, tænkte han neppe. Hans Sind var saa oprørt, og saa forunderligt vare hans Følelser blandede, at det varede en Tid, inden han blev sig bevidst, hvormeget de fortalte, disse famlende Skrifttræk paa det blaa Papir.

Han blev saa underlig tyk i Halsen, det kildrede ham lidt i Næsen, og før han vidste et Ord deraf, faldt der en stor Taare paa Papiret.

Han saa sig hurtigt om, tog sit Lommetørklæde og viskede omhyggeligt den vaade Plet af Vexelen. Han tænkte atter paa den gamle Bankier i Rue Bergère.

Hvad vedkom det egentlig ham, at Alphonses svage Karakter nu endelig havde gjort ham til Forbryder; og hvad havde han tabt? Intet, thi han hadede jo sin fordums Ven. Ingen kunde sige, at han var Skyld i, at Alphonse var gaaet tilgrunde; han havde jo delt ærligt og aldrig skadet ham.

Saa tænkte han paa Alphonse. Han kjendte ham godt nok til at vide, at naar den fine, rene Alphonse var sunket saa dybt, maatte han være kommen ud paa en Odde af Livet, færdig til at springe ud af det, før Skjændselen kunde naa ham.

Ved denne Tanke fór Charles op. Det maatte ikke ske. Alphonse skulde ikke faa Tid til at jage sig en Kugle gjennem Hovedet, og skjule sin Skam i den Blanding af Medlidenhed og hemmelighedsfuld Gru, der følger Selvmorderen. Saa fik han jo ingen Revanche, saa var det jo spildt, at han havde gaaet og næret sit Had, til han selv var bleven ond derved. Havde han for bestandig mistet sin Ven, saa vilde han ialfald blotte sin Fiende, saa

skulde de Alle se, hvilken elendig, foragtelig Karl han var, denne fortryllende Alphonse.

Han saa paa Uhret, Klokken var halv fem. Charles vidste, i hvilken Café han kunde træffe Alphonse ved denne Tid; han stak Vexelen til sig og knappede sin Frak.

Men paa Veien vilde han gaa indom i et Politibureau, overgive Vexelen til en civil Betjent, og saa skulde denne paa et Tegn fra Charles pludselig træde frem midt i Caféen, hvor Alphonse altid var omgivet af sine Venner og Beundrere, og sige det høit og tydeligt, saa Alle kunde høre det:

Monsieur Alphonse! De er anklaget for Bedrageri!

Der var Regnveir i Paris. Hele Dagen havde været taaget og raakold; men udpaa Eftermiddagen var det begyndt at regne. Det var ikke Øsregn; Vandet faldt ikke fra Skyerne i ordentlige Draaber; men selve Skyen havde ligesom lagt sig ned i Paris's Gader og forvandlede sig der langsomt til Vand.

Hvorledes man end søgte at beskytte sig, blev man lige vaad paa alle Kanter. Fugtigheden listede sig ind bag i Nakken, lagde sig som en vaad Serviet om Knæerne, trængte ind i Støvlerne og langt opover Benklæderne.

Enkelte sangvinske Damer stode høit opskjørtede i Portrummene og ventede paa Ophold, andre ventede i timevis ved Omnibusstationerne. Men de fleste Mandfolk kavede afsted under sine Paraplyer; kun faa havde været saa fornuftige at opgive det Hele, de havde slaaet Kraven op, stukket Paraplyen under Armen og Hænderne i Lommen.

Uagtet det var tidligt paa Høsten, var det allerede halvmørkt Klokken fem. Et enkelt Gasblus tændtes i de trangeste Gader, og en og anden Butik prøvede at straale ud i den tykke, vaade Luft.

Menneskene vrimlede som sædvanligt i Gaderne, skubbede hverandre ned af Trottoiret og ødelagde hverandres Paraplyer. Alle Droscher vare optagne; de fór afsted og tilstænkede Fodgjængerne efter bedste Evne, medens Asphalten glinsede i den matte Belysning med et seigt Overtræk af Søle.

Caféerne vare overfyldte; Stamgjæsterne gik omkring og skjændte, og Opvarterne løb mod hinanden af Hastværk. Midt i Forvirringen hørte man den skarpe, lille Lyd fra Klokken paa Buffeten; la dame du comptoir kaldte paa en Opvarter, medens hendes rolige Øine førte Opsyn med hele Caféen.

Der sad en Dame ved Buffeten i en stor Restaurant ved Boulevard Sebastopol. Hun var viden bekjendt for sin Dygtighed og sit elskværdige Væsen.

Hun havde blankt, sort Haar, som hun tiltrods for Moden havde skilt ad midt i Panden i naturlige Bukler. Hendes Øine vare næsten sorte og Munden fyldig, med en liden Skygge af en Moustache.

Hendes Figur var endnu meget smuk, skjønt hun vel kanske i al Stilhed havde passeret Trediveaaret, og hun havde en blød liden Haand, hvormed hun skrev sirlige Tal i sin Kassebog og nu og da en liden Billet. Madame Virginie kunde konversere de unge Lapse, der altid hang omkring Buffeten, og afparere deres Vittigheder, medens hun holdt Regnskab med Opvarterne og passede paa hver Krog af det store Rum.

Egentlig smuk var hun kun fra fem til syv om Eftermiddagen — det var den Tid, i hvilken Alphonse regelmæssigt gjæstede Caféen. Da veg hendes Øine ikke fra ham, hun fik friskere Farve, Munden stod færdig til Smil og der kom noget nervøst i hendes Bevægelser. Det var den eneste Tid paa Dagen, hvor det kunde hænde, at hun gav et forkert Svar eller gjorde en Regnefeil, og Opvarterne fniste og puffede hinanden i Siden.

Thi man mente ialmindelighed, at hun før havde staaet i Forhold til Alphonse, og nogle vilde endog vide, at hun fremdeles var hans Maitresse.

Hun vidste bedst selv, hvorledes det hang sammen; men det var umuligt at være vred paa Monsieur Alphonse. Hun vidste godt, at han ikke brød sig mere om hende end om tyve andre, at hun havde mistet ham, ja at hun egentlig aldrig havde eiet ham. Og dog tiggede hendes Øine om et venligt Blik, og naar han forlod Caféen uden at sende hende en fortrolig Hilsen, var det som om hun falmede, og Opvarterne sagde til hverandre: Se Madame — iaften er hun graa. —

— Henne ved Vinduerne kunde man endnu se nok til at læse Aviserne; et Par unge Mennesker morede sig med at iagttage Mængden, der strømmede forbi. Naar man gjennem de store Speilglasruder saa alle de travle Skikkelser, der gled forbi hverandre i den tætte, vaade Regnluft, lignede de Fisk i et Akvarium. Længer inde i Caféen og over Billarderne var Gassen tændt. Alphonse gik og spillede med et Par Venner.

Han havde været ved Buffeten og hilst paa Madame Virginie, og hun, der længe havde lagt Mærke til, hvorledes Alphonse blev blegere Dag for Dag, havde halvt i Spøg, halvt bekymret bebreidet ham hans letsindige Liv.

Alphonse svarede med en mat Spøg og bad om Absinth.

Hvor hun hadede disse lette Damer fra Balletten og Operaen, der lokkede Monsieur Alphonse til at sværme Nat efter Nat ved Spillebordet eller ved endeløse Soupéer. Hvor han saa daarlig ud i de sidste Uger; han var bleven ganske mager, og de store milde Øine havde faaet et stikkende, uroligt Blik. Hvad vilde hun ikke give, for at kunne trække ham ud af det Liv, der ødelagde ham; hun saa i Speilet ligeoverfor og syntes, hun var smuk nok.

Af og til gik Døren op og en ny Gjæst kom ind, trampede med Fødderne og slog den vaade Paraply sammen. Alle bukkede for Madame Virginie, og næsten alle sagde: Hvilket afskyeligt Veir!

Da Charles traadte ind, hilste han kort og tog Plads henne ved Kaminen.

Alphonses Øine vare virkelig blevne urolige; han saa mod Døren, hvergang Nogen kom, og da Charles viste sig, gik der en Trækning over hans Ansigt, og han stødte feil.

„Monsieur Alphonse er ikke i Stødet idag," sagde en Tilskuer.

Lidt efter traadte en fremmed Herre ind. Charles saa op fra sin Avis og bukkede let; den Fremmede trak sine Øienbryn en liden Smule iveiret og saa paa Alphonse.

Denne tabte sin queue paa Gulvet.

„Undskyld, mine Herrer! jeg er slet ikke oplagt til at spille Billard idag," sagde han, „tillad, at jeg bryder af. — Opvarter! bring mig en Flaske Seltersvand og en Ske, — jeg maa tage min Dosis Vischy-Salt."

„De skulde ikke bruge saa meget Vischy-Salt — Monsieur Alphonse! men heller holde en fornuftig Diæt," sagde Doktoren, der sad et Stykke borte og spillede Schak.

Alphonse lo og satte sig ved Avisbordet. Han greb Journal amusant og begyndte at gjøre lystige Bemærkninger over Illustrationerne. Der samlede sig snart en liden Kreds omkring ham, og han var uudtømmelig i pikante Historier og snurrige Indfald.

Alt imedens han saaledes lod Munden løbe under de Andres Latter, skjænkede han sig et Glas Seltersvand og fremtog derpaa en liden Æske, hvorpaa stod skrevet med store Bogstaver: Vischy-Salt.

Han rystede Pulveret ud i Glasset og rørte om med Skeen. Der var lidt Cigaraske paa Gulvet foran Stolen, han slog den væk med Lommetørklædet, derpaa rakte han efter Glasset.

Idetsamme kjendte han en Haand paa sin Arm. Charles havde reist sig og var hurtigt gaaet over Gulvet; han bøiede sig nu ned over Alphonse.

Denne vendte sit Hoved mod ham, saaledes at Ingen uden Charles kunde se hans Ansigt. Først famlede han med Øinene opover sin gamle Vens Skikkelse; men saa slog han dem fuldt op, og idet han fæstede dem paa Charles, sagde han halvhøit: „Charlie!"

Det var længe siden Charles havde hørt det gamle Kjælenavn. Han stirrede ind i det velkjendte Ansigt, og først nu saa han, hvormeget det var forandret paa det sidste. Det var ham, som om han læste en sørgelig Historie om sig selv.

Et Par Secunder stod de saaledes, og over Alphonses Træk gled der et Udtryk af Hjælpeløshed og Bønfaldelse, som Charles kjendte saa godt fra Skoledagene, naar Alphonse kom springende i sidste Øieblik og skulde have sin Stil skrevet.

„Er du færdig med Journal amusant?" spurgte Charles med tykt Mæle.

„Ja værsaagod!" svarede Alphonse hurtigt. Han rakte ham Bladet og fik idetsamme fat i Charles's Tommelfinger. Han kneb den og hviskede: „Tak!" — derpaa tømte han Glasset.

Charles gik hen til den fremmede Herre, der sad ved Døren: „Giv mig Vexelen."

„De har altsaa ikke Brug for vor Assistance?"

„Nei Tak."

„Saameget desto bedre," sagde den Fremmede og rakte Charles et sammenlagt blaat Papir; derpaa betalte han sin Kaffe og gik. —

— Madame Virginie reiste sig med et lidet Skrig: „Alphonse! — o min Gud! Monsieur Alphonse er syg."

Han gled ned af Stolen, Skuldrene skjød sig op, og Hovedet faldt til den ene Side. Han blev siddende paa Gulvet med Ryggen mod Stolen.

Der blev Bevægelse blandt de nærmeste; Doktoren sprang til og lagde sig paa Knæ. Da han saa Alphonse i Ansigtet, studsede han lidt. Han tog hans Haand, som for at føle Pulsen, og bøiede sig idetsamme hen over Glasset, der stod paa Kanten af Bordet.

Med en liden Haandbevægelse stødte han til det, saa at det faldt paa Gulvet og knustes. Derpaa lagde han den Dødes Haand ned og bandt ham et Lommetørklæde om Hagen.

Da først forstod de Andre, hvad der var sket: Død? — er han død — Doktor? — Monsieur Alphonse død?

„Et Hjerteslag," svarede Lægen.

En kom løbende med Vand, en Anden med Eddikke; mellem Latter og Raab hørte man Ballerne karambolere paa den indre Billard.

Hys! blev der hvisket; hys! gjentoges det, og Stilheden udbredte

sig i videre og videre Ringe omkring Liget, indtil der blev ganske stille.

„Kom og tag i!“ sagde Doktoren.

Den Døde blev løftet op; de lagde ham paa en Sofa i en Krog af Rummet, og de nærmeste Gasblus bleve slukkede.

Madame Virginie stod endnu opreist; hun var kridhvid i Ansigtet, og hun holdt den lille bløde Haand trykket mod Brystet. De bar ham lige forbi Buffeten. Doktoren havde faaet Tag indunder Ryggen, saa at Vesten gled op, og et Stykke af den fine, hvide Skjorte kom tilsyne.

Hun fulgte med Øinene de slanke, smidige Lemmer, som hun kjendte saa godt, og vedblev at stirre mod den mørke Krog.

De fleste Gjæster fjernede sig i Stilhed. Et par unge Herrer kom støiende ind fra Gaden, en Opvarter løb imod dem og sagde nogle Ord. De skottede mod Krogen, knappede sin Frak og dukkede atter ud i Taagen.

Den halvmørke Café blev tom; kun nogle af Alphonses nærmeste Venner stod i en Gruppe og hviskede. Doktoren talte med Værten, der ogsaa var kommen til.

Opvarterne listede frem og tilbage, idet de gjorde en stor Bue udenom den mørke Krog. En af dem laa paa Knæ og samlede Glasstykkerne op paa et Bræt. Han gjorde sit Arbeide saa stille som han kunde; men det var alligevel formegen Støi.

„Lad det ligge til senere,“ sagde Værten sagte. —

— Støttet til Kaminen betragtede Charles sin døde Fiende. Han sønderrev langsomt et sammenlagt blaat Papir, medens han tænkte paa sin Ven. —

Slaget ved Waterloo.

I.

Da det ikke alene i og for sig er underholdende, men ogsaa i Overensstemmelse med Skik og Brug at være forelsket, og da man i vore uskyldige og moralske Forhold kan hengive sig saa meget desto tryggere til dette Liebhaberi, som man hverken forstyrres af aarvaagne Fædre eller stridslystne Brødre, og da man endelig ligesaa letvindt kan komme ud af som ind i det for os specifike Forhold, man kalder Forlovelse — (en Mellemting mellem Ægteskab og „Freitisch“ i en god Familie) — saa, ja saa var det ikke underligt, at Fætter Hans følte sig inderligt ulykkelig. Thi han var ikke det mindste forelsket.

Han havde længe gaaet og ventet paa, at det skulde komme over ham som en Raptus, hvilket jo efter alle Erfarnes Dom er den rigtigste Form for den rigtige Kjærlighed. Men da det ikke blev til noget, og han dog var et helt Aars Student, saa sagde han til sig selv: Kjærligheden er jo et Lotteri, vil man vinde, maa man ialfald spille. Man byde Lykken Haand, som der staar i Avertissementerne.

Han saa sig da flittigt om og gav nøie Agt paa sit Hjerte.

Som en Fisker, der sidder med Snøret om Pegefingeren, passende paa det mindste Ryk: om det ikke snart vilde bide, saaledes holdt Fætter Hans sit Aandedræt tilbage, hvergang han saa en ung Dame: om han ikke snart skulde fornemme det eiendommelige Ryk, der — som bekjendt — hører til den rigtige Kjærlighed; dette Ryk, som med ét bringer alt Blodet til at strømme til Hjertet, for ligesaa pludseligt at fare op i Hovedet og farve Ansigtet rødt lige-til Haarroden.

Men det vilde sletikke bide; hans Haar forblev rødt ligetil Haarroden, thi Fætter Hans's Haar kunde ikke kaldes brunt; men Ansigtet holdt sig lige saa blegt og lige langt.

Den stakkels Fiskermand var træt, da han en Dag dinglede nedover til Fæstningen. Han satte sig paa en Bænk og iagttog med en foragtelig Mine nogle Soldater, der vare ifærd med den hærdende Øvelse: at staa paa ét Ben midt i Solen og vride Overkroppen, for at blive stegt paa begge Sider.

„Nonsens!" sagde Fætter Hans og spyttede, „det er s'gu en altfor dyr Spas for vort lille Land at holde det Slags Akrobater. Saa jeg ikke her forleden, at denne saakaldte Armée tiltrænger 1500 Blikdaaser Skovox, 600 Kardasker, 3000 Alen Guldgalloner og 8,640 Løveknapper! — Det var bedre, vi sparede paa Guldgalloner og Løveknapper og anvendte vore Skillinger til Almuens Oplysning," — sagde Fætter Hans.

Thi han var smittet af de moderne Ideer, der desværre ogsaa begyndte at trænge ind hos os, og som uvægerlig vil ende med at omstyrte hele den bestaaende Samfundsorden.

— „Farvel da — saalænge!" sagde en Damestemme lige bagved ham.

„Farvel saalænge! Barnet mit!" svarede en dyb Mandsrøst.

Fætter Hans vendte sig langsomt; thi det var en varm Dag. Han opdagede en gammel Militær i sort, knappet Frak med Sværdorden paa, et Halstørklæde, der var virret utrolig mange Gange om Halsen, velbørstet Hat og lyse Benklæder. Herren nikkede

til en ung Dame, der fjernede sig mod Byen, og fortsatte saa sin Tur udover Volden.

Fætter Hans var vistnok træt, dog fulgte hans Øine den bortilende unge Pige Hun var liden og net, og han iagttog med Interesse, at denne Dame var en af de faa, der ikke gjøre en liden Vending indad med den venstre Fod. idet de løfte den fra Jorden.

Dette var et stort Fortrin i den unge Mands Øine; thi Fætter Hans var af disse fintfølende, nøieseende Naturer, der først egentlig formaa at skatte en Kvindes hele Værd.

Efter nogle Skridt vendte Damen sig — formodentlig vilde hun nikke endnu en Gang til den gamle Officer; men rent tilfældigvis traf hendes Blik Fætter Hans.

Da endelig indtraf det, han saalænge havde gaaet og ventet paa: det bed! Hans Blod fór afsted ganske som det skulde, han mistede Pusten. blev hed i Hovedet, kold nedover Ryggen og fugtig mellem Fingrene — kort sagt: alle de Symptomer indtraadte, der efter Digteres og erfarne Prosaisters Vidnesbyrd betegne den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed.

Her var saamænd ingen Tid at spilde. Han samlede ihast sine Handsker, Stokken og Studenterhuen, som han havde lagt fra sig paa Bænken, og satte afsted efter Damen tvertover Fæstningen og ad Byen til.

I de store, fordærvede Samfund udenlands gaar saadant ikke an. Forholdene der ere saa urene, at en velopdragen ung Mand undser sig for at forfølge en anstændig Dame. Og de faa skikkelige Kvinder, som findes derude, vilde befinde sig meget ilde ved at have en Herre efter sig.

Men i vor rene, moralske Luft ere vi saa lykkelige at kunne indrømme Ungdommen mere Frihed netop paa Grund af vor strenge Sædelighed.

Derfor betænkte Fætter Hans sig ikke et Øieblik paa at følge sit Hjertes Stemme; og den unge Dame, der snart mærkede, hvilken Ulykke hun havde anrettet med det Blik, der egentlig var tiltænkt den Gamle, følte igrunden en ikke ubehagelig Spænding ved Situationen.

De Mødende paa Gaden, der naturligvis strax mærkede Sammenhængen (dette Tilfælde er nemlig et af de faa, hvor de Agerende tro sig ganske uden Publikum), syntes ialmindelighed at det var morsomt at iagttage. De vendte sig og smilede saa smaat; thi de vidste jo alle, at enten ledede dette ikke til noget, og da var det jo blot den uskyldigste Fornøielse for Ungdommen; eller det ledede til en Forlovelse, og en Forlovelse er dog det yndigste i Verden

Medens de saaledes drog afsted med passende Afstand snart paa samme Fortoug snart hver paa sin Side af Gaden, havde Fætter Hans god Tid til at tænke sig om.

Med Hensyn til Forelskelsen var alt paa det rene. Symptomerne vare der, han vidste, han var fangen, fangen i den ægte, den sande, den rigtige Kjærlighed, og han var lykkelig derved. Ja, saa lykkelig var Fætter Hans, at han, der ellers ikke var god at komme for nær, med et stille, forbindtligt Smil tog imod Stød og Puf, smaa Forbandelser og alle de Ulemper, som nødvendigvis maa ramme den, der seende stivt ud efter noget foran sig færdes med stor Hast i en travel Gade.

Nei — Kjærligheden var in confesso, om den kunde der ikke tvivles. Derimod forsøgte han at udmale sig hendes, den Elskedes, den Himmelskes jordiske Forhold. Og det var jo ogsaa temmelig let: hun havde spadseret med sin gamle Fader, opdagede saa pludseligt, at Klokken var over tolv, sagde i al Hast: Farvel saalænge! før at gaa hjem og se til Middagsmaden. Thi hun var uden Tvivl huslig — det søde Væsen og sikkerligt moderløs.

Den sidste Konjektur var kanske en Følge af den Skræk, man efter alle gode Forfatteres Mening bør have for Svigermødre; men derfor var den ikke mindre sikker. Og nu stod der blot tilbage for Fætter Hans at udfinde: for det første, hvor hun boede, for det andet, hvem hun var, og for det tredie, hvorledes han skulde gjøre hendes Bekjendtskab.

Hvor hun boede, skulde han snart faa at vide, thi nu gik hun jo hjem; hvem hun var, skulde han nok faa udspurgt i Gaarden; og gjøre hendes Bekjendtskab — Herregud! en Smule Vanskelighed hører netop til i Opskriften paa den sande Kjærlighed.

Men bedst som Jagten gik paa det lystigste, forsvandt Vildtet i et Portrum, og det var igrunden paa høie Tid, for Jægeren var — sandt at sige — lidt udmattet.

Han læste med en vis Lettelse Nr. 34 over Porten, gik derpaa et Par Skridt videre, for ganske at skuffe enhver mulig Iagttager, standsede saa ved en Gaspæl og pustede ud.

Det var — som sagt — en varm Dag, hvilket i Forbindelse med den heftige Lidenskab havde bragt Hans i en stærk Sved. Hans Toilette var desuden derangeret ved den hensynsløse Iver, hvormed han havde hengivet sig til Jagten.

Han maatte smile af sig selv, medens han stod og tørrede sig i Ansigtet og i Nakken, rettede paa sit Halstørklæde og følte paa sin Flip, der var smeltet paa Solsiden. Men det var et saligt Smil; han var i denne Stemning, da man Intet ser eller fornemmer af

Udenverdenen, og halvhøit sagde han hen for sig: „Kjærligheden taaler alt, fordrager alt." —

„Og sveder meget!" sagde en liden tyk Herre, hvis hvide Vest pludselig kom tilsyne indenfor Fætter Hans's Synskreds.

„Aa — er det dig — Onkel!" sagde han lidt flau.

„Javist," svarede Onkel Fredrik, „jeg har forladt Skyggesiden, expres for at redde dig fra at blive stegt. Kom nu med mig!"

Dermed trak han Nevøen med sig; men denne stred imod: „Ved du, hvem der bor her i Nr. 34, Onkel?"

„Neigu ved jeg ei; men lad os bare komme i Skyggen," sagde Onkel Fredrik; thi der var to Ting, han ikke kunde taale: Varme og Latter; det første paa Grund af sin Korpulence, og det andet paa Grund af, hvad han selv kaldte „sine apoplektiske Tilbøieligheder".

„Forresten," sagde han, da de vare komne over paa den kjølige Side, og han havde faaet Nevøen under Armen, „forresten ved jeg jo godt, hvem der bor i Nr. 34, naar jeg tænker mig om; — det er gamle Kaptein Schrappe."

„Kjender du ham?" spurgte Fætter Hans spændt.

„Ja, en Smule, saaledes som den halve By kjender ham fra Fæstningen, hvor han spadserer hver Dag."

„Ja, det er netop der, jeg har seet ham," sagde Nevøen ivrigt, „hvilken interessant gammel Herre at se til. Jeg skulde have stor Lyst til at tale med ham."

„Det Ønske kan du snart faa opfyldt," svarede Onkel Fredrik, „du behøver bare at stille dig etsteds ved Volden og tegne Streger i Sandet, saa kommer han."

„Kommer han?" sagde Fætter Hans.

„Ja, saa taler han til dig. Men du skal være forsigtig: han er farlig."

„Æ—?" sagde Fætter Hans.

„Han har engang været paa Vei til at tage Livet af mig."

„A—!" sagde Fætter Hans.

„Ja, med Snak — forstaar du."

„Aa—!" sagde Fætter Hans.

„Han kan nemlig to Historier," fortsatte Onkel Fredrik, „den ene er paa en god halv Time og dreier sig om en Feltmanøvre i Skaane. Den anden derimod: Slaget ved Waterloo, varer undertiden i halvanden til to Timer; — den har jeg hørt tre Gange," og Onkel Fredrik sukkede tungt.

„Men er de da saa kjedelige — disse Historier?" spurgte Fætter Hans.

„Aa — for en Gangs Skyld gaar de vel an," svarede Onkel, „og skulde du komme i Snak med Kapteinen, saa mærk dig følgende: Slipper du med den korte Historie, den fra Skaane, saa har du ikke andet at gjøre end afvexlende at nikke og ryste paa Hovedet. Selve Operationsfeldtet kan du let finde rede i."

„Operationsfeldtet?" sagde Fætter Hans.

„Ja du skal vide, han tegner hele Manøvren for dig i Sandet; men det er let at forstaa, naar du bare passer paa A og B. Kun paa et Punkt maa du vogte dig for at forplumre dig." —

„Bliver han da utaalmodig, naar man ikke forstaar?" spurgte Fætter Hans.

„Nei tvertimod! men hvis du røber, at du ikke følger med, saa begynder han paa Begyndelsen igjen — ser du! — Det vigtige Punkt i Feltmanøvren," fortsatte Onkel, „er den Bevægelse, Kapteinen selv foretog trods Generalens Ordre, og som bragte Venner og Fiender i lige stor Forlegenhed. Denne Genistreg var — mellem os sagt — Grunden til, at man maatte give ham Sværdordenen, for at faa ham til at tage Afsked. Naar du altsaa kommer til dette Punkt, maa du nikke heftigt og sige: Naturligvis — det eneste rigtige — Positionens Nøgle — husk det: Nøgle."

„Nøgle," gjentog Fætter Hans.

„Men skulde du," og Onkel saa paa ham med anteciperet Medlidenhed, „skulde du i din ungdommelige Lyst til Eventyr falde i den lange, i den om Waterloo, da maa du enten tie ganske stille eller ogsaa passe nøie paa. Jeg har engang maattet døie Beskrivelsen halvanden Gang, bare fordi jeg i min Iver for at vise, hvor godt jeg forstod Situationen, kom til at flytte Kellermanns Dragoner istedetfor Milhaud's Cuirasserer!"

„Flyttede du Dragoner — Onkel?" spurgte Fætter Hans.

„Ja, se det vil du nok forstaa, hvis du falder i den lange; men" — tilføiede Onkel Fredrik i en høitidelig Tone, „vogt dig — siger jeg — vogt dig for Blücher!"

„Blücher?" sagde Fætter Hans.

„Ja ja, jeg siger ikke mere; — og hvorfor gaar jeg egentlig her og fortæller om den gamle Original, hvad ialverden er det, du vil med ham?"

„Spadserer han hver Formiddag?" spurgte Hans.

„Hver Formiddag fra elleve til et og hver Eftermiddag fra fem til syv. Men hvad Interesse?" —

„Har han mange Børn?" afbrød Hans.

„Kun en Datter, men hvad Pokker?" —

„Adieu — Onkel; jeg maa hjem til mine Bøger."

„Stop lidt! gaar du ikke med til Tante Maren iaften, jeg skulde bede dig?“

„Nei Tak, jeg har ikke Tid,“ raabte Fætter Hans, der allerede var nogle Skridt borte.

„Der er Dameselskab, unge Damer!“ brølede Onkel Fredrik; thi han vidste jo ikke, hvad der var hændt Nevøen.

Men denne rystede paa Hovedet med en egen, energisk Foragt og forsvandt omkring Hjørnet.

Det var som Pokker — tænkte Onkel; Gutten er gal eller — aa nu har jeg det! — forlibt! Han stod jo og talte nogle dunkle Ord om Kjærlighed, da jeg fandt ham — udenfor Nr. 34 — og hans Interesse for gamle Schrappe! — Skulde han være forelsket i Frøken Betty? — aa nei, tænkte Onkel, idet ogsaa han hovedrystende fortsatte sin Vei, saa megen Forstand har han s'gu ikke.

II.

Fætter Hans spiste ikke meget den Middag. Forelskede Mennesker spise ikke meget og desuden ligte han ikke Kjødkager.

Endelig blev Klokken fem. Han havde allerede indtaget sin Post paa Volden, hvorfra han kunde overse hele Fæstningspladsen. Ganske rigtigt: der kom den sorte Frak, de lyse Benklæder og den velpudsede Hat.

Fætter Hans fornam en Smule Hjertebanken. Først troede han, det kom af, at han følte sig lidt skamfuld ved denne planmæssige Underfundighed mod den skikkelige Kaptein. Men snart kom han underveir med, at det var Synet af den Elskedes Fader, der satte hans Blod i Bevægelse.

Beroliget herved begyndte han ifølge Onkel Fredriks Anslag at tegne Streger og Vinkler i Sandet, medens han fra Tid til anden med Opmærksomhed betragtede Akershus.

Der var øde og stille paa hele Fæstningen. Fætter Hans kunde høre Kapteinens sikre Skridt nærme sig; de naaede helt hen til ham og standsede. Hans saa ikke op; Kapteinen tog endnu et Par Skridt og kræmtede. Hans trak en lang, dybsindig Streg med sin Stok, da kunde den Gamle ikke længer dy sig.

„Ei, ei, unge Herre!“ sagde han venligt, idet han tog til sin Hat, „tager De Kart over vore Befæstningsværker?“

Fætter Hans saa ud som en, der vækkes af dybe Betragtninger, og idet han hilsede høfligt, svarede han noget forvirret:

„Nei — det er blot saadan en Vane jeg har, til at søge at orientere mig, hvor jeg færdes.“

„En fortræffelig Vane, en ganske fortræffelig Vane" — afbrød Kapteinen med Varme.

„Det styrker Hukommelsen," indskjød Fætter Hans beskedent.

„Ganske vist, ganske vist — Hr. Student!" svarede Kapteinen, der begyndte at finde Behag i det undseelige unge Menneske.

„Især ved mere komplicerede Situationer," fortsatte det undseelige unge Menneske, idet han med Foden udslettede sine Streger.

„Netop hvad jeg vilde sige!" udbrød Kapteinen henrykt, „især deleshed er nu Tegninger og Planer — som De kan tænke Dem — aldeles uundværlige i Krigsvidenskaben — for Exempel en Slagmark." —

„Ja, se det er nu Ting, der ere altfor indviklede for mig," afbrød Fætter Hans med et ydmygt Smil.

„Sig ikke det, unge Herre!" svarede den velvillige Gamle, „naar man har en orienterende Oversigt over Terrainets og Armeernes Stillinger, saa kan selv en mere indviklet Batalje gjøres ganske anskuelig. — Se nu det Terrain, vi har for os her; det kunde meget godt give os et Begreb — en miniature — om for Exempel — om Slaget ved Waterloo."

Jeg er falden i den lange, tænkte Fætter Hans; men never mind! jeg elsker hende.

„Behag at tage Plads paa Bænken her," fortsatte Kapteinen, der inderligt glædede sig til en saa intelligent Tilhører, „saa skal jeg forsøge i korte Omrids at give Dem et Billede af dette skjæbnesvangre og mærkelige Slag, hvis det kan interessere Dem?"

„Mange Tak — Hr. Kaptein!" svarede Fætter Hans, „intet kunde interessere mig mere. Men jeg frygter for, at De vil faa altfor meget Besvær med en stakkels ukyndig Civil."

„Paa ingen Maade, det Hele er saa let og simpelt, naar man bare iforveien orienterer sig paa Feldtet," forsikrede den elskværdige gamle Herre, idet han satte sig ved Siden af Fætter Hans og kastede et prøvende Blik omkring sig.

Medens de sad saaledes, betragtede Fætter Hans Kapteinen nøiere, og han maatte tilstaa, at Kaptein Schrappe tiltrods for sine sexti Aar endnu var en vakker Mand. Han bar de korte, graasprængte Moustacher lidt opadbøiet i Spidserne, hvilket gav ham et vist ungdommeligt Sving. I det hele taget havde han megen Lighed med Kong Oscar den Første paa de gamle Tolvskillinger.

Og da han nu reiste sig op og begyndte sin Udvikling, var Fætter Hans enig med sig selv om, at han havde al Grund til at være til freds med sin tilkommende Svigerfaders Ydre

Kapteinen stillede sig nogle Skridt fra Bænken i Hjørnet af Volden, idet han pegede omkring sig med Stokken. Fætter Hans fulgte nøie med og gjorde sig al mulig Flid for at tækkes sin tilkommende Svigerfader.

„Vil De nu altsaa tænke Dem, at jeg staar ved Forpagtergaarden Belle-Alliance, hvor Keiseren har sit Hovedkvarter, og mod Nord — to Mile fra Waterloo — har vi Bryssel, — altsaa omtrent paa Hjørnet af Gymnastiklokalet.

Veien der — langs Volden er Chausseen, der fører til Bryssel, og her“ — Kapteinen ilede over Waterloosletten — „her i Græsset har vi Soignesskoven. Paa Landeveien til Bryssel og foran Skoven staa nu Englænderne; — De maa tænke Dem den nordligste Del af Terrainet noget høiere. Paa Wellingtons venstre Fløi — altsaa mod Øst — her i Græsset — har vi Slottet Hougoumont; det maa markeres,“ sagde Kapteinen og saa sig omkring.

Den hjælpsomme Fætter Hans fandt strax en Pinde, der blev stukket i Jorden paa dette vigtige Punkt.

„Fortræffeligt!“ raabte Kapteinen, der forstod, at han havde fundet en Tilhører med Interesse og Indbildningskraft, „det er nemlig fra denne Kant, vi kan vente Preusserne.“

Fætter Hans lagde Mærke til, at Kapteinen tog en Sten, som han fandt, og placerede den i Græsset med en hemmelighedsfuld Mine.

„Her ved Hougoumont,“ fortsatte den Gamle, „begyndte Slaget. Det var Jerome, der angreb. Han tog Skoven; men Slottet holdt sig — forsvaret af Wellingtons bedste Tropper.

Imidlertid skulde Napoleon, som holder her ved Belle-Alliance, netop give Marechal Ney Ordre til at begynde Hovedangrebet mod Wellingtons Centrum, da han opdagede Troppemasser, der nærmede sig fra Øst — bag Bænken — der henne ved Træet.“

Fætter Hans saa sig om, han begyndte at blive urolig: skulde allerede Blücher være her?

„Blü — Blü“ — prøvede han halvhøit.

„Det var Bülow,“ sagde til al Lykke Kapteinen, „som nærmede sig med 30,000 Preussere. Napoleon traf i Hast sine Dispositioner, for at møde den nye Fiende, idet han ikke nærede nogen Tvivl om, at Grouchy ialfald fulgte Preusserne i Hælene.

Keiseren havde nemlig den foregaaende Dag detacheret Marechal Grouchy med Armeens hele høire Fløi c. 50,000 Mand, for at møde Blücher og Bülow; men Grouchy — ja alt det der, husker De jo fra Verdenshistorien“ — afbrød Kapteinen.

Fætter Hans nikkede beroligende.

„Ney begyndte altsaa Angrebet med sin vante Uforfærdethed. Men det engelske Kavalleri styrtede sig over Franskmændene, brød deres Rækker og tvang dem tilbage med Tab af to Ørne og flere Kanoner. Milhaud iler tilhjælp med sine Cuirasserer, og Keiseren selv, der ser Faren, hugger Sporerne i sin Hest og farer ned ad Skraaningen ved Belle-Alliance."

Kapteinen ilede afsted, hoppende lidt efter Siden som en Hest i Gallop, medens han skildrede, hvorledes Keiseren red gjennem tykt og tyndt, bragte Neys Folk iorden og sendte dem frem til nyt Angreb.

— Enten det nu var, fordi der stak et Stykke af en Digter i Fætter Hans, eller om Kapteinens Skildring virkelig var saa levende, eller om det var — og det var det vist, — fordi han elskede Kapteinens Datter — nok er det: Fætter Hans blev ganske revet ind i Situationen.

Han saa ikke længer en snurrig Kaptein, der hoppede efter Siden; — han skimtede gjennem Krudtrøgen Keiseren selv paa den hvide Hest med de sorte Øine, som vi kjende fra Kobberstikkene. Han fór afsted over Grøfter og Hegn, gjennem Agre og Haver, med Møie fulgt af sin Suite. Rolig og kold sad han fast i Sadlen med den halvaabne graa Frak, de hvide Benklæder og den lille Hat paatvers. Hans Ansigt udtrykte hverken Træthed eller Spænding; glat og blegt som Marmor gav det den hele Skikkelse i den simple Uniform paa den hvide Hest noget ophøiet, halvt spøgelsesagtigt.

Saaledes susede han afsted, dette lille blodige Uhyre, der i tre Dage havde leveret tre Slag. Alt veg afveien for ham, flygtende Bønder, Tropper i Reserve eller i Fremmarsch, — ja selv Saarede og Halvdøde skubbede sig tilside og saa op paa ham med en Blanding af Skræk og Beundring — der han jog dem forbi som et koldt Lyn.

Han viste sig knapt blandt Soldaterne, før alt kom iorden som af sig selv; og et Øieblik efter kunde den ufortrødne Ney atter svinge sig i Sadlen, for at fornye Angrebet. Og denne Gang kastede han Englænderne og satte sig fast i Forpagtergaarden La Haie-Sainte.

Napoleon holdt atter ved Belle-Alliance.

„Nu kommer altsaa Bülow fra Øst — her frem under Bænken; Keiseren lader General Mouton møde ham. Klokken halv fem (Slaget var begyndt Klokken et) forsøger Wellington at fordrive Ney fra La Haie-Sainte. Men denne, der nu indsaa, at alt afhang af, at man bemægtigede sig Terrainet foran Skoven — her i Sandet

foran Græskanten," Kapteinen kastede sin Handske hen paa det betegnede Sted — „Ney altsaa tilkalder en Reservebrigade af Milhauds Cuirasserer og gaar løs paa Fienden.

Snart saaes hans Folk paa Høiderne, og man raabte allerede „Victoire!" omkring Keiseren.

„Det er en Time for sent," svarede Napoleon.

Da han imidlertid saa, at Marechallen led meget af Fiendens Ild i den nye Position, besluttede han at komme ham tilhjælp og samtidigt prøve med et Slag at knuse Wellington. Han valgte til denne Plans Udførelse Kellermanns navnkundige Dragoner og Gardens svære Kavalleri. Nu kommer et af Slagets Hovedmomenter; De maa begive Dem ud paa Valpladsen!"

Fætter Hans reiste sig strax fra Bænken og indtog den Post, Kapteinen anviste ham.

„Nu er De Wellington!" — Fætter Hans rettede sig. — „De staar der paa Sletten med Størstedelen af det engelske Infanteri. Her kommer hele det franske Kavalleri susende. Milhaud har forenet sig med Kellermann; det er en uoverskuelig Mængde Heste, Brynjer, Hjelmbuske og blanke Vaaben. Omgiv Dem med en Carré!"

Fætter Hans stod et Øieblik raadvild; men saa forstod han Kapteinens Mening: han trak i al Hast en Firkant af dybe Streger i Sandet omkring sig.

„Rigtigt!" raabte Kapteinen straalende, „nu hugge Franskmændene ind; Rækkerne brydes, men sluttes sammen; Kavalleriet bøier af og samler sig igjen. Wellington maa hvert Øieblik indeslutte sig i en ny Carré.

De franske Ryttere slaas som Løver: de stolte Minder fra Keiserens Felttog fylder dem med dette seiersikre Mod, der gjorde hans Armeer uovervindelige; de slaas for Seieren, for Æren, for de franske Ørne, og for den lille, kolde Mand, som de vide holder paa Høiden bagved dem, hvis Øie følger hver enkelt Mand, som ser Alt og ikke glemmer noget.

Men idag har de en Fiende, som ikke er let at faa Bugt med. De staa, hvor de staa — disse Englændere, og trykkes de et Skridt tilbage, saa tage de det igjen i næste Øieblik. De have ingen Ørne og ingen Keiser; naar de slaas, tænke de hverken paa Krigshæder eller paa Hævn; men de tænke paa Hjemmet. Ikke at skulle gjense gammel Englands Ege, er den tungeste Tanke for en Englænder — dog nei, der er noget, som er værre endda: at komme hjem med Skam. Og naar de tænke paa, at den stolte Flaade, som de vide ligger nordpaa og venter paa dem, at den skulde nægte

dem Hæderssalut, at „old England“ ikke skulde kjende sine Sønner igjen, — da gribe de fastere om Geværet, de glemme Saar og Blodet, der flyder; tause og alvorlige, med sammenbidte Tænder holde de sin Post og dø som Mænd.

Tyve Gange brødes Carréerne og sluttedes igjen, og der faldt 12,000 brave Englændere.“

Fætter Hans kunde forstaa, at Wellington græd, da han sagde: „Natten eller Blücher!“

Kapteinen havde imidlertid forladt Belle-Alliance og speidede omkring i Græsset bag Bænken, medens han fortsatte sin Udvikling, der stedse blev mere og mere livlig: „Wellington var nu i Virkeligheden slagen, han maatte lide et totalt Nederlag, da“ — raabte Kapteinen med dyster Stemme, „da kom han der!“ Og idetsamme spændte han til den Sten, Fætter Hans havde seet ham skjule, saa at den rullede ind paa Slagmarken.

Nu eller aldrig, tænkte Fætter Hans.

„Blücher!“ raabte han.

„Netop!“ svarede Kapteinen, „det er Blücher, den gamle Varulv, der kommer marscherende ind paa Sletten med sine Preussere.

Altsaa kom der ingen Grouchy; Napoleon stod berøvet hele sin høire Fløi overfor 150,000 Mand. Med sin aldrig svigtende Koldblodighed giver han Ordre til en stor Frontforandring.

Men det var for sent og Overmagten for stor.

Wellington, som ved Blüchers Ankomst fik Anledning til at bruge Reserven, lod nu hele sin Armé avancere. Endnu engang bragtes dog de Allierede et Øieblik til at standse for et rasende Angreb, der førtes af Ney — Dagens Løve.

Ser De ham!“ raabte Kapteinen, hvis Øine tindrede.

Og Fætter Hans saa ham, denne eventyrlige Helt, Hertug af Elchingen, Prinds af Moskwa, Søn af en Bødker i Saarlouis, Marechal og Pair af Frankrige. Han saa ham løbe frem foran Kolonnerne — fem Heste vare skudte under ham — med Kaarden i Haanden, Uniformen i Filler, uden Hat og med Blodet strømmende ned over Ansigtet.

Og Kolonnerne ordnede sig og stormede afsted; — de fulgte sin Prinds fra Moskwa, Redningsmanden ved Beresina, i den haabløse Kamp for Keiseren og Frankrige. Lidet anede de, at Frankriges Konge sex Maaneder efter skulde lade deres kjære Prinds skyde som Landsforræder i Luxembourghaven.

Men han fór omkring, ordnede og kommanderede, indtil der ikke var mere at gjøre for Feltherren; saa brugte han sin Kaarde

som Soldat til alt var forbi, og han reves med paa Flugten. Thi den franske Armé flygtede.

Keiseren styrtede sig ind i Vrimmelen; men den forfærdelige Larm overdøvede hans Stemme, og i Halvmørket var der ingen, som kjendte den lille Mand paa den hvide Hest.

Saa tog han Plads i en Carré af sin gamle Garde, der endnu holdt Stand paa Sletten: han vilde slutte sit Liv paa sin sidste Valplads. Men Generalerne flokkedes om ham, de gamle Grenaderer raabte: „Træk Dem tilbage, Sire! Døden vil ikke have Dem!"

De vidste ikke, at det var, fordi Keiseren havde forspildt sin Ret til at dø som fransk Soldat. Halvt modstræbende førtes han med, og ukjendt i sin egen Armé red han bort i den mørke Nat, efter at have tabt alt. — „Saaledes endte Slaget ved Waterloo," sagde Kapteinen, idet han satte sig paa Bænken og rettede paa sit Halstørklæde. —

— Fætter Hans tænkte med Indignation paa Onkel Fredrik, der havde omtalt Kaptein Schrappe i en saa overlegen Tone. Det var dog en ganske anderledes interessant Personlighed end slig en gammel Departementshest som Onkel Fredrik.

Idet han nu gik og samlede op Handsker og andre Smaating, som Feltherrerne i Stridens Hede havde spredt over Slagmarken, for at markere Positionerne, stødte han ogsaa paa gamle Blücher. Han tog ham op og betragtede ham nøie.

Det var et haardt Stykke Granit, knudret som Sukker-Candis; det var næsten som om det lignede „Feltmarechal Vorwärts". Hans vendte sig mod Kapteinen med et artigt Buk:

„Tillad, Hr. Kaptein! at jeg gjemmer denne Sten. Den vil bedre end noget andet gjenkalde i min Erindring denne interessante og belærende Underholdning, for hvilken jeg isandhed er Dem meget taknemmelig."

Dermed stak han Blücher i Baglommen.

Kapteinen forsikrede, at det havde været ham en sand Fornøielse at iagttage den Interesse, hvormed hans unge Ven havde fulgt Udviklingen. Og det var den rene Sandhed, han var ligefrem henrykt over Fætter Hans.

„Men sæt Dem nu ned — unge Mand, vi kunne nok trænge til Hvile efter 10 Timers Kamp" — tilføiede han smilende.

Fætter Hans satte sig paa Bænken og følte med Ængstelse paa sin Flip. Han havde i Middagsstunden iført sig den mest bedaarende, han havde. Den holdt sig lykkeligvis endnu stiv; men han maatte sande Wellingtons Ord: Natten eller Blücher! thi stort længer havde den ikke holdt Stand.

Det var ogsaa et Held, at den varme Eftermiddagssol holdt de Spadserende borte fra Volden. Ellers kunde der snart have samlet sig et anseeligt Publikum om disse to Herrer, der fægtede med Armene og sprang omkring, tildels efter Siden.

De havde kun havt en Tilskuer. Det var Skildvagten, som staar paa Hjørnet af Gymnastiklokalet.

Denne havde af Nysgjerrighed fjernet sig utilbørlig langt fra sin Post, idet han havde marscheret næsten halvanden Mil nedover Chausseen fra Bryssel til Waterloo. Kapteinen skulde ogsaa forlængst have tildelt ham en militær Tilrettevisning, om ikke det nysgjerrige „Mandskab" havde været af stor strategisk Betydning. Han udgjorde nemlig, der han stod, hele Wellingtons Reserve; og nu da Slaget var forbi, trak denne sig i god Orden tilbage nordover mod Bryssel og indtog atter le poste perdu paa Hjørnet af Gymnastiklokalet.

III.

„Kom nu hjem med mig og spis tilaftens," sagde Kapteinen. „Mit Hus er vistnok meget stille, men jeg tænker, en ung Mand af Deres Karakter ikke vil have saameget imod at tilbringe en Aften i en rolig Familie."

Fætter Hans's Hjerte hoppede høit af Fryd; han modtog Indbydelsen paa den ham egne beskedne Maade, og snart vare de paa Veien til Nr. 34.

Hvor dog alting lykkedes for ham idag. Det var ikke mange Timer siden han saa hende for første Gang; og nu kom han allerede anstigende som en speciel Yndling af Faderen, for at tilbringe Aftenen sammen med hende.

Jo mere de nærmede sig Nr. 34, desto livagtigere stod det fortryllende Billede af Frøken Schrappe for ham: det blonde, purrede Haar nedover Panden, den vevre Figur og saa disse skjælmske, lyseblaa Øine.

Hans Hjerte bankede, saa at han neppe kunde tale, og da de gik opad Trappen, maatte han tage ordentlig fat i Rækværket; hans Lykke gjorde ham næsten svimmel.

I Stuen, som var et stort Hjørneværelse, traf de Ingen. Kapteinen gik ud, for at kalde paa Frøkenen, og Hans hørte ham raabe: „Betty!"

Betty! hvilket yndigt Navn og hvor det passede til det yndige Væsen!

Den lykkelige Elsker tænkte sig allerede, hvor deiligt det skulde blive, naar han kom hjem fra sit Arbeide ved Middagstid og kunde raabe ud i Kjøkkenet: „Betty! er Maden færdig?"

Idetsamme traadte Kapteinen ind igjen med sin Datter. Hun gik lige hen til Fætter Hans, tog ham i Haanden og ønskede ham velkommen i Huset.

„Men," tilføiede hun, „De maa virkelig undskylde, at jeg strax løber fra Dem igjen, for jeg staar midt i en Æggerøre, og det er ikke Spøg, kan De tro!"

Dermed forsvandt hun igjen; Kapteinen trak sig ogsaa tilbage for at ordne sig lidt, og Fætter Hans var atter alene.

Det hele Møde havde ikke varet mange Sekunder, og dog syntes Fætter Hans, at han i disse Øieblikke var styrtet fra Afsats til Afsats mange Favne ned i et dybt, sort Hul. Han holdt sig med begge Hænder fast i en gammel, høirygget Lænestol; han hverken hørte, saa eller tænkte; men halvt mekanisk gjentog han hen for sig: „Det var ikke hende — det var ikke hende!"

Nei det var ikke „hende". Den Dame, han netop havde seet, og som altsaa maatte være den virkelige Frøken Schrappe, havde slet ikke blondt, purret Haar nedover Panden. Hun havde tvertimod mørkt Haar, strøget glat til begge Sider. Hun havde ingenlunde skjælmske, lyseblaa Øine, men alvorlige, mørkegraa — kort sagt, hun var saa ulig den Elskede som vel muligt.

Efter den første Lammelse begyndte Fætter Hans's Blod at koge; en vild Smerte bemægtigede sig ham: han rasede mod Kapteinen, mod Frøken Schrappe, mod Onkel Fredrik og Wellington og den hele Verden.

Han vilde knuse det store Speil og alle Møblerne, og derpaa springe ud af Hjørnevinduet; — eller, han vilde tage sin Hue og Stok, styrte nedad Trappen, forlade Huset og aldrig mere betræde det; — eller, han vilde ialfald ikke blive her længer end høist nødvendigt.

Hans Stemning blev efterhaanden roligere; men en dyb Sørgmodighed lagde sig over ham. Han havde følt denne usigelige Smerte, at skuffes i sin første Kjærlighed, og da han saa sit eget Billede i Speilet, rystede han medlidende paa Hovedet.

Kapteinen traadte ind igjen, glat og pudset. Han indledede en Samtale om Dagens Politik. Fætter Hans havde Møie med at give endog blot korte, almindelige Svar; det var som om det Interessante ved Kaptein Schrappe var aldeles fordunstet. Og nu mindedes Hans, at denne paa Hjemveien fra Fæstningen havde lovet ham hele Feltmanøvren i Skaane efter Aftensbordet.

„Værsaagod, kom tilbords!" raabte Frøken Betty, idet hun aabnede Døren til Spisestuen, hvor der var tændt Lys.

Fætter Hans kunde ikke undlade at spise, thi han var sulten; men han saa ned i Tallerkenen og talte lidet.

Derfor førtes Samtalen i Begyndelsen mest mellem Fader og Datter. Kapteinen, som troede, at det beskedne unge Menneske følte sig generet i Frøken Bettys Nærværelse, vilde give ham Tid til at fatte sig.

„At du ikke inviterede Føken Bech iaften, siden hun skal reise imorgen,“ sagde den Gamle, „saa kunde I have spillet firhændigt for vor Gjæst.“

„Jeg bad hende blive, da hun var heroppe iformiddags; men hun skulde i Afskedsselskab til nogle andre Bekjendte.“

Fætter Hans spidsede Øren, mon Talen var om Damen fra iformiddags.

„Jeg fortalte dig jo, at hun var nede hos mig paa Fæstningen, for at sige Farvel,“ fortsatte Kapteinen, „stakkels Pige! jeg synes virkelig Synd i hende.“

Der kunde ikke længer være nogen Tvivl.

„Omforladelse — er Talen om en Dame med smaakrøllet Haar og store, blaa Øine?“ spurgte Fætter Hans.

„Netop!“ svarede Kapteinen, — „kjender De Frøken Bech?“

„Nei —,“ svarede Hans, „det faldt mig bare ind, at det kunde være en Dame, jeg traf nede paa Fæstningen omkring Klokken tolv.“

„Det har været hende!“ sagde Kapteinen, „en vakker Pige — ikke sandt?“

„Det var en meget smuk Dame,“ svarede Hans med Overbevisning, — „har hun havt nogen Sorg? — jeg syntes, Hr. Kapteinen —.“

„Ja, ser De! hun var forlovet nogle Maaneder.“ —

„Ni Uger“ — afbrød Frøken Betty.

„Jasaa du! var det saa kort — nuvel! — og saa har hendes Kjæreste netop i disse Dage slaaet op med hende. Hun reiser derfor — som De kan tænke Dem — bort for en Tid; — til Slægtninge paa Vestlandet — tror jeg.“

Hun havde altsaa været forlovet — rigtignok bare ni Uger; men det var dog et lidet aber. Dog — Fætter Hans var en Menneskekjender, og saa meget havde han allerede seet iformiddags, at hendes Følelser for den afgangne Kjæreste ikke havde været den rigtige Kjærlighed; derfor sagde han:

„Hvis det er den Dame, jeg saa idag, syntes hun at tage Sagen temmelig let.“

„Det er just, hvad jeg bebreider hende,“ svarede Frøken Betty.

„Hvorfor det?“ spurgte Hans lidt spidst, for han ligte overhovedet ikke den Maade, hvorpaa den unge Dame fremsatte sine Bemærkninger, „var det kanske bedre, om hun græmmede sig tildøde?“

„Nei ingenlunde," svarede Frøken Schrappe, „men det vilde efter min Formening have vidnet om mere Karakterstyrke, om hun havde følt en stærkere Indignation overfor sin Forlovede."

„Da synes jeg tvertimod, at det vidner om den smukkeste Art af Karakterstyrke, at hun ikke føler Nag eller Vrede; thi Kvindens Styrke er at tilgive," sagde Fætter Hans, der blev veltalende, idet han forsvarede den Elskede.

Frøken Betty mente, at dersom Menneskene i det hele taget vilde lægge mere Indignation for Dagen ved de talrige „Opslag", kunde kanske Ungdommen blive lidt forsigtigere i saa Henseende.

Fætter Hans derimod mente, at naar en Forlovet mærkede eller blot fik den mindste Mistanke om, at han havde taget feil, at det, han havde holdt for Kjærlighed, ikke var den sande, den ægte, den rigtige Kjærlighed, saa maatte han ikke alene skynde sig med at slaa op, men saa var det ogsaa en ligefrem Pligt for den anden Part og for alle Omgivelser at tilgive, undskylde og tale saa lidet som muligt om Sagen, paa det at det hele jo før jo heller kunde blive glemt.

Frøken Betty svarede hurtigt, at hun ikke fandt det i sin Orden, at unge Mennesker, „havde hinanden paa Prøve", medens de holdt Udkig efter den rigtige Kjærlighed.

Denne Bemærkning forargede i høi Grad Fætter Hans. Men han fik ikke Tid til at svare, da Kapteinen idetsamme reiste sig fra Bordet.

— Der var noget ved Frøken Schrappe, som han slet ikke kunde fordrage; og saa stærkt var han optaget heraf, at han for en Stund næsten glemte den sørgelige Efterretning, at den Elskede — Frøken Bech — skulde reise imorgen.

Han maatte indrømme, at Kapteinens Datter var smuk, meget smuk; hun syntes at være baade huslig og forstandig, og det var tydeligt, at hun omfattede den gamle Fader med en rørende Ømhed. Og dog sagde Fætter Hans til sig selv: Stakkel, hun bliver aldrig gift.

Thi hun manglede ganske den yndige Ubehjælpelighed, der er saa indtagende hos en ung Pige; naar hun talte, var det med en næsten stødende Ro og Sikkerhed. Aldrig kom hun med saadanne bedaarende, halvt fuldendte Sætninger som: „Ja, jeg ved ikke, om De forstaar mig; — der er saa faa, som forstaar mig; — jeg ved ikke, hvorledes jeg skal udtrykke, hvad jeg mener; men jeg føler det saa tydeligt" — kort sagt! af dette tilslørede, ubevidste, som jo er Kvindens skjønneste Pryd, fandt man Intet hos Frøken Schrappe.

Endvidere havde han faaet en Mistanke om, at hun var „lærd".

Og deri maa dog alle give Fætter Hans Ret, at skal en Kvinde kunne opfylde sin Opgave her i Livet (at være Hustru for en Mand), bør hun selvfølgeligt ikke have andre Kundskaber end dem, hendes Mand ønsker, hun skal have, eller selv vil bibringe hende. Ethvert andet Fond af Viden vil altid være en Medgift af saare tvivlsomt Værd.

Fætter Hans var i den miserableste Stemning. Klokken var ikke mere end otte, og før halv ti, syntes han ikke, det gik an at tage Afsked. Kapteinen havde allerede taget Plads ved Bordet, færdig til at begynde Feltmanøvren. Her var ingen Udvei, Hans satte sig ved Siden.

Ligeoverfor sad Frøken Betty med et Sytøi og en Bog foran sig. Han strakte sig fremover og opdagede, at det var en Roman af den nyere tyske Literatur.

Det var just et af de Værker, som Hans pleiede at rose i høie Toner, naar han udviklede sine moderne Anskuelser med et lidet Anstrøg af Fritænkeri. Men at finde denne Bog her, i en Dames Hænder og tilogmed paa Tysk (Hans havde læst den i Oversættelse), var ham i høieste Grad stødende.

Da derfor Frøken Betty spurgte, om han syntes godt om Romanen, svarede han, at det var en af de Bøger, der kun bør læses af Mænd med modne Begreber og solide Principer, — allermindst egnede den sig til Damelekture.

Han saa, at den unge Dame blev rød, og han følte selv, at han havde været uartig. Men han var i en saa fatal Stemning, og desuden var der noget ligefrem irriterende ved denne overlegne lille Frøken.

Han ærgrede sig og kjedede sig, og for at fuldende hans Lidelsers Maal, begyndte Kapteinen at lade Korpset B rykke frem, „beskyttet af Mørket".

Fætter Hans skimtede nu, hvorledes Kapteinen lod Fyrstikdaaser, Penneknive og andre Smaating rykke frem over Bordet. Han nikkede af og til, men han hørte slet ikke efter. Han tænkte paa den deilige Frøken Bech, som han kanske aldrig skulde gjense, og undertiden lurede han sig til at se paa Frøken Schrappe, som han havde været uartig imod.

Med et fór han op. Kapteinen slog ham paa Skulderen: „Og dette Punkt skulde altsaa jeg besætte. Hvad synes De?"

Da dukkede Onkel Fredriks Raad op for Fætter Hans, og idet han nikkede heftigt, sagde han: „Naturligvis — det eneste rigtige: — Positionens Nøgle!"

Kapteinen fór tilbage og blev ganske alvorlig. Men da han saa

Fætter Hans's forbløffede Udtryk, fik hans Godmodighed Overhaand, og leende sagde han:

„Nei — Høistærede! deri tager De storligen feil. — Forresten," tilføiede han med et lunt Smil, „forresten er det en Feiltagelse, som De deler med flere af vore høieste Militærautoriteter. — Nei, nu skal jeg vise Dem Positionens Nøgle."

Og saa begyndte han en vidtløftig Forklaring om, hvorledes den Stilling, han havde Ordre til at besætte, var ganske uden strategisk Betydning. Hvorimod den Manøvre, han paa egen Haand foretog, bragte Fienden i den største Forlegenhed, og vilde have forsinket Korpset B's Fremrykning flere Timer.

Saa træt og sløv, som Fætter Hans var, maatte han dog beundre de Overordnedes vise Fremgangsmaade mod Kapteinen, dersom der overhovedet var noget i Onkel Fredriks Historie om Sværdordenen.

Thi hvis Kapteinens egenraadige Manøvre i strategisk Henseende kanske var et genialt Træk, saa var det jo i sin Orden, at han fik Sværdordenen. Men paa den anden Side var det jo ogsaa klart, at han var ubrugelig i en Armé som vor, naar han kunde tro, at Hensigten med Feltøvelserne var at forsinke Nogen eller at bringe Nogen i Forlegenhed. Han maatte dog vide, at Hensigten meget mere var den, at begge de fiendtlige Armeer med Bagage og Kjøkkenvogne kunde træffe sammen til fastsat Tid paa det fastsatte Sted, hvor den store Frokost serveredes.

Mens han sad i disse Tanker, fuldendte Kapteinen Feltmanøvren. Han var slet ikke saa tilfreds med sin Tilhører nu som ude paa Fæstningen; der var kommet noget adspredt over ham.

Klokken blev ni. Men da Fætter Hans havde sat sig i Hovedet, at han vilde holde ud til halv ti, sled han sig igjennem en af de længste Halvtimer, han havde oplevet. Kapteinen blev søvnig, Frøken Betty svarede kort og koldt; Hans maatte selv sørge for Underholdningen — træt, ærgerlig, ulykkelig og forelsket som han var.

Endelig viste Uhret næsten halv ti; han reiste sig, idet han sagde, at han pleiede at gaa tidligt tilsengs paa Grund af, at han læste bedst, naar han stod op Klokken sex.

„Ei, ei," sagde Kapteinen, „kalder De det at gaa tidligt tilsengs. Jeg lægger mig saamænd hver Dag Klokken ni."

O Skuffelse paa Skuffelse! Hans sagde i al Hast Godnat og løb nedad Trappen.

Kapteinen fulgte ham ud med Lys og raabte venligt efter ham: „Godnat — velkommen igjen!"

„Tak!" raabte Hans nedenfra, men i sit stille Sind bandte han paa, at der skulde han aldrig mere sætte sine Ben.

— Da den Gamle kom ind i Stuen igjen, fandt han Datteren ifærd med at smække op Vinduerne.

„Hvad skal det betyde?" spurgte Kapteinen.

„Jeg lufter ham ud!" svarede Frøken Betty.

„Naa, naa, Betty! du er nu altfor slem. Men jeg maa ellers tilstaa, at den unge Herre tabte lidt ved nærmere Bekjendtskab. Jeg forstaar mig ikke paa Ungdommen nutildags."

Dermed gik Kapteinen ind i sit Soveværelse, efter at have givet Datteren den sædvanlige Aftenformaning: „Sid nu ikke for længe oppe."

Da hun var bleven alene, slukkede Frøken Betty Lampen, flyttede Blomsterne bort fra Hjørnevinduet og satte sig op i Vindueskarmen med Benene paa en Stol.

Mellem to høie Huse kunde hun i klare Maaneskinsaftener skimte en liden Stribe af Fjorden. Det var ikke meget; men det var dog et Glimt af den store Vei, der fører mod Syden og de fremmede Lande.

Og hendes Ønsker og Længsler fløi afsted, følgende den samme Vei, hvor saa mange unge Ønskefugle har fløiet sin Vinge træt; ud gjennem den trange Fjord mod Syden, hvor Horisonten er høi, hvor Hjertet udvider sig, og Tankerne blive store og modige.

Og Frøken Betty sukkede, idet hun stirrede paa sin lille Stribe af Fjorden, som hun kunde skimte mellem to høie Huse.

— Hun tænkte isandhed ikke paa Fætter Hans, der hun sad; men han tænkte paa Frøken Schrappe, idet han med hurtige Skridt gik opad Gaden.

Aldrig havde han truffet en ung Dame, der mindre var falden i hans Smag. At han havde været uartig mod hende, gjorde det ikke bedre. Vi ere ikke tilbøielige til at finde de Mennesker elskværdige, som have været Anledning til, at vi have opført os slet. Det var ham ligesom en Trøst at gjentage for sig selv: Hun bliver aldrig gift.

Saa vandrede hans Tanker til den Elskede, som skulde reise bort imorgen. Hele hans tunge Skjæbne stod for ham, og han fik en stor Trang til at udøse sin Smerte for en Ven, der kunde forstaa ham.

Men at finde en Ven i den passende Stemning paa denne Tid af Dagen, var ikke let.

Onkel Fredrik var igrunden hans Fortrolige i mange Ting; han vilde opsøge ham.

Da han vidste, at Onkel var hos Tante Maren, begav han sig opover mod Slottet, for at møde ham, naar han kom fra Homansbyen.

Han valgte en af de trange Alleer tilhøire, hvor han vidste, Onkel pleiede at gaa, og et Stykke opi Bakken satte han sig paa en Bænk, for at vente.

Der maatte være usædvanligt morsomt hos Tante Maren, naar Onkel Fredrik kunde holde ud deroppe til over ti. Endelig skimtede han en liden hvid Mave høit oppe i Alleen; det var Onkels hvide Vest, som nærmede sig.

Han reiste sig fra Bænken og sagde alvorligt: „Godaften!"

Onkel syntes aldrig om at træffe ensomme Mandspersoner i de mørke Alleer; det var derfor en stor Lettelse for ham, da han gjenkjendte Nevøen.

„Aa, — var det bare dig — Hansemand!" sagde han venligt, „hvad sidder du og lurer paa?"

„Jeg ventede paa dig!" svarede Hans med dump Stemme.

„Jasaa! er der noget iveien med dig? — er du syg?"

„Spørg ikke!" svarede Fætter Hans.

Dette vilde til enhver anden Tid have været tilstrækkeligt til at fremkalde en Hagl af Spørgsmaal fra Onkel Fredrik.

Men iaften var han saa optaget af sine egne Oplevelser, at han foreløbig skjød Nevøens Anliggende tilside.

„Du var ellers dum," sagde han, „som ikke fulgte med mig til Tante Maren. Vi har havt det saa morsomt, det havde netop været noget for dig. Ser du — det var egentlig etslags Afskedsselskab for en ung Dame, som skal reise imorgen." —

En skrækkelig Anelse gjennemfór Fætter Hans.

„Hvad hed hun?" skreg han og kneb Onkel i Armen.

„Au!" raabte denne, „Frøken Bech!"

Da kastede Hans sig baglænds paa Bænken.

Men neppe var han dumpet ned, før han fór iveiret med et høit Skrig, og op af Baglommen tog han en liden knudret Tingest, som han kastede langt nedover Alleen.

„Hvad gaar der af Gutten," raabte Onkel Fredrik, „hvad var det, du kastede?"

„Aa det var den Fandens Blücher," svarede Fætter Hans grædefærdig.

— Det var netop saa vidt, at Onkel Fredrik fik Tid til at sige: „Sa' jeg ikke: vogt dig for Blücher," før han brød ud i en livsfarlig Latter, der varede fra Slotsbakken og langt ned i Øvre Voldgade.

GARMAN & WORSE
(1880)

I.

Intet er saa rummeligt som Havet, intet saa taalmodigt. Paa sin brede Ryg bærer det lig en godslig Elefant de smaa Puslinger, der bebo Jorden; og i sit store kjølige Dyb eier det Plads for al Verdens Jammer. Det er ikke sandt, at Havet er troløst; thi det har aldrig lovet noget: uden Krav, uden Forpligtelse, frit, rent og uforfalsket banker det store Hjerte — det sidste sunde i den syge Verden.

Og mens Puslingerne stirre udover, synger Havet sine gamle Sange. Mange forstaar det slet ikke; men aldrig forstaar to det paa samme Maade. Thi Havet har et særskilt Ord til hver især, som stiller sig Ansigt til Ansigt med det.

Det smiler med blanke, grønne Smaabølger til de barbente Unger, som fanger Krabber; det bryder i blaa Dønninger mod Skibet og sender den friske, salte Skumsprøit langt ind over Dækket; tunge, graa Sjøer komme væltende mod Stranden, og mens trætte Øine følge de lange, hvidgraa Brændinger, skyller Skumstriberne i blanke Buer henover den glatte Sand. Og i den dumpe Lyd, naar Bølgen falder sammen for sidste Gang, er der noget af en hemmelig Forstaaelse; hver tænker paa sit og nikker udover — som var Havet en Ven, der ved det hele og gjemmer det trofast.

Men hvad Havet er for dem, der bo langs Stranden, faar ingen vide; for de siger ingenting. De lever hele sit Liv med Ansigtet vendt mod Søen. Havet er deres Selskab, deres Raadgiver, deres Ven og deres Fiende, deres Erhverv og deres Kirkegaard. Derfor bliver Forholdet uden mange Ord, og Blikket, der stirrer udover, vexler efter den Mine, Havet sætter op — snart fortroligt, snart halvt ræd og trodsigt.

Men tag saa en af disse Strandboere, flyt ham langt ind i Landet mellem Fjeldene i den yndigste Dal, du kan finde; giv ham den bedste Mad, og de blødeste Senge. Han vil ikke røre din Mad, ikke sove i Sengene; men uden at se sig om, vil han klatre fra Fjeld til Fjeld, indtil han langt — langt ude skimter noget blaat,

han kjender. Da gaar hans Hjerte op; han stirrer mod den lille blaa Stribe, som glitrer derude, indtil det begynder at glitre blaat altsammen; men han siger ingenting. —

— Det hændte ofte, at Folk inde i Byen sagde til Richard Garman: „At De — Hr. Legationssekretær! kan udholde det ensomme Liv derude i Deres Fyrtaarn!"

Men den gamle Herre svarede altid: „Ja ser De! man føler sig igrunden aldrig ensom ved Havet, naar man først har gjort dets Bekjendtskab; — og desuden saa har jeg jo min lille Madeleine."

Og det var hans Hjertens Mening. De ti Aar, han havde tilbragt herude paa den ensomme Kyst, hørte til de bedste i hans Liv, og hans Liv havde dog været bevæget og broget nok. Men enten han nu var træt af Verden eller om det var hans lille Datter eller det var Havet, som fængslede ham, eller om det var lidt af alt dette, — vist er det, han havde slaaet sig tilro, og syntes aldrig at tænke paa at forlade Bratvolds Fyrhus.

Det havde nu ingen troet; og dengang det rygtedes, at Hr. Legationssekretær Richard Garman, Søn af Byens største Handelshus, søgte en simpel Forvalterpost, fik de fleste sig en god Latter over dette nye Paafund af „den gale Kandidat".

„Den gale Kandidat" — var Byens Kjælenavn for Richard Garman, og det var ikke frit for, at han fortjente det.

Thi uagtet han ikke havde været saameget hjemme, siden han blev voxen, kjendte man dog hans flotte og lystige Liv tilstrækkeligt til at korse sig over ham i hemmelig Beundring. Dertil kom, at de Besøg, han gjorde hjemme, ofte stod i Forbindelse med en eller anden stor høitidelig Begivenhed. Saaledes da han som ung Kandidat var tilstede ved Moderens Begravelse, og endnu mere da han over Hals og Hoved kom hjem fra Paris til Gamle-Konsulens Dødsleie — i en Dragt og med et Væsen, som tog Veiret fra de fleste Damer og bragte Herrerne til Fortvivlelse.

Siden saaes han ikke stort. Men Rygtet beholdt sit Tag i ham: snart havde en Manufakturist seet ham i Zinck's Hotel i Hamburg, snart levede han i et Pallads, snart vilde man vide, at han drev om i Dokkerne og skrev Matrosernes Breve for et Glas Øl.

Men en vakker Dag holdt Garman & Worse's store Gallavogn ved Dampskibsbryggen. I Bagsædet sad Firmaets Indehaver Konsul C. F. Garman og den unge Frøken Rachel; lille Gabriel — den yngste Søn — sad ved Siden af Kusken.

En fortærende Nysgjerrighed martrede Grupperne paa Bryggen. Den store Vogn var sjelden at se i Byen, — og nu helt hernede øiensynligt ventende Hamburgeren. Endelig vovede Husets Mægler

sig hen til Vognvinduet og spurgte efter nogle indledende Ord, hvem der ventedes?

„Jeg venter min Broder — Legationssekretæren og hans Frøken Datter," svarede Konsul Garman, idet han med en eiendommelig Bevægelse lagde den glatragede Hage tilrette i det stive Halsbind.

Denne Efterretning forøgede Spændingen. Richard Garman var ivente, „den gale Kandidat" — Legationssekretæren — som nogle kaldte ham; og en Datter skulde han have med sig. Hvorledes mon det kunde hænge sammen? — mon han havde været ordentlig gift? — det var ikke ligt ham!

Dampskibet kom. Konsul Garman gik ombord og vendte kort efter tilbage med sin Broder og en liden sorthaaret Pige, — det var vel Datteren. Richard Garman kjendte man strax igjen, skjønt han var bleven lidt sværere i Figuren. Men den ranke, elegante Holdning, de sirlige, sorte Moustacher vare som før; Haaret var ogsaa tæt og krøllet som i gamle Dage, men lidt graasprængt ved Ørene. Han hilste venligt, da han gik opover til Vognen, og der var mer end en Dame, som følte det, da hans blanke, brune Øine et Øieblik gled smilende hen over dem.

Vognen rullede afsted gjennem Byen og udover den lange Allée, som førte til Familiens store Eiendom Sandsgaard.

Byen snakkede sig næsten fordærvet; men uden sikkert Resultat; det Garmanske Hus holdt tæt paa sine Hemmeligheder.

Saameget var klart, at Richard Garman havde forødt hele sin store Arv; — ellers var han vel ikke kommen hjem, for at spise Naadsens Brød hos Broderen. Men paa den anden Side var Forholdet mellem Brødrene ialfald tilsyneladende godt. Konsulen gav stor Middag og drak „sin Broder Legationssekretærens" Skaal, hvortil han knyttede det Haab, at han maatte finde sig vel herhjemme.

Intet kan være saa irriterende som halvtfuldbaarne Skandaler; og da Richard Garman nogen Tid efter i al Stilhed modtog Fyrforvalterposten paa Bratvold og levede der Aar efter Aar uden at give videre Haab om nævneværdige Bedrifter, saa følte hver især i den lille By sig personligt fornærmet, og man undredes over, at Garmans slet ikke syntes at vide, hvad de skyldte Verden.

Forresten vidste ikke engang selve Legationssekretæren rigtig klar Besked om, hvorledes det hele var kommet. Det var saa underligt med den Christian Fredrik; saasnart Richard mødte sin Broder eller bare fik Brev fra ham, blev han selv ligesom omskabt: hvad der ellers aldrig kunde faldt ham ind, syntes ham med en Gang let, og han udførte Handlinger, som bagefter satte ham selv i den yderste Forbauselse.

Da han skrev hjem sidste Gang — nedtrykt og fortvivlet —, for at bede Broderen modtage lille Madeleine, tænkte han ikke paa andet end at slutte et forspildt Liv jo før jo heller, saasnart Datteren var bragt i Sikkerhed. Men saa var det, han fik hint forunderlige Brev med Vexelen i. Desuden var der mange vanskelige Handelsord; der stod om „at liquidere", om „uopgjorte Conti, som nødvendiggjorde hans Nærværelse" og indimellem alt dette enkelte Udtryk, som ikke passede, som syntes at have forvildet sig ind i Handelsstilen. Der stod for Exempel etsteds „min gamle Legebroder" — senere: „mit oprigtige Ønske om broderligt Samliv" — ja tilslut læste han endog midt i en lang indviklet Periode: „Kjære Richard! — tab ikke Modet!"

Dette satte Richard Garmans Sind i Bevægelse; han tog sig sammen og reiste hjem.

Da han saa Broderen komme ombord paa Dampskibet, fik han Taarer i Øinene; han vilde aabne sine Arme, for at omfavne ham. Men Konsulen strakte sin Haand frem og sagde roligt: „Velkommen Richard! — har du dit Tøi ved Haanden?"

Siden var de heller ikke kommet til at snakke om dette; en enkelt Gang vovede Richard en Hentydning til hint Brev. Men Konsulen syntes at tro, at han ønskede at faa afgjort de omtalte Regnskabsforhold. Intet kunde være fjernere fra Legationssekretærens Tanker, og han følte sig næsten krænket.

Det er en udmærket Mand — den Christian Fredrik! — tænkte han, men han er næsten vel meget Handelsmand!

En Dag havde da Konsul Garman sagt til sin Broder: „Du Richard! — skal vi kjøre ud til Bratvold og se paa det nye Fyrhus?"

Richard vilde gjerne være med; han elskede fra sine unge Dage den eiendommelige Kyststrækning med de dunkle Lyngsletter, Sandet og det store, aabne Hav. Fyrhuset faldt ogsaa i hans Smag, og da Brødrene satte sig i Vognen igjen, for at reise tilbage til Byen, sagde han: „Ved du hvad? — Christian Fredrik! jeg kunde ikke tænke mig en Stilling, som bedre passede for sligt et Vrag som jeg, end at være Fyrforvalter herude."

„Der er ingenting i Veien for, at du kan blive det," svarede Broderen.

„Bah! — hvorledes skulde det gaa til!" svarede Richard og smikkede Asken af sin Cigar.

„Hør Richard!" udbrød Konsulen skarpt, „er der noget, jeg maa bebreide dig, saa er det din Mangel paa Selvtillid. Tror du ikke, at du med dine Evner og Kundskaber kunde faa et meget større Embede, hvis du bare vilde søge."

„Nei — men Christian Fredrik!“ — raabte Legationssekretæren overrasket og stirrede paa Broderen.

„Som jeg siger!“ vedblev Konsulen, „vil du have Posten, maa de naturligvis give dig den; og skulde der være nogen Vanskelighed, saa tænker jeg nok, at et Ord fra os til Amtmanden skal klare det hele.“

Dermed var den Ting afgjort. Richard Garman blev udnævnt til Fyrforvalter paa Bratvold, enten det nu var paa Grund af sine Evner og Kundskaber eller paa Grund af Ordet til Amtmanden.

Den store Ensformighed i hans nye Tilværelse gjorde den gamle Kavaller godt. De faa Pligter, som paahvilede ham, opfyldte han med uhyre Alvor og Nøiagtighed. Sine ledige Timer tilbragte han mest med at røge Cigaretter og se ud over Havet i den store Kikkert paa Stativ, som han havde faaet i Present fra Christian Fredrik. Han var i Virkeligheden træt, og det undrede ham, at han saa længe havde fundet Smag i sit uregelmæssige Liv i Udlandet.

Men der var en Ting, som Legationssekretæren forundrede sig endnu mere over; og det var, hvor godt han kom ud af det med sine Indtægter. At leve for 2000 Kroner om Aaret syntes ham et halsbrækkende Kunststykke, og dog udførte han det. Det vil da sige: han havde jo en Smule Biindtægt; men Christian Fredrik sagde altid, at det var saagodtsom ingenting. Hvormeget det var og hvori disse Smaaindtægter egentlig bestod, fik han aldrig Greie paa. Vistnok kom der hvert Aar Contocourant fra Garman & Worse, udarbeidet af Konsulen selv, han fik ogsaa ofte Handelsbreve fra Broderen. Men hverken det ene eller det andet gjorde Sagen klarere for Fyrforvalteren. Han skrev sit Navn under paa alle Papirer, hvor der syntes ham „Rum aabent“. Stundum fik han nogle Vexler „at udfylde“; det gjorde han ogsaa efter bedste Skjøn; men lige dunkelt var og blev det hele for ham.

En Ting var sikker — at han klarede sig — klarede sig udmærket. Han holdt to Assistenter ved Fyret; havde sin Ridehest Don Juan og en Arbeidshest, fuldt op af Vin og altid nogle Penge liggende, som han ikke havde Brug for.

Derfor anbefalede han alle, som klagede over de slette Tider, at flytte ud paa Landet; det var rent utroligt, hvor billigt man kunde leve der.

I de ti Aar, de havde boet herude, var Madeleine voxet fra otte til atten Aar. Ogsaa hun trivedes over al Forventning godt, og da hun var bleven fuldstændig hjemme i Sproget — Moderen havde nok været fransk — blev hun snart kjendt og afholdt i en vid Kreds

omkring Fyret. Hun levede mest ude af Huset, omkring paa Nabogaardene og helst nede ved Søen i den lille Baadhavn.

En hel Række af Gouvernanter havde forsøgt sig paa hende; men hun var vanskelig at lære. Desuden kunde Faderen ikke taale Gouvernanter, som var stygge; og da de saa engang fik en, som var vakker, blev det endnu galere — paa den anden Kant igjen.

Fyrforvalteren gjorde hyppige Besøg paa Sandsgaard, enten paa sin Don Juan eller afhentet i Garman & Worse's Jagtvogn. Madeleine derimod havde beholdt et frastødende Indtryk af det kolde, gammeldagse Hus og de fine, stive Mennesker. Ikke engang sin Kusine Rachel, som dog bare var et Par Aar ældre, kunde hun lide; derfor blev hun helst hjemme, og Faderen var heller aldrig borte mer end et Par Dage om Gangen.

Desto mere Behag fandt hun i Fiskerne og Lodserne nede ved Stranden og oppe i Gaardene. Munter og uforfærdet blev hun snart taget med paa Søen i godt Veir, lærte at fiske, passe et Seil og bedømme et Fartøi i Horizonten efter Riggen.

Madeleine havde en særdeles god Ven, som hed Per; han var tre-fire Aar ældre og boede paa Gaarden nærmest Fyret.

Per var lang og stærk med stivt gulhvidt Haar og store Næver, der vare haarde som Horn indeni af at ro. Hans Øine vare smaa og skarpe, som de pleie at være hos disse Folk, der fra Barndommen vænne sig til at stirre ud over Søen i Regnveir og Skodde.

Far til Per var Enkemand og havde ikke flere Børn. Men saa fandt han paa at gifte sig igjen, og nu fik han det ene Barn efter det andet. Folk gik og ærtede Per op, at han skulde kræve Gaarden delt; men Per vilde „vente og se“.

Men jo længer han ventede, desto flere Halvsøskende fik han se. Folk lo saa smaat af ham, og en Dag kom en til at kalde ham Vente-Per — en Vittighed, som gjorde megen Lykke og sidenefter forblev hans Øgenavn.

Per var forøvrigt ikke til at le af; han hørte til de raskeste paa Søen og var det fredsommeligste Menneske paa Jorden. Han brød sig ikke stort om at udmærke sig; men han havde en slig ihærdig Arbeidslyst og var ikke ræd for nogenting. Derfor mente Folk, at Vente-Per var en Gut, som nok vilde slaa sig op.

Venskabet mellem Fyrforvalterens Datter og Vente-Per var meget varmt fra begge Sider. I Førstningen prøvede en og anden af de unge Gutter at tage hende fra ham. Men saa hændte det en Dag, hun var ude med Per, at der blæste op en frisk Nordvest. Pers Baad og Greier var altid af første Sort, saa der var ingen Fare paafærde. Alligevel kom Fyrforvalteren, som havde seet

Baaden i den store Kikkert, i en Fart ned til Stranden og gik helt ud paa den lille Molo.

„Der er Far!“ sagde Madeleine, „mon han er ræd for os?“

„Aa — han har vel bedre Forstand,“ mente Per besindigt.

Legationssekretæren havde imidlertid ikke bedre Forstand, end at han var lidt urolig, der han stod. Men da nu Per med sikker Haand styrede lige ind i Seilløbet, svingede om Spidsen af Moloen, saa at Baaden gled roligt ind i smult Vand bagom, — da blev den gamle Herre imponeret. „Han forstaar s'gu sine Ting“ — mumlede han, mens han hjalp Datteren op; og istedetfor den Skjændetale, han havde forberedt, sagde han bare: „Du er flink Gut — Per! men du faar ikke Lov til at seile med hende alene.“

Der var ingen i Nærheden, som kunde høre, hvad den gamle Herre sagde; men da de begge hilste — Madeleine rakte endogsaa Haanden ned til ham — kunde alle, som saa det fra Nøstene og oppe fra Gaardene, forstaa, at Per fremdeles stod sig godt med Fyrforvalterens. Og fra den Dag faldt det af sig selv, at han havde Eneret til at føre den unge Frøken.

Per tænkte op og ned, hvem han vel skulde tage med paa Baaden. Han forstod godt, at hele Fornøielsen vilde være spildt, om en af hans Kammerater kom med. Tilslut valgte han en stakkels, halvtosset Gut paa en af Nabogaardene, som tilogmed var tunghørt. Folk kunde ikke begribe, hvad Per vilde med Tomle-Hans i Baaden; men Per var nu altid lidt egen. Per var tilfreds med sit Valg; Madeleine ligesaa. Og da hun nogle Dage efter stak Hovedet ind af Døren og raabte til Faderen: „Jeg seiler en liden Tur med Per!“ — kunde hun med god Samvittighed tilføie: „Ja naturligvis har han en med sig, naar du saa absolut vil det!“

Hun lo høit med sig selv, da han og hun løb ned ad Skrænten. Men Fyrforvalteren gik til den store Kikkert.

Ganske rigtigt: agterud sad Per, der kom Madeleine ned i Baaden — i en Fart, og paa Seiltoften sad en Mandsperson med Vadmelstrøie og gul Sydvest.

„*Bien!*“ sagde den gamle Herre beroliget, „det er godt, at de har en med sig — i enhver Henseende.“

II.

Det høieste Punkt paa den milelange, flade Sandstrand var Bratvoldsbrækken. Der var Fyrhuset bygget paa den yderste Kant af Skraaningen, som faldt saa brat af mod Søen, at man maatte løbe

ned ad den paaskjøns og krydse sig opover. Faarene havde siden umindelige Tider skaaret sig et Net af Veie i de steile Bakker, og paa Frastand saa disse Stier ud som mørkere Buer og Festons, der hang udover.

Søndenfor den høieste og bratteste Brink, hvor Fyrhuset stod, trak Kysten sig med en Gang tilbage i en Bue, og paa det andet Endepunkt af Halvcirkelen laa de store Bratvoldgaarde, mange Huse sammen som en liden Landsby.

Nedenfor Gaardene i Stranden var den lille Baadhavn beskyttet af en Molo af svære Kampesten. Ogsaa fra Fyrhuset saa man ned i Havnen, og derfor kunde Madeleine holde Øie med Pers Baad; hun kjendte den ligesaa godt som deres egen Dagligstue.

Det var ellers en prægtig stor Stue, den Dagligstue. Selve Fyrtaarnet, der ikke var høiere end Huset, var bygget paa det sydvestre Hjørne. Saaledes havde Stuen et stort Vindu vendt ud imod Havet og et imod Nord med Udsigt over de store Sandsletter med lave Lyngklitter og Marehalm.

I Dagligstuen havde Fyrforvalteren sine Bøger, sit Skrivebord og først og fremst den store Kikkert. Den kunde dreies paa sit Stativ, saa man baade kunde se nordover og langt ud over Søen. Madeleine havde ogsaa sine Blomster og sit Sybord her, og det smukke Møblement, som Onkel Garman havde bestilt fra Kjøbenhavn — Legationssekretæren kunde ikke noksom forundre sig over den billige Pris — tog sig godt ud i det lyse, hyggelige Værelse.

I de lange Aftener, naar Vinterstormene kom lige ind fra Havet og kastede sig over det lille Fyrhus, sad Fader og Datter lunt bag de tykke Mure og de lukkede Skodder; medens Lyset faldt i regelmæssige blændende Blink fra Fyrlygten ud over Bølgerne, som kogte og brusede nede i Stranden. Det evige Drøn fra Havet blandede sig i deres Samtaler, i deres Latter, i hendes Musik, — deres hele Liv tog en frisk Smag af dette altid vexlende Hav, der skyllede lige under deres Vinduer.

Madeleine havde arvet meget af Faderens lette Sind; men saa havde hun ogsaa noget heftigt — en af Gouvernanterne havde kaldt det Trods. Da hun derfor blev voxen, blev hun den stærkeste; Faderen bøiede af, det var nu hans Methode; han lo af sin lille Tyran, og hun ruskede ham i hans tykke, krøllede Haar. Naar den gamle Herre halvt i Distraktion fortalte Historier, som truede med at tage en ængstelig Vending, skjændte hun paa ham. Men naar det hændte, at han i en eller anden Smaating ikke var rigtig tilfreds med hende, tog hun sig saa nær af det, at hun følte det i lang

Tid. Hendes Sind var muntert og freidigt, men hun trængte til meget Solskin; naar Faderen var i tungt Humør, var hun strax bange for, at det var hendes Skyld, og da blev hun ganske modløs.

Madeleine havde ogsaa arvet sin Faders Øine — mørkebrune og blanke; men ellers lignede hun ham kun paa den slanke Holdning og de smukke Bevægelser. Hendes Mund var for stor og Hudfarven lidt brunladen. Alle maatte indrømme, at det var en kjæk Pige; men ingen vilde kalde hende smuk; de fleste unge Herrer vilde være enige om, at hun var styg. —

— En vakker Eftermiddag tidligt paa Vaaren laa Per og ventede med Baaden udfor Odden af Moloen. Han havde ikke Tomle-Hans med sig; thi baade han og Madeleine vare enige om, at det ikke behøvedes, naar de bare skulde ro; og idag gjaldt det blot at forsyne Hummerteinerne med friskt Agn for Natten.

En for en roede de andre Fiskere ud gjennem det smale Seilløb; de havde alle en liden ondskabsfuld Vittighed at slænge ombord til ham, og bestandig gik det igjen — det infame „vente". Det kogte i ham, der han laa og hvilte paa Aarerne — stirrende ufravendt mod Fyrhuset deroppe.

Men der var alt stille. Det solide lille Stenhus laa saa fredeligt og velholdent i det klare Solskin. Det skinnede i de blanke Ruder og paa den rødmalede Hat over Fyrlygten; han kunde se Fyrdrengen gaa udenom paa det lille Galleri og pudse Glasprismerne.

Endelig — langt om længe kom hun ud paa Trappen. Et Øieblik efter var hun ude af Gaarden, henover den indhegnede Mark, som hørte til Fyret, ud gjennem den lille Port i Gjerdet, og nu kom hun i fuld Fart nedover Skraaningen.

„Har du ventet?" raabte hun, da hun kom helt ned paa Spidsen af Moloen.

„Hop ikke!" vilde han have raabt igjen; men det var for sent; uden at minke Fart var hun sprunget fra Bryggen og lige ned i Baaden. Hun gled med Benene, saa at hun kom til at sidde paa Tiljen; lidt af Kjolen hang i Vandet.

„Fanden til Fruentimmer!" raabte Per; han havde vist hundrede Gange sagt hende, at hun ikke maatte hoppe i Baaden; „nu slog du dig!"

„Nei!" svarede hun.

„Jo — du gjorde!"

„Bare lidt," svarede hun og saa stivt paa ham; men der kom Taarer i Øinene; thi hun havde i Virkeligheden skrubbet sig dygtig paa Læggen.

„Lad mig se —“ sagde Per.

„Nei — du faar ikke —“ svarede hun og bredte Kjolen over.

Per begyndte at skode mod Land.

„Hvad vil du?“

„Op efter Brændevin; jeg vil gnide Foden din.“

„Jamen, det faar du ikke!“

„Saa faar heller ikke du være med mig,“ svarede Per.

„Godt — saa lad mig komme op!“

Endnu før han fik lagt Baaden til, sprang hun iland paa en Sten, steg op paa Moloen og gik raskt indover. Hun bed Tænderne sammen, thi det gjorde saa ondt, naar hun gik; men alligevel fulgte hun hurtigt den kjendte Sti med Øinene fæstede paa Jorden.

Hun kom forbi Nøstene, steg over Aarer, Tjærekoster, gammelt Tougværk og alskens Skrab, som laa spredt mellem Baadene; krumme Krabbekløer laa rundt omkring og halvraadne Torskehoveder, hvor store mætte Fluer gik ud og ind i Øienhullerne.

Hun naaede helt op til Fyret uden at vende sig; hun vilde ikke se efter ham. Alligevel stansede hun paa Toppen, for at puste ud; hun vilde dog se, hvor langt han var kommen udover.

Madeleine vidste, at de andre Fiskere havde stort Forsprang, altsaa maatte hans Baad være bagefter — mellem dem og Land. Men han var ikke til at se, heller ikke i Havnen. Da saa hun med en Gang den kjendte Baad; men den var ikke bagefter — næsten i Række med de sidste; Per maatte have roet som en rasende. Hun forstod at bedømme Afstande og vidste, hvad det var for et Kraftstykke, hun saa for sig; og glemmende baade, at hun var fornærmet og at hun var alene, vendte hun sig om — som til en stor Forsamling og pegte udover med straalende Øine: „Se paa ham! — det er Gut, som kan ro — det!“

Men Per sad i Baaden og tog Spændetag, saa det knagede. Det var somom han vilde straffe sig selv i den uhyre Anstrængelse. Hun blev mindre og mindre, eftersom han roede udover, tilsidst blev hun borte for ham. Men det havde han fortjent. Fanden til Fruentimmer — gjentog han, og hvergang tog han fat igjen, somom det gjaldt Livet. —

Det var det yndigste Solskinsveir den næste Dag ogsaa. Havet laa saa stille som det kan ligge; en engelsk Hummerkutter stod fra Land med halvfyldte Seil; man kunde se det slænge i den slanke Rig, eftersom Fartøiet vuggede mageligt i den svage Dønning.

Madeleine sad ved Vinduet; hun vilde ikke gaa ud. Hun fulgte med Øinene Hummersluppen, som hun kjendte saa godt; det var „Flying fish“, Kaptein Crabb af Hull.

Per havde altsaa været ude med Hummer imorges; mon han havde faaet mange?

Bare han ikke havde forslidt sig igaar, da han roede. Hun gik ud paa Bakken og saa ned i Havnen. Hans Baad laa der; Per kunde gjerne være syg.

Pludseligt bestemte hun sig til at løbe ned og spørge en Mand, som hun saa ved Nøstene. Men halvveis i Bakken mødte hun en, som kom opover. Madeleine havde ikke kunnet se ham før, fordi han var indunder det bratteste; men nu kjendte hun ham strax og sagtnede sine Skridt.

Per maatte ogsaa have seet hende, skjønt han saa ned: thi et Par Skridt fra hende steg han ned fra Hovedstien og tog en, som var lidt lavere. Da de derfor var ved Siden af hinanden, var hun lidt høiere end han. Per havde en Kibe paa Ryggen, og Madeleine saa, at der var Tare i den. Ingen sagde et Ord, og begge vare lige nær ved at kvæles.

Da hun var et halvt Skridt forbi, vendte hun sig og spurgte: „Hvad har du i Kiben? — Per."

„Hummer," svarede han, svingede Kiben af Ryggen og satte den paa Stien.

„Lad mig faa se den," sagde Madeleine.

Han tog i en Fart Taren væk og trak op en uhyre stor Rognhummer, som slog med de brede Haleskjæl.

„Det var da en overhændig stor Hummer!" raabte hun.

„Aa ja, den er ikke med de mindste."

„Hvad vil du med den?"

„Spørge Fyrforvalteren, om han vil have den."

„Hvad skal du have for den?" spurgte hun, skjønt hun godt forstod, at det skulde være en Gave.

„Ingenting!" svarede Per kort.

„Det var pent af dig — Per!"

„Aa — det er ikke stort," svarede han og lagde Taren tilrette.

Med det samme det saa ud, somom de skulde skilles, sagde han: „Hvordan er det med Foden din?"

„Tak godt — jeg tog Brændevin."

„Sved det?" spurgte Per.

„Aa — ikke stort."

„Det var godt gjort," sagde han og løftede Øinene saa langt som til Spidsen af hendes Hage.

Nu maatte de vel skilles; der var ikke mer at sige; men Madeleine syntes, at Per var svært ubehjælpelig.

„Farvel Per!"

„Farvel!“ svarede han, og begge drog sig et Par Skridt afsted.

„Du Per! — hvor skal du hen, naar du har været oppe med Hummeren?“

„Ingen Plads,“ svarede Per.

Han var dog altfor dum; — og alligevel vendte hun sig endnu engang og raabte:

„Jeg gaar nordover i Marehalmen, her er saa vakkert Veir —“ derpaa løb hun.

„Aa ja!“ svarede Per og for som en Kat opover Skrænten.

Mens han løb, kastede han al Taren fra sig, for at have Hummeren fri; og da han fik op Kjøkkendøren, slængte han Uhyret paa Bænken og raabte „Værsaagod!“ idet han forsvandt.

Pigen havde kjendt ham paa Maalet og løb efter, for at bestille fersk Fisk til Fredag. Men han var alt udfor Bakken; hun stirrede halvræd efter ham og mumlede: „Jeg mener, Degeren tog han Per!“

Den gulhvide Sand strakte sig nordover med sine grønne Tuster af Marehalm, saalangt Øiet kunde naa. Kystlinien bøiede sig i Næs og Bugter, hist og her en Klynge Baade; Maager og Ringgjæs havde travelt i Stranden, medens Brændingen rullede med smaa krumme Bølger, der tindrede i det klare Solskin.

Per tog hende snart igjen; thi Madeleine gik langsomt idag. Hun havde plukket et Par unge Ax af Marehalmen og prøvede at fæste dem i Hattebaandet, mens hun gik.

Uvenskabet fra igaar hvilede tungt paa dem begge; det var egentlig den første Begivenhed, som indtraf i Forholdet mellem dem; og de følte kanske — hver paa sin Maade — at de stod ved et Afsnit. Derfor gjorde de begge saa stor en Bue som muligt udenom det, som egentlig beskjæftigede deres Tanker. Og Samtalen gik i korte, ligegyldige Sætninger afbrudt og stakaandet. Tilslut maatte hun prøve at bringe ham nærmere til Sagen og spurgte ham, om han fik mange Hummer inat?

„Syvogtyve —“ svarede Per.

Det var hverken mange eller faa, saa derom var ikke mere at sige.

„Du roede fort igaar —“ sagde hun og bøiede sig; thi hun følte, at nu nærmede de sig.

„Det var — det var, — fordi jeg var alene i Baaden —“ kom det stammende; han forstod strax, at det var dumt sagt; men han kunde ikke hjælpe det.

„Kanske du liger bedst at være alene i Baaden?“ spurgte hun raskt og saa paa ham.

Men da han stod der foran hende — det lange, ubehjælpelige Mandfolk saa ynkeligt forfjamset og sønderknust og alligevel saa stor og stærk og vakker, kastede hun sig med et lidet Sprang om Halsen paa ham og sagde halvt leende, halvt skamfuld: „Aa du Per! — du Per!"

Per havde ingen Ide om, hvad han skulde foretage sig med en Dame, der hang ham om Halsen, og han stod derfor ganske stille. Han saa nedover det lange sorte Haar og den slanke Ryg, — og skjælvende over sin egen Dristighed lagde han sin svære Arm lempeligt omkring hende.

De vare komne ind mellem Marehalmen, og bag en af de største Tuer satte hun sig i det varme tørre Sand. Han fik Plads ved Siden af hende.

Per sad og saa sig om, af og til gled hans Øine henover hende, men altid usikkert; han begreb øiensynligt ikke Situationen. Og tilslut blev han hende saa komisk, at hun reiste sig leende og raabte: „Kom Per! — lad os løbe!"

Snart løb de, snart gik de Fod for Fod; hans tunge Søstøvler gjorde et bredt Mærke i Sandet, og hendes smaa Damestøvler tog sig saa snurrigt ud ved Siden, at de maatte vende sig og le. De legte og lo som Børn uden at mærke, at de vare voxne, og Per maatte love, at holde op med at tygge Tobak. Og langsmed den bugtede Strand lige paa Randen af det store friske Hav feirede de sin Livsfest — disse unge Hjerter, mens Brændingen rullede med smaa krumme Bølger, der tindrede i det klare Solskin. —

— Fyrforvalteren havde netop fuldført et Brev til sin Broder. Det var et af disse kjedsommelige Forretningsbreve med indlagte Vexelblanketter. Aldrig kunde han lære, hvor han skulde anbringe sit Navn paa disse utaalelige, langagtige Papirer. Men — underligt nok! — Broderen sagde bestandig, at det var ganske rigtigt, og Christian Fredrik var uhyre nøie paa det i slige Ting. Nu var da Brevet afsendt, og den gamle Herre aandede lettere, medens han stod ved Vinduet og saa udover. Da opdagede han to Skikkelser, som gik nordover mod Sandsletten. Halvt i Tanker flyttede han hen til det andet Vindu og rettede den store Kikkert.

„Hm! —" sagde han, „er de nu der igjen!"

Pludselig reiste han sig: „Hvad behager? — Jeg tror saagu, hun er gal!"

Legationssekretæren bøiede sig igjen ned til Kikkerten og kastede sin Cigarette. Jo, ganske rigtigt! — det var hans egen Madeleine om Halsen paa Vente-Per.

Han gned ivrigt Glassene med sit Lommetørklæde. Se saa! —

der gik de da ordentligt ved Siden af hinanden. De vare indimellem Marehalmen; nu gik de ind i en stor Tue og blev borte. Han rettede betænksomt Kikkerten mod den anden Kant af Tuen og ventede.

„Nu da?“ sagde han og gned atter Glasset. De vare endnu ikke komne frem igjen. Der gik et Par Minutter, Fyrforvalteren blev ganske nervøs. Endelig saa han en Skikkelse reise sig, derpaa den anden. Kikkerten var udmærket, og den gamle Kavaller forstod Situationen ligesaa godt, somom han havde siddet i Marehalmen.

„Naa — naa — ikke værre!“ mumlede han; „men det kan blive slemt nok. Det er vel bedst, hun kommer til Byen.“

— Ved Middagsbordet sagde han altsaa:

„Du ved, Madeleine! — der har længe været Tale om, at du skulde være nogen Tid paa Sandsgaard —“

„Aa nei — Pappa! —“ afbrød Madeleine og saa bønligt paa ham.

„Jo — Barn! det er paatide nu — mener jeg —“; — der var en usædvanlig Bestemthed i hans Tone.

Madeleine fik en Anelse om, at han vidste det hele, og med en Gang stod det for hende, hvad det dog igrunden var for en besynderlig Formiddag, hun havde tilbragt. Naar hun sad heroppe i den elegante Stue, lige overfor Faderen, der var saa fin og statelig, tog baade Per og Stranden og alt, hvad dertil hørte, sig ganske anderledes ud. Og istedetfor den freidige Tilstaaelse, hun havde øvet sig paa, da hun gik hjemover, slog hun nu Øinene ned og blev blussende rød.

Dermed var Sagen afgjort. Madeleine var glad over, at Faderen ikke lagde Mærke til hendes Forvirring. Og Legationssekretæren var lykkelig, fordi han slap nøiere at drøfte dette Emne med sin Datter. Thi den gamle Herre havde just ikke sin stærkeste Side i dette Kapitel.

Den næste Dag red han altsaa til Byen.

III.

„*Avoir* — *avant* — *avu* — saa var det! — *avoir* — *avant* — *avu* — det er rigtigt — Gutten min! — *avoir* — *avant* —“.

Nu vidste hele Klassen, at Adjunkten var falden i Tanker. Han gik med lange Skridt op og ned paa Gulvet med halvlukkede Øine, af og til gestikulerende, medens han gjentog og gjentog det mishandlede Hjælpeverbum.

Paa de øverste Bænke begyndte man at fnise; paa de nederste, hvor man ikke havde saa fint Øre for de franske Verber, lo man med for Selskabs Skyld. Men den ulykkelige, som blev examineret, sad og skalv for, at Adjunkten tilslut skulde mærke, hvad det var for en underlig Konjugation.

Denne ulykkelige var Gabriel Garman — yngste Søn af Firmaet; han var en lang, smekker Gut paa femten, sexten Aar med et fint Ansigt, stor Næse og en rank Holdning.

Gabriel sad i den nederste Halvdel af Klassen, hvilket var en stor Skam — mente Lærerne —, thi han havde gode Anlæg. Men det var en underlig, vrang Gut; i enkelte Retninger — f. Ex. Regning og tildels Mathematik — udmærkede han sig; men i de vigtigste Fag — Græsk og Latin — var han næsten umulig at drive frem, og Gabriel var bestemt for Studering.

Da den almindelige Munterhed i Klassen brød ud i forskjellige halvkvalte Lyd, vendte omsider Adjunkten tilbage fra sine dybsindige Drømmerier. Men da han igjen tog fat paa Bogen, for at gaa videre i Examinationen, vilde Ulykken, at han endnu engang gjentog: — „*avoir* — *avant!* —“ han for iveiret — „*avu!*“ skreg han i den høieste Discant — „aa, du Kamel! — kan du endnu ikke dit *avoir*! — hvad skal der vel blive af dig?“

„Kjøbmand —“ svarede Gabriel kort.

„Hvad siger du! — svarer du din Lærer! — bruger du Mund! — jeg skal lære dig! hvor er Protokollen? —“ og med lange Skridt for han op paa Kathederet, dukkede ned i Pulten og rodede omkring.

Idetsamme gik Døren til Gangen op, og et besynderligt, lidet skolemæssigt Hoved stak ind — langt, amerikansk Bukkeskjæg, rød Næse og blaa Sømandshue.

„Master Gabriel —“ sagde Hovedet med en halvdrukken Stemme, „Master Gabriel! — er du her? — aa sidder du der — *poor boy!* — tvi Fan for en Luft! jeg vilde bare indom og sige dig, at du maa komme ned paa Værftet, naar du slipper af Skolen, — vi begynder paa Huden —“

Længer kom han ikke; thi ved Synet af den langbente Adjunkt, der steg ned af Kathederet forfærdet over denne Forstyrrelse af Skolefreden, standsede Hovedet i sin Tale og med et hjerteligt: „Gudsbitterdød — for et Spøgelse!“ forsvandt det og Døren lukkedes.

Der skulde ikke saa meget til for at bringe de unge Mennesker i Latter, og da idetsamme Pedellens Klokke forkyndte, at Timen var forbi, brød den hele Klasse op, medens Adjunkten skummende af Raseri løb, for at klage til Rektor.

Gabriel skyndte sig ogsaa ud af Skolen saa fort han kunde, for at indhente sin Ven, der havde forstyrret Skolefreden. Men han var allerede forsvunden, — formodentlig var han gaaet ned i Byen, for at styrke sig.

Det var Skibsbygmester Tom Robson, som han hed efter sin Hjemkomst fra Amerika. Egentlig hed han Thomas Robertsen, da han reiste hjemmefra; men det blev forandret i Amerika, og nu beholdt han det som det var.

Tom Robson var den flinkeste Bygmester paa Vestkysten; men han drak, saa at den, der skulde bruge ham, maatte føre streng Kommando og alligevel have megen Taalmodighed. For Garman & Worse havde han bygget flere Gange; men det Skib, som nu stod paa Stabelen ude i Sandsgaard, skulde dog blive hans Mesterstykke. Det var det største Fartøi, som endnu var bygget i Byen — paa 450 Læster, og Konsul Garman havde givet Ordre til, at der ikke skulde spares paa nogen Ting, — det skulde blive en Mønsterskude.

Derfor drak Tom bare af og til — ved de større Afsnit i Arbeidet; saaledes idag, da man var kommen saa vidt, at man kunde begynde at lægge Plankehuden paa Spanterne.

Da Gabriel ikke fandt sin Ven og heller ikke saa noget til Vognen fra Sandsgaard, som pleiede at holde udenfor Skolen, tog han paa Hjemveien tilfods — udover den lange Allée, som førte til Firmaets Eiendom. Det var en god halv Times Gang, og mens han vandrede afsted slæbende det tunge Læs af forhadte Bøger, gik Gutten i bitre Tanker.

Hver Dag, naar han kom fra Skolen, mødte han de yngre af Kontorfolkene, som spiste i Byen; de saa trætte og tildels luvslidte ud; men alligevel misundte han dem. De fik sidde og arbeide den hele Dag i Kontoret — den store Helligdom, hvor han, som dog var Husets Søn, ikke havde noget at sige eller gjøre. Han maatte indskrænke sin Virksomhed til Værftet, hvor der var hundrede Smuthuller, og hvor Konsulen sjelden kom om Eftermiddagen. Derfor var ogsaa det store Skib hans Stolthed og Fryd; han krøb omkring baade udenbords og indenbords — oppe og nede — iagttagende hver Planke og hver Nagle, som blev slaaet i.

Tilslut havde han erhvervet sig adskilligt Skjøn paa Skibsbyggeriet, og i Tom Robson, Anders Begmand og de andre smaa rundryggede Skibstømmermænd havde han erhvervet sig gode Venner.

Det skulde blive det stolteste Skib i Byen, og hvergang han tænkte paa det, glemte han næsten sin Byrde af Græsk og Latin. Af halvtforstaaede Samtaler hjemme i Huset vidste Gabriel, at

der havde været adskillig Uenighed mellem Faderen og Morten — den ældste Søn, som var optaget i Firmaet, dengang der fra først af var Tale om at bygge Skibet.

Morten vilde, at man heller — enten alene eller sammen med et Par andre Firmaer i Byen skulde kjøbe et Jerndampskib i England. Han paastod nemlig, at den Tid ikke kunde være fjern, da Seilskibene maatte ligge aldeles under for Dampskibene.

Men den Gamle holdt principielt paa Seilskibene; og desuden var det ham en utaalelig Tanke, at Garman & Worse skulde gaa i Kompagniskab med disse Grosserere fra igaar derinde i Byen.

Altsaa blev det som Chefen vilde; Skibet blev bygget af egne Materialier, paa Firmaets eget Skibsværft, af Husets egne Arbeidsfolk, der i Slægtled havde havt sit Arbeide hos Garman & Worse.

Da Gabriel kom saa langt, at han kunde se ned i den Bugt af Søen, hvor Sandsgaardeiendommene laa, var derfor Skibet det første, han saa efter.

Der stod det nedenfor Hovedbygningen paa Værftet med de stærke, velforbundne Spant og den fint bøiede Stevn. Det var Middagstider, og alle Mand var enten hjemme i de smaa Hytter, som strakte sig udefter Vestsiden af Bugten, eller laa og sov i Spaanedyngerne.

Som han stod oppe paa den lille Bakke, hvor Veien skraanede jævnt ned mod Husene, og saa udover alle disse Herligheder, som fra gammel Tid tilhørte Garman & Worse, blev Gabriel mere og mere tung tilmode. Der laa den gammeldagse Hovedbygning — hvidmalt med blaa hollandske Tagsten, og fuld af Udbygninger og Vinduer paa Taget. Foran Huset mod Syd den store Have med Alleer og klippede Hækker, en liden Dam halvt overgroet med Siv og tykke Buske. Paa Nordsiden mod Søen var Indkjørselen og det flade, ryddige Gaardsrum med det gamle Lindetræ i Midten, og saa kom Søhusene — fire i Rad, alle gulmalte med brune Døre; men bortenfor dem — netop midt i Bunden af Bugten var Skibsværftet.

Længer oppe ved den Vei, som førte videre sydover langs Kysten, laa „Gaarden", som den kaldtes. Det var Fjøs, Forpagterbolig og andre Huse; thi der hørte en meget stor Jordvei til Sandsgaard med Møllebrug, Meieri og deslige.

Den Del af Forretningen havde aldrig interesseret Gabriel synderligt — og alligevel! — om han endda havde faaet Lov til at blive Landmand. Saa kunde han styret Gaarden, og saa var han dog forbleven i Nærheden af Forretningen, Skibene og Søen. Men han skulde studere, der var ikke nogen Mulighed for at slippe.

Konsul C. F. Garman var ikke let at bøie. Hans Fader havde gjort det saaledes: opdraget den ældste Søn til Forretningen og den yngste til Studering, og saaledes vilde ogsaa han gjøre. Den oprørske Gabriel tænkte undertiden, at det var et tarveligt Udbytte, Onkel Richard havde af sine Studier; men det turde han jo ikke sige.

Fru Garman var af den Anskuelse, at det just var gavnligt for det unge, stridige Sind at kjæmpe mod sine Tilbøieligheder; intet kunde være mere fordærveligt end at føie Kjødet.

Der var altsaa ikke Hjælp at vente fra nogen Kant, og Gabriel vandrede modfalden nedover Alleen med sit tunge Læs af Bøger. Da opdagede han langt sydover paa Veien bagom „Gaarden" en Rytter, som han strax kjendte; det var Onkel Richard paa Don Juan.

Gabriel tog øieblikkelig tilbens; han glemte sit tunge Læs af Sorger og Bøger og tænkte bare paa al den Munterhed og al den gode Mad, som altid fulgte med Onkel Richard. Han vilde skynde sig gjennem Kjøkkenet og sige det til Jomfru Cordsen, derpaa vilde han ind til Faderen; thi den var altid velkommen — det vidste Gabriel —, som kunde melde, at Legationssekretæren var isigte.

„Ih! — Jøsses — Bitterdød!" raabte Jomfru Cordsen, „fyr under Stegeovnen — Martha!" derpaa løb hun efter en ren Kappe.

„Godt — min Dreng! —" sagde Konsul Garman og nikkede venligt til Gabriel. Konsul Garman havde faaet sin første Uddannelse i Christiani's Institut i Kjøbenhavn, derfor sagde han Dreng istedetfor Gut og Pige uden g.

Gabriel var meget vel tilfreds med Udfaldet af sin Melding; han havde faaet Jomfru Cordsen til at sige „Bitterdød", hvilket var en Sjeldenhed, og Faderen havde været usædvanlig venlig. Thi Konsul Garman var ellers ikke nogen Følelsernes Mand.

Unge-Konsulen, som han endnu kaldtes blandt Folkene fra den Tid, Gamle-Konsulen var Husets Chef, var lavere end sin yngre Broder, og medens Legationssekretæren i Aarenes Løb var bleven lidt førladen, syntes Unge-Kousulen snarere at tørke ind. Han havde glat, tyndt, graaligt Haar, som han greiede fremover fra alle Kanter, lyseblaa, skarpe Øine og Undermunden en liden Smule fremskudt.

Glatraget og velbørstet, med stivt hvidt Halsbind, blanke Støvler og Stok med Sølvknap — var der ved hans hele Person noget solid velholdent; hvert Ord, hver Bevægelse — lige til den lille karakteristiske Vending, hvormed han lagde sin Hage tilrette i det stive Halsbind — alt var saa sikkert, tørt og korrekt. Korrekthed

var overhovedet et Ord, der passede paa Unge-Konsulen, somom det var opfundet for ham; baade hans Person og hans Liv gav overalt dette klare kolde Gjenskin af Korrekthed ud i de yderste Fibre.

Foruden den vidtløftige Forretning og den store Formue, han havde arvet, havde Konsul Garman ogsaa arvet en ubegrændset Beundring og Respekt for sin Fader. Morten W. Garman — Gamle-Konsulen — modtog i sin Tid Sandsgaardeiendommene, som dengang ikke stod høit i Værdi, temmelig belæssede med Gjæld, og Forretningen i stor Forvirring efter sin Fader. For at holde det hele sammen gik Morten W. Garman i Kompagni med en gammel rig Skipper ved Navn Jacob Worse — deraf Firmanavnet. Støttet af gamle Worses Penge kom der Liv i den faldefærdige Forretning, og Morten Garmans store Dygtighed gjorde i faa Aar Firmaet til et af de betydeligste paa Vestkysten.

Men da den gamle Worse døde, og hans Søn traadte ind i Firmaet, viste det sig, at Morten Garman og den unge Worse ikke kunde arbeide sammen. „Efter venskabelig Overenskomst" traadte da Worse ud med en betydelig Formue, og Garman beholdt Familieeiendommen Sandsgaard og Firmaet. Fra denne Tid daterede sig egentlig den store Rigdom hos Garmans, medens Worse i kort Tid ødelagde sine Penge, og døde insolvent. Folk mumlede om, at Worse nok var kommen lidt hovedkulds ud af Forretningen just som de gode Tider begyndte; men der var nu engang Lykke med Garmans.

Forresten saa det ud til, at ogsaa Worse's Enke og Søn, der drev Forretning i Byen, skulde arbeide sig op igjen især i den senere Tid. Men hvorledes det end kunde hænge sammen med Skilsmissen mellem Garman og Worse, saa kunde aldrig nogen beskylde gamle Morten W. Garman for Uhæderlighed i Forretningen. Og hans Søn — Christian Fredrik — fortsatte nøiagtigt i sin Faders Spor, overalt følgende den Rettesnor: hvad vilde Far have gjort i det Tilfælde?

Saaledes øgedes Velstanden jævnt og det hele gik sikkert og ensformigt, indtil Unge-Konsulen begyndte at blive gammel og hans ældste Søn — Morten kom hjem fra Udlandet og traadte ind i Firmaet. Men fra den Tid fulgte der flere Forandringer.

Den Unge — „Grossereren", som han kaldtes, havde Hovedet fuldt af nye, udenlandske Ideer: der skulde rendes omkring i Byen, skrives og telegraferes Verden rundt, tilbydes og anbefales — altsammen Ting, der var Garman & Worse ganske nyt og modbydeligt.

„Lad dem komme til os," sagde Konsulen.

„Nei — kjære Far!" raabte Morten, „ser du ikke, at Tiden løber fra dig. Det nytter ikke længer at sidde stille som i gamle Dage, man maa s'gu være ude om sig paa alle Kanter — ellers mister man de gode Forretninger og beholder bare Affaldet."

Saa længe holdt Morten sine Taler, at Konsulen indvilgede i at lade ham faa Kontor inde i Byen, — men under eget Navn. „Garman & Worse" var som før at finde paa Sandsgaard, og derud fik de Folk umage sig, som ønskede at gjøre Forretninger med Huset.

Imidlertid gik der dog efterhaanden mangt og meget gjennem Grossererens Kontor i Byen. Konsulen ligte det ikke; men det var hans Princip at soutinere sin ældste Søn — saaledes havde hans Fader ogsaa gjort —, og derfor kom Huset opi mangen Forretning, som Konsulen aldrig vilde indladt sig paa.

For Kontorpersonalet stod Unge-Konsulen som etslags høiere Væsen. Naar han gik gjennem Kontoret, bøiede alle Hovedet; det var som om alle følte, at nu saa de kolde, blaa Øine tvertigjennem alt, hvad der fandtes — baade Bøger, Regnskaber og Breve — ja, endog tvertigjennem deres inderste Privathemmeligheder. De vidste, at han kjendte hvert Blad i Hovedbogen, mangfoldige Conti kunde han nævne ved Pagina, og var der saasandt en liden Uregelmæssighed nogetsteds, saa kunde man vædde paa, at Unge-Konsulen fik Øie paa den.

Derfor var det en fast Overbevisning blandt dem, at om alle Husets Kreditorer eller Skifteretten eller endog Fanden selv en Dag traadte ind i Kontoret, skulde der ikke findes en eneste Feil paa noget Blad i alle de tykke, vel indbundne Bøger.

Og dog var der en Conto, som ingen havde Greie paa, og det var Legationssekretærens. Den havde intet dødeligt Øie seet; nogle mente, den maatte findes i Konsulens røde Bog, andre troede, at den slet ikke var til. — Ogsaa Korrespondancen med Legationssekretæren førtes af Husets Chef personligt; og det mærkeligste var, at disse Breve aldrig blev kopierede. Kontorfolkene spekulerede mange Gange herover og fandt tilslut ud, at Unge-Konsulen ikke vilde, at man skulde erfare, i hvilket Forhold Richard Garman stod til Firmaet.

En ting var sikker og bestyrket ved lang Erfaring — nemlig, at Konsulen lagde stor Vægt paa de Breve, der kom fra Fyrforvalteren. Han læste dem før noget af den øvrige Post, og dersom nogen kom ind, mens han var ifærd dermed, lagde han altid et Ark Papir over.

Engang paastod en af de yngre Kontorister, at han havde seet Vexler i et Brev fra Legationssekretæren. Men dette fandt liden Tiltro i Kontoret; thi det var bekjendt nok, at der i hele Forretningen ikke existerede et Papir med Richard Garmans Navn. Og endnu utroligere var den Beretning, som Kontorbudet afgav en Dag, der var kommet Brev fra Bratvold. Da han — Budet — kom ind med Bankporteføljen, stod Unge-Konsulen henne ved Nøgleskabet med Brevet i den ene Haand og to Vexler i den anden — ganske rød og sammenkroget, somom han vilde kvæles. Først troede Budet, at Konsulen havde faaet Slag, da — ja enhver kunde jo høre, at det var Løgn — da vilde han — Budet — tydeligt have hørt Konsulen — Unge-Konsulen! — sprude ud i en liden kort, men tydelig Latter. Dette var naturligvis en Misforstaaelse; enhver vidste, at Unge-Konsulen ikke kunde le. —

IV.

Da Gabriel havde lukket Døren, efter at have meldt Onkelens Ankomst, reiste Konsulen sig og gik hen til Nøgleskabet. Her tog han et Uhyre af en Nøgle, hvorved der hang et gammelt sort Træstykke. Derpaa børstede han sine brede Frakkeopslag, lagde Hagen tilrette i Halsbindet, greiede det tynde Haar rigtig langt frem og forlod Kontoret.

Det var et stort gammeldags Hus med lange Gange og brede Trapper. I den vestre Fløi var Kontorerne med særskilt Indgang mod Søsiden; mod Syd — med Udsigt mod Haven laa Familiens Soveværelser og de Stuer, der brugtes til dagligdags. Hele anden Etage var Selskabsleilighed, en stor Dansesal i Midten og rummelige Værelser til begge Sider. Her spiste man om Søndagene og saasnart der var Fremmede — helst i den lille Sal mod Nordvest med Udsigt over Værftet og Søen.

I tredie Etage — eller rettere paa Loftet var der en Utallighed af Soveværelser og Gjæsteværelser i alle de forunderlige Udbygninger, som prydede Taget.

Møblementet var gammel Mahogny med Hestehaar, høie, mørke Skabe, Speile med forgyldte Guirlander og Terriner ovenpaa og Glasset delt i to, dertil svære posede Lysekroner og Lampetter paa Væggene.

Konsulen traf en Pige i Gangen: „Er Legationssekretæren kommen?"

„Hr. Legationssekretæren er gaaet ovenpaa til Fruen," svarede

Pigen; hun havde lidt Møie med den vanskelige Titel; men hun vidste, at det maatte til, Konsulen taalte aldrig at høre „Fyrforvalteren“.

Fru Garman pleiede, naar Veiret var varmt, at foretrække en af de luftige Stuer ovenpaa. Det var en meget fed Dame, der levede i en stadig Kamp med sine Opstød. Fra hvilken Side man end betragtede hende, frembød hun overalt glatte, fyldige Rundinger — overtrukne med sort Silke.

Det var igrunden forunderligt, at Fru Garman blev saa korpulent; det maatte vist — som hun selv sagde — være et „Kors“; thi ved Maaltiderne var hun altid først færdig, og hun kunde ikke noksom forbauses over de andres Appetit. Kun en enkelt Gang, naar hun var alene i sit eget Værelse, kunde hun faa Lyst paa lidt Mad, og Jomfru Cordsen bragte hende da en Bid af et eller andet, som just var ved Haanden.

Da Konsulen traadte ind, sad Fruen i Sofaen og underholdt sig med Legationssekretæren.

„Goddag — goddag — Christian Fredrik!“ raabte denne muntert og gik et Par Skridt frem: „Se her har du mig alt igjen!“

„Velkommen Richard! det glæder mig at se dig,“ svarede Konsulen med Hænderne paa Ryggen.

Den anden blev ganske forvirret; saaledes gik det ham altid, naar han mødte Broderen. Undertiden kunde Christian Fredrik være munter og aaben som i Guttedagene, og saa med en Gang stak Kjøbmanden frem — kold, tør og saa forbandet korrekt.

„Kommer her nogen til Middag idag? — Caroline!“ spurgte Konsul Garman.

„Pastor Martens vil være saa inderligt snil at indføre den nye Skolebestyrer i Huset,“ svarede Fruen.

„Formodentlig ogsaa en Theolog,“ sagde Konsulen tørt, „saa skal vi sende Søren ind med den store Vogn efter Morten og Fanny og bede dem tage et Par unge Mennesker med sig — Jacob Worse for Exempel.“

„Hvorfor det?“ spurgte Fruen i en Tone, somom hun vilde vove en liden Kamp.

„Fordi hverken Richard eller jeg synes om at spise mellem bare Præster,“ svarede Konsulen i en Tone, som betog Fruen Kamplysten; „vil du saa være saa snil at konferere med Jomfru Cordsen om Maden.“

„Aa — den Maden — den Maden!“ sukkede Fru Garman, idet hun gik, „jeg begriber ikke, hvorledes man kan lægge saa stor Vægt paa de Ting.“

Legationssekretæren fulgte sin Svigerinde til Døren; men da han vendte sig om igjen efter sit sidste ærbødige Buk, saa han Christian Fredrik staaende midt paa Gulvet med Benene ud fra hinanden og den ene Haand paa Ryggen. Med den anden holdt han den uhyre Nøgle som en Lorgnet op for det ene Øie, idet han betragtede Broderen med en polisk Mine.

„Kjender du den?“ spurgte Konsulen.

„*Mais oui!*“ raabte Legationssekretæren henrykt, og nu kjendte han ogsaa Christian Fredrik igjen, saaledes som han var paa disse Expeditioner til Vinkjælderen. De to gamle Herrer gik derpaa Arm i Arm gjennem alle Værelserne til Kjøkkentrappen for at stige ned i Kjælderen.

Ved Kjøkkendøren standsede de, og Konsulen raabte ind: „Lygterne!“

Der blev strax en Løben derinde, og et Øieblik efter kom Jomfru Cordsen selv ud med to ældgamle Haandlygter.

Hver tog sin — de tog aldrig Feil af hinandens Lygter —, hvorpaa de steg ned ad den steile, begsorte Kjældertrappe.

Først kom de ind i den store forholdsvis lyse Kjælder, hvor der laa almindelig Bordvin — St. Julien, Rhinskvin, Graves og franskt Brændevin. Her førte Jomfru Cordsen Kommandoen, idet hun efter ubrødelige Regler fra Gamle-Konsulens Tid besørgede de reglementerede Vinsorter fremsatte alt efter Selskabets Størrelse og Betydning. Men henne i den mørkeste Krog var der et gammelt Nøglehul, som alene Konsulen kunde finde; men han kunde ogsaa finde det i Mørke. Alligevel hørte det til, at begge holdt sine Lygter frem, for at søge, og Unge-Konsulen undlod aldrig at gjøre opmærksom paa, hvor klogt den Gamle havde vidst at anbringe den hemmelige Dør.

Nøglen dreiedes to Gange om med en rusten Lyd, som de to Brødre skulde kunne kjende fra enhver anden Lyd i Verden; der slog imod dem en Luft af Mug og Vin, da de traadte ind. Konsulen lukkede Døren og sagde: „Se saa! nu faar Verden hjælpe sig en Stund uden os.“

Den indre Vinkjælder saa ud til at være meget ældre end selve Huset; den mindede mest om en gammel Klosterhvælving. Der var saa lavt, at Legationssekretæren maatte bøie sig en Smule, derfor gik ogsaa Unge-Konsulen lidt kroget, naar han var hernede.

I de gamle Rækker laa mange Slags Flasker overgroede med Støv og Spindelvæv, oppe i Muren i Fordybningen efter et Gittervindu, som var tilmuret udenfra, stod der to gamle hollandske Glas paa Fod, og henne i den ene Krog laa et stort Vinfad. Men foran

Fadet var der stillet et tomt Anker midt imellem en Lænestol uden Ryg — Krølhaar tød ud af Sædet — og en forhenværende Gyngehest, der havde mistet sine Meier.

De satte Lygterne fra sig paa Bunden af Ankeret og trak sine Frakker af — hver havde sin Spiger at hænge op paa.

„Ja — hvor mener du, vi skulde vende os hen idag?" sagde Christian Fredrik og gned sine Hænder.

„Portvinen var ikke ilde" — mente Legationssekretæren og kigede ind i Rækkerne.

„Portvinen var udmærket" — svarede Konsulen og lyste med Lygten, — „men se der inderst inde ligger et Snes Flasker, vi aldrig har prøvet; jeg gad dog vide, hvad det er."

„Formodentlig Bedstemors Ribssaft —" mente Richard.

„Aa Snak! — tror du Far gjemte gammel Ribssaft inderst i Kjælderen."

„Kanske holdt han ligesaa meget paa det gamle som visse andre, jeg kjender," sagde Legationssekretæren.

„Aa — du er nu altid saa forbandet vittig —" knurrede Konsulen, „kunde vi bare faa fat paa de Flasker."

„Ja du faar krybe ind — Christian Fredrik, for jeg er for tyk."

„Ja jeg faar vel det —" svarede Broderen og lagde sit Uhr med de tunge Signeter fra sig. Derpaa krøb den lille Herre forsigtigt ind mellem to Rækker.

„Nu har jeg en – " raabte han ud.

„Tag to med det samme, du er der."

„Ja — men saa maa du hale mig i Benene."

„*Avec plaisir*" — svarede Legationssekretæren, „men vil du ikke tage dig en Slurk Burgunder, mens du er derinde?"

Dette maatte være en Vittighed; thi Unge-Konsulen lo — det var tydeligt og altimellem raabte han: „— Jeg kvæles — Pirre! vil du hale — din Satan!"

Pirre var et Kjælenavn fra Barndommen; men med Vittigheden om Burgunderen forholdt det sig saaledes.

Det var engang Unge-Konsulen krøb inde mellem Flaskerækkerne, for at finde en eller anden Sjeldenhed, at han kom til at støde Hovedet mod en Flaske, som laa i Rækken ovenover — saa haardt, at Halsen knak, og en hel Flaske Burgunder styrtede ham i Nakken. Hvergang en af dem hentydede til denne Begivenhed, kom de paa Latteren; og Legationssekretæren var endogsaa saa uforsigtig at komme med Hentydninger, naar der var andre tilstede.

Saaledes kunde han sige ved Bordet, naar Talen faldt paa Rødvin: „Ja — min Broder Konsulen har nu en ganske egen Maade at

nyde Burgunder paa —" hvorpaa der fulgte en Række Hosteanfald og mange hemmelige Tegn mellem Brødrene.

Ungdommen i Huset havde mange Gange prøvet at trænge ind i Hemmeligheden om Burgunderen, men forgjæves; alene Jomfru Cordsen, som hin Dag havde hjulpet Konsulen til en ren Skjorte, var Medvider; men Jomfru Cordsen kunde tie med værre Hemmeligheder end den.

Endelig kom Konsulen ud igjen — leende og skjændende, støvet nedover Maven og med Spindelvæv i Haaret. Efterat de havde leet endnu en Stund over Vittigheden — det var godt, at Hvælvingerne vare saa tykke — aabnede Legationssekretæren den ene Flaske efter alle Kunstens Regler, — det var hans Specialitet.

„Hm!" — sagde Konsulen, „den har en egen Bouquet."

„Den Vin er s'gu raadden," mente Legationssekretæren og spyttede.

„Tvi — ja du har Ret — Pirre," raabte Christian Fredrik og spyttede to Gange.

Onkel Richard aabnede den anden Flaske, lugtede og sagde afgjørende: „Madeira".

Den klare gule Vin blinkede saa godt den kunde i de gamle Glas, der aldrig bleve vaskede.

„Ja — se det var noget andet," sagde Unge-Konsulen og satte sig overskrævs paa Gyngehesten, for det var hans Plads.

Men Gyngehesten var et Legetøi fra deres Barndom — „alting var mere solid i gamle Dage —" sagde Christian Fredrik — og da den engang kom for Dagen blandt andet Skrammel, lod Konsulen den bringe ned i Vinkjælderen.

I mange Aar havde han nu siddet paa sin Barnehest og drukket den gamle Vin af de gamle Glas med sin gamle Legekammerat. Og Legationssekretæren sad i den skrøbelige Lænestol, der knagede under hans Vægt, fortalte Historier og lo, mindedes gamle Dage og drak den funklende Vin. Og aldrig havde nogen Vin smagt ham saa godt, aldrig havde nogen Sal straalet saaledes i hans Øine som den lave Kjælderhvælving med de to osende Lygter.

„Det er stor Skam —" sagde Konsulen, „at du endnu ikke har faaet din Halvpart af det store Portvinsfad. Jeg vil sende lidt Vin ud til Bratvold en af Dagene, forat du kan have noget, indtil vi faar tappet op."

„Men hør nu Christian Fredrik! du sender mig saa ofte Vin; jeg er vis paa, at jeg har faaet min Halvpart for længe siden — og mer til."

„Snak — Pirre! — holder du kanske Regnskab?"

„Nei ingenlunde!"

„Ja — ser du det! men det gjør jeg, og du vil uden Tvivl have bemærket, at i vor Contocourant for forrige Aar —"

„Ja — Gudbevares! — Skaal Christian Fredrik!" skyndte Onkel Richard sig at sige; det var hans Skræk, naar Broderen begyndte med Handelsordene.

„Det er et meget stort Fad."

„Ganske vist! — et overmaade stort Fad."

Og begge de gamle Herrer rettede sine Lygter og stirrede paa Fadet; og den ene tænkte om den anden: „det er godt, at min Broder ikke ved, at Fadet næsten er tomt." Thi det gav en haabløs Klang, naar man bankede paa Bunden, og under Fadet havde der i umindelige Tider været en sort Flek af Fugtighed.

Ved det sidste Glas reiste de sig begge og klinkede med hinanden. Derpaa tog de hver sin Flaske Burgunder, der skulde serveres ved Middagen, hængte Frakkerne over Armen og steg op igjen i Dagen.

Det var strengeligen forbudt at møde dem, naar de kom fra Vinkjælderen, og Jomfru Cordsen havde sin Møie med at holde Passagen fri. De saa ogsaa høist besynderlige ud — især den korrekte Christian Fredrik — naar de røde og straalende, støvede og i Skjorteærmer kom stigende hver med sin Flaske og sin Lygte.

Men en Timestid efter mødte de begge ved Middagsbordet — Legationssekretæren friseret og pyntet — med sit forbindtlige Diplomatsmil, — Konsulen stram, høitidelig og korrekt ud i Fingerspidserne. —

V.

Man spiste ovenpaa i den lille Sal mod Nord, og Selskabet samledes i de to saakaldte Søndagsstuer, der vendte mod Haven.

Fru Garman var altid i sort Silke; men idag var den ualmindeligt svær og skinnende. Hun havde glædet sig til en ganske liden Middag med Pastor Martens og den nye Skolebestyrer, og nu kom her jo en hel Del verdsligsindede Mennesker. Derfor var Fru Garman i ondt Humør, og Jomfru Cordsen maatte opbyde al sin diplomatiske Kunst. Men saa havde ogsaa Jomfru Cordsen lang Øvelse; thi Fru Garman havde altid været en vanskelig Dame, — og især i de sidste Aar — efterat „Religionen havde taget Overhaand" — som den letsindige Onkel Richard sagde.

Fru Garman styrede i Virkeligheden ikke sit Hus; thi det hele gik saa snorlige efter de ubrødelige Regler fra Gamle-Konsulens

Tid, at hun alt tidligt opgav at hidføre Forandringer efter sit eget Hoved. Men da hun saaledes var næsten uden positiv Indflydelse, indskrænkede hun sig til at svare „nei“ til alt, hvad hun mærkede de andre i Huset ønskede. Paa denne Maade vedligeholdt hun etslags negativt Herredømme; thi selv om hendes „nei“ ikke altid frugtede, saa havde hun dog efterpaa Ret til at være krænket og til at lægge en Dæmper paa alles Stemning ved at møde op med et Ansigt fuldt af uforskyldt Lidelse og kristelig Overbærenhed.

Det var just med dette Ansigt, hun hørte den lange Adjunkt Aalbom udvikle, hvor ussel og blødagtig den opvoxende Generation var. Fru Aalbom sad henne ved Vinduet og lod somom hun hørte paa Konsulen, der med afmaalte Ord og stor Nøiagtighed beskrev, hvorledes Haven havde været indrettet i hans salig Farfars Tid; men i Virkeligheden lyttede hun efter sin Mand, hvem hun beundrede over al Maade. Fru Aalbom var høi og ganske særdeles maver; fra Hoved til Fod var hun benet og knoklet, hendes Læber vare smalle og Tænderne store og gule.

Man ventede endnu paa Vognen fra Byen og paa Præsten. Husets Datter — Frøken Rachel stod ved den store gammeldagse Kakkelovn og talte muntert med Onkel Richard; og idet nu Døren gik op og Præsten Martens med den nye Kandidat traadte ind, lo hun just endnu høiere, og Moderen sendte hende et Blik.

Kandidat Johnsen havde aldrig været paa Sandsgaard før, og Pastor Martens førte ham derfor omkring til hver især — Fruen først — og forestillede ham.

Tilsidst kom de til Gruppen ved Ovnen. Legationssekretæren hilste med en udsøgt Kompliment; men Frøken Rachel vendte sig neppe om og kastede blot et flygtigt Blik paa det nye Bekjendtskab; derpaa fortsatte hun Samtalen med Onkel Richard.

Til sin store Forbauselse mærkede hun, at den fremmede Herre var bleven staaende ved Siden af hende. Hun løftede de kolde, blaa Øine og saa op paa ham, thi han var lidt høiere. Da hændte der hende noget mærkeligt: hun maatte slaa sine Øine ned. Thi han saa ikke saaledes ud, som hun havde ventet — flau, keitet — trykket af de fremmede Omgivelser; tvertimod — man kunde se paa ham, at han var sig bevidst, at han bar sig underligt ad, men gjorde det alligevel. Rachel blev forvirret.

„Har Hr. Skolebestyreren været paa Vestlandet før?“ spurgte Onkel Richard, for at komme hende tilhjælp.

„Aldrig“ — svarede denne, „jeg har aldrig seet andet af Havet end Kristianiafjorden.“

„Og hvilket Indtryk har de faaet af vor Natur?" fortsatte den gamle Herre, „jeg forudsætter, at De allerede har besøgt de større Udsigter ved Byen."

„Et mægtigt Indtryk" — svarede Kandidat Johnsen, „men Naturen her synes mig saa stor og gribende, at man altid maa føle en Tyngsel i disse Omgivelser."

„Her er Dem vel for tungsindigt?" spurgte Rachel lidt henkastet.

„Aa nei — just ikke det!" svarede han roligt, „snarere vilde jeg sige, at Naturen her har noget — ja hvad skal jeg kalde det! — noget fordringsfuldt: man faar ligesom en Følelse af, at man skylder at gjøre noget, udrette noget, som kan række vidt og sees fra det fjerne."

Hun saa paa ham med Overraskelse, men Legationssekretæren sagde godmodigt:

„Jeg for min Del finder nu, at den øde Kyst og det umaadelige Hav mere stemmer Sindet til Eftertanke og Drømmerier end egentlig opflammer til Handling."

„Naar jeg kommer i Deres Aar — Hr. Legationssekretær," svarede Kandidat Johnsen, „og faar udrettet noget, vil jeg maaske se paa Livet med de samme Øine som De."

„Aa Gud bedre!" sukkede Onkel Richard halvt smilende halvt vemodigt, „hvad det angaar at have udrettet noget — saa —"

Idetsamme gik Døren op, og den unge Fru Fanny Garman traadte ind. Hun var saa straalende skjøn, at alle maatte se paa hende. Den lysegraa Silkekjole med de blegrøde Sløifer havde et Snit, som ikke hørte hjemme der paa Kysten. Men man kunde ikke blot se paa hende og paa Kjolen, at de vare Sjeldenheder i sin Kreds; men man saa ogsaa ved første Øiekast, at de hørte sammen — disse to: det fine, raslende Stof og den slanke bløde Kvinde med de blinkende Øine.

Og idet hun let og munter gik over Gulvet, for at hilse paa sine Svigerforældre, var der noget sikkert og ubekymret i hendes Gang og Væsen, som vár meget forskjelligt fra den Blanding af Ængstelse og Arrigskab, hvormed unge Fruer pleier at bære kostbare Silkekjoler med Slæb.

„Der har hun ved Gud en ny!" snerrede Fru Aalbom.

„*Mais mon dieu! comme elle est belle!*" hviskede Legationssekretæren henrykt.

Efter Fru Fanny kom den lille, smidige Kandidat Delphin, Amtmandens Fuldmægtig, derpaa Jacob Worse og tilslut Morten Garman.

Den sidste var høi og sværlemmet; han syntes at have arvet noget af Moderens „Kors"; men han bar det endnu opreist og uden at synes besværet.

Morten Garman havde et vakkert Ansigt; men det var lidt blødt, og Øinene begyndte at blive en Smule forkogte.

Georg Delphin havde været et halvt Aars Tid i Byen som Amtmandens Fuldmægtig; og da Fru Fanny Garman var Datter af Amtmand Hiorth, kom Delphin strax ind i den Garmanske Kreds og var en hyppig Gjæst paa Sandsgaard.

Derfor havde ogsaa Morten hentet ham oppe paa Svigerfaderens Kontor, da den store Vogn kom efter „Undsætning"; Jacob Worse havde de derimod truffet, da de allerede sad i Vognen, og det var egentlig Fru Fanny, der raabte paa ham.

Jacob Worse hørte just ikke til Mortens bedste Venner, skjønt de havde været meget sammen opigjennem Ungdommen. Derimod var Konsul Garman yderst forekommende mod Worse, og der var endogsaa dem, der mente, at Unge-Konsulen gjerne vilde have Worsenavnet ind igjen i Firmaet — for Exempel ved et Ægteskab.

Men alle, som havde Anledning til nærmere Iagttagelse, forsikrede, at deraf blev der aldrig noget. Frøken Rachel kunde ikke lide Jacob Worse, og for Fru Garman var han en Vederstyggelighed, efterat Pastor Martens havde betroet hende, at han var Fritænker.

Konsulen førte Fru Aalbom tilbords, da hun var den ældste Dame; Georg Delphin var saa heldig at snappe Fru Fanny; men Rachel vendte sig mod Legationssekretæren og sagde:

„Undskyld Onkel! — men idag faar du vist overlade mig til vor nye Gjæst. Hr. Kandidat Johnsen — vil De føre mig tilbords?"

Han bød hende Armen — stivt, men ikke klodset og fulgte ind i Spisesalen.

„Hvad Fanden gaar der af Rachel?" — hviskede Morten til Worse, — „hun som ellers aldrig kan taale Mors Theologer."

Jacob Worse svarede ikke, men tog med et høitideligt Buk sin „faste Borddame" Jomfru Cordsen. Men Gabriel aabnede i al Stilhed baade Vestespænden og Buxespænden, han vidste, hvad der skulde komme.

Det var heller ikke vanskeligt at beregne for den, der kjendte Husets Skik. Først var det Kjødsuppe med Gulerødder og Kjødboller, derpaa Skinke og smaa Svinekarbonader med Surkaal; saa kom en hel Lammesteg og en hel Kalvesteg — med Portulakstilker og Rødbeder, og tilslut var der Krumkager med Vanillekrem.

I Førstningen førtes Samtalen ved den øvre Ende af Bordet mest

mellem Adjunkten og Delphin. De var begge fra Østlandet, og Adjunkten forsøgte af al Magt at lokke den anden til at sige noget ufordelagtigt om Vestlandet og dets Befolkning. Thi han vidste, at det kunde hverken Konsulen eller Legationssekretæren taale; og Adjunkt Aalbom saa skjævt til alle nye, der trængte sig ind i det Garmanske Hus.

Men Fuldmægtigen var ham for fin — enten han nu mærkede Hensigten eller om han virkelig mente, hvad han sagde. Naturen — forsikrede han — var høist interessant, og han følte sig meget tiltalt af det Bekjendtskab, han hidtil havde gjort med Befolkningen.

Legationssekretæren havde sin bestemte Plads øverst paa den ene Langside tilvenstre af Konsulen, der sad alene for Bordenden; han bøiede sig nu fremover — forbi Adjunkten og Rachel, som sad imellem — og hilste med sit Glas til den nye Skolebestyrer: „Hr. Kandidat Johnsen! — Siden De er af samme Mening som Fuldmægtig Delphin med Hensyn til vor Natur, haaber jeg ogsaa, at De vil befinde Dem ligesaa vel blandt Befolkningen. — Hr. Skolebestyrer! — maa jeg have den Ære?"

Konsulen betragtede sin Broder med en Smule Forbauselse; det var ikke ofte, at Legationssekretæren tog sig af de unge Mennesker, der kom i Huset — allermindst, naar de vare Theologer.

„Ja — ser du —" hviskede Onkel Richard, han der er s'gu ikke saa gal!"

Fru Fanny gav ogsaa Agt paa den Udmærkelse, der blev vist den nye Theolog skraas overfor; hun fæstede sine glimrende Øine paa ham og fandt ham interessant. Han var ikke saa elegant som Delphin, eiheller saa smuk som Worse, men alligevel sendte hun ham ofte et lidet blankt Kast med Øinene.

Thi hverken Worse, som hun havde tilhøire, eller Delphin, der sad ved venstre Side, var tilstrækkelig Beskjæftigelse for hende. Jacob Worse lod altid — i al Høflighed — somom han ikke lagde Mærke til hende; og at Delphin var forelsket og fortryllet, havde ikke stort at betyde for hende. Det var en Skjæbne, som uden Undtagelse havde rammet alle hendes Faders Fuldmægtige fra hun blev voxen.

Kandidat Johnsen blev nu trukken ind i Samtalen. Delphin mødte ham i Begyndelsen lidt overlegen; men efter et Par Svar fra det alvorlige Ansigt overfor, trak Fuldmægtigen sine Følehorn til sig og blev elskværdig.

Adjunkten derimod var ikke saa snar i Vendingen. Han ærgrede sig over, at Fuldmægtigen ikke var gaaet i Fælden, og nu vilde han slaa sig til Ridder paa den anden nye Gjæst.

I den halvt ærbødige halvt harcellerende Tone, hvori mange ynde at henvende sig til unge Theologer, begyndte han at gaa paa Skolebestyreren. Adjunkt Aalbom gjorde det saameget desto tryggere som han kjendte de gamle Herrer Garmans Aversion mod Theologerne, og Fruen var dybt inde i Samtale med sin Bordherre Pastor Martens — helt nede ved den anden Ende af Bordet.

„De tænker vel at gjøre en rig Høst herborte i vore stærkt bevægede religiøse Forhold? — Hr. Kandidat Johnsen!" — sagde Aalbom med et Grin til de andre.

„Høst?" spurgte Johnsen kort.

„— Eller Dræt — jeg ved ikke, under hvilket Billede De ynder at se Deres Kald" — henkastede Adjunkten.

„Mit Kald er ialfald foreløbig det samme som Hr. Adjunktens: at undervise Smaabørn, og jeg ynder at se min Opgave klart og ligefrem — uden noget Billede," — den unge Theolog svarede stille; men der var dog en Underlyd i Stemmen, som bragte Adjunkten til at fare iveiret.

Fru Fanny og Fuldmægtigen kunde ikke lade være at le — sig imellem; men Fru Aalbom snerrede: „at svare en Mand som Aalbom saaledes!"

Imidlertid ledede Konsulen strax Samtalen over i fredeligt Spor ved at spørge Johnsen om forskjellige Forhold ved Almueskolen. Konsul Garman havde i flere Aar været Formand i Skolekommissionen; thi trods den ikke ubetydelige Afstand var dog Sandsgaard trukket indenfor Bygrændsen.

Rachel sad og glædede sig over de korte, energiske Svar, hvormed hendes Bordherre mødte Konsulens Bemærkninger. Især faldt det i hendes Smag, at den nye Skolebestyrer med stor Bestemthed fordrede endel Forandringer og forøgede Udgifter ved Skolen, som Konsulen fandt unødvendige og altfor kostbare.

Det var ikke ofte, hun havde mødt en Mand, der viste saamegen Kraft og Virkelyst, som den unge Theolog. Og hvergang han paa sin rolige, faste Maade sagde: „det maa og skal gjøres" — eller noget lignende, saa hun halvt foragteligt over til Fuldmægtig Delphin, som nu var ganske optaget af at lære Fru Fanny en Kunst med en Kork og to Gafler. Men naar hendes Blik gled hen over Jacob Worse, kom der noget udfordrende i Udtrykket, som han imidlertid slet ikke syntes at mærke. Thi han vedblev at tale halvt spøgende halvt fortroligt med gamle Jomfru Cordsen.

Ligefra Jacob Worse begyndte at blive en stadig Gjæst paa Sandsgaard, var der opstaaet etslags Venskab mellem ham og den gamle Dame. Hun var ellers tør og indesluttet; men han havde et

eget Lag til at faa hende paa Glid, saa at hun betroede ham mere end nogen anden.

Adjunkten var saa sint, at han spiste næsten alle Rødbederne, og Legationssekretæren ærtede ham i al Gemytlighed. Men den unge Hr. Gabriel ofrede al den Tid, han kunde afse fra Spisningen til at iagttage Adjunkten. Og hvergang denne saa nedover den Kant af Bordet, hvor Gabriel sad ved Siden af Jomfru Cordsen, tog den unge Herre sit Glas og tømte det med en rolig, voxen Mine. Thi han vidste, at det ærgrede Adjunkten.

Morten, som havde Plads mellem Kandidat Johnsen og Præsten Martens, morede sig med at holde Theologernes Glas bredfyldte. Ellers brød han sig ikke stort om, hvad der foregik ved Bordet, især efterat han havde arrrangeret det saa, at den ene Flaske Burgunder fik Plads ved hans Couvert.

Det var en stille, varm Vaardag. Ved Desserten begyndte Solen, som faldt skraat ind ad de to aabne Vinduer mod Nord, at naa hen til Bordet. Først skinnede den paa Fru Garmans sorte Silke og omgav Pastor Martens's blonde Hoved med en fin Straalekrands. Efterhaanden spillede Solstraalerne hen over hele den Række, der sad med Ryggen mod Lyset og faldt i skraa Striber mellem Stolene indover den hvide Dug og de slebne Karafler. Morten holdt sit Glas op og glædede sig over Glansen.

„Se, hvor Deres Svigerinde tager sig godt ud i den straalende Belysning —“ hviskede Delphin til Fru Fanny.

„Aa — ja! — finder De egentlig det?“ svarede hun.

Lidt efter bad hun en af Pigerne, som vartede op, at rulle Gardinet en Smule ned, Solen skar hende i Øinene.

Samtalen var nu meget livlig ved den øvre Ende af Bordet; man talte fremdeles om Ungdommens Undervisning. Adjunkten udbredte sig over sit Yndlingsthema: at det var umuligt for unge Mennesker at tilegne sig ordentlige Kundskaber, medmindre de fik Bank; og al høiere Dannelse vilde forsvinde — det bandte han paa — hvis man ikke itide fik sætte Grændse for den moderne Humanisme — det vil sige Forkjælelse.

Fru Aalbom understøttede ham oprigtigt, Legationssekretæren, fordi det morede ham; men Konsulen var tvivlraadig. Han satte megen Pris paa den gode, gamle Tid; men han troede dog, at det kunde gaa med lidt mindre Bank end han havde faaet.

Skolebestyreren fremholdt Vigtigheden af den religiøse Opdragelse og Hjemmets Indflydelse.

„O — ja! — Hjemmet! Hjemmet!“ udbrød Fru Aalbom, „Skolen og Hjemmet bør gaa Haand i Haand.“

„Netop“ — tog Adjunkten Ordet, „har en Gut faaet Bank i Skolen, bør han ogsaa have det hjemme.“

„Hjemmene ere jo forskjellige,“ sagde Johnsen; det var første Gang, han sagde noget, som Rachel ikke fandt kraftigt nok.

„Aa — men alligevel!“ raabte Fru Aalbom, lagde Hovedet paa Siden og saa op i Loftet, „Hjerteforholdet — Hjemmet — Moderømheden — o — Hjemmet — Hjemmet!“

„Det kommer s'gu an paa, hvadslags Hjem man har — Fru Aalbom!“ lød det pludseligt fra Jacob Worse. Alle saa paa ham; han havde rettet sig op, Ansigtet var rødt og det lyste i hans Øine.

Der blev en liden Pause, men Konsulen sagde smaaleende, idet han tog sit Glas: „Ja nu raader jeg enhver til at passe sig, for nu kommer Jacob Worse! — jeg har seet den Herre optræde et Par Gange før, og jeg ved, at da gaar det hedt til. Men lad os heller forlægge Kamppladsen til Havestuen, der kunne vi stride i Skyggen. Hvis mine Damer og Herrer synes som jeg, ville vi ønske hverandre: velbekomme.“

Selskabet brød op. Legationssekretæren lo, saa det klukkede i ham, og takkede Worse, mens de gik nedad Trappen, fordi han saa beleiligt var plumpet ned i Samtalen. Jacob Worse maatte le selv, og tilsidst lo de alle undtagen Aalbom og Frue, der vare fornærmede.

Men Rachel undrede sig over, at hendes Fader var saa bange for at lade Worse komme tilorde. Hun havde ogsaa et Par Gange hørt ham deltage i en Disput, og hun havde forundret sig over den Heftighed, som da pludselig kunde komme over ham. Hans Meninger vare vistnok noget originale, men derfor behøvede han dog ikke at tie, og hun fandt det feigt af Jacob Worse saaledes at lade sig maalbinde.

Under Maaltidet havde Pastor Martens gjort flere Forsøg paa at komme med i den almindelige Samtale. Men det lykkedes ham ikke. Man var altfor optaget af den nye, interessante Skolebestyrer, og desuden lagde hans Borddame Beslag paa ham. Ogsaa efter Bordet maatte han sidde i Sofaen hos Fru Garman, medens Ungdommen gik til Kroketpladsen — i Skyggen under den firskaarne Lindeallée.

Men Adjunkt Aalbom gik — „omknoklet af sin Hustru“ — som Delphin sagde — op og ned i den brede Gang foran Huset og ventede paa Kaffen. Han var endnu sint over sine Uheld og de Krænkelser, han havde lidt. Fruen søgte at berolige ham, idet hun slyngede den ene Arm omkring ham:

„Hvorledes kan dog en Mand som du — Aalbom! — bryde dig om sligt! — disse nye, unge Mennesker kommer her en Tid, saa gjør de sig paa en eller anden Maade umulige. Vi er dog de første alligevel; — saa du ikke, Konsulen tog mig tilbords."

„Aa skidt!" svarede hendes Mand, „hvad bryder jeg mig om disse Pengesække og Kræmmere! — men at en Mand af mine Kundskaber, med mine Fortjenester af Undervisningsvæsenet og Literaturen skal være udsat for impertinente Svar af saadanne Grønskollinger — saadanne —" og af sit rige Forraad af Skjældsord udøste Adjunkten en udsøgt Strøm, hvilket forskaffede ham nogen Lindring.

Aalboms boede omtrent midtveis mellem Sandsgaard og Byen, hvilket fra først af var Aarsag til, at de blev indbudne til Garmans. Siden havde de vidst at holde sig saa godt fremme, at det ialmindelighed var Aalboms, man greb til, naar der skulde samles et Selskab i en Fart. Konsulen havde ogsaa hjulpet Adjunkten med nogle uforudsete Udgifter i Anledning af en: „Kortfattet Oversigt over det franske Sprogs Oprindelse og historiske Udvikling. — Til Skolebrug." Thi ved nederdrægtig Ondskab og Misundelse var denne Perle af en Bog ikke antaget til Skolebrug nogetsteds i Landet.

De gamle Brødre Garman pleiede at sove Middag i sine Værelser; men idag blev der ikke sovet stort. Thi de aftalte alt i Anledning af Madeleines Besøg i Byen. Hun skulde komme om to-tre Dage, og have Værelse ovenpaa ved Siden af Jomfru Cordsen.

Men Gabriel stjal sig en Cigar og vandrede glad og søndagsmæt ned paa Værftet, for at inspicere Skibet og snakke engelsk med Mr. Robson.

VI.

Det første Bekjendtskab, Madeleine gjorde i sine nye Omgivelser, var med Sypigen; thi hun maatte naturligvis „syes fuldstændigt op" — især udvendigt.

Selve Familien paa Sandsgaard kjendte hun jo paa en Maade før fra kortere Besøg, og den samme Fornemmelse af Kulde, som hun altid havde modtaget blandt disse Mennesker, lagde sig ogsaa nu over hende. Imidlertid var Madeleine langtfra nogen frygtsom Natur — tvertimod; men Overgangen fra den ubundne Frihed under aaben Himmel til det regelrette Liv i det korrekte Hus var altfor brat for hende. Hun prøvede forgjæves at finde sig tilrette, og i de første Uger længtede hun sig ganske syg.

Dette skjulte hun dog i sine Breve til Faderen, hun vidste ikke rigtig hvorfor.

Fætter Gabriel var den eneste, som talte muntert og venligt til hende; alle de andre vare saa stive og tilbageholdne, somom de bare tænkte paa sig selv.

Ikke engang til Rachel kunde hun rigtig slutte sig; de to Kusiner havde aldrig følt sig tiltrukne af hinanden.

Skjønt kun faa Aar ældre var Rachel Garman dog sin Kusine meget overlegen i Kundskaber og Livserfaring. Medens Madeleines Sind var let og lyst som Solskin, var der paa Bunden af Rachels kolde og beherskede Væsen en urolig Trang til at tage fat, til at gjøre noget — ligegyldigt hvilket — bare komme i Bevægelse.

For ikke længe siden havde hun havt en stor Strid med sin Fader. En Dag traadte hun ind i Kontoret og forlangte at faa arbeide med i Forretningen. Konsul Garman tabte aldrig sin Fatning; men denne Gang var han paa Nippet. Striden endte imidlertid — som enhver Strid, der førtes mod Unge-Konsulens Principer — med en afgjort Seier for disse. Men fra den Tid blev Datteren endmere kold og indesluttet.

Det var snart gjort for Rachels skarpe Øine at gjennemskue den lille Kusine fra Landet; og da hun havde overbevist sig om, at der ikke var noget i hende — hun gik vel kanske og længtede efter et eller andet, men uden nogen Trang til at handle, til at gjøre noget — saa lod hun Madeleine gaa sin egen Gang. Og Forholdet mellem dem blev staaende omtrent som mellem en Voxen og et Barn — venskabeligt, men uden Fortrolighed.

Fru Garman var ikke ganske naadigt stemt mod den nye Gjæst, fordi man ikke paa Forhaand havde indhentet hendes Samtykke. Og selv den gode Jomfru Cordsen skræmte Madeleine i Førstningen med sin tørre, høie Figur og de stivede Kappestrimler.

Men Sypigen var en bleg, svagelig Skabning med et Par underlige store Øine, der altid saa ud somom de bad Omforladelse. Hun var smuk endnu; men alle fik strax det Indtryk, at hun havde været meget smukkere; der var noget forkuet og falmet over hende; Kinderne var lidt indfaldne, man kunde se, at hun havde mistet flere Tænder.

Madeleine maatte i de første Dage tilbringe sin meste Tid inde hos Sypigen; thi var hun først kommen, vilde Fru Garman ogsaa, at hun skulde være i Stil med det øvrige Hus, og desuden havde Konsulen givet Jomfru Cordsen Besked. Det var da ligesom en

Trøst for Madeleine, der følte sig saa ensom, at være rigtig venlig og elskværdig mod den lille forskræmte Sypige.

En Aften, da hun var gaaet, spurgte Madeleine Jomfru Cordsen, hvem hun egentlig var. Den gamle Dame saa et Øieblik skarpt paa hende og svarede derpaa, at Marianne var en Sønnedatter af gamle Anders Begmand nede paa Værftet, og at hun for nogle Aar siden havde havt et Barn. Kjæresten — sagde Jomfru Cordsen og saa atter paa Madeleine — reiste til Amerika og Barnet døde. Saa lod Garmans hende lære Kjolesøm — hun havde tjent paa Sandsgaard — og siden havde hun havt sit stadige Arbeide i Huset.

Mere fik Madeleine ikke vide, hun spurgte heller ikke efter; og Jomfru Cordsen følte sig beroliget.

Thi det var ikke saa ganske sikkert og sandt, hvad den gamle Dame havde fortalt Madeleine. I Sypigens Historie var der skjult en af de Garmanske Hemmeligheder, som det var Jomfru Cordsens Livsopgave at vaage over.

Og mens hun iaften gik hjemover, tænkte Marianne netop paa dette — ja det var igrunden aldrig helt ude af hendes Tanker.

Den muntre venlige Frøken Madeleine, der var saa ulig de andre Garmans, havde vakt alle hendes Erindringer tillive. Hun var vis paa, at endnu kjendte Madeleine ikke hendes hele Skam — hun kunde umuligt vide det, siden hun var saa venlig mod hende — og Marianne gruede for, at nogen skulde fortælle det. Thi der var nok af dem, som kunde fortælle; men der var Ingen, som vidste, hvad hun havde lidt.

Og som hun gik, gled de forbi igjen alle de tunge Begivenheder fra hendes Livs Ulykke. Først huskede hun, hvor smuk han var — Husets Søn — da han kom hjem fra Udlandet, — endnu før der var Tale om, at han skulde have Datter til Amtmanden; — hvorlænge han bad og plagede hende og hvorlænge hun stred imod. Saa kom den Skrækkens Dag, da hun blev kaldt ind til Konsulen i det indre Kontor. Aldrig havde hun kunnet begribe, hvorledes han egentlig havde faaet det at vide — den eneste, som kanske kunde vide noget, var Jomfru Cordsen; — men endnu mindre kunde hun sidenefter forstaa, at hun selv havde ladet sig overtale eller tvinge eller hvad det nu var — til det, som nu kom. Det maatte vel være som Folk sagde, at Unge-Konsulen kunde Ingen staa sig imod; og saa blev hun da forlovet med Christian Kusk — det værste, hun vidste — saa reiste han til Amerika Barnet blev født og døbt Christian. — Efter den Tid mindedes hun kun klart hin Nat, da Barnet døde; alle andre Indtryk flød sammen — tunge og graa som Skyer.

Hun havde troet, at Skammen maatte dræbe hende; men den havde bare pint hende. Paa Sandsgaard, hvor hun aldrig mere vilde sætte sine Ben, gik hun nu dagligt. Hvergang hun traf nogen — især Fru Fanny — stansede hendes Hjerteslag. Men de gik saa kolde og rolige forbi, somom de Ingenting vidste, eller somom det hele slet ikke vedkom dem. Mange Gange havde hun ogsaa truffet ham. I Førstningen gik de hurtigt forbi hinanden; men tilslut syntes han ogsaa at have glemt det hele, og nu hilste han venligt med den gamle Stemme: Goddag Marianne.

Det var somom disse Mennesker levede indenfor en stærk Mur, og somom hendes lille Skjæbne var knust mod den som et skjørt Glas.

Marianne gik en Snarvei over Værftet, hvor Tømmermændene just var ifærd med at dele Spaanerne og putte dem i Sækkene. Hun fandt Bestefaderen, som ogsaa var færdig i sit Beghus, og de fulgtes nu hjemover.

Anders Begmand boede i den yderste lille Hytte i den Række af rødtjærede Smaahuse, som laa indunder den bratte Fjeldskrænt paa den vestre Side af Sandsgaardsbugten.

Veien langs Stranden var bare en Fodsti, der førte til hver Mands Dør, og saa bag Huset og videre. I Stranden laa der Tare og Fiskeslo, som raadnede; bag Husene var der oftest Udløb for Kjøkkenvasken, alslags Søl kastedes ud, og Stien bestod mest af store Stene, hvor man hoppede, for ikke at stige nedi.

Der boede mange i hvert Hus især om Vinteren, naar Søfolkene vare hjemme. Alle vare de Garman & Worse's Folk. Firmaet eiede alt, hvad de havde: deres Baade, deres Huse og Grunden under deres Fødder — alt havde været, var og blev Garman & Worse's.

Naar Gutterne bleve store nok, kom de ud med Firmaets Skibe, og de flinkeste af Pigerne fik Tjeneste i Huset eller paa „Gaarden". Forresten kunde de stelle sig som de vilde derude; der betaltes aldrig Leie af Husene, og der førtes intet Opsyn fra Firmaets Side med *„west end"*, som Folkevittigheden havde døbt den lille Række af Smaahuse.

Anders Begmands Hus var baade det yderste og det mindste. Men han behøvede heller ikke stor Plads nu, — han var alene med sine to Børnebørn Marianne og Martin. Før — da hans Kone levede, og de havde tre voxne Sønner i Huset, hvoraf den ene var gift, kunde det mangengang være trangt nok. Nu vare de alle døde og borte — Konen paa Kirkegaarden og Sønnerne paa Søen.

Anders var en gammel, krogrygget Mand. Krøllet hvidt Haar stod ud i en Dusk over Ørene under den flade Hue, der saa ud

som en Begklat, hvilket den da ogsaa omtrentlig var. I sin Ungdom havde han gjort en Middelhavstur med „Familiens Haab“; men han blev kasseret; thi Anders havde en Legemsfeil: han stammede.

Han kunde snakke længe, uden at det kom; men kom det først, kunde han likesaagodt opgive at faa sagt mere for den Gang. Thi da blev han staaende og hakkede og hakkede, til han blev saa sint, at han næsten fik Krampe. I Ungdommen var han derfor farlig at komme nær, naar han stammede; thi ligesom han blev sint, naar han stammede, saaledes stammede han ogsaa, naar han blev sint. Der var kun et, som hjalp, og det var at synge. Derfor hændte det undertiden, naar noget af stor Vigtighed kom ham paatvers i Halsen, at han greb til det fortvivlede Middel at synge det ud; og da havde han en liden munter Melodi, som han altid brugte. Man fortalte, at han maatte synge, da han friede til sin Kone, — hvis det nu var sandt; men sikkert er det, at det gik sjeldent paa med Sangen, og ve den, der vovede at sige: „Syng Anders!“

Det vil da sige i Ungdommen; nu var han knækket, og man kunde sige, hvad man vilde til ham. Derfor var der ikke længer nogen Fornøielse i at ærte ham, og han fik være i Fred. Mellem Arbeidsfolkene stod han i stor Anseelse, baade fordi han havde været ved Værftet i over 50 Aar, men helst fordi han havde havt megen Sorg paa sine gamle Dage — værst var d e t med Marianne, som var hans Øiesten og Lyspunktet i hans Liv. Thi af Martin havde han bare Sorg; det var en umulig Gut. Skipperen, han kom hjem med sidste Gang, klagede over ham og vilde ikke have ham med ud igjen. Nu gik han da hjemme og drev og drak.

Aftenen var tyk og regntung, og der skinnede Lys i Hytten, da Begmanden og Marianne nærmede sig.

„Nu sidder de vist og drikker igjen,“ sagde hun.

„De gjør vel det —“ svarede Begmanden. Hun gik hen til Vinduet, de smaa Ruder vare duggede; men hun kjendte en med Spræk i, som altid var klar.

„De er der alle fire,“ hviskede Marianne, „du maa sætte dig foran Kjøkkendøren — Farfar!“

„Ja Barn — ja Barn! —“ svarede den Gamle.

Da de to traadte ind i Stuen, blev der en Pause i Samtalen mellem de fire, som sad og drak. De var nyligt begyndt og paa det første Stadium af beleven Oprømthed.

Martin raabte i en lystig Tone, som skulde skjule hans onde Samvittighed: „Godkveld Gamling! — godkveld Marianne! — kom — faa Jer en Slurk Øl!“

Den tætte Røg fra de første Drag af Piberne laa endnu udover Bordet samlet om den lille Parafinlampe uden Kuppel. Paa Bordet var der Tobak, Fyrstikker, Glas og halvtomme Flasker, og borti Bænken stod der nogle fulde og ventede sin Skjæbne.

Tom Robson, som sad midt imod Døren, løftede sit Krus — han havde sit store Krus staaende hos sin Ven Martin — og sang med Haanden paa Hjertet:

„O my darling! — er du der!
Mary Anne, som jeg har kjær!“

Det var en Sang, han selv havde lavet til Ære for Marianne og til stor Forargelse for den tynde Bogtrykkersvend, som sad i Krogen tæt ved ham.

Gustaf Oscar Carl Johan Torpander var forsaavidt en mærkelig Svenske som han ikke drak. Men ellers var der ogsaa ved ham denne overdrevne Belevenhed, alt det forlorent-franske, som pleier at følge de tvivlsomme Existenser af denne Nation. Han havde reist sig ved Synet af Marianne og blev staaende i et dybt Buk med Skuldrene trukne op — den venstre høiest, Hovedet paaskakke og Øinene hele Tiden fæstede paa den unge Pige. Da Tom Robson istemte sin Sang, rystede Svensken paa Hovedet med et medlidende Smil til Marianne, der skulde udtrykke hans Beklagelse over, at de mødtes i saa slet Selskab.

Den fjerde i Forsamlingen sad med Ryggen mod Døren og rørte sig ikke; thi han var døv. Men da han endelig blev opmærksom paa Svensken, der stod og krummede sig, vendte han sin tykke Krop halvt omkring og nikkede dovent.

Denne Persons Navn var næsten gaaet tilgrunde i Menneskenes Hukommelse, saa fast havde et Øgenavn klæbet sig ved ham. Han kaldtes nemlig „Væggelusen“ af alle sine Bekjendte, og naar fine Folk blev nødt til at omtale ham, sagde de enten „Væggedyret“ eller ogsaa „han — De ved! — Vægge — hm; Omforladelse!“

Væggelusen levede af at sidde i et halvmørkt Kot paa Amtskontoret, hvor han enten sov eller forseglede og bandt omkring Pakker og Dokumenter. Men ikke destomindre var han absolut nødvendig. Thi han havde den Specialitet at vide Besked om ethvert Papir — af hvad Navn nævnes kan, som i de sidste 25 Aar havde berørt Amtskontoret. Han kunde staa midt paa Gulvet og pege omkring paa Hylderne langs Væggene og sige — uden at betænke sig, hvad der fandtes i hver af dem og hvad der manglede. Derfor gik han ogsaa som et dyrebart Inventarium fra Amtmand til Amtmand, og efterhvert som hans Kundskaber øgede, sørgede han ogsaa for at

tvinge sin Gage iveiret, saa at han sorgløst kunde hengive sig til sine to Passioner: at drikke Øl og læse Romaner om Natten.

Marianne gik fort gjennem Stuen. Hun flyttede Bedstefaderens Stol nær hen til Kjøkkendøren og saa paa ham; han nikkede, at han havde forstaaet. Derpaa sagde hun Godnat til den Gamle og gik ud i Kjøkkenet. Herfra førte en liden mørk Trap ovenpaa, hvor hun havde sit Kammer.

Marianne laasede sin Dør og gik tilsengs. Hver Aften var hun saa overtræt, at hun næsten var i en Døs, mens hun klædte af sig, og saasnart hun kom iseng, sovnede hun. Nedenunder rumsterede Mændene, kjæglede og bandte. Det blandede sig i hendes Drømme og hun sov tungt og afbrudt. Om Morgenen kunde hun mærke, at hun havde været hed om Natten, thi Haaret og Hovedpuden vare fugtige, hun frøs nedover Ryggen og kjendte sig mere træt, end da hun lagde sig.

Samtalen nede i Stuen kom snart igang igjen. Martin fortalte, at han om Formiddagen havde været oppe i „Kontoret". Det var hans Agt at tale med Unge-Konsulen selv; han vilde klage over den Kaptein, som havde snakket ondt om ham. Men han slap ikke engang ind til Konsulen; hvorimod en af Kontorfolkene — en „forbandet Flab med Seglas" — kom ud med den Besked, at Martin fik ikke Hyre med Firmaets Skibe, medmindre han vilde gaa paa Styrmandsskolen ivinter og lade være at drikke.

Mens han fortalte dette, flammede det op i hans Øine, der vare store og blanke som Mariannes, men stikkende og haarde. I det blege Ansigt fandtes ogsaa det samme Træk af Svagelighed som hos Søsteren; men Martin var høi og knoklet med lange stærke Arme. Og mens han talte, svingede han med dem, slog af og til i Bordet; Heftigheden kogte op i ham, alt eftersom han drak og bandte. Han vilde ikke gaa paa „Skolen" efter Garman & Worse's Ordre, og om han drak, saa skilte det ikke Unge-Konsulen. Men han skulde — og med en vældig Ed rystede han de store Næver mod Sandsgaardskanten.

„Det var Ret — Gut!" raabte Tom Robson leende, „puss ta dem! lad mig se, du er Karl" — Mr. Robson var aldrig saa tilfreds, som naar han kunde faa Martin til at snakke sig selv op i større og større Sinne, og det var ikke vanskeligt at faa ham til.

Thi Martin havde fra han var liden været en lidenskabelig, misfornøiet Karakter. Han medbragte det Ord fra Skolen, at han var det bedste og det stridigste Hoved blandt Gutterne, og sidenefter havde han ikke gjort andet end komme paatvers med Alt og Alle, som han kom ilag med.

Naar de fire sad sammen — de tre for at drikke, Torpander for at være i den Elskedes Nærhed — førte Martin oftest Ordet. Væggelusen fik lidet være med, thi han var saa besværlig, og naar Mr. Robson, der indehavde etslags Præsidentværdighed, undertiden lod ham komme tilorde, havde Væggelusen saa mange fremmede Udtryk, at de ikke forstod ham.

Heller ikke Carl Johan Torpander pleiede at sige stort. Aftenens Begivenhed var for ham Mariannes Hjemkomst, og efter den Tid sad han helst i stille Henrykkelse. Men iaften understøttede han Martins rasende Anfald paa Garmans — som Torpander ogsaa hadede — og kom med en Del Avistirader om Kapitalens Tyranni og sligt noget.

„Aa — Fanden ivold med dit fordømte Svenskesnak!" skreg Præsidenten, „lad os høre, hvad det er Væggelusen sidder og knurrer om."

„Ser De — mine Herrer!" begyndte Væggelusen strax, „Proletariatets Ret —"

„Hvadforslag?" — raabte Martin.

Væggelusen hørte ikke og blev ved med sit, idet han lod sine dovne Øine glidefra den ene til den anden for at se, om de hørte efter.

Men Martin kunde ikke tie længere; han tog atter paa at bande og skjælde Garman & Worse og Kapitalen og Kapteinen og hele Verden, mens han uafladeligt drak Øl og tændte Piben over Lampen.

Gamle Anders havde først sat sig foran Kjøkkendøren; men iaften vare de saa rolige — syntes han, og desuden maatte han altid høre efter, naar Talen var om Firmaet. Derfor flyttede han henimod Bordet. Tom Robson gjorde Plads for ham i Bænken og bød ham sit Krus.

„Tak — Mr. Robson," sagde Begmanden og drak.

Tom Robson var ikke blot Selskabets Præsident; men han var ogsaa etslags Vært, forsaavidt som han bekostede Drikkevarerne. Ved Siden af sig paa Bænken havde han staaende en Flaske Rum, hvoraf han fra Tid til anden skjænkede et Spidsglas rundt til Selskabet. Selv brugte han at hælde en god Slump Rum i sit Øl, „for at døve Vandsmagen" — som han sagde. Han sad nu og karvede op et Stykke Skraatobak for at stoppe i Piben.

„Deilig, fin Tobak — Mr. Robson!" sagde Begmanden.

„Værsaagod — stop i! — *if you please* —" svarede Tom godmodigt.

„Tak — Mr. Robson! —" sagde den Gamle fornøiet og drog frem sin Kridtpibe. Stilken var sletikke over halvanden Tomme

lang, og den hele Tingest var ligesaa begsort som alt det, der til hørte Anders.

Han pressede den fugtige Tobak nedi saa haardt han kunde; det gjaldt at faa saa meget, at det kunde vare et Par Dage. Derpaa fandt han sig en Torvglo ude i Skorstenen, som han lagde oppaa. Det var ikke let at faa Fyr; men saa smagte det ogsaa stærkt og godt af den brændende varme Røg. Saaledes sad han sammenkroget i Bænken, passende paa som en Smed hvergang Tom bød ham Kruset: „Tak Mr. Robson!" — han spyttede ud, tørrede sig om Munden og drak.

Men Martin blev sintere og sintere: „Er det ikke nok —" skreg han, „at vi slider os helseløse for disse Mennesker! — vil de ogsaa raade over hver Bid, vi æder, og hvert Glas, vi drikker! Se bare, hvordan de bor — hvordan de lever deroppe! hvem har skaffet dem alt det? — jo vi — Far! vi, som har slidt herhjemme og nordpaa i Fisket og ude med Skibene — Aar efter Aar — Søn efter Far! slidt og kavet i Stormen og vaaget om Natten i Haglbyger og Snedrev, for at føre Rigdommen uskadt hjem til dem. Og se saa, hvordan vi har det! i en Rad med Grisehuse bor vi, — som vi ikke engang eier — ingenting eier vi, de deroppe eier det alt — altsammen! Klæder, Sko, Mad og Drikke, Hus og Hjem, Legeme og Sjæl; *every bit!*"

Begmanden rokkede frem og tilbage, spyttede og tog igjen fat paa Piben.

„Eiendom er Tyveri —" begyndte Væggelusen, han saa der var en Pause.

Men Martin lod sig ikke standse: „Der er ingen Mennesker i Verden," skreg han, „som taaler sligt! hvorfor gaar vi ikke op og siger: Del — del med os, som har havt Arbeidet! — nu kan det være nok med Blodsugeriet! — Men nei! vi er ikke andet end gamle Kjærringer — alle Mand! sligt blev aldrig taalt i Amerika!"

„Hahaha! nu var du god igjen!" lo Tom Robson, „du tror kanske, Folk deler broderligt i Amerika? nei — Gutten min! der skulde du Pinedød faa andet at føle!"

„Kanske Arbeidsfolk lever slig i Amerika som vi?" spurgte Martin lidt uvis.

„Nei, men de gjør noget andet, som du ikke kan," svarede Tom.

„Hvad gjør de —" spurgte Martin.

„De arbeider — Far! og det gjør hverken du eller nogen herhjemme!" raabte Tom Robson med et tungt Slag i Bordet, han begyndte at blive drukken.

„Hva falls? — arbeta! — jo ta mig Fan —" begyndte Svensken.

„Hold Kjæft! —“ raabte Tom, „lad den Gamle faa snakke.“

„Du forsynder dig — Martin!“ sagde Begmanden uden at stamme; han havde drukket flere Gange, og de gamle Øine vare fugtige, „du forsynder dig groveligt, naar du snakker sligt om Firmaet. Her har baade din Far og din Farfar havt sit gode, visse Arbeide, og det kunde du ogsaa havt, hvis du havde artet dig bedre. Gamle-Konsulen var den første Mand i Verden — Unge-Konsulen er og-saa en Hædersmand — Skaal for ham!“

„Aa —“ afbrød Martin, „jeg ved ikke, hvad du snakker efter — Farfar! jeg synes ikke, du just har saa stort at rose af. Hvor blev der af Far min og Farbror Svend og Farbror Reinert! — væk allesammen paa Konsulens Skibe! — og hvad har du igjen? — to tomme Næver og saameget Mad, at du netop bjerger Livet! Eller kanske du synes —“ lagde han til med en styg Latter — „at vi hører til „Familien“ for Mariannes Skyld!“

„Martin! — din forb — forb — fo —“ den gamle Mand blev rød i Hovedet helt opimellem de hvide Haartotter, han stred og arbeidede med det gjenstridige Ord; men det blev bare værre.

„Drik Gamling!“ sagde Tom godmodigt og rakte Kruset frem.

Begmanden standsede og trak Pusten. „Tak — Mr. Robson!“ sagde han og tog sig en Slurk.

„Hvad sagde Stamfaderen?“ spurgte Væggelusen med forstilt Alvor; men denne Vittighed var for fin for de andre, og Væggelusen maatte le alene.

Tom Robson gjorde Miner til de andre, at de skulde lade den Gamle i Fred. Begmanden lagde Piben i Vestelommen, reiste sig og gik ind i det lille Kammer ved Siden af Kjøkkenet, hvor han sov. Den stærke Drik havde bragt Ungdommens Hidsighed op igjen; men aldrig havde hans Magtesløshed ligget saa tungt paa ham som iaften.

Endnu længe sad de andre og drak, til der ikke var mer; Lampen begyndte at ose, for Olien slap op. Saa tumlede de afsted, Væggelusen indover „*west end*“, men Tom Robson klatrede op ad en Sti, som førte opover Fjeldet bag Begmandens Hytte. Han boede hos en Enke i Skippermarken — et stort Stykke Udmark, som hørte til „Gaarden“.

Torpander fulgte med Robson, fordi han var ræd for at gaa gjennem „*west end*“, og fordi han vilde kaste et sidste Blik paa den Elskedes Kammervindu, som vendte mod Fjeldsiden.

Martin lukkede Døren efter dem og gav sig ifærd med at løfte Laaget af Bænken, hvori han skulde ligge. Han saa ikke, at der laa nogle tomme Flasker; de rullede paa Gulvet og en knustes

mod Spyttebakken. Laaget gled ham ud af Hænderne, og uden at prøve paa at klæde sig af lod han sig falde som han var i Sengklæderne.

Det lille grumsede Bundfald i Lampen tørrede ganske ud, og den sidste blaa Flamme for op gjennem Cylinderen og sluktes. Efterpaa kom der en tæt graa Røg, som viklede sig af den gloende Væge og svirrede i muntre Spiraler op igjennem Glasset, gled ud i Stuen og lagde sig i tynde Traade foran Graalysningen fra Vinduerne.

Der hørtes ikke anden Lyd end Mændenes dybe Aandedrag; den Gamle pustede kort og stødvis; men Martin væltede sig i Bænken, laa lidt og begyndte at snorke; saa for han op igjen varm og tung af Drik og Hidsighed.

Men endnu længe lyste den lille røde Glo i Lampevægen, medens Røgen i tyndere og tyndere Spiraler svirrede muntert opigjennem Glasset og spredtes i Mørket. —

VII.

Fru Fanny Garman havde lige fra først af været overmaade venlig mod Madeleine og bedet hende endeligen at se indover til dem i Byen. Men derved blev det ogsaa; og selv Madeleine, som dog ikke var synderlig dreven i de selskabelige Former, forstod, at Indbydelsen bare var en Talemaade.

Da hændte det en Søndag, at Madeleine kom til at staa foran et af de store Speil ovenpaa; hun var lysklædt og bar det store, mørke Haar halvt krøllet halvt udslaaet nedover Nakken. Fanny gik forbi og saa sit Billede ved Siden af Madeleines.

Den smukke Frue standsede og blev opmærksom; den andens mørke Haar og lidt brunagtige Hudfarve stod fortræffeligt sammen med hendes egen klare Hud og lysblonde Haar. Madeleines Figur var vistnok lidt høiere og stateligere; men selve Ansigtet var jo ikke det ringeste smukt — nei ikke det ringeste! — Fru Fanny betragtede opmærksomt de to Speilbilleder, medens hun ordnede Madeleines Haar. Da hun var kommen tilende med sine Iagttagelser, lagde hun sin Arm om den unge Piges Liv og drog hende med sig gjennem Stuerne.

„Hør nu — søde Madeleine!“ — begyndte hun og rynkede Øienbrynene, „jeg er saa rasende vred paa dig, fordi du aldrig kommer ind til Byen. Til Straf skal du følge med os ind iaften; Morten kan sidde hos Kusken.“

Madeleine saa ind i det lille fine Ansigt og maatte uvilkaarligt tænke paa, hvor deiligt det var. De store blaa Øine laa saa smukt i Hovedet, selve Hovedet var saa lidet og sad saa frit paa Halsen, og om Munden var der saa mange vexlende Træk, at man ikke kunde faa Øinene fra den, naar hun talte.

„Hvad glor du paa? —“ spurgte Fanny spøgende.

„Du er altfor vakker —“ svarede Madeleine oprigtigt.

„Naa — det maa jeg sige! — det var en landlig Kompliment,“ lo den unge Frue; men hun blev alligevel en Smule rød og saa endmere straalende ud. —

— Madeleine fulgte med til Byen og blev der et Par Dage. Senere kom hun oftere derind for en kort Tid. Fanny tog hende med til de faa Fornøielser Byen frembød; ofte var der smaa Selskaber hos hende eller i hendes Omgangskreds. Overalt var de sammen, den ene fremhævede den anden ved den eiendommelige Kontrast i deres Ydre og ved en koket Lighed eller Forskjel i deres Toiletter.

Det gamle Garmanske Hus udmærkede sig derved, at enhver af Husets Beboere kunde gjøre omtrent, hvad han vilde — gaa og komme, kjøre eller ride — ganske efter sit eget Hoved. Huset var saa stort, og der kom saa mange Mennesker — dels Gjæster, dels Forretningsfolk, som blev over tilmiddags eller tilaftens, saa det mærkedes aldrig stort, om en eller anden var borte.

Madeleine kunde derfor heller ikke mærke, at nogen savnede hende synderligt i Huset. Fru Garman var jævnthen lige sær, og Rachel holdt sig meget for sig selv, hvilket — paastod Fanny — kom af, „at hun havde taget sig en ny Skriftefader.“

Alene Konsulen syntes at sætte etslags Pris paa hende. Naar hun kom tilbage fra et Besøg i Byen, sagde han altid: „Se — velkommen tilbage! — min Pige! —“ og strøg hende over Haaret.

En Dag, hun just skulde stige ind i Fannys Enspænder for at kjøre til Byen, kom Konsulen gjennem Gangen.

„Ei—ei! vil du nu løbe fra os igjen?“ sagde han venligt, idet han gik forbi.

Madeleine fik saadan ond Samvittighed, og under megen Stammen og Beklemmelse fik hun endelig frem: om Onkel syntes, det var leit, hun reiste til Byen.

„Ih — bevare — nei!“ sagde Konsulen og klappede hende paa Kinden, „du maa endelig gjøre ganske som du selv har Lyst til — Barn!“

Da Madeleine sad i Vognen, syntes hun, at hun var den dummeste Skabning paa Jorden. Hvorialverden kunde det nu falde

hende ind, at nogen her i Huset brød sig om enten hun var her eller der eller hvorsomhelst? snarest var hun vel til Besvær. Hun angrede sin taabelige Opførsel, og da hun Dagen efter kom tilbage til Sandsgaard, strøg Onkelen hende ikke over Haaret.

Idetheletaget forstod hun slet ikke sine nye Omgivelser; alt var kommet saa ganske anderledes, end hun havde tænkt sig det. Da hun skiltes fra Vente-Per, havde de ikke vexlet mange Ord; men da han gik nedover Bratvoldskrænten, stod hun længe og stirrede efter ham.

Hun lovede den Gang sig selv at holde fast ved ham, hvad de saa sagde i Byen, — og hun vidste, at alle derinde vilde være mod hende. Og hun kastede et Blik udover Havet og kjendte sig saa sund og stærk, hun følte baade Mod og Kraft til at føre sin Kamp for sin Ungdomskjærlighed.

Men nu var det d e t, som hændte, at der sletikke blev nogen Kamp.

Hun var saa sikker paa, at Rygtet om hendes Forhold til Vente-Per var naaet til Sandsgaard, saamegen Tale som hun vidste, der var folkimellem om hendes muntre Friluftsliv paa Bratvold; og i Førstningen gik hun og lurede paa den mindste Hentydning. Det var hendes faste Plan strax at tilstaa, at saaledes var det nu engang; han var en simpel Bonde og Fisker og hun — Madeleine Garman — holdt af ham.

Men ikke i den fjerneste Krog af Samtalen kunde hun finde nogen Hentydning; hun kunde ikke engang opdage, om man overhovedet vidste noget. Der blev aldrig talt om hendes Fortid paa anden Maade, end somom hun selvfølgeligt til enhver Tid havde opført sig som det sig hør og bør en Frøken Garman. Andet syntes ikke at kunne falde disse Mennesker ind, og det var det, som tog Magten fra hende.

Fru Fanny holdt sit Hus i en mønsterværdig Orden og det var et meget elegant Hus. Her fandtes hverken gammel Mahogny eller Hestehaar, alt var nyt og fuldt af Forsiringer. Det hele Møblement var fra Hamburg, Valnødtræ med Decoupørarbeide og Plyds. For Dørene hang tunge Portièrer; i alle Kroge og foran Vinduerne stod Blomsterborde eller Stativer med smukke Bladplanter, og midt paa Gulvet omkring Divanbordet var der grupperet en Uendelighed af Lænestole — bløde, udstoppede og broderede.

Leiligheden var ikke stor, men naar alle Døre stod aabne, var det et prægtigt Syn gjennem Rækken af Værelser fulde af Møbler og kostbare Gjenstande, Malerier, Brysseler Tæpper og især store Speil med Guldrammer.

Paa Sandsgaard var der saa koldt og tørt i de store Stuer, hvor Møblerne stod langs Væggene, at Madeleine uvilkaarligt gik stille og fik en Trang til at sætte sig hen i en Krog. Hos Fru Fanny var det derimod, somom Draperierne og de udstoppede Møbler trængte sig lige ind paa hende, og der var saa mange Lænestole, at hun aldrig vidste, hvor hun skulde sætte sig.

Ikke engang Husets Herre syntes at bevæge sig med fuldkommen Frihed i sine egne Værelser; der var ikke Plads for hans svære Skikkelse. Men Fru Fanny tog ikke den ringeste Notice af ham; og han fandt sig tilslut i alt — magelig som han var, og desuden gik han helst sine egne Veie.

Morten Garman havde Ord for at være en hjertens godmodig Fyr, men lidt vanskelig at omgaaes. Naar man vilde gjøre Forretninger med ham, maatte man være forsigtig. Et eneste Ord kunde pludselig fordærve det hele, og havde man først faaet ham vrang, kunde Intet formilde ham igjen. Gamle Folk foretrak derfor at gaa til Sandsgaard og forhandle med Unge-Konsulen selv; det gik vel ikke saa fort; men det gik korrekt og med absolut Paalidelighed.

Den Unge — Grossereren — havde den Maner pludselig at se paa sit Uhr, afbryde Underhandlingen, stige tilvogns og fare afsted — til Sandsgaard eller andetsteds, efterladende løse Aftaler og halv Besked.

Fru Fanny havde aldrig plaget sin Mand med overdreven Ømhed endsige med Skinsyge; hun kjendte ham godt nok til at vide, at om hun nogensinde skulde faa Brug for hans Overbærenhed, var der Skyld nok paa hans Side til at kvitte af. —

„Der gaar din Beundrer — Pastor Martens –, se Madeleine! hvor han skjeler bortover til os — den Guds Mand. Han hilser — Godmorgen Hr. Pastor!“ sagde Fru Fanny, idet hun besvarede Præstens Hilsen. Paa samme Tid gjorde hun ogsaa Tegn til ham, at han skulde komme op.

Præsten var paa den anden Side af Gaden; men den var ikke bred. Et Øieblik syntes han at betænke sig, inden han gik over.

Imidlertid ringede Fanny paa Pigen og ordinerede Chocolade. Disse Formiddagstimer ved en Kop Chocolade eller et Glas Vin var hendes Sværmeri, og hun holdt altid Øie med Gaden. Kapellanen — Martens var residerende Kapellan — hørte til hendes hyppige Gjæster, især efterat hun havde sat sig i Hovedet, at Præsten var indtaget i Madeleine.

Det var ellers ikke saa urimeligt, at Fru Fanny havde sin Opmærksomhed henvendt paa at finde et Parti for Kapellanen — den hele Menighed var igrunden optaget af det samme. Thi Martens

var en Mand paa en tredive Aar af et fordelagtigt Ydre, og nu var det over halvandet Aar siden han mistede sin første Kone, saa intet kunde være mere passende end at tænke paa den anden.

„Godmorgen Frue! — Godmorgen Frøken Garman! — hvorledes befinder De Dem — mine Damer!" sagde Præsten, idet han traadte ind; „jeg kunde ikke modstaa Deres venlige Vink — Frue! — skjønt jeg ved af Erfaring, at en Visit hos Dem er altfor behagelig til at kunne afgjøres i Korthed."

„Aa De er altfor god — Hr. Pastor! og jeg undrer mig mange Gange over, at De har saa meget tilovers for et saadant Verdens Barn som jeg er," sagde Fru Fanny med et lidet Blink henimod Madeleine.

„Der er saamænd flere, som undrer sig derover," svarede Kapellanen uden at forstaa Hentydningen.

„Nei — virkeligt! — hvem? hvem?" raabte Fanny nysgjerrigt.

„Ah! — De ved neppe, Frue!" forklarede Martens med et Skuldertræk, „i hvilken Grad vi stakkels Præster bliver iagttagne af Menighedens hundrede Øine. Saa er der da ogsaa nogle skikkelige gamle Koner, der have taget Forargelse af mine hyppige Besøg paa Sandsgaard og her hos Dem."

„Nei — hvor morsomt! — hører du Madeleine!" raabte Fru Fanny straalende.

„Ja De ler — Frue!" sagde Kapellanen godmodigt, „men det kunde sandelig være slemt nok for mig, hvis jeg ikke havde saa god Støtte i Provsten."

„Saa Provsten Sparre og De komme godt ud af det med hinanden? jeg troede ellers, at Forholdet — —"

„I Begyndelsen — Frue! — kun i Begyndelsen, og jeg skammer mig ikke ved at tilstaa, at det var min Skyld. Ser De, jeg kom fra først af opi det med nogle af de saakaldte Vakte her i Byen — skikkelige, brave Mennesker — Gud bevare mig for at sige andet! — men ikke ganske saadan — saadan —"

Comme il faut?" sagde Fru Fanny.

„Naa — naa! — " svarede han smilende, „det var jo ikke netop det Ord, jeg søgte efter; men lad gaa, De forstaar, hvad jeg mener."

„Fuldkomment!" lo Fru Fanny, idet hun tog imod Koppen, som Madeleine havde skjænket for hende.

„Saa kom jeg da i en skjæv Stilling til min Overordnede og havde mangfoldige Ubehageligheder, indtil jeg ret lærte Provsten Sparre at kjende; men da jævnede det sig saa smukt det hele, og nu tør jeg nok sige, at Forholdet mellem os næsten er som mellem Fader og Søn. O det er en sjelden Mand!" gjentog Kapellanen flere Gange.

„Ja ikke sandt?" — raabte Fru Fanny, „det er den smukkeste Præst, jeg nogensinde har seet. Om man ikke forstod et Ord af Prædikenen, vilde det være en hel Opbyggelse bare at se ham forrette Gudstjenesten. Og saa de deilige Digte, han skriver!"

„Ja jeg for min Del sætter nu hans sidste Digtsamling „Fred og Forsoning" over alt, hvad der er udkommet i vor Literatur i de sidste ti Aar. Kan De tænke Dem — mine Damer! et yndigere Digt end det lille:

Jeg sad i Kveldens stille Fred
Paa Bænken ved min Hytte —"

— „Har han været fattig?" spurgte Madeleine hurtigt.

Fanny lo; men Kapellanen forklarede hende venligt og omstændeligt, at Digtet var skrevet, efterat Sparre blev Provst; det med Hytten var nærmest et digterisk Udtryk for hans store Tarvelighed.

Madeleine følte, at hun havde spurgt dumt, og satte sig til at se paa Gaden.

„Ja —" vedblev Kapellanen, „der er noget uforklarligt noget ved den Mand; jeg kan aldrig ret komme efter, hvori det ligger! men bare man staar Ansigt til Ansigt med ham, kommer der over En — en Følelse af det Mægtige, Overlegne, men ogsaa af etslags Fortryllelse. Naar han bliver Biskop —"

„Biskop? —" spurgte Fru Fanny.

„Ganske vist — Frue! — der er ingen Tvivl om, at Provsten Sparre jo er selvskreven til den første Bispestol, der bliver ledig. Det har allerede været udtalt offentlig."

„Nei virkelig! det har jeg aldrig tænkt paa!" raabte Fruen, „men det er ogsaa sandt! han vil tage sig ganske pragtfuld ud — den mægtige Skikkelse med de hvide Lokker og saa det store blanke Guldkors paa Brystet! Det er kjedeligt, at Byen ikke er Stiftsstad; en Biskop er virkelig saa interessant. Madeleine, har du nogensinde seet en levende Bisp?"

Madeleine vendte Hovedet ind mod Stuen og blev blussende rød, idet hun stammede: „Hvad — hvad var det, du spurgte om — Fanny?"

Men Fru Fannys flinke Øine havde allerede bemærket Delphin, der styrede over Gaden mod Huset. Hun besvarede hans Hilsen og sagde til Madeleine, idet hun nøie iagttog hende: „Vær saa snil at hente en Kop til Fuldmægtigen — søde Madeleine."

„Kommer Kandidat Delphin herop?" spurgte Kapellanen og saa sig om efter sin Hat.

„Ja — men De faar slet ikke Lov til at gaa — Hr. Pastor! — nu sad vi saa hyggeligt sammen." — Delphin traadte ind, Fru

Fanny hilste med et fortroligt Nik og vedblev: „Nu skal De netop som Præst hjælpe os at omvende den ugudelige Kandidat Delphin.“

„Behøves ikke — behøves ikke! — naadige Frue!“ — raabte Fuldmægtigen muntert; „jeg er allerede saa omvendt som jeg overhovedet kan blive. Skolebestyrer Johnsen har allerede besørget det hele i en lang, dybsindig Samtale.“

„Vi sad just ogsaa i en religiøs Underholdning,“ sagde Fru Fanny.

„Kommer De fra Skolebestyrer Johnsen?“ spurgte Kapellanen; han havde fundet sin Hat og stod færdig til at gaa.

„Jeg fulgte ham et Stykke paa Veien ud til Sandsgaard; han lod til at være inviteret derud,“ svarede Fuldmægtigen.

„Idag igjen!“ — raabte Fru Fanny.

„Godmorgen Frue! godmorgen — nei De maa virkelig ikke overtale mig, jeg har allerede været her altfor længe. Godmorgen Frøken!“ — Madeleine kom just ind; Kapellanen gik et Skridt frem, for at række hende Haanden. Men hun bar et Bræt med Kopper, saa han maatte nøie sig med at betragte hende med varm Ærbødighed.

I Trappen tænkte han paa, hvor det dog var uheldigt, at denne Delphin bestandig skulde komme ham iveien. Af Naturen var Severin Martens meget godmodig; men han kunde ikke udstaa Fuldmægtigen. Hvergang denne kom ind i Samtalen, gik alt paatvers for Kapellanen; han havde en egen Maade til at hænge sig i enkelte Ord, vrænge det hele om til Karikatur og fremkalde en Latter, som ofte kunde være yderst generende.

Kapellanen var heller ikke tilfreds med Skolebestyrer Johnsen. Den tilsyneladende saa ubehjælpelige unge Mand havde vidst at hjælpe sig fortræffeligt selv.

„Næsten daglig Gjæst paa Sandsgaard! hm! —“ mumlede Pastor Martens, medens han gik nedad Gaden. —

Men oppe i Fru Fannys lille Salon tog Fuldmægtigen Præstens Plads, og Samtalen skiftede strax Farve.

„Den brave Kapellan ligte ikke, at Johnsen skulde til Sandsgaard,“ sagde Fru Fanny.

„Det var just derfor, jeg fortalte det — Frue!“

„Aa — jeg forstod det meget godt! — De er altid saa udsøgt ondskabsfuld! Men kan nu forresten nogen begribe, hvad der gaar af min lærde Svigerinde? — Rachel, der ellers er kold og utilgjængelig som en Isbræ, bliver med en Gang imødekommende — indtil det upassende ligeoverfor — ja det er det merkeligste! — ligeoverfor en Theolog!“

„Deres Svigerinde sværmer for den dystre Kraft —" sagde Delphin.

„Ah! —" henkastede Fruen, „der er ikke stort ved ham! i Førstningen fandt jeg ham ogsaa ret interessant — saadan i Smag af Ibsens „Brand" eller noget lignende. Men du gode Gud! hvor han dog igrunden er kjedsommelig med sine korte Kraftsætninger, der dumpe ned i Samtalen som Stene."

„Jeg er en Folkets Mand! — i Folket har jeg min Plads! —" sagde Delphin, idet han efterlignede Skolebestyrerens Stemme og Manerer.

Fru Fanny lo og klappede i Hænderne. Ogsaa Madeleine lo med; hun maatte altid le, naar Delphin var morsom. Forresten kjendte hun ham ogsaa fra den alvorlige Side. Det var især, naar de var alene, at han havde en trohjertet, aaben Maade at tale paa, som gjorde hende saa godt. Hun kunde snakke med Kandidat Delphin om mange Ting, hun ellers ikke havde Mod til at udtale sig om for andre. Det var ogsaa klart — for Fanny — ikke for Madeleine, at den unge Herre fortrinsvis søgte Huset i de Dage, Madeleine var i Byen. —

Mens de sad saaledes og passiarede muntert om alverdens Ting, raabte pludselig Fru Fanny, som altid holdt Øie med Gaden: „Nei — se mig til Jacob Worse! han gaar min Dør forbi, — hilser ikke engang op! — han talte med nogen nede i Porten, — hvem kan det have været?"

Og den nysgjerrige Frue glyttede paa Vinduet: „Aa —" lo hun, „det var ved Gud lille Fredrik, han talte med. — Fredrikmand! —" raabte hun ned, „kom op til Mamma, skal du faa Chocolade."

Den lille Christian Fredrik — en hvidhaaret, tyk Tingest paa fem, sex Aar — kom stavrende opad Trappen. Pigen lukkede ham ind, og Moderen spurgte, mens hun gjorde en Kop istand til ham: „Hvem var det, Fredrikmand snakkede med nede i Porten?"

„Det var med den store Manden —" svarede Barnet og saa paa Koppen med runde Øine.

„Den store Manden er Jacob Worse, og den „lille Manden" — det er Dem — Hr. Kandidat Delphin!" — forklarede Fanny leende, „min Hr. Søn er ikke endnu ganske salonfähig. — Spurgte den store Manden, hvem der var oppe hos Mamma?"

„Han spurgte, om Tante Rachel var i Byen —" svarede den Lille og greb ivrig efter Koppen.

Madeleine kunde ikke rigtig forstaa, at de to andre fandt dette saa uimodstaaeligt morsomt; men hun lo alligevel med, fordi lille Fredrikmand var hendes Yndling.

„De er en farlig Dame — Frue!“ sagde Georg Delphin, da han tog Afsked, „jeg faar nok give min Ven Worse en Advarsel.“

„Ja — de-som De vover —!“ raabte Fru Fanny og truede ad ham med en liden hvid, spids Pegefinger.

Der var noget ved Fanny — Madeleine vidste ikke, hvad det var —, som hun ikke ret kunde lige. Det kom helst frem, naar der var Herrer tilstede; men ogsaa alene med hende kunde der mangengang komme over Madeleine en Følelse, somom hun generede sig. Hun var ikke vant til alle disse Spørgsmaal, Drillerier og Hentydninger, som bestandig gik i en og samme Retning. Men tilslut blev hun saa omspændt af sin livlige og snaksomme Veninde, at hun begyndte at miste noget af sin ubevidste Sikkerhed; og stundom kunde hun gribes af etslags Angest, somom hun gik noget imøde — noget uundgaaeligt, hun ikke selv forstod.

Fru Fanny stod ved Vinduet og saa efter Delphin. Han var igrunden sletikke liden — Figuren ypperlig, og Klæderne sad som støbte omkring ham. Det krøllede Haar og de sorte Moustacher gav ham et vist distingveret Udseende; det var en Mand, man overalt maatte blive opmærksom paa. Underligt nok! — at hun nu først lagde Mærke til det!

Fru Fanny vendte sig mod Madeleine, der ryddede paa Bordet, og betragtede hende nøie.

VIII.

„Der er noget, jeg bestandig undrer mig over ved Dem — Hr. Kandidat Johnsen!“ sagde Rachel, „i næsten alle de Samtaler, vi har havt om alvorlige Ting, kommer vi til et eller andet Punkt, som pludselig vækker en hel Række af Tvivl og Spørgsmaal hos os begge — ja jeg synes — næsten mest hos Dem!“

„Det er, fordi de fører Samtalen med Deres overlegne Skarpsindighed,“ svarede Skolebestyreren.

Rachel saa et Øieblik paa ham. Alt flere Gange under dette interessante Bekjendtskab havde hun været paa sin Post mod ethvert Ord, der kunde have den fjerneste Smag af en Kompliment. Men hvergang hun betragtede det alvorlige — lidt grove Ansigt, følte hun sig beroliget; hun svarede derfor: „Aa der skal ikke stor Skarpsindighed til, for at indse, at naar to Mennesker drøfte en Ting sammen, maa der komme mere ud deraf end om hver tænkte alene for sig. Men hvad der undrer mig er egentlig dette, at De ikke forlængst har gjennemarbeidet disse Problemer og disse Tvivl.“

„De har aabnet mine Øine for meget, som før — "

„Men — hør nu!" — afbrød Rachel lidt utaalmodigt, „nu har vi gaaet op og ned her — vist i en halv Time og talt om de mange Kollisioner, hvori en Præst maa komme, naar han baade skal være Guds og Statens Tjener. Og hvert Øieblik — eller ialfald flere Gange har De sagt: Ja De har Ret — det har jeg ikke tænkt paa før — eller lignende —" Rachel standsede midt i den brede Gang mellem Hækkerne foran Huset, hvor de gik frem og tilbage, og saa ham ind i Øinene: „Hvorledes kan det dog være muligt — Hr. Kandidat Johnsen! — at De, som har studeret Theologi, og som har til Hensigt med Tiden at blive Præst, — at De ikke allerede forlængst har gjort Dem alt dette klart og taget Deres Parti?"

Kandidaten slog sine Øine ned for dette klare, gjennemtrængende Blik, idet han svarede: „Tvivl og Anfægtelser har jeg nok havt, — det gaar ingen af os fri for. Men naar det nu synes Dem — og jeg maa bekjende: det er virkelig Tilfældet —, at enkelte Ting komme ligesom bagpaa mig, saa har dette for en Del sin Grund i min eiendommelige Udvikling. Jeg kommer fra et fattigt Hjem — et meget fattigt Hjem —" han gjenvandt sin Sikkerhed, mens han talte — „uden synderlige Evner har jeg arbeidet mig frem ved Flid. Derfor havde jeg fuldtop at gjøre, mens jeg studerede — ja det er sandelig min Mening — den, som har rigtig haardt alvorligt Arbeide, faar ligesom ikke Tid til Tvivl. Desuden er der ved selve Studiet og ved de Mænd, der lede det, noget — ja hvad skal jeg kalde det! — noget beroligende — nei — betryggende vil jeg sige, som bevirker, at de Tvivl, der frembyde sig, ligesom bære sin Løsning i sig selv. Men Livet og ikke mindst mit Bekjendtskab med Dem — Frøken Garman! har bragt meget til at vakle hos mig."

„Mindes De vor første Samtale?" spurgte hun.

„Jeg tror ikke, jeg har glemt noget Ord, vi har vexlet med hinanden."

„Det var en af de første Søndage, De var paa Sandsgaard —"

„Ved Bordet dreiede Samtalen sig om Krig — var det ikke den Dag, De mener? —" spurgte han.

„Jo netop —" svarede Rachel, „Kandidat Delphin udviklede paa sin flotte, overfladiske Maade, at den nye Tidsaand vel skulde faa Bugt med Krigsondet, naar man bare kunde blive af med Kongerne og Præsterne. Som De husker — blev Præsten Martens meget ivrig og paastod, at Præsterne netop var Fredens Mænd og deres Arbeide et Fredens Værk. Og Kandidat Delphin svarede saa behændigt, at enhver, som havde Lyst, kunde bare gaa hen i Kirken

en Søndag og høre, hvor smukt den Fredens Mand Pastor Martens bad for Krigsmagten tillands og tilvands."

„Jeg erindrer det godt —" svarede Skolebestyreren med et Smil, „det var da, at jeg tog Ordet."

„Ja — De forsikrede, at de aldrig — om De blev Præst — vilde medtage Krigsmagten i Deres Kirkebøn."

„Det vil jeg heller ikke! — aldrig skal nogen Magt tvinge mig dertil — aldrig!"

Rachel saa paa ham; saaledes var det, hun vilde have ham.

„Jeg minder Dem om dette —" fortsatte hun, „fordi jeg nu ved, at der ogsaa er mange andre af Præstens Embedspligter, De ikke vil kunne udføre af fuld Hjertens Overbevisning. De har i vore Samtaler udtalt stærke Betænkeligheder ved Vielsesritualet, ved Absolutionen, ved Konfirmationen og mange andre Ting, saa tilslut staar det saaledes for mig, at enten maa De opgive at blive Præst, eller De maa lyve!"

„Lyve kan jeg ikke —" raabte han, — „heller give Afkald paa min Fremtid!"

„Men er da det nok?"

„De mener? — Frøken!"

„Synes De, at De har gjort Dem selv Fyldest ved saaledes at gaa afveien for de Krav, Deres Overbevisning stiller? Om jeg var Mand —" Frøken Rachel rettede sig — „saa vilde jeg netop opsøge Kampen — ikke krybe iskjul!"

„Jeg skal heller ikke krybe iskjul — Frøken!" svarede Kandidat Johnsen.

„Det haaber jeg heller ikke, De vil; her er nok af dem, som gjør det."

Hun saa opimod Huset, som de nu var tæt ved. I den aabne Havedør stod Fru Fanny og fjasede med Delphin. Præsten Martens og Madeleine gik bortover mod Kroketpladsen og Jacob Worse stod og saa efter dem med en Cigar i Munden.

Rachel vendte sig hurtigt om mod Kandidat Johnsen og sagde: „Jeg ved ikke noget uslere, end naar en Mand ikke vover hverken i Ord eller Handling at aabenbare, hvormeget han i sit inderste Væsen er i Strid med den almindelige, gjængse Opfatning. Den, der lister sig saaledes gjennem Livet, er i mine Øine feig."

Hun gik opimod Huset; men Skolebestyreren stod et Øieblik, derpaa vandrede han nedover Grusgangen igjen i dybe Tanker.

Jacob Worse sagde til hende, da hun gik forbi: „Har De Lyst til at tage et Parti Kroket? — Frøken Rachel! — jeg synes Synd i Deres Kusine, hvis hun skal spille alene med Kapellanen."

„De kan vist godt spare Dem Deres Medfølelse — Hr. Worse!“ svarede Rachel i en Tone, som bragte ham til at fare iveiret og se paa hende; „jeg tror tvertimod, at Madeleine befinder sig meget vel i Præstens Selskab — det er netop Selskab for hende.“

„Jeg beder Omforladelse —“ svarede Worse godmodigt, „det var ikke min Mening at være indiscret. Men jeg hat faaet det Indtryk, at Deres unge Kusine igrunden sidder inde med en stor Portion Livlighed, som hun ikke ret faar udfolde.“

„Jeg ved ikke, om Madeleine eier noget saadant skjult Fond af Liv. Idetheletaget har jeg ikke meget tilovers for Folk, der ikke tør vise, hvad der bor i dem.“

„Ikke tør?“ — spurgte han forbauset.

„Ja — jeg siger: ikke tør! Hvad er det andet end Mangel paa Mod, naar man saa omhyggeligt skjuler sit Indre, dækker over sin Overbevisning — lyver og spiller Komedie fra Morgen til Aften? Da er det dog bedre som Deres Ven deroppe —“ hun gjorde et Kast med Hovedet mod Delphin — „at paradere med sine Grundsætninger og strø dem ud i Paradoxer og Vittigheder.“

Jacob Worse forstod nu, at hun havde truffet Frøken Rachel i en dybere Stemning, end han havde ventet.

„Jeg har ofte lagt Mærke til —“ sagde han alvorligt —, „at De — Frøken Rachel — finder det at være en Mands Pligt at træde frem overalt, hvor han føler sig krænket i sin Overbevisning. Men lad mig faa Lov til at forklare Dem —“

„Jeg bryder mig ikke om nogen Forklaring —“ afbrød hun, „De skylder mig hellerikke nogen; men jeg gjentager det: det er feigt!“

Hun angrede Ordet med det samme, det var udtalt. Det var ogsaa faldt hende i Munden, fordi hun just havde brugt det i Samtalen med Johnsen. Men hun gik alligevel ind i Huset uden nogen videre Forklaring.

Jacob Worse stod og stirrede betænkeligt paa sin Cigar. Nu var den altsaa kommen til Udbrud — den Misstemning, han længe havde mærket hos hende. Han vidste, at hun mente, hvad hun sagde; hun syntes, at han var feig.

Deres Forhold havde ligefra først af taget en kammeratslig Vending, som udelukkede enhver Kurtise. Hun havde ligefrem sagt ham, at saaledes vilde hun have det, hvis de overhovedet skulde blive Venner. Han var gaaet ind paa det, og de havde talt meget sammen; men ikke saa meget i den senere Tid.

Da Jacob Worse vendte sig om, saa han lige foran sig Skolebestyrer Johnsen, der kom opover Gangen med bøiet Hoved. Det

gik med ét op for ham, at her var paa en eller anden Maade Aarsagen til Rachels sælsomme Opførsel; men denne Opdagelse bidrog ikke til at gjøre hans Sind blidere.

Amtmand Hiorth og Adjunkt Aalbom havde slaaet sig ned i den gamle Havepavillon bag Dammen. I Søndagsselskaberne paa Sandsgaard holdt de sig gjerne sammen, og det var ikke frit for, at de skumlede en Smule.

Amtmand Hiorth tilhørte en gammel Embedsfamilie, og holdt meget stærkt paa sin Honnør. Men ved Datterens Giftermaal — Morten Garman var det bedste Parti, der var at opdrive i Amtet — kom hans noget sensible Ambition oftere til at tørne mod den urokkelige Selvbevidsthed, som ved den solide, arvede Velstand var udviklet i den Garmanske Familie.

Derfor turde Adjunkten slippe sin skarpe Tunge løs overfor Amtmanden, og dertil var han især oplagt efter en god Middag.

„De sove — Hr. Amtmand! jeg tør bande paa, at de sove — begge to!“ raabte Aalbom, „har Hr. Amtmanden ikke lagt Mærke til, at baade Legationssekretæren og Konsulen forsvinde efter Bordet hver Søndag?“

„Jeg synes jo nok, at jeg ikke pleier at se dem ved Kaffeen; men det er jo bare et Kvarters Tid,“ svarede Amtmanden og knipsede lidt Cigaraske af sit venstre Frakkeopslag, hvor hans nye Nordstjerneorden var fæstet.

„At byde en Mand som Hr. Amtmanden saadant!“ blev Adjunkten ved, „og især denne saakaldte Legationssekretær! — som gjør Fordring paa etslags —“

„Aa — hvad ham angaar,“ afbrød den anden, „saa er det vel snarest en Demonstration mod Embedsstanden. Richard Garman er — som alle halvtforlorne Existenser — ultraradikal.“

„Uden Tvivl — Hr. Amtmand! Konsulen er heller ikke ganske sikker. Ingen Agtelse for den høiere Dannelse! —“

„Man kan jo heller ikke vente mere af disse Handelsmænd —“

„Disse Kræmmere — Hr. Amtmand!“ hviskede Adjunkten og saa sig forsigtig om til alle Sider. „Se saa — for Satan!“ tilføiede han, „nu regner det! ja var det ikke det, jeg kunde tænke! har der skinnet lidt Sol om Formiddagen, saa maa der nødvendigvis regne om Eftermiddagen! Hvilket Klima! — hvilken Egn! hvilket Folkefærd! —“ og under gjensidige Udgydelser og Klager skyndte de to Herrer sig omkring Dammen og naaede Huset just som det begyndte at regne for Alvor.

Man pleiede at holde sig nedenunder efter Middagen, naar det var godt Veir, fordi der var store aabne Glasdøre mod Haven i

den midterste Stue. Men da det nu blev Regnveir, og Søndenvinden begyndte at ruske i Blomsterne og den vilde Vin om Havetrappen, flyttede man ovenpaa.

Enten nu de gamle Brødre Garman virkelig havde demonstreret mod Embedsstanden ved at sove eller om deres Fraværelse havde været tilfældig, saa var de ialfald nu paa sin Plads: Legationssekretæren med Ryggen mod Ovnen og Konsulen henne under den store Klokke i Samtale med Jacob Worse.

Det var efter den almindelige Mening disse Søndagssamtaler med Worse, som holdt Unge-Konsulen saa fortræffelig *à jour* med alt, hvad der foregik i Byen.

Madeleine sad ved Vinduet og saa paa Regnet. Hun var helt overrasket over, hvilken behagelig Mand Præsten Martens var. Hendes Kjendskab til det Slags Folk havde hidtil mest indskrænket sig til de lidet smigrende Skildringer, hendes Fader gav tilbedste.

Men Præsten Martens var jo en livlig Mand — næsten munter. Han havde ikke givet hende en eneste Formaning — undtagen til at slaa rigtig haardt, naar hun krokerede; og han spillede Kroket ret godt og med megen Iver. Det var virkelig kjedeligt, at det skulde begynde at regne, før de vare færdige med Spillet.

Det var af den Art Eftermiddagsbelysning, da der ikke er mørkt nok til at tænde Lys, men netop saa mørkt, at ingen kan tage sig noget for. Naar der saa tilogmed silregner ude, kan en Sommereftermiddag blive dygtig lang i et Familieselskab, før Lysene, Kortene, Noderne og Toddyen komme frem.

Fru Garman og Fru Aalbom sad i Sofaen og smaasnakkede. Fru Fanny, som i Dagens Løb havde faaet en hel Serie af „Blikke“ fra Svigermoderen, fordi hun koketterede formeget med Fuldmægtigen, tog sig nu en Pønitensetur med de gamle Damer, og Præsten Martens sluttede sig til dem.

Men henne ved Ovnen samlede der sig en Gruppe omkring Legationssekretæren — bestaaende af Amtmanden, Adjunkten og Georg Delphin; — Morten var ude — ingen vidste hvor.

Fuldmægtigen vilde helst slippe ud af Samtalen, for at gribe Anledningen til en *tête-à-tête* med Madeleine. Men Legationssekretæren holdt ham fast. Georg Delphin hørte til de Folk, han godt kunde lide. Den gamle Herre gjenfandt hos ham noget af sin egen Ungdom, den belevne, sikre Selskabstone og den slagfærdige Konversation.

Saa var det ogsaa en Svaghed hos den gamle Diplomat at ærte Folk saa smaat op imod hverandre, medens han selv — ved afvexlende at hjælpe begge Partier — sørgede for Ligevægt og god

Tone i Diskussionen. I denne Henseende var nu Georg Delphin et rent Fund. Han besad netop denne drillende Aandrighed — lige paa Kanten af det nærgaaende, men saa glat, at det vilde være Mangel paa god Tone at blive fornærmet. Derfor var det en sand Fest for Onkel Richard at se Amtmand Hiorth med al sin Aplomb vride sig under den lille behændige Fuldmægtigs Naalestik. Adjunkt Aalbom derimod var ikke saa fin paa det og brød derfor ofte gjennem den gode Tone — til stor Uleilighed baade for Amtmanden og Legationssekretæren.

Idag havde Onkel Richard faaet Samtalen ind paa et Felt, som han vidste vilde skaffe rigelig og interessant Underholdning. Det var i sin Almindelighed om Fædrelandets Fordele fremfor Udlandet.

Amtmanden havde været i Paris under Louis Philippe; Delphin havde for to Aar siden gjort en Sommertur gjennem Evropa, og Adjunkten havde været i Kjøbenhavn paa et Studentertog.

Delphin skildrede med Begeistring sine Reiser; men alt kulminerede i den høieste Lovprisning af Paris. Amtmanden holdt for, at Paris var en farlig, urolig og fordærvet By, det havde han godt mærket i 1847, og det var som bekjendt blevet endnu galere siden; Adjunkten prøvede at faa et Ord indført om Thorvaldsens Museum.

Samtalen begyndte at tage Fart. Legationssekretæren fordelte sin Hjælp saa ligeligt som han kunde; og naar han syntes han var kommen vel langt over paa Amtmandens Side, plirede han med Øinene til Fuldmægtigen.

Ivrigere og ivrigere kom man fra Gjenstand til Gjenstand. Kvindespørgsmaalet dukkede op. Amtmanden styrtede sig over den franske Usædelighed; men han var ulykkeligvis nødt til at lægge Baand paa sig for Damernes Skyld.

Aalbom, som her fik fast Fod under sig — paa Grund af sit Kjendskab til „det franske Sprogs Oprindelse og historiske Udvikling", ilede sin Ven Amtmanden til Undsætning med de forfærdeligste Citater ligefra Rabelais til Zola. Derpaa tog de begge i Forening „Hjemmets Kvinde!" — „Nordens Kvinde!" — „den sande Kvinde!" — „hun, som dybest inde" og saa videre — og løftede hende høit paa Skjolde. Men baade Legationssekretæren og Delphin vare altfor galante Mænd til at sige noget herimod, og de to andre nød Seierens Triumf.

Da reiste Jacob Worse sig og traadte hen til Gruppen. Han havde ikke kunnet lade være halvveis at følge med Samtalen ved Ovnen, og pirrelig som han var efter Mødet med Rachel kunde

han ikke længer tie stille. Konsulen smilede, da han gik og sagde halvhøit: „Jeg skal have et Øie med Dem; bliver det for galt, skal jeg hjælpe Dem.“

Fra det Øieblik, Jacob Worse kom ind i Samtalen, følte Legationssekretæren, hvorledes Tøilerne gled ham ud af Haanden. Worse gik frem som en Bersærk; ikke saa, at han talte for høit eller brugte upassende Ord. Men hans Anskuelser vare saa altomstyrtende, saa uhørte, at alle de andre et Øieblik forstummede.

Han ryddede i en Fart tilside „al denne Snak om Kvinden herhjemme som den eneste sande — og saa videre“ og gik saa løs paa Sagen om Kvindens Stilling hos os. Amtmanden spurgte ham overlegent, om han var en Tilhænger af „Emancipationen“, og da Worse svarede ja, spurgte Amtmanden atter med et Smil, om han troede, at han vilde være tjent med en emanciperet Hustru? Hertil mente Worse, at nu var der ikke Tale om, hvad Manden var tjent med, men om hvad der var retfærdigt mod Kvinden. Den Tid maatte lakke mod Enden, da Hensynet udelukkende var, hvad der var mest bekvemt for Manden, og Fremtidens unge Mænd vilde forhaabentlig undse sig for at argumentere fra den Basis.

Dette var en aabenbar Fornærmelse ikke blot mod Amtmanden, men mod alle gamle Ægtemænd. Adjunkten protesterede, Fru Aalbom vrinskede henne i Sofaen og Pastor Martens kom hen til de disputerende Herrer.

Men Jacob Worse var kommen iaande. Hans Tale fløď raskt og med en haard Klang som af en indestængt Vrede: Hvad var det for nogle forkvaklede Grundsætninger, hvori Kvinden herhjemme opdroges! — hvormange tusinde gik tilgrunde som forkuede, udslidte Hustruer; — Evner spildtes og Kraft sløsedes bort til ingenting. Og Renheden skulde man tale saa sagte om i et Samfund, hvor Manden skulde vide alt og have Ret til alt; medens Kvinden kun skulde have Ret til ingenting at vide.

I den første Pause kastede atter Adjunkten sig ind med en skingrende Protest paa Kvindens Vegne; Amtmanden fulgte ham; Martens var ogsaa med; og Samtalen hvirvlede høiere og høiere, Delphin listede sig hen til Madeleine, og Worse kjæmpede alene med Svar til begge Sider, Ordene rev hverandre med sig, Sætninningerne slyngede sig i hverandre, medens Stemmerne steg og Mændene bleve røde og varme.

Men Legationssekretæren lagde Hænderne paa Ryggen og iagttog halvræd den Storm, han havde reist, og som han ikke formaaede at besværge.

Skolebestyreren prøvede et Par Gange at komme med; men

Samtalen havde allerede en saa rivende Fart, at ingen vilde høre paa hans afmaalte, vægtige Indledninger. Rachel fulgte Disputen med Interesse; men hun ærgrede sig; hun ærgrede sig, naar de andre sagde noget dumt, og naar hun maatte give Worse Ret, ærgrede hun sig endnu mere; — det hele ærgrede hende: der stod disse vigtige Mandfolk og behandlede hende og hendes Stilling, somom hun var et fraværende Dyr, og ikke en af dem faldt paa at spørge om hendes Mening.

Forresten var Samtalen allerede forlængst snurret forbi Kvindespørgsmaalet. Jacob Worse prøvede forgjæves at holde den fast; afsted gik det gjennem den nyeste Literatur, saa Bladene fløi, saa gjennem Udenrigspolitiken, saa gjennem Indenrigspolitiken — bestandig ivrigere og hurtigere, bestandig med den samme Partistilling. Men Præsten kom efterhaanden mere i Forgrunden, Aalboms Stemme var kommen saa høit op i Applicaturen, at den sprang ret som det var; Amtmanden kom aldrig længer end til Begyndelsen af sine Taler, han slog sig gjentagne Gange paa sin Stjerne og sagde: „For Gud og Kongen!" — og før nogen vidste Ord af det, var man midt opi „den moderne Vantro".

Jacob Worse protesterede mod denne Digression; men Præsten Martens, hvis Stemme var ligesaa rolig, som da han begyndte, forklarede, at herom havde igrunden den hele Samtale dreiet sig. Den moderne Vantro havde været ligesom Baggrunden, og alt, hvad der „fra et vist Hold" var fremført, havde sin Rod i den.

Heri var Amtmanden og Adjunkten enige; men Jacob Worse rettede sig iveiret med en heftig Bevægelse, hans Ansigt var blegt, da han begyndte: „Mine Herrer!"

Da gjorde Konsulen et Tegn til Jomfru Cordsen. Hun aabnede Dørene til Spisesalen; det stærke Lys faldt i en bred, blændende Stribe ind i Værelset. Først nu mærkedes det, at man havde snakket, til det var blevet ganske mørkt. Herrerne førte sine Damer tilbords i den lyse, kjølige Spisestue.

Man aandede ud efter Kampen; men alle havde beholdt saameget af den, at Stemningen forblev lidt trykket.

„Hvor har du faaet de prægtige Hummere fra? — Mor!" spurgte Morten, der pludseligt var kommen tilstede — Ingen vidste hvorfra —; han passede Maltiderne.

„Hummerne er kommen med Onkel Richard," svarede Fru Garman; „jeg tror, han har en Fisker derude paa Bratvold, som skaffer ham de bedste Hummere." Hun havde forsynet sig med et Rognstykke; Fru Garman spiste blot Rognen, mens den endnu var saa ung, at den laa som en koralrød Stribe i det hvide Kjød.

Madeleine blev næsten ligesaa rød som Hummeren og bøiede sig over sin Thekop. Vente-Per og alt det andet derudefra var kommet paa saadan Afstand; og naar hun nu tænkte paa sin oprindelige Plan, at fortælle det altsammen aabent for alle, syntes det hende en vanvittig Tanke. Hvor godt var det ikke, at ingen af disse Mennesker havde nogen Anelse om, hvor nær hun havde været ved at forløbe sig saa enormt.

— Om Aftenen, da de skulde lægge sig, snakkede Brødrene om Dagens Begivenheder. Legationssekretærens Værelse var indaf Broderens, og uagtet han hver Aften røgte Cigaretter, hvilket var Konsulen en Pest, saa maatte dog Døren altid staa aaben mellem dem om Natten.

De havde hver sin Maade at klæde sig af paa. Konsulen tog langsomt hvert Klædningsstykke efter en vis Orden og lagde det sammenlagt paa en vis bestemt Plads. Onkel Richard derimod rev Yderklæderne af sig og kastede dem, hvor det traf. Derpaa indhyllede han sig i sin Slobrok og satte sig til at røge, indtil Broderen blev færdig.

„Det er en Fandens Kar — den Worse!“ — sagde Legationssekretæren og strakte sig i Lænestolen, „det gjør en formelig godt at høre et Menneske snakke saaledes fra Leveren.“

„Han er for hidsig, — han holder ikke Maade —“ svarede Konsulen fra sit Værelse.

„Bah! — man kan s'gu ogsaa faa formeget af dette Maadehold. Det er godt, at Ungdommen faar skaffe sig Luft, — det har den Ret til!“

„Aa — hvad er nu det for noget forbandet Snak — Pirre!“ raabte Konsulen og kom helt hen i Døren, „hvad Pokker skulde vel det gavne Verden, om Ungdommen fik Lov til at skraale saaledes op ved alle Leiligheder?“

Men Onkel Richard var ikke ræd, naar de vare paa Tomandshaand. Han reiste sig mageligt og lod Slobrokken glide af Skuldrene. De to Brødre stod ligeoverfor hinanden — endogsaa i Negligé saa høist forskjellige. Unge-Konsulen var i Natskjorte og Flonelsunderbuxer, bundne for Knæerne med Baand og brede Linninger; de tynde Lægge stak i lange, graa Strømpeskafter, som alene Jomfru Cordsen kunde strikke.

Legationssekretæren derimod havde tyrkiske Tøfler, glatte Tricots, der sluttede stramt om hans smukke Ben, og fin, stivet Skjorte, som han brugte at ligge med om Natten — der var ingen af Richards Feil, der syntes Broderen saa vederstyggelig som denne.

„Ja — ved du hvad — Christian Fredrik!“ — sagde Onkel

Richard og lagde sin Haand paa Broderens Skulder, „om Ungdommen gavner Verden stort ved at skraale, det skal jeg lade være usagt. Men at vi to ikke har gavnet Verden et Gran ved at holde vor Mund —, det er jeg ganske sikker paa!"

„Hvad be—? — aa Snak, Richard!" sagde Konsulen uvilligt og vendte tilbage til sit Værelse.

Begge gik tilsengs og slukkede Lysene.

„Godnat — Christian Fredrik!"

„Godnat!" svarede Konsulen kort. — Men da Onkel Richard var lige paa Nippet til at sove ind, hørte han Broderen raabe: „Pirre! — Pirre! sover du alt?"

„Nei!" svarede denne og reiste sig op i Sengen.

„Hør du!" lød det atter fra Konsulens Værelse, „der var dog kanske noget i det, du sagde. Godnat!"

„Godnat!" svarede Legationssekretæren og lo saa smaat i Puden.

— En liden Stund efter snorkede de gamle Herrer fredeligt sammen.

IX.

Gustaf Oscar Carl Johan Torpander fortæredes af sin stille Elskov. Alle de Skillinger, han kunde afse, anvendte han dels til at smykke sin Person, dels til at traktere den Elskedes Broder. Thi han havde endnu aldrig havt Mod til at byde Marianne nogen Foræring.

Den Omvei, han saaledes maatte gaa i sin Kjærlighed, var ikke videre behagelig for Svensken, og Drikkelagene i Begmandens Hytte, som han var nødt til at være med i, for at faa se et Glimt af Marianne, vare ham rent ud modbydelige.

Fra først af følte Marianne sig stærkt plaget af Bogtrykkersvendens Tilbedelse. Hun havde fra sin tidligste Ungdom været vant til at værge sig mod Mandfolkene; thi hun havde været saa smuk. Men efter hendes Ulykke var al den Hyldest, der bragtes hende, bleven mere lig Efterstræbelse, og den Afsky, hun viste, blev ialmindelighed modtaget med et vantro Smil eller en drøi Hentydning.

Der var noget over al Beskrivelse skrækkeligt i dette, at Mændene ikke længer vilde tro, at hun mente det alvorligt, naar hun værgede sig; og derfor var hun ræd enhver, der nærmede sig.

Men da hun saa, at Torpander vedblev at holde sig paa den samme Afstand — høflig indtil Ærbødighed, blev hun tilslut vant til ham og endte med at føle etslags Medlidenhed med ham. Men for Tom Robson nærede hun en uovervindelig Afsky.

Nu saa hun ogsaa Tom fra hans værste Side — naar han drak. Om Formiddagen derimod kunde der endogsaa være noget af en Gentleman ved Mr. Robson. Han gik altid i fine, blaa Klædesklær, kulørt Skjorte — og naar det var tørt — med amerikanske Seildugssko.

Det var en Fornøielse for Unge-Konsulen at gjøre sin Morgenrunde paa Værftet sammen med Mr. Robson. Arbeidet gik godt og Skibet saa ud til at blive baade smukt og velbygget. Konsul Garman kjendte ligesaa godt som nogen anden til Tom Robsons Svaghed. Men naar han bare passede sit Arbeide, fik han bruge Fritiden som han selv vilde. Den Grundsætning var gammel og nedarvet i Firmaet: at jo mindre man beskjæftigede sig med „Folkene", desto bedre arbeidede de og desto mindre Vrøvl havde man.

„Jeg mener, hun er færdig til Vaaren?" — sagde Unge-Konsulen en Dag i Begyndelsen af Juli.

„Hvis Vinteren ikke bliver for fugtig — Hr. Konsul!" svarede Tom.

„Jeg skulde gjerne se, at vi kunde lade hende løbe af Stabelen den 15de Mai," sagde Konsul Garman halvhøit; „men De skal ikke nævne Dagen for nogen. De forstaar? — Mr. Robson?"

„*All right! Sir!*" svarede Tom.

Ikke engang til sin Ven Master Gabriel forraadte Tom Dagen; han sagde bare, det blev engang til Vaaren, og dermed slog Gabriel sig tiltaals. Derimod plagedes han stærkt af Nysgjerrighed efter at faa vide, hvad Navn Skibet skulde bære. Tom svor paa, at han ikke vidste det, og Morten svarede, at „det var noget, som ikke skilte Skolegutter", hvoraf Gabriel uddrog den Slutning, at ingen af dem vidste Besked — ialfald ikke Morten.

Hele denne Sommer gik det daarligt paa Skolen med Gabriel. Det var ogsaa formeget forlangt, at han skulde hænge over Bøgerne, mens der arbeidedes, raabtes og bankedes den hele Dag nede paa Værftet. Hans Karakterbog frembød et trist Skue, og hver Maaned, naar han skulde ind til Faderen med den, foresatte han sig at holde en liden Tale, hvoraf Hovedindholdet var, at han ikke vilde studere, men komme i Kontoret eller gaa tilsøs eller hvilketsomhelst andet. Men hvergang han stod foran de klare, kolde Øine, var hvert Ord blæst sporløst ud af hans Hukommelse, og han saa saa dum og forvirret ud, at Faderen rystede paa Hovedet, naar han gik: „Det er dog besynderligt med den Dreng, at han aldrig vil blive voxen!"

I den første Tid, efterat Madeleine var kommen til Sandsgaard, havde det været en stor Trøst for Gabriel at betro sig til hende.

Men nu var hun bleven ham for klog; hun lod sig ikke længer skræmme, naar han truede med at rømme ud tilsøs eller give Adjunkt Aalbom Rottekrudt i Toddyen. Og tilslut begyndte han at blive skinsyg paa Kandidat Delphin.

Fuldmægtigen beskjæftigede sig aabenbart meget med Madeleine, det havde Fru Fanny længe mærket. Og jo mere hendes klare, blinkende Øine iagttog, hvad der foregik omkring hende, desto sikrere stod det for hende, at hun var geraadet i den eiendommelige Situation: at spille Skjærmbræt.

Hun vidste, at Delphin havde været adskilligt med i Hovedstadens Selskabsliv; han var hverken saa ung eller saa grøn som de Fuldmægtige, hendes Fader pleiede at have. Derfor havde hun glædet sig til at se ham. Men da han saa kom, strax overgav sig og begyndte at overvælde hende med Beundring, saa tænkte hun: aa pyt! han er jo ikke anderledes end de andre!

Nu derimod begyndte hun at se lidt nøiere paa ham. Det var kanske ikke værdt at lade ham slippe sig saa ganske ud af Hænderne. Den smukke Frue lo til sig selv i Speilet; det var dog ved Gud altfor latterligt! — at se saaledes ud — og saa spille Skjærmbræt!

Fru Fanny havde faaet det saaledes ordnet, at Madeleine skulde tage Musikinformation i Byen; og Kandidat Delphin syntes paa en Prik at kjende hendes Spilletimer. Madeleine traf ham næsten bestandigt, og de pleiede da gjerne at gaa en liden Omvei sammen enten i Gaderne eller i Parken. Disse smaa Møder morede Madeleine, og hun talte muntert og aabent med ham.

„Hør — Hr. Kandidat Delphin!“ — sagde hun saaledes en Dag, „hvorfor er De saa slem og kritisk, naar der er flere tilstede? — naar vi er alene, er De meget elskværdigere.“

„Det kommer af, at naar jeg taler alene med Dem — Frøken Madeleine! — saa kommer der mere frem af mig selv. Naar der er flere i Samtalen, bruger jeg at gjemme mig.“

„Gjemmer De Dem? —“ spurgte hun og lo.

„Ja — det vil sige: jeg synes ikke om, at enhver Forbigaaende skal kige ind til mig; jeg holder af at leve for nedrullede Gardiner.“

„Aa ja! — nu forstaar jeg —“ svarede hun alvorligt — ikke fordi hun mærkede det Fortrin, han indrømmede hende, men fordi hun kom til at tænke paa, hvormeget ogsaa hun skjulte bag nedrullede Gardiner.

I en af de smaa Gader ved Havnen kom de indimellem en Flok

Fiskere. Folkene bar Snører, Olieklær og store Knipper med Fisk, — de havde været paa Søen om Natten.

„Puh!" — sagde Delphin, da de var forbi, „den Fiskelugt kan jeg ikke taale. Men det er jo sandt! De — Frøken Garman — maa jo være vant til denne Odeur fra Deres Barndom derude paa Bratvold?"

„Aa ja!" svarede Madeleine og blev lidt forvirret.

„Ja — hvad mig angaar —" fortsatte han muntert, „saa kan jeg med Sandhed sige, at jeg er en Folkets Mand paa min Hals. Men jeg maa tilstaa, at naar det kjære Folk kommer min Næse for nær, saa er det, somom min folkelige Begeistring kjølner. Der er noget ved denne Blanding af Fisk, Tobak, Tjære og vaadt Uldtøi, som jeg ikke kan vinde over."

Madeleine følte, hvor den passede — denne Skildring af de Folk, hun havde levet blandt, og til ham, som hun saa nær — aa — det var dog godt, at hun aldrig havde forraadt sig til nogen!

Da de gik over Torvet, pegte Delphin udover Sandsgaardveien: „Se der gaar sandelig Skolebestyrer Johnsen til Sandsgaard idag igjen. Ved De — Frøken! at han er bleven tummelumsk i Hovedet?"

Nei — det havde hun ikke hørt noget om.

„Jo — tummelumsk er han," forsikrede Fuldmægtigen, „men det er endnu ikke tilfulde konstateret, om det er Kjærlighed eller Religionsskrupler. For det første — Kjærligheden — taler den Omstændighed, at han næsten hver Dag løber til Sandsgaard og taler i Enrum med Frøken Rachel. For det andet — Religionsubehageligheder — taler det, at han skal tænke paa at holde en Dommedagsprædiken en af de første Søndage. De vil vel høre ham?"

„Jeg ved ikke — dersom de andre gaar i Kirken — saa —"

„Aa nei — lov mig, at De vil gaa i Kirken den Søndag —" bad han og saa paa hende.

Der blev ikke Tid til at svare paa det; thi de vare ved Porten, og Madeleine saa et Glimt af Fanny bag Gardinet i Stuen ovenpaa.

— Imidlertid fortsatte Skolebestyrer Johnsen sin Vandring udover; han skulde ganske rigtigt til Sandsgaard. Derimod var det Overdrivelse, naar Delphin fortalte, at han var der hver Dag. Siden hin Søndag, da der blev disputeret saa stærkt, havde han ikke været paa Sandsgaard; men i alle disse Dage havde han ikke tænkt paa andet end den sidste Samtale med Rachel i Haven.

Erik Johnsen kom — som han selv pleiede at fortælle — fra et mere end tarveligt Hjem. I Konsul Garmans Hus saa han første Gang den Luxus paa nært Hold, som han ellers havde lært sig til

at foragte. Derfor havde han paa Forhaand bestemt sig til ikke at lade sig dupere af noget eller nogen, og derfor havde han ogsaa givet sin første Optræden i Huset et saa strængt og overlegent Præg, som han kunde opdrive.

Men ligesom han blev overrasket af den jævne, prunkløse Komfort i Huset, saaledes blev han endmere rokket i sine forudfattede Meninger om de Rige ved at lære Garmans at kjende. Johnsen havde tænkt sig Rigdommen mere støiende — saadan i Retning af Champagne og Skaaltaler. Men de rolige, glatte Mennesker, det stilfærdige og korrekte ved den hele Husholdning og først og sidst Frøken Rachel — endte med ganske at kuldkaste hans tidligere Opfatning.

Det Velbehag, han følte, efter at have været paa Sandsgaard et Par Gange, blev ham imidlertid snart mistænkeligt. Han var paa sin Post mod alt, hvad der vilde trække ham bort fra hans Kald. Det var en Ting, han tog meget alvorligt; var han selv kommen af det ringe og fattige, saa skulde han ogsaa d e r finde sit Arbeide — blandt Almuen — paa Almuskolen.

En Dag greb han sig virkeligt selv i at staa tvivlraadig udenfor Skolebygningen — kviende sig for at gaa ind i den kvalme, forpestede Luft, naar det ikke var absolut nødvendigt. Dette gjorde ham i Førstningen alvorligt bekymret.

Men saa begyndte hans Forhold til Rachel at faa en dybere Betydning for ham. Det var ikke længer det fine Hus, som trak, — derom var han overbevist; heller ikke var det nogen anden Følelse for den unge Dame end Interesse — dyb, alvorlig Interesse for alle de gribende Indtryk, han modtog gjennem hende.

Hun besad i Virkeligheden en vidunderlig Magt over ham; naar hun talte, faldt der ligesom skarpe, klare Lysblink over meget, han hidtil havde overseet. Han bar som alle Mennesker Spirer til Tvivl i sit Hjerte, og han var endnu saa ung og uberørt, at det hele kun var løseligt tildækket, men intet endnu helt visnet i ham. Da derfor denne overlegne Kvinde saa uventet kom ham imøde, blev der et stærkt Røre i ham; og ligesaameget opflammet af hende som af sin vaagnende Energi, øgede hans Virkelyst for hver Dag, som gik. Det tause, opslidende Hverdagsarbeide syntes ham saa feigt; der maatte noget ganske andet til, for at gjøre sin Overbevisning Fyldest — det havde hun selv sagt.

Han gik nu ud til hende — beredt til en hvilkensomhelst Kamp, hun maatte ville sende ham i. —

— Frøken Rachel var vant til at gjøre, hvad hun vilde, hjemme. Alle de syv hundrede Hensyn, der gjælde for unge Piger, satte

hun sig ud over, og det faldt som af sig selv; hun var nu engang ikke som andre.

Da hun derfor, efterat Johnsen havde vexlet et Par Ord med gamle Fru Garman, uden videre Indledning sagde: „Kom — Hr. Kandidat Johnsen! lad os gaa en Tur i Haven —" saa undrede Moderen sig slet ikke. Rachel var forlængst voxet hende over Hovedet; og naar alt kom til alt — tænkte Fru Garman — var denne overordentlige Forkjærlighed for en Theolog ikke det galeste, Rachel kunde finde paa.

— De begyndte at gaa nedover Midtgangen i Haven, hvor de pleiede at spadsere frem og tilbage. Det faldt ham lidt vanskeligt at finde Traaden i det, han vilde sige, derfor var han lidt usikker, da han sagde: „Jeg har tænkt meget paa vor sidste Samtale — ja jeg har egentlig ikke tænkt paa andet siden. Dersom De tillader det — Frøken! vilde jeg gjerne tale mere med Dem om den Sag?"

„Det er mig altid kjært at tale med Dem —" svarede Rachel og saa paa ham. Det var de samme kloge, blaa Øine som Konsul Garman havde. Rachel lignede overhovedet mest sin Fader; hendes Undermund var ogsaa en liden Smule fremskudt. Det mørke Haar var lidt rødligt, især fremover Panden, og hendes Figur var høi og kraftig, alt dette gjorde hendes Person mere imponerende end egentlig hvad man kalder indtagende. Hun var de unge Herrers Skræk og havde Ord for at være lærd og skarp som bare Fanden; hvilket var stor Synd for hende; thi ellers var hun jo et glimrende Parti.

Skolebestyrer Johnsen tænkte ikke paa noget af dette; han søgte bare at gjenfinde Traaden i det, han vilde sige; og tilslut lykkedes det ham. Han talte med større og større Liv om den Forandring, der var foregaaet i ham, hvorledes hun ikke blot havde vakt ham til Eftertanke, men ogsaa meddelt ham en Virkelyst, han maatte faa udfolde; nu var han kommen, forat hun skulde sige, hvorledes og hvor han skulde begynde.

Rachel blev lidt forlegen.

„Det er ikke saa let for mig," svarede hun, „der — som Kvinde — selv er udelukket fra at tage fat, om jeg kunde have Lyst, — at anvise Dem — Hr. Kandidat! — hvor De skal begynde —"

„Jeg er beredt til alt," afbrød han ivrigt, „til at optræde i Tale eller Skrift mod alle de Misbrug, jeg nu ser; skille mig ved min Stilling — om det kræves; ikke lade nogen Krog af mit Indre være skjult, men vedstaa min Overbevisning aabent — som det sømmer sig en Mand."

Den unge Dame var for klog til ganske at rives med, og hun

fik en liden Mistanke til denne Begeistring, der kom saa pludseligt.

„Jeg vil give Dem at betænke,“ begyndte hun, „at de Ting, vi har talt om, jo egentlig kun ere spredte Enkeltheder. Der er neppe nogen uløselig Uoverensstemmelse mellem Deres Opfatning og den almindelige christelige.“

„Men det Christelige vil annammes enten helt eller slet ikke. Det er denne Halvhed, jeg ikke længer vil leve i.“

„Og desuden —“ fortsatte hun — „vil jeg aabent tilstaa, at disse Dogmer og disse Former have meget liden Vægt for mig. Naar vore Samtaler væsentligt have dreiet sig herom, har det vel nærmest været, fordi De er Theolog.“

„Men det er ikke derom, vi har talt —“ raabte han ivrigt, „hvad der laa under det hele, det var, at De vilde kalde tillive hos mig Følelsen af det personlige Ansvar, som følger med en Overbevisning.“

„Ja —“ svarede hun, „det er sandt! det var det, jeg vilde.“

„Theolog eller ikke Theolog kommer her ud paa et. Hovedsagen er at være Mand — Mand for at have en Overbevisning og Mand for at vedstaa den!“

Han overvandt Rachels Betænkeligheder, saa stærk og tilforladelig som han stod for hende, og hun svarede hurtigt og ligesom lettet: „Ja — saaledes er det! — det er den personlige Sandhed, der er saa sjelden. Selv kan jeg kun ufuldkomment realisere den i mit Liv — og hvad Magt ligger der forresten paa et Fruentimmers Overbevisning i et Samfund som vort! — men hvor jeg ser dette kjæmpe sig frem, der er jeg med. Og derfor tror jeg ogsaa nu, at De er paa ret Vei — til Kamp mod Løgnen; thi det er bedre at slide sig op i den Kamp end leve fredsommeligt med Løgnen i samme Stue!“

De kloge blaa Øine bleve straalende, mens hun talte; han saa henrykt paa hende og sagde derpaa — med en pludselig Overgang, der var karakteristisk for ham — roligt, ja næsten stille: „Saa vil jeg da rydde min Stue for Løgnen!“

Han gik et Par Skridt og talte langsomt og vægtigt: „Jeg vil begjære Provstens Tilladelse til at prædike i Kirken næste Søndag — jeg har allerede talt foreløbig med ham om det. Jeg vil tale til Menigheden —“

„Det var kanske ikke værdt —“ sagde Rachel, „at gaa nærmere ind paa de specielle Punkter —“

„Nei — det er heller ikke min Mening. Jeg vil tale om at være sand i Livet. Jeg vil sige bent ud, at jeg er en Tvivler; men at

Gud findes i Oprigtighed, ikke i Formerne; og jeg vil strængt gaa irette med min egen Stand, der mer end nogen anden er stivnet hen i Former og Ceremoniel."

„Det vil kunne koste Dem Deres Fremtid: iethvertfald vil De faa mange Fiender."

„Men kanske ogsaa en og anden Ven."

„Mit Venskab skal de faa," sagde hun, og rakte ham Haanden, „om De finder nogen Erstatning i det; De kan stole paa mig, om end alle de andre vende Dem Ryggen."

„Tak! —" sagde han næsten høitideligt og slap hendes Haand. Derpaa gik han hurtigt opover; men ikke gjennem Huset. Han tog en Sidegang og kom gjennem den lille Haveport ud i Gaarden.

Rachel stod længe og saa efter ham indover Alléen. Endelig havde hun truffet en Mand, som turde vove noget. Det havde aldrig Jacob Worse havt Mod til!

X.

Jacob Worses Moder var en af Byens Originaler. — Da hendes Mand døde, var han saa fallit som det omtrent er muligt at blive. I de sidste Aar havde han holdt Forretningen gaaende ved en utrolig Masse Papir; og ligetil sin sidste Dag førte han det flotteste Hus i Byen.

Alt dette faldt sammen til en Pakke Vexler, da han var borte. Folk rystede paa Hovedet, og Alle begav sig til Enken, for at beklage sig. Der kom baade Venner og Fiender; men alle var de Kreditorer. Nogle vilde sælge strax, andre vilde holde Boet gaaende, en vilde kjøbe Hestene underhaanden, og den Afdødes „Bostonparti" slog sig sammen om at give Enken en maanedlig Understøttelse.

I nogle Dage gik Fru Worse i alt dette — forvirret og fortumlet ved den uventede Ruin. Hun havde aldrig kjendt det mindste til sin Mands Forretning, men været overbevist om, at de vare meget rige. Og der sad hun nu Aftenen efter Begravelsen alene med sin Søn Jacob — en Gutunge paa syv-otte Aar.

Da kom der en liden tør, graa Mand ind i Stuen og hilste ærbødigt: „Godaften Fru Worse!" — derpaa gik han hen til Bordet og lagde fra sig nogle Kontorbøger og Papirer.

Fru Worse kjendte ham godt; det var Hr. Peder Samuelsen — almindeligt kaldet Pitter Nilken —; han forestod Butikhandelen i Bagbygningen. Worses gamle Eiendom omfattede nemlig et helt

Kvartal, hvis Forside vendte mod Havnen og Dampskibsbryggen; men paa Bagsiden var der et mørkt Smug, og der holdt Pitter Nilken til i Kramboden.

Grosserer Worse havde aldrig ligt, at man talte om den Krambod; det var ikke stort og fint nok for ham at drive Krambodhandel. „Det er" — pleiede han at sige — „mest for gamle Samuelsens Skyld, jeg beholder den Smule Butik; den har jo ingen Betydning i en Forretning som min!"

Det havde ogsaa Fru Worse troet; men hin Aften lærte hun noget andet. Det viste sig, altmedens Hr. Samuelsen forklarede og beregnede, at Kramboden slet ikke var til at foragte. Fruen fik tilslut en Følelse af, at det igrunden var den, som alt længe havde holdt Liv i det hele.

Langt udover Natten sad de to og regnede. I Førstningen syntes det Fru Worse saa haabløst at høre efter; alt hvad hendes Mands Venner og Kreditorer havde forklaret hende i de sidste Dage, havde været saa indviklet og fuldt af vanskelige Ord. Men det var anderledes med Peder Samuelsen; han gav sig ikke, før han mærkede, at hun forstod. Saa begyndte det at dages for hende, og tilslut sagde hun Gang efter Gang: „Nei — men Herregud! dette er jo saa greit som Fod i Hose!"

Den næste Dag lod hun spænde for og kjørte alene ud gjennem Byen. Den Forargelse, dette vakte, lader sig ikke beskrive. Tænke sig, at hun som neppe eiede Kjolen paa Kroppen, vovede at kjøre med to Heste midt for Næsen af alle dem, hendes Mand havde taget ved Næsen. Stemningen havde været noksaa blød i Betragtning af, at det dog skulde blive ret opbyggeligt at se den hovmodige Fru Worse leve af maanedlig Understøttelse; men nu slog den om og blev haard som Sten.

Men Fru Worse syntes ogsaa at være bleven haardere siden igaar, og da hun traadte ind i Konsul Garmans Kontor med Pitter Nilkens Papirer i Haanden, var hendes Skridt faste som en Mands.

Det var vistnok mange Aar siden Worse var traadt ud af Firmaet; men der var altid et Nag mellem begge Partier; den Afdøde og C. F. Garman havde aldrig kunnet fordrage hinanden. Det var derfor et stort Tiltag for Enken at henvende sig til Konsul Garman. Men Samuelsen havde sagt, at uden Garanti fra Garman & Worse var det ikke at tænke paa at holde Boet sammen.

Da Unge-Konsulen saa Fru Worse træde ind, tænkte han, at hun kom med en Tiggerliste, for at faa Midler til at opdrage sin Søn eller noget lignende. Og idet han bød hende Plads ved den

anden Side af Bordet, overlagde han med sig selv, hvor stort Beløb han skulde tegne sig for.

Men efterhvert som hun talte og forklarede Boets Stilling — alt efter Pitter Nilkens Beregninger, forandredes Konsulens Mine. Han reiste sig, gik omkring Bordet og tog Plads ved Siden af Fruen.

Med de rolige, kolde Øine mønstrede han hvert Papir, prøvede Beregningerne og Kalkulationerne; tilslut læste han nøiagtigt det Garantidokument, Samuelsen havde gjort Udkast til.

„Hvem har hjulpet Dem med dette? — — Fru Worse!" spurgte han.

„Hr. Samuelsen —" svarede hun spændt.

„Samuelsen — Samuelsen?" spurgte Konsulen.

„Ja — det vil sige Pitter Nilken — kanske Hr. Konsulen kjender bedre —"

„Aa — rigtig — rigtig! — den lille Mand i Kramboden; — hm! vil Hr. Samuelsen gaa i Kompagni med Dem? Frue!"

„Jeg har spurgt ham; men han foretrækker at forblive i sin Stilling og hjælpe mig med Forretningen."

Konsulen reiste sig og tog Garantidokumentet med. Det var en af hans Særheder, at han ikke kunde skrive Firmaets Underskrift, uden naar han sad paa sin Plads. Men da han var kommen tilrette i den gamle haarde Armstol, skrev han med store lodrette Bogstaver og mange nedarvede Kruseduller og Prikker: „Garman & Worse".

Udrustet med dette Dokument begyndte Fru Worse og Hr. Samuelsen at rydde i Ruinerne. Først blev der solgt, hvad sælges kunde, men ved Konsul Garmans Hjælp lykkedes det at redde den gamle værdifulde Handelsgaard. Hele det store Hus mod Gaden blev leiet ud, og Fruen flyttede over i Bagbygningen. I Kramboden skiftede hun med Samuelsen, hun var sent og tidligt paafærde, snakkede med Kunderne og solgte Tobak, Talglys, Salt, Kaffe, Begtraad, Sild, Tran, Parafin, Oliektæder, Maling og utallige andre Ting.

Men under alt dette blev Fru Worse i Aarenes Løb saa gruværdigt simpel. Den fine Del af Byen tilgav hende aldrig hin Kjøretur, men endnu mindre, at hun — en Dame — ikke besad mere Selvagtelse end saaledes at synke ned til en simpel Krambodmadam. Den ufine Del derimod ligte godt Madam Worse, og den lille mørke Krambod faldt just i deres Smag. Derfor gik det trods alle onde Spaadomme godt med Forretningen; thi Madam Worses Forretning var en ganske ufin Høkerforretning.

Den trofaste Hr. Samuelsen arbeidede for tre. Det var en liden graaagtig, støvet Mand med et Ansigt som en tørret Figen. Han kunde være 40 Aar eller han kunde være 60 — det var ikke godt at vide. I sit ensformige Liv havde han kun et stort Øieblik; det var hin Aften, da han traadte ind til Fru Worse med sine Bøger og Beregninger; og efter den Tid havde han troligt hjulpet hende at kjæmpe sig gjennem mangehaande Vanskeligheder.

Men Hr. Samuelsen førte ogsaa en meget heftig Privatkamp — mod hele Byens Ungdom. Thi det havde været og var fremdeles en yndet Forlystelse for Gutter og smaa Piger „at synge for Pitter Nilken". Dette gik saaledes for sig. Man samlede sig i en stor Flok — jo flere jo bedre — helst i Mørkningen og sneg sig ganske stille ned i Worsesmuget. Naar da Banden var samlet lige under Hr. Samuelsens Krambodvindu, istemte de pludseligt til en urgammel Melodi:

Lille Pitter Nilken
Sidder paa Stilken,
Jo længer han sidder
Des mindre han bli'r.

Omigjen og omigjen sang de Verset i stigende Spænding, indtil den plagede Mand trev Jernlinealen, og svang sig over Disken.

Da styrtede de afsted under Skrig og Skraal opad det trange Smug, thi det fortaltes om Jernlinealen, at der var rustet Menneskeblod paa den. Men Hr. Samuelsen vendte rolig tilbage til sin Pult; i Aarenes Løb var dette Sæt over Disken bleven ham en en Vane; han vidste, at det var det eneste Middel, hvorved han kunde faa Fred for en Stund. —

— Der kunde vel ingen fortænke Fru Worse i, at hun forgudede sin Søn; han var jo det eneste, hun havde at slide for. Og Jacob var ogsaa en god Søn, og han artede sig vel efterhvert. Thi som Gut havde han voldt sin Moder mange Taarer, naar han kom hjem skamferet og forreven efter Slagsmaal. Der var nemlig „formeget Krudt i Gutten" — som Rektoren sagde; og naar han blev hidsig, gav han sig gjerne i Kast med de største og stærkeste Gutter i Skolen. Men det blev jo bedre med Aarene, og da han kom hjem fra Udlandet, for at etablere sin Forretning, var han — det var ikke bare Fru Worses Mening — den smukkeste og mest belevne unge Mand i Byen.

Jacob Worse tog sin Faders gamle Kontorer i Hovedbygningen mod Torvet og Dampskibsbryggen. Han drev dels Agentur- dels Spekulationsforretning. Især i Kornhandelen, som hidtil havde været næsten udelukkende i Hænderne paa Garman & Worse,

begyndte han at konkurrere med Held. Det gamle Firma havde et saa stort Overtag paa alle Kanter, at hvor han vendte sig, tørnede han mod Garman & Worse.

Morten foreslog, at Firmaet en Gang for alle skulde tage op Kampen og kouse den lille Konkurrent, før han fik Tid til at blive farlig. Men det vilde Konsul Garman ikke høre noget om. Han havde fattet en ubegribelig Forkjærlighed for Worse; i Forretninger gik han afveien for ham og tilslut fik han drevet det dertil, at „Konkurrenten" blev en stadig Søndagsgjæst paa Sandsgaard.

I Førstningen vilde Jacob Worse ikke gaa fra Moderen om Søndagen; men Fru Worse sagde: „Vil du bare gaa — dit lange Drog! Tror du kanske, Samuelsen og jeg vil have dig siddende og le af os, naar vi spiller Rambus? — og desuden —" hun puffede ham lidt i Siden — „saa ved du, der er en, som venter dig derude."

„Aa Mor! vil du ikke holde op med de Hentydninger. Du ser jo selv, at det bliver der aldrig noget af."

„Hør Jacob," sagde Fru Worse med Hænderne i Siden, „saa klog som du er, saa er du en stor Tosk — rigtig en Havtosk, naar det gjælder Fruentimmer. Du kan da selv begribe, at alt maa komme iorden. Hun skal jo være lidt underlig af sig den Frøken Rachel, siger de; men splittergal kan hun da ikke være! bare se du til, — det gi'r sig i Enden — det kommer s'gu nok iorden altsammen!"

Det var Omkvædet paa alle Fru Worses Betragtninger over det Kapitel, og Sønnen indsaa, at det kunde ikke nytte at sige hende imod. Heller ikke kunde det nytte at foreslaa for hende at ophøre med Krambodhandelen eller ialfald overlade den til andre.

„Jeg fik Vattersot," pleiede hun at sige, „og Samuelsen kom til at tørke ganske ind paa fjorten Dage, om vi ikke havde Kramboden."

„Ja men —" indvendte Jacob, „nu behøver du jo ikke længer at arbeide, du kan have fortjent at faa hvile dig ud paa dine gamle Dage. Desuden er du daarlig tilbens — Hofterne —"

„Hofterne! —" raabte Fru Worse og slog paa dem, „Hofterne ere s'gu gode nok til en Krambodmadam!"

„Saa kjøb dig ialfald Hest og Vogn, det har du Raad til."

„Jeg har gjort en Kjøretur, som havde vasket sig," svarede Moderen, „og jeg tænker at gjøre en til; men det bliver nu ikke før alt er iorden."

Der var ikke noget Udkomme med hende. Saa forblev hun og Samuelsen i den kjære Bagbygning, og Jacob indrettede sig i Hovedbygningen. Naar Fru Worse var i sin Søns Værelser, spil-

lede hun Dame — til sin egen store Fornøielse. Men naar hun fik ham over i Bagstuen, skoggerlo hun og slog sig paa Laarene; — hun var virkelig blevet gruværdigt simpel.

— En Lørdag Eftermiddag kom Kandidat Delphin ind i Kontoret til Jacob Worse med nogle Bøger, han havde laant.

„Ved De — at jeg har kjøbt mig en Hest?" — spurgte han muntert.

„Nei —" svarede Worse, „hvad er nu det for en ny Galskab?"

„Jo — ser De! jeg har sat mig i Hovedet, at det vil gjøre et bedaarende Indtryk paa Frøken Madeleine at se mig tilhest. Naar jeg kommer paa en stor Hest med flagrende Manke — omtrent i Smag med General Prim — saaledes!" — han galloperede henover Gulvet og standsede foran Worse — „saaledes ser De! med det mørke Blik skuende nedad — ikke sandt? — det er af stor Virkning!"

Jacob Worse maatte le, skjønt han ingenlunde syntes om den lette Maade, hvorpaa Delphin gjorde Kur til Frøken Madeleine.

„De vil vel ikke ride ud til Sandsgaard imorgen?"

„Nei desværre! — det gaar ikke an. Jeg kan jo ikke møde op i Ridedragt og det er latterligt at ride i Selskabsdragt. Men iaften har jeg tænkt at ride derud — saadan mellem sex og syv — ser De! belyst af Aftensolens sidste Straaler farer jeg forbi med en flygtig Hilsen ind over Havemuren. Aa — det vil være uimodstaaeligt!"

„Jeg frygter for — eller rettere sagt: jeg haaber, at Frøken Madeleine ikke forstaar at vurdere den udsøgte Maade, hvorpaa De gjør Kur til hende," sagde Worse halvt alvorlig.

„Ah Høistærede! De kjender ikke Kvindehjertet! — og hvorledes skulde De ogsaa det? — De, der søger Idealet i den ligeberettigede Kvinde — et stort, knoklet Fruentimmer med Moustache under Næsen og „Kvindernes Underkuelse" under Armen."

„Hold op — for Fanden!" raabte Worse, „De er i Deres allerutækkeligste Hjørne. Gaa heller hen til Fru Fanny, hun vil vist finde Dem fortryllende idag."

„En god Ide, som jeg forresten allerede havde —" svarede Delphin og tog sin Hat, „saa abonnerer jeg med det samme paa en Plads i Vognen for imorgen."

„Vil De ikke kjøre med mig? —" raabte Worse efter ham.

„Nei Tak! — jeg foretrækker Fru Fannys Enspænder, om ikke for andet, saa for at have den Fornøielse at se Ægtemanden paa Bukken —" dermed for han sin Vei.

Jacob Worse saa efter ham. Delphin havde fra først af været et Bekjendtskab, han satte Pris paa; der var ikke mange unge Mænd i Byen, som han kunde slutte sig til. Fuldmægtigen var kvik og havde adskillig, spredt Læsning og paa Tomandshaand kunde han være interessant. Men efterhaanden kom det lette og holdningsløse mere frem, og Worse begyndte at blive lidt kjed af sin Ven.

— Imidlertid sad Fru Fanny og kjedede sig. Lille Christian Fredrik var sendt ud med Barnepigen; Gaden var afskyelig, støvet, varm og fuld af simple Folk, som gjorde Lørdagsindkjøb; — Fruen gad ikke se ud. Lænet helt tilbage i sin blødeste Stol sad hun og gabede foran Speilet: skulde hun tage Madeleine med til Byen imorgen — der var gaaet nogle Dage siden hendes sidste Besøg — og heller resikere at blive staaende som Skjærmbræt; — eller skulde hun begynde for egen Regning? — ja hvorfor ikke! — men han kom jo aldrig indom, naar Madeleine ikke var i Byen — aa! man kunde gabe sine Kjæveben af Led!

Da han nu pludseligt traadte ind i Stuen, gik der et Stød gjennem hende; men hun blev liggende i Stolen og rakte ham sin venstre Haand, som var nærmest: „Velkommen — Hr. Kandidat! — jeg sad just og tænkte paa Dem i min Ensomhed."

„Det var smukt af Dem — Frue!" svarede han og satte sig foran hende.

„Ja — hvad kan man ikke falde paa for dumme Ting, naar man sidder saaledes alene —"

„Jeg var ellers ikke det dummeste, De kunde tænke paa," svarede Delphin muntert, „men det er igrunden sandt, De sidder vist meget alene i den sidste Tid?"

„Aa ja — hvis jeg nu havde mine Grunde?"

„Saa vilde jeg tillade mig at spørge efter disse Grunde."

„Det var kanske det bedste, om jeg fortalte Dem mine Grunde —" sagde Fruen og betragtede opmærksomt Spidsen af sin Fod, som stak frem, idet hun laa tilbagelænet. Hun havde smaa, spidse Parisersko med udskaarne Striber over Vristen, hvor man saa en glat, mørkeblaa Silkestrømpe.

„Jeg forsikrer Dem Frue! — at jeg vilde være ligesaa taknemmelig som discret."

„Madeleine er jo saa ung," sagde Fruen, somom hun fortsatte sin egen Tankegang, — „jeg er jo paa en vis Maade forpligtet til at passe lidt paa hende — og —"

„Mon det skulde være saa nødvendigt?" — spurgte han.

„Aa ja! — naar en ung Pige saa naiv som Madeleine kommer i Berørelse med Herrer, der ere, — nuvel! der ere saa behændige som De — Hr. Kandidat Delphin! — saa —“ hun saa paa ham, idet hun standsede i Sætningen.

„De gjør mig altfor megen Ære! —“ lo han, „desuden — hvorledes skulde det kunne falde mig ind at benytte mig af —“

„Pyt!“ afbrød hun og trak sine Øienbryn op, „den Snak kjender vi. De er som alle de andre; De tager ikke i Betænkning at benytte Dem af enhver — selv den allermindste Chance — ikke sandt? — vær nu oprigtig!“

„Nuvel —“ svarede han og stod op, „naar De gaar mig saadan paa Livet, saa vil jeg jo tilstaa, at naar jeg ser et Jordbær, som ingen passer paa, saa ta'r jeg det ialmindelighed.“

„Ja — det er just den Graadighed hos Mandfolkene, jeg finder ligesaa farlig som forunderlig.“

„Ih — men Frue! Jordbær ere dog saa fortryllende!“

„Ja — naar de ere modne —“ svarede Fru Fanny.

De sidste Ord kom saa blødt som Kattefødder. Georg Delphin var gaaet et Par Skridt henover Gulvet. Han vendte sig hurtigt og fik netop se det sidste Glimt af et Blik, som maatte have hvilet paa ham, mens hun talte.

Det var ikke ofte, han mistede sin Holdning i Konversationer som denne; men den Opdagelse, han gjorde eller troede at gjøre, Uvisheden, den forfængelige Glæde — forvirrede ham, saa han stammede, blev rød og stod og stirrede paa hende.

Udstrakt som hun laa i den lave Stol løb de bugtede Linier fra det lille Hoved nedover de fyldige Lemmer — helt ud til Spidsen af hendes Parisersko. Hendes Skjønhed var saa fuldt færdig, saa sikker og ubekymret i hvert Led og hver Bøining.

Hun forstod, at nu var det nok og reiste sig uden at lægge Mærke til hans Forvirring.

„Ved De hvad!“ sagde hun pludseligt og lo høit, „det er dog latterligt, at jeg vil holde Prækener for Dem. Hver faar passe sig selv, og jeg maa gaa og passe en Kjole — jeg haaber, De undskylder. Godaften — Hr. Kandidat! — maatte Deres Jordbær bekomme Dem vel!“

Han stod ganske fortumlet; men endnu før han fik Tid til at tage sin Hat, stak hun Hovedet ind ad Døren — smilende — straalende, og raabte: „De kjører vel med mig imorgen?“ — og uden at vente paa Svar, forsvandt hun med et lidet Nik. —

Endnu halvt fortumlet foretog Delphin sin Ridetur; men der blev ikke noget af den flygtige Hilsen over Havemuren; thi han saa

ingen i Vinduerne eller paa Trappen. Oprigtig talt var han altfor optaget af Dagens Begivenhed til at se rigtigt nøie efter.

Da Fru Fanny saa overlegent afslog hans Tilnærmelse i den første Tid, havde han fundet sig i sin Skjæbne med al Resignation. Georg Delphin var ikke den Mand, som tabte sin Tid og sit Humør i haabløs Tilbedelse; der er mange respektable Gevinster i Lotteriet foruden den største.

Og nu — idag aabnede der sig pludseligt en Chance for det store Lod: den beundrede, blændende Fru Fanny. Hans Hjerte svulmede af Stolthed, og dersom Jacob Worse havde seet det Blik, hvormed han saa ned paa de Spadserende, vilde han uden Tvivl have tænkt paa General Prim. —

Dagen efter paa Sandsgaard vare Fanny og Madeleine Arm i Arm hele Aftenen. Delphin kunde ikke komme til at tale med nogen af dem særskilt. En eneste Gang traf han Fru Fanny i Havestuen ved Pianoet; men hun reiste sig strax og gik ud.

Da de kjørte hjem sammen om Aftenen, blev der neppe talt et Ord. Fanny saa hele Tiden udover Fjorden, som skimtedes mellem Stammerne i Alléen; det var en blikstille Høstaften. Delphin var i en underlig spændt Stemning; hvergang han rørte sig, knitrede det svagt i hendes store Silkekjole, som næsten fyldte Vognen. De sad begge stille og tause, helt til de kom til Byen.

— Men i de følgende Dage var Madeleine atter stadig Gjæst i Byen; Fanny fordoblede sin Elskværdighed mod hende og Delphin kom endnu hyppigere end før. Derimod mødte hun ham ikke mere paa Gaden; det fortalte hun til Fanny.

Fru Fanny smilede og sagde, at det var meget rigtigt af Delphin — og respektabelt. Folk var allerede begyndt at snakke om deres Spadserture i Gaderne.

Madeleine tænkte med Gru paa, hvor meget her er at tage sig ivare for i denne Verden. Men en Tid efter traf hun alligevel Fuldmægtigen, og de gik en morsom Tur sammen; han var saa munter og elskværdig.

Fru Fanny var i denne Tid mere straalende end nogensinde. Naar hun betragtede Madeleines og sit eget Billede i Speilet — hvilket var blevet en Vane hos hende — gik der et tilfreds Smil over hendes Ansigt. Rollerne vare ombyttede, uden at Madeleine havde mærket det, og nu kunde Stykket spilles, thi nu fandt den smukke Frue, at Rollerne vare komne i de rette Hænder.

XI.

Alle Frøknerne Sparre — de vare fem — styrtede til Vinduerne.

„Det er Johnsen — Skolebestyreren — aa langtfra — jo det er! — det er Fattigforstanderen — tror du ikke, jeg kjender Johnsen; han har endda faaet ny Høstfrak — han kommer herop — Clementine — du har taget mine Mansjetter — jo du har — de laa paa Pianoet — han skal vist bare til Papa — Clara, Clara! du staar paa mit Slæb — han kommer herind — paa Visit — o min Gud! hvem har taget mine Mansjetter!"

Fru Sparre grupperede dem i en Fart; Gadedøren blev aabnet —; en aandeløs Spænding i Stuen; — Frøken Barbara — den ældste — skulde sige: „kom ind!" — hun var ganske bleg af Sindsbevægelse og alle stirrede paa hende. Da bankede det; men det var paa Studereværelsets Dør, Provsten raabte — „kom ind"; man hørte Døren gaa og en dæmpet Samtale begyndte i Sideværelset. —

„Hvad sagde jeg? — han skulde til Papa — det sagde jeg ogsaa — hvorfor for du da omkring som du var gal efter dine Mansjetter — jeg for ikke omkring — jo du gjorde — hys! hvad mon han vil Papa?" — sagde Fru Provstinden.

Alle forstummede, men man kunde alligevel ikke høre noget af den dæmpede Samtale derinde.

Kandidat Johnsen var kommen, for at bede om Tilladelse til at prædike næste Søndag. Provsten havde for nogle Uger siden været saa venlig at love ham —

Provsten mindedes godt sit Løfte, og det var ham en Glæde at indfri det. Han vilde ogsaa takke, fordi Kandidat Johnsen var saa snil at lette en gammel Mand i hans Embedsbyrder.

Ja — hvad nu det angik — svarede Skolebestyreren — saa vilde han ikke lægge Skjul paa, at det ikke saameget var dette Hensyn, der bevægede ham; tvertimod det var af rent personlige Grunde, han ønskede at tale til Menigheden.

Det kunde Provsten saa godt tænke sig, at han som Skolebestyrer kunde føle Trang til at henvende nogle Ord til de Forældre, hvis Børn vare ham anbetroede.

Heller ikke derom vilde Kandidat Johnsen tale. Mangt og meget kunde trykke en Mand, megen tung Byrde kunde hvile paa Sindet; det var bedst at lette sin Samvittighed ved at fremtræde ærlig og s a n d.

Provsten fandt megen Behag i denne Anskuelse. Det var en Christens og endmere en vordende Præsts første Pligt at være

sand i Livet. Men Sandheden var Livets rare Klenodie — ofte skjult i Tilværelsens mangehaande Dunkelhed. Man maatte være varsom — nøie ransage sig selv og Skriften.

Johnsen turde nok sige, at han gjennem alvorlig Kamp og samvittighedsfuld Gransken var kommen til sit Standpunkt. Hans Overbevisning var Frugten af mange ensomme Timers strænge Selvprøvelse.

Provsten kunde forsikre, at ogsaa han kjendte disse ensomme Selvprøvelsens Timer. Stor var den Velsignelse, der kunde rummes i dem. Men han vilde ogsaa fremhæve — han vidste det af egen Erfaring — at et Menneskes ensomme Arbeide ikke altid er det paalideligste. Derfor tilraader ogsaa Skriften at bekjende for hinanden, at arbeide i Fællesskab, den ene hjælpende den anden.

Derfor vilde han ogsaa bekjende for den hele Menighed — svarede Kandidaten.

De sad overfor hinanden ved Provstens Skrivebord og saa hinanden lige i Øinene. Johnsen var bleg og der gik noget nervøst gjennem ham, somom han var begjærlig efter at komme afsted.

Provsten Sparre sad lidt tilbagelænet i sin Armstol. I Haanden holdt han en stor Elfenbens Papirkniv, som han brugte til at markere sine Ord med — ikke ved at gestikulere eller støde i Bordet, men ved af og til med et stærkt Tryk at føre den polerede Kniv op og ned paa det Hefte Papir, som laa foran ham.

At bekjende for Menigheden var visseligen baade i og for sig en skjøn og god Ting og fuldkommen skriftmæssig. Men der kunde ogsaa tænkes Bekjendelser, der ikke vare for alle Øren. Kirken havde derfor en anden — en engere Form for Bekjendelsen, der fuldt saameget var i Overensstemmelse med Ordet og som mangen Gang var endmere skikket til at lette det bekymrede Hjerte. Skolebestyreren begyndte at reise paa sig, for at tage Afsked: han følte en stor Trang til at henvende sig til Menigheden; — det var ham fremfor alt om at gjøre, at enhver, som vilde, kunde erholde Klarhed over hans Standpunkt, at der intet skjult eller uklart var mellem ham og Menigheden.

Provsten reiste sig ogsaa og raakte ham Haanden til Afsked. Han ønskede sin unge Ven Velsignelse til sit Forehavende og bad ham mindes, at han — Provsten — bestandig stod rede med Raad eller Daad, om han nogensinde følte Trang til hans Hjælp.

„Det vil De mindes — kjære unge Ven! — ikke sandt?" — sagde den gamle Præst, idet han saa paa ham med et faderligt Blik.

Kandidat Johnsen mumlede noget til Tak og skyndte sig ud. Han var kommen ud af den Stemning, hvori han havde været i de sidste Uger. Der var noget underligt ved dette lune, stille Studereværelse med de mange Bøger — store ærværdige gamle Bøger. Og saa den overlegne Personlighed, saa alvorlig og dog saa mild. Der lagde sig noget blødt — ligesom Filt over den unge Theologs Sind, — noget han selv ikke syntes om, — ikke vilde kjendes ved.

Efter en meget lang Spadseretur kom han ad en Omvei udenom Sandsgaard op i Skippermarken. Herfra saa han ned i Haven og Gaarden ved Hovedbygningen. Han fulgte med Øinene den brede Grusgang, hvor Rachel og han saa ofte havde vandret op og ned, og deres Samtaler stod atter klart for hans Sind.

Længe stod han der og blev stærk igjen. Hvad vilde han ikke have givet til, at hun havde vist sig — bare et Glimt paa Trappen. Men han vilde ikke gaa derned; der skulde ikke blande sig nogen anden Følelse i den hellige Iver, hvoraf han var fyldt. Med en kraftig Beslutning vendte han sig om og gik indover mod Byen. Han havde gjenfundet sig selv. —

— Kirken var overfyldt hin Søndag, da Skolebestyrer Johnsen skulde holde sin første Prædiken. Det store Antal, som altid er begjærligt efter at høre en ny Taler, var forøget ved den Interesse, man nærede for den unge alvorlige Mand, der holdt sig saameget til de Fornemme.

Fru Garman sad med sin Datter i Familiestolen, Fanny og Madeleine var der ogsaa. Provsten Sparre med Frue og Frøken Barbara sad paa forreste Bænk i den dybe Præstestol; bagom saa man Pastor Martens og de øvrige Frøkner Sparre og allerbagerst Madame Rasmussen — Kapellanens Husholderske.

Der var saamange Mennesker, at Salmesangen svulmede, somom det kunde været Juledag, og da Prædikanten kom nedover mod Prækestolen, dreiede alle de syngende Hoveder sig langsomt, eftersom han gik.

I den trange Trappe, hvor intet Øie kunde se ham, havde han et Øieblik af Svaghed, det kjendtes, somom han maatte synke under sin Byrde, og han forstod aldrig ret, hvorledes han var vundet op ad de sidste Trin til Prækestolen. Men da han nu stod der oppe, og de hundrede Øine atter borede sig i ham, tvang han sig med den ham egne Evne til bratte Overgange; og han stod saa roligt, at de fleste vare enige om, at de aldrig havde seet en ung Præst bevæge sig saa frit paa „Stolen“.

Kandidat Johnsen havde gode Øine; han kjendte mange af de Ansigter, han saa. At Frøken Rachel sad ligeoverfor i Garman &

Worse's Stol, havde han mere paa Følelsen, end fordi han egentlig havde seet hende. Thi han holdt sine Øine borte fra den Kant, for ikke at forvirres. Kvindesiden havde han lige nedunder Prækestolen paa Gulvet — de private Kirkestole dannede etslags Galleri —, og mens Menigheden fuldførte det sidste Vers i Salmen, lod han sit Blik glide ud over alle disse Øienpar — nogle stikkende, nysgjerrige, nogle fromme, bedende — enkelte saa dybe og forunderlige, somom han saa ned i en Brønd.

Efter Indgangsbønnen læste han Dagens Text med klar og sikker Stemme. Derpaa begyndte han kort og greit at udvikle Evangeliet. Det var i den sidste Del af Prækenen, at han egentlig skulde komme ind paa de mere personlige Punkter. Men jo mere han nærmede sig dette Afsnit, desto mindre tryg følte han sig.

Da han begyndte sin Præken, havde han fæstet sine Øine paa et fast Punkt, som han søgte, hvergang han saa op fra Papiret. Og dette Punkt var — han vidste det fra først af neppe selv — Provsten Sparres Hoved. Det hvide Haar og det skinnende Halsbind fremhævede sig saa stærkt mod den mørke Baggrund, og jo mere Taleren stirrede paa dette ædle Hoved, desto mere gruede han for Slutningen.

Han var allerede lige ved det Punkt, hvor han skulde begynde at tale om Sandheden i Livet, at rydde sin Stue for Løgnen. Men — han vidste ikke, hvorledes det var — de tunge, lidenskabelige Ord, han skulde til at sige, passede saa lidet til det lyse, fredelige Smil og til hele denne ærværdige Skikkelse saa fuld af Alvor og Harmoni. Det gik rundt for ham, han kunde ikke komme videre; der blev dødsstille i Kirken, medens han langsomt tørrede sin Pande.

Men da han saa igjen løftede Hovedet, saa han med Vilje forbi Provsten og søgte i sin Nød hende, som egentlig var Skyld i, at han stod, hvor han stod.

Og han blev ikke skuffet. Thi med det samme han fik Øie paa det aabne, kraftige Ansigt, gik der et Stød gjennem ham. Hendes Øine hvilede fast paa ham med et prøvende næsten ængsteligt Udtryk; han forstod hende; hun skulde ikke blive skuffet i sin Tro til ham. Og med ny Kraft og uden at skjælve i Stemmen tog han fat paa det sidste Afsnit.

Bestandigt høiere og fyldigere lød hans Røst, indtil hans prægtige, malmfulde Organ fyldte Kirken og kastedes tilbage fra Hvælvingerne. Hele Menigheden fulgte med, nogle gamle Koner græd og snøftede; men en sælsom Uro begyndte at snige sig fra den ene til den anden i den store Forsamling.

Hvad var dog dette for en underlig Tale? disse heftige Fordringer til at være fuldtud sand og oprigtig — den hensynsløse Fordømmelse af al Form — alt Ceremoniel — alle smaalige Hverdagshensyn — det var altfor voldsomt, altfor overdrevet.

Han var en Tvivler — han vilde bekjende det; han var ikke alene med sin Tvivl; men han stod nok temmeligt ensom med sin Bekjendelse. Han kjendte det godt — dette fine Net af Beroligelse og Bortforklaring, hvori man indspandt Samvittighederne. Han kjendte det fra sin egen Stand — den geistlige —, der mer end nogen anden skulde leve i Sandhed, den haarde — klare Sandhed, foragtet, forhadt, forfulgt i den forfuskede Verden. Og se — hvorledes gik det saa til? — en bekvem, hædret Embedsstand, der levede af at skjule over egnes og andres Brøst, — dække Tvivl og dulme, dæmpe alt kraftigt Liv hos den enkelte, forat det hele kunde gaa stille, regelmæssigt og uden Larm. Sandheden var et tveægget Sværd, klar — skjærende haard som Krystal; — naar Sandheden brød gjennem i et Menneskeliv, var det smerteligt, sønderrivende — som naar en Kvinde føder sit Barn til Verden; — og istedetfor dette havde man et døsigt Liv i Løgn og Former, ingen Kraft, intet Brud, intet haardt, intet stærkt, — men Filt ovenpaa Filt i det uendelige!

Han reves selv i den Grad med, at han forlod Papiret og sagde meget, han ikke havde vovet at skrive; og efter et sidste tordnende Udfald sluttede han med en kort brændende Bøn om Kraft for sig og alle til at trodse Menneskeløgnen og leve fuldtud i Sandhed.

Derpaa tog han med fuldstændigt forandret Stemme fat paa Kirkebønnen, og Rachel lagde Mærke til, at han udelod Krigsmagten til lands og vands.

I den rolige, stille Tone, hvori han holdt Kirkebønnen, aandede den hele Forsamling ud — som efter et Uveir. Blandt Mandfolkene blev der hvisket lidt: — Skandale — komplet Skandale! — mente nogle; han vilde blive tiltalt for Konsistorialretten — uden Tvivl — mente de juridiske.

Paa Kvindesiden var Stemningen uvis, og mange spørgende Øine vandrede over til Mandssiden, for at udforske, hvad man skulde sige til dette — enten hos en Fader eller Ægtemand eller Broder eller overhovedet hos den Mandsperson, efter hvis Dom hver især paa Kvindesiden var vant til at dømme. Men de fleste Øine søgte Provsten.

Han sad — som han havde siddet under hele Prædikenen lidt tilbagelænet med sin store Salmebog — en Gave fra hans forrige Menighed — mellem Hænderne. Fra de øverste Vinduer mod Syd faldt et dæmpet Lys over hans Skikkelse; — Ansigtet havde det

samme Præg af ophøiet Sjælefred; intet Udtryk af Uro eller Misbilligelse var faret hen over det under Talen, og dette gjorde en beroligende Virkning paa Menigheden. Stemningen var urolig og febrilsk; men de fleste opsatte med at fælde nogen endelig Dom.

Pastor Martens havde forladt Præstestolen strax efter Prækenen; thi han skulde forrette Tjenesten ved Alteret. Mens han messede, dirrede hans noget tørre Stemme af indre Bevægelse. Endeligt var det da bleven aabenbaret, hvad der var boede i denne Skolebestyrer. Kapellanen kunde ikke lade være at glæde sig en liden Smule til den Opreisning, som Provsten dog nu var nødt til at yde ham. Thi det havde været meget imod Kapellanens Raad og Vilje, at Johnsen fik prædike til Høimesse i Kirken; man burde først have prøvet ham ved en Bibellæsning eller i det høieste ved en Aftensang. Nu var det skeet! — et fuldstændigt Brud med Standen — foran den hele Menighed! — hvad mon Provsten vilde gjøre? — det maatte naturligvis indberettes.

Saasnart han var færdig, forlod han Alteret og skyndte sig ind i Sacristiet, hvor han havde seet Provsten gaa ind.

„Nu! — hvad siger saa hr. Provsten til det?" — raabte han aandeløs, da han havde lukket Døren efter sig.

Provsten Sparre sad i Lænestolen i det høie, hvælvede Sacristi og læste i sin store Salmebog. Ved Kapellanens Spørgsmaal hævede han Hovedet med et Udtryk af mild Beklagelse over at blive forstyrret og sagde adspredt: „Hvilket? — hvad mener De?"

„Ih — Prækenen! — naturligvis Prækenen! — det er jo en komplet Skandale!" — raabte Kapellanen ivrigt.

„Nuvel —" svarede Provsten, „jeg vil jo ikke sige, at det i alle Dele var en god Prædiken; men naar man tager i Betragtning —"

„Men — Hr. Provst!" — afbrød Kapellanen.

„Det synes mig — og det er ikke første Gang —, at De — kjære Martens! ikke ret kan komme overens med vor nye Medarbeider Kandidat Johnsen. Og det var dog netop hos os, han skulde finde sin Støtte."

Kapellanen slog sine Øine ned. Hvad var det dog for en vidunderlig Magt, denne Mand besad? for et Øieblik siden var han selv saa sikker i sin Dom, og ikke før stod han foran dette klare Ansigt, før alt forandredes.

„Det gjør mig ondt at maatte sige Dem dette — kjære Martens! — men det sker i en god Mening, og vi ere jo alene."

„Men synes ikke Hr. Provsten, at han var voldsom — altfor voldsom?" spurgte Kapellanen.

„Jo — ganke vist! — ganske vist!" — indrømmede Provsten venligt, „han var voldsom som alle Begyndere — kanske den voldsomste, jeg har hørt. Men vi vide jo, at saaledes begyndes der saa ofte i vor Tid —" Martens maatte uvilkaarligt tænke paa sin første Optræden — „det vilde være Uret at fordre Aandens fulde Modenhed hos den Unge."

„Men han sagde, at vi — Geistligheden — fremfor andre levede i Løgn, i døde tankeløse Former —"

„Overdrivelse! — det er stor og farlig Overdrivelse — deri har De fuldkommen Ret — kjære Martens! men paa den anden Side — hvem af os vil nægte, at en Embedsgjerning — den være noksaa skjøn, noksaa dyb — dog i Tidens Løb, naar den gjentages ofte, kan ligesom miste noget af det personligt gribende. Se — hvem vilde nu her kaste den første Sten? — jo — det vil Ungdommen, som endnu ikke har prøvet det møisommelige Arbeide, der bliver tro indtil Enden; og d e r i ligger Overdrivelse — farlig Overdrivelse!"

„Men —" vedblev Provsten, „lad fremfor alt os to være enige om at se hans Tale i det rette Lys; thi manges Dom vil afhænge af vor. Dersom vi slipper ham nu, kan han være tabt for den gode Sag — og jeg har dog saa stort et Haab til den unge Mand! — stillet paa sin rette Plads — helst i en stor By — for Exempel i Hovedstaden, vil han blive en fremragende Geistlig, hvis Virksomhed vil blive saare vækkende, det tør jeg forudsige."

Ved disse Ord saa Kapellanen atter op paa sin Overordnede, og i dette Øieblik blev det ham med ét klart, hvad det var, som gjorde dette Aasyn saa uimodstaaeligt. Det var Smilet — dette Smil, som vexlede og skiftede, men som aldrig helt forsvandt fra de ædle Træk; saa varmt, saa blødt som en Solstraale faldt det over alle hans Ord, og idet Kapellanen bøiede sig selv og sin Mening under dette Smil, kjendte han, hvorledes Musklerne om hans Mund uvilkaarligt trak sig hen mod en Efterligning. —

Madame Rasmussen maatte beundre den Overbærenhed, hvormed Kapellanen omtalte Johnsens Prædiken; selv var hun i høieste Grad forarget. Men da hendes Logerende sagde: „Tro mig Madam Rasmussen! han vil blive en meget dygtig Hovedstadspræst!" — syntes hun næsten, det var at drive Overbærenheden vel vidt.

Men han var saa snil — Pastor Martens; han havde nu boet hos hende i to Aar, og aldrig var der vexlet et ondt Ord mellem dem.

Madame Rasmussen var en ung Enke, rund og vakker og af et muntert Sind. Hun var barnløs og havde ret en Glæde

af at stelle for Kapellanen, lave hans Yndlingsretter og holde alt hans Tøi iorden.

Madame Rasmussen var den eneste i Byen, som vidste, at Pastor Martens gik med et lidet Kunstværk af en Paryk. Men det var ikke noget at fortælle; det vedkom jo ingen andre.

— Da Fru Garman og Rachel kjørte hjem fra Kirken — Madeleine var ogsaa i Vognen — talte Fruen misbilligende om Johnsens Præken.

Det var ikke passende — langtfra passende at optræde paa den Maade for et ungt Menneske. Men det var Tidsaanden, som Pastor Martens saa sandt havde udviklet forrige Søndag — aa! Pastor Martens — det var dog en ganske anderledes Mand! — „ikke sandt? Madeleine!“ — spurgte Fru Garman, da der ikke kom nogen Lyd fra Rachel.

„Jo — jo da!“ — svarede Madeleine aandsfraværende. Hun sad og grundede over, hvor ialverden Delphin kom fra, da han saa pludseligt dukkede op ved Siden af Fanny og hende i Trængselen ved Kirkedøren.

Han havde hilst venligt paa hende; men da de naaede Vognen, var baade han og Fanny forsvundne uden at sige Farvel.

Rachel lod Moderen snakke som hun pleiede; imidlertid sad hun opfyldt af den store Begivenhed og tænkte over, hvorledes det nu herefter vilde gaa med Johnsen. Det var klart, at den hele By vilde være af samme Mening som hendes Moder; men Misfornøielsen vilde tage en langt skarpere Form hos de fleste.

Hun saa ham staa opi alt dette — rolig og urokkelig! — det var da endeligt en modig Mand!

Ved Bordet gav Delphin — saavidt han turde for Fru Garman — dramatiske Extrakter af Prækenen, hvorover Legationssekretæren lo umaadeligt. Rachel bed sin Vrede i sig; hun vidste, a. en alvorlig Samtale med Delphin overhovedet var en Umulighed.

Men Madeleine kunde ikke lade være at le; Delphin var virkelig saa morsom og tillige saa godmodig. Hun var i det sidste næsten vred paa Fanny, fordi hun behandlede Delphin kort og skjødesløst. Men Delphin syntes slet ikke at tage sig nær deraf, — tvertimod han saa blot endnu gladere ud. Han var dog en godmodig Fyr.

Morten Garman var ogsaa en godmodig Fyr — mente mange —, at han lod Kandidat Delphin saa uforstyrret arrangere sig med Fru Fanny. Det var ikke godt at vide, om Morten saa noget eller ikke; om han havde saa god Tro eller saa ond Samvittighed. —

— Mandag og Tirsdag gik Rachel i en feberagtig Spænding; noget maatte ske — syntes hun. Stemningen var mod Johnsen, men det maatte sikkert komme stærkere frem. Hun vidste, at han vilde søge hende; hvad det saa blev til —; og hun ventede ham. —

XII.

Onsdag i samme Uge skulde Fanny og Madeleine i Dameselskab, Rachel havde svaret nei Tak — kort og godt; men det var man vant til.

„Aa — jeg har saadan forskrækkelig Hovedpine," klynkede Fanny, hun kom ind til Madeleine, medens denne klædte sig til Selskabet. Madeleine var fulgt med til Byen Søndag Aften.

„Stakkels Fanny —" sagde Madeleine oprigtigt, „har du nu faaet Hovedpine igjen!"

„Ja — det kom somom det var kastet paa mig, just som jeg skulde til at bytte Kjole — aa — hvor ondt det gjør."

„Jeg synes, du har saa ofte Hovedpine i det sidste — Fanny! — du skulde tale til Doktoren om det."

„Det nytter ikke," svarede Fru Fanny og trykkede sin Pande mod det lille Haandspeil, for at kjøle sig; „der er bare et, som hjælper mig, og det er frisk Luft; — og saa Stilhed — huh! her er saadan Larm fra Gaden. Og saa tænke sig, at jeg skal sidde en hel Aften i en varm Stue! — aa jeg holder det aldrig ud!"

„Du skal slet ikke gaa i Selskab saa daarlig som du er," sagde Madeleine afgjørende, „jeg skal gjøre en smuk Undskyldning for dig."

„Ak — om jeg turde blive hjemme — eller — endnu bedre, om jeg var paa Sandsgaard — der er saa stille," sukkede Fanny.

„Ja — det skal du netop gjøre —" raabte Madeleine, „du tager Vognen, naar den har kjørt mig, og reiser derud. Det klarner op — tror jeg —, det bliver vist en stille deilig Maaneskinsaften."

„Ja — det kan nu være det samme for mig," sagde Fanny med et mat Smil, „men synes du, det gaar an, at jeg —"

„Det skal du ikke være bekymret for; jeg skal undskylde dig med saa smukke og forbindtlige Ord, at du ret skal have Ære af al den Umage, du har med at opdrage mig. Se nu — saaledes vil jeg komme —" og Madeleine, som endnu ikke havde faaet Kjolen paa, neiede og smilede og holdt en flydende Tale om den kjære Fru Fannys slemme Hovedpine.

Fanny lo, indtil det pludseligt gjorde saa ondt i Hovedet, at hun maatte skrige lidt. Imidlertid lod hun sig overtale, og Madeleine kjørte alene til Selskabet.

Madeleine begyndte at finde sig tilrette i den nye Tilværelse. Fanny var saa god og elskværdig mod hende, at den unge Pige tilslut vandt Bugt med sin Skyhed og fortalte Veninden hele Historien om Vente-Per og alt det andet derudefra. Og Fanny lo slet ikke; tvertimod sagde hun, at hun misundte Madeleine denne lille romantiske Kjærlighedshistorie; det var en skjøn Erindring for hele Livet.

Men da saa Madeleine frygtsomt sagde, at for hende var det mere end en Erindring, at hun betragtede sig som bunden, da stødte hun paa en Modstand saa afgjort, at hun blev helt forvirret. Saadanne Urimeligheder — sagde Fru Fanny — finder altid unge Piger paa i en vis Alder. Selv havde hun været forelsket indtil Vanvid i en Skorstensfeier — en virkelig Skorstensfeier! — saa kunde Madeleine selv begribe!

Og alt som hun mere levede sig ind i Bylivet, fik hun alle de gamle Tanker puttet hen i en Krog; — der laa de og saa paa hende med store Øine, hvergang hun var alene. Men hun gik forbi dem; det maatte dog være en Urimelighed. Madeleine havde aldrig Lyst til at følge med Faderen hjem til Bratvold for et Par Dage; det var somom hun gruede for at se Havet igjen. —

— Ogsaa denne Dag havde Rachel ventet forgjæves. Hun begyndte at blive urolig; hvorfor kom han ikke ud til hende? — han maatte dog vide, hvormeget hun ønskede at tale med ham — takke ham, hun som havde saa stor Andel i hans Optræden. Han kunde dog umuligt tro, at ogsaa hun syntes, han var gaaet for vidt. Kom han ikke imorgen, vilde hun skrive til ham.

Aftensbordet var stille den Aften. Konsulen var ordknap som han pleiede, naar han var alene med Damerne. Fanny, der var kommen, for at pleie sin Hovedpine, var taus og lidende. Klokken ti var hele Huset stille og uddødt, alene Rachel sad i sit Værelse og stirrede hen for sig. Hun kunde ikke læse, flere Gange tog hun en Pen, for at skrive, hun vidste ikke selv hvad. Men det blev ikke til noget; saa slukkede hun Lyset og satte sig til at stirre udover Fjorden, som laa blank i Maaneskin.

Dersom han nu kom — forladt af alle andre, og bad om mere end hendes Venskab? — hun var forberedt paa det og havde taget sin Bestemmelse. Han var en Mand — en modig Mand, og hun vilde følge ham. Hun havde glædet sig til at møde en saadan Mand; — men hvorfor var hun ikke glad?

Rachel sad saa længe ved Vinduet, til hun hørte Vognen, der bragte Madeleine hjem fra Selskabet; da klædte hun sig hurtigt af og gik iseng.

— Da Madeleine kjørte hjem, blev Vognen standset udenfor Klubben, og en Gut talte nogle Ord med Kusken.

Det var gamle Per Karl, som kjørte iaften. For mange Aar siden var han kommen op fra Danmark med et Par Heste til Unge-Konsulen. Baade han og Hestene vare forlængst ude af Tjeneste; men naarsomhelst Per Karl kunde passe sit Snit, fik han de gamle sorte for Vognen og sig selv op paa Bukken. Saaledes ogsaa iaften, da det bare var den gode Frøken Madeleine, som skulde hentes. Hun var saamænd lige glad, om det ikke gik i saadant „forskrækkeligt Jav" — mente den gamle Jyde.

Men nu vendte Per Karl sig om og sagde til Madeleine:

„Ih — Jøsses bevares — lille Frøken! nu vil her ligge et Hus! Grossereren vil kjøre ud med os, og naar han ser, vi har „de gamle", saa —"

Efter et Øieblik kom Morten og tog Plads ved Siden af Madeleine under mange Undskyldninger. Han vilde ud og se til Fanny — sagde han —; hun havde seet saa daarlig ud. Og desuden — hvilken henrivende Kjøretur i Maaneskin!

— Han satte sig mageligt tilrette og tog et langt Drag af sin Cigar; men med ét for han iveiret: „Stop! hvad var det!"

Den ene af Hestene havde snublet lidt, saa det gav et Ryk i Vognen.

„Det er jo de gamle — og Per Karl!" raabte Morten og reiste sig halvt op. „Hvad Fanden skal det betyde?"

„Aa —" brummede Per Karl, han var forberedt paa en Batalje — „de gamle er s'gu inte at kimse ad. Men havde vi ellers vidst, at Hr. Grossereren vilde tage med, saa —"

„Snak! — de gamle skal ikke bruges mere — det ved De godt — Per Karl! Jeg skal tale med Far; de skal skydes imorgen den Dag."

Morten interesserede sig meget for Heste, og desuden var han i den Stemning af Iver og Vigtighed, som man ofte bringer med fra en Aftensmad i Klubben.

Madeleine prøvede at formilde sin Fætter; men det gjorde ham bare værre.

„Se — hvorledes hun gaar og stiger paa Foden — hun den venstre —"

„Den nærmer? — mener Hr. Grossereren?"

„Aa Fanden ivold med Deres nærmer og fjærmer! — hun til-

venstre der — Hoppen — hun har Staalsvamp saa stor som en Sofapude paa begge Forbenene, det saa jeg ivaar."

„Inte paa dem begge —" svarede Per Karl trodsigt.

„Jo — hun har; — men det skal vi nok faa Greie paa; jeg vil en Gang for alle have en Ende paa dette! —" sagde Morten med Kraft; han var netop i Stemning til at tage Tingene grundigt.

Da de kom frem, havde han neppe Tid til at hjælpe Madeleine ud af Vognen af bare Iver for at faa denne Staalsvamp konstateret, og hun hørte dem snakke og rumstere borte i Stalden, mens hun steg op ad Trapperne.

Madeleines Værelse vendte mod Vest, og da hun kom op, stod hendes Vindu aabent. Hun vilde lukke det; men Haven laa saa fredelig nedenfor hende i det klare Maaneskin, at hun lagde sig paa Knæ paa Stolen og saa ud.

Maanen var endnu ikke kommen saa langt, at den skinnede paa hendes Vindu; fra Hjørnet af Huset faldt der en skraa Skygge henover Hækkene og lod en Trekant indunder Husvæggen være i Mørke.

Da Madeleine lænede sig udover, saa hun, at ogsaa Jomfru Cordsens Vindu stod aabent. Først vilde hun raabe ind til den gamle Dame, med hvem hun stod paa en venskabelig Fod; men hun betænkte sig; hun vilde heller nyde Ensomheden og den deilige Høstaften.

I denne Del af Haven var der mest store Træer og overgroede Gange. Den lille Dam, hvor der i gamle Dage havde været Karudser — ja de var der vist endnu, men Ingen agtede paa dem — var kantet med høit Siv, og paa den anden Side var den gamle Havepavillon — næsten skjult i Buskene, som aldrig bleve klippede.

Hovedinteressen ved Haven havde efterhaanden samlet sig om Midtpartiet foran Husets Façade, derfor blev denne Del omtrent overladt til sig selv.

Langs med Havemuren stod en Række Aspetræer, hvis Blade alt begyndte at gulne og strø sig udover Gangene; men næsten alle de andre Træer holdt sig endnu, skjønt man var i September. Rognbærrene tog til at rødme og i det klare Maaneskin glinsede de store Bærklaser indimellem Løvet, hvor et enkelt Blad var blevet gult med høirøde Kanter. Bøgetræerne, der vare plantede i Unge-Konsulens Farfars Tid, bredte sine Grene vidt udover. Det blanke mørkegrønne Løv hang i rige Buer helt ned mod Jorden, og paa de tynde Grene sad Bøgenødderne en paa hver Side langs opefter med de lodne gulgrønne Tuster.

Saa stilt og hemmelighedsfuldt var der i Haven. Maaneskinnet rislede ligesom lydløst indimellem Bladene, listede sig nedad Stammerne og flød udover Græsset, — standsede foran de lange, sorte Skygger.

I Aspetræerne sad nogle Gulspurve, Bogfinker, et Par Troster og andre Høstfugle. De fleste sad stille og puslede med Fjærene; kun nogle Aarsunger hoppede endnu omkring fra Gren til Gren. De gamle Fugle saa paa dem og tænkte formodentligt paa, hvor deiligt det er at være ung og uskyldig.

Den hele Natur var saa færdig. Al den vilde Travlhed fra Vaaren var glemt; Fuglene vare mætte og rolige; Hanner og Hunner sad fredeligt Side om Side; der var hverken Tilbud eller Efterspørgsel. Kjærligheden med alle dens Galskaber var bragt til Ro — for iaar.

Kun de underlige Libeller med de fire store Vinger og Kroppen saa tynd som en Griffel, drev endnu deres Elskovsspil over Dammen. Der havde regnet og blæst saameget i August, at de tog tiltakke med det klare Maaneskin i den lune Høstaften.

Hannerne sad hist og her i Sivet, speidende til alle Sider med de fremstaaende Øine. Naar to kom hinanden for nær, styrtede de mod hverandre; de klare Vinger som fine — fine Plader af Kraagesølv slog mod hinanden med en Hvislen, og det raslede saa smaat, naar de skjællede Kroppe stødte sammen i Kampen. Saa blev der igjen stille i Sivet, indtil der nærmede sig en Hunlibelle.

Den kom surrende langsomt og ubestemt etstedsfra i Haven, nærmede sig Dammen, kastede tilsiden, vendte om og kom igjen. Det lille Hjerte bankede vist, saa mangt kan hænde den ubeskyttede Skjønhed i Maaneskin! tilslut tog den Mod til sig, lukkede Øinene og gled frem over Sivet.

Strax skjød fem-sex Hanner iveiret, styrtede mod hinanden som Riddere i Panser og Plade, kjæmpede, forvirredes, for hid og did med en Støi som af en bitteliden Vaabenlarm.

Men han — den ene, den lykkelige — han gav Kampen en god Dag og skjød forbi de andre lige op til den Skjønne. Deres Vinger svirrede et Øieblik mod hinanden i den lille Skinfægtning, som nu engang hører til. Men saa gled de, gjensidigt bærende hinanden paa de lette Vinger, vidunderligt omslyngede gjennem det tindrende Maanelys — den lystigste *wedding-trip* — høit over de fortumlede Riddersmænd, for at søge et ensomt Sted langt inde i Sivet. —

Der lød nogle skarpe Pigestemmer ovre fra *west-end;* Melodien var uendelig følelsesfuld og Madeleine kunde følge hvert Ord i den stille Aften:

„Nu maa jeg Afsked tage
Fra dig min lille Ven;
Lad ingen dig bedrage,
Jeg kommer snart igjen."

Hun blev saa underligt beklemt. Netop som i Kirken isøndags saaledes dukkede pludseligt Delphins Billede op i hendes Tanker; hun vidste ikke, hvor han kom fra. Mange forvirrede Drømmerier begyndte at knytte fine Traade i hendes Sind, medens Maanen spandt sit hemmelighedsfulde Net af Straaler over den stille Nat.

Da blev hendes Opmærksomhed vakt ved en Lyd fra Haven. Hun troede bestemt at have hørt Døren til Havepavillonen knirke paa de rustne Hængsler. Idetsamme hørte hun ogsaa Mortens tunge Trin nede i Trappen; han var vel færdig med Staalsvampen. Det var Tid til at lægge sig; alligevel blev hun staaende og saa henimod Pavillonen.

Og nu opdagede hun to Skikkelser, der langsomt gik nedad en Gang, som førte mod en liden Port i Havemuren. Der var høie, overgroede Hækker langs den Vei, hvor de gik; hun saa bare Hovederne af og til. I den Tanke, at det var en af Pigerne i Huset, som havde en Kjæreste, vilde hun lukke Vinduet; det var jo ikke noget, som vedkom hende.

Da naaede Parret just et Sted, hvor to Veie krydsede hinanden, og tversover kastede Maanen en bred Lysstribe. Madeleine var dog nysgjerrig efter at se, hvem det kunde være og blev staaende med Haanden paa Stormkrogen.

De Elskende standsede ogsaa, somom de følte, at det var et farligt Sted at passere. Endelig tog de Mod til sig og gled hurtigt forbi.

Men ikke hurtigt nok; — Madeleine havde kjendt dem begge. Hendes Hjerteslag standsede, Brystet snøredes sammen og uden at give en Lyd fra sig gled hun ned paa Gulvet foran Vinduet.

Da hørte hun paa Gangen udenfor sin Dør Morten gaa brummende tilbage fra det Værelse, hvor han og Fanny pleiede at ligge; han havde ikke fundet sin Kone.

Med ét blev hendes Hoved klart; om et Øieblik kunde han være nede af Trappen — ude i Haven — og saa! De maatte reddes — hvorfor? — det vidste hun ikke, heller ikke hvorledes; men reddes maatte de. Et Øieblik tænkte hun paa at lukke Vinduet med et Smæld; men hun vovede ikke at reise sig. I sin Nød saa hun Vandkaraflen paa Bordet, hun greb den og satte den uden at løfte Hovedet i Vinduskarmen; hun stødte til med Haanden og et Secund efter hørte hun Glasset knuses og det store Klask af Vandet,

som skyllede ud over de flade Stenheller inderst ved Husvæggen. Hun laa stille sammenkrøben indunder Vinduet.

Lette hurtige Trin og en Damekjole raslede hen over Gruset; der var saa stille og hendes Nerver vare saa anspændte, at Madeleine hørte Glasdørene i Havestuen blive aabnede og lukkede igjen. De kom opad Trappen, og idet de gik forbi hendes Dør, hørte hun Morten sige: „Vente? du kunde jo ikke vide, at jeg vilde komme herud iaften," — og Fanny svarede: „Aa — sligt har man paa Følelsen!"

Madeleine for sammen; det var netop Fannys Stemme, naar hun var mest elskværdig og bedaarende.

En Stund efter reiste hun sig og trak Vinduet til. I den inderste Krog af Værelset klædte hun sig hurtigt af og krøb iseng. Taarerne trillede hele Tiden; men hun vidste knapt af det; hun var som lamslaaet og gled snart over i en tung, tung Søvn.

— Men en hel Time, efterat Madeleine var sovnet, aabnedes hendes Kammerdør stille og et langt Spøgelse gled ind i Værelset. Spøgelset satte en Vandkaraffel paa Bordet.

Maanen var nu kommen saa langt, at den skinnede skraat ind ad Vinduet og hen paa Sengen, hvor Madeleine sov. Den hvide Skikkelse trak Gardinerne godt for, og idetsamme gled en Straale af Maanen henover dens Ansigt. Det var tæt furet af utallige Smaarynker, en Natkappe med stivet Strimmel var knyttet stramt om Hagen.

Lydløst som det var kommet gled Spøgelset ud igjen, og Døren lukkedes. —

XIII.

Den næste Dag øsregnede det. Morten og Fanny kjørte til Byen strax efter Frokost. Madeleine laa tilsengs og havde Feber.

Rachel var inde og saa til hende; men hun fandt Madeleine saa besynderlig, at hun vilde lade Doktoren hente. Jomfru Cordsen mente dog, at det var bedst at lade den Syge have fuldkommen Ro, saa vilde det nok rette paa sig — med Tiden.

Rachel vilde alligevel have sendt Bud efter Doktoren, hvis hun ikke havde glemt det, da hun kom ned i Stuen. Hun var saa optaget af sine egne Tanker: vilde han ikke komme idag heller?

En Vogn rullede ind paa Gaarden. Fru Garman, som just havde endt en liden Privatfrokost i sit eget Værelse, lod Avisen synke og sagde:

„Herregud! — kommer her nu Visitter — — i dette Veir!"

Rachel følte, at hun blev rød; hun havde kjendt hans Stemme i Gangen. For ikke at forraade sin Bevægelse, satte hun sig ved Pianoet og bladede i Noderne.

Døren gik op, og ind traadte — først Provsten Sparre og saa Kandidat Johnsen.

Rachel vendte sig paa Stolen og greb saa haardt fat i Pianoet, at hun anslog et Par Toner i Bassen. Hendes Øine hvilede ufravendt paa Johnsen, somom hun hvert Øieblik ventede, at han skulde tale, forklare hvad det skulde betyde — dette, at han kom i Følge med Provsten.

Provsten Sparre hilste med stor Venlighed paa Damerne og bebreidede mildt Rachel, at hun aldrig var at se i Præstegaarden; han havde saa mange Hilsener til hende fra „Smaapigerne".

Fru Garman var strax bleven forsonet med Visitten, da hun saa, hvem det var: at underholde sig med geistlige Mænd var hende altid kjært.

Samtalen dreiede sig først om det ustadige Veir, og Rachels Øine veg ikke fra Skolebestyreren. Han saa ikke til hendes Kant; hans Ansigt var blegt og Munden fast sammenpresset.

„Vi vilde gjerne — min unge Ven og jeg —" begyndte endelig Provsten, „aflægge dette Besøg i Deres Hus — Frue! — sammen; mangt og meget kan forklares, megen Misforstaaelse undgaaes, naar man faar tale — saadan tales nærmere ved."

Provsten standsede og saa paa Skolebestyreren; denne gjorde øiensynligt en Anstrængelse for at tale, men opgav det. „Det vilde være beklageligt," fortsatte da Provsten, „om man af mindre vel betænkte Ord skulde faa det Indtryk i Menigheden, at der herskede Uenighed — eller vel endog Splittelse blandt de Mænd, der have at samarbeide i Kirkens Tjeneste."

Rachel havde reist sig og stillede sig midt foran Skolebestyreren: „Er dette Deres Mening?"

„Nei — men Rachel!" udbrød Fru Garman; det gik dog over alle Grænser med Rachels Besynderligheder.

„Er dette Deres Mening?" gjentog den unge Dame strængt som en Forhørsdommer.

Han hævede raskt Hovedet og saa paa hende: „Lad mig forklare Dem — Frøken! —" men han kunde ikke holde Stand mod de kolde, blaa Øine; hans Blik gled tilside, og han standsede i sin Tale. Da vendte Frøken Rachel sig om uden at sige et Ord og gik ud af Stuen.

„Jeg maa isandhed —" sagde Fru Garman, „bede mine Herrer

undskylde min Datter. Rachel er undertiden saa besynderlig — jeg forstaar ikke —"

„Ungdommen — kjære Fru Garman!" sagde Provsten mildt, „er idetheletaget lidt besynderlig nutildags; men vi maa betænke —" og han glattede udover med sin varsomme, bløde Haand, saa at Fru Garman — da de havde taget Afsked — næsten kjendte sig tilmode som efter en Opbyggelse.

— Men at Provsten i tre-fire Dage havde fremkaldt dette Omslag hos Kandidat Johnsen, var for Martens en ny Kilde til Beundring, ligesom ogsaa den hele By følte en stor Beroligelse ved at se de to kjøre paa Visitter sammen.

Hele hin mindeværdige Søndag havde Johnsen spadseret op og ned i sine Værelser. Han gjentog Talen stykkevis for sig selv. Enkelte Ting havde han ikke faaet sagt, et og andet kunde have været endnu skarpere; — men alt i alt var han tilfreds. Ikke tilfreds i den Forstand, at han syntes, han havde udrettet noget stort; men tilfreds som den, der endeligt faar Luft. Vind i Seilene — selv om det er Storm, er dog bedre end Dødveir.

Det maatte have rystet ordentlig op i alle de dorske Sjæle; hvor mange Mennesker rundt omkring ham sad ikke nu og kjæmpede med de stærke Tanker, han havde kastet ud blandt dem. Undertiden saa han ud paa Gaden, og det undrede ham næsten, at Byen var saa rolig og søndagsstille.

Om Eftermiddagen ventede han Provsten; han var vis paa, at han maatte komme. Og Skolebestyreren havde hele den Tale færdig, hvormed han vilde modtage sin Overordnede. Han vilde ikke bøie sig; — langt heller opgive sin Stilling — og saa? — saa vidste han en, der havde lovet ham sit Venskab, om alle andre vendte ham Ryggen. Og altsom Dagen gik og der blev Skumring i Stuerne og ingen Provst viste sig, kom hun mere og mere i Forgrunden; han tænkte sig hende ved sin Side — de to i Kamp med hele Verden! og fuld af Haab og Mod gik han tilsengs.

Da han vaagnede den næste Morgen, piskede Søndenvind og Regn paa Ruderne. Tomme Kjærrer kjørte i Trav ned ad Gaden foran hans Vinduer; hele Mandagstravlheden var igang i den sølede, halvlyse Høstmorgen. Han skulde være i Almuskolen før otte og indlede Ugens Gjerning med Bøn og Sang. Dette havde han slet ikke tænkt paa igaar.

Han kom til at mindes, hvor Børnene lugtede ondt, naar de kom vaade i Skolen, den uskjønne Sang og al den trevne Aandløshed, hvormed Skoleugen atter begyndte at slide sig henimod Lørdag og

Søndag, og hele dette smaalige Hverdagsarbeide forekom ham idag saa trøstesløst. Var det noget for ham?

Mens han sad ved Frokosten og just tænkte paa at sende Pigen hen til Skolen med en Sygmeldelse, blev der banket paa Døren og Provsten Sparre traadte ind. Strax begyndte Kandidat Johnsen i sin Hukommelse at lede efter den Tale, han igaar havde sat sammen til Provsten. Men han kunde ligesaa godt have forsøgt at synge Lohengrin udenad som overhovedet at gjenfinde nogetsomhelst fra igaar — i denne raakolde Morgenstund foran dette bekymrede Smil.

Provsten gik uden Omsvøb lige løs paa Sagen; men fra en helt anden Kant end Johnsen havde ventet. Han syntes nemlig uden videre at forudsætte, at Johnsen var forelsket i — kanske endogsaa forlovet med Frøken Rachel Garman, og at han igaar i sin Prædiken havde talt lige ud af hendes — ganske vist originale, men vist ogsaa lidt forskruede Anskuelser. Frøken Garman var uden Tvivl en begavet Dame, men —

Alt, hvad Johnsen forsøgte, for at faa Provsten ud af denne Tankegang og gjøre ham begribeligt, at han tog feil i sin Forudsætning, at der aldeles ikke var noget mellem ham og Frøken Rachel, som kunde ligne et Forhold — det var altsammen spildt Umage.

Provsten hørte venligt og taalmodigt paa ham og tog fat, hvor han slap. Tilslut sagde han roligt og ligefrem: „Elsker De da ikke denne Kvinde?"

Johnsen vilde strax svare nei; men han fik ikke Ordet frem, stammede og sagde: „Jeg ved ikke."

Fra dette Øieblik havde Provsten afgjort Overtaget. Skolebestyreren prøvede at afbryde Samtalen ved at se paa Uhret, da det led henimod otte.

„De tænker som samvittighedsfuld Mand paa Deres Skole — ikke sandt?" — sagde Provsten, „men De behøver ikke at være ængstelig; jeg gik indom og meldte, at De var forhindret fra at komme. Lærer Pallesen vil forrette Morgenandagten."

Johnsen satte sig igjen — meget modfalden; han følte sig som-om han i al Lempelighed var afsat og indespærret.

Og Provstens vellydende Stemme gled videre. Han berørte ikke direke noget Punkt i Prækenen; derimod skildrede han, hvorledes den jordiske Kjærlighed — Forbilledet paa en høiere Kjærlighed — ofte fører os Mennesker paa Vildspor. Han vidste det af egen Erfaring — han vilde ikke gjøre sig bedre end han var; men det gjaldt — især for Ungdommen at være paa sin Post. Johnsen kunde selv se, hvor langt han igaar havde ladet sig føre.

„Thi er der noget —“ fortsatte Provsten, „hvorved De udmærker Dem — kjære unge Ven! — og hvorfor jeg just har havt og endnu har saa stort et Haab til Dem, saa er det den Retsindighed, den Trang til Sandhed og Oprigtighed, der danner Understrømmen i Deres Væsen. Men — kjære Ven! — hvorledes staar det til med Oprigtigheden, naar en Mand træder frem og raaber: se — jeg elsker Sandheden over alle Ting! mit Hjerte er fuldt af Kjærlighed til den høie, rene Sandhed! — og saa viser det sig, at den Kjærlighed, hvoraf hans Hjerte var fyldt — det var den jordiske Elskov til den Kvinde, som havde indgivet ham disse Tanker. Eller kan De nægte, at det var saaledes, det hang sammen igaar?“

Ganske kunde Johnsen ikke nægte dette, og Provsten tog den halve Indrømmelse og udviklede den uden at blive træt. Da han endelig gik — udpaa Formiddagen, sagde han:

„Jeg ser indom til Dem i Eftermiddag. De har naturligvis saa meget at tænke paa, at De ikke gaar ud idag — det vilde kanske ogsaa se mindre godt ud.“

Ogsaa i de følgende Dage holdt Johnsen sig inde og Provsten kom til ham Morgen og Aften; indtil pludseligt Omslaget indtraadte. Det blev ham med en Gang klart, at han havde været nær ved at komme paa Afveie. Alle hans Betænkeligheder fra den første Tid paa Sandsgaard vaagnede op; han havde nær glemt og sveget sit Kald blandt Almuen, hvoraf han var kommen. Men nu havde han faaet Øinene op, og selve den Kjærlighed, hvis Styrke han nu først følte, vilde han bringe som et Sonoffer, fordi han saa nær var bleven sit Kald og sig selv utro.

Han sprang op og greb Provstens Haand:

„Tak — Tak! De har reddet mig.“

Hans Øine lyste, det stærke, brede Bryst udvidede sig; i dette Øieblik kunde Provsten have sendt ham i den visse Død, og han var gaaet.

— Da de nu kjørte tilbage fra Sandsgaard, iagttog Provsten nøie sin unge Ven. Visitten hos Garmans var ikke løbet saa heldigt af som hos flere andre Familier i Byen, hvor de alt havde været, og hvor Skolebestyreren ved sit rolige, værdige Væsen havde gjort et godt Indtryk. Det var kanske ikke værdt at drive det videre, tænkte Provsten Sparre, Sagen var kommen i en god Gjænge. Derfor blev der ikke gjort flere Visitter; hvorimod de kjørte hjem til Provstens, for at drikke en Kop Chokolade. Frøken Barbara skjænkede. —

— Jomfru Cordsen havde faaet to Patienter at passe ovenpaa; thi ogsaa Rachel holdt sig nogle Dage paa sit Værelse. Den gamle

Dame gik fra den ene unge Pige til den anden. Det var ikke godt at vide, hvormeget hun forstod af det hele. Munden med alle de smaa Rynker omkring var saa vel tillukket, den skulde ikke forsnakke sig. Lydløs og utrættelig færdedes Jomfru Cordsen overalt i det store Hus; oppe og nede mødte man hendes stivede Kappestrimmel, og der fulgte en liden gammeldags Lavendellugt med hendes Klæder.

Rachel kunde sidde timevis og stirre hen for sig uden at foretage sig noget. At ogsaa dette skulde ende saaledes! — var det da umuligt at finde et Menneske med Mod i Brystet og Blod i sine Aarer. Selv var hun jo afstængt fra al Virksomhed, der kunde tilfredsstille hende; fordømt til dette ørkesløse Dagdriverliv. Og hendes Sind blev saa bittert — først mod ham, der havde skuffet hende, og siden mod alle Mennesker.

Madeleines Sind blev derimod ikke bittert — bare forskræmt — mer og mere forskræmt. Den store Troløshed hos hendes Veninde, en Troløshed saa bundløs, at hun aldrig havde kunnet tænke sig den; og saa han, at det netop maatte være ham, den eneste blandt de fremmede Mennesker, hun følte sig tiltrukken af — og det netop paa Grund af hans Aabenhed! Omigjen og omigjen kom alle disse Tanker og pinte hende; det kjendtes somom hun havde mistet Fodfæste for bestandigt. Der var kommen noget urent ind i hendes Liv, som gjorde hende sky og mistænksom blandt disse Mennesker, der oversaa eller bedrog hende.

Morgenen efter hin Nat var hun bleven vækket af Fanny, som kom ind halvklædt, før det endnu var rigtig lyst. Fanny havde nemlig ikke sovet stort, hele Tiden plagende sig med Tvivl og Formodninger, hvorfra Advarslen var kommen. Thi hun var sikker paa, at det var en Advarsel. Det maatte enten være Jomfru Cordsen eller Madeleine, hun havde seet begges Vinduer aabne. Var det Madeleine, saa var Situationen fortvivlet — saa fortvivlet, at hun ikke turde tænke paa det. Var det Jomfru Cordsen, saa var det jo slemt nok, men altid lidt bedre. Efter Lyden gjettede hun paa et Glas Vand eller sligt, og saasnart det lysnede, stod hun op, mens Morten snorksov; hun vilde have Vished.

Madeleine reiste sig op i Sengen, da hun kom ind: „Undskyld Madeleine! jeg kommer for at faa et Glas Vand hos dig; der var kommen en Edderkop i vor Karaffel.“

Hun trak Gardinerne fra; der stod Karaffelen — og Glasset ogsaa. Den smukke Frue udstødte et Lettelsens Suk; men Madeleine laa længe og stirrede paa Karaffelen uden at kunne begribe det hele. —

XIV.

Nu var Høstregnet rigtig begyndt. Dag ud og Dag ind strømmede Vandet ned, og om Natten hørte man det piske paa Ruden og dryppe fra Taget, hvergang man vaagnede.

Først regnede det længe med Sydvest; men det var der ikke noget at sige paa, Sydvesten er nu en Regnvind. Men da det saa i fjorten Dage havde regnet med Nordenvind, saa sagde Folk, som forstod det: Ja — begynder det først at regne med Nordenvind, saa faar det aldrig Ende.

Saa var det stille en Morgen med tunge, mørke Skybanker, og Folk, som forstod det, sagde hovedrystende: idag blir det værre end værst! Men saa regnede det ikke hele Formiddagen; Luften blev lysere og tyndere, og da den var bleven ganske lysegraa, begyndte det at smaaregne.

Og det duschregnede, og det smaaregnede, og det silregnede, og det øsregnede, og det styrtregnede, og det plaskregnede; — men værst var det, naar det silregnede — jævnt og ubønhørligt fra Morgen til Aften.

De „nye Maaner“ gik ind med Regn og gik ud med Regn, og alle Almanakkens Mærkedage vare lige vaade. Men Vinden for omkring til alle Kanter, samlede Skoddebanker ude i Søen og tykke Regnskyer oppe i Fjeldene, sopte alt sammen og lod det regne og regne over den hele Vestkyst.

Og Stormen tog fat for Alvor, ruskede i de gamle Træer i Alléen og peb i Riggen paa Skibene, som laa i Vinteroplag. I de store Huse paa Sandsgaard havde hver enkelt Vind sine Hylekroge, som den gjenfandt med Henrykkelse hvert Efteraar. Nordenvinden kom brølende op imellem Søhusene; Søndenvinden tog de vaade Blade fra Haven og kastede dem i nævevis mod Ruderne; Østenvinden for ned i Piberne, saa det røg i alle Stuerne, og Vestenvinden havde sin Specialitet i at klapre med tyve Tagsten ad Gangen — den hele udslagne Nat.

Konsulen gik og kigede paa Barometret og pikkede paa det, for at se, om Kviksølvsøilen steg eller faldt. Men — sandt at sige — det gjorde ikke stor Forskjel enten den steg eller faldt: Luften, Skyerne, Regnet, Stormen — det var i et Røre altsammen, og dermed gik det Uge efter Uge udimod Vinteren.

Paa Værftet gik det langsomt; thi Garman & Worse var ikke saa nymodens, at de byggede under Tag. Men Mr. Robson mente dog, han skulde blive færdig „paa Dagen“, — skjønt det var et „Fandens Veir“.

Men den, som mest bandte Veiret og Vestlandet og alt, hvad dertil hørte, var Adjunkt Aalbom. Naar han gik hjemmefra om Morgenen, piskede Vind og Regn ham i Ansigtet, og naar han forlod Skolen, vare de saa venlige at følge ham helt hjem til Døren igjen. Et Stykke ude i Alléen pleiede Vinden at kaste sig ovenfra ned paa hans Paraply, ruske i den og trykke den ned, indtil Hatten kom opimellem Spilerne. Saa gjorde den pludseligt den samme Manøvre nedenifra, for opunder Paraplyen og ind mellem Adjunktens lange Ben, fyldte den fodside, knappede Regnkappe, saa at han holdt paa at gaa tilveirs. —

October og November gik hen paa denne Maade, og Folk, som vare vittige, sagde, at de havde glemt, hvorledes Solen saa ud. —

XV.

Endeligt — en Dag ude i December syntes det onde Veir at have raset ud for en Stund. Himlen var ganske klar, og der fandtes ikke den mindste Sky, som kunde foranledige Spaadomme.

Om Natten havde der været et Par Graders Kulde, og Veiene, som i lang Tid havde været næsten umulige for Fodgjængere, blev med en Gang haarde og tørre. Paa Vandpytterne laa den første Is saa klar og tynd som Rudeglas, og de vaade Marker vare let kridtede af Rim.

Udover mod Sandsgaard vandrede Kapellanen med sit nye Smil. Det smukke Veir oplivede ham og gav hans Tanker et Sving af Haab og Fortrøstning. Thi Kapellanen gik paa Frieri.

Det var nu snart gode to Aar, siden han mistede sin første Kone. Han havde holdt af hende; men nu var det jo længe siden.

Det vilde have været altfor paafaldende — Menigheden vilde ikke engang have ligt det —, om en saa ung Enkemand forblev ugift længer end nødvendigt ifølge Reglerne for Anstand. Nu vidste Kapellanen ligesaa godt som nogen anden, at der er en egen Charme ved en ugift Præst — for en Tid. Men han var ogsaa fuldstændig enig med Provsten Sparre, der for en Tid siden havde sagt: „Skal Menigheden ret faa den lune, beroligende Følelse af Sjælesørgeren, bør den have et stille Husliv for Øie, en venlig Præstekone og helst et talrigt Afkom.“

Forøvrigt var Præsten Martens ogsaa forelsket — Madeleine Garman havde for længe siden — ligefra hun kom til Byen — erobret hans Hjerte ved sit beskedne, landlige Væsen. Og der blandede sig ingen verdslig Beregning i Kapellanens Kjærlighed.

Han vidste, at Richard Garman ikke eiede en Skilling, og han var fordomsfri nok til at trodse det almindelige Rygte, at Madeleines Fader ikke havde været ordentligt gift med hendes Moder.

I Madeleine haabede han at finde denne bly, ydmyge Kvinde, han søgte. Især i den sidste Tid, da hun var bleven endmere stille, var han kommen hende nærmere, og det syntes ham, at hun kom ham imøde paa en tækkelig, kvindelig Maade.

— Paa Sandsgaard traf han Fru Garman i Stuen. Han betroede sig til hende. I Førstningen var det somom Fruen ikke syntes om det; men ved nærmere Eftertanke blev hun venligere stemt. Hun beregnede, at sent eller tidligt maatte dette komme, og da var det dog bedre, at hendes kjære Kapellan fik en, som hørte til Huset. Derfor sagde hun tilslut:

„Ja — ja! — naar De virkelig tror — Hr. Pastor! — at Madeleine kan blive Dem en god Hustru for Gud og Mennesker, saa vil jeg ret inderligt ønske Dem tillykke med Deres Valg. Madeleine er inde i den grønne Stue."

Præsten Martens gik ind i den grønne Stue og kom tilbage efter et Kvarters Forløb. Men hvad kan lignes med Fru Garmans Overraskelse, da hun erfarede, at han medbragte en Kurv.

„Fortæl —" stønnede hun — „fortæl hvert Ord! — aa det arme — vildledte Barn!"

„Hvert Ord kan jeg ikke gjentage for Dem — Frue!" svarede Martens bleg af Sindsbevægelse, „dertil er jeg altfor angreben og —"

„— og overrasket!" fuldendte Fru Garman, „ja det finder jeg saa rimeligt! hvad gaar der dog af Barnet? — hvilken Grund?"

„Hun sagde ikke stort," svarede Præsten, „det var næsten som hun var ræd mig. Hun gik til Døren og begyndte at græde og sagde —"

„Hvad? — hvad sagde hun?"

„Hun sagde tydeligt og gjentagende „nei!" —" svarede Kapellanen modfalden. Fru Garman kunde ikke komme sig af sin Forbauselse.

Der var ikke saa megen Oplivelse i det klare Solskin, da Pastor Martens gik til Byen igjen. Alligevel betvang han sit Sind og sit Ansigt: det var en Prøvelse, han skulde modtage i Ydmyghed. Kun angrede han, at han havde betroet sig til Fru Garman. —

— Pastor Martens's Frieri fuldstændiggjorde den pinlige Tilstand, hvori Madeleine havde levet siden hin Maaneskinsaften ihøst. Og alligevel kunde Kapellanen paa en vis Maade have Ret, naar han syntes, at Madeleine var kommen ham imøde med Ven-

lighed. Der laa nemlig i den næsten faderlige Velvilje, hvormed han behandlede hende, noget, som beroligede hendes forskræmte Hjerte; hun trængte til at føle fuld Tillid til nogen; og den rolige, alvorlige Præstemand syntes hende at være saa fjernt fra alt det, hun ved hin Opdagelse havde faaet saamegen Afsky for.

Og saa kom ogsaa han og talte om det samme — paa en helt anden Maade, det forstod hun jo godt; men det var dog det samme — bestandigt dette, hvor hun vendte sig. Saa tog ogsaa Fru Garman hende strengt i Skole for hendes upassende og taabelige Afslag til en Mand som Pastor Martens; og det ene med det andet gjorde, at den unge Pige blev ganske syg, og Doktoren fik sin Møie med en haardnakket Blegfeber. —

— Georg Delphin havde strax faaet at vide af Fanny, at det var gamle Jomfru Cordsen, som havde seet dem i Haven og givet dem den betimelige Advarsel.

Dette var ham en større Lettelse end Fanny anede. Thi efter den første stolte Glæde over den skjønne Erobring havde Delphin stærkere følt et Nag i sit Hjerte, hvergang han tænkte paa Madeleine. Bryde med Fanny vilde han ikke — ja han turde ligefrem ikke. Men let og behændig som han var, mente han, at han skulde kunne spille et dobbelt Spil med dem begge. Tiden fik da afgjøre, om han kunde vinde Madeleine, og da fik h a n afgjøre, om hun var værdt den Pris: at bryde Forholdet med den straalende Fru Fanny.

Men allerede et Par Søndage efter hin uforsigtige Aften kom han ud af sin Forblindelse. Fanny var ikke paa Sandsgaard — lille Christian Fredrik havde faaet Mæslingerne — og Delphin forsøgte derfor at knytte en Samtale med Madeleine i den godmodige fortrolige Tone, som var Brug mellem dem. Men bare et Blik fra hendes forskrækkede Øine var nok for ham; han slog sine Øine ned, taug og gik under et Paaskud strax efter Bordet.

Han havde desuden lovet at se indom til Fanny om Eftermiddagen, og hun ventede ham — i et fortryllende Halvtoilette fra sit Barns Sygeværelse. Da han traadte ind, løb hun ham imøde med fremstrakte Hænder.

Delphin tog dem ikke, men sagde alvorligt: „Nu ved jeg, hvem der saa os hin Aften; det var ikke Jomfru Cordsen."

„Det har jeg længe anet —" svarede Fru Fanny smilende; „men jeg har ikke villet allarmere dig. Forresten er Madeleine altfor dum til at kunne skade os."

I dette Øieblik var han næsten bange for hende. Han kunde ikke blive hos hende, skjønt hun bad saa indstændigt.

Fru Fanny stod og saa efter ham og bed sig i de smaa røde Læber; Taarerne stod hende i Øinene, og hun greb krampagtigt i Gardinet, bag hvilket hun skjulte sig. Thi den Erobring, hun paa sin Side havde gjort — ogsaa i Forfængelighed, havde endt med at vende sig mod hende selv. Hun elskede ham og forstod hele Sammenhængen. —

— Juletiden nærmede sig og gled over. De reglementerede Festligheder i det Garmanske Hus gik sin Gang, men tungere iaar end nogensinde. Der var mange, som havde hver sin Sorg, den de bar adskilt — hver for sig. Og lille Christian Fredrik — det eneste Barn i Familien — laa hjemme og skallede efter Mæslingerne. Ikke engang Legationssekretæren kunde finde sin Julestemning; Madeleines Udseende voldte ham saa megen Bekymring. Efter at han ikke længer kunde holde Øie med hende i den store Kikkert, var hun kommen rent bort for ham blandt de andre derinde i Byen, og naar de en enkelt Gang vare alene sammen, kom Madeleine altid til at græde; han skjønte det ikke.

— Morten gruede for Aarsopgjøret sammen med Faderen. Den Del af Forretningen i Byen, der kunde regnes som Filial af Garman & Worse, maatte nøie holdes ud fra endel Privatforretninger og Privatgjæld, som Grossereren i Aarenes Løb havde lagt sig til paa egen Haand. Hans Husholdningsconto, som Faderen altid ønskede at se, maatte ogsaa udarbeides paa en egen Maade.

Men det allerværste var, at naar de sad sammen i Konsulens Kontor paa Aarets sidste Dag, kunde Morten aldrig blive kvit den Tanke, at hvor meget han end snoede og dreiede sig, saa gjennemskuede dog de klare blaa Øine alle hans Manøvrer; og dette gjensidige Komediespil var ham yderst pinligt.

Da de vare færdige iaar, satte Konsulen Fingeren paa Aarets Indtægt og sagde: „Det er altfor lidet!“

„Det har været daarlige Tider,“ svarede Morten, „jeg er sikker paa, at til næste Aar —“

„Tiderne have ikke været værre —“ afbrød Unge-Konsulen, „end at Huset med den Formue, vi raader over, burde have tjent det dobbelte. I min Fars Tid tjente vi mere med den halve Kapital.“

„Jaja! det var andre Tider den Gang — Far!“

„Og saa var det andre Folk den Gang,“ sagde Konsulen skarpt, „dengang gik man langsomt og sindigt fremad, og forspildte ikke sin Kredit ved at være med blandt alslags Spekulanter i alskens tvivlsomme Foretagender.“

Morten følte Snerten og svarede: „Aa jeg tror ikke, Garman & Worse har sat noget til af sin Kredit til denne Dag.“

„Huset er ikke længer, hvad det har været —“ sagde Unge-Konsulen kort og slog den tykke Bog sammen. Derpaa rakte han Haanden over Bordet: „Tak for det gamle Aar — Morten!“

„Tak skal du have Far! —“ svarede Morten, og de saa hinanden et Øieblik i Øinene.

Unge-Konsulen tænkte paa de Tider, da han selv stod, hvor Morten nu stod, og Gamle-Konsulen sad i Armstolen. Hvor ganske anderledes alle Ting vare i gamle Dage.

Dermed var Aarsopgjøret forbi, og glad var Morten. —

— Efter Julen fulgte en Række Selskaber og Baller inde i Byen. Paa Sandsgaard blev der kun givet et stort Bal om Aaret, og det var paa Gamle-Konsulens Fødselsdag den 15de Mai.

Madeleine gik ikke ud denne Vinter, heller ikke kom hun mere ind til Fanny. Rachel var som altid uberegnelig; snart svarede hun sit bekjendte: Nei Tak! — snart kunde det falde hende ind at pynte sig, tage paa Bal og være elskværdig eller skarp — ganske som det kunde træffe.

Den Skuffelse, hun havde oplevet med Kandidat Johnsen, gjorde hende endmere bitter. Men paa ham selv tænkte hun ikke mere. Hun havde strøget ham ud — som hun sagde til sig selv —, og da det var gjort, hørte hun med stor Ligegyldighed, at Skolebestyreren havde et enormt Tilløb til sine Bibelfortolkninger i Bedehuset.

Men i sit stille Sind følte Rachel mangengang en Tomhed, som hun selv blev ængstelig over; hun syntes, at alt var saa ligegyldigt; ingenting havde hun Lyst til, og i den Stemning var det ialmindelighed, hun gik paa Bal.

I Februar var der et stort Bal i Klubben, hvor baade Rachel og Fanny vare. Fru Fanny var i blaa Silkekjole, blaa Sko, blaa Blomster paa Haaret, blaa Vifte og de blaa Øine blaaere end alt det andet.

„Ein Meer von blauen Gedanken
Ergiesst sich über mein Herz —“

havde Delphin sagt, da hun traadte ind i Salen; og paa denne Kompliment levede hun den hele Aften. Thi hun kunde ikke længer skjule for sig selv, at Delphin holdt paa at glide fra hende. Hun gjorde ham aldrig Bebreidelser; Fru Fanny havde det paa Følelsen, at saasnart der kom Bebreidelser mellem dem, var det hele forspildt; — og hun kunde ikke slippe ham.

Jacob Worse dansede en Française med Rachel. I Pauserne prøvede han flere Gange at lede Samtalen hen paa den Fornærmelse, hun havde tilføiet ham ved at kalde ham feig. Først bøiede hun af: det var et altfor alvorligt Emne for en Balsal. Men Worse

gav sig ikke; det var ikke saa ofte, han havde Anledning til at tale med hende, og tilslut lovede Rachel ham halvt i Spøg at staa til Ansvar for sine Ord, naar Dansen var endt.

Da de nu sad for sig selv henne i en Krog i et af Sideværelserne, medens Ballet støiede videre, sagde hun:

„Jeg beder Dem om Forladelse for mine Ord dengang. De er ikke feigere end alle de andre."

„Naar vi engang kunde komme tilbunds i dette: hvad De egentlig forstaar ved Feighed — " sagde Jacob Worse.

„Det ved De meget godt!"

„Nuvel! — er ikke dette omtrent Deres Mening: naar en Mand enten i religiøs eller i politisk eller i en anden Henseende er i dyb Uoverensstemmelse med det Samfund, han lever i, saa kan der — naar han forholder sig taus — ikke tænkes nogen anden Aarsag end den, at han er — som De kalder det — feig."

„Det er netop min Mening, og den fasholder jeg."

„Paa den anden Side vil De vist indrømme," fortsatte Jacob Worse, „at det ikke er al Opposition, som er lige værdifuld; mangengang kan det skade mere — "

„Aa — jeg kjender dette Feighedens Skalkeskjul," afbrød hun ivrigt, „hvad nytter det! — siger man — hvad kan vel jeg alene udrette? — og saa lægger man sig til at sove — det er netop Feigheden *par excellence!*"

„Da kan jeg dog sige Dem — Frøken Rachel! — " svarede Jacob Worse, og Blodet steg ham til Hovedet, „at der gives mange Mænd, der gjennem hele Livet føler det som et smerteligt Tryk, at de ikke — ligefrem ikke formaar at gjøre sine Anskuelser gjældende eller endog blot fremstille dem for Verden. Men det er ikke Mod, de mangle — disse Mænd — langtfra!"

„Jeg skulde tro, De talte om Dem selv," sagde Rachel næsten ligegyldigt.

„Ja — jeg gjør — " svarede han hurtigt og kort, „jeg har alle Dage været af de tunge og langsomme Mennesker; men saa har jeg noget, som det Slags Mennesker burde være fri for: jeg er hidsig. Ligefra Gut har jeg vidst det og holdt det nede efter bedste Evne; men alligevel griber denne Heftighed mig pludseligt, naar jeg mest behøver min Eftertanke; jeg farer op, Ordene begynde at strømme som en Fos, og jeg hører halvt forskrækket paa mig selv. Ja — De har selv hørt mig en enkelt Gang — Frøken! — " tilføiede han og smilte, „og De vil vist indrømme, at en Mand som jeg er lidet skikket til at optage Kampen mod Fordomme; thi dertil udfordres Taalmodighed og et koldt Hoved."

„Det kan gjerne være, at de Egenskaber, De der nævner, ere gode at have," svarede Rachel, „men alligevel staar det fast, at hver Mand, som har en Overbevisning, pligter at gjennemføre den; hvormeget han udretter, det kommer ikke ham ved, men han skal prøve."

„Jeg skal fortælle Dem, hvorledes det gik med min første Prøve," sagde Jacob Worse, „da jeg kom hjem — det er nu to-tre Aar siden — havde jeg hele Udlandets frie Luft i mig. Og det første, som faldt mig i Øinene herhjemme, var den unaturligt slette Tilstand, hvori vore Arbeidere og Haandværkere leve. Baade Huse og Madstel, Børneopdragelse, Læsning, Dannelse — det hele Stel stod saa langt under, hvad jeg mente, det burde være."

Rachel afbrød ham: „Det samme har jeg ogsaa ofte tænkt paa; men Far siger, det er Folkenes egen Skyld, de vil ikke have det anderledes."

„Det er en af Deres fortræffelige Faders værste Fordomme. Men jeg begyndte altsaa med at stifte en Forening, — hvilket er saare let herhjemme. Det gik godt i Begyndelsen. Da der skulde vælges Formand, sagde en: Worse skal være Formand! — og deri vare alle enige — det var jo ogsaa noksaa rimeligt. Jeg blev da Formand og gjorde mig megen Umage med at lære Folkene, hvad de kunde forstaa og have Nytte af. Men saa begyndte jeg hist og her at høre smaa Hentydninger, man forundrede sig — hed det — over, at der aldrig var valgt ordentligt paa Formand. Jeg agtede ikke stort paa det, men berammede dog nyt Formandsvalg. Ja — Dagen kom, og saa blev en anden valgt."

„Det var Præsten Martens — ikke sandt?" spurgte Rachel.

„Jo — ganske rigtigt! Jeg blev overrasket og lagde ikke Skjul paa det. Pastor Martens havde ikke sat sin Fod i Forsamlingen, før hin Aften, han blev valgt — det hele var mig ufatteligt. Men saasom det i vore Forhold ikke er vanskeligt at faa en hvilkensomhelst Ting at vide, naar man bare ikke generer sig for at spørge efter, saa fik jeg snart fuld Vished for, at den, der havde sat det hele i Scene, var Provsten Sparre. Saa gik jeg en Dag op til ham."

„Nei — dette har jeg aldrig hørt —" raabte Rachel, „hvad sagde Provsten?"

„Ingenting! — han svarede mig i Virkeligheden ingenting; — ikke saa at forstaa, at han taug — tvertimod, han talte — talte med sin smukke Stemme — venligt — smilende — ja næsten anerkjendende. Men ikke et eneste Ord kom der fra hans Læber, der gik lige paa Sagen. Det var mig umuligt at faa ham til at diskutere et enkelt Spørgsmaal, eller forklare, hvorfor han over-

hovedet havde trængt mig ud af Arbeiderforeningen og sat sin Kapellan istedet. Han benægtede Intet, — indrømmede Intet — og tilslut — ja der ser De igjen min Ulykke! — tilslut blev jeg saa gal af at se ham lænet tilbage i Stolen med de hvide Lokker og dette evige Smil, at jeg fik et af mine allerværste Anfald og holdt ham en rigtig Tordentale."

„Nu? — og Provsten? blev han heftig?" spurgte Rachel.

Worse lo: „Jeg kunde ligesaagodt have prøvet at slaa Gnister af Filt — som at faa ham heftig. Nei Provsten var lige blid, og da jeg gik, trykkede han min Haand og haabede snart at se mig igjen. Men senere har jeg faaet min Løn for den Visit."

„Hvorledes det? —" spurgte hun.

„Jo — ser De — efter den Tid er jeg sat i etslags Ban. Det kommer frem paa utallige smaa Punkter — i Forretningen, i Selskabslivet — overalt; Mor — Stakkel! — hører det i Kramboden af Kunderne; bestandig dette Arrigskab under Form af Beklagelse over Fritænkeren — den Vantro — og saa videre, og jeg er vis paa, at de fleste anser det som et overordentligt Held, at jeg itide blev forhindret fra at fordærve — mindre kan det ikke være — fordærve vor hæderlige Arbeiderstand. Da sagde jeg til mig selv: naar der er saa stor Afstand mellem mine Meninger og deres, som jeg vilde hjælpe, og jeg dertil selv er saadan som jeg er, saa er der ikke andet for mig at gjøre end lukke mig inde i mit Arbeide og holde mig iro."

„Iro — ja der er det igjen!" sagde Rachel og saa hen for sig, „men nei — nei! De har ikke Ret!"

„Lad mig nu faa Lov til at sige noget om Dem — Frøken Garman! —" sagde Jacob Worse og tog Mod til sig, „hverken jeg eller nogen anden i Deres Omgivelser formaar at gjøre de Fordringer Fyldest, De opstiller. Men jeg skal nævne Dem en, som kan det — og det er Dem selv — De Frøken Garman har alle de Betingelser, vi andre mangle."

„Jeg? — en Kvinde! — værre endda: en Dame? —" Rachel saa paa ham i største Forbauselse, „og hvorledes? — om jeg maa spørge."

„De skal skrive!"

Rachel studsede og betragtede ham mistroisk. „Det er ikke første Gang, jeg hører det. En og anden har sagt mig det før; det er nu engang saa, at Forfatterskab regnes med blandt en emanciperet Kvindes Unoder."

Jacob Worse blev atter rød i Hovedet: „Jeg kan taale, at De kalder mig feig — Frøken Garman! men naar De tror eller lader

somom De tror, at jeg ikke mener det alvorligere end en hvilkensomhelst —"

„Nei, nei — bliv siddende! — jeg beder Dem," bad Rachel ængsteligt og lagde Haanden paa hans Arm, „det var ikke ondt ment, men jeg er saa mistroisk; — Omforladelse! — se saa! lad nu det være glemt! De mente altsaa virkelig, at jeg burde skrive."

„Uden Tvivl —" svarede Worse, som strax blev god igjen, „De sidder inde med mange originale Tanker, De har en Energi, som vil overvinde enhver Vanskelighed, og Mod mangler De ialfald ikke!"

Midt i den tossede Ballarm omkring dem lød de dobbelt underligt i hendes Øre — disse opmuntrende Ord, som med en Gang aabnede nye Udsigter.

„Men — hvad skulde jeg vel skrive? hvad ved jeg, som ikke Verden allerede ved i Forveien; nei — nei! — De tager feil Hr. Worse! — jeg kan ikke —" hun saa nedover sin Pynt og begyndte at finde det hele temmelig dumt af Worse.

„Det er umuligt at forudsige, hvad De vilde skrive," svarede han, men det er sikkert, at der er uendelig meget, som Verden kun kan faa vide af Kvinden, og som den venter paa at faa vide. For Dem gjælder det blot at ville; De gjennemgaar en Krise i denne Tid, der er en Gjæring i Dem —"

„Jeg synes, De behandler mig mere som en chemisk Forbindelse end som et Menneske — endsige da — som en Dame —" sagde Rachel leende.

„Lader os takke Guderne, fordi De er saa lidet Dame," sagde Jacob Worse oprigtigt.

Nu begyndte en Dans, som Rachel havde lovet bort. Hendes Kavaller kom og førte hende bort.

Jacob Worse saa en Stund efter hende; derpaa fik han fat paa sit Overtøi og gik hjem.

Han forstod godt, at naar han vakte denne Tanke hos hende, fjernede han endmere enhver Udsigt til det, der udgjorde hans Livs Drøm. Men det var hans Overbevisning, at de herlige Anlæg hos Rachel vilde gaa aldeles tilgrunde i disse trange Omgivelser; og han troede ialfald, at han var fuldtud oprigtig mod sig selv, naar han sagde, at han ikke vilde stanse hende paa den Vei, han følte, hun maatte gaa — selv om han derved kunde opnaa den høieste Lykke for sig selv.

Men da han kom hjem i sine tomme Værelser, faldt det saa tungt paa ham. Thi det følte han, hvis Rachel først kom til fuld Bevidsthed om, hvad hun evnede, vilde Hjemmet være hende for trangt, og

et Ægteskab — som han kunde byde det — vilde ikke være noget for hende.

Der var Lys i Bagbygningen; Klokken var ikke mere end elleve. Jacob Worse gik over til sin Moder, som han fandt i Nattrøie ifærd med at ordne sin Smule Haar til Natten.

Det var ikke at undres over, at den gode Fru Worses Øine tindrede af Stolthed, da den store, smukke Søn traadte ind i fuldt Baltoilette. Men da han kastede sig paa Sofaen, gjemte Ansigtet i Hænderne og sagde — „Aa — Mor — Mor!“ — ganske som i Gutteaarene, naar han havde gjort noget rigtig dumt —, da rystede Madam Worse sine knyttede Næver mod en eller anden usynlig Skikkelse borte i Krogen og mumlede:

„Er det Manér at sende mig slig en Gut hjem paa den Maade?“

Men hun sagde det ganske stille for sig selv; gik hen og trak hans Hoved op paa Fanget; og medens hun lod sine Fingre glide i hans Haar, sagde hun med sin urokkelige Tillid: „Ja — ja! Gutten min! — vær bare rolig; alt kommer nok iorden — alligevel!“

— Rachel vilde ogsaa gjerne taget hjem strax. Men Fru Garman havde hørt, at den nye Restauratør i Klubben kunde en ny Filét, og derfor maatte de vente til efter Aftensbordet. —

XVI.

Endelig slæbte Vinteren sig nordover som et trægt Udyr med sin lange Hale af skiddenhvide Sneflekker langs Gjærderne og blaasort Is — smaahullet somom den var markstukken — udover Vandene. Og Vaaren fulgte lige i Hælene og havde uhyre travelt med at male grønt og fiffe altsammen rigtig op for en liden Stund, — inden Udyret igjen krøb sydover med frisk Sne og flunkende ny, blank Staalis.

Det var den 14de Mai; Onkel Richard red paa sin Don Juan indover Byveien fra Bratvold. Imorgen var den store Festdag paa Sandsgaard: Skibet skulde løbe af Stabelen om Formiddagen, og om Aftenen skulde der være det store aarlige Bal.

Den gamle Herre var falden i Tanker, og Don Juan gik i Paradeskridt, dreiede sit smukke Hoved til alle Sider, medens Søndenvinden, der kom strygende op langs Kysten, tog Lokker af den fine Manke, kastede dem over paa den gale Side og legte med den lange Haardusk i Panden.

Henover bølgende Lyngsletter førte Veien, gjennem veldyrkede

Gaarde, over Myrer og øde Vidder — brolagte med Kampesten. Intet Træ var at se, saalangt Øiet kunde naa, og det naaede langt — udover Søen og indover Heiene lige til de første Fjelde — flere Mil inde i Landet.

Men der var i hele denne gjennemblødte Jord saameget Liv, der piblede frem, saamegen krydret Duft, der steg op, saamange Farver, der vexlede, saamegen let Taage, der gled henover Vandene, blev hængende i Sivet og lagde sig udover Myrerne; og i den klare Solluft var der en saadan Vrimmel af Lærker, der sang omkap, Viber, som jagede hinanden, Strandryler, Snepper, Stær, Ænder — et Liv og en jublende Travelhed —, og ude mod Vest den skinnende gule Sandstribe mod det mørkeblaa Hav.

Legationssekretæren saa ikke stort af alt dette idag. I hele Vinter havde han ikke havt det godt. Hjemme savnede han Madeleine, og naar han kom til Sandsgaard og saa hende, blev han ikke gladere.

Hun havde fortalt ham, at Pastor Martens havde friet til hende; men det var da ikke noget at sørge over — tænkte Legationssekretæren, — især da hun jo svarede nei. Der maatte være noget andet iveien, og idag vilde han spørge Christian Fredrik, han vidste Raad for alting. Saa vilde han ogsaa endelig tage Mod til sig og spørge Broderen, hvorledes det hang sammen med disse Vexler og Contocouranter; det var dog for galt ikke at vide Greie paa sine egne Affærer.

Hjemme paa Sandsgaard fandt han det hele Hus i et Røre. I anden Etage blev der ordnet Møbler, støvet og sat Lys i Lysekronerne; nedenunder var der allerede dækket til Soupéen, kun de Gamles Soveværelser og Kontorerne vare skaanede; og i Spisekammervinduet stod Gelé og sligt noget, der skulde blive koldt.

„Ak — Herregud! hvilket Styr her er!" — klynkede Fru Garman; hun havde ladet sin Lænestol flytte ind i Anretningsværelset ved Siden af Kjøkkenet. Her opholdt hun sig den hele Dag og lod sig bringe Prøver af alt, hvad der lavedes i Kjøkkenet; Kogekonerne vare saa bange, somom de skulde aflægge Examen.

Men Jomfru Cordsen gled fra øverst til nederst i det store Hus; stiv og stille ordnede hun med faa Ord hele det vidtløftige Apparat af Dækketøi, Knive og Gafler, Lys, Stentøi, Sølvtøi, Glas og Porcellain, — alt havde hun i sit gamle Hoved — lige fra Damernes Aftrædelsesværelse til Aftensmad for Musikken.

— Men var der travelt i Huset, saa var der endnu meget travlere nede paa Værftet. Tom Robson havde holdt Ord; Skibet stod saa blankt og færdigt „som en Brud" — sagde han. Og nu var hele den

store Arbeidsstok ifærd med at gjøre alt istand til Morgendagen og rydde op paa Værftet, forat det kunde tage sig rigtig godt ud, naar hele Byen kom ud for at se Skibet „gaa".

„Hvad Tid har vi Høivande? Mr. Robson!" — spurgte Unge-Konsulen, da han og Onkel Richard inspicerede Værftet om Eftermiddagen.

„Klokken halv elleve — Sir!" svarede Bygmesteren.

„Godt! — lad mig saa se, at De har alting iorden imorgen Klokken halv elleve — paa Slaget — De forstaar: paa Slaget halv elleve!"

„*All right!* — Sir!" svarede Mr. Robson og tog til sin Hue.

Men Tom Robson vilde ikke lade noget bero til Morgendagen. Iaften vilde han slaa sig løs; Martin havde allerede faaet Penge til et storartet Indkjøb. Der var Tid nok til at sove ud inden Klokken halv elleve om Formiddagen.

Derfor gjorde han alting færdigt iaften. Renderne bleve smurte forsvarligt med Talg og Grønsæbe og lagt under; Støtterne vare færdige til at tages ned, og alt, hvad der kunde være iveien paa Havnen, blev halet tilside og fortøiet.

Skibet stod med Agterenden mod Søen og Forenden høiest paa Land. Under Bougen laa alt parat, som skulde bruges Dagen efter. Det sidste Stykke Rende, som skulde slaaes under, Kilerne, der skulde drives ind for at løfte Forenden, laa tilhugne, der var Donkrafter og Spil — alt — ligetil de langskaftede Træhammere vare paa sin Plads.

Gabriel fulgte Tom i Hælene den udslagne Dag. Han vilde vide Besked om alt, og det fik han ogsaa. Kun det, han helst vilde vide — Skibets Navn — var en Hemmelighed, som Tom ikke vilde forraade. Og Tom var ifølge Konsulens Ordre den, der selv spigrede Navnebrættene paa om Aftenen, da det var halvmørkt. —

Selskabet hos Anders Begmand havde været flittigt iaften — især Tom Robson. Og da Klokken var henad ti, var han alt temmelig drukken. Ligesaa Væggelusen; men Carl Johan Torpander holdt sig ædru som han pleiede — seende mod Døren, hvergang han hørte en Lyd. I Mørkningen var det begyndt at blæse en frisk Sydvest, som feiede nedad Skippermarken og stod ud igjennem Fjorden. Det ruskede i den gamle Hytte, naar Vinden kastede ned fra Fjeldet bagom, og Torpander for hvert Øieblik op og troede, at Døren gik — til ustanselig Moro for Mr. Robson.

Martin drak i Stilhed og saa mere skummel ud end nogensinde. Hele Vinteren havde han været uden Arbeide. Tom Robson havde laant ham Penge, og det gjorde ham endnu bitrere;

thi han var paa sin Vis stolt, og Taknemlighed laa ikke for hans Natur.

Endelig kom Marianne. Torpander hilste med sædvanlig Ærbødighed, og hun smilede svagt til ham. Hun saa ud, somom hun vilde falde af Træthed og gik hurtigt gjennem Stuen.

„Holloi!“ raabte Tom, som først saa hende, da hun var ved Kjøkkendøren, „der kommer Kjæresten min! *Mary Ann, my darling!* nu er Skuden færdig og Tom Robson har Penge! nu holder vi Bryllup — inat om du vil! *come along!* —“ raabte han og vilde stige over Bænken.

Men Martin stødte ham tilbage: „Vil du lade Søster min være i Fred!“

„Kanske hun skulde være for god til en ærlig Sømand, fordi om den Helvedes Grossereren —.“

Længere kom han ikke, thi Martin slog efter ham og traf ham i Nakken indunder Øret. Marianne skyndte sig ud. Men Torpander kastede sig modigt over sin gamle Fiende fra den anden Side, og der opstod en forfærdelig Tummel.

Tom Robson krummede sig sammen paa sin engelsk — saa drukken som han var —, bøiede Armene sammen med Albuerne ud som en Boxer. I Førstningen stødte han halvt i Spøg efter Martin; men da han fik et Par Slag, som gjorde ondt, sprang han frem paa Gulvet, for at faa Plads.

Gustav Oscar Carl Johan Torpander forstod sig ikke det mindste paa at slaas. Han hamrede saa fort som et Skovlhjul med sine tynde Bogtrykkerarme paa Tom eller i Luften — hvor det traf. Mr. Robson gav ham leilighedsvis et Puf, saa det skranglede i ham; men ellers lod han Svensken banke sig i Ryggen, saameget han lystede.

Væggelusen betragtede en tidlang det hele med Velbehag, indtil han fik den Idé at rydde Stuen. Dette udførte han med stor Ihærdighed, og ved at skubbe og dunke med sin svære Krop, fik han tilslut den hele Klump trykket udenfor. Begmanden rakte dem Huerne og lukkede Døren.

Den friske Vind afkjølede dem allesammen og paa Væggelusens Opfordring blev der sluttet Forlig. For at bestyrke dette blev det vedtaget, at man skulde gaa hjem til Tom Robson og tage en Dram og et Stykke engelsk Ost.

De klavrede da op ad den bratte Sti bag Begmandens Hus — Tom Robson foran. Men som han hjalp til med Hænderne paa de bratteste Steder, fik han fat paa en løs Sten; og rent i Ørske og Fuldskab kastede han den mod Mariannes Kammervindu, hvor der

var Lys. Stenen traf med saadan Kraft midt i Korset af Vindussprosserne, at alle fire Ruder sprang, og Glasstykkerne faldt klirrende ned.

„Det var Tom Robson!“ skreg Martin, som var den sidste, „lad mig komme op — afvei! lad mig bare faa Kloen i ham!“ — han arbeidede sig forbi de to andre og naaede Tom just som han kom indover Skrænten paa flad Mark.

Martin for ind paa ham med saadan Voldsomhed, at den anden ikke fik Tid til at sætte sig i Forsvarsstilling. Slag paa Slag susede ned over ham, indtil han halvt bedøvet tumlede om. Men Martin kastede sig over ham, satte Knæerne i Brystet paa ham, slog ham i Ansigtet, spændte og sparkede, hvor han traf, indtil han ikke kunde mere.

De andre naaede ogsaa op, men lagde sig ikke imellem. Martin var aldeles vild; han gik foran, fægtede med Armene og bandte og svor.

Tom Robson kom luskende bagefter; men ikke saa snart fik Martin Øie paa ham, før han igjen kastede sig over ham, indtil han atter laa som død i Marken.

Saaledes drog de sig indover Skippermarken; men da Martin for tredie Gang vilde fare paa Tom, kom der en lang smekker Gut springende henover Marken og stillede sig midt foran Martin; det var Gabriel Garman.

„Vil du lade ham i Fred — Martin!“ raabte han — aandeløs efter Spranget.

„Hei! —“ skreg Martin, „der er en af Blodsugerne! — du kommer i rette Tid! — jeg skal vride Indvoldene ud af dig — din Helvedes Hund!“ —

Men idetsamme han vilde styrte mod Gabriel, blev han greben bagfra over Armene.

„Er du gal — Martin! — det er Gabriel — Søn til Konsulen! — du er fra Vid og Sans — Gut!“ raabte Væggelusen; — baade han og Svensken havde kastet sig over Martin og holdt ham fast.

Men Martin skreg og spændte, indtil han udmattet faldt tilbage og laa stille.

Tom Robson sansede ikke noget mer, men tumlede alligevel op til sit Hus, som var tæt ved.

„De behøver ikke at være bange — Hr. Gabriel,“ sagde Væggelusen indsmigrende, „vi holder ham godt.“

„Det skulde I have gjort før,“ svarede Gabriel, „jeg skulde nok have klaret mig.“

Han var saa tynd og smekker, at Martin kunde have knust

ham — saa vild som han var; men alligevel sagde Væggelusen, da Gabriel gik nedover: „Der er Blod i dem!"

Martin, som de havde sluppet, reiste Hovedet: „Blod — siger du! — ja Blod er der i dem; de Fattiges Blod, som de har suget fra Far til Søn! og alt det Blod har de gjort til Guld — rødt, skinnende, blodigt Guld. Men —" tilføiede han hemmelighedsfuldt — „jeg skal tappe Guld af dem — jeg, saa det skal skinne rødt som Blod over hele Sandsgaard! — vent bare!" — og snar som et Dyr for han ned ad Skrænten.

— Væggelusen og Svensken saa paa hinanden og gik hver sin Vei uden at sige et Ord.

— Da Vinduet blev knust, havde Marianne strax slukket Lyset. Hun tog sit Underskjørt og prøvede at stoppe i Vinduet; men Vinden kastede saa haardt imod, at hun ikke kunde faa det tæt Hun frøs — der hun stod og skyndte sig i Seng. Men for hvert Vindstød kjendte hun den kolde Træk og hun kunde ikke blive varm.

Nedenunder gik Bedstefaderen og rumsterede, mens han drak op Ølslumperne. Marianne foldede sine Hænder og bad, at hun maatte faa dø; men udpaa Natten for hun op, hun var bankende hed og skjælvede over hele Kroppen; hun syntes høre Raab og Lyden af mange Mennesker. —

XVII.

Fru Garman var allerede gaaet tilsengs efter den lange besværlige Dag. Madeleine havde ogsaa trukket sig tilbage som hun gjerne pleiede, naar Fanny var der.

Og baade Morten og Fanny vare paa Sandsgaard iaften. Den smukke Frue var ganske som før mod Madeleine — smilende og elskværdig, og Madeleine maatte ofte spørge sig selv, om hun ikke, naar alt kom til alt, havde drømt hele hin Maaneskinsaften.

Klokken var henad elleve; Gabriel var netop vendt tilbage fra sin Expedition i Skippermarken; han havde hørt Skrig deroppe, da han var ude, for at se, hvad Vind der var.

Konsulen og Onkel Richard spillede Schak. Morten, Fanny og Rachel talte om Ballet imorgen, af og til henvendte de sig til Jomfru Cordsen, der sad ved Ovnen og pudsede Sølvtøi.

„Det er vel Søndenvind? — Gabriel! —" sagde Konsulen og lyttede efter Vindkastene i Træerne.

„Frisk Sydvest — Far —" svarede Gabriel.

„Godt —" sagde Unge-Konsulen, „det gjør os ingenting, naar det bare ikke bliver Nordenvind; for den sætter Sø ved Værftet."

Damerne reiste sig, for at sige Godnat, og Morten, for at lave et nyt Glas, da der lød ivrige Stemmer nedenunder, — en Mand kom springende opad Trappen, gjennem Forstuen — Døren gik op, og ind styrtede Anders Begmand. Hans Ansigt var saa hvidt som det kunde blive for Sod og Beg, det stive Haar strittede bent ud, medens han med Huen i Haanden og stirrende paa Konsulen begyndte: „De—de—de—de—" — hurtigere og hurtigere; alle saa, at det var noget af stor Vigtighed, han blev ildrød af Anstrængelse: „De—de—de"

„Syng! — for Fanden! —" raabte Unge-Konsulen og stampede i Gulvet.

Da sang Begmanden til den muntre lille Melodi:

„Men der er gaaen Ild udi Beghuset —"

Idetsamme raabte en Mand nede i Gaarden af al Kraft: „Brand — Brand!"

Morten rev et Rullegardin iveiret, et rødligt Skjær saaes paa de duggede Ruder, alle styrtede derhen.

„Stille!" lød Konsulens Stemme, og alle stansede og saa paa ham. Den lille Mand stod ret som et Lys, Øinene rolige og klare, og Undermunden fremskudt; Husets Chef talte: „Det brænder paa Værftet! — Du Morten tager begge Søhussprøiterne — Nøglerne hænger i Drengestuen — tag Brandspandene med dig! —" Morten løb afsted —, „Pirre! — du maa op paa anden Etage i Mellemhuset, der ligger et Storseil; kast det i Søen og træk det over Materialhuset — du forstaar: Materialhuset maa reddes — ellers —" Onkel Richard var alt ude af Døren med Anders Begmand. „Gabriel! — du løber op til Gaarden — Gabriel!" raabte Konsulen; men der var ingen Gabriel, han var løbet ud ad en anden Dør. „Aa! det er dog en Hvalp af en Dreng" — sagde Unge-Konsulen uvilligt.

Der var noget saa uhyggeligt i den sorte Røg og den mørkerøde Flamme, som saaledes Minut for Minut fik Tid til at vinde Fodfæste og samle Kræfter, uden at et Menneske satte sig til Modværge. Men Gabriel ændsede ingenting; han saa bare det røde Skjær spille opover Skibet, som ragede uendeligt høit op mod den graa Himmel, og afsted for han i rasende Fart opover Skippermarken. Da han saa Skibet i Fare, var Tom Robson hans første og eneste Tanke, og han for ind i Huset, hvor han var godt kjendt.

„Mr. Robson: Tom! Tom! —" raabte han ind i det mørke Værelse, hvor der lugtede som i et gammelt Rumfad, „det brænder — Tom! — Skibet brænder!"

Han famlede sig frem til Sengen og ruskede i Mr. Robson. Idetsamme kom Værtinden — en drabelig Skipperkone — ind med Lys; hun havde netep faaet Tom afklædt paa en Vis.

„Aa nei da! er det Hr. Gabriel! —" sagde hun og trak Nattrøien sammen; „— er der Brand? Mr. Robson!" — raabte hun og hjalp Gabriel at ruske i ham.

„*What is the matter?*" brummede han og vendte Hovedet — forslaaet og blodig som han var.

„Aa—aa nei da!" klynkede Madammen, „han er saa svinagtigt fuld! er det ikke Synd for saadan en pen Mand, at han skal være sligt et Svin! Tom! Tom! — aa Herregud, hvor snyd han er!"

Gabriel slog uden Betænkning Vaskevandsbollen i Ansigtet paa ham. Mr. Robson prustede og blaaste; og idet han reiste sig paa den venstre Arm, svingede han mat med den høire og raabte: „Leve Morten W. Garman! — hip — hip —", men før han kom til Hurra, faldt han om paa Siden og snorkede.

Gabriel gik; der var ingenting at gjøre med Tom. Vinden feiede nedover Skippermarken og drev den tykke Røg fra Beghuset udover Fjorden. Omkring Hovedbygningen var der alt saa lyst som om Dagen, rødlige Striber løb langt udover Markerne, skinnede hist og her i Brystet paa et hvidt Hus, mens det var mørkt opover Skippermarken i Skyggen af det store Skib. Der kom et Blink indover Byen og saa et Drøn, det var Brandskuddene. Oppe fra „Gaarden", henover Markerne, men helst i Alléen fra Byen begyndte Folk at komme springende enkeltvis — to og tre — altid flere — indtil Mængden fra Byen viste sig i Alléen som en tæt sort Masse fuld af hvidrøde Punkter. Da Gabriel kom ned igjen, var han ganske raadløs, han støttede sig mod Havemuren og hulkede høit.

En Mand kom rendende langs Havemuren; det var Adjunkt Aalbom; han kjendte Gabriel og stansede: „Ja er det ikke som jeg siger!" raabte han triumferende, „du er en Laban! her staar han og flæber! — kunde du ikke ialfald lange Vand — dit Drog!"

Da for Gabriel op som greben af en Indskydelse, puffede Adjunkten tilside og løb ned mod Værftet.

„En uopdragen Kanalje —" mumlede Adjunkten, idet han gik videre, for at udsøge sig en god Plads, hvor han kunde se Branden.

— Rachel havde strax følt Trang til at være virksom; men der var intet at gjøre for hende. Saa stod hun da paa Trappen foran Huset og saa Mængden fra Byen strømme til, medens Ilden kastede et stærkere Skjær indover Byveien, som var fuld af Folk.

Pludselig hørte hun en Stemme, hun kjendte: „Afvei — afvei for Sprøiterne! varsko der! Sprøiterne! afvei!“

Folk sprang tilside og ud af Sværmen kom i fuldt Løb to Rækker Mænd, som trak den rødmalte Sprøite i lange Touge. Jacob Worse sprang foran raabende og kommanderende; han hilste flygtigt paa hende, og Sprøiten rumlede over Gaarden. Det slog hende, at hans Ansigt var det eneste, som saa bekymret eller deltagende ud; alle de andre vare ligegyldige, nogle lagde endog intet Skjul paa, at de fandt det at være en herlig Spas med denne Brand. Rachel vendte sig og gik ind.

Imidlertid stod Konsul Garman i Hjørnevinduet mod Nordvest indaf den lille Sal. Beghuset var i fuld Brand indvendigt; Flammerne stod udaf Døren og brændte langs henad Jorden i det smeltede Beg, som randt ud. De tykke Mure vare glohede; han saa Folk trække sig tilbage, naar de kom for nær. Røgen laa saa lavt nede i den stærke Vind, at han ikke saa stort til Folkene og Sprøiterne. Men oppe paa Taget af Materialhuset saa han Onkel Richard og nogle andre Skikkelser arbeide med de vaade Seil.

Materialhuset stod kun faa Favne fra Beghuset og saa tæt indunder Agterenden paa Skibet, at dette var saa godt som fortabt, hvis der gik Ild i Huset.

Konsulen saa, at Seilet blev trukket over, men idetsamme styrtede det murede Tag paa Beghuset, og Ilden slog pludselig høit i Veiret og kastedes af Vinden lige mod Materialhuset. Legationssekretæren og de andre maatte i en Fart ned af Taget paa den anden Side.

Der kom en springende opad Trappen, gjennem Værelserne.

„Far — Far —“ det var Morten, som aandeløs og gjennemvaad styrtede ind. „Far, vi maa have Krudt! — Materialhuset maa sprænges i Luften.“

„Snak! —“ svarede Konsulen tørt, „Huset staar jo lige indunder Skibet.“

„Det er det samme,“ svarede Morten, „noget maa gjøres; hvad Fanden kan det blive til med de gamle Fillesprøiter!“

Unge-Konsulen rettede sig; han hørte Gjenklangen fra saamangen Uenighed mellem dem, det var det nye mod det gamle, og han svarede kort og tørt: „Jeg er endnu Husets Chef. Gaa tilbage og gjør din Pligt — som jeg har ordineret.“

Morten vendte sig trodsigt og gik. Den Idé med Krudtet tiltalte ham, skjønt Ideen ikke var hans. Men en Ingeniør havde staaet bag Morten med Hænderne i Lommen, som Ingeniører pleie at staa; og saa havde han sagt, som Ingeniører pleie at sige: „Ja,

hvis jeg fik raade, skulde det Død og Pine gaa paa en anden Manér."

„Hvad vilde De gjøre?" havde Morten spurgt.

„Krudt!" svarede Ingeniøren — kort og greit, — som Ingeniører pleie at svare.

Det var tungt for Morten at opgive dette Krudt, og han mumlede mange stygge Eder, mens han gik nedad Trappen.

— Da Konsulen atter saa ud af Vinduet, efterat Morten var gaaet, greb han uvilkaarligt fast i det Damaskes Gardin. Thi den Forandring, som var foregaaet i disse Minutter, var altfor afgjørende.

De vaade Seil vare blevne sorte og forkullede i et Secund og pludselig flammede hele den ene Væg af Materialhuset op i gule friske Luer. Henover Taget kastede de sig som Blink i den tætte Røg, og lange Flammer begyndte alt at slikke henunder Fartøiet.

Konsulen vidste, hvad der var i Huset: Drev, Maling, Olie, Tjære — Skibet var redningsløst fortabt — det store Skib, hans Stolthed — mere end nogen anede.

Efter det første overvældende Indtryk begyndte hans Hoved at kalkulere. Tabet var stort — meget stort; Forretningen vilde lammes for en lang Tid, og Huset vilde faa en slem Knæk.

Og dog var det ikke dette, som knugede den lille stive Mand, saa at han næsten følte det i Knæerne. Men dette Skib betød mere for ham end en Pengesum. Det var et Arbeide, han havde fuldført til Ære for „det Gamle" — imod „det Nye" — mod Sønnens Raad med Tanken paa Faderen, næsten under hans Øine — syntes han. Og nu skulde det altsammen gaa saa ynkeligen tilgrunde.

Den store Sprøite fra Byen rak netop saa høit, at den kunde holde Skibets Side vaad til opimod Guldlisten. Men indunder Agterenden kunde Straalerne ikke komme til at virke, og snart hvirvlede der smaa spidse Flammer frem; Konsulen forstod, at der var gaaet Ild i Rorstilken.

Den Del af Skibets Side, som vendte mod Branden, var nu saa hed, at den røg, hvergang den tynde Vandstraale feiede hen over den. Men pludselig blev et stort Stykke bedækket med smaa gnistrende Flammer, som om der var kastet store Masser Bogguld mod Skibssiden, de hvislede henover i det stærke Luftdrag, satte sig fast i lange parallele Striber i det tjærede Drev mellem Plankerne. Vandstraalen feiede det væk; men med ét var det der igjen — et andetsteds — farende — gribende sig fast med tusinde Smaaben løb det helt opover til Guldlisten, forbi den og der — kastede Flammerne sig med et Sæt over Navnebrættet; de forgyldte Bog-

staver stod indi den gnistrende Ild — alle læste det — Konsulen ogsaa — der stod: „Morten W. Garman“.

Det var Gamle-Konsulens Navn — hans Skib — hans Navn — og nu —

„Se paa Unge-Konsulen, hvor bleg han er —“ sagde en blandt Tilskuerne til sin Sidemand.

„Hvor? — hvor er han? — jeg ser ham ikke.“

„Han stod just i Hjørnevinduet; han var bleg som et Lig; mon det var assureret?“

Men Unge-Konsulen laa baglænds paa Gulvet, han havde revet det tunge Damaskes Gardin med sig i Faldet

Jomfru Cordsen kom gjennem Stuerne. Da hun saa ham, stansede hun og trykkede Hænderne mod Brystet; men ikke en Lyd kom over hendes Læber. Et Øieblik betænkte hun sig; saa lagde hun sig paa Knæ, viklede Gardinet løs fra ham og tog indunder med sine lange tørre Arme.

Han var ikke tung, og hun reiste sig op med ham i Armene. Men idetsamme faldt hendes Øine i det store Speil midt foran. Den gamle Dame skjælvede, og det var med Møie, hun holdt sig opreist.

En Hvirvelvind af Erindringer susede gjennem hendes Sjæl: han laa ved hendes Skulder, hun holdt ham i sine Arme — en gammel vissen Mand.

Jomfru Cordsen pressede sine Læber sammen og rettede sig op, og saa bar hun ham som et Barn paa de lange tørre Arme gjennem Værelserne — alle Døre stod aabne — helt ud paa Trappegangen. Her fik hun raabe ned til en af Pigerne, som kom og hjalp hende.

XVIII.

Da Onkel Richard blev fordrevet fra Taget af Materialhuset og forstod, at alt Haab var ude, gik han hen, for at tage fat ved Sprøiterne. Det var somom han døvede sin Smerte, naar han arbeidede, og han pumpede med af alle Kræfter; — af og til saa han op imod Huset og tænkte: „Stakkels Christian Fredrik!“

Jacob Worse ledede Arbeidet; han havde ladet det høie Plankeværk, som omgav Værftet, hugge ned ved Søhusene, for at skaffe Plads for Sprøiterne; der kom Orden i Vandlangingen og det ørkesløse Publikum drev han op i Gaarden. Da han engang løb forbi Onkel Richard, spurgte denne: „Tror De, her er Haab? — Worse!“

„Nei —“ svarede den Anden sagte, „jeg arbeider i Fortvivlelse.“

Legationssekretæren nikkede: „Jeg ogsaa; stakkels Christian Fredrik!“

Idetsamme gik der en Mumlen gjennem Mængden. Alle læste Navnet oppe paa Skibet: „Morten W. Garman“ — det er efter Gamle-Konsulen blev der sagt.

Onkel Richard havde faaet Navnet at vide af Broderen; han saa op, hvor Faderens Navn stod i Guld indimellem de lette Flammer, som spillede opad Siden.

Jacob Worse greb selv Mundstykket paa Slangen, og med et Kast fik han Vandstraalen til at fare saa høit opover, at Flammen sluktes for den Gang.

Men nu forstod alle, at Skibets Skjæbne var afgjort. Og om end der kunde være en og anden, som nok undte Garman & Worse en Smæk, saa var det dog for alle et jammerligt Syn at se det stolte Skib gaa saaledes tilgrunde.

Morten var kommen ned igjen fra Faderen; han stod nu tæt ved Onkel Richard; alle stirrede paa Skibet.

Ilden øgede fra Secund til Secund; med store Smæld kastede Luerne sig helt hen over Taget paa Materialhuset, med hvert Vindkast slog nye Flammer op og der blev hedt ved Sprøiterne. Jo høiere Ilden bragede desto stillere blev der blandt Mængden, ingen Kommando, ingen Raab af Opmuntring mellem Søfolkene, Pumpeslagene faldt ikke længer saa taktfast, selv Jacob Worse syntes at have tabt Modet.

Da raabte en liden Gutunge fra *west end*, som var krøbet op i Riggen paa en Jagt udfor et af Søhusene: „Hu' sige! — hu' gaar! Hurra! hu' gaar!“

Gjennem Mængden gik der en Mumlen af Uvilje over denne stygge Spøg; — men se! det ser jo næsten ud somom — se dog! det øger blandt Mændene — Raab, Tvivl — jo! — nei! — hun gaar! — Skibet gaar! — ingen pumper længer — aandeløs Spænding; men hurtigt voxer der en Larm af Stemmer udover Værftet, opover Gaarden — brusende høiere og høiere, indtil et Brøl, et jublende Skrig af Hundreder — Gutter, Fruentimmer, voxne Mænd — alle raaber, de ved ikke hvad — bare en stor, stormende Jubel!

Thi se — Skibet gaar! den store sorte Kolos sætter sig i Bevægelse; Tomme for Tomme med øgende Fart glider det mægtige Skrog ud gjennem Ilden. Den blanke Side forsvinder Stykke for Stykke i Røgen, det blinker i den gyldne List, — og høit — som

i Triumf løfter Bougen sig mod Himlen, idet Agterenden duver dybt ned i Søen.

Det hvislede og spragede, somom man havde kastet hundrede gloende Jern i Vandet, da den brændende Agterende borede sig dybt ned i Bølgerne, de skyllede opover Siderne, helt ind under Agterspeilet, og de lette Flammer, som for langs Skibssiden, sluktes i det stærke Luftdrag.

Vinden, som fik bedre Magt, da Skibet var borte, kastede sig ned i Ilden; den slog ud langsmed Jorden og skjulte som et bølgende Tæppe af Flammer kantet med Røg — Skibet, der gled udover Havnen.

Og midt paa Pladsen, hvor det havde staaet — den var saa stor nu, da den var tom — stod en liden Flok krogryggede, tjærebredte Mænd og tørkede sig i Hovedet med Huerne. Men midt iblandt dem saaes en høi, smekker Gut — blussende rød i Skjæret af Ilden.

„Gabriel! —" raabte Onkel Richard. „Gabriel! —" gjentoges der rundtomkring. Legationssekretæren banede sig Vei henimod ham, Mængden fulgte, men stansede — ladende en ærbødig Ring aaben omkring Dagens Helte.

Onkel Richard omfavnede Gabriel, derpaa vendte han sig og raabte:

„Leve Gabriel Garman! — Hurra! —" han vilde svinge med Hatten, men opdagede, at han var barhodet.

„Hurra! —" raabte Mængden, saa det dundrede; man var netop i Humør til at raabe høit.

„Hurra — for Tømmermændene! —" raabte Gabriel; hans Guttestemme sprang op i Discant midt i Ordene; men det var ligegodt; der blev raabt et vældigt Hurra for Tømmermændene, saa for Skibet og for Firmaet — der var et Skraal og en Jubel uden Ende.

„Kom nu med mig —" sagde Gabriel til Folkene, „Far vilde trakteret Jer med Frokost; men nu faar det blive en Kveldsmad."

Alle Tømmermændene mumlede og lo over denne Vittighed; men endnu bedre blev det, da „Kandidaten" tilføiede: „De har s'gu fortjent en Frokost ogsaa."

Dette syntes dem saa over al Maade vittigt, at de lo saa det klukkede i dem, og det om „Kandidatens" Frokost blev et Mundheld blandt dem og deres Efterkommere.

Imidlertid brændte Materialhuset og alt, hvad der fandtes af brændbart paa den yderste Kant af Værftet. Ilden begyndte endogsaa at æde sig opefter Renderne. Men der var ingen, som brød sig stort om det — Skibet var reddet! det var det vigtigste, og

Vinden stod fra Land. Morten fik travelt med at ordne Vagthold for Natten, Sprøiterne blev staaende parat, om Vinden skulde springe om.

— De gik opover mod Huset Arm i Arm — Onkel Richard og Gabriel, og denne maatte fortælle, hvorledes det hele var gaaet til. Gabriel havde truffet Skibstømmermændene samlede indunder Skibet, og saa var han pludseligt begyndt at kommandere —

„At kommandere! —" raabte Onkel Richard, „du er en Fandens Gut — Gabriel!"

Saa drev de Renden under, slog Karret væk og kilede det hele op; Støtterne blev tagne i en Fart, Begmanden tog den sidste helt agterud i Ild og Røg — og saa gik Skibet netop i sidste Øieblik. Den Ros skulde ialfald Tom Robson have, at alt var parat og i fortræffelig Stand.

Rachel tog imod dem paa Trappen. Hun gik lige hen til Onkel Richard og hviskede ham i Øret: „Vær rolig Onkel! — lad os ikke ødelægge Aftenen for Gabriel. Far har faaet Slag, han ligger derinde; Doktoren er der."

Legationssekretæren gik ind uden at sige noget; men Rachel tog sin Broder om Halsen og sagde: „Du er flink Gut — Gabriel!"

„Gut! —" sagde Gabriel.

„Eller Mand! — det skal jeg sige herefter," svarede Rachel med et Smil, „hvor har du dine Folk?"

De var lige bagefter. Rachel delte ud fra Kjøkkenet Øl, Vin, Pølse, Spegekjød, fint Brød og en Mængde Ting, saa at Gabriel lo og sagde: „Du er meget flottere end Jomfru Cordsen. Jeg er vis paa, at Kyllingerne skulde været til Ballet."

Ja — det var ogsaa sandt — Ballet! — Rachel blev tilslut saa forpint ved at se Gabriel gaa saa munter og glad, at hun ikke kunde holde det ud længer; „Du Gabriel! her bliver nok ikke noget Bal imorgen. Far er bleven syg."

Gabriel behøvede ikke at spørge, han saa, at det var alvorligt. Folkene stod foran Trappen belæssede med gode Sager, uvisse om, hvor de skulde gaa hen.

„Kom, lad os gaa ned igjen paa Værftet —" sagde Gabriel, „der er vi for os selv og varmt er der ogsaa."

Rachel kunde høre paa hans Stemme, at Graaden sad ham i Halsen, og hun tænkte uvilkaarligt paa, hvor han med en Gang var bleven voxen.

Huset var styrtet sammen, men det brændte endnu i Grunden. Værftet var — takket være Mr. Robson saa ryddigt, at Vagten ikke havde vanskeligt for at holde Ilden begrænset. Over Midnat

flauede Vinden af, og de tykke Røgskyer steg høit op og drev langsomt ud over Fjorden.

Da Skibet løb af Stabelen, skar det tvers paa Vinden et Stykke udpaa og ragede ombord i en gammel Brig til Firmaet. Og hele Natten udover var der Raab og Opsang af de utallige Frivillige, som var ude for at klare Skibene og fortøie det store nye.

I en liden hyggelig Kreds sad Skibstømmermændene paa Værftet saa nær Branden, at de kjendte Varmen. De havde faaet meget mere end de kunde lægge i sig, og Vagtfolkene kom stundom hen og blev trakterede.

Det eneste Skaar i deres Glæde var, at Gabriel ikke kunde være med; han havde tilslut sagt, at Konsulen var syg, og saa maatte han vel være i Huset; for Ingen skulde komme og sige, at Gabriel var stolt! Saa drak de hans Skaal og saamange andre Skaaler, som de kunde finde paa — i den uvante Vin, til den fine Mad, indtil de slet ikke kunde mere.

Levningerne delte de ved at „blinde" — ganske som naar de delte Spaanhougerne, og lo sig halvt ihjel over den Komedie.

Derpaa vandrede de alle hjemover mod *west end* med Pølser og Flasker og Kyllingben og alt godt. Solen kom just over Fjeldkanten østenfor Byen og skinnede i alle de smaa Ruder, somom hele *west end* var illumineret.

Den Morgen var der vist ikke en eneste Kone, som skjændte paa sin Mand, fordi han var lidt paa en Kant. Der blev en Spisen og en Drikken og en Snakken og en Løben i Trapper og fra Hus til Hus. Ungerne sad overende i Sengen — blændede af Sollyset og proppede sig med Pølse — endnu halvt uvisse, om det var virkelig, tilforladelig Pølse, de aad, eller om det hele bare var en deilig Drøm — saadan som de Sultne stundom kunne drømme den.

Solen skinnede udover Sandsgaardsbugten, hvor det nye Skib laa fortøiet med Trosser paa kryds og tvers, og Lystigheden fra *west end* lød langt udover Søen.

Men hjemme hos Begmanden laa Marianne og talte i Vildelse, Nabokonen sagde, hun havde „Feberen"; og Anders selv sad med et Tørklæde om Hovedet; han havde forbrændt sig paa den ene Side af Ansigtet.

— Byfolkene kom efterhaanden hjem; nogle lod, somom de ikke saa Solen og gik tilsengs; andre blev oppe og gik og gabede hele Dagen. Over den halve By havde været ude i Sandsgaard eller ialfald oppe paa Høiderne, for at se Ilden.

En af de faa, som ikke havde iagttaget Branden, var Væggelusen. Da han skiltes fra Svensken oppe i Skippermarken, gik han

lige til Byen. Ved de første Huse mødte han Folk, som løb udover, og saa døv som han var, hørte han dog tydeligt de to Brandskud. Da han gik forbi Kirken, saa han, at Døren var aaben og inde i Klokkerummet stod en Lygte paa Gulvet. Væggelusen saa Benene af en Mand vexelvis gaa tilveirs og komme ned igjen, krumme sig og gaa tilveirs igjen. Heraf uddrog han den Slutning, at der klemtedes med den store Klokke.

Han lagde nøie Mærke til, hvad Klokken var paa Kirkeuhret, og han gik allerede og gjorde op med sig selv, hvorledes han skulde svare Politimesteren; thi det anede ham, at han vilde komme paa Brandforhør. —

XIX.

Konsul Garman laa i Sengen, det var tre Dage efter. Den venstre Side var endnu næsten fuldstændig lam; men Doktoren mente, det kunde rette paa sig, siden Patienten havde overstaaet de første Dage.

Konsulen havde ikke talt et Ord; men han bevægede Øinene, især det høire, det venstre laa halvt igjen og Munden var skjæv.

Onkel Richard sad altid ved Sengen og stirrede paa Broderen, indtil deres Øine mødtes, da saa han iveiret med en Mine, som skulde være ubekymret. Thi Doktoren havde sagt, at den Syge maatte ikke komme i Bevægelse.

Naar Legationssekretæren var alene med den Syge, var han altid ræd for, at denne skulde begynde at tale; men somom Konsulen just havde ventet paa det, begyndte han netop en Dag, da Doktoren var gaaet. „Du Richard,“ sagde han utydeligt, — „der maa gjøres en Del Forandringer —“

Se saa! — nu begynder det! tænkte Legationssekretæren.

Konsulen ventede lidt, før han fortsatte: „Det var et stort Tab —, som vil ramme os alle; Skibet var uassureret —“

„Ja — ser du — Christian Fredrik! —“ svarede Onkel Richard i en upassende let Tone, „det er dog ganske besynderligt, hvad der saadan — hm! saadan kan hænde — for Exempel med et Skib “

Konsulen saa paa ham.

Hvorledes skal dette gaa? tænkte den anden og saa sig om efter Hjælp.

„Hvad mener du med det? Richard! —“

„Ja — ja — ja! — det er dog en Pokkers Gut — den Gabriel —“ sagde Legationssekretæren og prøvede at smile, „— ikke

just i Skolen — mener jeg, men saaledes — for Exempel paa Værftet.“

„Hvad er det med Gabriel?“ — spurgte Konsulen hurtigt.

„Med Gabriel? — ingenting med Gabriel — andet end godt — udmærket godt! — hvor kan du tro —“ — i dette Øieblik kom Rachel ind, og Onkel Richard udstødte et Suk af Lettelse.

Rachel saa strax, at Faderen havde talt og gik hen til Sengen.

„Fortæl mig det hele, Rachel! —“ sagde den Syge.

„Jeg skulde gjerne fortælle dig altsammen Far! — thi det er bare godt alt; men jeg er ikke vis paa, om du kan taale en Overraskelse — en glædelig Overraskelse —“ hun saa ham roligt ind i Ansigtet, mens hun talte.

Den Syge blev utaalmodig, og Rachel fortsatte, idet hun greb hans høire Haand: „Ser du — Skibet var færdigt til at gaa — ganske færdigt — og saa gik det — i rette Tid — før det brændte — forstaar du — ud i Vandet — og nu er det reddet og alt godt —. Se saa Far! — nu ved du det hele.“

„Men Gabriel? —“ sagde Konsulen og saa paa Broderen.

„Det var Gabriel, som ordnede det hele, for Tom Robson kom ikke,“ sagde Rachel.

„Fuld — ser du! pærefuld — laa i Sengen — døddrukken — forstaar du —“ forklarede nu Onkel Richard med Tegn og Gebærder.

„Se saa Far! nu skal du ikke spørge mere,“ sagde Rachel afgjørende; „nu ved du alt.“

Faderen saa paa hende, og hun kjendte et svagt Tryk af hans Haand.

Derpaa tog Rachel Onkel Richard med sig ud af Sygeværelset og forbød ham at komme der alene, hvilket han fandt saare rimeligt. —

— Jomfru Cordsen havde travle Dage baade med den Syge — han vilde ikke have andre end hende og Rachel om sig —, og med at bringe det store Hus i Orden igjen efter Forberedelserne til Ballet. Men den gamle Dame fik i denne Tid høie Tanker om Frøken Rachel.

— Præsten Martens havde ikke talt alene med Madeleine siden sit Frieri. Men i disse Dage af Ængstelse og Spænding, kom han meget ofte til Sandsgaard — Fru Garman laa tilsengs, man vidste ikke ret hvorfor —, og saa traf det sig flere Gange, at ingen andre end Madeleine var i Stuen, naar han kom.

I Førstningen var hun meget sky og forknyt, men da hun mærkede, at han ikke i mindste Maade var fortørnet, syntes hun, det

var smukt af ham. Han var dog den, der viste hende mest Venlighed; thi hendes Fader havde ikke Tanke for andet end den Syge. —

En af de følgende Dage, da Konsulen havde ligget en lang Stund stille, sagde han til Rachel: „Lad Gabriel komme ind til mig."

Faderen rakte ham den høire Haand, som han nu kunde bevæge lidt lettere: „Tak — min Dreng! — du har sparet os for et stort Tab, og vist dig som en Mand. Dersom det er saaledes, som jeg hører af Rachel, at du fremdeles ønsker at opgive dine Studier —"

„Hvis du ikke forlanger det — Far! —" stammede Gutten.

„Du skal faa reise til Handelsakademiet i Dresden og indtræde i Firmaet, naar du er færdig."

„Far — Far! —" raabte Gabriel og bøiede sig over hans Haand.

„Se saa — se saa — min Dreng; — lad mig se, du lærer at arbeide, saa der kan blive noget af dig. Og saa maa du gjøre mig den Tjeneste at finde paa et andet Navn — Skibet skal skifte Navn" — sagde Konsulen sagte.

Den store Ære overvældede Gabriel; men med en pludselig Idé raabte han „Phønix!"

Konsulen smilede svagt ved den høire Mundvig: „Nuvel! — lad det hede Phønix. Vil du besørge Navnebrætterne."

Da Gabriel kom ud, traf han Jomfru Cordsen. Han kastede sig om Halsen paa hende, klemte og kyssede hende, medens han gjentog: „Phønix! — Dresden! — Firma!"

„Hvalp!" skjændte Jomfru Cordsen og sprællede imod, skrige gik ikke an; men „Hvalpen" var hende for stærk, og den gamle Dame overlod sig til sin Skjæbne.

Endelig løb han videre, og Jomfru Cordsen rettede paa sin Kappestrimmel, idet hun sagde ved sig selv: „Det ligger dem i Blodet allesammen."

Men da Gabriel løb over Gaarden og gav den tykke Kjøkkenpige Bertha et venskabeligt Slag paa Enden, slog den gamle Dame Hænderne sammen og raabte: „Ih — men Jøsses — Bitterdød! han bliver den værste af dem alle!"

— Konsulen havde flere lange Samtaler med sin ældste Søn, og Morten satte et værdigt Ansigt op, naar han viste sig for „Folkene". Det var med en underlig Følelse, han sad i den gamle Armstol i Kontoret paa Sandsgaard.

Fanny saa lidet til ham og savnede ham endnu mindre. Forholdet til Delphin havde faaet en Magt over hende, som hun aldrig

før havde været grebet af, og hun kjæmpede med alle sine Midler, for at beholde ham.

Men fra den Dag, Delphin havde opdaget, at Madeleine kjendte hans Forhold til Fanny, blev dette Forhold ham næsten en Plage. Han vilde bryde, men kunde ikke; heller ikke havde han Mod til med en Gang at reise fra det hele; og saaledes slæbte han sig videre i det gamle Spil — træt af at lyve, skammende sig, — men uden Kraft til at slutte.

Og mangen Gang, naar Samtalen mellem dem gik istaa, var det somom han følte, at hun vidste, hvorledes han havde det, somom den fælles Hemmelighed raabte til dem; men Fanny lo, kyssede ham og snakkede, snakkede hurtigt for at overdøve det. —

— En Ting forundrede Alverden sig over, og det var, hvor lunkent man drev paa Opdagelsen af Brandstiftelsen; thi at Ilden var paasat, tvivlede ingen om.

Vistnok blev der optaget et Par Brandforhør med lange Mellemrum; men der kom ingenting for Lyset. Det var nu forresten ikke saa underligt — mente de fleste — naar man gav sig til at forhøre gamle Kjærringer og Gutunger fra *west end*, medens man lod de mistænkte gaa uspurgte.

Anders Begmand havde jo været indkaldt; men Politimesteren eragtede, at han „paa Grund af Legemssvaghed og manglende Begreb" ikke kunde afhøres som Vidne, og derved blev det.

Væggelusens Anelse gik ikke i Opfyldelse, hverken han eller Svensken eller Martin blev indkaldte, og efter et Par ildesindede Skumlerier i Avisen døde Sagen hen og blev glemt.

Ude i *west end* — ja inde i Byen ogsaa blandt simple Folk blev der smilet saa smaat og nikket hemmelighedsfuldt med Hovedet. De kunde nu ellers sige, hvad de vilde om Garman & Worse; men den Ros skulde Firmaet have, at de ikke brugte at bringe sine Folk i „Omstændigheder". Og siden det nu gik saa heldigt med Skibet, saa var det ikke mere at rode op i. Alle vidste jo, hvad der engang var hændt Marianne, saa nu kunde det være kvit og gaa op i op. At Politimesteren satte sig i Stolen og saa alvorlig ud, og spurgte og grov, somom det gjaldt at komme rigtig tilbunds — det kunde jo være vel nok — for en Ordens Skyld. Men det var dog noget, som alle vidste, at tilslut gik det, som de fine Folk vilde have det; og naar Garman & Worse ikke vilde, at der skulde findes noget, saa maatte det være Fanden til Politimester, som skulde finde noget alligevel.

Mangengang kunde det være skidt nok — dette; men denne Gang var det jo heldigt. Og deraf kunde man lære — hvis der

endnu var nogen, som ikke vidste det —, at det er godt at holde sig tilvens med „de Fine", — selv om det skal koste noget.

Men ingen vilde længer have noget at bestille med Martin. Han var sluppen fri for Politi og Dom — de store Fællesfiender —; men han var alligevel en mærket Mand blandt Sine; og hans Venner betydede ham uden Omsvøb, at nu gjorde han bedst i at pakke sig af Landet jo før jo heller. —

XX.

Unge-Konsulen maatte dø. I fjorten Dage var det gaaet op og ned med ham. Stundom syntes det, somom den høire Side skulde seire; men saa fik den venstre igjen Overtaget og stærkere hver Gang.

Jomfru Cordsen hørte Doktoren sige til Legationssekretæren: — „kanske nogle Timer endnu, men han lever ikke Natten over."

Den gamle Dame gjorde en Tur gjennem Sygeværelset og gik saa ovenpaa. I hendes Værelse var der lunt og gammeldags. Tæpper og Klædelidser, laasede Skuffer, ingen løse Smaating laa omkring, — alting tæt, velforvaret og hemmelighedsfuldt.

Der kom en Lugt af rent Tøi og tørrede Lavendler, da hun aabnede Chatollet, og i den lille hemmelige Skuffe — bagom en Bunke stivede Natkapper — laa der forsigtigt indpakket et Miniaturportræt i sort Ramme.

Det var en ung Mand i grøn Snorefrak med bred Fløielskrave. Haaret var rødligt og rullet frem efter den Tids Mode i store Bukler foran Ørene; Øinene vare blaa og klare, og Undermunden en liden Smule fremskudt.

Jomfru Cordsen sad en lang Stund og stirrede paa Billedet, og Taare efter Taare dryppede ned til de andre Hemmeligheder, som forvaredes i det gamle Chatol mellem Tøi og tørrede Lavendler. —

— Onkel Richard sad og stirrede paa Broderen. Doktorens Ord havde taget alt Haab fra ham, og alligevel kunde han ikke forstaa, at det var muligt.

„Det er snart forbi med mig — Richard!" — sagde den Syge ganske svagt.

Legationssekretæren lagde sig ned ved Sengen, og efter en liden Kamp brød han ud i Graad og lagde sit Hoved ned paa Tæppet.

„Her ligger jeg saa stærk og sund —" hulkede han, „og saa kan jeg ikke gjøre et Gran for dig! — jeg har aldrig været dig til andet end Plage og Bryderi!"

„Snak — Pirre!“ svarede Konsulen, „du har været mest for mig i Livet — du og saa Forretningen. Men jeg har noget at bede dig om Tilgivelse for, før jeg dør —“

„Du? —“ Onkel Richard troede, han talte over sig, og saa op.

„Ja ser du —“ sagde Konsulen og der gled noget som en Skygge af et Smil over de halvt stivnede Træk, „jeg har narret dig; — du har ingen Vexler — Richard! — det var bare Spøg — er du sint paa mig?“

Om han var sint! — han lagde sit Ansigt ned igjen paa den visne Haand, og som han laa der og smaajamrede sig med det krøllede Hoved nede i Puderne, lignede han en stor lodden Newfoundlænder.

Doktoren kom ind: „Men Hr. Konsul — det gaar paa ingen Maade an, at Legationssekretæren ligger saaledes, det besværer Deres Aandedræt; — dersom De ikke —“

„Min Broder —“ afbrød Unge-Konsulen med noget, der mindede svagt om Kontorstemmen, „min Broder Legationssekretæren skal ligge netop der, hvor han ligger.“

Derpaa tilføiede han med Anstrængelse: „Vil De hente Familien.“

Doktoren gik. Lidt efter drog den Syge et langt Pust og sagde: „Farvel — Pirre! — og Tak for alt ifra vi var smaa —“ det var vel første Gang Konsul Garman citerede Digt — — „al Burgunderen skal du have — alt er ordnet — jeg skulde gjort det rigeligere — men —“ og der kom en liden Trækning i Ansigtet, som-om det kunde være en mat Efterligning af den Bevægelse, hvormed han pleiede at lægge sin Hage tilrette i det stive Halsbind, idet han langsomt og næsten uden Lyd sagde: „men Huset er ikke længer, hvad det har været!“

Det var de sidste Ord, han sagde; thi før Doktoren fik hentet de andre ind i Sygeværelset, var Unge-Konsulen død — rolig og korrekt som han havde levet —

XXI.

Samme Formiddag gik Gustaf Oscar Carl Johan Torpander udover Sandsgaardveien. Han gjorde sig en Frimandag, hvilket ellers ikke var hans Vane.

Paa Hovedet bar han en høi graa Filthat af det Slags, som man kaldte Konkurshatte. Hattemageren havde forsikret ham, at den oprindeligt var gjort til Grosserer Morten Garman, men at den var

bleven en Smule for liden. Derimod passede den akkurat til Torpander, og han kjøbte den — saa dyr som den var — og tænkte idetsamme, at det dog var et underligt Træf, at han just idag skulde bære en Hat, som Morten Garman havde vraget.

Vaarfrakken var ogsaa kjøbt for Anledningen, den var ikke ganske ny, men den havde en sjelden, lysebrun Farve. Buxerne var det daarligst med; men Frakken var saa lang. Torpander kunde nok have kjøbt Buxer ogsaa; men han vilde ikke gribe for dybt i sine Spareskillinger, før han fik se, hvorledes det gik ham idag. Gik det ham godt, skulde hun have alt, hvad han eiede; og gik det ham galt, vilde han reise hjem til Sverige; han holdt det ikke længer ud.

Og meget Haab havde han — sandt at sige — ikke — der han gik. Rygtevis havde han hørt, at Marianne var syg, kanske var hun ogsaa ulykkelig for den Skam, Martin havdeført over Huset. Og naar han just friede i denne Tid, kunde det kanske gjøre et godt Indtryk; — og dog? — det var en altfor svimlende Lykke — tænkte Bogtrykkersvenden.

Det var en fin Solskinsdag og den lange lysebrune Skikkelse gik hurtigt udover — bevægende ubevidst sine Arme, alt eftersom han øvede sig paa sit Frieri. I den venstre Frakkelomme med Snippen hængende udenfor havde han et Silkelommetørklæde — det havde længe været hans Drøm — orangegult med lyseblaa Bord.

Det var ikke Meningen at bruge det til nogensomhelst Fugtighed — dertil havde han et rødt Bomuldslommetørklæde med Abraham Lincolns Portrait; men med Silkelommetørklædet figurerede han. Hvergang nogen kom imod ham i Alléen, som han gad vise sig for — og det var jo de fleste — trak han det skinnende nye Tørklæde frem og førte det varsomt opimod Ansigtet, lagde det saa ned igjen og frydede sig overmaade ved at føle Silken med bittesmaa Kløer gribe fat i den haarde Hud paa Indsiden af hans Fingre.

Ved Værftet traf han Martin, som kom hurtigt indover.

„Er din Søster hjemme?“ spurgte Torpander.

„Ja — du træffer hende hjemme,“ svarede Martin med et stygt Smil; og Torpander gik videre udover *west end*.

Men i selve Gaarden ved Sandsgaardshuset mødte Martin Præsten Martens, der kom gaaende fra Byen i Samarie og Krave.

Martin lettede paa Huen: „Vil Præsten komme hjem til Søster min? — hun ligger for Døden.“

„Hvem er din Søster? —“ spurgte Præsten.

„Marianne — Sønnedatter til Anders Begmand.“

„Aa — ja — jeg husker hende!“ — svarede Præsten, han

kjendte hele Historien, „men jeg kan nok ikke komme strax. Jeg skulde først indom her; Konsul Garman ligger nok ogsaa paa sit yderste. Men efterpaa — min Ven! — efterpaa —"

„Aa — ja! jeg kunde tænke det —" mumlede Martin og vilde gaa.

„Vent lidt — unge Mand! —" raabte Præsten, „hvis du tror, at det haster, vil jeg gaa til din Søster. Det er jo det yderste Hus, ikke sandt?" dermed gik han forbi Sandsgaardshuset og udover mod *west end*.

Martin stod igjen forbauset, næsten skuffet. Men Præsten fortsatte roligt sin Vei, der var besværlig nok udover mellem Hytterne. Fillede Unger laa iveien for ham, Piger og Kjærringer stak Hoderne ud og gloede paa ham, et lidet Kompani af Gutter, som laa og grov i Stranden, raabte Hurra for ham; der lugtede Fattigdom og Svineri, hvor han vendte sig.

— Da Torpander ikke fik nogen Besked af Anders Begmand, som han traf sammenkrøbet i en Krog af Stuen, gik han ovenpaa og bankede paa Mariannes Dør. Der blev ikke raabt kom ind, og han glyttede paa Døren.

Den stakkels Mand — han blev saa forfærdet, at han neppe kunde staa paa sine Ben. Der laa hun — hans elskede Marianne! Munden halvaaben og stønnende hurtigt — aa saa hurtigt! Kinderne vare hule og blaahvide, og i de mørke Fordybninger om Øinene stod der tæt af smaa Svedperler. Han havde ikke havt nogen Anelse om, at det var kommen saa vidt, — og han kom paa Frieri!

Marianne slog Øinene op; hun kjendte ham, han var vis paa det; thi hun smilede svagt; det var hendes velsignede Smil; men Tænderne vare blevne saa underligt store. Tale kunde hun ikke længer; men de store Øine gik flere Gange fra ham og hen til Vinduet, og han troede tilsidst, at hun bad om noget.

Torpander stillede sig ved Vinduet — det var et nyt, Tom Robson havde besørget — og lagde Haanden paa Krogen. Hun smilede igjen og da han aabnede Vinduet, kunde han se paa hende, at hun takkede ham.

Middagssolen skinnede ned mellem Fjeldet og Husvæggen og faldt skraat indover den nye Vinduskarm og et Stykke bortover Gulvet. Inde i Byen ringede Klokkerne for en Begravelse og Lyden slog mod Fjeldsiden og faldt dæmpet og blødt ind i Kammeret.

Marianne vendte sig mod Lyset og hendes Øine bleve vidunderlig klare, en fin Skygge af rødt steg endog op i hendes Kinder, og Torpander havde aldrig set hende saa deilig.

Da Præsten Martens traadte ind, blev han ligesaa overrasket ved den Syges Udseende som Torpander var bleven, men paa en anden Maade. Hun kunde umuligt være saa nær Døden, og han kunde ikke lade være at føle en liden Uvilje mod Martin, som i den Grad havde overdrevet Søsterens Tilstand og kanske bevirket, at Præsten kom for sent til Konsul Garmans Dødsleie. Heller ikke ligte han den lysebrune Karikatur, som uafladeligt bukkede for ham, og muligens blandede der sig noget af alt dette i de Ord, han nu henvendte til den Syge.

Præsten tog Plads midt foran Sengen saaledes, at han skjulte Vinduet for Marianne; hendes store Øine hvilede paa ham. Han vilde ikke være stræng, men den Kvinde, han saa for sig, var jo falden. Ved Slutningen af et saadant Liv var der al Grund til at tale alvorligt om de onde Lyster og Syndens haarde Følger.

Mariannes Øine begyndte at gaa uroligt omkring, fæstede sig atter ved Præsten og gled saa hen paa Torpander. Hun gjorde en Anstrængelse med Hovedet og vendte Ansigtet til den anden Side.

Det var ikke Præstens Mening at slutte sin Tale uden ogsaa at vise Forsoningen over et saadant Liv; og medens han talte videre om Anger og Tilgivelse, kom Nabokonen ind; hun havde været hjemme og spist Middag.

Konen stillede sig ved Foden af Sengen; men da hun fik se Mariannes Ansigt, sagde hun: „Om Forladelse, Hr. Pastor! — hun er død."

„Død? —" raabte Præsten og reiste sig hurtigt op; „det var dog mærkværdigt —" han tog sin Hat, sagde Farvel og gik.

Konen tog den Dødes Hænder og foldede dem pent sammen; derpaa stak hun Armene ind under Tæppet og rettede Benene ud, forat Liget ikke skulde stivne med krumme Knær.

Munden stod lidt aaben, hun lukkede den; men Hagen faldt ned igjen. Torpander forstod, hvad Konen saa sig om efter og rakte sit Silketørklæde frem — og hvor glad var han ikke nu, fordi han ikke havde brugt det.

Konen betragtede det mistænkeligt; men da hun saa, at det var rent, lagde hun det sammen til et smalt Bind og bandt det om Mariannes Hoved.

Torpander stod og saa det lille udtærede Ansigt i Rammen af hans smukke Silketørklæde, og det syntes ham, somom han dog tilslut fik nogen Andel i hende. Hendes sidste Smil, hendes sidste Blik havde han faaet, og til Gjengjæld havde hun modtaget den første og sidste Gave fra ham. Naar alt kom til alt, havde hans Frieri faaet den bedste Udgang, han overhovedet kunde vente;

han bøiede sit Hoved og græd stille i Abraham Lincolns Portrait.

Begmanden kom op og satte sig til at stirre paa Liget; siden hin Ildebrand havde han været ligesom fra sig selv.

„Skal jeg gaa til Zacharias Snedker og bestille Kisten? —“ spurgte Nabokonen.

Men da hun ikke fik noget Svar, gik hun og bestilte Kisten paa egen Haand; den skulde vel ikke være finere end almindeligt for *west end*'s Folk. —

— Imidlertid skyndte Præsten Martens sig indover; han medtog et ubehageligt Indtryk fra Mariannes Død, som lagde sig til hans forrige Misstemning.

Kjærringer og Piger vare igjen paafærde overalt; en Præst i *west end* var en stor Mærkværdighed. Guttekompaniet kom marscherende opover; de havde fundet en død Kat i Stranden, som den ældste af Gutterne drog efter sig. Tilslut kom der en liden Tingest — han var ikke høiere end en Skaftestøvle, — med Moderens Træfler og en Papirpose paa Hovedet. Den hele Flok var i en stolt Stemning og sang med skingrende Stemmer Fædrelandssangen efter den vittige Version, som var i Brug ude i *west end*:

„Ja vi elsker dette Landet,
Jamen gjør vi saa!
Den som siger noget andet,
Han skal Juling faa!“

Præsten maatte lige forbi den lille Bande, Sangen skar ham i Ørene; Katten, som han ogsaa fik et Glimt af, var halvraadden, saa Skindet hang i Filler om den. Præsten Martens trykkede sit Lommetørklæde for Munden; han var bange for, at den usunde Luft kunde være skadelig for hans Helbred.

Saa fort som det lod sig gjøre i Samarie og mellem Sølepytterne, skyndte han sig ud af *west end* og naaede op til Hovedbygningen. Men han kom for sent.

Konsulen var død for en halv Time siden, og Præsten Martens begyndte at gaa indover mod Byen. Varmt var det i den lange sorte Dragt og det var allerede en god Stund efter Middagstid.

Madam Rasmussen løb ham imøde: „Men bedste Hr. Pastor! — Maden! — Klokken er halv tre! — hvor De ser medtaget ud!“

„Lader os glæde os — Madam Rasmussen —“ svarede Præsten med det stille Smil, „naar vi stedes i haarde Prøvelser.“

— Det var dog en velsignet Mand — den Pastor Martens. Hvor god og venlig han saa ud, som han sad der ved Middagsbordet; ingen skulde ane, at h a n bar Paryk.

Madam Rasmussen bestemte sig til at brodere nogle Puder til at lægge i Vinduskarmen; thi Kapellanen taalte ikke Træk. —

XXII.

Konsul Garmans Død vakte megen Bevægelse i Byen. Den mærkelige Begivenhed med Skibet var allerede Stof nok til flere Ugers Snak, og nu kom dette Dødsfald til med alle dets nærmere Omstændigheder og mulige Følger; — der var en Snakken og en Fortællen, saa det formeligt summede over den hele By.

Grossererne blinkede saa smaat til hverandre. Den Gamle ude i Sandsgaard havde været dem tung at trækkes med; nu blev her mere Alburum, og Morten var ikke farlig.

Forberedelserne til Begravelsen vare storartede. Liget skulde føres fra Sandsgaard og indsættes i Kirken. Der vilde Provsten Sparre holde en Tale, og Kapellanen skulde forrette Begravelsen paa Kirkegaarden.

Alle Korporationer skulde møde op med sine Faner, Borgermusikken holdt Øvelser til langt paa Nat; — der var et Styr som til syttende Mai, og der var dannet en formelig Festkommité.

Jacob Worse var ikke med paa alt dette. Han sørgede oprigtigt over Konsulen, der altid havde været næsten som en Fader mod ham.

Fru Worse ærgrede sig mere end hun sørgede. „Det var skidt — jagu var det skidt!" — mumlede hun, „at den Gamle skulde dø. Han vilde have Partiet istand, for det var da en fornuftig Mand; nu er der ikke andet end Kvindfolk derude, — for den Legationstingesten er nu heller ikke stort andet end et Fruentimmer! — hm! — hm! —" tænkte den gamle Frue, „at den Rachel, som havde slig en klog Far, ikke har bedre Forstand!"

— I det Garmanske Hus paa Sandsgaard var der øde og stille fra øverst til nederst. Liget laa ovenpaa i den lille Sal mod Nord og der hang hvide Gardiner for alle Vinduerne i anden Etage.

Ikke en Lyd hørtes uden de ensformige Skridt af en, der gik uafladeligt gjennem de tomme Værelser.

Saaledes havde Onkel Richard gaaet hver Dag, siden Broderen døde — rastløs fra Ende til anden i Stuerne ovenpaa, frem og tilbage i den store Dansesal, af og til ind til Liget, saa atter frem og tilbage, ud og ind den hele Dag til langt ud paa Natten.

— Rachel sørgede over Faderen saa dybt, som hun neppe selv havde troet muligt, mens han levede. Men der var foregaaet et

Omslag i hendes Sind i den sidste Tid. De store Fordringer, hun altid havde stillet til andre, vendte hun nu mod sig selv, og hun indsaa, hvormeget hun havde at rette paa. Det blev hende ogsaa klart, at det hovedsageligt var hendes egen Skyld, at Faderen var forblevet hende saa fremmed. Først under Sygdommen havde de begge forstaaet, hvormeget de havde tilfælles, og hvad de kunde have været for hinanden. Nu var det for sent, og hun saa trøstesløs fremover i sit unyttige Liv; thi Jacob Worses Raad var der ingen Mening i. —

Dagen før Begravelsen sad Madeleine i Havestuen; det var en raakold Vaardag med fint Regn og Sydvest; hun havde lukket Havedøren. Ovenover sig hørte hun Faderens tunge Trin — de nærmede sig, passerede over hende og tabte sig indover de andre Stuer.

Aldrig havde hun været saa beklemt og hjertesyg, og aldrig havde hun følt sig saa ensom — i det store Hus — fyldt med den Stilhed, der følger et Lig.

Det bankede, og Præsten Martens traadte ind. Fru Garman havde bedet ham komme hver Dag i denne Tid.

„Godmorgen — Frøken Madeleine! — hvorledes lever De idag?“ —

„Tak —“ svarede hun, „jeg har det noksaa godt — det vil sige: som almindeligt.“

„Og det vil nok sige: ikke synderligt godt —“ sagde Præsten deltagende, „dersom jeg var Deres Læge — Frøken! vilde jeg forordne et Badested for Sommeren.“

Han beholdt sin Hat i Haanden, men blev staaende ved Havedøren; hun sad i Sofahjørnet længer inde i Stuen.

„Det er en trist Dag til at være saa langt paa Foraaret,“ fortsatte Præsten seende ud i Haven, „og et saadant Hus, hvor Døden netop har været med sit kolde Budskab — — er et trist Sted —“ hun hørte paa ham med bøiet Hoved, men sagde ingenting.

„Et saadant Hus,“ blev han ved, „hvor der ligger et Lig, ligner mangt et Menneskeliv. Hvormange af os bære ikke et Lig i vort Indre, et eller andet Haab, der er døet ud for os — eller en bitter Skuffelse, som vi have begravet i en Krog af vort Hjerte.“

Han saa, at hun bøiede sig dybere ned over Sofaarmen, og han blev ved at tale — alvorligt, sagte — halvt til sig selv:

„Da er det godt for et Menneske, at han ikke staar ensom; da er det godt at have nogen at støtte sig til, naar Livets bitre Alvor kaster sin Skygge over vort Liv —“

Madeleine begyndte med en Gang at græde, saa at han hørte det.

„Jeg beder om Tilgivelse," sagde han og nærmede sig Sofaen og satte sin Hat fra sig, „jeg gav efter for min egen Stemning; jeg har gjort Dem bedrøvet, og jeg skulde dog snarere have prøvet at opmuntre Dem, stakkels Barn!"

Graaden var kommet saa heftigt over hende, at hun opgav at skjule sin Bevægelse.

„Kjære Frøken Madeleine!" sagde Præsten Martens og satte sig i Sofaen et Stykke fra hende, — „De har det ikke godt, det har jeg længe seet. Og De kan vel tænke Dem, hvor smerteligt det er for mig at gaa her og se Dem lide — og saa ikke faa Lov til at hjælpe Dem."

„De har altid været saa god mod mig —" hulkede Madeleine, „men der kan ingen hjælpe mig; — jeg har det saa ondt — saa ondt!"

„Tro aldrig — kjæreste Frøken! — at nogen Sjælenød er saa stor, at den ikke kan lindres. Der er en vidunderlig Lægedom for det syge Hjerte i den fortrolige Meddelelse til en Ven, som forstaar os. Men netop derfor —" tilføiede han med et Suk, „er det dobbelt tungt for mig, at De ikke kan — at De ikke vil tillade mig at være en saadan Ven for Dem."

„Jeg kan ikke —" stammede hun forvirret, „De maa ikke blive vred paa mig! — jeg er ikke utaknemmelig — De er jo den eneste —; men jeg er saa bange — jeg forstaar det ikke — vær ikke vred paa mig —" og hun rakte sin ene Haand en Smule henimod ham.

Præsten Martens tog Haanden og holdt den roligt mellem sine.

„De ved, jeg mener det godt med Dem — Frøken Madeleine," sagde han i en alvorlig, beroligende Tone.

„Ja — ja — jeg ved det! men — men tror De, at jeg? —" hun saa ængsteligt paa ham.

„Jeg tror, at Deres Sjæl er forvirret, og jeg haaber, at jeg skulde kunne være Dem en paalidelig Fører gjennem Livet. De har ikke villet modtage mig, og jeg skal ikke plage Dem; men De skal vide, at alt, hvad jeg formaar, tilhører Dem."

„Men — naar jeg ikke — naar jeg nu ikke —" hun skjulte sit Ansigt, „nei — jeg kan ikke —."

Hans Stemme var saa venlig, næsten faderlig, da han flyttede helt hen til hende og sagde:

„Sig — Madeleine! føler De ikke ligesom en Tilskikkelse i dette? — dengang jeg bad om Deres Haand, afslog De mit Tilbud — hurtigt — uden Overveielse — tør jeg nok sige. Se — nu holder jeg Deres Haand —" hun trak lidt i den, men han beholdt

den — „atter er vi ført henimod hinanden. Er det ikke, somom De ligefrem bliver henvist til mig — medens De staar saa ene og forladt mellem Deres egne. Thi — ikke sandt Madeleine! — De føler Dem ensom?"

„Ak — jo! — jeg er saa ensom, saa sørgeligt ensom! —" sagde hun mismodig; og enten han nu trak hende til sig eller hun lod sig glide, saa laa hun til hans Skulder træt og viljeløs. Og medens hans Stemme lød mildt og beroligende over hende, aandede hun ud som efter en lang Besværlighed.

Men med et for hun op; han havde kysset hende paa Panden. Præsten reiste sig ogsaa, men beholdt hendes Haand.

„Vi vil ikke tale til nogen idag," sagde han fortroligt, „paa Grund af Familiesorgen. Men lad os gaa ind til Fru Garman og bede om hendes Velsignelse. Din Fader derimod —"

„Nei — nei! —" raabte hun, „Far maa ingenting vide — aa min Gud, hvad er det, jeg har gjort!" mumlede hun og holdt Haanden for Øinene.

Han smilede stille og tog hendes Arm i sin: „Du er endnu lidt forvirret — Barn! men det vil snart gaa over."

Dermed førte han hende hen mod Fru Garmans Værelse.

„Kunde det ikke være til imorgen — jeg har saa ondt i Hovedet," bad Madeleine.

„Vi skal bare vise os for din Tante," sagde han mildt, men bestemt, idet han aabnede Døren.

Fru Garman sad i Lænestolen i sit store, lune Soveværelse. Foran sig havde hun et Bræt med en Karaffel Vand og en liden straaflettet Flaske Curaçao. Paa en Assiette laa rundt-omkring Kanten Brystet af en Kylling — skaaret i smaa Terninger, og midt i stod en liden Form Aspargessmør indgnedet med finhakket Persille.

Da de Forlovede traadte ind, holdt hun just en liden hvid Terning paa Gaffelen, idet hun trykkede den ind i Smørret; men da hun fik Øie paa de to, lagde hun Gaffelen ligegyldigt fra sig og sagde:

„Jeg vil haabe — Madeleine! at du ikke glemmer at takke Vorherre, fordi han har bøiet dit gjenstridige Sind; og for Dem — Hr. Pastor! — vil jeg ønske og bede, at De aldrig maa komme til at fortryde dette."

Et lidet Secund flammede der noget i Madeleines Øine; men hendes Forlovede sagde i det samme:

„Min kjære Madeleine er saa angreben af Sindsbevægelse. Vil du ikke helst gaa op paa dit Værelse? — Barn! — vi sees imorgen."

Madeleine var ham virkelig taknemmelig for dette, og gav ham et lidet, svagt Smil, da han fulgte hende til Døren.

Da Præsten var gaaet, tænkte Fru Garman paa, hvor underligt det er med Folk strax, de blive forlovede. Hun anede, at hun ikke vilde faa saamegen Glæde af Kapellanen for Fremtiden.

Men Præsten Martens var lykkelig; han kunde næsten ikke sove Middagssøvn. Udpaa Dagen klarnede det op; det var bare en Skoddebanke, som havde ligget nedover Kysten fra Natten, saaledes som Havskodden pleier om Vaaren.

Hele Verden skinnede af Solskin for Præsten Martens, da han kom opover Gaden fra Guldsmeden, hvor han havde bestilt Ringene. Men han holdt sit Ansigt itømme, det gik ikke an, at han Dagen før sin Kjærestes Onkels Begravelse saa oprømt ud.

Paa Torvét traf han Skolebestyrer Johnsen.

„De bliver vel med i Ligfølget imorgen — Hr. Skoleinspektør!" — sagde Martens, for at faa en Samtale i Gang, han følte Trang til at meddele sig.

„Nei —" svarede Johnsen kort — „jeg skal holde et Foredrag i Missionsbazaren."

„I Middagstimerne!" raabte Kapellanen overrasket, „men den halve By er jo med i Ligfølget!"

„Det er for Kvinderne, jeg vil tale —" sagde Skolebestyreren med Kraft og fortsatte sin Vei.

Hm! hm! tænkte Præsten Martens, han har sandelig forandret sig: Kvindeforeninger — Bazarer — Bibellæsninger; anden Rangs Arbeide! — sagde Kapellanen i al Hemmelighed til sig selv; han var saa oprømt.

Lidt borte i Gaden kom Kandidat Delphin tilhest. Præsten saa saa interessant ud, at Delphin holdt sin Hest an og raabte: „Goddag — Hr. Pastor! er det med Deres Ligtale for imorgen, De er saa tilfreds?"

Ligtalen! — Ligtalen — for det gjennem Præstens Hoved, den var jo ikke færdig; det var sandelig godt, han kom til at huske det. Imidlertid svarede han:

„Dersom jeg — trods min — hm! v o r Sorg ser mere oplivet ud end kanske passende kunde være, saa er det af rent personlige Grunde — rent personlige —"

„Og turde jeg spørge, hvad det er for en Privatglæde, De gaar og nyder?" spurgte Delphin let.

„Ja — det skulde jo ikke netop blive bekjendt idag, — men til Dem —," Præsten talte halvsagte: „jeg har idag havt den Lykke at blive forlovet."

„Ei, ei! — jeg gratulerer," raabte den anden muntert, „jeg tror endogsaa, jeg kan gjætte med hvem —;" han vilde gjættet paa Madam Rasmussen.

„Aa ja — det kan De vel —" svarede Martens roligt, „det er med Frøken Garman — Madeleine —"

„De lyver!" raabte Delphin og greb om Ridepisken.

Præsten traadte forsigtigt et Skridt længere ind paa Fortouget, hilste og gik videre.

Men Delphin red hurtigt udover Veien — udenom Sandsgaard — bestandig fortere, indtil Dyret skummede. Han var redet over en Mil halvt uden Besindelse. Kysten begyndte at blive flad og sandet; Skjærgaarden hørte op, og det aabne Hav laa foran ham. Solen skinnede paa den blaa Flade; langt ude stod Havskodden som en Væg; den vilde komme ind igjen til Natten.

Delphin satte Hesten ind paa en Bondegaard og gik tilfods nedover Sandet. Det store rolige Hav trak ham til sig; han følte Trang til at være alene med sig selv og følge sine Tanker længer end han pleiede.

Alvorlige Tanker fik ikke ofte Tag i Georg Delphin, dertil var han dem for behændig og snar i Vendingen. Men idag maatte der være et Opgjør — det følte han, da han kastede sig i Sandet lige i Havkanten, hvor der var varmt i Eftermiddagssolen.

Først gik Tankerne bølgende som Brændingen, han saa udover. Han rasede først og fremst mod Præsten Martens, — hvem skulde tro, at han — Georg Delphin skulde lade sig stikke ud af en Kapellan, som tilogmed var Enkemand! — og Madeleine, hvorledes kunde hun tage ham? — og jo mere han tænkte paa hende, desto mere kjendte han, hvor han elskede hende.

Og det kunde blevet anderledes; ja meget kunde blevet anderledes i hans Liv, naar han ret saa efter. Han kom til at tænke paa Jacob Worse, som havde trukket sig tilbage fra ham. Det var ofte hændt Delphin, at Folk ikke holdt længe ud med ham; det var bare Fanny, som holdt ud.

Endnu engang prøvede han at gjøre hendes Billede saa skjønt og bedaarende som muligt; men det vilde ikke lykkes. Madeleine skjød frem overalt, saa kom Præsten, og de pinlige Tanker begyndte omigjen.

Saa var der da intet Holdepunkt i hans Liv, det var altsammen forspildt — forfusket — ødelagt —; og tilslut blev han sig selv saa væmmelig som han laa der — uden en Ven — i et Forhold fuldt af Løgn til en, han ikke elskede — og foragtet af den, han elskede.

Imidlertid nærmede Taagen sig i løse Dotter til Stranden, gled henover Bølgerne opover Sandet, stansede lidt ved den smukke Mand, som laa der, for derpaa videre og lagde sig bag de store Tuer af Marehalm. Den graa Væg ude i Søen steg saa høit, at den naaede Eftermiddagssolen og slukte den ud, saa der blev graat og koldt i et Øieblik, medens Taagen kom flyvende tættere og tættere.

Delphin strakte sig i Sandet og lagde sit Hoved ned paa den venstre Arm — træt af Rideturen og sine tunge Tanker. De lange hvidgraa Brændinger kom væltende, krøllede sig og faldt sammen med en dæmpet, ensformig Knurren.

Han kom til at tænke paa, hvorlidet der skulde til, for at blive kvit hele dette Liv, der syntes ham saa lidet værdt; bare rulle sig et Par Gange nedover den lille Sandskraaning, saa vilde Bølgerne gribe ham, trille hans Lig op og ned — kanske føre det langt ud og lægge det op paa en fremmed Strand.

Men han var sig bevidst, at han ikke havde Mod, og som han laa saaledes og stirrede ud over sit eget Liv, faldt han hen i en Døs, mens Brændingen knurrede sin lille ensformige Sang, og den lille Aftenbrise, som fulgte Taagen, strøg koldt hen over ham.

Alle Linier i Landskabet flød udover i graat. Taagen kom tæt og sammenhængende indover, og Omridsene af Manden, som laa i Havkanten, udslettedes mer og mer. Tilslut blev han ganske borte; Havet tog sit store Viskelær og viskede ham ud. Men Havskodden drog tæt som en Væg opover Stranden, naaede de første Gaarde, svingede om Hjørnerne og sendte kolde Gufs ind ad aabne Vinduer og Døre.

— Men hurtigere end Taagen — tættere og mere gjennemtrængende end den — for Rygtet om Kapellanens Forlovelse omkring i Byen. Det trængte ind gjennem Sprækker og lukkede Døre, fyldte Husene fra Kjælder til Loft og stod saa tæt i Gaderne, at det stansede Trafiken.

„Har De hørt Nyheden? — en Forlovelse — gjæt — hvor? — hvem? — Frøken Garman — jeg har hørt det for en Time siden! — har De hørt Nyheden? — Kapellanen er forlovet! — Gud, hvor jeg er overrasket! — de kunde ventet til over Begravelsen — er det vist? — han har været hos Guldsmeden — har De hørt Nyheden? —" saaledes gik det —snur—snur— fra Hus til Hus. Og da endelig den udmattede By gik tilsengs, var der sikkert ikke et Menneske, som ikke havde hørt Forlovelsen mindst fem Gange. Det var en mærkelig Tid — rig paa store Begivenheder.

Men som man stundom ser en liden skidden Lerbæk falde ud i en klar Elv og følge med nedover — bestandigt holdende sin lille Stribe graagult Lervand adskilt fra den rene Strøm, saaledes fulgte der med den store Nyhed en anden liden, utækkelig Efterretning. Den fulgte altid med, dukkede op overalt, hvisket, mumlet, betvivlet, men altid gjentaget.

Og det var den Nyhed, at Pastor Martens gik med Paryk. Man kunde næsten ikke tro det; men det var ganske vist; Madam Rasmussen havde selv fortalt det.

XXIII.

I Lighed med alle gode Regenter, der mene, at de bør markere sin Regjerings Tiltrædelse med enkelte milde Handlinger, havde Morten givet Per Karl Tilladelse til at kjøre Ligvognen med „de gamle sorte", saa skulde de skydes Dagen efter.

Den gamle Kusk havde øvet dem i „Ligtakt" — som han sagde, og pudset dem uafladeligt i tre Dage; den sidste Nat havde han holdt sig i Stalden, forat de ikke skulde faa lægge sig ned og „grise sig til".

Derfor skinnede de ogsaa som de aldrig havde skinnet, da de Klokken elleve Lørdag Formiddag holdt med Ligvognen udenfor Døren paa Sandsgaard.

Der var tre Slags Ligvogne, saa man kunde kjøre til Kirkegaarden — ganske som man reiser med Jernbanen — i første, anden eller tredie Klasses Coupée; — medmindre man da forlod Livet i en saa afpillet Forfatning, at man maatte lade sig bære ud — tilfods af sine Venner. Konsul Garman kjørte i 1. Klasse med Englehoveder og Sølvzirater. Per Karl sad indunder den sorte Baldakin med Flor om Hatten og saa med Vemod og Stolthed paa sine gamle sorte.

Da Kisten — bedækket med Blomster og hvide Silkebaand — blev baaret ned ovenfra, stod Jomfru Cordsen ved Foden af Trappen og alle Husets Piger bagom. Den gamle Dame lagde sin Haand paa Brystet og neiede dybt, da de bar ham forbi. Derpaa gik hun op paa sit Værelse og laasede Døren.

I den lukkede Vogn fulgte Husets Damer og Onkel Richard, for at overvære Ceremonien i Kirken; Morten og Gabriel kjørte i aaben Vogn. Hele Firmaets Arbeidsstok og mange Byfolk, der ikke vilde nøies med at følge fra Kirken til Graven, fulgte med tilfods, da Ligvognen satte sig i Bevægelse. Vaarsolen skinnede i de

sølverne Zirater, paa Englehovederne og paa de blanke Heste, der høitideligt og Skridt for Skridt gjorde sin sidste sørgelige Kjøretur.

— Det faldt sig saa forkjert, at Marianne ogsaa skulde begraves idag. Martin havde prøvet at forhindre det.

Men i Klokkerkontoret havde man svaret ham, at man ikke kunde gjøre Ophævelser for hans Skyld; det faldt mest bekvemt for alle Parter, naar Præsten først var paa Kirkegaarden alligevel. Det skulde jo bare være Jordpaakastelse — ingen Ligtale?

Nei — der skulde ikke være Ligtale. Altsaa paa Lørdag mellem tolv og to.

Ude ved Begmandens Hytte forsamlede der sig nogle unge Søfolk fra *west end*, som havde kjendt Marianne, et Par Slægtninge fra Byen, Tom Robson, Torpander og Væggelusen.

Anders Begmand var der ikke. Det hjalp ikke, hvad de sagde, han maatte følge Husets Chef.

I Mariannes Følge var der ingen Bedemand, og de unge Sømænd gik raskt indover med Kisten. Derfor naaede de Byen just som man bar Konsulens Lig ind i Kirken.

Nu kunde det ikke gaa an for dem at passere gjennem Byen og udover Veien til Kirkegaarden, hvor der var strøet for Konsul Garman med grønne Blade, Syrener og Guldregn. Der var altsaa ikke andet for end at vente, til de blev færdige i Kirken.

Inde i et Gaardsrum fik man sætte Kisten fra sig paa en Stentrap; det var varmt at bære Lig i Søndagsklæder, og flere trak Trøien af, for at svale sig.

Paa den anden Side af Gaden var der et „Usalg aff Øll og Wind"; der var nok dem, som havde god Lyst paa et Krus Øl og Skillinger ogsaa; men det gik kanske ikke an.

Folkene stod og smaasnakkede, vendte Skraaen i Munden; tørre i Halsen var de, og de blev da aldrig færdige i Kirken. Døren til Øludsalget stod aaben, Kruset paa Disken, der saa saa kjøligt og fugtigt ud derinde, Gaden var tom, Alverden var stimlet sammen paa Kirkegaarden — en sneg sig over Gaden og smuttede ind, to fulgte.

Det saa truende ud, det hele Ligfølge syntes at ville følge med. Men Tom Robson gik hen til Gruppen og stak en Femkroneseddel i Haanden paa den ældste: „Den kan I drikke op, men saa skal der bare gaa to om Gangen."

Denne Betingelse blev antaget uden Knur, og det gik meget ordentligt paa Tørn hele Tiden; der gaar mange Krus Potøl paa en Femkroneseddel.

Martin og Tom Robson vendte Ryggen til Fristelsen; Væggelusen stred imod i det længste; men tilslut bukkede han under.

Carl Johan Torpander sad i en Krog af Gaarden og stirrede paa Kisten. Silketørklædet havde paa hans indstændige Bøn faaet følge med hende, og paa Kistelaaget — ved hendes Hjerte — laa en Buket, som han havde betalt med tre Kroner. Ellers var Kisten temmelig bar; de fleste Blomster i *west end* vare kjøbte af Byfolk til Unge-Konsulen, — ellers havde nok Marianne faaet flere.

Endeligt strømmede Folk ud af Kirken. Mariannes Følge maatte vente til det store Ligfølge var kommet ind paa Kirkegaarden, saa spyttede de i Næverne — Sømændene og tog fat med fornyede Kræfter. Der var ingenting igjen af Femkroneseddelen.

Saa langt Ligfølge som Unge-Konsulens kunde ingen mindes at have seet. Det rak næsten fra Kirken til Kirkegaarden, som laa i Udkanten af Byen. Da det langsomt bevægede sig opad Veien, var det en hel Skov af høie Hatte — alslags høie Hatte. Der var Mortens nye Pariser og Provsten Sparres bredbræmmede Hyrdehat, der var gamle Skorstene næsten uden Bræm, og der var Bræmmer, som hang udover som Schweizertag; nogle skar i det røde, naar de kom i Solen, andre var bustede som Katteskind; — tyve Aars vexlende Moder vare blandede sammen som *mixed drops;* — alene gamle Anders gik med sin Begklat af en Hue.

En Mængde Børn og Halvvoxne fulgte paa begge Sider, og selve Kirkegaarden, som skraanede op ad en Bakke, var pakfuld i Omegnen af den Garmanske Begravelse.

Ved Indgangen til Kirkegaarden var der plantet to høie Flagstænger omvundne med Grønt; Flaggene — paa halv Stang — hang helt ned til Jorden og viftede sagte i den svage Vind. Borgermusikken fik nu hvile; den havde spillet uafladeligt helt fra Kirken — noget ubegribeligt noget, som man først fik Greie paa om Aftenen, da det stod i Avisen, at det havde været Chopins Sørgemarsch.

Kantoren med sine Gutter — „de Satans Degnedrenge", som han kaldte dem, naar han var sint — istemte en Salme. Liget blev løftet af Ligvognen og baaret opover Kirkegaarden af Byens første Grosserere.

Det var et prægtigt Syn, da den store Sørgeskare — hist og her en Uniform —, de mange floromvundne Faner —, bevægede sig høitideligt op igjennem den brogede Mængde af Kvinder og Børn, som stod tæt mellem og oppaa Gravene til begge Sider.

Følget trykkede sig sammen om den aabne Grav, hvor Liget blev nedsænket. Grossererne, som havde baaret, saa ud somom

de følte sig lettede, da han var bragt tilro dernede; han havde været dem tung at trækkes med baade i Livet og i Døden. Sangen hørte op, der blev stille omkring, da Præsten steg op paa den lille Jordhoug ved Graven.

Under den sidste Udarbeidelse af Ligtalen havde Kapellanen følt, hvor vanskelig hans Stilling var bleven til den Afdøde efter Forlovelsen med Madeleine. Det gjaldt at være strængt upartisk; ikke lade sig henrive til nogen Lovtale, som vilde tage sig ilde ud i hans Mund, der netop var bleven Medlem af Familien. Provsten havde desuden i Kirken dvælet tilstrækkeligt ved den Afdødes Fortjenester som Kommunemand, som stor Forretningsmand, „der — lig en Fader — skaffede Hundreder det daglige Brød og udbredte Lykke og Velstand trindt omkring sig.“ Derfor begyndte han sin Tale saaledes:

„Sørgende Forsamling! naar vi skue ned i denne Grav — sex Fod lang og sex Fod dyb —, skue denne sorte Kiste, tænke os dette Legeme, der nu gaar Opløsningen imøde, — og vi saa — kjære Venner! sige til os selv: der ligger en rig Mand, en meget rig Mand! — da maa vi vel gribes dybt i vor inderste Sjæl.

Thi hvor er nu Rigdommens Glans, der stikker saa mange i Øinene! hvor er nu den Overlegenhed, som for os — kortsynede! — synes at følge det jordiske Gods? — Her i denne dunkle Fordybning — sex Fod lang, sex Fod dyb — er det gjemt altsammen.

O Venner! lader os lytte til denne Kirkegaardens tause Veltalenhed! Her er det slut — her er Enden paa al den Ulighed, som nu engang er en Følge af Synden; her i Kirkegaardens hellige Fred hvile de Side om Side — fattig og rig — høi og lav — alle lige for Dødens Majestæt, al jordisk Forkrænkelighed strøget bort som et broget Klæde — sex Fod Jord — det er alt — det er ligt for alle!“

Den lette Vaarvind for ind i Handelsstandens Silkefane, løftede de tunge Kvaster ud fra Stangen og slog smaa lystige Smæld mod Silketøiet. Med det samme bar den ogsaa Ordene ud over Kirkegaarden til de gamle Kjærringer, som sad paa Ligstenene, til de mange Piger og Damer, som stod opefter Skraaningen; — ja helt hen til den anden Ende af Kirkegaarden bar Vinden den lange kostbare Tale, saa den tydeligt kunde høres henne ved Mariannes Grav. Og det var netop Ord for de Fattige og Ringe — dette om Ligheden og det jordiske Gods's Forkrænkelighed.

Men de, som stod ved Mariannes Grav, hørte neppe efter — ikke engang Torpander. Han stod og stirrede ufravendt ned paa sin ensomme Buket paa den bare Kiste.

Væggelusen var undskyldt, for han kunde ikke høre. Men istedet anstillede han Iagttagelser og filosofiske Betragtninger, hvilket var hans Vane.

Der laa i den Grushoug, som var kastet op af Graven, nogle Knokler og Ben og et Par Hjerneskaller. Sagen var nemlig den, at denne Del af Kirkegaarden — hvor der især jordedes Fattige — havde været Begravelsesplads før i Tiden. Men de Gravsteder, for hvilke der ikke var betalt i tyve Aar, bleve atter tagne i Brug efter kirkelig Skik og Anordning. Saa traf det sig da jævnligt, at man under Gravningen stødte paa Kister, der faldt sammen under Spaden; de Døde laa tæt, og der kom ofte flere af en Grav.

Men det var en stor Uskik, at Knoklerne bleve liggende udpaa Formiddagen, til de nye Lig kom, for at begraves. Graveren — Abraham Klokkerdreng — almindeligt kaldet Abram Fylledreng — havde Ordre til strax at bringe Knoklerne hen i Benhuset — et Skur i et Hjørne af Kirkegaarden, hvor det saa blev overladt til hver enkelt Skalle at holde Greie paa sine Ben saa godt den formaaede.

Men naar nogen af de Overordnede skjændte paa Abram Fylledreng for hans Forsømmelighed, saa støttede han sig paa Spaden saavidt, at han stod, lagde det røde Næb paa skakke og svarede smilende: „Ja ser De! — Gudbevar os! — de Fattige er just som til Uleilighed saavel i Livet som i Døden. Aldrig kan de dø som de fine, skikkelige Folk en for en og af og til; men i flokkevis — ser De! kommer de herud og vil i Jorden. Og helst udover Vinteren, naar Jorden er haard, og paa Vaarparten — Gudbevar os! da er det nu rent galt — ser De! — for saa kommer her en ustyrtelig Masse med Unger — aa Gudbevar os for Unger her kommer — ja Voxne ogsaa — og alle vil de ned i Utide — bestandigt i Utide! Og dersom en endda kunde knibe lidt paa Maalene; men — ser De! der er ingen værre end de Fattige til at maale efter — sex Fod lang — sex Fod dyb — det vil de have, aldrig en Tomme mindre! Derfor ser De! er det ikke altid saa greit at faa gjemt væk disse Benene, før de kommer med Fattigligene. Nei — nei! — det er som jeg siger: de Fattige — Gud bevar os! — de Fattige er til Uleilighed saavel i Livet som i Døden!"

Der var engang en ny Klokker, som vilde afsætte Abraham; han vakte Forargelse i Menigheden, naar han tumlede drukken om mellem Gravene. Men Provsten sagde:

„Hvad skulde saa den arme Mand tage sig for; han vilde falde Dem eller mig til Byrde. Og desuden, jeg har nu havt ham, saa-

længe jeg har været her og baaret over med hans store Skrøbelighed. Jeg kan virkelig ikke føre over mit Hjerte at jage ham bort —"; og Menigheden beholdt Abram Fylledreng som et Pant paa Provsten Sparres gode Hjerte. —

Væggelusen stod i filosofiske Betragtninger foran Knoklerne, og det syntes ham, somom der var noget af Trods i det Grin, hvormed den ene Hjerneskalle saa paa ham. Det faldt ham ind — Væggelusen —, at denne Skalle muligvis kunde synes, det var en underlig Fred, han fik i Kirkegaardens hellige Jord. Men Benhuset var vist ogsaa et fredeligt Sted; og naar hverken Kirken eller Provsten eller Præsten eller Kapellanen eller Klokkeren eller Overgraveren eller Undergraveren eller Organisten eller Kirketjeneren eller Klokkerdrengen eller Kalkanten — naar ingen af dem havde faaet sit, saa kunde det jo ikke være anderledes. Og naar han ret saa efter — Væggelusen — saa syntes han, at han gjenfandt i disse afspiste Ben og disse blankpillede Skaller et Udtryk, han kjendte fra Livet — dette afskrabede Udtryk, der pleier at følge dem, som ikke har betalt.

Imidlertid lød Pastor Martens's velklingende Stemme udover Kirkegaarden. Han nærmede sig Slutningen af sin Tale. De „sex Fod" gik igjen, ligesom de korte Themaer, paa hvilke Komponisterne skrive en hel Symfoni, og hver Gang gjorde de stærkere Indtryk. Der kunde vel være nogen Overdrivelse i det, naar Aftenavisen sagde, at intet Øie blev tørt. Men sikkert er det, at mange græd, ikke bare de gamle Koner, men ogsaa Mænd — endog et Par af Grossererne tørrede sine Øine.

Thi det var en udmærket Tale; fra først af lød det lidt ængsteligt — dette om den rige Mand — den meget rige Mand. Man kunde frygte for en upassende Anvendelse af Kamelen med Naaleøiet; men Pastor Martens havde netop truffet det Rette. Det var just noget, de Fattige havde godt af at høre, hvor liden Magt der igrunden ligger paa dette jordiske Gods, hvor lidet det er at misunde, naar det kommer til Stykket, — og disse „sex Fod" var ligefrem gribende.

Da Ligtalen var forbi, traadte Abram Fylledreng frem med den flade Kasse med Jord, som skulde kastes paa Kisten.

Kjæmpende med sin indre Bevægelse greb Præsten Skuffen, fyldte den med Muld og blottede sit Hoved. Alle de forskjellige Hatte kom af, og ligesaamange ligesaa forskjellige Hoveder kom frem; nogle vare glatte, andre ruskede, nogle havde langt Haar, andre vare tætklippede som Kufferter, hist og her en Skalle saa blank som en Billardkugle.

Præsten forrettede Jordpaakastelsen — dybt bevæget og næsten nølende — som var det ham altfor tungt. Man hørte den løse Muld rasle ned mellem Blomsterne og Silkebaandene; endnu en kort, brændende Bøn, — den hellige Handling var tilende, og Hattene kom paa igjen.

Borgermusikken, som havde staaet i Flok indimellem Sørgeskaren — holdende sine Instrumenter under Frakken, forat de ikke skulde blive kolde, satte pludseligt i af al Magt paa et hemmeligt Vink af Instruktøren.

Det var af megen Virkning. Som naar en stor Sten falder i Vandet, og Bølgen ruller til alle Sider i en Ring, saaledes kastede den vældige Lydbølge de Omkringstaaende tilbage i alle Retninger, saa at der blev en aaben Plads omkring Musikken.

Dette benyttede Bedemanden sig af; han stillede sig i Spidsen, og Sørgeskaren gik bort i samme Orden som den var kommen. Lige bagefter Musikken kom Kantoren med „de Satans Degnedrenge“; han var yderst fornærmet paa Borgermusikken og i stor Ængstelse for, at de sørgende Efterladte ikke skulde bemærke, hvilken Extra-Umage han havde gjort sig med Sangen.

Men Bedemanden var vel tilfreds med Borgermusikken, som blæste alt afveien; og da han kom hjem til sin Kone, sagde han: „Ihvorvel mine Tromlehinder muligens ere noget bedærvede, saa sætter jeg dog stor Pris paa Hornmusik. Intet kan være mere paa sin Plads, naar det gjælder at føre Sørgeskaren gjennem Pøbelen efter et fint Lig.“

Men et Stykke fra Graven forlod Præsten Følget og gik en anden Vei bortover Kirkegaarden. Da han var kommen saa langt, at han ikke kunde sees af Folkemassen, tog han en Gjenvei over Gravene. De vare lave og græsgroede i denne Del af Kirkegaarden; af og til tog han Tag i Samarien og steg over en, som laa midt iveien.

Abram Fylledreng havde taget sig en extra Overhaling idag ianledning af det fine Lig; han tumlede bagefter med den sorte Kasse —; det var den samme, som benyttedes til alle Lig — uden Forskjel.

Da Præsten naaede frem til Mariannes Grav, var ogsaa Anders Begmand og nogle andre *west end* Folk komne til fra Konsulens Følge.

Kapellanen tog Hatten af og tørrede sin Pande, medens han saa sig om efter Abraham; de andre blottede sine Hoveder.

Endeligt naaede Abram Fylledreng frem, og de trende Skuffer Jord faldt hurtigt og taktfast paa den bare Kiste: „Af Jord er du

kommen — til Jord skal du blive — af Jorden skal du igjen opstaa — Amen! —"

Præsten skrævede videre over Gravene. Der var endnu et Par Fattiglig, og Klokken var mange. —

XXIV.

Unge-Konsulens Død medførte ikke store Forandringer hverken i Husvæsenet eller i Forretningen. Det hele var i en saa solid og regelret Gang, at det vedblev at gaa som en god Maskine. Men den nye Maskinmester fik travelt; og der var dem, der mente, at de finere Dele af den komplicerede Mekanisme ikke vilde fare godt under hans Hænder.

Imidlertid skulde ingen sige andet om Morten, end at han tog sig af sine nye Pligter med stor Iver. Nu var han næsten umulig at træffe — stadigt pra Farten mellem Byen og Sandsgaard. Hans Vogn stod og ventede paa de utroligste Hjørner; pludseligt dukkede han op af en Baad ved Bryggen, saa for han ind i sit Kontor og raabte noget til Bogholderen og saa paa Dør igjen.

Men naar Bogholderen sprang efter, for at spørge, hvad det var, saa han Snippen af den lille Vogn, som dreiede om Hjørnet.

Grossererne i Byen pleiede at sige — sig imellem, at Morten Garman var lettere at arbeide „imod" end „med". Garman & Worses store Overvægt begyndte at tage af, og Magten fordeltes paa flere Hænder. De Aar, som nu fulgte, vare uheldige for Skibsfarten; de fleste af Firmaets Skibe gik med Tab og liden Indtægt. Det bedste var „Phønix", der var sat i Guanofarten. Det forblev hele Byens Yndling og fulgtes med spændt Opmærksomhed i Aviserne. Byens Digter havde skreven en Sang til dets Ære:

Vug stolt — du Ildens Datter!
Din flammevarme Stilk.

Det var sikkert denne Hentydning til Rorstilken, der var mest angrebet af Ilden, som gjorde Digtets Lykke og sikrede det en varig Plads blandt Byens Selskabssange.

Ifølge den Afdødes udtrykkelige Bestemmelse var Jacob Worse bleven valgt til Værge for Rachel og Gabriel — Fru Garman skulde hensidde i uskiftet Bo med Morten som Forretningsfører —; og der var for hvert af de yngste Børn udsat en temmelig stor Sum, omtrent saa meget, som Morten havde taget op, da han satte Bo.

Derved kom Rachel flere Gange til at søge Oplysninger hos

Jacob Worse; thi hun vilde have ordentlig Besked om, hvad hun eiede, og hvorledes idethele hendes Stilling var. Worse svarede hende i en rolig, afmaalt Forretningstone.

„Disse Penge —“ sagde hun en Dag, „er altsaa mine, som jeg eier ganske alene?“

„Foruden hvad De eier i Firmaet,“ forklarede Worse; Samtalen førtes i hans Kontor; „og — naar Deres Moder engang dør, vil Deres Part tilfalde Dem ved Skifte. Det vil da afhænge af Dem — eller af Deres eventuelle Mand —“

„Min eventuelle Mand faar vel lade mig selv raade over min Eiendom?“ sagde Rachel.

„Forhaabentlig vil han det, men — som De kanske ved — naar De gifter Dem, bliver De umyndig.“

„Saa vil jeg aldrig gifte mig!“

„Jeg mener ogsaa, at De kan gjøre noget bedre end at gifte Dem —“ sagde Jacob Worse.

Rachel tog ham skarpt i Øiesyn; men hun blev ikke klog paa ham.

„Hvor jeg misunder Dem dette kolde, forstandige Blod,“ sagde hun lidt haanligt, „De foreskriver Dem selv eller en anden den eller den Livsplan, og dermed er det hele gjort for Dem. Saa følger De roligt Deres Plan, ligesom De ogsaa venter, at den, De giver Raad, skal følge det bent frem — rolig og sikker! — De er ligesom Far: De er altfor korrekt!“

„Det anser jeg som den største Kompliment, jeg nogensinde har modtaget,“ svarede Jacob Worse smilende.

„Men Far var dog i mange Stykker en fordomsfuld, gammeldags Mand. Og netop mange af de moderne Ideer, hvoraf De er saa stærkt optaget, vare ham fremmede eller endog ligefrem forhadte —“ hun sagde det mere, for at prøve Worse end for at nedsætte Faderen.

„Konsul Garman,“ sagde Worse og reiste sig op, „var en misfornøiet Mand. Hele hans Liv var en indestængt Kamp mellem det gamle og det nye. Mig viste han en forunderlig Fortrolighed, og jeg traf hos ham Ideer, som Ingen skulde anet hos den korrekte gammeldagse Kjøbmand. Men han kunde ikke faa de uensartede Strømninger til at forliges i sit Liv. Det umodne, stormende — „ukorrekte“ i den nyere Tid var ham aldeles modbydeligt; og naar hans store Retsindighed tvang ham til at erkjende Sandheden, som laa bag, saa var det ikke langt fra, at han ærgrede sig. Derfor søgte han ogsaa — tror jeg — en Modvægt i sin ubegrænsede Beundring for Gamle Konsul Garman.“

„Men var ikke Bedstefar en mærkelig Mand — tror De? —" spurgte Rachel med Interesse.

„Jeg skal sige Dem, hvad jeg tror — Frøken! han var en Mand, som levede i en Tid, hvor han passede og hvor der overhovedet var saa meget lettere at leve."

„Hvad mener De? — var Tiden lettere at leve i?"

„Ja ganske vist! —" fortsatte han hurtigt gaaende op og ned, som han pleiede, naar han blev ivrig, „ser De ikke, hvorledes Livet Aar for Aar bliver vanskeligere. Opdagelser og Undersøgelser dukke frem hver Time, Tvivlen ligger og roder og graver under det hele; ærværdige, grundmurede Sikkerheder falde overende, og de Gamle flokkes fortvivlede om de raadne Stilladser — støttende, bevarende, forskræmte — bandende Ungdommen og spaaende Verdens Undergang. Deres Farfar stod paa Høiden af sin Tids Dannelse i et roligt selvsikkert Samfund — med aristokratiske Kundskaber opover, og med den aristokratiske Uvidenhed nedover. Deres Far var en voxen Mand, da Bevægelsen naaede os; han havde allerede en fast Livsanskuelse, da det nye strømmede ind paa ham; — deraf den lange, misfornøiede Kamp. Men vi — en Generation yngre — naar vi træde ind i Livet med de gamle Sikkerheder kun halvveis fæstnede i vore Hoveder fra Skolen, saa vakler det hele; Tvivl, Usikkerhed paa alle Kanter — snart i kaad Jubel snart alvorligt bekymret. Hvorhen vi flytte vor Fod, svigter Jordbunden, og ville vi sætte os ned, trækker en usynlig Haand Stolen under os. Saa hvirvles vi rundt i en Kamp, til hvilken vi ikke vare udrustede, og en Mængde af os gaa tilgrunde. Og Fædrene skjænde og trodse, og Mødrene græde, fordi vi sveg vor Barnetro; bitre Ord og Partinavne opsnappede i Dagens Strid fare ind i Familierne, den ene forstaar ikke den anden, de staa og raabe til hverandre i Begmørke, ingen Forskjel paa oprigtig Overbevisning og Fusentasteri, alt slaaes sammen, og et indfiltret Net af Fiendskab, Mistro, Løgn, Fusk, Hykleri spinder sig ud over det hele Samfund!"

Rachel saa paa ham med store Øine; tilslut udbrød hun: „Men hvorledes kan De dog holde ud at leve paa denne Maade — taus og indesluttet — naar der er et saadant indre Oprør i Dem?"

Jacob Worse stansede, og hans Ansigt blev roligt, da han sagde: „Jeg har et Husraad, som jeg har lært af Mor — Deres Fader brugte det ogsaa — og det er at arbeide. Fra Morgen til Aften at hænge i Arbeidet; begynde Dagen med en høi Bunke af Udenlandsposten der paa Pulten og slutte om Aftenen træt og færdig

— færdig med den Dag. Det er mit Husraad, det holder Liv i mig; til det duer jeg ogsaa; men videre rækker ikke mine Evner.“

„Jeg sagde for lidt siden, at jeg misundte Dem Deres kolde Forstandighed; det var just ikke nogen pen Maade, jeg sagde det paa; — idetheletaget kommer jeg ofte — jeg ved ikke hvorfor — til at tale — til at tale til Dem —“ hun stammede og blev en Smule rød.

„— lidt aabenhjertigt — mener De?“ sagde Worse og lo saa smaat, „lad mig haabe, at det er, fordi De finder mig værdig til det.“

Hun saa igjen op paa ham; men han saa paa et Landkort over hendes Hoved.

„Nuvel —“ sagde Rachel, „maaske er det derfor. Men hvad jeg virkeligt misunder Dem, det er denne Lyst til Arbeide — eller rettere sagt — ikke saameget Lysten, thi den har jeg ogsaa; men at De har fundet et Arbeide, som tilfredsstiller Dem; — at De kan arbeide — deri ligger det —“ tilføiede hun eftertænksomt.

„Det har altid været min Mening om Dem — Frøken! at det ørkesløse Liv, en Dame i Deres Stilling næsten er nødt til at føre herhjemme, sent eller tidligt maatte blive Dem aldeles utaaleligt.“

„Jeg kan ikke arbeide,“ svarede hun modfaldent.

„Nuvel! — saa prøv dog ialfald!“

„Hvor skal jeg tage fat? — naar ikke engang Far vilde have mit Arbeide —“

„Deres Fader kunde ikke forstaa Dem; heller ikke vil De have let for at finde tilfredsstillende Arbeide herhjemme. Men reis! — se Dem omkring! — De er rig og uafhængig; der er andre Lande, hvor der arbeides; der vil ogsaa være Brug for Dem.“

„Raader De mig til at reise bort? — Hr. Worse!“ spurgte Rachel.

„Ja — det vil sige — jo, jeg tror, det er bedst for Dem; De vil kke kunne udvikle Dem herhjemme, — De — kort sagt: jeg tror, De bør reise —“; i de sidste Ord fik han sin Stemme igjen, og han kunde roligt og uden at blinke se hende i Øinene.

„Men hvorhen? — en ensom Dame — uden Bekjendtskaber —; jeg er bange, De overvurderer mine Kræfter —“ sagde Rachel lidt uvillig; det var somom hun ikke ligte, at han raadede hende til at reise bort.

„Jo nu skal De høre,“ begyndte han hurtigt, „jeg har nogle Venner i Paris; det er egentligt et amerikansk Firma — „*Barnett brothers*“; men de har en Filial i Paris, og Mr. Frederic Barnett er en personlig Ven af mig —“

„De synes længe at have spekuleret paa at faa mig bort,“ sagde Rachel, „De har jo den hele Plan færdig.“

Han blev lidt forvirret; thi det var en overtænkt Plan; men han havde altid haabet, at han ikke skulde faa Brug for den.

„Ja —" svarede han og prøvede at le, „som Deres Værge er det jo min Pligt at hjælpe Dem efter bedste Evne med at arrangere Deres Fremtid."

„Men vilde De da sende mig alene til Paris?"

„Nei — jeg havde tænkt at tilbyde Dem Svendsen til Følge — De kjender vist gamle Svendsen — min Bogholder? — Han har været flere Gange i Paris og er en meget paalidelig Mand. Jeg er vis paa, at De vil finde Dem vel i Mr. Barnett's Hus; det er indrettet halvt paa engelsk, og det — tror jeg — vil passe Dem bedre end en fransk Husholdning."

„Tager Deres Ven mod Pensionærer?" spurgte Rachel kort.

„Ialmindelighed ikke — saavidt jeg ved. Det vil derfor blive mere kostbart for Dem end en almindelig Pension. Men jeg er næsten vis paa, at baade Mr. og Mrs. Barnett — hun er fransk — ville falde i Deres Smag, og netop i den amerikanske Pariserverden vil der være mest Udsigt for Dem til at finde en Beskjæftigelse, om De ønsker det. Ialfald kan De jo blive nogen Tid i Mr. Barnetts Hus, indtil De finder noget, som De synes bedre om."

Han talte saa jævnt og afgjørende, som om det hele var en afgjort Sag, og Rachel vidste ikke selv, hvorledes det gik til; men da hun reiste sig, for at tage Afsked, havde hun taget sin Bestemmelse. Halvt glad og forventningsfuld var hun ved Udsigten til et nyt og mere bevæget Liv; men saa var hun ogsaa halvveis uvillig — nei ikke uvillig, men sørgmodig — nei ikke det heller; men det forekom hende dog saa underligt, at netop han skulde være saa ivrig for at faa hende afsted.

Jacob Worse fulgte hende ud i Gadedøren; men da hun var borte, vendte han ikke tilbage til Kontoret; han gik over Gaarden op i Bagbygningen til sin Moder. —

En Maaneds Tid efter reiste Gabriel og Rachel i Følge med gamle Svendsen, Gabriel til Dresden og Rachel til Paris. Madeleine forlod ogsaa Sandsgaard. Hendes Forlovede satte det igjennem — understøttet af Lægen —, at hun skulde ligge ved Modum Bad, og Martens's Moder, en Præsteenke paa Østlandet — skulde ledsage hende.

Legationssekretæren var bleven aldeles fortumlet, da han hørte, at hans Madeleine vilde gifte sig med en Præst; og det foresvævede ham dunkelt, at han vist heller burde beholdt hende inden den store Kikkerts Omraade. Men den gamle Herre, som aldrig havde været stærk i Overveielser, var bleven endnu sløvere i sin

Sorg, og da han ikke længer havde Christian Fredrik at raadføre sig med, gav han efter i alt.

Hvad Madeleine angaar saa havde den Mathed, der fulgte hendes Sygdom, gjort hende næsten ligegyldig; da det store Skridt var taget, lod hun sig villigt lede, og det var hende ikke ubehageligt, at hendes Kjæreste paatog sig i et og alt at tænke og handle for hende. Men da hun skulde sige Farvel til sin Fader, faldt hun sammen, og de bar hende bevidstløs ud i Vognen.

Pastor Martens erkjendte strax, at skulde det lykkes ham at danne Madeleine til en Hustru efter sit Hjerte, maatte han faa hende bort fra Sandsgaard. Af samme Grund søgte han ogsaa strax et Kald langt inde i Landet, som han fik — Pastor Martens var vel anskreven paa høiere Steder; og et Aars Tid efter Forlovelsen holdt han Bryllup hjemme hos Moderen. —

— Efter hin Ridetur til Kysten faldt Georg Delphin i en alvorlig Brystbetændelse. Sygdommen varede saa længe, at der maatte ansættes en Stedfortræder i Amtskontoret. Og saa snart han blev saa frisk, at han kunde skrive, lod Delphin Amtmanden vide, at det vilde være ham kjært, om han kunde betragte sig som løst fra Fuldmægtigposten.

Heri samtykkede Amtmanden med stor Beredvillighed; Georg Delphin havde aldrig været af hans Folk.

Men Fanny gik den hele Tid i en nervøs Spænding. Der kunde ikke være Tale om at besøge den Syge eller sætte sig i nogensomhelst Forbindelse med ham. Hun maatte nøies med den Besked, hun kunde faa tilfældigvis eller gjennem Morten; men hun turde ikke spørge saa meget, som hun havde Lyst til.

Naar hun stod foran Speilet, opdagede hun tre smaa Rynker ved det venstre Øie; naar hun lo, klædte de hende, men naar hun var alvorlig, gjorde de hende gammel. Ingenting vilde længer klæde hende — ikke engang „Sorg“, som ellers var hendes „Bravour“. Fanny led saameget, som hun overhovedet var istand til at lide; — og saa kom der en Dag et Brev fra ham, hvori han tog Afsked:

„Jeg reiser inat — for at spare os begge en kvalfuld Time — Farvel!“ — det var det hele!

Hendes deilige Ansigt blev næsten graat; men bare et Øieblik. Hele den Nat laa hun vaagen og hørte sin Mand snorke ved Siden; men Dagen efter sad hun ved Vinduet — glat og straalende.

Veninderne kom — som hun havde ventet —; men hun skuffede dem alle. Der blev talt om Delphins pludselige Afreise; hun talte med, lo og spøgte — der var ingen Forandring at mærke; —

og der var dog bleven fortalt saa meget om Fru Fanny og Fuldmægtigen. Nu kunde man se, hvad Folk kan finde paa!

Men Fanny mærkede selv Forandringen, og hun mindedes den sidenefter hver Gang, hun saa sit Billede i Speilet. —

I smaa Kredse komme de store Begivenheder i Flok og Følge. Den gode By havde sprængt sig med alle de Mærkværdigheder af glædelig, sørgelig og blandet Art, som fulgte efter hin Brandnat ude i Sandsgaard; og medens flittige Tunger gjenoptog og bearbeidede det indvundne Stof, rullede Aarene forbi, uden at der foregik nogetsomhelst.

— Tom Robson havde taget Martin med sig til Amerika, hvor de forsvandt. Men Gustaf Oscar Carl Johan Torpander reiste ikke hjem til Sverige — som han havde tænkt. Han opsatte Reisen fra Gang til Gang, aldrig syntes han, Graven var smuk nok, og aldrig syntes han, at dens Vedligeholdelse var tilstrækkelig sikret. Saa blev han, hvor han var, og flyttede tilslut ud til Anders Begmand.

Den Gamle var bleven lidt underlig i Hovedet; han hævede hver Lørdag sin Ugeløn, men gjorde ikke det mindste Gavn. Men hjemme i Hytten fik Torpander et vist Sving paa det hele, og de to sad mangen Vinteraften hyggeligt ved Ovnen og fortalte hinanden de samme Historier — ordret fra Aar til Aar — om hende, som for dem begge havde været deres Livs Solskin og vedblev at være det.

— Onkel Richard tog strax Afsked som Fyrforvalter, og han og Fru Garman delte Sandsgaardshuset mellem sig. Nedenunder kjørte Fruen i Rullestol; hun havde ladet alle Dørtærsklerne tage bort, saa hun kunde rulle lige ud i Kjøkkenet.

Men ovenpaa gik Onkel Richard uafladeligt op og ned — ud og ind — frem og tilbage — ganske som han havde begyndt Dagen efter Broderens Død. En Gang lod han Don Juan sadle; men da han kom ud paa Trappen, var der altfor lyst for ham. Han holdt Haanden for Øinene, gik ind igjen og lod Don Juan føre tilbage til Stalden.

Saa blev han ved at gaa i Stuerne ovenpaa — Sommer og Vinter, — Dag efter Dag. Der var lagt en Strimmel blødt Tæppetøi gjennem hele Husets Længde, dels for at dæmpe Lyden af hans Skridt, dels for Varmens Skyld. Om Vinteren gik han med lang foret Frak, Peltshue og Hjortelæders Hansker; og der var dem, som paastod, at han gik med opslaaet Paraply, naar det regnede.

I den lille Sal mod Nord var der en Skjænk, og i den maatte der altid staa en Flaske Burgunder. Naar den gamle Herre kom hertil, stansede han stundom, drak et Glas og saa dybsindigt ind

i det store Speil. Saa rystede han paa Hovedet og fortsatte sin Vandring.

Jomfru Cordsen forandrede sig ikke. De stivede Kappestrimler, de tørrede Lavendler fulgte hende, hvor hun gik, og alle Husets Hemmeligheder laa vel forvarede sammen med hendes egne; og den fast sammenpressede Mund med de utallige smaa Rynker var en sikker Laas til det sidste.

XXV.

Saaledes forløb sex Aar. Provsten Sparre var ganske rigtig bleven Biskop. Hans Forgjænger i Embedet havde været en altfor myndig og stræng Herre; derfor var der stundom lidt Mudder i Leiren.

Men fra det Øieblik, Provsten Sparre besteg Bispestolen, forstummede enhver Mislyd og alt gik glat og stille. Det var, som naar man overtrækker Hammerne i et gammelt Piano med ny Filt; den skarpe Tone giver Plads for en blød behagelig Klang; og efterat Biskop Sparre's Patentfilt var indført i Mekanismen, arbeidede det hele stille og lydløst, saa det var en Fornøielse for alle Parter.

Biskoppen glemte ikke sin unge Ven Skoleinspektør Johnsen, til hvem han bestandigt havde „saa stort et Haab". Han fik Johnsen kaldet til en Kapellanpost i Stiftsstaden; og ondskabsfulde Mennesker vare saa vittige at paastaa, at Biskoppens „store Haab" gik i Opfyldelse, da Pastor Johnsen kort efter blev forlovet med Frøken Barbara Sparre.

Men med den fordums Skoleinspektør var der foregaaet en stor Forandring. Da først Omslaget var skeet hos ham, tog han det grundigt, — som det var at vente af hans energiske Karakter. Han lod sig aldrig mere blænde af den høiere Filosofi, ligesaa lidt som af det høiere Selskab; hvorimod han blev en Præst, om hvilken især Kvinderne trængte sig tæt. Hans Prækener vare altid strænge — meget strænge; og de, som hørte nøie efter, lagde Mærke til, at han aldrig medtog „Krigsmagten til lands og vands" — i sin Kirkebøn. —

— Nede i det mørke Smug i Madam Worses Krambod gik Handelen jævnt og godt. Lille Pitter Nilken var forlængst kommen til det Punkt af Indtørkethed, paa hvilket baade Frugter og Mennesker kunne holde sig utroligt længe uden at forandres. Han svang sig endnu — let som en Tørfisk over Disken, naar „Koret" blev

ham for plagesomt, og den mægtige Jærnlineal havde intet tabt af sin uhyggelige Gru.

Fru Worse var derimod bleven lidt besværlig med Aarene; Benene vilde ikke længer „ballancere“ hende — som hun sagde. Vogn vilde hun ikke heller kjøbe, „før alt kom iorden“; men hun mente, det kunde ikke vare længe nu.

Naar alt kom iorden! — der behøvedes en Tillid — blind som Fru Worses, til at tro paa en saadan Mulighed. Rachel havde været sex Aar i Paris uden at nævne et Ord om at komme hjem. Ikke engang hvad hun egentlig bestilte dernede, kunde Jacob Worse faa vide.

Hvergang han sendte hende Penge — og det var forbausende, hvormange hun brugte —, skrev han et Par Linier. Hun svarede altid, men kort og forbeholdent. Gjennem sin Ven Mr. Frederic Barnett fik han heller ikke udførlig Besked; han vidste bare, at Rachel fremdeles boede der i Huset, og at de holdt meget af hende. Mrs. Barnetts Salon var Mødested for den amerikanske Koloni; der kom mange dannede og rige Mænd — det vidste han —; hver Dag kunde bringe Efterretning om hendes Forlovelse.

Han pleiede hver Morgen at læse Aviserne over i Bagbygningen hos sin Moder, naar de spiste Frokost. En Dag læste Fru Worse, som ialmindelighed beskjæftigede sig den halve Formiddag med sin Avis, høit for sin Søn, at Præsten Martens var udnævnt til Sognepræst i Byen.

„Tænk — saa kommer de her vestover igjen! —“ udbrød Fru Worse, „jeg gad vide, hvorledes den lille Madeleine har haft det i sit Ægteskab?“ sukkede den gamle Kone; hun vidste, at der kan hænde noget af hvert i den Stand.

Hos Jacob vakte denne Efterretning mange smertelige Erindringer, og han gik længe op og ned i Kontoret, inden han kunde beslutte sig til at tage fat paa Udenlandsposten, der laa i en stor Pakke paa Pulten.

Mellem Brevene laa der et fra *Barnett brothers* i Paris; han kjendte Haandskriften; men der var ikke Kontorstempel paa. Idet han aabnede det, slog det ham, hvor langt det var; han vendte det hurtigt — hvad var dog dette? der stod Rachel Garman under Brevet.

Jacob Worse læste:

„Kjære Hr. Worse! Naar jeg idag skriver til Dem, for at holde et længe udsat Opgjør, saa føler jeg mig saa underlig

bevæget, at jeg maa tvinge mig selv til at skrive Ord for Ord. Men nu skal det gjøres, lad det da blive kort og klart.

Jeg har — som De nu kanske forstaar — ført den norske Korrespondance hos *Barnett brothers* i flere Aar. I mine Privatbreve til Dem fordreiede jeg min Haandskrift, for ikke at forraade mig.

Jeg vilde nemlig først prøve, om jeg kunde blive til noget, og nu er jeg bleven det. Jeg har lært at anvende Deres Moders Husraad — hils hende fra mig! — jeg kan arbeide.

Et Par Gange i Deres venlige Breve, for hvilke jeg takker Dem, har jeg troet at mærke en vis Forbauselse hos Dem over, hvad jeg vel bruger alle mine Penge til. De er indsatte i vor Forretning, — jeg siger „vor", thi Messrs. *Barnett brothers* har tilbudt mig Andel i Pariserforretningen. Det var min Ærgjerrighed i den Retning.

De gav mig engang det Raad (— De ser, jeg tager alting punktvis, for ikke at forvilde mig og spilde Ord eller glemme noget —) altsaa: Deres Raad: at optræde som Forfatterinde fandt jeg ikke dengang godt. Senere har jeg tænkt meget paa det, forsøgt saa smaat har jeg ogsaa, og nu takker jeg Dem ogsaa for det gode Raad; — jeg har meget at takke Dem for.

Nu da jeg kan arbeide, er jeg ikke længer saa ængstelig; der er i Virkeligheden — som De sagde dengang — mange Ting, som en Kvinde kan have at sige — især hjemme hos os. Jeg har en uafhængig lykkelig Stilling — *bonheur oblige* —, og jeg har Mod; altsaa vil jeg prøve!

Men jeg maa hjem. Ikke blot, fordi jeg længter som et Barn; thi jeg ved, at efter et kort Ophold, vilde jeg helst reise ud igjen. Men jeg føler, at skal jeg udrette noget, maa jeg staa blandt dem, jeg vil hjælpe; jeg vil nok reise og gjøre mit Liv bevægeligt; men jeg maa have fast Fod hjemme, og kunne vende tilbage, naar jeg trænger til det.

Og nu kommer det store m e n, som egentlig er Hovedindholdet af dette Brev — og dette m e n er De, Hr. Worse!

Jeg vil ikke komme hjem, førend vort Forhold er klaret. Saameget ved jeg, at De ikke bærer Nag til mig, fordi jeg var saaledes mod Dem, som jeg var. Men mere ved jeg heller ikke; og er der ikke mere at vide, saa ville vi mødes som gode Venner — haaber jeg. Skulde der være mere, saa faar De skrive til mig.

Se saa — nu staar det der! — lad os nu forstaa hinanden og vær ærlig og aaben mod mig. En Ting kan De trygt stole paa, at jeg iethvertfald er Deres meget gode Ven

Rachel Garman."

Da Jacob Worse havde læst dette Brev, sprang han op, greb Hat og Paraply og for ud i det ydre Kontor.

„Er Hamburgeren gaaet?"

„Nei — den ringede just første Gang —" blev der svaret.

„Har De Guld? — Kasserer!"

„Ja! — det vil sige — nei! — ikke stort —" sagde Kassereren.

„Lad mig faa, hvad De har, og send Thomas over i Kreditbanken efter mere — et Par Tusinde Kroner eller saa!"

Gutten løb afsted med en Bunke Sedler og en liden Seildugspose.

„Jeg reiser bort — Svendsen! for en fjorten Dage eller saa, — jeg kan ikke vide det. Se her er min Adresse —" og dermed snappede Principalen Hr. Svendsens Pen bag Øret og skrev tversover et stort Ark, paa hvilket Bogholderen netop havde begyndt et sirligt Brev: Pavillon Rohan — Paris.

Dampskibet ringede anden Gang.

„Jaja! — Svendsen! nu faar De stelle saa godt De kan; — telegrafer om behøves — mine Nøgler staar i Pulten —" i Døren vendte han sig og raabte: „Ja — det er sandt — Svendsen! gaa over til Mor og sig hende — ja sig bare, at alt er iorden! —" dermed løb han.

Gamle Svendsen stod maalløs og stirrede ud i Luften, medens han gned Tommelfingeren mod Pegefingeren, hvilket var hans Vane under vanskelige Omstændigheder. Alle Døre aabne, en Stol væltet inde i Principalens Kontor, og Principalen selv paa Veien til Paris med Hat og Paraply, bagefter ham Thomas med Seildugsposen i fuldt Sprang; Kassereren sad med Pengetutter og Sedler udover, somom han var plyndret, og da gamle Svendsens Øine dalede ned paa det ødelagte Brev, opdagede han, at han havde en stor Blækklat paa Fingrene. Nu var det over tredive Aar siden gamle Svendsen havde havt Blæk paa sine Fingre, Principalen maatte have skvættet med Pennen, da han snappede den; og idet den gamle Bogholders Øine vandrede fra Blækklatten og ud over den rædsomme Forvirring og tilbage igjen til Blækklatten, gjentog han langsomt og høitideligt — som var det en Trylleformel, der skulde vække ham af dette vilde Mareridt —: „Hils min Moder og sig, at alt er iorden!"

Men det blev endnu værre, da han en Stund efter fremstillede sig for Fru Worse i Bagbygningen. Thi neppe havde han udtalt det skjæbnesvangre: alt er iorden, før Fruen fløi lige paa ham og kyssede ham midt paa Munden.

Dette Kys i Forbindelse med Blækklatten gjorde hin Dag

uforglemmelig for gamle Svendsen, og han pleiede at regne fra den som en Mærkedag.

— Samme Dag bragte Posten ogsaa blandt andet et lidet Brev til Morten Garman. Han aabnede det, smilte paa en underlig Maade og sendte det ovenpaa til Fruen.

Fanny tog de to Kort, som laa indeni; paa det ene læste hun et Damenavn — hun kjendte Familienavnet, det var en rig Slægt i Hovedstaden, og paa det andet stod: Georg Delphin.

Hun stod foran Speilet med hans Kort i Haanden, og iagttog opmærksomt sit Ansigt, medens al den virkelige Sorg, hun havde følt over ham, forvandlede sig til Krænkelse og Bitterhed. Alt foregik indeni hende; men paa Ansigtet kom der næsten ikke en Skygge. Hun havde vænnet sig til disse Øvelser foran Speilet; dette var en Generalprøve, og hun bestod den. Kun de fine Rynker omkring Øinene vibrerede lidt; men saa smilte hun og da vare de fortryllende. Der skulde ikke nogen Sindsbevægelse ødelægge hendes Skjønhed, og mens disse sex Aars Smerte og Bitterhed brød op igjen, stod hun glat og deilig som altid og holdt Vagt over sig selv.

Huslægen kom ind i det samme.

„Har De talt med min Mand? — Doktor!"

„Nei — Frue! feiler han noget?"

„Om han feiler noget? — det undrer mig virkeligt, at De spørger," svarede Fanny skarpt, „ser De da ikke, at han er udslidt — overanstrængt; han maa til Carlsbad iaar, ellers gaar han tilgrunde!"

„Ja—ja! Frue!" sagde Lægen godmodigt, „det kunde han ganske vist have godt af; men De ved selv, han svarer altid, at han ikke har Tid — og saa —"

„Bah! —" svarede Fru Fanny og vendte sig, „skulde en Doktor bryde sig om sligt!"

Doktoren gik lige ned i Kontoret og skræmte Morten i den Grad, at Reisen blev fastsat til næste Uge.

Jacob Worses „Forsvinden" — som det blev kaldt, vakte megen Røre; men Forbauselsen steg, da der kom Telegram om hans Forlovelse med Rachel Garman. Samtidigt bad han Morten besørge alting til Brylluppet, da de agtede at gifte sig strax efter Hjemkomsten.

Morten svarede efter sin Kones Raad, at Doktoren havde „befalet" ham at reise til Carlsbad strax. Men han foreslog de Forlovede et Møde i Kjøbenhavn, saa kunde de vies der. Derpaa indløb samtykkende Svar og Dagen blev fastsat.

Alt vel overveiet ligte Morten ret godt Partiet. I disse sex Aar havde han mange Gange tænkt paa det Raad, Faderen havde givet ham en af de sidste Dage: at associere sig med Jacob Worse. Morten havde aldrig nævnt det til nogen, og han kunde ikke bekvemme sig til en saadan Ydmygelse. Nu kom det af sig selv og paa den beleiligste Tid, just som han skulde ud og reise. Saa kunde Worse sætte sig ind i alt, mens han var borte, og der var et Par raadne Flekker i Forretningen, som Morten generede sig for. Sligt var altid lettere at komme over, naar det kunde forklares skriftligt.

Saa blev de da viede i Kjøbenhavn. Gabriel var der ogsaa. Han var for Tiden paa et Kontor i England; de havde telegraferet efter ham fra Paris, og han stødte til dem i Cöln. Det var allerede halvt om halvt aftalt, at Gabriel skulde tage Rachels Plads hos *Barnett brothers* i Paris, hvorover han var meget lykkelig.

Bryllupsmaaltidet blev holdt i et af de store Værelser i Hotel d'Angleterre, som vende ud mod Kongens Nytorv. Stemningen var meget munter, og Morten holdt en Tale for „Garman & Worse", som nu igjen skulde blive fuldstændigt.

„Og min gamle Fiende Aalbom?" raabte Gabriel ved Desserten.

„Aa — han er netop den gamle!" svarede Morten, „forleden skal han have holdt en yderst infam Tale i et Selskab om „Dynastiet Garman —"; han er saa forbitret, fordi han aldrig bliver inviteret mere."

„Stakkels Aalbom!" — sagde Gabriel tankefuld. Han var selv saa lykkelig og saa oplagt til at tilgive, at han satte sig hen i Vinduet efter Bordet, og tegnede med stor Flid og Nøiagtighed Rytterstatuen paa Kongens Nytorv. Det skulde være en Present til Adjunkt Aalbom.

Dagen efter reiste de hver til sin Kant: Morten og Fanny til Carlsbad, Gabriel til England, for at ordne sin Flytning, og de Nygifte hjem til Norge.

— Paa Dampskibsbryggen hjemme holdt en skinnende ny Vogn med ny Kusk og nye Heste, og i Bagsædet sad Fru Worse med Silkekaabe og ny Hat, hun havde telegraferet efter altsammen til Husets Kommissionær i Kjøbenhavn, hos hvem der længe havde ligget Penge færdige.

Paa Forsædet i den skinnende Vogn sad Hr. Samuelsen og krøb sammen. Det havde ikke været muligt at formaa ham til at tage Plads ved Siden af Fruen; han syntes, det var galt nok som det var.

En Del Gutunger stod der naturligvis omkring, dels for at se paa Hestene, dels for at tage den frygtelige Pitter Nilken i Øiesyn. Og

pludselig fandt en af de smaa Kanaljer paa at give den berygtede Smædevise tilbedste, — ikke syngende med Lyd, det turde han ikke, men bare ved at bevæge Læberne. Dette vandt stor Tilslutning, og hvorhen den ulykkelige Hr. Samuelsen saa, kunde han læse „Koret" paa de travle Læber og følge Sangen:

Lille Pitter Nilken
Sidder paa Stilken —;

det var til at blive gal over:

Jo længer han sidder
Des mindre han blir;

— endeligt kom Dampskibet ind til Bryggen.

De Nygifte steg op, og Vognen rullede indover Byen. Fru Worse skoggerlo hele Tiden med Taarer i Øinene; hun hilste straalende til alle Sider; og da de dreiede ind i Gaardsrummet, var hendes nye Hat netop kommen saa langt ned paa det venstre Øre, at den faldt af, da Vognen holdt for Døren.

Og den gode Hr. Samuelsen hoppede, i sin store Iver for at hjælpe Damerne, med begge sine Ben midt i Hatten, og det uagtet han saa Faren, mens han dalede.

Det var et helt Arbeide at „ballancere" Fru Worse opad Trappen saaledes som hun lo; — alle lo — Kusken lo, Pigerne lo, de Nygifte lo — allesammen undtagen Hr. Samuelsen. Han gik bagerst og bar med bortvendt Aasyn Madamens nye Hat efter det ene Hagebaand — slæbende det andet efter sig i Trapperne — den nye, kostbare Hat, som sletikke længer var nogen Hat.

Middag blev der spist i de Unges Værelser, hvor Fru Worse gav den fine Dame og talte noget, hun selv kaldte „franskt". Men om Aftenen, efterat Rachel og hendes Mand havde været ude paa Sandsgaard, flyttede man over i Bagbygningen.

Og der blev leet, fortalt, lavet Punsch, drukket og jubileret, indtil Pitter Nilken blev ganske overstadig og selv tilbød sig at synge „Skjærsliberens Elskovssang" — hvilken havde været overordentligt yndet i hans Ungdom. Og saa sang han under stort Bifald med en liden forunderlig Stemme; — det lød somom han med én Gang gjenfandt sin Guttestemme — høi, sprukken og forligget, men saare følsom. Og hans Øine dvælede ved Fru Worse, mens han sang:

„Pige — o hist! med det venlige Øie,
Du ser saa god og saa elskelig ud,
Kunde til mig du dit Hjerte henbøie,
Sig vil du være en Skjærslibers Brud?"

Og Madam Worse slog Takt med sit Strikketøi, idet hun istemte Omkvædet:

„Snurr, Snurr,
Lystig og fro
Vil jeg i Ro
Hjulet paa Baaren med Foden omsno.“

XXVI.

I den klare Sommersol strakte den gulhvide Sand sig nordover med grønne Dotter af Marehalm saa langt Øiet kunde naa. Kystlinien bøiede sig i Næs og Bugter, hist og her en Klynge Baade, Maager og Ringgjæs havde travelt i Stranden, medens Brændingerne rullede med smaa krumme Bølger, der tindrede i det klare Solskin.

Imellem Lyngbakkerne længer inde i Landet kom en Vogn, hvori der sad en Herre og en Dame. De var taget af fra Postveien og kjørte nu paa den smale, sandede Bygdevei, der førte nedover mod Bratvoldsgaardene.

Det havde været meget mod Madeleines Ønske; men da hendes Mand tilfældigvis hørte af Kusken, at det bare var en Omvei paa en Times Tid, gav han Ordre til at kjøre nedom til Bratvold; der skulde saa alligevel hviles et Sted paa Veien.

Præstefolkene vare paa Reise vestover, for at besøge det nye Kald — Embedet skulde først tiltrædes til Høsten. De vilde leie Hus, hilse paa gamle Venner og Slægtninge og saa videre.

Saameget som Madeleine kunde glæde sig til at gjense sin Fader, saa var hun dog alt andet end glad, da hun hørte, at hendes Mand søgte Kaldet. Men det var paa udtrykkelig Opfordring af Biskop Sparre, og det blev anseet som en overordentlig Forfremmelse.

Madeleine havde heller ikke sagt stort imod, det pleiede hun aldrig at gjøre. Det var virkelig lykkedes Pastor Martens at danne hende til en Hustru efter sit Hjerte.

Som hun sad henne i den ene Krog af Vognen — hendes Mand var blevet noget svær — mindede hun ikke meget om den Madeleine, som engang hørte hjemme i disse Omgivelser. — Hun saa ikke syg ud, men træt — meget træt. I en stor Præstegaard paa Landet er der meget at gjøre, tre Børn er heller ikke saa lidet at begynde med.

I det første Aar var hun rent fortvivlet — et Par Gange brød hun ud i Heftighed — det var den gamle Trods. Men han havde en ganske eiendommelig Maade at tage hende paa — hendes Mand.

Aldrig blev han heftig; jo mere Madeleine blussede op, desto sagtmodigere svarede han — med et stille Smil og et Strøg nedover hendes Skulder.

Men naar Madeleines Sind var kommen i Ro, talte han formanende til hende, og umærkeligt gled alle Ting ind i det Spor, han ønskede. Tilsidst havde hun vænnet sig til altsammen.

Pastor Martens's aabne, venlige Ansigt tog sig ikke ganske ud til sin Fordel idag. Han havde nemlig været over al Beskrivelse søsyg, hvorfor de ogsaa havde forladt Dampskibet, for at kjøre det sidste Stykke overland. Derfor havde det fyldige Ansigt et vist søgrønt Skjær, og han spyttede af og til ud af Vognen med en Grimace.

Han var en lykkelig Mand, og han var taknemlig for det. Madeleine havde artet sig over al Forventning godt under hans Hænder. Den gamle Trods kom nu næsten aldrig frem mere, og hændte det, saa var han ganske sikker paa sin Methode. Mange Gange mindedes han med Taknemlighed sin kjære Biskop Sparre, af hvem han havde lært saa meget, og som fulgte ham med et saa faderligt Venskab.

Jo mere de nærmede sig Havkanten, desto bredere blev den mørkeblaa Stribe mod Vest, der glitrede i Solskinnet. Madeleine stirrede og stirrede, og gamle Tanker og Minder begyndte at skvulpe i høie Bølger omkring hendes Hjerte.

Viberne havde Unger, de fulgte efter Vognen, slog ned lige foran Hestene med de kjendte Skrig; Lærker i hundredevis fyldte Luften med en liden svingende Jubel, der gik hende lige til Hjertet, og Vinden begyndte at føre med sig den friske, salte Søsmag — lidt Tare, lidt Fisk, men saa vidunderlig rig paa Minder.

Madeleine bøiede sig fremover og trak Pusten i lange Drag. Det var en Hilsen fra det Hav, hun kjendte, og som kjendte hende, fra hendes Lykkes Tid, fra hendes Kjærligheds korte Sommerdag.

Hun vilde ligesom fylde sig helt med denne rene, friske Søluft, saa at hver eneste mørk, støvet Krog i hendes tillukkede Sjæl kunde blive rigtig udluftet. Og al den Tid, hun havde været borte herfra, blev hende saa støvet og uren. Ansigt til Ansigt med Havet skammede hun sig ved at komme saaledes tilbage, — hun ønskede, at hun laa derude i det kjølige Dyb og kjendte friske, rene Bølger skylle hen over sig.

Men da Vognen naaede op paa den sidste Bakke, og Bratvoldsgaardene og Fyrhusene laa foran hende, da slog hun begge Hænderne for Ansigtet og stønnede.

Hendes Mand lagde vist ikke Mærke til det; thi han saa mest

indover mod Landsiden; han kjendte sig ikke endnu stærk nok til at se paa Bølgerne, som rullede.

„Hvor skal vi tage ind?“ spurgte han Kusken.

„Per Bratvold har de fineste Huse, ellers er det gode Gaarde allesammen.“

„Lad os tage ind til Per,“ sagde Præsten.

Madeleine havde længe ikke vidst, om Martens kjendte hendes Forhold til Vente-Per; men efter en Tids Ægteskab lærte hun, at et Rygte ikke løber langt uden at komme indom til Præsten; og uden at se op følte hun at hans Øine hvilede paa hende med det Smil, hvormed han pleiede at bøie hendes Vilje.

Vente-Per stod i Torvskuden, da de kom. Han kigede ud af en Sprække, og idetsamme han saa hende, spyttede han uvilkaarligt Skraaen langt fra sig. Thi efterat han havde ventet en Stund, var han begyndt at tygge Tobak igjen; og da han havde ventet en meget lang Stund, havde han giftet sig.

Det var derfor Pers Kone, der førte Præstefolkene ind i Bedstestuen under mange Undskyldninger, „fordi der nok ikke var som slige Folk var vant til.“ Medens hun ledte efter Per, for at sende ham ind til de Fremmede, gik Præsten omkring i Stuen og undersøgte alt, hvad der fandtes. Ved Vinduet sad Madeleine og stirrede ud i Luften; Synet af Pers Kone — saa frisk og fornøiet, havde gjort hende saa ondt, hun vidste ikke hvorfor.

„Nei se her! — Lena! —“ raabte han, hvergang han fandt noget nyt.

Lena var et Kjælenavn, han havde givet hende trods alle hendes Bønner. Lena lød saa hjemligt, saa præstekoneagtigt; ved Madeleine var der en fremmed, fransk Sving, som ikke passede for hans Kone.

I Stuen var der ogsaa mange mærkværdige Ting. Først Skilderier af Vesuv ved Dag og Vesuv ved Nat, dernæst Galeasen „Tre Søstre“ af Farsund; saa kom Frederik den Sjette i rød Uniform og Hængenæse, og bortover Sengen, der var belagt med Dyner opstablet i Mandshøide, hang et mægtigt Overflødighedshorn af hvid Pap, hvorpaa var klistret med Guldpapirbogstaver; Vorder frugtbare og formerer Eder; det havde været en Bryllupspresent til Huset. Paa den malede Kommode stod en gul Kanariefugl af Alabast paa en rød Pære og ligeoverfor stod en rød Bogfinke paa en gul Pære. Gulvet var skinnende rent og sandstrøet, Ruderne smaa og forskjelligtfarvede, og over det ene Vindu var der spigret et Navnebræt fra et Fartøi, hvorpaa stod i gyldne Bogstaver: *„l'espérance.“*

Endelig kom Per ind. Han rakte først Præsten og saa Madeleine Haanden og hilste: „Goddag og Tak for sidst." Da Madeleine berørte den store haarde Haand, trak hun sin uvilkaarligt tilbage og vendte sig bort uden den brugelige Hilsen; hun fik ikke Ordene frem.

Idetsamme kom Pers Kone ind og bad ham hviskende hugge lidt Fliser, det gik saa sent med Torvgloen; hun vilde koge Kaffe. Per gik, og Præsten fulgte med den lille trivelige Bondekone, for at inspicere Huset.

Madeleine gik et Par Gange frem og tilbage i Stuen, saa gik hun ud foran Døren.

Naar hun stod paa Hellen foran Bislaget, kunde hun se lige ned i den lille Baadhavn. Øiet fulgte den lille Sti tversover den flade Mark — opover den bratte Skrænt — lige til Fyrhuset. Der laa hendes gamle Hjem — de tykke solide Stenmure og Fyrlygten med den rødmalte Hat.

Hun vendte sig bort, det var hende ikke muligt at se derhen. I Torvskuden hørte hun Per hugge; halvt uden at vide, hvad hun gjorde, gik hun derhen og stillede sig ved Siden af ham.

Hun stansede om en Stund, reiste sig op og saa forbi hende udover Havet. Per havde faaet stivt Skipperskjæg under Hagen, og Ansigtet var blevet meget ældre og grovere; men alligevel kjendte hun hvert Træk.

Madeleine gjorde et lidet Skridt henimod ham og greb efter hans Haand; men hun fik ikke fat paa den, han drog den ligesom tilbage. Da kunde hun ikke længer styre sig, men kastede sig om hans Hals og lagde sit Hoved tæt ind til hans Bryst.

Det var sandt, hvad Delphin engang havde sagt: det var denne Blanding af Fisk, Tobak og vaadt Uldtøi, men alligevel: her var hendes Plads; hun følte det nu. Og i den samme Stund blev det hende ogsaa klart, hvorfor det havde stukket hende i Brystet, da hun mødte Pers Kone. Hun misundte hende, misundte hende alt — Manden — Huset — Livet — altsammen; thi det var hendes! — her var det Liv, hun forstod, og den Mand, hun elskede.

O — hvor de havde løiet for hende og handlet ilde mod hende — alle de fine Mennesker. Hvad var det for et Liv, hun havde ført — et Liv uden anden Mening end den: at være Kone for en Mand, hun ikke elskede, stelle hans Hus, føde Børn for ham — altsammen i en kvalm Luft af Vane, Ceremoni og Selvdyrkelse.

Hun klyngede sig fastere og fastere til den brede, stærke Mand; og i et vidunderligt Øieblik af Lykke og Kval strømmede det over — dette Hjerte saa indsnøret og vel dresseret, medens hele hen-

des Ungdom og al hendes Kjærlighed drog hulkende gjennem hendes Sjæl.

„Det var ikke min Skyld — det var ikke min Skyld —" klagede hun — som et Barn, der er „kommen til" at slaa noget istykker.

Han løftede sin tunge haarde Haand og lagde den paa hendes Hoved — saa blødt og mildt strøg han hende over Haaret; nu forstod han det altsammen; men han kunde ikke faa et Ord frem. —

„Lena! Lena!" raabte Præsten fra Husdøren, „du maa komme herind og se! — her er Tvillinger! Lena! — hvor er du? — skynd dig! — hvilken prægtig Kone — du! tænk Tvillinger første Gang!"

Det var ikke godt at vide, hvad Vente-Per tænkte paa der han stod igjen alene og saa udover Søen. Saaledes havde Bølgerne rullet i Storm og Solskin — frem og tilbage, og imens havde han ventet og ventet. Og nu var det kommet.

Han drog en lang Pust og det klarnede op i hans Ansigt, idet han langsomt nikkede flere Gange ud imod Havet.

Pers Kone gjorde mange Undskyldninger for Opdækningen — som Skik er. Men der var baade Flødemelk og Lefse med Sukker og Smør paa, Æg, Kaffe, bløde Sukkerkavringer, Puddersukker og endelig et Fad smaa Hummere. Konen mente, det var „Skam" at byde slige Folk saa smaa Hummere, — havde de bare havt nogle større — saa —

Men nu var det en af Præstens Yndlingstheorier, som han pleiede at forsvare med Iver og Overbevisning — denne, at de smaa Hummere i Virkeligheden ere bedre — finere i Smagen end de store. Derfor var han i straalende Humør og drev megen uskyldig Spas med den venlige Bondekone.

Per kom ogsaa ind og sagde: „Værsaagod! — naa maa de spise!" hvorefter han satte sig — som sig hør og bør — paa Ovnsbænken foroverbøiet med Armene paa Knæerne.

Solen skinnede saa smukt ind ad de smaa Ruder, Stuen var saa ren og hyggelig, Dugen saa hvid, Fløden saa gul og de smaa Hummere saa appetitligt røde, at Præsten fik Lyst til at tale.

Han valgte til Udgangspunkt det, han havde faaet at vide hos Konen: at Per nemlig havde bygget hele Huset af Vragtømmer fra en fransk Brig, som var strandet nordenfor: det var Briggens Navnebræt, som stod over Vinduet.

Præsten dvælede ved de menneskelige Anliggenders Usikkerhed, hvorofte vi skuffes, men hvorledes der dog gaar en ledende Traad gjennem alt.

„Og se! —" sagde han, „dette stolte Skib udrustet i hint hovmodige Frankrige, med dette forventningsfulde Navn — thi

„*l'espérance*" — mine Venner! betyder Haabet — det maatte ynkeligen omkomme paa vor fattige Kyst. Saaledes ogsaa med Menneskelivet! Hvor mangt et forfængeligt Haab seilede ikke ud med Flag og Vimpel, for ynkeligen at omkomme i Livets Storme. Men se! — hvad Stormen havde splintret til Vragstumper, det føiede ydmyge Hænder sammen til et nyt Hjem, saa spirer Livet af Døden, Haabet af Ødelæggelsen, Lykken af det knuste Vrag og der leves et helt Liv paa lutter Vragstumper!"

Det var med den sidste Levning af den gamle Trods, at Madeleine sagde: „Saaledes leve vi alle!"

Idetsamme reiste Per sig og gik ud. Hans Kone kunde ikke forstaa, hvorledes Per kunde opføre sig saa upassende.

Men Præsten Martens forstod det hele. Dog — man kunde tale senere om Sagen, hvis det var nødvendigt; det var ikke værdt at forspilde det skjønne Maaltid. Han rakte sin Kone Fløden med et venligt Smil og strøg hende over Skulderen.

Derpaa tog han fat paa sine smaa Hummere, som smagte ham fortræffeligt. —

FOR SCENEN
TRE SMAASTYKKER
(1880)

PAA HJEMVEIEN.

Proverbe i en Akt.

(Omarbeidet 1887)

PERSONER: Fru Marie Worm. — Grosserer Henrik Worm. — Otto deres Søn — 15 Aar. — Fru Caroline Strøm. — Pastor Andersen. — Jomfru Hansen og Sypiger.

Handlingen foregaar i en norsk Kystby en Sommeraften.

Stort Værelse. To Vinduer paa Bagvæggen og en Glasdør imellem; man ser ud paa en stille Gade i Eftermiddagssol. I Vinduerne hænger Uldvarer, Garn, strikkede Sager og færdige Klær; der er Klokke paa Døren, som slaar et Slag, naar nogen gaar eller kommer. Tvers foran Indgangsdøren staar en bred Disk — aaben til alle Sider, og paa Disken ligger der ogsaa Tøi o. s. v. Tilbage paa høire Væg er Dør ind til Systuen, midt paa samme Væg er Vindu, som vender mod Havnen, og ud ifra Vinduet lidt længer fremme staar Symaskinen. Den venstre Del af Scenen er møbleret som Dagligstue, Dør ind til Barnekamret.

Naar Tæppet gaar op, sidder Fru Worm ved Symaskinen; Jomfru Hansen staar ved Siden og rækker hende nogle Papirer.

FRU WORM (tager dem). To Kasser og tre Pakker Uldtrøier — alt forsvarligt pakket?

JOMFRU HANSEN. Ja Frue! — som sædvanligt. Kjøreren har jeg ogsaa tilsagt; han er vist alt nede i Gaarden.

FRU WORM. Er da Dampskibet — er det saa nær?

JOMFRU HANSEN. Det skal være i ydre Fjorden — siger de.

FRU WORM. Det er bedst De følger med ned paa Expeditionen. (Leverer Varebrevene tilbage.)

JOMFRU HANSEN. Ja gjerne. Jeg var der forresten for et Øieblik siden; de sagde, Dampskibet blev liggende omtrent en Time; saa der er Tid nok.

FRU WORM (i egne Tanker). Ja — der er Tid nok —

JOMFRU HANSEN. Hvad behager?

FRU WORM. Naar De gaar — Jomfru Hansen! — kan De lade Pigerne gaa med det samme. Det er alligevel saa langt paa Dagen og saa vakkert Veir.

JOMFRU HANSEN. Tak! — der blir Glæde.

FRU WORM (holder hende tilbage). Naar De gaar — (betænker sig) — ja ja! — jeg taler med Dem, før De gaar.

(Jomfru Hansen ud til høire.)

OTTO (kommer stormende ind fra Gaden). Mor — Mor! er det sandt, at Far er paa Hjemveien?

FRU WORM. — hvorfra?

OTTO. — fra — fra —

FRU WORM. Naa! — hvorfra?

OTTO (svagt). — fra Tugthuset; — er det sandt Mor?

FRU WORM. Jeg ved ikke.

OTTO. Men de siger det alle.

FRU WORM. Hvem har sagt det til dig?

OTTO. Præsten Andersen.

FRU WORM. Præsten? — hvor traf du Præsten?

OTTO. Vi legte i Vilhelmsens Have, og saa kom han ud; — han bor der — ved du.

FRU WORM (steller med Maskinen). Du blev vel glad, da du hørte det?

OTTO. Aa ja! — du kan vide det — Mor! saa er den over — denne fæle Tid.

FRU WORM. Din Fars Straffetid er udløben — ja; men er dermed alt over?

OTTO. Har du ikke selv fortalt mig, hvilken prægtig Mand han var — Far, før han kom til — i et Øiebliks Svaghed —

FRU WORM (opmærksomt). Svaghed! det har du fra Præsten Andersen; det var ham, som lærte dig dette om et Øiebliks Svaghed? — gjorde han ikke?

OTTO. Det kan nok være, han sagde noget sligt; men er det da ikke sandt? Mor! var det ikke saa?

FRU WORM (trækker ham nærmere). Du husker, at i den første Tid brugte jeg at overhøre dig — som vi kaldte det.

OTTO. Jeg husker hvert Ord.

FRU WORM. Lad mig høre: hvad er din Fader?

OTTO. En Forbryder.

FRU WORM. Falder der ikke Skam af det — paa dig?

OTTO. Nei, thi naar jeg selv — naar jeg — aa lad mig slippe Mor! — jeg kan ikke — ikke idag.

FRU WORM. Otto — Otto! vogt dig for dette. Nu har jeg arbeidet med dig i disse lange Aar, forat du skulde se Tingen uden Omsvøb — som den var. Skal du nu begynde med denne Svaghed — (bryder ud) thi det er ikke sandt — jeg siger dig — Gutten min! — det er ikke sandt dette, at et Menneske intet formaar ved egen Kraft. Du maa selv, og du kan selv gjøre dig til en ærlig Mand, men aldrig — aldrig, hvis du begynder at tale om Svagheden — et Øiebliks Svaghed! (stryger sig over Panden). Se saa — Otto! gaa ind og leg med lille Hansemand — er du snil; men vær lidt stille.

OTTO (stanser ved Døren). Men Mor! — du svarte mig ikke; — hvis Far nu kommer?

FRU WORM. Ja Otto! — du faar stole paa mig. Hvis du virkelig faar din Far igjen, skal jeg komme og hente dig; men du skal blive derinde i Barnekammeret; — hører du?

OTTO. Ja Mor! — (gaar).

Fru Strøm kommer fra Gaden. Fru Worm vender sig, studser lidt, men reiser sig og gaar til Disken.

FRU WORM. Er der noget, hvormed jeg kan være til Tjeneste?

FRU STRØM (gaar udenom Disken og frem i Stuen). Nei — nei Kjære! — jeg kommer jo ikke som Kunde. Godaften Marie! — hvorledes har du det?

FRU WORM (koldt). Tak godt.

FRU STRØM (forlegen). Nei, at du kunde tro, jeg kom, for at kjøbe noget!

FRU WORM. Jeg syntes nok, det var lidt underligt; min Forretning fører jo ikke mange Ting, som kunde passe for Dem.

FRU STRØM. Jeg synes, du siger De til mig? — det er ikke pent af dig Marie.

FRU WORM. Undskyld; det faldt mig naturligst; det er saa længe siden, vi skiltes.

FRU STRØM. Og hvis Skyld er det? — din — udelukkende din, Marie! ligefra Ulykken skete, har du gjort alt for at støde os fra dig — baade mig og hele Eders gamle Omgang.

FRU WORM. Jeg gik min Vei og fandt min Vei.

FRU STRØM. Det gjorde du; — det siger alle: det er beundringsværdigt, hvorledes du klarede dig. Men husk ogsaa paa, at vi alle stod færdige til at hjælpe dig; — husk bare, hvad du svarede os, dengang vi vilde holde Bazar for dig!

FRU WORM. Jeg husker det, — aa jeg husker det godt.

FRU STRØM. Ja — saa kan du heller ikke undres paa, at vi trak os tilbage — nogen hver.

FRU WORM. Jeg undres ikke; — jeg beklager mig heller ikke.

FRU STRØM (lidt forvirret). Nei — det gjør du ikke; men jeg skal sige dig noget — Marie! — Ulykken har forhærdet dit Sind — som Pastor Andersen siger. Naar jeg mindes, hvorledes du var, — den første blandt os alle —

FRU WORM. Var det, for at fortælle mig dette —?

FRU STRØM (godmodig). Nei — nei sletikke, — tværtimod Kjære! — jeg havde netop foresat mig at springe over det mellemliggende, for nu er alt det færdigt og glemt skal det være, — ikke sandt? kom lad os sætte os; jeg er kommen, for at tale med dig i Venskab — ikke sandt? i Venskab som i gamle Dage.

(Fru Worm sætter sig ved Maskinen; Fru Strøm trækker en Stol nærmere.)

FRU WORM. Du skal have Tak — Caroline! men mon vi kan forstaa hinanden — længer?

FRU STRØM. Hvorfor ikke? — gamle Veninder, — gamle Koner — snart — begge to! naar bare du vilde være lidt mindre — jaja! nu begynder jeg, — til Sagen — som Strøm siger: din Mand kommer iaften, — ikke sandt? — du venter ham?

FRU WORM. Jeg ved, han er med Dampskibet.

FRU STRØM. Nuvel! — vi har talt om det hjemme; først vilde jeg havt Strøm med; men — forstaar du! som Byfoged — ikke sandt? — og siden det just var ham, som — som

FRU WORM (roligt). — som afsagde Dommen.

FRU STRØM. — uf ja! — ikke sandt? — men han sagde: gaa du Caroline! — jeg har ingenting mod det! — det var pent af Strøm — ikke sandt? — og derfor er jeg kommen, for at følge dig ned og tage mod Worm paa Bryggen.

FRU WORM. Men jeg gaar sletikke derned.

FRU STRØM. Gaar du ikke ned paa Bryggen? — men Marie! vil du virkelig, at din Mand skal stige iland forladt og ensom, ganske som en — en

FRU WORM. — som en dimitteret Straffange —

FRU STRØM. Hvor kan du sige sligt om din egen Mand!

FRU WORM. Er han da andet?

FRU STRØM. Men tænk dog paa, hvad han var; husk, hvor vi alle var optagne af Alfred Worm — jeg selv ikke mindst — jeg kan gjerne tilstaa det — dengang han kom fra London første Gang —

FRU WORM. Men Kjære! — det gjør jo bare Faldet des dybere.

FRU STRØM. Faldet — siger du! — Faldet; — ja ved du hvad Marie! vi nødes saa mangen Gang til at slaa af paa vore Strængheder her i Livet — helst nufortiden — og allermest, naar det

gjælder Kjøbmænd; mellem Handelsfolk — ser du, — ja Strøm! ved du, hvad han siger? — saadan i Fortrolighed? — han siger (ser sig om): jeg kunde Pinedød ligesaa gjerne sætte dem under Tiltale allesammen! Ja du forstaar, det er naturligvis Overdrivelse, du ved, hvordan Strøm er — ikke sandt?

FRU WORM. Siger Byfogden ogsaa det om mig?

FRU STRØM. Om dig? Marie! — Nei Gudbevare mig!

FRU WORM. Ja jeg er ogsaa med blandt Kjøbmændene. Fru M. Worms Uldvarehandel — det er en Forretning, en noksaa stor Forretning.

FRU STRØM. Aa, men det er jo noget ganske anderledes med dig — ganske anderledes. Nei, det er Mændene, Strøm mener, disse Grosserere. Han siger, Worm kan snart være i en Stilling igjen omtrent som før.

FRU WORM. Som før! — synes du egentlig, det er noget at tragte efter?

FRU STRØM. Ja ser du — Marie! du er bleven saa stræng — meget strængere end jeg vidste og meget — meget strængere — synes jeg ialfald — end det passer for vor Tid. For ser du, naar nu Menneskene — eller ialfald Mændene er som de er, saa er det dog Uret, at lade det gaa ud over en enkelt — ikke sandt? — alle bør hjælpes ad, lette Byrden for hinanden, — det er dog iethvertfald meget smukkere, det maa du indrømme? — hør nu for Exempel et Træk: jeg traf Fru Hessel, hun fortalte, at hendes Mand og flere andre vilde hilse paa Worm, naar han kom; — det er dog virkelig pent af dem — ikke sandt?

FRU WORM. Jeg kan ikke indse det. Hvis Byfogden har Ret, — og han maa jo kjende dem, saa synes jeg ikke, disse Herrer gaar sin Ære for nær ved at hilse. Men — som du selv siger — med mig er det anderledes — ganske anderledes.

FRU STRØM. Men hvorledes har du da tænkt at tage imod ham?

Fru Worm ser paa hende.

FRU STRØM (forvirret). Ja undskyld Marie! — jeg spør dig saa ligefrem; men naar nu Worm, som vi alle interesserer os for, naar han nu kommer hjem til sit Hus igjen — ikke sandt? — saa —

FRU WORM (steller med Maskinen). Dampskibet ligger her en Time.

FRU STRØM. Ih men Gud bevare mig! — du mener ikke, han skulde reise videre? — er du da ganske fra Sands og Samling? — ved du da ikke, at du er lovlig gift med ham? — at han er din Mand?

FRU WORM. Jo, — jeg tror nok, at jeg ved det. Her sidder jeg i et Hus, som er mit; min Mands — det vil sige vor Gjæld er be-

talt; ingen Fremmed har noget her at fordre. Men jeg ved, at der findes et Menneske — netop min Mand — som du siger, der med Loven i Haand kan træde ind over den Dørtærskel og ødelægge alt dette for mig: (med øgende Heftighed) mit Erhverv, min Hæder, min Uafhængighed — ja mit gode Navn; — men min Person — mig selv — — lad ham vogte sig!

FRU STRØM (reiser sig). Men Gud — Marie! — du forfærder mig. Er der da ikke Medlidenhed skabt i dig? tænk naar han kommer angerfuld og —

FRU WORM. — angerfuld — siger du (sidder lidt, men ryster saa paa Hovedet). Du kan jo spørge din kloge Mand, om Statistiken viser, at vore Straffeanstalter forbedrer.

FRU STRØM. Fy Marie! hvor haardt du taler; — aa Gud være lovet! — der kommer Præsten Andersen!

PRÆSTEN ANDERSEN (kommer ind). Godaften — min Damer; — godaften Fru Worm! (Fru Worm hilser stivt uden at reise sig og lægger et nyt Arbeide tilrette paa Symaskinen). Jeg kunde vel tænke mig, at gamle Veninder maatte gjenfinde hinanden i en saadan Stund. Det var smukt af Dem — Fru Strøm.

FRU STRØM. Aa Hr. Pastor! — noget særligt smukt var det vist ikke; men Meningen var god — ikke sandt? — jeg tænkte, Marie vilde sætte Pris paa at have nogen med sig —

PRÆSTEN. Jeg kommer ogsaa for at ledsage —

FRU WORM. — Forbryderens Familie —

FRU STRØM (gjør Miner til Præsten). Ja saadan er hun! — Kjære Pastor Andersen! — tal til hende. Jeg gaar nedover Gaden og venter; Gud give, du vilde være med — Marie!

FRU WORM (følger hende til Døren). Du skal have hjertelig Tak — Caroline! — men det var som jeg tænkte; vi forstaar ikke hinanden længer.

FRU STRØM. Jeg beder dig bare: hør paa Præsten — Marie! — hør paa ham! (gaar).

Fru Worm vender tilbage og sætter sig ved Maskinen; Præsten gaar lidt om i Stuen.

PRÆSTEN. De har altsaa ikke kunnet overvinde Dem til dette Møde med Deres Husbond — saaatsige under Menighedens Øine? — aa nei! — jeg kan vel tænke mig det; det ligner Dem — Fru Worm.

FRU WORM. De har været herinde — Pastor Andersen! flere Gange —

PRÆSTEN. Det har jeg — ja; som Formand i Sømandsmissionen og forskjellige —

FRU WORM. Og hver Gang har De grebet Anledningen til at tale til mig om — om andre Ting —

PRÆSTEN. — om det ene fornødne, — ja — det har jeg.

FRU WORM. Men De har ganske vist ogsaa hver Gang følt, at jeg — jeg for min Part —

PRÆSTEN. — helst vilde være fri, — det har De paa det utvetydigste ladet mig føle.

FRU WORM (stille). Men hvorfor vil De da — just iaften —

PRÆSTEN. — iaften mer end nogensinde —

FRU WORM. Sig mig — Pastor Andersen! tror De ikke, jeg har Forstand nok til at dømme i en Sag, som angaar mig selv?

PRÆSTEN. Forstand og Dømmekraft har De visselig nok af — mer end nok, kunde jeg fristes til at sige.

FRU WORM. Naar jeg da har taget en Beslutning.

PRÆSTEN. Ak — Fru Worm! — hvorofte skuffe vi os ikke selv, naar vi forlade os paa den naturlige Forstand.

FRU WORM (stigende). Men naar jeg nu helst vil gaa min egen Vei, uden at Nogen —

PRÆSTEN. — saa er det alligevel min Pligt —

FRU WORM. Pligt? De vil dog ikke for Alvor hævde nogen Ret eller Myndighed over mig, fordi De har faaet Dem Deres Levebrød anvist i denne By — af Regjeringen?

PRÆSTEN (tvinger sig). Jeg vil hverken mer eller mindre end opfylde min Pligt i al Skrøbelighed — efter Ordet, som byder Ordets Tjener at være Enkers Trøst og de Faderløses Fader.

FRU WORM (lægger Hænderne fast paa Symaskinen). Se denne Enkers Trøst og mange Faderløses Fader, — den er ikke skrøbelig.

PRÆSTEN. De er stolt af Deres Arbeide — og for en Del medrette; det har bragt Dem langt, gjort Dem uafhængig af den offentlige Medlidenhed, som De havde en saa overdreven Skræk for. Men dette samme Arbeide har ogsaa meddelt Dem en kanske vel stor Selvtillid. Derfor er jeg saa taalmodig overfor Dem (hun begynder at sy; men Præsten lægger Haanden paa Maskinen og fortsætter) — derfor er jeg saa taalmodig overfor Dem; og derfor kommer jeg just iaften, fordi jeg troede, De forstod, at herefter er mit Forhold til dette Hus og til Dem noget anderledes.

FRU WORM. — til mig! — til mig? — Pastor!

PRÆSTEN. Deres Mand — Fru Worm! — er jo af de ulykkelige, der ere komne som man siger — paa Kant med Samfundet; og den samvittighedsfulde Sjælesørger har fortrinsvis overfor saadanne —

FRU WORM. Vel — vel! — men jeg?

PRÆSTEN. Ja De — Frue! og Deres Børn, — De sa' det selv for lidt siden paa Deres egen haarde Maade: De er Forbryderens Familie.

FRU WORM (bøier sig over Maskinbordet med Ansigtet i Hænderne). Ak — ja — ja.

PRÆSTEN. I et saadant Hus, i en saadan Familie bliver Præstens Kald dobbelt manende, hans Pligt dobbelt bydende. Og jeg gaar til dette Arbeide med god Fortrøstning, hvad Deres Mand angaar; — jeg har havt rigtigt velsignede Efterretninger om ham fra Strafanstaltens Præst. Jeg har godt Haab om at kunne gjengive dette skrøbelige Menneske til Kirken og Samfundet som en frelst Broder. Og med Tiden, naar Glemselen og den gjensidige Overbærenhed, vi alle skylde hinanden, har virket — lad os sige nogle Aar — vil han ogsaa have gjenvundet sine Medborgeres Agtelse; og da vil Erindringen om de onde Dage miste sin Brod og blive baade for ham selv og for h a n s en gavnlig Paamindelse til Ydmyghed — til Ydmyghed — Fru Worm!

FRU WORM (ser op). — og jeg! jeg? —

PRÆSTEN. De Frue! — De skal bære Korset sammen med ham som en trofast Hustru. De skal hjælpe ham til — uden Knur at bære al den Ydmygelse, som endnu maatte være ham forbeholdt, saa at han lempeligt og uden Anstød kan glide ind igjen paa sin forrige Plads i vort lille fredelige Samfund. Det er dette, jeg ikke skal blive træt af at foreholde Dem og maatte den gode Gud — men se! (peger ud af Vinduet) der kommer han! — de hilser, hvor smukt! hvor broderligt! O Frue! har De forhærdet Deres Hjerte mod ham, saa lad det være glemt i denne Stund; lad ham føle sig som den forlorne Søn, der omsider fandt hjem. Jeg kommer tilbage; men nu vil jeg ud og møde ham. Menigheden skal se sin Sjælesørger træde i hans Fodspor, der sad tilbords med Toldere og Syndere (ud).

(Fru Worm sidder stille og sammensunken, mens Sypigerne — (fem — sex) — kommer fra høire og gaar ud — glade og fornøiede: Godnat Frue! o. s. v.)

JOMFRU HANSEN (kommer sidst). Ja nu gaar jeg paa Expeditionen Frue! var det mere?

FRU WORM (tager sig sammen). Vent lidt — Jomfru Hansen! (Han gaar hen og aabner en Skuffe i Disken og tager en Tegnebog ombunden og forseglet.) De har kanske hørt i Byen, at der er Nogen ventende, — at der med Dampskibet —

JOMFRU HANSEN (stille). Ja Frue! — jeg ved det.

FRU WORM. Vil De nu gjøre mig den Tjeneste at blive nede paa Bryggen, indtil Dampskibet gaar?

JOMFRU HANSEN. Ja gjerne — Frue! det er bare morsomt.

FRU WORM. Og hvis De saa ser Nogen — (samler sig) hvis De saa ser min Mand — Jomfru Hansen! — gaa ombord igjen, for at

reise videre, saa giv ham denne (leverer Bogen) — helst saa Ingen ser det, — lever den bare fra mig; intet videre.

JOMFRU HANSEN. Ja Frue! — det skal blive besørget (gaar, men standser). Men hvis — hvis han ikke gaar ombord igjen? —

FRU WORM. — Hvis ikke! — (tænker lidt) hvis ikke — Jomfru Hansen! — saa kommer jeg selv.

Jomfru Hansen gaar, og Fru Worm ordner i Stuen og paa Disken; men idet hun ser sin Mand ude paa Gaden, gaar hun hurtigt fremover og stiller sig halvt bagved Symaskinen.

WORM (kommer hurtigt ind og løber mod hende). Marie! Marie! — endelig har jeg dig igjen! (Hun ser op og gjør en Bevægelse, han standser). Hvad? — hvorledes er det, du tager mod mig? — du vidste jo, jeg kom? —

FRU WORM (med Anstrengelse). Jeg vidste — ja jeg vidste, du var med Dampskibet, og saa troede jeg, at du — (standser).

WORM. — hvad troede du?

FRU WORM (ser prøvende paa ham). — at du vilde besøge os —

WORM. — besøge! — besøge? — jeg er kommen hjem — hjem efter lange Aar, og saa møder du mig paa denne Maade!

FRU WORM (skuffet og bedrøvet). Aa Henrik — Henrik!

WORM. Det var det altsaa, Præsten Andersen mente; det var det ogsaa, som gik i dine Breve: du vil virkelig være haard og uforsonlig: trykke mig — Stakkar! i Støvet, medens alle andre næsten kappes om at række mig Haanden — baade Præsten, Fru Strøm — ja indtil Hessel, han som — en af dem —

FRU WORM. — hvis Navn du efterskrev —

WORM (irriteret). At du vil lægge Sten til Byrden! — tror du ikke, det er tungt nok at bære sin Skam —

FRU WORM. — ligefra Tugthuset og hjem til mig —

WORM (stigende). Hvor skulde jeg hen? — hvor skulde jeg vente Hjertelag og Opmuntring uden i mit eget Hjem! — hos dig, som er min Hustru for Gud og Mennesker? (hun vil afbryde). Ja — jeg ved det, min Feil var stor; men tro du mig — Marie! saa forfærdelig som den synes i dine Øine — var den ikke.

FRU WORM. Saa? — du mener?

WORM. Fruentimmer forstaar ikke sligt; hvad ved de om Mændenes Pengeaffærer. Du har ingen Idé om, hvor haarfin den Grænse er, der skiller det strafbare fra det, som en Kjøbmand kan tillade sig, for at tjene Penge eller redde sig i et Knibetag. Saa fin er denne Grænse, at naar man først drives hen i Nærheden af den, saa mærker man næppe selv det Punkt, hvor man skred over.

FRU WORM. Men naar man mærker det —?

WORM. Naar man bliver opdaget? (trækker paa Skuldrene) — ja, da

er det jo forbi. Men derfor var det ikke frit, jeg ærgrede mig lidegran i mit stille Sind, da de Herrer dernede (ud af Vinduet) hilste paa mig med saa megen Nedladenhed. Oh! — jeg kjender dem! — jeg kjender denne noble Kunst at være en ærlig Mand! — lidt forsigtigere, — lidt finere — det er de, men bedre? — neigu om de er stort bedre end jeg, — nei ikke en af dem!

FRU WORM. En kjender du, som er uden Svig og som vil hjælpe dig, naar du kommer paa den rette Maade.

WORM (træt). Aa ja! — ham har jeg hørt nok om hos Fængselspræsten, — vil nu du ogsaa begynde? — du mener Vorherre.

FRU WORM. Nei; jeg mener din Kone.

WORM (overrasket). Men du vil jo ikke røre mig.

FRU WORM. For du kommer ikke paa den rette Maade! (Stilhed. Worm prøver at se paa hende, men slaar Øinene ned.) Sæt dig — Henrik! og hør paa mig. — Du siger, jeg forstaar mig ikke paa Forretninger og sligt. Dengang vi blev gifte, da forstod jeg ikke disse Ting, — det har du ganske Ret i; — jeg var jo opdraget paa den gode gamle Maade til ingenting at vide om det praktiske Liv. Kun dette ene havde jeg: en saa stor Skræk for Uærlighed og Forbrydelse, at om du havde forraadt dig isøvne, var jeg listet mig efter Politiet og havde ladet dig gribe i min egen Seng. Men du forraadte dig ikke! — End ikke i Drømme faldt det dig ind, at din Hustru, som du lod leve sorgløst i et Skin af Rigdom, — at du skyldte hende Regnskab — endsige da, at du skulde falde paa at søge Raad og Støtte hos mig.

WORM (lidt mygere). Jeg kunde ikke du, — jeg tænkte paa det. —

FRU WORM. Ja havde du dengang følt, hvad du skyldte mig, saa var det aldrig gaaet, som det gik; — det tør jeg sige nu.

WORM. Det kan nok være —

FRU WORM. Thi nu har det vist sig, at jeg slet ikke er uden Evne som Kjøbmand. Jeg er selv midt oppe i Handelslivet; min Forretning er mere solid end din nogensinde var; jeg har Forbindelser baade indenlands og udenlands; mit Navn er godt, og — og dit Navn er ogsaa — forsaavidt godt, som din Gjæld er betalt.

WORM (overrasket). Men Marie! — det har jeg ikke vidst! —

FRU WORM. Og fremfor alt: Du skal ikke kunne finde den mindste Plet paa min Forretning fra første Dag og til dette Øieblik.

WORM. Enhver, som kjender dig, kan vide det.

FRU WORM. Nuvel! — lad os altsaa tale sammen som Kjøbmænd. Her sidder jeg i en Drift, som jeg selv har grundet og selv arbeidet op. Synes du nu — rent forretningsmæssigt talt —

synes du, det er i sin Orden, at du gaar lige fra Tugthuset og ind i en saadan Forretning ikke blot som Kompagnon, — nei! efter vore Love er du den, som eier og styrer det hele! synes du virkelig, du kan forlange det?

WORM (ser væk). Nei — jeg kan vel ikke det — det er sandt —

FRU WORM (blødere). Og kan du saa ikke tænke dig, hvor bitterligt tungt det maa være for mig at se dig komme saaledes tilbage fra din Straf og Elendighed og høre dig sige, at Kunsten at være ærlig bestaar bare i at være fin og forsigtig?

WORM (bøier Hovedet). Jo Marie! — jeg begynder at forstaa dig —

FRU WORM (indtrængende). Og tænk saa paa Otto og lille Hansemand! hvad skulde der vel blive af de Børn, som voxte op hos en Far med en Fortid som din og med slige Grundsætninger?

WORM (fortvivlet). Nei — nei Marie! — det maa aldrig ske! ikke Børnene! — du maa hjælpe mig —

FRU WORM (gaar hen til den Stol, hvori han er sunket ned og bøier sig over ham). Det er jo det jeg vil; jeg vil hjælpe dig — min stakkels Ven! — og du kan endnu hjælpes, det tror jeg — det ser jeg nu — (farer sammen ved Lyden af Dørklokken og trækker sig atter hen til Symaskinen).

Præsten Andersen fører Fru Strøm ind.

FRU STRØM. Ja — Marie! det er Præstens Skyld! jeg sagde, det var ikke sikkert, du vilde lige det, — ikke sandt?

PRÆSTEN (idet han sætter Hatten paa Disken og gaar fremover i Stuen). Jeg tager Ansvaret, hvis der er noget. Men et Gjensyn som dette er en fælles Glæde for Menigheden, og Herrens Tjener er paa sin Plads —

FRU WORM. — i Forbryderens Hus.

PRÆSTEN (studser). Den samme haarde Tone! — altsaa har hellerikke Synet af denne haardt prøvede Mand formaaet at blødgjøre —

WORM (usikkert). Undskyld Hr. Pastor! — men jeg tror nok, at Marie — at min Kone paa sin Maade kan have Ret —

PRÆSTEN. Ret? — aldrig i Evighed bliver det Ret for et skrøbeligt Menneske at hovmode sig i Strænghed og Selvretfærdighed; — allermindst sømmer det sig en Hustru overfor sin ægteviede Husbond, — er han end aldrig saa dybt nedbøiet.

Fru Strøm har opdaget Otto, som kiger i Døren til Sovekammeret: hun trækker ham halvt ind.

FRU STRØM. Marie! — faar ikke Otto Lov til at komme ind?

FRU WORM. Nei.

PRÆSTEN. Hvad? — har De endnu ikke seet Deres egne Børn? — Worm!

WORM. Nei — jeg har ikke det.

PRÆSTEN. Men har det da ikke været Deres Længsel —

WORM (lidt indsmigrende). Præsten kan vel vide, at jeg inderligt gjerne vilde; men kanske min Kone —

FRU WORM (vender sig bort). Ak! ak! nu tar de ham fra mig igjen — Stykke for Stykke!

PRÆSTEN. Isandhed! jeg frygter ikke denne haarde Kvinde. Kom herhen — Otto! din Fader er kommen hjem.

FRU WORM. Otto! kom til mig; du blir hos din Mor.

(Otto hen til hende.)

PRÆSTEN. Vogt Dem — Fru Worm! —i Trods og Selvgodhed sønderriver De de helligste Baand. Otto! — se din Far! — kan du modstaa dit Hjertes Stemme?

Otto staar raadvild; men styrter saa over til Faderen, som omfavner ham.

FRU WORM (ser det og synker ned i Stolen med Hænderne for Ansigtet). Alene! —

PRÆSTEN. Endelig maatte da ogsaa dette gjenstridige Sind bøie sig. (nærmere.) Ja alene! Fru Worm! det er netop Ordet, der sent eller tidligt lamslaar den, der vil leve Livet ved egen Kraft. Thi alene og uden Hjælp kunne vi ingenlunde finde Vei gjennem Livets Fristelser og Farer — og de ere mange og mange Slags — mine Venner! Lad derfor den ene ikke dømme den anden; thi hvad se, hvad vide vi — kortsynede Mennesker. Hvem ved, om ikke den, der gjennem Feiltrin førtes til Ydmyghedens trange Port — om ikke han i al sin Skrøbelighed er et velbehageligere Syn for den retfærdige Dommer end den, som stolende paa sig selv og sin egen Kraft for vore Øine syntes at føre en ulastelig Vandel. — Nei kjære Venner! lader os gjensidigen dække hinanden med Overbærenhedens og Broderlighedens Kaabe! thi kun dette ene vide vi om hinanden, at vi alle ere saa svage — oh! saa svage! —

FRU WORM (reiser sig med Heftighed). Løgn — Præst! saa svage er ikke Menneskene, men De og Deres Lige gjør dem svage. I magtstjæler deres Vilje og trækker os alle ned i en fælles Elendighed af Svaghed og Halvhed, hvor hver ødsler med Overbærenhed, for at faa sin egen Skjændsel skjult. Al denne Snak om Svagheden bygger netop Bro fra den spirende Lyst til det stærke Begjær, der ender i Forbrydelse; og saa kommer Overbærenheden og fører Forbryderen gjennem en Halv-anger den samme Vei tilbage til et halvt-ærligt Samfund fuldt af Feighed og Ydmyghed! Derfor gaar det som det gik min Mand og saa mange — mange fler; der er ingen Selvtillid, ingen Kraft i Kampen foran Fristelsen; og derfor er der helleringen rigtig Helsebod i Angeren bagefter Brøden — (vender sig pludselig mod Worm og siger med forandret Stemme) Thi du har ikke angret — Henrik! — Havde du angret i Sorg og Skam, da var jeg den sidste, du havde opsøgt. I den fjerneste Krog af Verden havde du

skjult dig, — glad ved at arbeide og slide for dem, du saa grusomt havde skuffet og forurettet. Og naar du da følte dig saa ussel, at du ikke kunde tænke paa dine uskyldige Børn og din retskafne Kone uden at rødme, — naar du næppe vovede at sende mig, hvad du fortjente i ærligt Slid og Savn, da — vilde jeg tage dine Sønner ved Haanden og ile afsted over Land og Hav, gjennem Byernes Larm og Menneskenes Vrimmel til dig — til dig du elskede Mand! — thi jeg elsker dig — som du var, da vi var unge, og som du skal blive igjen, saasandt som jeg føler, at min Kjærlighed har Kraft til at hente dig op af dig selv og vende dig mod Lys og Sandhed i et nyt Liv for dig og dine!

WORM (har fulgt hende i stigende Bevægelse). Ja — saa er det; saa skal det ske! — det staar for mig som Lys — som en Port, der sprang op; — først nu gik jeg ud af Fængslet og du — Marie! — du lukkede op og frelste mig.

FRU WORM (gaar ham straalende imøde med fremstrakte Hænder). Se! se! — jeg har vundet ham tilbage! O — du min egen — egen Henrik!

WORM (bøier sig over hendes Hænder og kysser dem). Tak — Tak for alt og tilgiv! (han omfavner hurtigt Otto og skyder ham hen til Moderen.) Farvel allesammen — Farvel Marie! — (gaar mod Baggrunden.)

FRU WORM (efter ham). — og lille Hansemand! — Henrik! vil du ikke gaa gjennem Barnekammeret?

(Worm vinker taknemligt til hende og gaar hurtigt ud tilvenstre)

OTTO (griber fat i Moderen). Men Mor — Mor! skal han nu reise fra os igjen?

FRU WORM (glad). Nei — Gutten min! Nu er din Far paa Hjemveien!

(Tæppet falder).

HANS MAJESTÆTS FOGED.

Lystspil i to Akter.

PERSONER: Foged A. Ø. Gregersen. — Fogdens Datter Margrete. — Sorenskriver Ross. — Kaptein Tamp af Marinen. — Bureauchef Lorentz. — Uhrmager Reynholdt. — Kornelius, Ærindsgut.

FØRSTE AKT.

(Fogdens Dagligstue. Fremme paa den høire Væg er der Vindu til Gaden, længer tilbage Dør til Kontoret. Paa Bagvæggen er Udgangsdøren lidt tilhøire, og tilvenstre for denne er der en liden Dør med Forhæng. Midt paa den venstre Væg fører Dør til Spisestuen.

Værelset er *faafaldende* fuldt af sirlige *Møbler*, Skamler, Hylder o. s. v. Paa en Garderobeholder tæt ved den lille Dør hænger Fogdens Uniformshue.

Naar Tæppet gaar op, sidder *Margrete* ved et Bord tilhøire i Forgrunden og piller ved Uhrværket i et Taffeluhr, som staar foran hende paa Bordet.

Det banker; Uhrmageren kommer.)

MARGRETE. Aa — det var godt, De kom — Hr. Reynholdt! — jeg sendte Bud til Dem, fordi Uhret her er —

REYNHOLDT. Er det stanset?

MARGRETE. Ja, jeg er bange, det er gaaet lidt i Ustand.

REYNHOLDT. Er Fjæren trukket af?

MARGRETE. Nei — jeg tror just ikke det, men —

REYNHOLDT (ser ind i Uhret). Har nogen rørt ved Værket?

MARGRETE. Ja, det er nok jeg, som kom til at —

REYNHOLDT. De? — Frøken!

MARGRETE. Jeg fik saadan Lyst til at prøve —

REYNHOLDT. Ih — men Uhrværket har jo været taget fra hinanden.

MARGRETE. Kun et Par Hjul.

REYNHOLDT. Og dette har De gjort? — og med hvilke Redskaber? — om jeg tør spørge.

MARGRETE. Med denne —

REYNHOLDT. En afbrukken Pennekniv! — og De har ogsaa sat det sammen igjen?

MARGRETE (nikker).

REYNHOLDT. Men det er jo næsten utroligt!

MARGRETE (spændt). Er det rigtigt?

REYNHOLDT (ler). Nei — undskyld Frøken! det er splittergalt. Der gives ingen Magt i Verden, som kan sætte disse Hjul i Bevægelse.

MARGRETE. Jo!

REYNHOLDT. Uhrfjæren kan det ialfald ikke.

MARGRETE. Nei — desværre; men denne.

REYNHOLDT. En Strikkepinde!

MARGRETE (pirker ind i Uhret). Se her! — naar jeg dreier paa det store Hjul der — (de stikker Begge Hovederne tæt sammen og kiger bagfra ind i Uhret).

FOGDEN (kommer fra Kontoret). Hvad — hvad er dette — Margrete?

MARGRETE (forvirret). Der er Uhrmageren, som kommer, for at hente Uhret. Det er stanset.

FOGDEN. Stanset! — umuligt! — det Uhr har nu gaaet uafladeligt i over tyve Aar. Det er et udmærket Uhr.

REYNHOLDT. Det lader til at være et udmærket Uhr; men jeg tror nok, det kunde trænge til en liden Afpudsning.

FOGDEN. Naa ja! — det kunde saa være. Vil De tage det med Dem; men jeg beder Dem vær forsigtig, det er et udmærket Uhr.

MARGRETE. Kunde vi ikke lade Kornelius bringe det over til Hr. Reynholdt?

REYNHOLDT. Aa — nei Tak! — Frøken! jeg kan saa godt bære det selv! det er jo bare over Gaden. (Gaar.)

FOGDEN. Godmorgen Reynholdt! — (til Datteren). Hvorfor skulde han ikke selv kunne bære Uhret over Gaden? — skulde kanske Manden skamme sig ved at være Haandværker?

MARGRETE. Nei langtfra — Far! jeg mente bare, det var høfligst —

FOGDEN. Man maa ikke gaa for vidt i sin Hensynstagen overfor saadanne Folk. Det kan tage sig noksaa smukt ud; men der er dog — som Ross siger — noget usundt i denne moderne Nivellering af Stænderne. Har du seet Sivertsen?

MARGRETE. Nei — er han ikke i Kontoret?

FOGDEN. — Og desuden gaar det ikke an, at en Dame i din Stilling sidder og stikker Hovedet sammen med en fremmed Mandsperson.

MARGRETE. Men Reynholdt er ingen fremmed. Jeg træffer ham ofte hos Tante. Det er en meget behagelig Herre.

FOGDEN. Vel — vel! Manden kan være brav nok. Men du skal dog huske paa, at du er Datter af Anders Ørsted Gregersen — Hans Majestæts Foged — som Ross siger.

MARGRETE. Begyndte ikke Bedstefar som Mursvend?

FOGDEN. Hm! — jo; men saa blev han rig, meget rig.

MARGRETE. — og saa gik han nok fallit?

FOGDEN. Det gjorde han — den salig Mand! og jeg arvede ikke andet end min juridiske Uddannelse og mit smukke Navn. Men netop derfor har jeg adopteret min Ven Ross's Vittighed, og jeg er ligefrem stolt ved at nævnes mellem Kongens betroede Embedsmænd med Hædersnavnet: Hans Majestæts Foged (ser paa sit Uhr). Har du seet Sivertsen?

MARGRETE. Nei, er han ikke i Kontoret?

FOGDEN. Det var da Fanden til Nysgjerrighed! — og desuden — hvorledes hænger det sammen, at du kan holde Stævnemøder med Haandværkere hele Formiddagen? — skal vi ikke have Middagsmad idag?

MARGRETE (ler). Naa — naa — Far! jeg gik bare herind et Øieblik, medens det kogte (gaar).

FOGDEN (trækker Uniformen af og hænger den paa Garderobeholderen). Ikke ar-

beidet siden igaarmorges! (kjender paa Musklerne i Armene). Det gaar tilbage med dig — Anders! du kommer ud af Øvelse. (Trækker Forhænget tilside; man ser et Snedkerværksted med Høvlebænk og Værktøi. Fogden tager en Limpotte fra Ovnen.) Ak! — den deilige Limlugt! — hvad mon der gaar af Sivertsen? — han skulde vel aldrig være syg — (ifører sig en blaa Bluse, samler sit Værktøi, og giver sig til at arbeide, mens han fløiter: „For Norge, Kjæmpers Fødeland").

KORNELIUS (kommer fra Kontoret). Her er et Brev til Fogden.

FOGDEN. Godt — læg det der. Er Sivertsen kommen?

KORNELIUS. Nei — han er vist syg.

FOGDEN. Du faar springe hjem til ham og spørge.

KORNELIUS. Men — men Kontoret —

FOGDEN. Ja — saa faar du løbe derhen i Middagsstunden (han skruer et Emne fast i Høvlebænken). Kom og tag i — Kornelius!

KORNELIUS (hjælper). Her var ikke Plads for en Svend i Værkstedet.

FOGDEN. Svend! — Værksted! — hvad er det for Næsvished! — mit Arbeidskabinet, hvor jeg efter Lægens Ordre tager Motion.

KORNELIUS. Omforladelse! — jeg kom bare til at tænke paa Snedker Hansens nye Værksted, — aa det er storartet!

FOGDEN. Hæ? — har du været der — er der saa storartet?

KORNELIUS. Aa! — Speilglasvinduer helt ned til Gulvet.

FOGDEN. Hæ? — men der maa være deiligt lyst at arbeide — hm! — at tage Motion.

KORNELIUS. Og saa er der Dreierbænk og to nymodens Høvlebænke.

FOGDEN (misundelig). To! — nymodens!

KORNELIUS. — og en liden Patentovn til at koge Lim —

FOGDEN. Patentovn til Lim — men Død og Snyde! Limet! (rører om i Limpotten). Hvad staar Du her og snøvler efter. Vil du bare passe Kontoret!

KORNELIUS. Hvis der kommer nogen?

FOGDEN. — skal du sige, Sivertsen er syg.

KORNELIUS. Men hvis nogen spørger efter Fogden?

FOGDEN (raaber). Har jeg ikke sagt, du skal sige, Sivertsen er syg. — Lille Kvæg!

KORNELIUS (gaar ind i Kontoret).

FOGDEN (arbeider ivrigt).

SORENSKRIVER ROSS (kommer). Ah — du er der! — Godmorgen! Hør Gregersen! — du gjør for meget af det.

FOGDEN. Af hvad?

ROSS. Af det der — (mod Værkstedet).

FOGDEN. — af Motionen — mener du?

ROSS. Kald det, hvad du vil; men du gjør for meget af det — du gjør Død og Pine for meget af det!

FOGDEN (trækker Blusen af). Ja — siger du det — Ross!

ROSS. Man snakker om det, man ler af det, det tager Overhaand, bliver rent til en — til en —

FOGDEN (kommer fremover). Motion —

ROSS. Nei — Passion, og det gaar ikke an; dertil er du for god, meget for god, — dertil er du Død og Pine altfor god! For — ser du! det kan ikke nægtes, — det ligger i Blodet, — nedarvede Tilbøieligheder —, denne hm! denne vulgære Trang til — hm! — til —

FOGDEN. Motion —

ROSS. Javel! — den har du, — det kan ikke nægtes, — du har den, — du har den endogsaa i en meget høi Grad. Men! — ser du! saa er der ogsaa noget af det Rette ved dig, meget saagar. Du har dette sandt fuldt lødige Præg, som tilhører Embedsstanden. Naar du vil, kan du være Hans Majestæts Foged! — det kan du! — det kan du Død og Pine være — Gregersen!

FOGDEN (stiver sig op). Det tror jeg nok ogsaa, jeg kan, naar det behøves.

ROSS. Ja — se det var Ret! — Men à propos! — medens jeg husker det! hvorledes hænger det egentlig sammen med den Udpantningshistorie hos Landhandlerens Enke?

FOGDEN. Hm! hæ! — ja nu er Sivertsen syg idag —

ROSS. Er Sivertsen syg? — jaja! det haster s'gu ikke med Kjærringen. Det souveraine Folk har godt af at øve sig i Taalmodighed; og desuden kan jo min Fuldmægtig konferere med Sivertsen en anden Dag. Det var hellerikke derfor, jeg kom indom idag. Men jeg har en Overraskelse for dig! — iaften skal du faa dig en ordentlig reel Boston.

FOGDEN. Se se! — med dig og Tamp — men Fjerdemanden?

ROSS. Ja, han er netop Overraskelsen. Hvad siger du om din gamle Kammerat Lorentz — Bureauchef Lorentz!

FOGDEN (glad). Nei! — hvad siger du! er Lorentz i Byen? — jeg maa strax afsted —

ROSS. Vent nu lidt, skal du høre. Imorges da jeg passerede Hotellet, gik jeg indom i Gangen — som jeg pleier —, for at se paa Tavlen, om der var kommen nye Reisende. Og saa finder jeg Nr. 3 Bureauchef Lorentz.

FOGDEN. Du gik vel strax op til ham?

ROSS. Nei — Pigen sagde, at Bureauchefen var gaaet tilsengs og ikke vilde vækkes før over Middag, da han havde reist hele Natten.

FOGDEN. Aa — det skal blive prægtigt! saa faar vi os en Boston ganske comme il faut. Jeg maa strax sende ham en Invitation (raaber ud) Margrete! aa — kom ind et Øieblik!

ROSS. Saa du vil bede ham? — jeg tænkte ellers selv paa at —

FOGDEN. Nei, nei! — du maa overlade ham til mig; husk vi ere Kontubernaler fra Studenteraarene. (Til Datteren, som kommer.) Margrete! du maa belave dig paa et lidet Kortparti iaften. Her kommer en gammel Ven af mig — Bureauchef Lorentz.

MARGRETE. Min Gudfader?

FOGDEN. Netop! — lad Kornelius løbe hen i Hotellet og bede — eller vent! — jeg vil skrive et Par Ord. (Skriver ved Margretes Pult, som staar paa Bordet tilhøire.)

MARGRETE. Skal her være bare Herrer?

ROSS. Ja — og tilmed gamle; — og vi kommer vist til at være mer end almindeligt kjedsommelige, for vi skal have os en liden Boston.

MARGRETE. Ja ja — velkommen skal De være alligevel. Bare eg faar Lov til at gaa tilsengs, naar jeg bliver søvnig.

FOGDEN. Værsaagod — Barn! naar du vil. Men du maa sørge for lidt god Mad til os. Saadan en Departementsmand sætter vist Pris paa rigtig god Brøndtosk — hvad?

ROSS. Uden Tvivl!

MARGRETE. Jeg kan godt skaffe udmærket Tosk.

ROSS (gnider sig i Hænderne). Aa — det vil blive en prægtig Aften.

FOGDEN (raaber ind i Kontoret). Kornelius! spring hen i Hotellet og lever dette. Og saa maa du gaa bortom til Kaptein Tamp og hilse fra mig, om han vil gjøre os den Fornøielse at spille Kort her iaften.

KORNELIUS (i Døren). Men — men — Kontoret?

FOGDEN. Luk Kontoret! — naturligvis!

KORNELIUS (idet han gaar). Ja — Fogden saa vel Brevet?

FOGDEN. Brevet?

ROSS. Her ligger et Brev paa Bordet! det er din Kontorists Haandskrift — synes jeg.

FOGDEN. Ah! — det er formodentlig Sygemeldelse fra Sivertsen. Bare det ikke bliver langvarigt med ham (læser, gaar frem mod Forgrunden, læser igjen).

ROSS. Er han meget syg?

FOGDEN. Syg? — nei tænk syg! — (ler) Sivertsen er en stor Spøgefugl! — en stor Spøgefugl! —

MARGRETE. Sivertsen?

ROSS. Det har jeg heller aldrig mærket før.

FOGDEN. Engang maa være den første! — en Spøgefugl er han, — thi hvis dette skulde være Alvor — aa umuligt — læs selv!

ROSS (læser langsomt). Jeg har forladt Deres Hus, træt af at kjæmpe mod det uundgaaelige. Den Kas — hm! — den Kassemangel, De gjennem flere Aar har vidst at overdække ved urigtige Posteringer og alskens Kunstgreb, er nu saa stor, at den ikke lader sig skjule. Den Ødselhed, hvormed De tilfredsstiller Deres latterlige Snedkerpassion, Deres Udu — hm! . . . Deres Uduelighed i Embedet og Deres bureaukratiske Hovmod har ført det hertil; og jeg beder Gud tilgive Dem, hvad De har gjort mod mig, Sivertsen. — Hm! — Tonen synes mig just ikke spøgefuld.

FOGDEN. Aa Snak! — jo vist er det Spøg! — du kan da vel for Pokker forstaa, at det er Spøg. Sivertsen! — min Sivertsen! som har været i mit Hus fra han var Gutunge, — han skulde sige for Alvor, at jeg var udu — hm! — umuligt! — det er Spøg!

MARGRETE. Jeg kan fortælle dig noget om Sivertsen, som —

FOGDEN. Jeg vil ikke høre et Ord!

ROSS. Jeg har heller aldrig havt nogen rigtig Tiltro —

FOGDEN. Du tror, det er Alvor?

MARGRETE. Kjære Far! — tro mig, Sivertsen er intet godt Menneske.

ROSS. Har jeg ikke altid sagt: han er mig for hellig! — Gregersen?

FOGDEN (sætter sig). De tror, det er Alvor! — jeg er uduelig; — jeg er i Kasse — men det er jo ganske umuligt! — skulde jeg have forødt offentlige Midler!

MARGRETE (pludselig). Far! jeg er sikker paa, at Sivertsen har taget Pengene; — han har villet gjøre os saa meget ondt, som han kunde! — han maa ikke faa reise; — vi maa lade ham gribe —

FOGDEN. — gribe? — min Sivertsen!

MARGRETE. Ja noget maa gjøres; hvad ved jeg! men hurtigt, hurtigt — Far!

ROSS (skyder hende tilside). Her er ikke Stedet for ungdommelig Fremfusenhed eller Kvindetale. Et Øieblik som dette kræver Mænd — virkelige Mænd — Embedsmænd! Enten nu Sivertsen har besveget Fogedkassen eller ei, saa er det iethvertfald bedst, at han kommer bort. Thi har han ikke gjort det, saa vil der dog let kunne — saadan af sig selv — falde lidt Mistanke paa ham. Og er han skyldig, vilde han naturligvis — om han blev greben — gjøre alt for at nedsætte sin Principal; mangt og meget kunde da komme hm! — komme for en Dag som —

FOGDEN. Men Pengene! — hvis der nu mangler Penge?

ROSS. Saa er det jo let at dække den øieblikkelige Deficit ved et Laan, og saa senere i al Stilhed reparere Skaden. Se det tager sig langt bedre ud. Embedsstanden kan i vore Dage ikke noksom tage sig ivare for de onde Tunger. Har du nogen Ide om Beløbet?

FOGDEN. Jeg?

ROSS. Kom, lad os gjennemgaa Regnskaberne og eftertælle Kassen.

FOGDEN. Regnskaberne? — ja, det er nu Sivertsen, som altid har ført dem, saa jeg —

ROSS. Jeg skal hjælpe dig.

FOGDEN. Tak, Tak! — jeg er aldeles sønderknust, tilintetgjort, — fortvivlet.

ROSS (idet de gaar ind i Kontoret). Aa — hvad! sligt kan saamænd hænde den bedste! det er ikke noget at bryde sig om, — slet ikke, det er Død og Pine ikke noget at bryde sig om — Gregersen!

MARGRETE (alene). Det var det altsaa, han mente igaar — Sivertsen, — og saa skulde han faa slippe bort! — Det kan umuligt være ret, saaledes som Sorenskriveren siger: bare at dække over og skjule det hele! — men hvad skal jeg gjøre!

REYNHOLDT (kommer). Omforladelse Frøken! jeg vilde gjerne have Uhrnøglen; — jeg fandt ingen hjemme, som passede; — det er lidt gammeldags — Uhret! — aa her er den! (finder Nøglen paa Uhrhylden ved Vinduet). Undskyld — Godmorgen Frøken!

MARGRETE. Vil De alt gaa? — sæt Dem ned — Hr. Reynholdt! — det er længe siden, jeg havde den Fornøielse at tale med Dem.

REYNHOLDT. De gjør mig altfor megen Ære — Frøken Gregersen.

MARGRETE. Hvor kan De dog sige noget saa dumt?

REYNHOLDT. Nei — De har Ret! — det faldt mig kun i Munden af Vane.

MARGRETE. — af Vane?

REYNHOLDT. Ja man er jo vant til at anse det som en overordentlig stor Ære, at en Embedsmands Datter viser sig saa — saa nedladende — tror jeg, det hedder herhjemme — mod en Haandværker.

MARGRETE. Men De er ikke som de andre.

REYNHOLDT. Jeg har været meget udenlands, det giver Mod. Det er ikke at undres over, om mine Kollegaer herhjemme blive som de er i dette omhyggeligt rangerede Samfund.

MARGRETE (smiler). De vil dog vel ikke sige noget ondt om vor Embedsstand?

REYNHOLDT. Tvertimod! der er ingen Stand, som holder saa godt sammen.

MARGRETE. Det har De Ret i; men om det just var nogen Ros, ved jeg ikke. Lad os imidlertid glemme Rangforordningen et Øieblik — og tale — (forvirret) — tale sammen.

REYNHOLDT (uvis). Jeg er ganske til Deres Tjeneste — Frøken!

MARGRETE (bestemt). Nuvel! — jeg har lært Dem at kjende som en paalidelig Mand, og jeg trænger til at raadføre mig med nogen. Min Faders Kontorist Sivertsen har pludseligt forladt Huset.

REYNHOLDT. Gudskelov for det!

MARGRETE. Men han har efterladt et Brev, hvori han underretter Far om, at — at der er Underballance i Kassen.

REYNHOLDT. Saa har Sivertsen stjaalet — kort og godt! — det giver jeg mit Hoved paa!

MARGRETE. Jeg har ogsaa Mistanke til ham, saameget mere som han — aa ja! har jeg begyndt, kan jeg jo ligesaagodt fortælle Dem altsammen — han friede igaar til mig —

REYNHOLDT (farer op). Sivertsen? — det Udyr!

MARGRETE. Men Hr. Reynholdt! —

REYNHOLDT. Sivertsen er et Udyr!

MARGRETE. Ja, jeg tog ham jo heller ikke. Men saa truede han mig, idet vi skiltes, dengang forstod jeg ikke, men nu —

REYNHOLDT (ivrigt). Det er klart! — det er soleklart! han er løbet bort med Fogedkassen, for at hævne sig. Der er vel telegraferet til alle Kanter? — eller skal jeg — (griber sin Hat).

MARGRETE. Nei — nei! hør nu; Ross siger —

REYNHOLDT. Sorenskriveren? — er han med?

MARGRETE. Han er just inde i Kontoret med Far.

REYNHOLDT (sætter Hatten fra sig). Ja naar han er med, saa skal det vel gaa paa den gamle Maade.

MARGRETE. Hvad mener De med det?

REYNHOLDT. Jeg formoder, at Sivertsen skal faa løbe sin Vei, Kassemangelen dækkes underhaanden af Fogdens Venner; alting gaar stille og pynteligt af, og der bliver ikke Spor af Skandale.

MARGRETE. Ja — det var hans Raad; men hvad vilde nu De gjøre?

REYNHOLDT. Jeg vilde først og fremst, at den, som har gjort ondt, skal faa sin Straf, — den kunde nu aldrig træffe nogen værdigere end Sivertsen! — og hvad Deres Fader angaar, saa er han jo ligefrem bestjaalet, det er jeg vis paa —

MARGRETE. Men Ross mente, at hvis man drev Sivertsen til det yderste, vilde han let kunne aabenbare — saadan fremstille Fars Embedsførsel — ja, De forstaar? — Far er kanske mindre agtpaagivende — eller —

REYNHOLDT (halvhøit). Ah — jeg forstaar! — det kunde skade Standen, om det blev bekjendt, hvormeget en Embedsmand kan overlade til en ansvarsløs Fuldmægtig! — hm! det er dog ærgerligt! —

MARGRETE. Jeg ser, De er ikke fornøiet med Sorenskriverens Raad. Det er jeg heller ikke; men jeg øiner ingen anden Udvei. Sig mig — det var egentlig det, jeg vilde bede Dem om — hvad vilde De gjøre i Fars Sted?

REYNHOLDT. Dersom jeg var ansat i en ansvarsfuld Stilling som det blev mig klart, at jeg ikke havde fuldstændig Greie paa, saa vilde jeg — ja saa tror jeg, jeg vilde sige til mig selv — hm!

MARGRETE. Hvad vilde De sige til Dem selv?

REYNHOLDT. — du duer vist ikke til dette — Steffen! og saa vilde jeg forlade Stillingen.

MARGRETE. De mener, at Far burde søge Afsked? — men hvad skulde der saa blive af ham? — hvad skulde han leve af?

REYNHOLDT. Dersom Deres Fader kom i den Stilling, som passer for ham, vilde han have rigeligt Udkomme.

MARGRETE. Hvad mener De?

REYNHOLDT. Lad mig sige Dem, at nu taler jeg bare som Haandværker, uden at tænke paa Rangforordningen; — og da maa jeg ligefrem beklage, at en saa stor Dygtighed som Deres Faders gaar tilspilde.

MARGRETE. Min Faders Dygtighed?

REYNHOLDT. Som Møbelsnedker — Frøken!

MARGRETE. Men — Hr. Reynholdt!

REYNHOLDT. Undskyld! — men vi vare jo enige om at glemme Rangforordningen?

MARGRETE. Javist, det var heller ikke det; jeg blev bare saa overrasket. At Far arbeider Møbler, har jeg aldrig betragtet som andet end som en gavnlig Motion.

REYNHOLDT. Det er vist ogsaa Fogdens egen Opfatning. Men nu har jeg havt Øinene med mig, naar jeg har været her i Huset; — jeg kjendte jo paa Forhaand en Smule til, at Hr. Fogden —

MARGRETE (smiler). Javist — Alverden kjender jo hans Passion.

REYNHOLDT. — og hvad jeg har seet, er ganske forbausende. Jeg forsikrer Dem — Frøken! at det er sjeldent hertillands at se saa godt og smukt Arbeide som Deres Faders.

(Margrete ser sig om i Stuen.)

REYNHOLDT. Se nu alle disse Ting her —

MARGRETE (ler). Ja ovenpaa er det endnu værre!

REYNHOLDT. I Fogdens Hus er meget af dette ganske vist overflødigt; men i en Møbelhandlers Lager er disse Ting mange Penge værdt.

MARGRETE. Ah — jeg forstaar; De mener, Far skulde sælge, hvad vi ikke behøver.

REYNHOLDT. Javel! — sælge og arbeide.

MARGRETE. — sælge og arbeide?

REYNHOLDT. Jeg maa takke Dem, at De ikke ligefrem ler af mig. Thi den Tanke, at en Foged skulde forlade sit Embede, for at blive Snedkermester, er isandhed saa halsbrækkende dristig, at den nærmer sig til det komiske. Men jeg talte jo ogsaa som Haandværker, og det hele var en urimelig Ide, som det ikke lønner sig at tænke mere paa. Sorenskriveren klarer det nok — (ser efter sin Hat).

MARGRETE. Vent et Øieblik — Hr. Reynholdt! Deres Ide synes mig ikke saa aldeles umulig; men den er mig saa ny, at jeg ikke strax kan finde mig tilrette.

REYNHOLDT. Er det Deres Alvor? — Frøken.

MARGRETE. Mit fulde Alvor.

REYNHOLDT. Dersom nogen skulde kunne sætte det igjennem, maatte det være Dem.

MARGRETE (halvhøit). Far kunde komme bort fra dette Embede, som han slet ikke egner sig for; saa kunde han faa arbeide aabenlyst af Hjertens Lyst —

REYNHOLDT. Men —

MARGRETE. — men?

REYNHOLDT. De synes mig at glemme det vigtigste —

MARGRETE. — og det er?

REYNHOLDT. Hvad vilde Folk sige?

MARGRETE (smiler). Nu vil De prøve mig i Rangforordningen!

REYNHOLDT. Nuvel! — Formaa ham til at tage Afsked — uden at lægge Skjul paa noget, og vis saa, at De for fuldt Alvor vil følge ham til det nye Arbeide.

MARGRETE (retter sig op). Det vil jeg! — Da Ross før talte om at skjule det hele, følte jeg mig saa mat og ubrugelig. Men nu ser jeg et Arbeide, jeg kan magte. Endnu i Eftermiddag vil jeg tale med Far.

REYNHOLDT (tager sin Hat). Jeg vilde ønske, jeg kunde være Dem til nogen Nytte.

MARGRETE. Aa — Hr. Reynholdt! — De har isandhed gjort mig den største Tjeneste; lad mig takke Dem.

REYNHOLDT. Et vil jeg dog gjøre for min egen Fornøielse: telegrafere saa smaat efter Sivertsen. Farvel Frøken! — god Lykke! — jeg vil tillade mig at komme indom i Eftermiddag med Uhret.

MARGRETE (idet han gaar). Ja gjør det! — det var et velsignet Uhr! — bare jeg turde invitere ham til iaften. (Ind i Spisestuen. Sorenskriver Ross og Fogden fra Kontoret.)

ROSS. Omkring 10,000 Kroner, — ganske nøie lader det sig ikke beregne efter den Tilstand, hvori Regnskaberne ere, men saa omtrent 10,000 Kroner.

FOGDEN. Men kan du begribe —?

ROSS. Jeg kan ikke begribe — vi er jo alene —, hvorledes du saa ganske kan overlade alt til en anden. Du ved jo hverken op eller ned — Gregersen!

FOGDEN. Sivertsen var saa ualmindeligt flink —

ROSS. Selv med den dygtigste Fuldmægtig bør man dog stundom se lidt efter selv; men du har andre Jern i Ilden — Gregersen! du gjør for meget af det der! (med Hentydning mod Værkstedet).

FOGDEN (i Stolen). Ak jeg arme elendige Mand, — jeg falder sammen, jeg gaar op i Limningerne, jeg er et kasseret Møbel!

ROSS. Naa, naa — Gregersen! — tab ikke Modet! — alt kan endnu komme iorden. *Jeg vil redde dig.*

FOGDEN (i Ørken). Tak Sivertsen!

ROSS. Men paa en Betingelse! — ikke mere af det der.

FOGDEN. Motionen?

ROSS. Ja. Du lukker Værkstedet, sætter aldrig dine Ben der, opgiver et uværdigt Arbeide, der gjør dig latterlig, — og saa skal vi ordne det hele.

FOGDEN. Men Doktoren har sagt, at Motion —

ROSS. Du kan hugge Ved.

FOGDEN. Mon det vil forslaa?

ROSS. Som du vil: enten — eller. (vil gaa).

FOGDEN. Nei, nei! jeg samtykker. Jeg skal lukke — mit Arbeidskabinet!

ROSS. Nuvel! min Plan er denne. Lorentz er Bureauchef i Finantsdepartementet, han er vant til det Slags Affærer. Altsaa iaften efter Tosken og et Par Toddyer fortælle vi ham, at din Kontorist er rømt med 10,000 Kr.

FOGDEN. Men er det nu vist, at Sivertsen —

ROSS. Aa hvad Fanden gjør det? — han er væk, og Pengene er væk, saa er intet rimeligere, end at de har slaaet Følge. Og saa inviterer vi ham til et Glas Portvin og en Kassevisitation imorgen.

FOGDEN. Men de 10,000?

ROSS. Dem laaner vi i Banken, du, Tamp og jeg paa et Papir; det skulde være godt nok.

FOGDEN. Nu forstaar jeg! — og det vil du gjøre for mig! — mange Tak! det er i Nøden man skal kjende sine sande Venner.

ROSS. Det er intet at takke for, hvad skulde der vel blive af os Embedsmænd, om vi ikke holdt sammen? — Du husker Betingelsen?

FOGDEN (sukker). Ja — det er sandt!

ROSS. Men Gregersen! — lad dog ikke de vulgære Tilbøieligheder, som unægtelig stikker dig i Blodet, faa Overtaget. Husk: Anders Ørsted Gregersen, Hans Majestæts Foged!

FOGDEN (retter sig). Ja du har Død og Pine Ret! Ross! — man har Forpligtelser! — hm! høiere Hensyn —!

ROSS. Se det var Ret, nu er du dig selv igjen! — Jeg gaar, for at forberede Tamp! — og saa friskt Mod! — vi tre skal nok klare de Erter! (gaar).

FOGDEN (ser mod Kontoret). Hu! — Kassevisitation! (gaar mod venstre, kiger ind bag Forhænget). Det tænkte jeg: indkogt, ganske indkogt — det herlige Lim; — aa ja, nu kan det jo være det samme med alt! (ud til venstre).

KORNELIUS (i Udgangsdøren). Jeg skulde hilse at sige saa mange Tak fra begge to!

(Tæppet falder.)

ANDEN AKT.

Samme Stue. Fogden gaar frem og tilbage mismodig og nedtrykt.

REYNHOLDT (kommer med Uhret). Jeg bringer Uhret — Hr. Foged.

FOGDEN. Aa — Uhrmageren! — sæt Uhret paa sin Plads.

REYNHOLDT. Det pleier at staa paa Hylden her — ved Vinduet?

FOGDEN. Javist! — Farvel!

REYNHOLDT. Det er igrunden Synd for det fine Uhr, at det staar saa nær Vinduet; den kolde Træk virker ikke godt.

FOGDEN. Saa — mener De? — ja Uhret er jo udmærket, men —

REYNHOLDT. Hvis man anbragte en Hylde her — (peger paa en ledig Plads paa Bagvæggen).

FOGDEN (opmærksom). Hæ — tror De? — en Hylde —

REYNHOLDT. Ja — her er jo vistnok den Ulempe, at en Hylde let kunde være udsat for Stød, naar man passerer i Døren. Men saa kunde man jo stille en Etagère under — saaledes — her —

FOGDEN. Hvad behager? tror De virkelig der er Plads for en Etagère?

REYNHOLDT. Hvorfor ikke? (rydder en liden Plads) se her for Exempel.

FOGDEN (sagte). Baade en Hylde og en Etagère — fortræffeligt! hvilken forstandig ung Mand! — (høit). Jeg tænker, jeg gjør — det vil sige — lader gjøre den nye Hylde omtrent i samme Stil som den der — hvad?

REYNHOLDT. Den er ret vakker, men Arbeidet er meget bedre end Tegningen.

FOGDEN (spændt). De finder Arbeidet godt?

REYNHOLDT. Udmærket! — frit skaaret og solid. Jeg synes mindre om Formen.

FOGDEN. Det var efter en Hylde hos Sorenskriver Ross, jeg arbeidede den. Thi mellem os sagt — Hr. Reynholdt, — det er et Værk af mig selv — i mine Fristunder — forstaar De.

REYNHOLDT. Nei — er det muligt!

FOGDEN. Ja — ser De! jeg pleier stundom for min Fornøielse at arbeide saadanne — hm!

REYNHOLDT. — Smaating om Vinteraftenerne —, jeg forstaar; det er en morsom Beskjæftigelse.

FOGDEN (modigere). Ja — sandt at sige — har jeg ogsaa forsøgt mig paa større Gjenstande — hm!

REYNHOLDT (tager fat i en Stol og ser spørgende paa ham). Skulde for Exempel?

FOGDEN (pludseligt). Det hele Møblement er arbeidet af mig.

REYNHOLDT. Altsammen!

FOGDEN (sagte). — og mere til!

REYNHOLDT. Isandhed — Hr. Foged! — det lyder næsten utroligt; — og dertilmed, — hvilket ypperligt Arbeide; (vender Stolen) saa solide og dog lette Bagben træffer man sjeldent hertillands.

FOGDEN (tager ogsaa en Stol). Ah — jeg ser, De forstaar Dem paa Snedkerarbeide.

REYNHOLDT. Ikke synderligt; men man maatte være meget ukyndig for ikke strax at blive opmærksom paa det fremragende Arbeide. Et er at beklage —

FOGDEN. — og det er?

REYNHOLDT. At Hr. Fogden ikke — saavidt jeg kan se — har havt Anledning til at holde Skridt med de nye Former og Tegninger i Deres — om Forladelse — i Faget.

FOGDEN. Ak nei — desværre! — jeg har nok mangengang tænkt paa det; men saa er det jo bare en Beskjæftigelse for mine ledige Timer — ser De.

REYNHOLDT. Naturligvis; men hvis det kunde interessere Dem, saa har jeg bragt en Del Tegninger med fra Udlandet.

FOGDEN. Aa — kjære Hr. Reynholdt! — om De vilde laane mig dem et Par Dage. Kanske kunde der findes en smuk Hylde, som jeg kunde arbeide efter — eller en Etagère —

REYNHOLDT. Det skal være mig en sand Fornøielse — Hr. Foged. (Han gaar hele Tiden og undersøger Møblerne; Fogden følger ham i Hælene.) Undskyld — dette Decoupørarbeide paa Skrivepulten har De kjøbt færdigt?

FOGDEN. Nei — mellem os sagt — saa er det et Forsøg af mig selv; men det er mislykket — hm?

REYNHOLDT. Ingenlunde! — med det nye Lim og den forbedrede Methode vilde De snart kunne udføre smukke Sager.

FOGDEN. De sagde — det nye Lim?

REYNHOLDT. Ja, man har opfundet en Tilsætning, hvorved almindeligt Hornlim vinder mange Procent i Styrke og Varighed.

FOGDEN. Hvilken Opfindelse! — en Tilsætning — siger De?

REYNHOLDT. Det er et brunagtigt Fluidum —

FOGDEN. De har Tilsætningen?

REYNHOLDT. Jeg kjøbte en Prøve i Paris for Kuriositetens Skyld.

FOGDEN. Var De i Paris under Udstillingen?

REYNHOLDT. I to Maaneder.

FOGDEN (ivrig). To Maaneder! — da har De vel seet den — det mærkværdigste paa hele Udstillingen?

REYNHOLDT. De mener?

FOGDEN. Boret — det nye Bor!

REYNHOLDT. Ah! — det amerikanske Bor!

FOGDEN. Javist! — en af Nutidens største Opfindelser! — jeg har læst om det i Avisen: det kan bore bagover og opover og til Siden og i Vinkler — aah!

REYNHOLDT. Ja det er et smukt Redskab. Jeg gad vide, om der ikke blandt mine Papirer skulde findes en Beskrivelse med Detailtegninger.

FOGDEN (henrykt). Kjære Hr. Reynholdt! — om De kunde finde det! — det vilde glæde mig overordentligt; værsaagod — sid ned! Hvor det dog er morsomt at tale med Folk, der have Øinene med sig, naar de reise. De maa endelig se indom til mig imorgen — eller stop! her kommer et Par Herrer (ser paa sit Uhr) om en Timestid; vil De ikke ogsaa gjøre os den Fornøielse?

REYNHOLDT. Mange Tak — Hr. Foged! men isaafald tør jeg ikke opholde Dem længer. (tager Afsked.)

FOGDEN. Ja — og saa var det den Tilsætning, De talte om —

REYNHOLDT. Jeg skal tage den med mig iaften, og Tegningerne ogsaa — Farvel! (gaar.)

FOGDEN (efter ham). Mange Tak! — velkommen igjen. Hvilken mageløs ung Mand! og hvor han forstod sig paa Snedkerarbeide! (gnider Skrivepulten med Lommetørklædet.) Det er igrunden ikke saa ilde! — og med den forbedrede Methode! — hi — hi — hi!

MARGRETE (fra venstre). Du ser saa glad ud — Far!

FOGDEN. Javist, Barn! — tænk dig — han — Uhrmageren, din Ven Reynholdt! han har lovet — ja det er sandt! jeg inviterede ham til iaften.

MARGRETE. Men hvorledes kunde du falde paa det?

FOGDEN. Jo — ser du! det er et prægtigt Menneske! — han har lovet at laane mig —

MARGRETE. Far!

FOGDEN. Naada — Barn! der er da ikke noget ondt i, at han laaner mig nogle Tegninger, og saa en Tilsætning — du — tænk dig! — som —

MARGRETE. Aa hvor du forskrækkede mig; jeg troede, du havde bedet Hr. Reynholdt laane dig Penge.

FOGDEN. Penge? — hvad skulde jeg med — (synker sammen i Stolen). Aa jeg arme Mand! nu havde jeg glemt altsammen! Hvad Glæde har jeg nu af Tilsætningen og Boret — dette mærkelige Redskab. Jeg skal jo lukke!

MARGRETE. Lad os nu engang tale ud om dette. Hvorledes kan det dog være gaaet til?

FOGDEN. Dersom Sivertsen var her —

MARGRETE. Men fører du da ikke ordentligt Regnskab?

FOGDEN. Sivertsens Bøger er de smukkeste, jeg har seet.

MARGRETE. Men enten nu Sivertsen har bedraget dig eller ikke, saa faar jeg det Indtryk, at du ikke ved synderlig Besked om dine Embedsanliggender.

FOGDEN. Ja — ser du! — Sivertsen var saa flink og paalidelig —

MARGRETE. Men du bærer dog Ansvaret, og naar du staar saa ganske raadløs, saa er jeg næsten bange for — for —

FOGDEN. — for hvad?

MARGRETE (varsomt). — for, at du ikke rigtig passer — saadan egner dig for din Stilling som Foged.

FOGDEN (reiser sig). Hvad behager! — skulde jeg ikke være en duelig Embedsmand! — jeg Anders Ørsted Gregersen! Hans Majestæts Foged! Ved du, at jeg har rent Laud til Juridicum? —

at jeg var Foged med 32 Aar? — og jeg skulde være uduelig! Hør — min Pige! — jeg synes, du tillader dig —

MARGRETE. Saa — saa Far! bliv nu ikke heftig. Jeg taler jo bare, for at finde ud af vor fælles Ulykke. Men se dig nu om! — hvor synes du, at du arbeider bedst — enten der? (mod Kontoret) — eller der? (mod Værkstedet.)

FOGDEN. Det var da et høist besynderligt Spørgsmaal!

MARGRETE. Har du en lykkelig Stund derinde mellem Papirerne? fløiter du nogensinde: „For Norge Kjæmpers“, naar du sidder med Pennen i Haanden?

FOGDEN. Fløite i Kontoret!

MARGRETE. Men du kvidrer som en Lærke, naar Spaanerne flyver dig om Ørene; og naar du hamrer og sveder og kliner og limer — d a e r d u l y k k e l i g!

FOGDEN. Barn — Barn! hvad er dette for Galskaber! Hvor har du disse Tanker fra? Jeg skulde næsten tro, jeg havde snakket isøvne, og du havde lyttet ved Døren. For jeg skal sige dig — (ser sig om) — det er sandt: da er jeg lykkelig! Naar jeg rigtig kan faa arbeide løs; naar jeg indbilder mig selv, at jeg maa være færdig til Søndag, da har jeg Kræfter som sex Fogder, — jeg glemmer baade Kontoret og Sivertsen og Majestæten og Fogden, og min Sorg er bare, at det altsammen er saa unyttigt.

MARGRETE. Tænk om dit Arbeide kunde komme os tilnytte.

FOGDEN (modfaldent). Nu kan det aldrig blive til noget; ikke engang en Hylde og en Etagère! — ikke engang Motion i mine Fristunder!

MARGRETE. Jeg mente, om du kunde komme til at arbeide for Alvor, faa travelt!

FOGDEN. Aa! — den som havde travelt! naar jeg maatte staa tidligt op, for at blive færdig — ikke forat ingen skulde høre mig arbeide, — da skulde jeg vel tage i! Men her er jo ingenting at gjøre; du siger selv, at Huset er et Møbelmagazin, og saa maa jeg nøies med Reparationer — og her er saa faa Reparationer. (hemmelighedsfuldt) Hør du! — mangengang, naar jeg gaar gjennem Værelserne i Mørke, løber jeg mod Møblerne — saadan med lidt Fart — forstaar du; men det nytter ikke, — de er saa forbandet solide!

MARGRETE. For dem vil du være ansvarlig?

FOGDEN. Ja — Død og — Omforladelse!

MARGRETE. Den, som kjøbte dine Møbler, blev ikke narret.

FOGDEN. Nei — retskaffent gjort — det er de!

MARGRETE. Nuvel — saa lad os sælge dem.

FOGDEN. Sælge — jeg sælge! — det vil tage sig godt ud for Hans Majestæts Foged! — og hvem vilde desuden kjøbe disse gammeldagse Tingester?

MARGRETE. Da har jeg dog ladet mig fortælle, at dit Arbeide er baade smukt og godt.

FOGDEN. Hm! — ja her var jo rigtignok idag — det vil sige — forleden Dag — en Mand — det var sgu en Skjønner — var det! — han mente, det var ikke saa galt. Men hvad vilde saa det hele indbringe?

MARGRETE. Du maatte vedblive at arbeide —

FOGDEN. Er du ikke rigtig klog? — Barn! mener du, at jeg, en kongelig Embedsmand, skulde blive — blive —

MARGRETE. Snedkermester!

FOGDEN. Vil du ikke gaa ovenpaa og lægge dig en Stund paa Sengen; du er ikke ganske frisk — Barn!

MARGRETE. Nei Fader! nu maa der handles; nu maa du vælge din Vei som en Mand.

FOGDEN (halvhøit). Jeg tror saa Skam, det er hendes Alvor!

MARGRETE. Paa den ene Side har du et ansvarsfuldt Embede, som aldrig har interesseret dig, og som nu tilslut er paa Vei til at bringe dig Sorg og Skam. Paa den anden Side et hæderligt Arbeide, som du ligefrem elsker, som vil sætte dig istand til at gjenoprette, hvad du har tabt i en Stilling, hvor du ikke hørte hjemme.

FOGDEN. Svar mig bare paa et: hvad vilde mine Venner sige.

MARGRETE. Jeg tænker, de Venner, der ere værd at beholde, ville ikke føle mindre Venskab for en ærlig Haandværksmand end for en Embedsmand i Kassemangel.

FOGDEN. Men saa den skrækkelige Skam, at det skal hedde, jeg var i Kassemangel —

MARGRETE. Dersom du siger aabent og ærligt, at du ikke vil forblive i et Embede, som du ikke kan magte, saa er der ikke et Menneske, som vil tro noget uhæderligt om dig.

FOGDEN. Men Snedker! Snedker! — aa det er den rene, skjære Galskab!

MARGRETE. Vil du da tage fat paa Sivertsens Regnskaber?

FOGDEN. Hu!

MARGRETE. I det støvede Kontor med en fremmed Kontorist —

FOGDEN. Hu!

MARGRETE. Saa kommer Bureauchefen fra Finantsdepartementet for at efterse Kassen —

FOGDEN. Du gjør mig gal — Barn!

MARGRETE. Hvad synes du om et stort, rummeligt Værksted?

FOGDEN. Hæ!

MARGRETE. — med to høie Vinduer —

FOGDEN (halvhøit). — helt ned til Gulvet —

MARGRETE. — en Svend og en Gut i Værkstedet —

FOGDEN. Kornelius har Talent —

MARGRETE. — om Vinteraftenerne kunde du sidde i Stuen med finere Arbeide —

FOGDEN. — Decoupørarbeide efter den forbedrede Methode —

MARGRETE. Og hvis du ikke har Kræfter nok til tungt Arbeide —

FOGDEN (høit). Kræfter! — jo saa Bitterdød har jeg Kræfter! — du tror kanske, jeg er gammel og stør, fordi jeg holder mig saa stiv og gaar med denne Fandens Paryk — (kaster den paa Bordet). Her er Haar nok til en Snedker! — det er bare, for at faa lidt juridisk Sving — forstaar du! — og Kræfter! aa det er her nok af! (svinger mægtigt med Armene) — uf — den Frak!

MARGRETE. Ja — jeg forsikrer dig, du tager dig langt bedre ud i Blusen! skal jeg hente den?

FOGDEN. Aa hvad! — du er jo ifærd med at forhexe mig. Om nogen hørte os, maatte de jo tro, at jeg ialfald var splittergal. Hvad vilde Ross sige, og Tamp og Departementet og Kongen?

MARGRETE. Vi vilde ikke spørge nogen af dem; men simpelthen flytte herfra til en større By. Du bliver snart bekjendt som den flinkeste Snedker —

FOGDEN. Tror du virkelig?

MARGRETE. Tænk, naar du ser ud af Vinduet, staar Kornelius med en Haandkjærre foran Døren; begge Svendene —

FOGDEN. — faar jeg to? hahaha!

MARGRETE. Javist — de bærer et elegant Sybord —

FOGDEN. — med Decoupørarbeide paa Laaget og Renaissanceben —

MARGRETE. — sætter det paa Kjærren —

FOGDEN (raaber). — forsigtigt! — Kornelius!

MARGRETE. — Og alle Mennesker vender sig om og siger: Nei — for et mageløst Sybord! det er fra Gregersens Værksted, det kan man da se paa det.

FOGDEN (ler høit). Du vil gjøre mig ærgjerrig! — (alvorlig) Skulde der alligevel blive noget af min Ungdoms Drøm; skulde denne vulgære Arbeidstrang, som jeg skammede mig ved, tilslut blive min Livsgjerning —

MARGRETE. — og din Hæder!

FOGDEN. Men jeg skjønner ikke, hvorledes det kunde blive til noget — saa sent. Og du — Margrete! har du tænkt dig selv som Snedkerens Datter? — saa kommer der en Dag Glasmageren og frier til dig —

MARGRETE. — eller Uhrmageren —

FOGDEN. Hm! — ja han var s'gu ikke den værste! men alligevel — naar jeg tænker paa, at jeg — nei du! — jeg formaar det ikke, — det er for sent.

MARGRETE. Husker du, da jeg var liden, hvad du pleiede at sige, naar jeg skulde til Tandlægen? — vær nu fornuftig Barn — sagde du; — det staar jo bare paa et Øieblik; bare et Ryk, — og saa er alt over; den lille stygge sorte Tand er væk, og der vokser en ny istedet.

FOGDEN. Javist — men —

MARGRETE. Saa beskrev du, hvor pent og hyggeligt der var hos Tandlægen. Saa tager den snille Doktor dig — sagde du — og sætter dig i en nydelig blød Stol, (trykker ham ned i Lænestolen) — saa aabner han et smukt Skrin (aabner Skrivepulten) — og tager frem nogle blanke, skinnende Instrumenter, — (hun stikker ham Pennen i Haanden).

FOGDEN. Hvad vil du? — hvad betyder dette?

MARGRETE. Nu skal vi skrive.

FOGDEN. Til hvem?

MARGRETE. Til Kongen.

FOGDEN. Til Kongen!

MARGRETE. Jeg dikterer, du skriver: Afskedsansøgning — har du det?

FOGDEN. Nei gu' har jeg ei! (vil reise sig).

MARGRETE (trykker ham ned). Patienten maa sidde stille under Operationen.

FOGDEN. Margrete! hør nu et Alvorsord —

MARGRETE. Det maa være kort, for nu kommer snart Bureauchefen fra Finantsdepartementet.

FOGDEN. Hu!

MARGRETE. Altsaa: Afskedsansøgning —

FOGDEN (giver sig over og skriver).

MARGRETE (dikterer). Efterat jeg med Beklagelse har bemærket —

FOGDEN (skriver). — formærket er mere juridisk —

MARGRETE. — at jeg ikke længer formaar at varetage mit Embede —

FOGDEN. Nei — nei! — det er altfor ligetil! man vilde ikke engang forstaa det i Departementet. Mere juridisk maa det være, — for Exempel: „hvorhos" — eller „henholdende mig forøvrigt" — eller

MARGRETE (ser ud). Nu kommer vist snart Lorentz.

FOGDEN (skriver). — varetage mit Embede —

MARGRETE. — idet jeg uden mit Vidende (han vil stanse) er geraadet —

FOGDEN (skriver). — geraadet — det var et godt Ord —

MARGRETE. — i en betydelig Kassemangel —

FOGDEN (lægger Pennen). Nei — nei — jeg gjør det ikke, aldeles ikke! — hvad skal du med dette skrækkelige Ord? Kan du ikke omskrive eller antyde — eller noget sligt!

MARGRETE. Kjære Far! — det er jo bare et Ryk — ved du, saa er det hele over.

FOGDEN (skriver). Se saa! — der staar det! (lægger sig tilbage i Stolen). Puh! — det var en Øientand — Hr. Doktor!

MARGRETE (dikterer). Derfor ønsker jeg at gaa over i en anden Stilling —

FOGDEN (bønligt). — Kunde du ikke være lidt mere juridisk — (skriver) i en anden Stilling —

MARGRETE. — hvisaarsag jeg herved underdanigst ansøger og anholder om —

FOGDEN. — Det var bedre! — ansøger og anholder om —

MARGRETE. — i Naade at blive entlediget fra mit Embede.

FOGDEN. — entlediget — et smukt Ord! — fra mit Embede. — Hvad mere?

MARGRETE. Der er ikke mere.

FOGDEN. Ikke mere? har du nogensinde i dit Liv seet en Embedsmand forfatte et saa latterligt kort Dokument! — det vilde være en Skam at komme med sligt! — lad mig læse det igjennem.

MARGRETE (lægger Papiret sammen). Nei Far, det er der ikke Tid til. Klokken er over sex, vi kan vente vore Gjæster strax. Put nu din Afskedsansøgning i Lommen —.

FOGDEN. Bah! — Afskedsansøgning! — uden Underskrift — i det høieste etslags Concept.

MARGRETE. Det er godt nok til din Ven Lorentz; lad ham læse det iaften, naar de andre ere gaaede.

FOGDEN. Aa hvad tænker du paa! — du kjender jo ikke Sorenskriverens Plan. Ser du — Ross vil, at jeg —

MARGRETE (ser ud af Vinduet).

FOGDEN (ræd). Ser du ham?

MARGRETE. Nei ikke endnu; men han er her vist strax. (stikker ham Papiret i Haanden) Se saa Far! — frisk Mod! — jeg skal hjælpe dig; men nu maa jeg pynte mig og ordne lidt til Gjæsterne (ud tilvenstre).

FOGDEN. Herregud Margrete! hvorledes du tumler med din gamle Fader. Her staar jeg arme, bedragne Mand — uden Paryk med min saakaldte Afskedsansøgning i den ene Haand og — og ingen Verdens Ting i den anden. Og hun vil, at jeg skal koge Lim med Tilsætning, og Ross vil, at jeg skal spille Boston og laane Penge i Banken! — aa! aa! det gaar rundt for mig! O — Sivertsen! O Sivertsen! (synker om i Stolen).

KORNELIUS (i Døren). Nu kommer de!

FOGDEN (farer op). Rettens Betjente! — Drabanterne lægge Haand paa ham! (Sorenskriver Ross og Kaptein Tamp kommer).

ROSS. Godaften Gregersen! nu har jeg sat Kaptein Tamp ind i Sagen, han ved, hvad det gjælder.

TAMP. Fuldkommen! — Godaften Hr. Foged! Brøndtosk! — Fanden partere mig! — der er ingenting i Verden, der smager slig som varm Toddy ovenpaa fersk Fisk om Aftenen.

FOGDEN (gaar urolig, finder Parykken og sætter den paa). Godaften mine Herrer, mange Tak mine Herrer! — men —

ROSS. Der bliver ikke nævnt et Ord om Tingen; ikke et Ord — skjønner du —, ikke Død og Pine et eneste Ord bliver der nævnt, før vi har ham ved den anden Toddy —

TAMP. — den tredie — stemmer jeg for.

ROSS. Som jeg siger: ved den anden. Og alle gjør sig Flid for at blive Bêt, — det vil sige: du og jeg — Gregersen! Tamp kan spille som han pleier; det vil kvikke ham op. Ikke sandt — Gregersen?

FOGDEN. Jo, ganske vist! — men — (afsides) aa, hvad kan det nytte at fortælle dem om Margretes Daarskaber!

TAMP. Jeg skal fortælle ham om Togtet i Middelhavet, da vi havde fransk Kok ombord — hahaha! — den tænker jeg nok skal kvikke ham — du kjender den? — Ross?

ROSS. Ja Far! ja Far! — (til Fogden) Vær bare ikke forknyt; det skal gaa saa glat som Smør.

TAMP. Akkurat samme Tilfælde havde vi nede paa —

ROSS (afbryder). Bare hold Ørene stive — Gregersen! — hvad er det for et Papir du gaar med?

FOGDEN (stikker det i Brystlommen). Ingenting — aldeles ingenting! det var — det var en Fidibus! — ja minsæl var det saa!

REYNHOLDT (kommer med Tegningerne).

ROSS (imod ham). Jeg er bange for, at De kommer mindre beleiligt — Hr. Uhrmager —

FOGDEN (forlegen). Godaften Hr. Reynholdt! — velkommen —

ROSS og *TAMP* (samtidigt). Hva' ba'?

FOGDEN. Jeg formoder, Herrerne kjender hinanden —?

REYNHOLDT. Tak — jeg tror jeg har den Ære. (Der bukkes.) Her bringer jeg Dem — Hr. Foged —

FOGDEN (trækker ham mod Baggrunden). Mange Tak — mange Tak —

ROSS (til Tamp). Et stort Misgreb af Gregersen.

TAMP. Det er Fanden partere mig for galt.

ROSS (ryster paa Hovedet). Det er disse vulgære Tendenser!

(Idetsamme kommer *Margrete*; hun hilser overmaade venligt paa Reynholdt.)

ROSS (halvhøit). Kaptein! — du ser, fra hvad Kant Vinden blæser? — det er bedst, vi stemmer i og viser os rigtig venlige mod denne Haandværkssvend. Siden naar vi kommer til —

TAMP. — Brøndtosken? —

ROSS. Nei Far! — til det vigtigste — du ved?

TAMP. Aa ja! — ved den anden Toddy.

ROSS. Just! — da skal vi nok chikanere ham saapas, at han maa gaa. Men fra først af rigtig smørblide.

TAMP. Hihihi! — fortræffeligt!

(Sorenskriveren og Kapteinen vender sig nu og hilser paa *Margrete*, der snakkes.)

ROSS (sagte til Fogden). Hvordan kunde du finde paa at invitere det Menneske?

FOGDEN (yderst forlegen). Jo du — jeg skal sige dig — han har en Tilsætning —

TAMP (venligt til Reynholdt). Jeg sagde just imorges til min Kone: hvor jeg dog er glad over, at vi har faaet en saa dygtig Uhrmager i Byen.

ROSS. Ja De har jo reist meget omkring — Hr. Reynholdt! — og studeret Deres hm! — Kunst — kan man gjerne sige — i de største Stæder.

REYNHOLDT. Jeg arbeidede et Par Aar i Genf og siden i Paris.

ROSS. Det er et glædeligt Tidens Tegn blandt de mange sørgelige, at selv de lavere — hm! at ogsaa Haandværksstanden føler Trang til Dannelse.

FOGDEN (ivrig). Ja — det har du Ret i — Sorenskriver! derved bliver ogsaa Arbeidet bedst. Som nu for Exempel Møbler —

MARGRETE (afbryder). Og hvad mere er, derved fjernes ogsaa mange af de Fordomme, som fra gammel Tid skiller Stand fra Stand.

TAMP. Netop, hvad jeg vilde sige.

FOGDEN. Men har vi ikke altid lært, at der er en Rangsforskjel mellem Haandens og Hovedets Arbeide?

ROSS (afsides). Jo — det skulde jeg Død og Pine mene.

MARGRETE. Naar jeg skulde sige min Mening, saa er det den Grad af Duelighed og Samvittighedsfuldhed, der er lagt i Arbeidet, som bestemmer dets Værd — eller Rang.

FOGDEN (beundrende). Det var godt sagt!

ROSS. Bravo Frøken! — saaledes er det. Alle ere vi Arbeidere, der Side om Side arbeide til Fædrelandets Bedste.

TAMP. — og Forsvar.

MARGRETE (sagte). Du har vel Ansøgningen — Far?

FOGDEN (kjender efter i Lommen). Ja — synes du, jeg skulde prøve?

MARGRETE (nikker).

REYNHOLDT. Det er meget glædeligt at høre saa fordomsfrie Anskuelser.

ROSS. Overalt inden den norske Embedsstand vil De finde disse Anskuelser; det er kun Misundelse og Bagvaskelse, som paastaar andet.

FOGDEN (uvis). Overalt? — hm! siger du det? Ross!

ROSS. Tvivler du? Gregersen! Hvad siger ikke vor udødelige Digter: Var jeg en Arbeidsmand! — og Wergeland var dog Bureauchef!

REYNHOLDT. Men tror ikke Hr. Sorenskriveren, at det vilde falde en høitstaaende Mand vanskeligt frivilligt at gjøre et stort Skridt nedad?

TAMP (for sig selv). Frivillig Degradation? — forekommer ikke.

ROSS. Hvorledes mener De? — Hr. Reynholdt!

REYNHOLDT. Hvis for Exempel en Søn af meget høitstaaende Forældre vilde slaa sig paa et Haandværk eller et lignende l a v e r e Erhverv?

ROSS. I et frit Land som vort er en Mand — han være sig en Embedsmand — eller —

FOGDEN (prøver). Snedker —

ROSS. Ja hvorfor ikke? — Snedker — han er lige agtet, naar han bare er hæderlig.

FOGDEN (glad). Hører du — Margrete! — jeg vil strax fortælle det. Mine Herrer!

TAMP. Fogden har Ordet!

FOGDEN. Nuvel! — kort og godt! — jeg har bestemt mig til —, det vil sige vi — Margrete og jeg — vi have tænkt — hm!

MARGRETE. Far vil fortælle, at han agter at fratræde sit Embede og tage fat paa sit Haandværk.

(Sorenskriveren og Kapteinen ler himmelhøit: De er mageløs Frøken! — hvor morsomt! —)

FOGDEN. Jeg synes, de ler.

(Lorentz kommer; han hilser flygtigt paa de andre og fører Fogden frem i Forgrunden.)

LORENTZ. Kjære Gregersen! — det gjør mig ondt! men her gaar Rygter om, at det er galt med din Kasse, jeg maa visitere.

FOGDEN (beflippet). Nei, men det er Ross, som har Greie paa det hele.

ROSS (træder til). Hr. Bureauchef! — det er den gamle Historie: en utro Kassebetjent er løben bort — og —

LORENTZ. Er alt gjort —, for at gribe ham?

ROSS (hemmelighedsfuldt). Han skal ikke gribes — det er Tingen. Ser De — vor fælles Ven har muligens i et og andet været lidt mindre aarvaagen; det gjør altid et daarligt Indtryk, naar der bliver rodet op i sligt (fortsætter dæmpet).

REYNHOLDT (til Margrete). Ser De! — nu er det paavei til at gaa paa den gamle Maade.

MARGRETE (træder raskt til, tager Papiret frem af Faderens Brystlomme). Hr. Bureauchef! — Undskyld — min Fader vilde bede Dem læse dette!

FOGDEN. Men Margrete! —

LORENTZ (ser i Papiret). Er det Meningen, at jeg skal læse dette høit?

FOGDEN (ser paa Margrete, hun nikker).

LORENTZ (læser). Afskedsansøgning. —

ROSS og *TAMP* (samtidigt). Hva' ba'!

LORENTZ (fortsætter). Efterat jeg med Beklagelse har formærket, at jeg ikke længer formaar at varetage mit Embede, idet jeg uden mit Vidende er geraadet i en betydelig Kassemangel —

ROSS. Hys!

TAMP. Hys!

ROSS. Hvad er dog dette for et uforsigtigt Dokument! hvorledes kan du bære dig saa uforsvarligt ad — Gregersen! at gjøre en saadan Ting bekjendt? — (med en Hentydning til Reynholdt) — vi ere jo ikke alene.

TAMP. Netop hvad jeg vilde sige: der maa ingen vide et Ord —

ROSS. Kassemangelen kan naturligvis dækkes underhaanden —

LORENTZ. Jeg ved dog ikke saa ganske, om jeg er enig med Dem i det — Hr. Sorenskriver!

ROSS. Men Hr. Bureauchef! De synes mig ikke at betænke, hvilket Indtryk det vilde gjøre, for Exempel hvis Pressen faar Tag i Historien.

TAMP. Ja det er Tingen! altid underhaanden ingen Skandale; saaledes gik det ogsaa dernede —

ROSS. Netop i Tider som vore maa Embedsstanden holde sammen, tæt sammen —

LORENTZ (utaalmodig). Men denne Kontorist — denne Sivertsen — har man da ikke Mistanke til ham?

ROSS og *TAMP*. J—o!

LORENTZ. Men hvorfor Pokker har man da ikke søgt at sikre sig Personen?

ROSS (overlegen). Forstaar De ikke det — Hr. Bureauchef! — det er netop Sagen —

REYNHOLDT (til Lorentz). Her er et Privattelegram, jeg har faaet.

LORENTZ. Et Telegram! — naa Gudskelov! her er dog et fornuftigt Menneske.

ROSS og *TAMP*. Hva' ba'!

LORENTZ (læser). Fra Christianssand. Omtelegraferede Sivertsen paagrebet Hullerbaaden; betydelige Kontanter; hvad gjøres? Politimesteren. — Hvad har De svaret?

REYNHOLDT. Behag at holde paa ham til imorgen.

LORENTZ. Godt svaret — meget godt! — Hr. Sorenskriver! Sagen overlades til Dem til videre Forføining (rækker ham Depechen).

ROSS (afsides). Slig en forbandet Klokkesmed!

MARGRETE (til Faderen, der har staaet og maabet). Hører du Fader! nu er du fri! der falder ikke længer nogen Skygge paa din Hæderlighed. Nu kan du med Freidighed gaa til dit nye Liv!

FOGDEN. Og det takker jeg først og fremst dig for — kjære Barn! (løfter Stemmen). Og nu skulle I alle vide, hvad vi to har isinde. Jeg fratræder mit Embede, hvor jeg ikke duede, og tager fat der, hvor jeg har mine Evner. Som Snedker — mine Venner! skal jeg først blive mig selv; for det er dog — ja jeg synes ellers ikke om Ordet, men lad gaa for en Gangs Skyld! — det er dog, naar alt kommer til alt — m i t K a l d!

ROSS (et stort Skridt frem). Maa jeg paa de tilstedeværende Embedsmænds Vegne protestere —

LORENTZ. Tak — ikke paa mine!

ROSS. Hvad? De ogsaa — Hr. Bureauchef! Saa vidt er det kommen i dette ulykkelige Land! Tamp — Kaptein! du gaar med mig! (mod Døren).

TAMP (følger). Ja — Fanden partere mig.

FOGDEN (holder i Frakken). Men Ross — Ross! — du hører jo, det er Sivertsen, jeg har intet gjort!

ROSS. Ah — bah! hvem Fanden snakker om det? hvad er en simpel Kassemangel mod en saadan Skandale! (ud).

FOGDEN. Men Hr. Kaptein! — Brøndtosk —

TAMP (med Værdighed). Jeg vil heller spise Sild med en Embedsmand end Brøndtosk med en Snedkermester! (ud).

FOGDEN. Og du Lorentz! vil du ogsaa gaa fra mig?

LORENTZ. Nei min Ven! nu først vil jeg gjerne blive her.

FOGDEN. Tak — gamle Ven! du kom itide.

(Imidlertid har Margrete hentet Arbeidsbiusen; hun hjælper den paa Fogden og hænger Uniformsfrakken hen paa Garderobeholderen.)

MARGRETE. Se nu er Far i sin nye Uniform!

LORENTZ. Bravo! gamle Ven; her har vi altsaa Snedkermester Anders Ørst — nei lad os sige A. Ø. Gregersen!

FOGDEN (straalende). Til Tjeneste — mine Venner! — og der (peger paa Uniformen) — der hænger Hans Majestæts Foged!

KORNELIUS (kommer hurtigt fra Spisestuen og raaber): Jeg skulde hilse fra Ane Kristine, at Tosken blir kold!

(Alle gaar samtalende mod venstre, idet Tæppet falder.)

DET HELE ER INGENTING

Proverbe i en Akt.

PERSONER: Camilla. — Ferdinand.

(Paa Landet. Liden Havesalon. Aabne Glasdøre midt paa Bagvæggen mod en Have med gamle Træer. Paa hver Side af Havedøren Vinduer helt ned til Gulvet og foran hvert af disse høie Blomstertrapper besatte med Palmer og store Bladplanter.

Foran Blomstertrappen tilhøire staar en liden stoppet Sofa halvt inde under de brede Blade. Fremme i Forgrunden tilhøire Sybord hvorpaa Bøger og Broderi. Paa venstre Væg Dør til de andre Værelser og længer tilbage paa samme Side Pianoforte.

En fyldt Nodehylde og to-tre bløde Lænestole. I Havedøren hænger mørke Portièrer, der ere halvt aabne og opbundne.

Naar Tæppet gaar op, sidder Camilla ved Instrumentet og spiller halvt tankeløst første Reprise af Strauss' Vals: „Freuet Euch des Lebens".)

FERDINAND (kommer opad Havetrappen). Godmorgen Kusine!

CAMILLA (vil reise sig). Godmorgen Ferdinand!

FERDINAND. Nei, nei! bliv siddende — jeg beder dig! — jeg kom jo netop indom, for at høre dig spille.

CAMILLA (spiller dæmpet under det følgende). Ja — ikke sandt? der er virkelig Musik i enkelte af disse Valse?

FERDINAND. Ja vist! — men den d e r synes jeg nu bedst om for Moralens Skyld.

CAMILLA. Moralen?

FERDINAND. Freuet Euch des Lebens! — men Kjære! spil dog — jeg har ikke Tid —

CAMILLA. Hvor du er morsom! har du ikke Tid?

FERDINAND. Aa jo — ialmindelighed; men for Øieblikket er det mine Venners, jeg bruger; de venter mig paa Keglebanen.

CAMILLA (spiller). Kommer du derfra?

FERDINAND. Nei — vi var just paa Veien derhen, saa hørte jeg dit Piano helt nede ved Havetrappen. Jeg lod de andre gaa iforveien. — Jeg syntes, jeg trængte til Musik, — ved du Camilla! hvad det er for en deilig Dag? har du seet Træerne og Dammen og de nye Mosroser?

CAMILLA. Jeg gik mig en lang Tur imorges; det er den første rigtigt varme Solskinsdag, vi har iaar.

FERDINAND. Ja, en deilig Dag! Solskin ude og Solskin inde. Stemningerne jage hverandre som Solstraalerne i det unge Løv. — Puh! alle de dumme Ord, man faar i Munden, naar man er forelsket.

CAMILLA (ler). Du forelsket! — det maatte tage sig snurrigt ud.

FERDINAND (i Sofaen). Du kan jo tage mig i Øiesyn.

CAMILLA (vender sig om og siger spændt). Ferdinand — du er forlovet!

FERDINAND (ler). Forlovet! — ja det er jo den yndigste Form for Elskov; — og med hvem er det, min venlige Kusine vil velsigne mig?

CAMILLA. Der kan kun være Tale om en —

FERDINAND. — en om Gangen — ja! det mener jeg ogsaa; — der bør være Orden i alt! — men hvem?

CAMILLA. Aa — du ved godt, jeg mener Mathilde. Du var jo saa optaget af hende hele Aftenen hos Onkels.

FERDINAND. Du fornærmer mig — Camilla! — hun har jo været forlovet.

CAMILLA. En forbigaaende Forelskelse, — og desuden er det længe siden.

FERDINAND. Vel, vel! men en Dame, som har været forlovet, beholder altid i mine Øine en vis Lighed med en Bonbon, som der er slikket paa.

CAMILLA (spiller). Fy! — Ferdinand!

FERDINAND. Idag maa du ikke skjænde paa mig. Kom — sæt dig heller her hos mig, saa skal jeg fortælle dig saa meget —

CAMILLA. Ved du noget nyt?

FERDINAND. Nei, men gammelt — gamle Historier; — jeg skal fortælle dig om Robin Hood! — husker du, naar han red gjennem Haven dernede og satte over Porten i et Spring —

CAMILLA (vender sig). — og forsvandt i Sherwoodskoven! — det var Skraaningen ned til Elven. Og oppe ved Fossen havde han sine mørke, hemmelige Huler. Hvormangen Gang du skræmte

mig — Ferdinand! Tænk — endnu er jeg halvræd, naar jeg gaar alene deroppe.

FERDINAND. Det er, fordi Røverne saa ofte slæbte dig gjennem det tykke Krat og de krogede Gange — snart var du Miss Edith — snart Dronningen eller Lady Dudleigh —

CAMILLA. Men du var altid Robin Hood —

FERDINAND. — i grøn tætsluttet Jagtdragt, med Hornet ved Bælte —

CAMILLA (famler). — og Guld — jeg synes, hans Dragt staar for mig — skinnende af Guld —?

FERDINAND. Ja det kommer vist af, at den gamle Bog var indbundet i grønt engelsk Bind, og udenpaa stod Robin Hoods Billede presset i Guld.

CAMILLA. Aa ja! — det er sandt! ak husker du den gamle Bog? hvormeget vi to igrunden eier sammen — Ferdinand.

FERDINAND. Ja. Minder har vi nok af — men —

CAMILLA. — men!

FERDINAND. — Aa — lad os tale om noget andet — om Vaaren — om Kjærligheden, — ja om Kjærligheden.

CAMILLA. — med dig?

FERDINAND. — Hvorfor ikke?

CAMILLA. Du ved ikke, hvad det er.

FERDINAND. Men du ved det?

CAMILLA. Kanske.

FERDINAND. Saa sig det!

CAMILLA. Ak Fætter! — var Kjærlighed noget saa enkelt, at det lod sig sige i to eller tre Ord, saa var den vel ikke saa kosteligt et Eie, — ikke saa farlig at lege med.

FERDINAND. Nuvel — men kom og sæt dig her, saa fortæller du mig ialfald, hvad du ved.

CAMILLA. Du vilde bare le af mig.

FERDINAND. Men det er du jo vant til.

CAMILLA (godmodigt). Ja du har igrunden Ret. (sætter sig hos ham) Det var en Vaar, jeg var liden Pige, og saa fandt jeg nede i Haven i den mørke Allée —

FERDINAND. Der hvor de Fredløse holdt til?

CAMILLA. Netop — der fandt jeg en Morgen et Fuglerede. Det var bare et Trosterede, og jeg vidste godt, at du og de andre Gutter kjendte mange langt sjeldnere Reder baade i Haven og i Skoven. Men dette var jeg den eneste, som vidste om; og hvor jeg skjalv for, at I skulde finde det! — og alligevel! — jeg var ikke

fuldkommen lykkelig ved at beholde min Hemmelighed alene. — Saaledes tænker jeg mig Kjærligheden — ler du ikke?

FERDINAND. Jo indvortes; thi du er ganske paa Vildspor. Nei nu skal du høre! Kjærligheden er som et sort Plaster paa Næsen. Alverden ser det; velopdragne Mennesker lade som ingenting; men Tanter og Digtere raabe: Ah — hvor det klæder dig.

CAMILLA (ler) Nei — nei — Ferdinand! mit Billede er bedre.

FERDINAND. Lad os være oprigtige. — Tror du virkelig, at dit Rede er bedre skjult end mit Plaster?

CAMILLA (reiser sig). Jeg forstaar ikke, hvor Mor bliver af. Vi skulde gjøre et Par Visiter sammen. Jeg vil spørge, om hun ikke snart er færdig. (mod Døren tilvenstre).

FERDINAND. Aa nei! — gjør ikke det! nu gaar jeg alligevel strax. Spil heller lidt for mig; men ikke mere af ham — Wieneren; spil en Chopin — er du snil.

CAMILLA (begynder Nr. 1, opus 64 — Des dur).

FERDINAND. Nei — nei — ikke den, om jeg maa bede. Lad mig faa den med Basmotivet; Nummer — ja hvad er det nu?

CAMILLA. Denne er det vist, du mener — (spiller Nr. 2, opus 34 — A moll).

FERDINAND. Ja Tak! (stiller sig bag hendes Stol og hører en Stund; — derpaa reciterer han under hendes dæmpede Spil*):
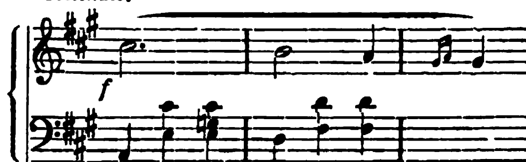
Es war ein alter König,
Sein Herz war schwer, sein Haupt war grau;
Der arme alte König —
— Er nahm eine junge Frau.

Es war ein schöner Page,
Blond war sein Haupt, leicht war sein Sinn;
Er trug die seidne Schleppe
Der jungen Königin.

Kennst du das alte Liedchen?
Es klingt so süss, es klingt so trüb:
Sie müssten beide sterben,
Sie hatten sich viel zu lieb.

---

*) Hun spiller de første otte Takter, saa følger første Vers under de otte næste. Derpaa gaar hun gjennem et Par Overgangsakkorder til Reprisen i Dur — nemlig:

— under hvilken han reciterer andet Vers. Tilslut spilles de sexten sidste Takter af Valsen sammen med sidste Vers.

CAMILLA (stanser). Det er et tungt Digt.

FERDINAND. Fordi det er sandt.

CAMILLA. Mener du — —

FERDINAND. Livet er ikke anderledes — Kusine!

CAMILLA (i Tanker). Der er noget uroligt, noget utrygt ved den Poesi; — der gaar en underlig, lummer Luft gjennem alle hans Vers.

FERDINAND. Det er Violduft —

CAMILLA. — og Patchouli —

FERDINAND. Men der spirer dog Vaarblomster i dem.

CAMILLA. Der er deilige Blomster; men plukkede — ordnede med Kunst i sindrige Buketter.

FERDINAND (staar tilhøire, hviler Albuerne paa en Lænestol). Ja hør nu selv!

Die blauen Frühlingsaugen
Schau'n aus dem Gras hervor,
Das sind die lieben Veilchen,
Die ich zum Strauss erkor. —

CAMILLA (i samme Stilling tilvenstre).

Og det dipper og kvidrer og jubler og ler,
Et plaskende Livsvæld for Øiet du ser,
Og du hører de dansende Vover.
Og hvis ret du af Hjertet som Kulsvier tror,
Kan du lyttende høre, hvor Græsset gror,
Og falde i Staver derover.

FERDINAND.

Ich kann nicht singen und springen,
Ich liege krank im Gras,
Ich höre fernes Klingen —
— Mir träumt — ich weiss nicht was.

CAMILLA.

Hør hvor de hviske dig ømt,
Alt hvad din Længsel har drømt,
Se, hvor de bringe tilbage
Gjenskin fra fagrere Dage!
Lad det tindre,
Det vil lindre
Smerten i dit Savn og i din Klage.

FERDINAND (stanser lidt).

In meiner Erinnr'ung erblühen
Die Bilder, die längst verwittert,
— Was ist in deiner Stimme,
Das mich so tief erschüttert?

(ser paa hende).

— Sag' nicht, dass du mich liebst,
Und küsse nur und schweige;
Und lächle, wenn ich dir morgen
— Die welken Rosen zeige.

CAMILLA (gjør en Bevægelse mod Havedøren — som for at trække frisk Luft, men vender sig pludselig og deklamerer hurtigt og let):

Alt Sommerlærken synger over Vordingborg By,
Og Guldgaasen glimter i det klare Morgengry;
Den milde, friske Vind bølger frem gjennem Korn,
I den susende Skov høres Hunde og Horn!

(hun ler).

Se det var en hel Duel paa Vers. Tilstaa, at du er overvunden.

FERDINAND. Jeg nedlægger ialfald mine Vaaben.

CAMILLA. Fordi mine ere stærkere —

FERDINAND. — mine ere finere.

CAMILLA. Det er ikke med en Paradekaarde, en Mand fægter sig gjennem Livet.

FERDINAND. Jeg ser ikke stort at kjæmpe for.

CAMILLA. Du spiller uden Indsats.

FERDINAND (ser paa hende). Et vilde jeg vinde.

CAMILLA (æggende). Det er ikke sandt; du vil ingen Ting; der er ingen Fart i dig.

FERDINAND. Synes du, her er noget at haste efter i det Liv, her leves?

CAMILLA. Den, som sover i Kahytten, ved lidet om Reisen.

FERDINAND (udbryder). Ved du da noget bedre end at drømme? se dig omkring! — hvor finder du noget, der er værd at holde sig vaagen for! hvor øiner du noget helt, noget stort, noget sandt! — Det hele er ingenting! — Halvhed og Løihed; skikkelig Nederdrægtighed; smaa, fredelige Lidenskaber, Agerdyrkning og Børneavl. Udenfor bølger et Hav, — man lader som ingenting; der er Storm i Luften, — man tætter Vinduerne. Mens det bryder i Sindene, mens Trangen til Lys, til Liv vil sprænge sig Vei, — gaa vi her saa pene og artige og spørge til hinandens Befindende. Men saa er jo rigtignok ogsaa de fleste af os syge.

CAMILLA. Hvad er det da, du vil?

FERDINAND. Jeg? — du sa' det jo selv: jeg vil ingenting (sætter sig).

CAMILLA. Jeg forstaar dig ikke — Ferdinand!

FERDINAND. Jo — du forstaar mig — netop du! — hvis du turde. — Turde du bryde med alle disse Smaahensyn, som binde Menneskene sammen i dumme Knipper; — vove at leve sandt og stærkt, for hvad du elskede — tværtimod Fordom og Smaalighed, — isandhed Camilla! da skulde din Ridder vaagne og du skulde se hans Sværd i de første Rækker.

CAMILLA. Vidste jeg bare, hvad det gjaldt. Men du river alting istykker. Intet er fast hos dig: Tvivl, Uro, Higen, — snart mat, snart i vildeste Jag.

FERDINAND. Saaledes jager den afsted, der skal vinde alt — sig selv!

CAMILLA. Den, som seiler, bare for at seile, behøver ingen Karter; men den, som seiler, for at naa Maalet, maa være kjendt paa Havet og sikker paa sit Skib. Et Liv, som skal blive til noget, maa have fast Grundlag, og aldrig kommer den nogen Vei, som ikke har Klarhed og Ro!

FERDINAND (ler). Der kom det! — jeg mindes det fra saa mange Samtaler om dette — dit Yndlingsord, dit Livsprincip: Ro — fremfor alt: Ro! — for alt i Verden ingen Forstyrrelse, intet Anstød, ingen Lidenskab! ved du hvad — Camilla! — det er Skade, at du blev et Menneske.

CAMILLA. I hvilken Dyreskikkelse vilde du anbringe din Kusine?

FERDINAND. Aa — hvor vil du hen! — intet Dyr er roligt nok. Nei — det er i Planteriget, du skulde havt din Plads.

CAMILLA. Vær da saa galant at lade mig blive Lotosblomst eller Viol.

FERDINAND. Umuligt! — du staar høit over saadanne ørkesløse Drømmere. Du skulde været en Bærbusk, — en rigtig frodig Ribsbusk — velstelt, solid og nyttig.

CAMILLA. Du er just ikke meget artig — Fætter!

FERDINAND (peger ud). Og se nu denne fredelige Ramme om dit Liv. Dernede løber Elven rolig og mæt som den har løbet af Alders Tid. Træerne ere gamle og mosgroede; Robin Hood og Little-John ere forlængst redne bort mellem Stammerne. Stille og tilfredse gro de velgjødede Pioner og se! — dernede under Æbletræet ligger Pasop helt sammenrullet og blinker i Solen. Kan du tænke dig et yndigere Billede paa den sande Ro og Sjælefred end saadan en Hund, som ligger og sover i Solen og vaagner en enkelt Gang for at betragte sin egen Hale?

CAMILLA. At du har Mod til at sige en Natur som denne saadanne Dumheder lige i Ansigtet! Gnid dine Øine — Gut! — du har faaet Glasstumper i dem fra den Ondes Troldspeil! (udvider Portièren). Se nu ret, hvad det er, du spotter som Rammen om mit Liv; — ah! var bare Livet godt nok til Rammen.

FERDINAND (greben). Ja — du har Ret — Camilla! her er deiligt!

CAMILLA. Og kjend den friske, rige Luft! den smager endnu af Vaar. — Vaaren staar færdig og moden paa sin sidste Dag, —

saa straalende skjøn, at Sommeren stanser, hilser og nøler med at tage Kommandoen.

FERDINAND (med Liv). Kom Camilla! vi maa ud. Lad os gaa dybt, dybt ind i Sherwoodskoven, saa finder vi vore gamle Røvere og Riddersmænd; — og du og Vaaren og Solskinnet og dine blanke Øine skal gjøre mig glad og ung som i gamle Dage.

CAMILLA (ivrig). Ja kom Ferdinand! (leder efter sit Tøi, men stanser). Nei — det er jo sandt! Mor kommer snart, jeg maa vente.

FERDINAND. Bah! — en Visit! — nu er vi i Stemning — kom!

CAMILLA. Nei — jeg har lovet at vente. Men vi kan bede Vaaren komme til os. Kom lad os spille sammen — saa spiller vi os Vaaren lige ind i Stuen.

FERDINAND (mat). Oprigtig talt — Kusine! saa tror jeg, at jeg heller vil spille Kegler. Der er noget saa vaarfriskt ved denne Puckenholdts Kugle, der først trilles ud og saa trilles ind (nynner, medens han leder efter sin Hat). Trilles ud — bom — bom! — trilles ind — bom bom! — Farvel Kusine!

CAMILLA (i Sofaen, uden at se op). Farvel Ferdinand!

FERDINAND (staar foran hende). Du skulde gifte dig med mig — Camilla!

CAMILLA (bittert). Forat du kunde komme til Ro?

FERDINAND. Nei — forat vi begge kunde faa Fart til at leve fremover.

CAMILLA. Jeg vil ikke dele Farten med en, som ikke tror.

FERDINAND (overrasket). — ikke tror?

CAMILLA (ser op). — som ikke tror paa Kjærligheden, — og det gjør du ikke.

FERDINAND. Tror jeg ikke paa Kjærligheden? — paa Amor? — paa Forlovelsen, paa Ægteskabet, Slægtskabet, Præsteskabet og Fadderskabet —

CAMILLA (reiser sig). Nei — nei! Ferdinand! spøg ikke: — jeg kan ikke længer taale det.

FERDINAND. Nuvel — saa lad os tale alvorligt. Du siger, jeg tror ikke paa Kjærligheden; — hvad mener du med det?

CAMILLA. Jeg mener, at saa længe har du nu gaaet og experimenteret, tvivlet om alt, rokket ved alt, tumlet i Stemninger og plukket dig selv i smaa, smaa Stykker, indtil du ikke længer evner at rumme en stærk, sammenhængende Livstanke. Du slaar med Vingerne — og du har havt prægtige Vinger — Ferdinand! men de formaa ikke at bære dig langt; — du er ikke længer hel; du er gaaet istykker mellem dine egne Fingre; du kan ikke elske!

FERDINAND. Du har Ret; — jeg kan ikke elske paa den rolige, seige Maade. Kjærligheden staar ikke for mig som en Panteobligation, som vil give sin visse, aarlige Rente for hele Livet. — Kjærligheden er en saare sjælden Urt — Kusine!

CAMILLA (stille). Det tror jeg ogsaa.

FERDINAND. Jeg giver ikke meget for den Godtkjøbsvare, som gaar i Handelen med Amors Mærke. Men de er jo heller ikke mange, som opleve at faa se Fata Morgana; derfor nøies de fleste klogeligen med at glo paa Aftenrøden; — den giver ogsaa et smukt Skin; og den kommer igjen hver eneste Dag.

CAMILLA. Det gjør mig saa ondt, naar du taler saaledes; og dog glimter der noget igjennem, som drager mig; — jeg føler, at du dog gjemmer mere i dit Hjerte end du vil være ved.

FERDINAND. Lad os ikke blive sentimentale — Kusine! men tale alvorligt om Kjærligheden; — og Ægteskabet er Kjærlighedens Alvor: den hellige Indvielse, det fredelige Samliv, frodige Børn, behagelig Omgang; — og fremfor alt Ro! Stilhed, Fred. — Et Ægteskab bør glide glat paa Patentaxer og Staalfjære. Men ikke destomindre skulde du gifte dig med mig.

CAMILLA. Hvorfor?

FERDINAND. Det er, hvad Livet har at byde.

CAMILLA. Da var det ikke værdt at leve.

FERDINAND. Det kommer an paa, hvorledes man lever. Naar man passer paa at holde sig flot, lade hele Tilværelsen hænge løst omkring sig, saa kan man drive —

CAMILLA (heftig). — drive paa Strømmen som en hvælvet Baad —

FERDINAND. Aa ja! — det var just ikke det, jeg vilde sagt; men lad gaa: kan man ikke stemme, er det bedre et glide paa Strømmen end overskylles af grumset Vand. Man lever sit indre Liv alene — eller med den, man elsker; og Stemningerne jage hinanden — som jeg saa smukt sagde for lidt siden — som Solstraalerne i det unge Løv —

CAMILLA. — eller dryppe som Høstregn i de gule Blade. Det var et trist Liv.

FERDINAND (forceret). Ingenlunde! — Livet er den lystigste Spas af Verden — for den, som forstaar det. Hvad er det andet end en Kjæde af Smaating, som stryge forbi? — at leve er at glemme, at sove er at nyde, og Lykken er en god Fordøielse. Derfor er min Moral: Fryd dig ved Livet, — og min Overbevisning: Det hele er ingenting!

CAMILLA. Ved du, hvad du er — Ferdinand?

FERDINAND. Zerrissen — formodentlig?

CAMILLA. Værre endda: du er udbrændt.

FERDINAND. Se se! Billedet hentet fra en Vulkan.

CAMILLA. Nei fra et Fyrværkeri.

(Stilhed, hun sætter sig.)

FERDINAND (lænet til Sofaen). Hvor godt jeg mindes den Tid, da jeg samlede Skillinger, for at kjøbe dig den Venskabsring, du har der; hvorlænge jeg gik frem og tilbage foran Guldsmedens Vindu, for at vælge en rigtig smuk og massiv. Jeg har ikke lagt Mærke til den før — det undrer mig — jeg havde ikke ventet — det glæder mig Camilla! at du bærer den endnu.

CAMILLA. Ja men se, hvor tynd den har slidt sig.

FERDINAND. Ja men se, hvor blank den har holdt sig! (Stilhed.) Betyder den ikke længer noget? — Camilla!

CAMILLA. Du forandrede dig i de Aar, du var borte.

FERDINAND. I ét er jeg den samme.

CAMILLA. Det blev ikke som jeg havde tænkt.

FERDINAND. Har jeg skuffet dig?

CAMILLA. Der er gaaet meget tilgrunde hos dig.

FERDINAND. Jeg er saa ensom.

CAMILLA. Det vil du altid blive.

FERDINAND (smerteligt). Camilla!

CAMILLA. Du bryder dig ikke om nogen Ting! — Intet har Værd for dig; du —

FERDINAND. Du ved, — at ligefra —

CAMILLA. Nei nei! — afbryd mig ikke! Det er sandt, hvad jeg siger. Intet er helligt for dig; du spotter over alt og river alt ned. Kommer en skjøn og ædel Følelse frem, strax er du paafærde med et Par stygge Ord, der vrænger det hele om. Du spotter endogsaa dig selv, somom du skammede dig ved at have Hjerte.

FERDINAND. Det er næsten, somom jeg skammer mig. Jeg saa saamegen Løgn, saamegen Paraderen med usande Følelser, at jeg tilslut vænnede mig til at skjule bag Spot og Tvivl, hvad jeg eiede af — af Hjerte.

CAMILLA. Saa længe kan du gjemme paa det, til der ikke er mere.

FERDINAND. En skulde faa vide det altsammen; hende vilde jeg betro alt, hvad jeg lider ved at stænge mig inde med mig selv. — Og om du vilde tage mig ind til dig, skulde min store Kjærlighed omslynge os begge, og jeg skulde blive stærk og sand ved dig. (Han bøier det ene Knæ og holder hendes Haand.)

CAMILLA (smiler svagt). Du ved, jeg sagde, du kunde ikke elske.

FERDINAND (hurtigt). Det skal du komme til at bede mig om

Tilgivelse for, — naar vi blive alene — vi to med vor Kjærlighed, — fjernt fra de andre, skjult i os selv.

CAMILLA. Og Ægteskabet? Præsteskabet, Faddersk—

FERDINAND. Tilgiv mig! — det var bare dumme Ord.

CAMILLA (alvorligt). Ferdinand! — er du ikke for veg til at bære et Hverdagsliv?

FERDINAND. Det vil vi ikke leve! — og alligevel! — komme hvad der vil, med dig kan jeg alt. Thi jeg elsker dig — Camilla! — du ved ikke, hvorledes jeg elsker dig. — Alt hvad jeg ved, hvad jeg kan, hvad jeg føler — er af dig. Hver mindste Tanke, som begynder, knytter først en Knude om Camilla, og naar den har løbet Bugten ud, vender den tilbage til dig! — Tænker jeg saa os to sammen, da er al min Evne udtømt, og der findes ikke mere for mig — hverken i Himlene eller paa Jorden! —

CAMILLA (bøier sig ned og kysser ham; derpaa reiser hun sig hurtigt). O — nu har jeg ham! — nu kan du gjerne spotte saameget du vil over Kjærlighed — Følelse — og Hjerte! — nu ved jeg, at du kan elske — tankeløst — grændseløst — tosset! O Ferdinand! hvor jeg er lykkelig! dette maa Mor vide! (mod Døren tilvenstre).

FERDINAND (farer sammen) Din Moder —

CAMILLA. Javist! (fortrolig). Du skal vide — Ferdinand! Mor synes ikke saa godt om dig nu som før, fordi — nuvel! — fordi hun har troet, at dit Hjerte var blevet koldt og haardt derude. Men naar hun nu hører, hvad der bor i dig, — hvor du elsker mig, — hvor vi ere lykkelige, — da vil hun blive saa glad, saa glad og holde saa meget af dig (vil gaa).

FERDINAND. Vent lidt! — vil du ikke først gaa ned i Kjøkkenet og lade Chocoladen sætte over.

CAMILLA. Chocoladen —?

FERDINAND. Javist! — du ved, hvor penibelt det er, naar hele Familien er samlet, Stemningen paa sit Høidepunkt, — og saa Chocoladen aldrig vil komme paa Kog.

CAMILLA (svagt). Chocoladen!

FERDINAND. Naturligvis! var dettte hændt om Eftermiddagen, var det blevet Thevand; men paa Formiddagen nydes en saadan Ting med Chocolade.

CAMILLA. — hvilken Ting?

FERDINAND. Ih! Forlovelsen! — den officielle Familiebegivenhed; denne vidunderlige Virkeliggjørelse af Elskovens salige Drømme.

CAMILLA (synker ned i Lænestolen). Gaa — Ferdinand! — gaa!

FERDINAND. Synes du da ikke, vor unge Kjærlighed er for god til at prisgives alle disse —

CAMILLA (raaber). Gaa!

FERDINAND. Lad os forstaa hinanden: den, som vil vinde Lykken, maa være stærk nok til —

CAMILLA. Jeg er stærk nok til at undvære Lykken; men du er for svag til at leve Livet.

FERDINAND. Du kan ikke ville kaste mig bort i samme Øieblik, vi fandt hinanden. Har du givet mig dit Hjerte, saa lad mig beholde det alene. Lad os reise langt bort og leve vi to, i vor Kjærlighed — i hinanden.

CAMILLA. Du vilde leve af mig.

FERDINAND. Jeg vilde give dig mere end du aner.

CAMILLA. Har du hørt, at Lægerne stundom lade sundt Blod flyde over i syge Legemer? — saaledes havde du tænkt det med mig. (Hun reiser sig.) Men Ferdinand! det er mit Hjerteblod for godt til! — gaa!

FERDINAND. Lader du mig gaa, saa gaar jeg tilgrunde; og alt det dør ud, som skulde blevet et Liv — værdt at leve. Nu er der intet mer — haabløst og øde.

CAMILLA (pludselig). Hvor kan du dog sige det? Livet er jo den lystigste Spas af Verden. Det gjælder bare at lade det hænge løst omkring sig, lade alt glide —

FERDINAND. Camilla! — skaan mig!

CAMILLA (stigende). Skaane? — det er jo din egen Lære, — jeg hylder den! — du har Ret! — bare holde Skibet flot, nyde Livet! Se, hvor Solen skinner og Elven løber forbi — let som en Stemning. Og se! dernede i Haven; Pasop har faaet en Legekammerat; de løber rundt det gamle Æbletræ. Kan du tænke dig et skjønnere Billede paa freidig Livsnydelse end to Hvalpe, der løbe omkring i Solskinnet og bide hinanden i Halen af Henrykkelse!

FERDINAND. Jeg beder dig — hold op!

CAMILLA (halvt i Graad). Hvad er saa Hjerte? — hvad er saa Følelse? — alt glider saa glat; der gaar Intet istykker; Sorgen faar ikke Tag, og Alvoret driver over som Skyer. Hør hvor Lærkerne slaa og Vaarbien summer, og Klokkerne ringe derinde i Byen; — hør! — Slagene svinge over Skoven — bom — bom —, det minder om Keglebanen, hvor din Ungdom venter! ha! ha! ha! hvor Livet er lystigt — Fætter!

FERDINAND (halvt paa Knæ). Stans Camilla! — stans! — du har Ret! — jeg har gjort dig ondt! sig mig det! de haardeste Ord! men le ikke — jeg bønfalder dig! — le ikke saa skrækkeligt!

CAMILLA. Hahaha! — der ligger Troldmanden og skjælver for de Aander, han selv har manet. Saa le dog med — Fætter!

nu er vi i Stemning! Det hele er jo ingenting! fryd dig ved Livet! — hør bare! (Hun iler til Klaveret og spiller heftigt og stormende sidste Del af anden Reprise*) af Strauss' Vals.)
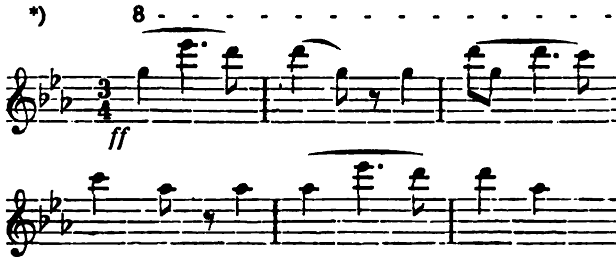
FERDINAND (staar et Øieblik; derpaa gaar han ud og forsvinder nedad Havetrappen).

CAMILLA (standser Spillet, vender sig om og ser efter ham).

(Tæppet falder.)

---

*)

NYE NOVELLETTER
(1880)

Torvmyr.

Høit over Lyngsletterne fløi en gammel fornuftig Ravn.

Den skulde mange Mile vestover, helt ud til Havkanten, for at grave op et Svineøre, som den havde gjemt i den gode Tid. Nu var det sent paa Høsten og knapt for Føden.

Naar der kommer en Ravn — siger Fader Brehm — behøver man bare at se sig om, for at opdage den anden.

Men man kunde længe nok se sig om, der den kom flyvende, den gamle, fornuftige Ravn; den var og blev alene. Og uden at bekymre sig om noget, gled den paa de stærke, kulsorte Vinger gjennem den tykke Regnluft, styrende bent vest uden at give en Lyd fra sig.

Men som den fløi jævnt og betænksomt, fulgte de skarpe Øine Landskabet nedenunder, og den gamle Fugl ærgrede sig.

Aar efter Aar blev de grønne og gule Smaalapper dernede flere og større; Stykke for Stykke skar den ud af Lyngmarken, Smaahuse med røde Tagsten fulgte med, lave Skorstenspiber med kvalm Torvrøg — Menneskeværk og Mennesker overalt.

Den kunde mindes fra sin Ungdom — det kunde nu være nogle Vintre siden —, da var her netop Plads for en dygtig Ravn med Familie: lange, endeløse Lyngvidder, Hareunger og Smaafugl i massevis, Edderfugle i Stranden med store, deilige Æg, og saa meget af alslags Delikatesser som man kunde ønske sig.

Nu var her Hus ved Hus, gule Agerflekker og grønne Sletter og saa knapt for Føden, at en gammel hæderlig Ravn maatte flyve milevis for et lumpent Svineøre.

De Mennesker! — de Mennesker! — den gamle Fugl kjendte dem.

Den var voxet op blandt Mennesker og det endogsaa blandt nogle af de fineste af dem. Paa den store Gaard tæt ved Byen havde den levet sin Barndom og sin Ungdom.

Men hvergang den nu passerede over Gaarden, løftede den sig høit op, for ikke at blive gjenkjendt. Thi naar den saa en Dameskikkelse nede i Haven, troede den, at det var den unge Frøken

med Pudder og Haarsløife, og saa var det i Virkeligheden hendes Datter med snehvide Krøller og Enkekappe.

Om den havde havt det godt hos de fine Mennesker? — aa — som man tager det. Mad i Overflod og meget at lære; men det var dog Fangenskab; de første Aar med den venstre Vinge klippet og senere paa „parole d'honneur" — som den gamle Herre pleiede at sige.

Det var dette Æresord den havde brudt, og det hændte en Vaar — der fløi en ung, skinnende sort Hunravn hen over Haven.

Nogen Tid efter — det kunde vel være nogle Vintre senere — kom den tilbage til Gaarden. Men nogle fremmede Gutter kastede Sten efter den; den gamle Herre og den unge Frøken var ikke hjemme.

De ere vel i Byen — tænkte Ravnen og kom igjen nogen Tid efter. Men akkurat samme Modtagelse fik den.

Da blev den gamle, hæderlige Fugl — thi imidlertid var den bleven gammel — fornærmet, og nu fløi den høit over Huset. Den vilde ikke have mere med Mennesker at skaffe, og den gamle Herre og den unge Frøken kunde længe nok stirre efter den, — og det gjorde de, det var den overbevist om.

Og alt, hvad den havde lært, glemte den; baade de vanskelige franske Ord, som den lærte inde i Stuen af Frøkenen, og de ulige lettere Kraftudtryk, den paa egen Haand tilegnede sig ude i Drengestuen.

Kun to Menneskelyd blev hængende i dens Hukommelse som Yderpunkterne af dens svundne Lærdom. Naar den var i rigtig godt Humør, hændte det, at den sagde: „Bonjour — madame!" men naar den var sint, skreg den: „Fanden gale mig!"

Gjennem den tætte Regnluft gled den hurtig og sikkert: den skimtede allerede den hvide Krans af Brændingerne langs Kysten. Da blev den opmærksom paa en stor, sort Flade, som bredte sig nedenunder. Det var en Torvmyr.

Gaardene laa i en Ring omkring paa Høiderne; men paa den lave Slette — den var vist over en Mil lang — fandtes intet Menneskespor; bare et Par Torvstakker i Kanten, sorte Tuer og blinkende Vandpytter indimellem.

„Bonjour madame!" raabte den gamle Ravn og begyndte at kredse i store Ringe over Myren. Der saa saa hyggeligt ud, at den langsomt og forsigtigt dalede ned og satte sig paa en Trærod midt ude i Myren.

Her var omtrent som i gamle Dage — øde og stille. Hist og her, hvor Bunden var tørrere, groede der lidt kort Lyng og enkelte

Sivdotter. Myrfiblerne vare afblomstrede; men paa de stive Straa hang endnu en og anden Dusk — sort og sammenkladdet af Høstregnet; ellers var det fin, mørk, smuldret Jord — vaad og fuld af Vandpytter; — graa, forvredne Trærødder stak frem, flettede ind i hinanden som et knudret Net.

Den gamle Ravn forstod godt, hvad den saa. Her havde voxet Træer engang, endogsaa før dens egen Tid.

Skoven var borte, Grenene, Løvet — alt var væk; bare Rødderne igjen, indfiltrede i hinanden dybt ned i den bløde Masse af sorte Trævler og Vand.

Men længer kunde Forandringen heller ikke komme; saaledes fik det forblive, og dette fik da Menneskene ialfald lade ligge som det laa.

Den gamle Fugl rettede sig op. Gaardene laa saa langt borte, her var saa hjemlig sikkert midt ude i den bundløse Myr. Noget af det Gamle fik dog være i Fred; den glattede de skinnende, sorte Fjær og sagde flere Gange: „bonjour madame!" —

Men ned fra den nærmeste Gaard kom et Par Mand med Hest og Kjærre; to Smaagutter løb bagefter. De kjørte en kroget Vei mellem Tuerne, men lige ud over Myren.

De stanser snart — tænkte Ravnen.

Men de kom altid nærmere; den gamle Fugl vendte uroligt Hovedet; det var forunderligt, hvor langt de vovede sig ud.

Endelig stansede de, og Mændene tog fat med Spader og Øxer. Ravnen kunde se, at de kavede med en svær Trærod, som de vilde have løs.

Det blir de snart trætte af — tænkte Ravnen.

Men de blev ikke trætte; de huggede med Øxerne — det var de skarpeste, Ravnen havde seet — grov og sled, og tilslut fik de virkelig væltet den svære Stamme om paa Siden, saa at hele det stærke Rodnet stod bent op i Luften.

Smaagutterne vare kjede af at grave Kanaler mellem Vandpytterne. „Se den store Kraagen derborte" — sagde den ene.

De forsynede sig med Sten i begge Hænder og lurede sig frem bag Tuerne.

Ravnen saa dem godt. Men den havde seet det som værre var.

Heller ikke herude i Myren var der længer Fred for det Gamle. Nu havde den seet, at selv de graa Trærødder, som vare ældre end den ældste Ravn, og som vare saa fast indflettede i den dybe, bundløse Myr, — at selv de maatte give tabt for de skarpe Øxer.

Og da Gutterne netop var saa nær, at de skulde til at kaste, løftede den de tunge Vinger og fløi op.

Men som den steg i Luften og saa ned paa de travle Mænd og de dumme Gutter, som stod og gabte efter den med en Sten i hver Haand, saa røg Sinnet paa den gamle Hædersfugl.

Den skjød ned som en Ørn paa Gutterne, og mens dens store Vinger daskede dem om Ørene, skreg den med frygtelig Stemme: „Fanden gale mig!"

Gutterne sat i et Skrig og kastede sig ned. Da de en Stund efter vaagede sig til at se op, var der igjen stille og øde; — langt borte fløi en ensom sort Fugl vestover.

Men til de blev voxne Folk, — ja lige til sin Dødsdag beholdt de den Overbevisning, at den Onde havde aabenbaret sig for dem ude i Svartemyren i Skikkelse af en overhændigt stor sort Fugl med Ildøine.

— Og saa var det dog bare en gammel Ravn, der fløi vestover, for at grave op et Svineøre, den havde gjemt. —

Siesta.

I en af de elegante Ungkarleleiligheder i Rue Castiglione sad et muntert Selskab ved Desserten.

Signor José Francisco de Silvis var en lavbenet kulsort Portugiser af dem, der pleie at komme fra Brasilien med utrolige Rigdomme, leve et utroligt Liv i Paris og fremfor alt udmærke sig ved de utroligste Bekjendtskaber.

I det lille Selskab var der næppe nogen, som kjendte sin Sidemand undtagen de, som vare komne parvis. Og Værten selv kjendte de fra et Bal, fra et table d'hote eller fra Gaden.

Signor de Silvis lo og talte høit, hvor han kom frem — som rige Fremmede pleie; og da han ikke kunde naa op til Jockeyklubbens Niveau, samlede han, hvad han fandt: spurgte strax efter Adressen og sendte Dagen efter en Invitation til en liden Diner.

Han talte alle Sprog — ligetil Tysk; og man kunde se paa ham, at han ikke var lidet stolt, naar han raabte over Bordet: „Mein lieber Hr. Doctor! — wie geht's Ihnen?"

Der var virkelig en rigtig tysk Doctor mellem dem — overgroet med lyserødt Skjæg, og med dette Smil fra Sedan, som følger Germanerne i Paris.

Samtalens Temperatur steg ved Champagnen: flydende Fransk og radbrækket Fransk blandede sig med Spansk og Portugisisk; Damerne laa baglængs i Stolene og lo; man kjendte allerede hinanden godt nok til ikke at genere sig; Spøg og Vittigheder fór over

Bordet og fra Mund til Mund; alene „der liebe Doctor" disputerede alvorligt med sin Sidemand — en fransk Journalist med rødt Baand i Knaphullet.

Og saa var der en til, som ikke reves med i Lystigheden. Han sad paa høire Side af Mademoiselle Adéle, — tilvenstre havde hun sin nye Elsker — den tykke Anatole, som havde forspist sig paa Trøfler.

Under Maaltidet havde Mademoiselle Adéle ved mange uskyldige Smaakunster prøvet at faa Liv i sin Sidemand tilhøire. Men han forblev stille, svarede forbindtlig, men kort og halvsagte.

Først troede hun, det var en Polak — af de allerkjedsommeligste, der gaa omkring og spille Fredløse. Men hun mærkede snart at hun tog feil; og det ærgrede Mademoiselle Adéle.

Thi det var en af hendes mange Specialiteter strax at kunne sortere alle de Udlændinger, mellem hvilke hun færdedes, og hun pleiede at forsikre at hun kunde gjette en Mands Nationalitet, naar hun havde talt ti Ord med ham.

Men denne ordknappe Fremmede voldte hende meget Hovedbrud. Havde han bare været blond, vilde hun strax have gjort ham til Englænder: thi saaledes talte han. Men nu havde han sort Haar, tætte, sorte Mustacher og en fin liden Figur. Fingrene vare paafaldende lange, og han havde et eiendommeligt Lag til at pille ved Brødet og lege med Dessertgaffelen.

„Han er Musiker" — hviskede Mademoiselle Adéle til sin tykke Ven.

„Ah!" — svarede Monsieur Anatole, — „jeg er bange, jeg spiste for mange Trøfler."

Mademoiselle Adéle hviskede ham et godt Raad i Øret, hvorover han lo og saa meget forelsket ud.

Imidlertid kunde hun ikke give slip paa den interessante Fremmede. Efterat hun havde lokket ham til at drikke flere Glas Champagne, blev han livligere og talte mere.

„Ah!" raabte hun pludseligt, „jeg hører det paa Sproget: De er alligevel Englænder!"

Den Fremmede blev rød i hele Ansigtet og svarede hurtigt: „Nei — Madame!"

Mademoiselle Adéle lo: „Omforladelse! jeg ved, Amerikanerne blive vrede, naar man tager dem for Engelskmænd."

„Jeg er hellerikke Amerikaner" — svarede den Fremmede.

Dette var for meget for Mademoiselle Adéle, hun bøiede sig over sin Asiette og saa muggen ud. Thi hun mærkede at Mademoiselle Louison ligeoverfor gottede sig over hendes Nederlag.

Den fremmede Herre forstod det og tilføiede halvhøit: „Jeg er Irlænder — Madame.“

„Ah!“ — sagde Mademoiselle Adéle med et taknemligt Smil; thi hun var let at forsone.

„Anatole! — Irlænder — hvad er det?“ — hviskede hun.

„Det er de Fattige i England,“ hviskede han tilbage.

„Saa! — hm!“ — Mademoiselle Adéle trak Øienbrynene iveiret og kastede et sky Blik paa sin Sidemand tilhøire; han havde med en Gang tabt meget i hendes Interesse.

De Silvis' Dinéer vare udmærkede. Man havde siddet længe tilbords, og naar Monsieur Anatole tænkte paa Østerserne, hvormed man var begyndt, forekom de ham som en skjøn Drøm. Derimod havde han en stadig Anmindelse om Trøflerne.

Den egentlige Spisning var forbi; en Haand rakte ud efter et Glas, pillede mellem Frugterne eller de smaa Kager.

Den følsomme, blonde Mademoiselle Louison faldt i Betragtninger over en Drue, som hun lod plumpe ned i Champagneglasset. Bitte smaa blanke Luftblærer satte sig fast rundtomkring paa Skallet, og da den var helt bedækket af de skinnende hvide Perler, løftede de den tunge Drue op gjennem Vinen mod Overfladen.

„Se“ — sagde Mademoiselle Louison og vendte de store svømmende Øine mod Journalisten, „se hvorledes hvide Engle bære en Synder mod Himlen!“

„Ah! — charmant — Mademoiselle! hvilken sublim Tanke!“ raabte Journalisten henrykt.

Mademoiselle Louison's sublime Tanke gik rundt Bordet og gjorde megen Lykke. Alene den letsindige Adéle hviskede til sin tykke Elsker: „Der skulde vist en god Slump Engle til at bære dig, Anatole!“

Journalisten greb imidlertid Øieblikket og vidste at fængsle den almindelige Opmærksomhed. Glad var han ogsaa ved at slippe ud af en møisommelig politisk Disput med Tyskeren, og da han havde rødt Baand og den overlegne Avistone, hørte alle paa ham.

Han udviklede hvorledes Smaakræfterne, naar de forenes, kunne løfte store Byrder; og derfra kom han ind paa Dagens Thema: Pressens storartede Indsamlinger for de Vandlidte i Spanien og for de Fattige i Paris.

Her havde han meget at fortælle, og hvert Øieblik sagde han „vi“ om Pressen, idet han talte sig ganske varm om „disse Millioner, vi — med saa store Opofrelser — tilveiebragte.“

Men ogsaa de andre havde hver sit at berette. Utallige smaa

ædle Træk kom frem fra disse Dage fulde af Fornøielse, der smagte af Opofrelse.

Mademoiselle Louison's bedste Veninde — en ubetydelig Dame, der sad nederst ved Bordet, fortalte tiltrods for Louison's Protest, hvorledes denne havde taget tre fattige Sypiger op til sig — i hendes egen Leilighed, og ladet dem sy hele Natten før Festen i Hippodromen. Hun havde givet de stakkels Piger baade Kaffe og Mad — foruden Betalingen.

Mademoiselle Louison blev med en Gang en vigtig Person ved Bordet, og Journalisten begyndte at vise hende udsøgt Opmærksomhed.

De mange skjønne Træk af Godgjørenhed og Louison's svømmende Øine satte det hele Selskab i en stille tilfreds, menneskevenlig Stemning, der passede til Trætheden ovenpaa det anstrængende Maaltid.

Og dette Velvære steg endnu nogle Grader, da man var kommen tilro i de bløde Stole inde i den kjølige Salon.

Der var ikke andet Lys end Ilden i Kaminen.

Det røde Skjær gik over det engelske Gulvtæppe opad Guldlisterne i Tapetet, skinnede paa en forgyldt Maleriramme, paa Pianoet, som stod ligefor, hist og her paa et Ansigt længer inde i Mørket. Ellers saaes ikke andet end de røde Punkter af Cigarer og Cigaretter.

Samtalen dovnede af; — en Hvisken hist og her, — Lyden af en Kaffekop, som sattes bort, — enhver syntes oplagt til uforstyrret at nyde Fordøielsens stille Glæde og sin menneskevenlige Stemning. Selv Monsieur Anatole glemte sine Trøfler, idet han strakte sig i den lave Stol tæt ved Sofaen, hvor Mademoiselle Adéle havde taget Plads.

„Er her ikke nogen, som vil spille lidt for os?" — spurgte Signor de Silvis fra sin Stol. „De pleier altid at være saa snil — Mademoiselle Adéle." —

„Aa — nei — nei!" raabte Mademoiselle, „jeg er altfor mæt!" — og hun lagde sig tilbage i Sofaen, vippede Benene op og foldede sine Hænder over sin lille runde Silkemave.

Men den Fremmede — Irlænderen — reiste sig fra sin Krog og gik henimod Instrumentet.

„Ah — De vil spille for os! Tusind Tak — Monsieur — hm!" Signor de Silvis havde glemt Navnet — noget, som ofte hændte ham med hans Gjæster.

„Ser du! — han er Musiker!" sagde Mademoiselle Adéle til sin Ven. Anatole gryntede beundrende.

Det var forresten noget, alle fik Indtrykket af bare ved den Maade, hvorpaa han satte sig og uden nogen Forberedelser slog nogle Akkorder hist og her — ligesom for at vække Instrumentet.

Derpaa begyndte han at spille — legende, let, frivolt — som Situationen var til.

Dagens Melodier hvirvlede ind mellem Valsestumper og Visestumper; — alle de Ubetydeligheder, Paris nynner i otte Dage, blandede han sammen i et aandrigt flydende Foredrag.

Damerne raabte af Beundring, sang et Par Takter med og trippede med Fødderne. Hele Selskabet fulgte med spændt Interesse; han havde truffet Stemningen og faaet dem alle med fra Begyndelsen. Kun „der liebe Doctor“ hørte til med Sedansmilet; det var altfor lette Sager for ham.

Men snart kom der ogsaa noget for Tyskeren; han nikkede af og til med etslags Anerkjendelse.

En Stump Chopin dukkede op og lagde sig vidunderligt ind i Stemningen — den pikante Vellugt, som fyldte Luften, — de lette Damer, — disse Mennesker, saa aabne og ubekymrede, alle fremmede for hinanden, — skjulte i den elegante halvmørke Salon, hver følgende sine hemmeligste Tanker, baarne af den hemmelighedsfulde halvklare Musik, medens Skjæret fra Ilden steg og faldt, og lod alt, hvad der var gyldent, glimte frem gjennem Mørket.

Og der kom bestandig mere for Doctoren. Fra Tid til anden vendte han sig mod de Silvis og signaliserede, naar der forekom „Anklänge“ af „unser Schumann“, „unser Beethoven“ eller vel endog af „unser famoser Richard“.

Imidlertid spillede den Fremmede videre — jævnt og uden Anstrængelse, let bøiet tilvenstre for at faa Kraft i Bassen. Det lød, somom han havde tyve Fingre — alle af Staal; de myldrende Toner forstod han at samle, saa at Instrumentet fik en mægtig, enkelt Klang. Uden nogen Stans, uden at markere Overgangene holdt han ved bestandig nye Overraskelser, Hentydninger og geniale Kombinationer Interessen fast, saa at selv den mindst musikalske maatte følge i Spænding.

Men umærkeligt skiftede Musiken Farve. Kunstneren spillede sig bestandig nedover Instrumentet — bøiende sig mere mod venstre, og der blev en underlig Uro i Bassen. Gjendøberne fra Profeten kom med tunge Trin; en Rytter fra „damnation de Faust“ kom farende dybt nedefra i det fortvivlede, hinkende Helvedesgalop.

Det rumlede stærkere og stærkere nede i Dybet, og Monsieur Anatole begyndte atter at kjende Trøflerne. Mademoiselle Adéle reiste sig halvt op; Musiken lod hende ikke ligge i Fred.

Hist og her skinnede Ilden paa et Par sorte Øine, der stirrede paa Kunstneren. Han havde lokket dem med sig, nu kunde de ikke slippe; bestandig nedover førte han dem — nedover, hvor der mumledes dæmpet og dumpt som af Trudsler og Klager.

„Er führt 'ne famose linke Hand" — sagde Doctoren.

Men de Silvis hørte ikke paa ham; han sad som de andre i aandeløs Spænding.

En dunkel, beklemmende Rædsel gik fra Musiken og lagde sig over dem alle. Kunstneren syntes med den venstre Haand at knytte en Knude, som aldrig vilde løses, medens den høire kastede lette Løb som Flammer op og ned i Discanten. Det lød, somom der forberedtes noget uhyggeligt nede i Kjælderen, medens de ovenpaa brændte Bruleau og holdt sig lystige.

Der hørtes et Suk, et halvt Skrig fra en af Damerne, som følte sig ilde; men ingen ændsede det. Kunstneren var nu kommen helt ned i Bassen, hvor han arbeidede med begge Hænder, og de utrættelige Fingre hvirvlede Tonerne sammen, saa det kriblede koldt nedover Ryggen paa dem alle.

Men i den truende, knurrende Lyd dybt dernede begyndte der at komme en Bevægelse opad. Tonerne lød i hinanden, over — forbi hinanden — opover, bestandig opover uden at komme nogen Vei. Der blev en vild Kamp, for at komme op; det myldrede som af smaa, sorte Skikkelser, der rev og sled; — en rasende Iver, — en feberagtig Hast, — klavrende, gribende fat med Hænder og Tænder, — sparkende hinanden, — bandende, — Skrig, Bønner, — og altimens gled hans Hænder opover saa langsomt, saa pinligt langsomt.

„Anatole!" hviskede Mademoiselle Adéle ligbleg, „han spiller Fattigdommen!"

„Aa — mine Trøfler!" — jamrede Anatole og holdt sig paa Maven.

Med et blev der lyst i Salonen. To Tjenere med Lamper og Kandelabre dukkede frem i Portieren; og idetsamme sluttede den fremmede Kunstner, idet han med al sin Magt huggede Staalfingrene i en Dissonans — saa umulig, saa oprørende, at hele Selskabet fór op. „Ud med Lamperne!" raabte de Silvis. „Nei, nei!" — skreg Mademoiselle Adéle, „kom med Lys, jeg tør ikke være i Mørke; hu! det skrækkelige Menneske!"

Hvem var det? — ja — hvem var det? — uvilkaarligt stimlede de sammen om Værten, og Ingen lagde Mærke til, at den Fremmede smuttede ud bag Tjenerne.

De Silvis prøvede at le: „Jeg mener, det var Fanden selv. Kom lad os gaa i Operaen!"

„I Operaen! — ikke for nogen Pris," raabte Louison, „jeg vil ikke høre Musik paa fjorten Dage, og saa Myldret i Operatrappen!"

„Aa — mine Trøfler!" klagede Anatole.

Selskabet brød op. De havde alle med en Gang faaet Fornemmelsen af, at de vare fremmede paa et fremmed Sted, og hver fik Lyst til at liste sig hjem til sig selv.

Da Journalisten førte Mademoiselle Louison til Vognen, sagde han: „Ja se det er Følgen af at lade sig overtale til at komme hos disse Halvvilde; man er aldrig sikker paa det Selskab, man træffer."

„Ak nei! — han forspildte mig ganske min deilige Stemning" — sagde Louison vemodigt og vendte de svømmende Øine mod ham; — „vil De følge mig til la Trinité? jeg ved, der læses en stille Messe Klokken tolv."

Journalisten bukkede og steg ind med hende.

Men da Mademoiselle Adéle og Monsieur Anatole kjørte forbi det engelske Apothek i Rue de la paix, standsede han Kusken og sagde bønligt til hende: „Jeg tror, jeg maa stige af og faa mig noget for mine Trøfler. Du tager mig det ikke ilde op? — den Musik — ser du." —

„Gener dig ikke — min Ven! oprigtigt talt: jeg tror ikke, vi er synderligt oplagt nogen af os iaften. Godnat — altsaa til imorgen!"

Hun lænede sig tilbage i Vognen — lettet ved at være alene; og den letsindige Skabning græd som hun var pisket, mens hun kjørte hjemover.

Anatole var vistnok bekymret for Trøflerne; men han syntes dog, han kom sig, da Vognen rullede bort.

Siden de gjorde hinandens Bekjendtskab, havde de ikke været saa tilfredse med hinanden som i dette Øieblik, da de skiltes.

— Den, som havde klaret sig bedst, var „der liebe Doctor"; thi han var som Tysker hærdet i Musik.

Alligevel besluttede han at foretage en Fodtur til Brasserie Müller i Rue Richelieu, for at faa sig en ordentlig tysk Seidel Øl og kanske lidt Skinke ovenpaa alt dette. —

En Skipperhistorie.

Der laa engang i en Udhavn en hel Del Fartøier. De havde ligget der meget længe — ikke just for Storm, men snarere for Dødveir; tilsidst havde de ligget der saa længe, at de ikke mere ændsede Veiret.

Alle Kapteinerne vare efterhaanden blevne gode Venner; de reiste i Besøg fra Skib til Skib og kaldte hverandre „Fætter".

De havde ingen Hast med at komme afsted. Af og til kunde det hænde, at en ungdommelig Styrmand lod falde et Ord om den gode Vind og det rolige Hav. Men sligt blev ikke taalt; det maa gaa ordentlig til paa et Skib. Derfor blev de, som ikke kunde holde Mund, satte iland.

Saaledes kunde det dog ikke blive gaaende til evig Tid. Menneskene ere ikke saa gode som de burde være, og det er ikke alle, som trives under Ro og Orden.

Folkene begyndte omsider at mukke saa smaat: de var kjede af at male og pudse Kahytterne og af at ro Kapteinerne til og fra Toddygilder. Det rygtedes, at enkelte Skibe beredte sig til Afseiling. Paa nogle sattes Seilene til et for et i al Stilhed, Ankerne lettedes uden Sang, og Skibet gled roligt ud af Havnen; andre gik Seil, mens Skipperen sov. Slagsmaal og Mytteri hørte man ogsaa om; men saa kom der Hjælp fra Nabokapteinerne, saa blev der straffet og landsat, og alle Fortøininger blev efterseede og forstærkede.

Ikkedestomindre forlod tilslut alle Skibene — paa et nær — Havnen. De seilede ikke alle med lige Lykke, et og andet kom endog ind igjen for en Tid med Skade. Andre hørte man lidet om. Paa et Skib — sa' man, var Kapteinen kastet overbord af Mandskabet; et andet seilede med halve Besætningen i Lænker — Ingen vidste hvorhen. Men saa var de dog alle paa Farten, stræbende hver paa sin Vis snart i Storm snart i Stille mod sit Maal.

Kun et Skib blev — som sagt — liggende i Udhavnen; og det laa baade sikkert og godt: to Ankere i Bunden og tre svære Trosser i Land.

Det var en underlig liden Kasse. Skroget var gammelt; men det var nylig bleven repareret, og saa havde man givet det en svirsk, liden, moderne Gallion, som stak underligt af mod de flade Sider og den tunge Agterende. Riggen — kunde man se — havde oprindelig tilhørt et større Fartøi, men var i al Hast bleven afpasset efter det mindre Skrog, og dette forøgede end mere det uforholdsmæssige i hele Briggens Udseende. Saa var det malet med store Kanonporter som en „man of war", og førte altid Nummerflag paa Stortoppen.

Skipperen var en ualmindelig Mand. Han havde selv malet den Skilderi af Briggen, som hang i Kahytten, og saa kunde han synge — baade Salmer og andre Viser. Ja, der var dem som paastod, at han lagede Viser selv. Men det var nok helst Løgn. Og

Løgn var det vist ogsaa hvad man hviskede i Ruffet, at Skipperen ikke var ganske sjøstærk.

Sligt noget fortæller altid Jungmanden til Kahytsgutten for at gjøre sig Kar. Og desuden var der en Styrmand paa Briggen, som vel kunde klare Pynterne alene, om det kneb.

Han havde faret som Styrmand i mange Herrens Aar, alt fra Skipperens salig Fars Tid. Han var ligesom groet fast til Rorpinden, og mange kunde næsten ikke tænke sig den gamle Brig med en ny Styrmand.

Han havde vistnok aldrig faret paa fjerne Farvande. Men da hans „trade" bestandig havde været den samme, og da han altid havde været i Følge med flere, havde Briggen seilet noksaa heldigt — uden synderligt Havari og uden synderlig Fortjeneste.

Derfor var baade han og Skipperen komne til den Overbevisning, at Ingen kunde fare bedre end de og derfor brød de sig ikke stort om, hvad de andre gjorde; de saa op i Luften og rystede paa Hovedet.

Mandskabet havde det godt; thi det var ikke bedre vant. De fleste kunde ikke begribe, hvorfor Folkene paa de andre Skibe havde saa travelt med at komme afsted: Maaneden „dreiede" jo, enten man laa i Udhavn eller man seilede, og saa var det dog bedre at slippe Arbeidet. Saalænge ikke Skipperen drev paa Afseiling, kunde altid Mandskabet holde sig iro; for han maatte jo have den største Interesse af at komme afsted. Og desuden — de vidste jo alle, hvad for en Kar Styrmanden var; og laa en saa dygtig og prøvet Mand stille, kunde man være ganske overbevist om, at han havde sine gode og vægtige Grunde

Men et lidet Parti inden Mandskabet — nogle ganske ungdommelige Personer — mente, at det var Skam saaledes at lade sig seile agterud af Alverden. De havde vel ingen synderlig Fordel at vente af Reisen; men tilslut blev dog Uvirksomheden dem saa utaalelig, at de fattede den eventyrlige Beslutning, at sende Jungmanden agterud og bede Kapteinen fastsætte en Dag til Afseiling.

De fornuftige blandt Mandskabet korsede sig og bad Jungmanden saa pent om at holde sig i Skindet.

Men denne var en fremfusende Grønskolling, som havde faret i fremmed Tjeneste og derfor indbildte sig at være en Allerhelvedeskarl. Han gik lige agterud og ned i Kahytten. Der sad Skipper og Styrmand ved sin Whisky og spillede Femkort.

„Vi vilde spørge om ikke Skipperen vilde gaa Seil næste Uge, for nu er vi alle saa kjed af at ligge her" — sa' Jungmanden; han saa Skipperen lige i Øinene uden at blinke.

Denne blev først lyseblaa derpaa dyb-violet — som rimeligt kunde være. Men han tog sig i det, og saa sagde han, hvad han altid pleiede at sige ved enhver Leilighed: „Hvad mener du? — Styrmand!"

„Hmm —!" svarede Styrmanden langsomt.

Mere pleiede han aldrig at svare, naar han blev spurgt; for han ligte ikke at svare strax. Men naar han fik tale ganske alene — uden at nogen afbrød ham, da kunde han komme med de længste Sætninger og de allervanskeligste Ord. Og da var Skipperen især stolt af ham.

Saa korte som Styrmandens Svar end kunde synes, forstod Skipperen dog strax Meningen. Han vendte sig mod Jungmanden — alvorligt, men pynteligt; thi han var en saare folkelig Mand:

„Din forbandede Grønskolling! — tror du ikke, jeg forstaar de Ting bedre end du? — jeg som ikke har tænkt paa andet end være Skipper fra jeg var en Næve stor! Men jeg ved nok hvad du og dine Lige tænker paa. I bryr Jer Fanden om hele Skuden, og kunde I bare faa Magten fra os Gamle, saa seilede I paa den første den bedste Holme, for at faa plyndre Whiskyen. Men det bliver der nu ikke noget af — Hvalpen min! — og her blir vi liggende, saalænge jeg vil."

Da denne Besked naaede Folkelugaren, vakte det stor Uvilje blandt de unge og umodne — det var jo venteligt. Men endogsaa Skipperens Venner og Beundrere rystede paa Hovedet og mente at dette var et stygt Svar: det var jo bare et Spørgsmaal, og man kan jo ikke forspørge sig.

Der udbredte sig nu en øgende Misstemning, hvilket var noget uhørt mellem disse fredsommelige Mennesker. Endogsaa Skipperen, der ellers ikke var snar til at forstaa eller mærke nogetsomhelst, syntes, han saa saamange tvære Ansigter; og han var ikke længer saa fornøiet med Besætningens Holdning, naar han traadte ud paa Dækket med sit venlige: Godmorgen — Slyngler!

Men Styrmanden havde længe lugtet Lunten; for han havde en fin Næse og lange Øren. Derfor mærkede man et Par Aftener efter Jungmandens uheldige Visit, at noget overordentligt var igjære agterud.

Kahytsgutten maatte gjøre tre Vendinger med Toddykjedlen; og den Beretning, han afgav i Ruffet efter sin sidste Tur, var isandhed foruroligende.

Styrmanden lod til at have talt uophørligt i to Timer; foran sig paa Bordet havde de: Barometer, Chronometer, Compas, Sextant, Journalen og det halve Skibsbibliothek. Dette bestod af Kingos

Salmebog og en gammel hollandsk „Kaart-Boikje"; for Skipperen kunde ligesaalidt med de nye Salmer som Styrmanden med de nye Karter.

Skipperen sad nu og stak i Kartet med en stor Passer, medens Styrmanden talte med alle sine længste og vanskeligste Ord.

Især var der et Ord, som ofte kom igjen, og det lærte Gutten sig udenad; og saa sa' han det omigjen og omigjen for sig selv, medens han gik opad Kahytstrappen, henover Dækket, lige til Ruffet, og med det samme han fik Døren op, raabte han: „Initiativ — var det! — pas paa det Ord — Gutter! skriv det op — Initiativ!"

In-i-ti-a-tiv — blev med megen Møie stavet og skrevet med Kridt paa Bordet. Og under Guttens lange Beretning sad alle disse Mennesker og stirrede med Ængstelse og spændt Forventning paa dette lange, mystiske Ord.

„Og saa" — sluttede endelig Kahytsgutten, — „saa sa' Styrmanden: Men vi ville selv gribe — det som staar paa Bordet" —

„Initiativ!" raabte alle Munde.

„Javel! — saa var det! — og hvergang han sa' det, saa slog de begge i Bordet og saa paa mig, somom de vilde æde mig. Derfor tror nu jeg, at det er et nyt Slags Revolver, de ville gribe til."

Men det troede Ingen af de andre, saa slemt var det vel ikke. Men noget forestod, det var klart. Og Frivagten gik tilkøis med tunge Anelser, og Hundevagten — thi der blev holdt ordentlig Vagt — fik ikke Blund paa Øinene den Nat.

Klokken syv næste Morgen var baade Skipper og Styrmand paa Dæk. Saa tidligt paa Dagen kunde ingen Mand mindes at have seet dem. Men der blev ikke Tid til at falde i Forbauselse. Thi nu fulgte Slag i Slag Ordre til Afseiling: Hiv op Ankerne; to Mand iland og kast los Trosserne!

Der blev Glæde og Travlhed blandt Mandskabet, og saa fort gik det, at Briggen i mindre end en Time var under Seil.

Skipperen saa paa Styrmanden; de rystede hver paa sit Hoved: „Dette Fandens Hastværk!"

Efter et Par smaa Slag i den rummelige Havn klarede hun Odden og stak ud i rum Sø. Der blæste en frisk Bris, og lidt Sjøgang var der.

Styrmanden stod med en uhyre Skraa i Munden paaskrævs over Rorpinden; thi saadant Fandens Kram som et Rat skulde aldrig komme ombord, saalænge han havde noget at sige.

Skipperen stod i Kahytstrappen med Hovedet opfor Kappen. Han var lidt grønagtig, og saa løb han ofte ned i Kahytten. Den

gamle Baadsmand troede, han saa i Kartet; Jungmanden mente, han drak Whisky; men Kahytsgutten bandte paa, at han brækkede sig.

Mandskabet var i ypperligt Humør: det var saadan en Forfriskelse at kjende Søluften, at føle Skibet bevæge sig under Benene. Ja selv den gamle Brig syntes at være i Humør; hun lod sig duve saa dybt ned mellem Sjøerne som hun kunde og gjorde meget mere Skum end nødvendigt var.

De unge holdt Udkig efter store Sjøer. „Der kommer en Basse!" raabte de, „bare han nu træffer godt" —, og det gjorde han.

Det var en ordentlig Sjø, større end de andre. Den nærmede sig bedageligt, lagde sig ned og tog Sigte; reiste sig saa pludseligt op — og dermed gav den Briggen, der var pluskjævet som en Basunengel, en vældig Klask paa det Bagbords Kind, saa at det dirrede i hele Kareten. Og høit over Rækken og langt indover Dækket sprøitede det friske salte Skum; det var netop saavidt, at Kapteinen fik bjerge Hovedet nedfor Kappen.

Ah — hvor det friskede; det livede op i Gamle og Unge, de havde ikke smagt friskt Sjøvand paa lang Tid — og med en Mund brød det hele Mandskab ud i et lystigt Hurra!

Men idetsamme lød Styrmandens Tordenrøst: „Hart i Læ!" — Briggen løb op i Vinden, Seilene slog saa det skalv i Riggen, og nu fulgte Slag i Slag, men endnu hurtigere end før Ordre til Ankring: „Lad falde Bagbords Anker! — lad gaa Styrbords og!"

Plump! — der faldt det ene; plump! — der gik det andet. De gamle Kjettinger russede ud, saa at der stod en rød liden Sky af Rust op paa hver Side af Bougsprydet.

Folkene — vante til Lydighed — arbeidede hurtigt uden at tænke; og snart laa Briggen noksaa roligt for sine to Ankere.

Men nu efter endt Arbeide kunde Ingen tilbageholde sin Forbauselse over denne pludselige Ankring — midt under Seiladsen, udfor Kysten mellem Holmer og Skjær. Og endnu underligere syntes dem de Befalendes Opførsel. For der stod de nu begge helt forud med Enderne tilveirs, bøiende sig helt ud over Rækken og stirrende paa Bagbords Boug. Nogle havde endog syntes høre Kapteinen raabe: Til Pumperne — Manne! men det blev aldrig opklaret.

„Hvad Fanden mon de bestiller der forud?" — sagde Jungmanden.

„De tror, hun stødte, da vi fik den store Sjøen," hviskede Kahytsgutten.

„Hold Kjæft — Gut!" sagde Baadsmanden.

Alligevel gik Kahytsguttens Ord fra Mund til Mund, der hørtes et lidet Kluk af Latter hist og her, Ansigterne blev mer og mer forpinte og Latteren var lige ved at bryde løs. — Da saaes Styrmanden at puffe Skipperen i Siden. „Ja — men saa maa du hviske!" — sagde denne.

Styrmanden nikkede, og saa vendte Skipperen sig mod Mandskabet og talte høitideligt:

„Ja — heldigvis! — denne Gang gik det godt! men nu haaber jeg ogsaa, at enhver af Jer vil have lært, hvor farligt det er at laane Øre til disse umodne Opviglere, der aldrig kunne være i Ro og lade Udviklingen — som Styrmanden siger — gaa sin naturlige Gang. Nu gav jeg efter for Eders Ønsker denne Gang — isandhed! det var ikke, fordi jeg billigede Eders vanvittige Fremfusenhed; men det var, for at overbevise Eder ved — ved Begivenhedernes Logik. Og se — hvorledes gik det? — Vistnok blev vi som ved et Under forskaanede for det værste; men nu ligge vi her, udenfor den trygge Havn, vor gamle Ankerplads, som vi have forladt, for at tumles om paa det Uvisses, det Uprøvedes oprørte Vande. Men — tro mig! herefter skulle I finde baade vor udmærkede Styrmand og Eders Kaptein paa vor Post mod slige umodne Projekter. Og gaar det os galt herefterdags, saa skulle I alle mindes, at det Altsammen er Eders Skyld: Vi toer vore Hænder."

Derpaa skred han tversigjennem Mandskabet, som ærbødig veg tilside; Styrmanden, som troligt havde hvisket, tørrede sine Øine og fulgte. Begge forsvandt de i Kahytten.

Megen Strid var der i Ruffet den Dag; og det blev værre siden. Det var forbi med Briggens gode Dage. Splid og Misnøie, Mistænksomhed og Paastaaelighed gjorde den trange Folkelugar til et rent Helvede.

Kun Skipper og Styrmand syntes at trives vel under alt dette, og den almindelige Misstemning rørte dem ikke; thi de havde jo ingen Skyld.

Paa Forandring tænkte Ingen. Man havde gjort, hvad man kunde, og Skipperen havde jo ogsaa paa sin Side været føielig.

Nu fik man holde sig i Ro. Briggen laa paa et farligt Sted; men nu fik den ligge — og der ligger den endnu.

Folkefest.

Det var ganske tilfældigvis, at Monsieur og Madame Tousseau kom til Saint-Germain-en-Laye i de første Dage af September.

For fire Uger siden havde de holdt Bryllup i Lyon, hvor de hørte hjemme; men hvor de senere havde opholdt sig, var dem saa underligt uklart. Tiden var faret afsted i Hop; et Par Dage var ganske bleven borte for dem, og omvendt huskede de et lidet Havelysthus i Fontainebleau, hvor de havde siddet en Aftenstund, saa tydeligt, somom de havde tilbragt sit halve Liv der.

Paris var det egentlige Maal for deres Bryllupsreise, og der boede de ogsaa i et hyggeligt lidet Hotel garni; men de havde ingen Ro paa sig, varmt var der ogsaa; derfor flakkede de om i de nærmeste Smaabyer, og saaledes kom de ogsaa en Søndag Middag til Saint-Germain.

„Monsieur og Madame kommer formodentlig, for at overvære Festen?“ — spurgte den lille trivelige Dame i Hotel Henri Quatre, idet hun fulgte de Fremmede opad Trappen.

Festen? — de vidste slet ikke om nogen anden Fest i Verden end deres egen Bryllupsfest; men det sagde de ikke noget om.

Nu fik de da i en Fart vide, at de havde været saa heldige at træffe midt opi den store berømte Folkefest, som holdes hvert Aar den første Søndag i September i Skoven ved Saint-Germain.

Det unge Par morede sig kosteligt over sit Held. Det var, somom Lykken fulgte dem i Hælene, eller snarere, somom den løb foran og arrangerede Overraskelser. Efter en prægtig Middag paa Tomandshaand bag et af de klippede Taxtræer i den snurrige Have, steg de i Vognen og kjørte afsted til Skoven.

Ved det lille Springvand midt paa Græsplainen i Hotelhaven sad én pjusket Kondor, som Værten havde anskaffet til Moro for Gjæsterne. Et forsvarligt Toug bandt den fast til det lille Stativ. Men naar Solen skinnede rigtig varmt paa den, kom den til at tænke paa Fjeldtinderne i Peru, paa de store Vingeslag over de dybe Dale — og saa glemte den Touget.

To vældige Slag slog den, saa strammede det i Foden, og den faldt ned i Græsset. I timevis kunde den ligge der, saa rystede den sig og kravlede atter op paa sit lille Stativ.

Da den vendte Hovedet efter de lykkelige Mennesker, maatte Madame Tousseau le høit over dens melankolske Mine.

Eftermiddagssolen gled gjennem de tætte Kroner i den endeløse, snorlige Allée langsmed Terrassen. Den unge Kones Slør løftede

sig i den raske Fart og snurrede sig ganske om Hovedet paa Monsieur. Det tog en hel Tid at faa det i Orden igjen, og Hatten maatte rettes utallige Gange. Saa skulde Cigaren tændes igjen, og det var ogsaa et helt Arbeide. For Fruens Vifte gjorde altid et lidet mistænkeligt Kast, hvergang Fyrstikken flammede op; — det maatte straffes, og det tog ogsaa Tid.

Den fine engelske Familie, som laa i Saint-Germain hele Sommeren, blev forstyrret i sin reglementerede Spadsertur af den lystige Vogn, som passerede. De løftede de korrekte graa eller blaa Øine; der var hverken Ærgrelse eller Ringeagt i deres Blik; — kun en liden, mat Skygge af Forundring. — Men Kondoren stirrede efter Vognen, til den blev en liden sort Prik yderst ude i den snorlige, endeløse Allée.

La joyeuse fête des Loges er en rigtig Folkefest med Honningkager, Sværdslugere og glohede Vafler. Omkring den ældgamle Eg, som staar midt paa Festpladsen, tændes kulørte Lamper og Papirlygter, naar Aftenen falder paa; og i de høieste Grene krybe Gutterne omkring med bengalske Ilde og Krudtkjærringer.

Opfindsomme Herrer have Lygter paa Hatten, paa Stokken og hvor de bare kunne anbringes, og den alleropfindsomste vandrer om med sin Elskede under en stor Paraply med en Lygte paa hver af Spilerne.

I Udkanterne brænde Baal paa Marken; her steges Høner paa Spid, medens Poteter skaarne i Skiver koges i Smult. Enhver Lugt synes at have sine Velyndere, thi der staar altid mange omkring. Men Størsteparten færdes op og ned i den lange Gade af Boder.

Monsieur og Madame Tousseau havde taget alt med. De havde spillet i Europas fordelagtigste Lotteri hos en Mand, som excellerede i tvivlsomme Vittigheder; de havde seet Verdens fedeste Gaas og den berømte Loppe „Bismarck“, som kunde kjøre sex Heste. Endvidere havde de kjøbt Honningkager, skudt tilmaals efter Kridtpiber og blødkogte Æg, og tilslut havde de danset Vals i det store Baltelt.

Aldrig havde de moret sig saa godt. Der var slet ingen fine Folk, — ialfald ingen finere end de selv. Heller ikke kjendte de et Menneske; derfor lo de til alle og nikkede endogsaa, naar de traf den samme Person to Gange.

Alt syntes dem saa fornøieligt. Udenfor de store Teltbygninger, hvor der var Circus eller Balletdivertissements, stod de og lo af Udraaberne. Magre Bajadser blæste Trompet, og unge Piger med hvidtede Skuldre stod og fristede paa Tribunen.

Monsieur Tousseaus Portemonnaie havde travelt; men de bleve

ikke kjede af det evindelige Prelleri. Tvertimod de maatte bare le over de uhørte Anstrængelser, disse Mennesker gjorde sig, forat tjene — kanske en halv Franc eller nogle Centimer.

Men en Gang stod de foran et Ansigt, de kjendte. Det var en ung Amerikaner, som de havde truffet i Hotellet i Paris.

„Nu — Monsieur Whitmore!“ — raabte Madame Tousseau muntert, „her har De dog vel endelig fundet et Sted, hvor selv De ikke kan lade være at more Dem!“

„Jeg for min Del“ — svarede Amerikaneren langsomt, — „finder ingen Fornøielse i at se de Mennesker, som ikke have Penge, gjøre sig til Nar for de Mennesker, som have dem!“

„Aa — De er uforbederlig!“ lo den unge Kone, „ellers maa jeg komplimentere Dem for det fortræffelige Fransk, De taler idag!“

Efterat der var vexlet endnu et Par Ord, blev de skilt ad i Sværmen; Mr. Whitmore vilde tilbage til Paris strax.

Det var mere end en Kompliment af Madame Tousseau. Den alvorlige Amerikaner talte ellers et Fransk til at græde over. Men det Svar, han havde givet Madame, var næsten korrekt. Man maatte tro, at det var vel overveiet i Forveien, — at det var en hel Række af Indtryk, som havde fæstnet sig i disse Ord. Kanske var det derfor, at hans Svar hagede sig saa fast i Monsieur og Madame Tousseau.

De syntes ikke — nogen af dem, at det var saa særdeles godt sagt; tvertimod — de fandt begge, at det maatte være sørgeligt at have saa tungt et Sind som deres unge Bekjendt. Men alligevel blev der siddende noget igjen; de havde ikke længer saa let for at le, Madame blev træt, og de begyndte at tænke paa Hjemturen.

Da de vilde gaa nedad den lange Gade mellem Boderne, for at naa Vognen, kom der just en støiende Flok opover.

„Lad os gaa en anden Vei“ — sagde Monsieur.

De gik mellem to Boder og kom ud paa Bagsiden af den ene Række. De snublede over Trærødder, før Øiet vænnede sig til det usikre Lys, som faldt stribevis mellem Teltene. En Hund, som laa og gnavede paa noget, reiste sig knurrende og slæbte sit Rov længer ind i Mørket mellem Træerne.

Paa denne Side bestod Boderne af gamle Seil og alslags forunderlige Draperier. Mellem Revnerne saa man Lys hist og her; etsteds opdagede Madame et Ansigt, hun kjendte.

Det var Manden, hos hvem hun havde kjøbt den mageløse Honningkage — Monsieur gik endnu med Halvparten i Baglommen.

Men alligevel var det underligt at se Honningkagemanden igjen paa denne Side. Dette var noget helt andet end det smilende, for-

bindtlige Ansigt, der havde sagt den smukke Frue saamange smukke Ting, — og været saa utrættelig til at rose sine Kager — de var ogsaa fortræffelige.

Nu sad han sammenkrøben og spiste noget ubestemmeligt noget af et rudet Tørklæde — ivrigt, graadigt, uden at se op.

Længer nede hørte de en dæmpet Samtale; Madame vilde absolut kige ind, Monsieur vilde nødigt, men han gjorde det alligevel.

En gammel Bajads sad og talte Kobberpenge i Haanden, skjændte og brummede. Den unge Pige, som stod foran ham, frøs og bad for sig; hun var indhyllet i en lang Regnkaabe.

Manden bandte og trampede i Jorden. Da kastede hun Regnkaaben og stod halvnøgen i etslags Balletdragt. Uden at sige et Ord og uden at rette paa sit Haar eller sin Pynt steg hun op paa det lille Trin, som førte til „Scenen".

I dette Øieblik vendte hun sig om og saa paa Faderen. Hendes Ansigt havde allerede anlagt Balletsmilet; men dette veg nu for et helt andet Udtryk. Ved Munden var der ikke mere at se; men Øinene prøvede at smile bønligt til ham — et Secund; Bajads trak paa Skuldrene og holdt Kobberskillingerne frem. Den unge Pige vendte sig, dukkede ind under Forhænget og modtoges med Skraal og Applaus.

Ved den store Eg holdt Manden med Lotteriet fremdeles sin flydende Tale. Hans Vittigheder var bleven altmere utvetydige, eftersom Mørket faldt paa. Latteren var ogsaa anderledes i Publikum, Menneskene vare vildere, Bajadserne tyndere, Damerne frækkere, Musiken falskere — ialfald syntes Madame og Monsieur det.

Da de passerede Balteltet, lød Støien af en Kvadrille ud til dem; „Herregud! — var det virkeligt der, vi dansede!" — sagde Madame Tousseau og trykkede sig op til sin Mand.

De gik saa fort som de kunde igjennem Trængselen; Vognen var snart naaet, bare forbi det store Circustelt. Det skulde blive godt at komme til at sidde og slippe væk fra al denne Larm.

Paa Tribunen foran Circusteltet var der tomt nu. Forestillingen var i fuld Gang derinde i det kvalme halvlyse Rum.

Kun den gamle Kone, som solgte Billetter, sad og sov ved Kassen. Og et Stykke borte i Lyset af hendes Lampe stod en bitteliden Gut.

Han var klædt i Tricots, grøn paa den ene Side og rød paa den anden; paa Hovedet havde han en Narrehue med Horn.

Tæt indved Tribunen stod en Kone indtullet i et sort Tørklæde; hun syntes at tale til Gutten.

Han satte vexelvis det røde og det grønne Ben frem, men trak

det strax tibage. Endelig gik han tre smaa Skridt frem paa sine tynde Pibestilker og rakte Haanden ned mod Konen.

Hun tog det, han havde i den, og forsvandt i Mørket.

Et Øieblik stod han stille, saa mumlede han nogle Ord og begyndte at græde.

Han stansede og sagde: „Maman m'a pris mon sou"! — og saa græd han igjen.

Han tørrede sine Øine og stod en Stund. Men hvergang han fortalte sig selv sin lille triste Skjæbne: at Moder havde taget Skillingen hans, saa brød Graaden frem voldsommere og voldsommere for hver Gang.

Han bøiede sig og knugede Ansigtet ind i Forhænget. Den stive, sprukne Oliemaling maatte være kold og tør at græde i. Den lille Krop krympede sig sammen, han trak det grønne Ben helt opunder sig og stod som en Stork paa det røde.

Thi derinde bag Forhænget maatte de ikke høre, at han græd. Derfor hulkede han ikke som et Barn; men han stred som en Mand mod en Hjertesorg.

Naar Anfaldet var over, snød han sig i Fingrene og tørrede sig paa sine Tricots. Med det skidne Tæppe klinede han sin Graad udover, saa det lille Ansigt blev ganske grimet, og saaledes stirrede han et Øieblik ud i Folkefesten med tørre Øine.

„Maman m'a pris mon sou!" — og saa begyndte det igjen.

Som Sudraget et Øieblik lægger Stranden tør, mens den nye Bølge samler sig, saaledes skyllede Sorgen i tunge Bølgeslag over det lille Barnehjerte.

Hans Dragt var saa latterlig, hans Krop saa spinkel; hans Graad saa bitterligt tung, og hans Smerte var saa stor og voxen. —

— Men hjemme i Hotellet — Pavillon Henri Quatre — det er der, de franske Dronninger behagede at ligge i Barselseng — der sad Kondoren og sov paa sit Stativ.

Og den drømte sin Drøm — sin eneste Drøm. Det var den om Fjeldtinderne i Peru; om de store Vingeslag over de dybe Dale, og saa glemte den Touget.

Den løftede med Magt de pjuskede Vinger. To vældige Slag slog den, saa strammedes Touget, og den faldt, hvor den pleiede at falde; — det sved i Foden og Drømmen gled ud langsmed Lænken.

— Den fine engelske Familie klagede, og Værten selv ærgrede sig den næste Morgen; thi Kondoren laa død i Græsset. —

En Abekat.

Thi det var egentlig en Abekat, som nær havde skaffet mig Laudabilis til juridisk Embedsexamen; jeg fik kun Haud, hvilket kunde være noksaa rimeligt.

Men min Ven — Advokaten, som hver Dag med blandede Følelser maatte læse Kladden til mine Besvarelser, fandt, at min Procesopgave var saa god, at han frygtede, den kunde sætte mig op i: „Kan vel faa Laud“. Og han vilde nødig, at jeg skulde have den Tort og Uleilighed at dumpe i det mundtlige; thi han kjendte mig og var min Ven.

Men Abekatten var egentlig en Kaffeflæk i Margen Pag. 496 i Schweigaards Proces, den jeg havde laant af min Ven Cucumis.

Tristere Dage kan vel ikke leves end at gaa op til Juridicum i Sneslaps og Halvmørke midt paa Vinteren, — det skulde da være, at det var endnu værre om Sommeren; men det har jeg ikke prøvet.

Man farer igjennem disse 11 Opgaver — eller er det 13? — det er vist det infameste Tal, man har kunnet udtænke — som en ulykkelig Debutant i Circus: — afsted gaar det i Karriere, han staar med Livet i Hænderne og et tosset Circussmil paa Læberne; og saa skal han 11 — eller er det 13? — Gange hoppe igjennem et af disse utækkelige Tøndebaand med Papir over.

Ganske i samme Situation befinder den Ulykkelige sig, der tager eller prøver at tage Juridicum; — kun rider han ikke i Karriere, i glimrende Gasbelysning, under fuld Musik. Han sidder i Halvmørke paa en haard Stol med Ansigtet mod Muren, og den eneste Lyd, han hører, er Inspektørernes Støvler; thi der findes ikke i den vide, vide Verden saadanne Støvler til at knirke som juridiske Inspektørstøvler.

Og saa kommer det skrækkelige Øieblik, da den sorte Udsending fra Collegium juridicum bringer „Opgaven“. Han stiller sig i Døren og læser den — koldt, lidenskabsløst, med en grusom Spot over Situationens Rædsel, idet han løfter det skjæbnesvangre Dokument iveiret, — dette utækkelige Tøndebaand med Papir over, hvorigjennem vi alle skulle springe — eller stige af Hesten og „tage tilbage“ — tilfods!

Man sætter sig tilrette i Sadlen. Nogle synes slet ikke at kunne komme tilrette; de vugge uroligt hid og did; en enkelt „stiger af“. Han følges til Døren af Alles Øine, og der gaar et Suk gjennem Forsamlingen: Idag dig — imorgen mig!

Imidlertid begynder man at høre lette Trav henover Papiret: der hoppes.

Enkelte sætte sikkert og graciøst igjennem og komme ud paa den anden Side „staaende til Laud". Andre synes, det er altfor let at springe ligefrem; de vende sig derfor i Luften og sætte Halen foran. Disse komme ogsaa igjennem, men bagvendt; og der siges, at deres Kunstfærdighed ikke vinder fortjent Paaskjønnelse hos Kampdommerne.

Atter andre hoppe, men træffe ikke Tøndebaandet; de hoppe under, ved Siden, — nogle endogsaa meget høit over og komme vel fra det. Disse finde ialmindelighed Opgaven yderst simpel og fortsætte ubekymret det vilde Ridt.

Men naar man nu ikke har Lyst til at ride, ingen Øvelse i at hoppe, saa er man meget at beklage, — medmindre man har en Abekat Pag. 496. —

— Jeg ved ikke hvor mange Tøndebaand jeg havde passeret, da jeg befandt mig Ansigt til Ansigt med Procesopgaven.

Det var et usundt Liv, vi førte i den Tid: hoppede om Dagen og læste om Natten. Jeg sad midt paa Natten halvveis i Processen; jeg lagde formeget i Ovnen; jeg vexlede mellem at stikke mit Hoved ud af Vinduet og ned i Vaskevandsbollen, — og altimellem fór jeg som en Hvirvelvind afsted gjennem Processens visne Blade.

Dog — selv den raskeste Vind maa tilslut lægge sig, — og det var ogsaa mit hjerteligste Ønske. Men det juridiske Moment var stærkt i mig: jeg sad stiv, stirrede og læste for ellevte Gang: Man kunde saaledes vistnok formene — — man kunde saaledes — vistnok — forene det nyttige med det behagelige — og lægge sig — — lidt bagover i Stolen; — jeg læser lige godt for det; — Lampen generer slet ikke; — man — kunde — saaledes — —

Men alskens ujuridiske Billeder groede op af Bogen, slyngede sig om Lampen og truede med ganske at overskygge min klare processuelle Aand. Jeg skimtede endnu de hvide Blade: man — kunde — saaledes — — Resten forsvandt i et Mylder af smaa sorte Bogstaver, der flød nedover de tættrykte Sider; i mat Fortvivlelse fulgte mine Øine Strømmen, — da saa jeg — nede paa den høire Side — et Ansigt.

Det var en Abekat, som var tegnet i Margen; fortræffeligt tegnet — syntes jeg, især var den brune Ansigtsfarve mærkelig. Interessen for dette Kunstværk viste sig — Skam at sige — stærkere end selve Schweigaard; jeg vaagnede en Smule, bøiede mig forover, for at se bedre.

Ved at slaa Bladet om opdagede jeg, at den mærkelige brune

Ansigtsfarve kom af, at hele Abekatten igrunden var en Kaffeflæk; Tegneren havde bare sat et Par Øine og lidt Haar til; — det geniale ved Kunstværket skyldtes egentlig den, der havde spildt Kaffeen.

Det var nok det, jeg vidste, at Cucumis ikke kunde tegne, — tænkte jeg; men sin Proces kunde han s'gu.

Og nu kom jeg til at tænke paa Cucumis, paa hans smukke Laud, den ærefulde Hjemkomst, hvormeget han vist havde læst, for at blive saa flink. Og mens jeg tænkte paa dette, vaagnede min Bevidsthed lidt efter lidt, indtil pludselig min egen Uvidenhed stod tydeligt for mig i al sin gruelige Nøgenhed.

Jeg forestillede mig Skammen ved at maatte „stige af"; eller — endnu værre! at være hin ene Ulykkelige, om hvem det uforanderligt hedder med uhyggelig Anonymitet: En af Kandidaterne erholdt non contemnendus; — og som det stundom hænder, at Folk gaa fra Forstanden af Lærdom, saaledes blev jeg næsten halvgal af Skræk over min Uvidenhed.

Op fór jeg og paa Hovedet i Vaskevandsbollen; jeg gav mig neppe Tid til at tørke mig, saa læste jeg med en Energi, der fæstede hvert Ord i min Erindring: „Man kunde saaledes vistnok formene — o. s. v."

Ned den venstre Side ilede jeg, med usvækket Kraft nedover den høire; jeg naaede Abekatten; fór forbi ham, bladede om og læste tappert videre.

Jeg mærkede ikke, at mine Kræfter nu vare aldeles udtømte. Skjønt jeg skimtede et Afsnit, hvilket ellers er saa stærk en Spore, kunde jeg ikke undgaa at falde i en af disse rænkefulde Sætninger, som man læser omigjen og omigjen i illusorisk Dybsindighed.

Jeg famlede om efter Redning; men der var ingen. Det begyndte at gaa rundt for mig: Hvor er Abekatten? — en Kaffeflæk; — man kan ikke være genial paa begge Sider; — alting i Livet har Rette og Vrange — for Exempel Universitetsuhret, — men naar jeg ikke kan svømme, saa lad mig komme op, — jeg skal i Circus! — jeg ved godt, det er mig, du staar og griner af — Cucumis! — men jeg kan springe gjennem Tøndebaand — jeg; — og havde bare den Professor, som staar der og ryger af min Parafinlampe, seet ordentlig efter i corpus juris, saa laa jeg ikke her — i Skjorten midt paa Karl Johans Gade; — men — saa indhylledes jeg ganske i den dybe drømmefri Søvn, som kun falder i den onde Samvittigheds Lod, medens man er meget ung. —

— Jeg var i Sadlen aarle den næste Morgen.

Om Fanden havde faaet Sko paa, ved jeg ikke; men jeg maa formode det; thi hans Inspektører var i sine Støvler, og de knir-

kede forbi mig — — der jeg sad i min Elendighed med Ansigtet mod Muren.

En Professor gik omkring i Værelserne og betragtede Offerdyrene. Stundom nikkede han med et opmuntrende Smil, naar hans Øie faldt paa en af hine jammerlige Spytslikkere, der besøge Forelæsninger: men da han opdagede mig, veg Smilet og hans iskolde Blik skrev paa Muren over mit Hoved: Mene — mene — Elendige! — jeg kjender dig ikke!

Et Par Inspektører knirkede hen til Professoren og logrede; jeg hørte dem hviske bag min Stol, medens jeg skar Tænder i stille Raseri ved Tanken om, at disse Uslinger havde Betaling for — ja endog ligefrem gjorde sig et Levebrød af at pine mig og nogle af mine bedste Venner.

Døren gik op; der faldt et gulskimlet Lys ind over de blege Ansigter; det mindede om „Terrorismens Offere“ i Luxembourg. Saa blev det atter mørkt, og den sorte Udsending gled gjennem Rummet som en Flaggermus (paa Svensk: Läderlapp) med det famøse hvide Blad i Kloen.

Han læste.

Aldrig i mit Liv har jeg været mindre oplagt til at hoppe; og dog gik der et Sæt i mig ved de første Ord: — „Abekatten!“ — havde jeg nær raabt høit; thi ham var det; det var skinbarligt Kaffeflækken Pag. 496. Opgaven dreiede sig netop om det, jeg med saa stor Energi havde læst om Natten.

Og jeg skrev afsted. Efter en kort, men overlegen Indledning anbragte jeg det velklingende: Man kunde saaledes vistnok formene — og ilede ned den venstre Side, med usvækket Kraft nedover den høire, jeg naaede Abekatten, fór forbi ham, begyndte at famle, — og saa kunde jeg ikke et Ord mere.

Jeg følte, der manglede noget; men jeg vidste, det kunde ikke nytte at spekulere; hvad man ikke kan, det kan man ikke. Altsaa satte jeg Punktum og gik længe før nogen af de andre vare halvfærdige.

Han er steget af, tænkte mine Lidelsesfæller, eller ogsaa har han hoppet udenfor! — thi det var en svær Opgave. —

— „Se — se!“ — sagde Advokaten, mens han læste, „du er bedre end jeg troede! — dette er jo den rene Schweigaard. Du har udeladt det sidste Punkt; men det gjør ikke saameget; man ser, du er inde i disse Ting. Men hvorfor var du da saa ynkeligt bange for Processen igaar?“ —

„Jeg kunde ingenting.“

Han lo: „Er det da inat, du har lært Proces?“

„Ja!“

„Har Nogen hjulpet dig?“

„Ja!“

„Det maa være en Pokkers Manuduktør, som kan faa saa megen Jus ind i din Skalle paa en Nat. Maa jeg spørge, hvad det var for en Troldmand?“

„En Abekat!“ — svarede jeg.

En god Samvittighed.

Udenfor Advokat Abels Haveport holdt en liden, elegant Vogn forspændt med to fede, blanke Heste.

Paa Seletøiet fandtes der hverken Sølvbeslag eller andet Metal, alt var mat sort, og alle Spænder vare overtrukne. I Lakeringen paa Vognen var der en liden Skygge af mørkegrønt, Hynderne havde en beskeden støvgraa Farve, og det var først paa nært Hold, man opdagede, at Betrækket var af den sværeste Silke. Kusken saa ud som en engelsk Præst — i sort tætknappet Frak med en liden opstaaende Krave og stivt hvidt Halsbind.

Fru Warden, som sad alene i Vognen, bøiede sig fremover og lagde Haanden paa det Elfenbens Haandtag; hun steg langsomt ud, trak den lange Kjole efter sig og lukkede omhyggeligt Vogndøren.

Man kunde undre sig over, at Kusken ikke steg af, for at hjælpe; de fede Heste saa ikke ud, somom de vilde finde paa Galskaber, om han slap Tøilerne.

Men naar man betragtede dette urolige Ansigt med de værdige, graasprængte Whiskers, forstod man strax, at det var en Mand, som vidste, hvad han gjorde, og aldrig forsømte noget af sin Pligt.

Fru Warden passerede gjennem den lille Have foran Huset og traadte ind i Havestuen. Døren til det næste Værelse stod halvaaben, og derinde saa hun Husets Frue ved et stort Bord bedækket med Bunker lyst Tøi og spredte Nummere af „Bazaren“.

„Ah! — hvor du kommer beleiligt — søde Emilie!“ — raabte Fru Abel, „jeg er ganske fortvivlet over Syjomfruen: hun kan ikke finde paa noget nyt. Og her sidder jeg nu og søger i „Bazaren“. Kjære! læg dit Shawl og kom og hjælp mig; — det er en Spadserekjole!“

„Jeg er nok lidet skikket til at hjælpe dig, hvis det gjælder Pynt,“ svarede Fru Warden.

Den gode Fru Abel stirrede paa hende; der var noget foruroligende i Tonen, og hun havde en umaadelig Respekt for sin rige Veninde.

„Du husker vist, jeg fortalte dig forleden, at Warden havde lovet mig — det vil sige“ — rettede Fru Warden sig selv — „han havde bedet mig bestille en ny Silkekjole“ —

„Hos Madame Labiche — ja vist!“ — afbrød Fru Abel, „og nu er du formodentlig paa Veien til hende? — Aa tag mig med! — det er saa morsomt!“

„Jeg kjører ikke til Madame Labiche“ — svarede Fru Warden næsten høitideligt.

„Men Gud! — hvorfor ikke?“ — spurgte hendes Veninde og gjorde sine gode, brune Øine cirkelrunde af Forbauselse.

„Ja — jeg skal sige dig“ — svarede Fru Warden, „jeg synes ikke, at vi med god Samvittighed kan give saa mange Penge ud til unødig Stads, naar vi vide, at i Byens Udkanter — i selve den By, hvor vi bo, lever der Folk i hundredevis, som lide Nød — bogstavelig talt: Nød!“

„Ja — men“ — indvendte Fru Abel og kastede et usikkert Blik henover sit Bord, „det er nu engang saa her i Verden; vi ved jo, at Uligheden“ —

„Vi bør vogte os for at forøge Uligheden, og heller gjøre, hvad vi kan for at udjævne den,“ afbrød Fru Warden. Og det forekom Fru Abel, at hendes Veninde kastede et misbilligende Blik henover Bordet, Tøierne og „Bazaren“.

„Det er jo bare Alpacca“ — indskjød hun frygtsomt.

„Gud bevares — Caroline!“ raabte Fru Warden, „tro endelig ikke, at jeg bebreider dig noget. Det er jo Ting, som saa ganske afhænge af hvert Menneskes Opfatning; — enhver faar handle saaledes, som han synes, han kan forsvare det overfor sin Samvittighed “

Samtalen førtes endnu en Stund; og Fru Warden fortalte, at det var hendes Hensigt at kjøre ud i den usleste af Forstæderne, for med egne Øine at forvisse sig om Tilstanden blandt de Fattige.

Den foregaaende Dag havde hun læst en Aarsberetning fra et privat Velgjørenhedsselskab, hvoraf hendes Mand var Medlem. Hun havde med Vilje undladt at søge Oplysning hos Politiet eller Fattigvæsenet; det var netop hendes Hensigt selv — personlig at opsøge Armoden, lære den at kjende og saa hjælpe.

Damerne skiltes lidt koldere end sædvanligt. De vare begge i en alvorlig Stemning.

Fru Abel forblev i Havestuen; hun følte slet ikke længer nogen Lyst til at tage fat paa Spadserekjolen igjen, — skjønt Tøiet virkelig var saa smukt. Hun hørte den bløde Lyd af Vognen, som rullede bort paa den glatte Vei i Villakvarteret.

„Hvilket godt Hjerte Emilie har“ — sukkede hun.

Intet kunde nu være mere fjernt fra den godmodige Frues Karakter end Misundelse; og alligevel — det var med en Følelse af den Art, hun idag saa efter den lette Vogn. Men om det var Veindens gode Hjerte eller den nydelige Vogn, hun misundte hende, var ikke godt at vide.

Kusken havde sin Ordre, den han havde modtaget uden at fortrække en Mine; og da der ikke fandtes Indvendinger i hans Mund, kjørte han dybere og dybere ind i de forunderligste Gader i Fattigkvarteret med et Ansigt, somom han kjørte til Hofbal.

Endelig fik han Befaling til at stanse, og det var ogsaa paa høi Tid. Thi Gaden blev trangere og trangere, og det saa ud, somom de fede Heste og den fine Vogn om et Øieblik vilde blive siddende fast som en Prop i en Flaskehals.

Den Urokkelige viste intet Tegn paa Ængstelse, skjønt Situationen i Virkeligheden var fortvivlet. Et vittigt Hoved, som stak ud af et Tagvindu, anbefalede ham endogsaa at slagte Hestene paa Stedet, da de dog aldrig kunde komme levende ud igjen.

Fru Warden steg ud og bøiede ind i en endnu trangere Gade; hun vilde opsøge det værste.

I en Dør stod en halvvoxen Pige; Fruen spurgte: „Bor her meget fattige Folk i dette Hus?“

Pigen lo og svarede noget, idet hun strøg tæt forbi i den trange Dør. Fru Warden forstod ikke, hvad hun sagde; men hun fik et Indtryk af, at Pigen havde sagt noget stygt.

Hun traadte ind i det første Værelse, hun traf.

Det var ikke noget nyt for Fru Warden, at fattige Folk aldrig holde sine Rum tilstrækkeligt udluftede. Men hun blev alligevel saa betagen af den Atmosfære, hun begyndte at indaande, at hun var glad ved at faa sætte sig paa Ovnbænken.

Der var noget i den Haandbevægelse, hvormed Konen i Stuen strøg de Klær, som laa paa Bænken, ned paa Gulvet, og i det Smil, hvormed hun indbød den fine Dame til at tage Plads, som var paafaldende for Fru Warden. Det gjorde Indtryk af, at den stakkels Kvinde havde kjendt bedre Dage; — skjønt hendes Bevægelser vare mere feiende end egentlig fine og Smilet langtfra behageligt.

Det lange Slæb af Fruens perlegraa Visitkjole laa udover det sorte Gulv, og idet hun bøiede sig og trak det til sig, maatte hun selv tænke paa et Udtryk hos Heine: „hun saa ud som en Bonbon, der er faldet i Sølen.“

Samtalen begyndte og førtes som det Slags Samtaler pleie at

føres. Om hver var forblevet i sit Sprog og inden sin Tankegang, vilde disse to Kvinder ikke have forstaaet et Ord af hinanden.

Men da den Fattige altid kjender den Rige saameget bedre end den Rige kjender den Fattige, saa har denne sidste tilegnet sig et eget Sprog — en egen Tone, som Erfaring har lært ham at bruge, naar det gjælder at blive forstaaet; — det vil sige forstaaet saaledes, at den Rige faar Lyst til at være velgjørende. Nærmere hinanden kunne de aldrig komme.

Dette Sprog forstod den fattige Kone til Fuldkommenhed, og Fru Warden havde snart et Omrids af hendes elendige Tilværelse. Hun havde to Børn — en Gut paa fire, fem Aar, som laa paa Gulvet, og et lidet Barn ved Brystet.

Fru Warden betragtede det lille graaagtige Væsen og kunde ikke begribe, at det allerede var tretten Maaneder gammelt. Selv havde hun hjemme i Vuggen en liden Kolos paa syv Maaneder, som var mindst en halv Gang saa stor.

„De maa give Barnet noget styrkende“ — sagde hun; der foresvævede hende noget om Kindermehl og Appelsingelée.

Ved Ordene „noget styrkende“ reiste der sig et lurvet Hoved i Sengehalmen; det var en bleg huløiet Mand med et stort Uldtørklæde om Hovedet.

Fru Warden blev ræd. „Deres Mand?“ — spurgte hun.

Den fattige Kone svarede ja —, det var hendes Mand. Han var ikke gaaet paa Arbeide idag, fordi han havde saadan Tandpine.

Fru Warden havde selv havt Tandpine og vidste, hvor ondt det er. Hun udtalte nogle Ord af oprigtig Medfølelse.

Manden mumlede noget og lagde sig ned igjen og idetsamme opdagede Fruen en Person, hun ikke før havde bemærket.

Det var en ganske ung Pige, som sad i Krogen paa den anden Side af Ovnen. Hun stirrede et Øieblik paa den fine Dame; men trak strax Hovedet til sig og bøiede sig forover med Ryggen næsten vendt mod den Fremmede.

Fru Warden tænkte, at den unge Pige havde et Haandarbeide i Fanget, som hun vilde skjule; kanske var det noget gammelt Tøi, hun sad og lappede.

„Men hvorfor ligger den store Gut paa Gulvet?“ — spurgte Fruen.

„Han er lam“ — svarede Moderen. Og nu fulgte en omstændelig Beskrivelse og megen Lamenteren over den stakkels Gut, som var bleven lam i Hofterne efter Skarlagensfeberen.

„De maa kjøbe ham“ — begyndte Fru Warden — „en Rullestol“ — vilde hun have sagt. Men det faldt hende ind, at det var

bedre, hun kjøbte en selv. Det var ikke gavnligt, at Fattige faa mange Penge mellem Hænderne; men noget vilde hun dog give Konen strax. Thi her vilde hun hjælpe, her var virkelig Trang tilstede; og hun greb i Lommen efter sin Portemonnaie.

Den var der ikke. Det var ærgerligt — den maatte ligge i Vognen.

Netop som hun vilde beklage sit Uheld for Konen og love hende at sende Penge senere, gik Døren op og en velklædt Herre traadte ind. Hans Ansigt var meget fyldigt og af en egen tør Bleghed, somom han spiste Mel.

„Fru Warden! — formoder jeg" — sagde den fremmede Herre, „jeg traf Deres Vogn oppe i Gaden; og her bringer jeg Dem — formodentlig Deres Portemonnaie?"

Fruen saa paa den, jo — ganske rigtigt, det var hendes; paa den glatte Elfenbens Flade stod E. W. indlagt med sort.

„Jeg saa den tilfældigvis, idet jeg dreiede om et Hjørne, i Hænderne paa en Pige — en af de værste i Kvarteret" — forklarede den Fremmede; „jeg er Fattigforstander i Distriktet" — lagde han til.

Fru Warden takkede, skjønt Manden ingenlunde behagede hende. Men da hun atter vendte sig mod Stuen, blev hun ganske forskrækket over den Forandring, som med ét var foregaaet med Beboerne.

Manden sad overende i Sengen og gloede paa den fede Herre, Konen havde faaet et stygt Smil, og om det saa var den lille lamme Stakkel, saa havde han væltet sig mod Døren, og støttet paa sine tynde Arme stirrede han op som et lidet Dyr.

Og i alle disse Øine var der det samme Had, den samme kampfærdige Trods, og det kjendtes for Fru Warden, somom der lagde sig uhyre Afstande mellem hende og den stakkels Kvinde, med hvem hun netop havde talt saa aabent og fortroligt.

„Saa du ser slig ud idag — Martin!" sagde Herren med en ganske ny Stemme, „jeg kunde tænke, at du var med inat. Jaja! — ieftermiddag kommer de efter dig; du skal indsættes paa to Maaneder."

Pludseligt — som et Vandfald brød det løs: Manden og Konen i Munden paa hinanden, Pigen bag Ovnen kom frem og stemte i, den Lamme skreg og væltede sig, — Ord kunde ikke skjelnes, men Lyden, Øinene, Hænderne — det var somom den lille kvalme Stue maatte sprænges af den vilde Lidenskab, som exploderede.

Fru Warden blev bleg og reiste sig; Herren aabnede Døren og begge skyndte sig ud. I Gangen hørte hun en skrækkelig Fruen-

timmerlatter bag sig. Det maatte være Konen, — den samme Kone, der havde talt saa blidt og mismodigt om de stakkels Børn.

Hun følte halvveis Uvilje mod den Mand, som havde fremkaldt den rystende Forandring, og da de nu fulgtes opover Gaden, hørte hun paa ham med et koldt, fornemt Udtryk.

Men lidt efter lidt forandredes hendes Mine; der var i Virkeligheden saa meget i, hvad han sagde.

Fattigforstanderen talte om, hvor godt det gjorde ham at se, at en Dame som Fru Warden havde saa meget Hjerte for de stakkels Fattige. Var det end at beklage, at selv den mest velmente Hjælp saa ofte kom i uheldige Hænder, saa var det dog altid noget skjønt og opløftende, at en Dame som Fru Warden —

„Men“ — afbrød hun, „trænger da ikke disse Mennesker i høi Grad til Hjælp? — Jeg fik det Indtryk, at specielt Konen engang har seet bedre Dage, og at hun — hvis hun itide blev hjulpen — muligvis kunde hæves op igjen.“

„Det gjør mig ondt at maatte sige Dem — Frue! at hun har været et meget berygtet offentligt Fruentimmer,“ sagde Fattigforstanderen i en mild, beklagende Tone.

Det gøs i Fru Warden.

Med et saadant Fruentimmer havde hun talt — og talt om Børn; hun havde endog nævnt sit eget Barn, som laa hjemme i sin rene Vugge. Det var næsten, somom hun maatte skynde sig hjem og se, om det var lige sundt og rent.

„Og den unge Pige?“ — spurgte hun frygtsomt.

„Ja — Fruen bemærkede vel hendes hm! — hendes Tilstand?“

„Nei — De mener?“

Den fede Herre hviskede nogle Ord.

Fru Warden fór sammen: „Med Manden! — Manden i Huset?“

„Ja — Frue! det gjør mig ondt at maatte fortælle Dem det; men De kan tænke Dem, at disse Mennesker“ — og han hviskede igjen.

Det var for meget for Fruen. Hun blev næsten svimmel og tog imod Herrens Arm. De gik nu hurtigt henimod Vognen, som holdt lidt længer borte, end hun havde forladt den.

Thi den Urokkelige havde udført et Kunststykke, som selv det vittige Hoved havde anerkjendt med en udsøgt Ed.

Efter en tidlang at have siddet stille som et Lys paa Bukken, havde han ladet de Fede gaa Skridt for Skridt tilbage, indtil der kom en liden Udvidelse af Gaden — umærkelig for alle andres Øine end en udlært Herskabskusks.

En hel Yngel af lurvede Børn sværmede om Vognen og gjorde,

hvad de kunde, for at bringe de Fede ud af Fatning. Men den Urokkeliges Aand var i dem.

Og efterat han med et roligt Blik havde maalt Afstanden mellem to Trappetrin paa hver Side af Gaden, lod han de Fede langsomt og Skridt for Skridt gjøre en Vending — saa skarp, saa knap, at det saa ud, somom den fine Vogn maaatte brydes i Stumper og Stykker, men saa akkurat, at der ikke var en Tomme hverken formeget eller forlidet paa nogen Kant.

Nu sad han atter rank som et Lys og maalte endnu engang med Øinene Afstanden mellem Trappetrinene. Han noterede endog i sin Hukommelse Nummeret paa den Politibetjent, der havde overværet Kunststykket, for at have et Vidne at paaberaabe sig, om hans Beretning ikke skulde blive troet i Stalden.

Fru Warden lod sig hjælpe i Vognen af Fattigforstanderen. Hun bad ham se indom den følgende Dag og gav ham sin Adresse.

„Til Advokat Abel!" — raabte hun til Kusken; den fede Herre blottede sit Hoved med et melet Smil, og Vognen rullede bort.

Efterhvert som de fjernede sig fra den fattige Bydel, blev Vognens Bevægelser roligere og Farten øgede. Og da de kom ud paa den brede beplantede Vei, som førte gjennem Villakvarteret, snøftede de Fede med Velbehag i den rene fine Luft fra Haverne, og den Urokkelige slog uden nogensomhelst Nødvendighed tre kunstmæssige Pragtsmæld.

Ogsaa Fru Warden kjendte, hvor godt det gjorde hende at komme ud igjen i frisk Luft. Hvad hun havde oplevet og endnu mere, hvad hun havde hørt af Fattigforstanderen, havde lagt sig næsten bedøvende over hende. Hun begyndte at klare for sig selv den umaadelige Afstand mellem hende og disse Mennesker.

Det var ofte forekommet hende som et altfor tungt, ja næsten haardt Sted — dette: Mange ere de Kaldede, men faa de Udvalgte.

Nu forstod hun, at det m a a t t e være saa.

Hvorledes skulde Mennesker — i den Grad forvorpne kunne hæve sig til en moralsk Høide, der blot nogenlunde kunde svare til de strenge Fordringer. Hvorledes maatte der se ud i disse Elendiges Samvittighed! — og hvorledes skulde de vel kunne modstaa Livets mangehaande Fristelser!

Hun vidste selv, hvad Fristelse var! — havde hun ikke en at kjæmpe mod — kanske den farligste af dem alle! — Rigdommen, om hvilken der staar skrevet saa haarde Ord.

Hun gyste ved Tanken om, hvorledes det vilde gaa, hvis dette Dyr af en Mand og disse elendige Kvinder pludselig fik en Rigdom ihænde.

Isandhed Rigdommen var ingen ringe Prøvelse. Det var ikke længer siden end iforgaars, at hendes Mand havde fristet hende med en liden prægtig Tjener — en fuldstændig engelsk Groom. Men hun havde staaet imod og svaret:

„Nei Warden! — det er ikke Ret; jeg vil ikke have Tjener paa Bukken. Vi ere kanske rige nok til det; men lad os vogte os for Overdaadighed. Jeg kan saamænd godt hjælpe mig selv ud og ind af Vognen, og Kusken skal heller ikke stige af for min Skyld."

Det gjorde hende godt at tænke paa dette nu; og hendes Øine dvælede med Velbehag ved den tomme Plads paa Bukken ved Siden af den Urokkelige.

Fru Abel, som gik og ryddede Bazarer og Tøistykker bort af det store Bord, blev overrasket ved at se sin Veninde saa snart tilbage.

„Nu — Emilie! er du allerede der! Jeg sagde netop til Syjomfruen at hun kunde gaa igjen. Hvad du før forklarede mig, har ganske betaget mig Lysten til den nye Kjole; jeg kan jo ogsaa nok hjælpe mig uden" — sagde den gode Fru Abel; men hendes Læber dirrede lidt, medens hun talte.

„Enhver faar jo handle efter sin Samvittighed," svarede Fru Warden stille, „men jeg tror ogsaa, at man kan være for skrupuløs."

Fru Abel saa op, det havde hun ikke ventet.

„Ja hør nu, hvad jeg har oplevet," sagde Fru Warden og begyndte at fortælle.

Hun skildrede det første Indtryk af det kvalme Rum og de forkomne Mennesker; dernæst omtalte hun Tyveriet af Portemonnaien.

„Ja min Mand paastaar nu altid, at det Slags Mennesker ikke kan lade være at stjæle," sagde Fru Abel.

„Jeg frygter, din Mand har mere Ret end vi tror," svarede Fru Warden.

Saa berettede hun om Fattigforstanderen og om den Utaknemlighed, som disse Folk havde lagt for Dagen overfor ham, som dog dagligt drog Omsorg for dem.

Men da hun kom til det, hun havde hørt om den fattige Kones Fortid og endnu mere, da hun fortalte om den unge Pige, blev den gode Fru Abel saa betagen, at hun maatte bede Pigen bringe Portvin.

Idetsamme Karaffelopsatsen blev bragt ind, hviskede Fru Abel til Pigen: „Lad Syjomfruen vente."

„Og saa kan du tænke dig," fortsatte Fru Warden, „— ja det er næsten ikke muligt at fortælle" — og hun hviskede:

„Hvad siger du! — i én Seng? — allesammen! — men det er jo oprørende!" — raabte Fru Abel og slog Hænderne sammen.

„Ja — for en Time siden vilde hellerikke jeg have troet saadant muligt," svarede Fru Warden, „men naar man selv har været paa Stedet og personlig forvisset sig om" —

„Gud! — at du vovede dig derud — Emilie!"

„Jeg er glad, at jeg har gjort det; og endmere maa jeg prise den lykkelige Tilskikkelse, at Fattigforstanderen kom just i rette Tid. Thi ligesaa opløftende som det er at hjælpe den dydige Armod, der i al sin Tarvelighed lever rent og nøisomt; — ligesaa oprørende vilde det have været, om jeg havde bidraget til at tilfredsstille saadanne Menneskers onde Tilbøieligheder."

„Ja du har Ret — Emilie! — jeg kan bare ikke forstaa, hvorledes Mennesker i et kristent Samfund — døbte og konfirmerede — kunne blive saaledes! De har jo hver Dag — ialfald hver eneste Søndag Anledning til at høre kraftige, indtrængende Prækener; og en Bibel skal — efter hvad jeg har hørt — være at faa for en utrolig ringe Pris."

„Ja — og naar vi saa tænke os," — tilføiede Fru Warden, „at ikke engang Hedningerne, — som ere uden alle disse Goder, — at ikke de engang have nogen Undskyldning; — thi de har jo Samvittigheden." —

„Og den taler sandelig høit nok for hver den, som vil høre" — udbrød Fru Abel med Kraft.

„Ja — det ved Gud, den gjør," svarede Fru Warden og saa hen for sig med et alvorligt Smil.

Da Veninderne skiltes, omfavnede de hinanden hjerteligt.

— Fru Warden lagde sin Haand paa det Elfenbens Haandtag, steg ind i Vognen og trak sin lange Kjole efter sig. Derpaa lukkede hun Vogndøren — ikke med et Smæld men langsomt og omhyggeligt.

„Til Madame Labiche!" — raabte hun til Kusken; og idetsamme vendte hun sig mod Veninden, der var fulgt helt ned til Haveporten, og sagde med et stille Smil: „Nu kan jeg dog Gudskelov med god Samvittighed bestille min Silkekjole."

„Ja det ved Gud, du kan!" — svarede Fru Abel og saa efter hende med Taarer i Øinene. — Derpaa skyndte hun sig ind.

Præstegaarden.

Det saa ud, somom det aldrig vilde blive Vaar. Hele April gik hen med Nattefrost og Nordenvind. Midt paa Dagen skinnede Solen saa varmt, at enkelte store Fluer begyndte at surre omkring, og Lærken forsikrede høit og helligt, at det var fuld Sommer.

Men Lærken er den upaalideligste Skabning, som findes under Himmelen. Om den frøs aldrig saameget om Natten, var det glemt ved den første Solstraale; og den steg syngende høit over Heden, indtil den huskede, at den var sulten.

Saa dalede den langsomt i store Kredse, sang og svirrede i Takt med Vingerne. Men et Stykke fra Jorden lagde den Vingerne sammen og faldt som en Sten ned imellem Lyngen.

Viben gik med smaa Skridt mellem Tuerne og duppede betænksomt med Hovedet. Den stolede ikke stort paa Lærken og gjentog sit forsigtige: „Bi litt! — bi litt!“ Et Par Stokænder laa og rodede i et Myrhul, og den ældste af dem mente, at det blev ikke Vaar, før der kom Regn.

Langt ude i Mai vare Markerne endnu gule; kun hist og her i Solbakkerne var det begyndt at grønnes. Men naar man lagde sig ned paa Jorden, kunde man se en Mængde Smaaspirer — nogle tykke, andre saa tynde som grønne Stoppenaale, — der stak Hoderne forsigtigt op af Mulden. Men Nordenvinden strøg saa kold henover dem; de blev gule i Spidserne og saa helst ud, somom de havde Lyst til at krybe ned igjen.

Men det kunde de ikke, og saa stod de stille og ventede, — spirede bare saa smaat i Middagssolen.

Stokanden fik Ret: der maatte Regn til. Og tilslut kom det — først koldt, men lidt efter lidt varmere, og da det var forbi, kom Solen for Alvor. Og nu var den ikke til at kjende igjen; den varmede helt fra den tidlige Morgenstund til langt udpaa Aftenen, saa at Nætterne bleve lune og fugtige.

Der opstod en uhyre Travelhed; al Ting var forsinket, og det gjaldt at tage det igjen. Bladene brød ud af de fulde Knopper med et lidet Smæld, og alle de smaa og store Spirer tog en svær Fart. De skjød ud en Stilk — snart til den ene, snart til den anden Side, — saa fort, somom de sprællede med grønne Ben. Markerne bleve spraglede af Blomster og Ugræs, og Lyngbakkerne nedimod Havet begyndte at lysne.

Kun den gule Sand langsmed Stranden holdt sig som før; den har ingen Blomster at pynte sig med, al dens Stads er Mare-

halmen. Derfor samler den store Sanddynger omkring, saa de lange, bløde Straa svaie som en grøn Fane fra høie Tuer, der sees vidt udover Stranden.

Dernede løb Strandrylerne omkring saa fort, at Benene saa ud som et Stykke Finkam. Maagerne gik i Stranden, hvor Bølgerne slog dem over Benene. De holdt sig alvorlige, trykkede Hovedet ned og satte Maven frem som gamle Damer i stygt Føre.

Kjælden stod med Hælene sammen i sine trange Buxer med sort Snipkjole og hvid Vest.

„Til By'n! til By'n!" saabte han; og hvergang gjorde han et kvikt lidet Buk, saa at Kjoleskjøderne svippede op bag.

Oppe i Lyngen fløi Viben og flaksede. Vaaren var kommen saa pludseligt over hende, at der ikke havde været Tid til at søge nogen god Redeplads. Nu havde hun lagt Æggene midt oppe paa en flad Tue. Det var rent galt, hun skjønte det godt; men nu fik det staa til.

Lærken lo af det hele. Men Spurvene vare ganske fortumlede af Hastværk. De var ikke halvfærdige. Nogle havde ikke engang Rede, andre havde lagt et eller to Æg; men Størsteparten havde siddet i ugevis paa Fjøstaget og kjæglet om Almanakken.

Nu vidste de ikke, hvor de skulde begynde af bare Iver. De samlede sig i en stor Rosenbusk ved Præstens Havegjærde, snakkede og skraalte i Munden paa hverandre. Hannerne pustede sig op, saa at alle Fjærene stod bent ud; Halen stak de tilveirs paaskjøns, saa de saa ud som smaa graa Nøster med en Pinde i; de trillede nedad Grenene og hoppede henover Marken.

Med ét fór to i Brystet paa hinanden. De andre styrtede til, alle de smaa Nøster blev til et stort. Det rullede frem under Busken, steg med stort Spektakel et Stykke i Veiret, derpaa faldt den hele Klump til Jorden og gik istykker. Og uden at give en Lyd fra sig fløi med en Gang alle Nøsterne hver sin Vei, og et Øieblik efter var der ikke en Spurv at se paa hele Præstegaarden.

Den lille Ansgarius havde betragtet Spurveslaget med levende Interesse. Thi for ham var det et stort Slag med Indhug og Rytterfægtninger. Han læste Verdenshistorie og Norges Historie med sin Fader, og derfor blev alt, hvad der foregik paa Gaarden, krigersk paa en eller anden Maade. Naar Køerne kom hjem om Aftenen, var det store Troppemasser, som nærmede sig; Hønsene var Borgervæbningen, og Hanen var Borgermester Nansen.

Ansgarius var en flink Gut, som kunde sine Aarstal paa Fingrene; men han havde ingen Forestilling om Tidsafstanden. Derfor blandedes Napoleon og Erik Blodøxe og Tiberius om hinanden; og

paa Skibene, som seilede forbi ude paa Havet, kjæmpede Tordenskjold snart med Vikinger snart med den spanske Armada.

Bag Lysthuset i et hemmeligt Hul gjemte han et rødt Kosteskaft, som hed Bukefalus. Det var hans Lyst at sprænge omkring i Haven med sin Ganger mellem Benene og en Blomsterpind i Haanden.

Lidt bortenfor Haven var der en Houg, hvor der groede nogle Smaatræer; her kunde han iskjul speide vidt ud over de flade Lyngvidder og det store Hav.

Det slog da aldrig feil, at en eller anden Fare var i Anmarsch; enten fordægtige Baade ved Stranden eller vældige Rytterskarer, som nærmede sig saa listigt, at det saa ud bare som en eneste Hest. Men Ansgarius gjennemskuede den lumske Plan; han kastede Bukefalus om, jog nedad Hougen, gjennem Haven og svingede i Gallop ind i Gaarden. Hønsene skreg, somom de skulde slagtes, og Borgermester Nansen fløi lige mod Præstens Kontorvindu. —

Præsten skyndte sig frem og fik netop se Halen af Bukefalus, idet Helten svingede om Fjøshjørnet, hvor han skulde forberede Forsvaret.

Der er en sørgelig Vildskab i den Gut — tænkte Præsten. Alle disse krigerske Lyster huede ham sletikke. Ansgarius skulde blive en Fredens Mand, som Præsten selv var det; og det gjorde ham ligefrem ondt at se med hvilken Lethed Gutten lærte og tilegnede sig alt, hvad der handlede om Kamp og Krig.

Stundom prøvede han at skildre det fredelige Liv hos de gamle Folk eller hos fremmede Nationer. Men det gjorde liden Lykke. Ansgarius holdt sig til det, som stod i Bogen; og her gik det fra Krig til Krig, Folkene vare ikke andet end Soldater, Heltene vadede i Blod, — og det var forgjæves Arbeide, naar Præsten prøvede at vække Medfølelse hos Gutten med dem, hvis Blod de vadede i.

En enkelt Gang kunde det falde Præsten ind, om det kanske havde været bedre fra først af at fylde det unge Hoved med fredsommeligere Idéer og Billeder end rovlystne Kongers Kampe eller vore Forfædres Snigmord og Overfald. Men saa huskede han, at han jo selv havde lært det samme i sin Barndom, altsaa maatte det være rigtigt. Ansgarius skulde nok blive en Fredens Mand alligevel — og blev han det nu ikke?

„Nuvel — alt staar i Herrens Haand!“ — sagde Præsten tillidsfuldt og tog atter fat paa sin Prædiken. —

— „Du glemmer nok rent Frokosten idag — Far!“ — sagde et blondt Hoved indad Døren.

„Ja du har Ret — Rebekka! jeg er jo en hel Time for sent," svarede Faderen og gik strax ind i Dagligstuen.

Fader og Datter satte sig til Frokostbordet. Ansgarius havde altid Lørdagen til sin Raadighed, da Præsten var optaget med sin Prædiken.

Man skulde ikke lettelig finde to Mennesker, der passede bedre for hinanden, og som levede et inderligere Venskabsforhold end Præsten og hans attenaarige Datter. Moderløs var hun voxet op. Men der var i den blide, sagtmodige Fader saa meget af en Kvinde, at den unge Pige, der kun mindedes Moderen som et blegt Ansigt, der smilede, snarere følte Tabet som en vemodig Sorg end som et bittert Savn.

Og for ham udfyldte hun mere og mere, mens hun modnedes, den Tomhed, der var kommen i hans Sind; og al den Ømhed, som ved Hustruens Død var bleven saa tilhyllet af Sorg og Savn, den lagde han nu omkring den unge Kvinde, som voxede op under hans Hænder, og Smerten mildnedes og der kom Fred i hans Indre.

Derfor kunde han næsten blive noget af en Moder for hende. Fra sit stille, rene Standpunkt lærte han hende Livet at kjende. Det blev den bedste Del af hans Livsmaal at omhegne og værge hendes skjære og fine Natur mod alt det urene, — alt det urolige der gjør Verden saa forvirret, saa farlig og saa vanskelig at komme igjennem.

Naar de stod sammen paa Bakken ved Præstegaarden og saa udover det oprørte Hav, sagde han: „Se — Rebekka! saaledes ser Livet ud, — det Liv, hvor Verdens Børn tumle sig; hvor urene Lidenskaber løfte og sænke den skrøbelige Baad, for tilslut at bedække Stranden med Vragstumper. Kun den, der bygger stærke Volde om et rent Hjerte, kan trodse Stormen, — og Bølgerne brydes magtesløse for hans Fod."

Rebekka klyngede sig til Faderen; hun følte sig saa tryg hos ham. Der var en saadan Klarhed over alt, hvad han sagde, at der skinnede som et Lys foran hende, naar hun tænkte fremover i Livet. Hun fik Svar paa alle sine Spørgsmaal; Intet var ham for høit, Intet for ubetydeligt. De udvexlede sine Tanker utvungent næsten som Broder og Søster.

Men alligevel var der et dunkelt Punkt mellem dem. I alle andre Ting gik hun lige paa Faderen med sine Spørgsmaal; her maatte hun gjøre Omveie, gaa udenom noget, som hun dog aldrig kom forbi.

Hun kjendte Faderens store Sorg og vidste, hvilken Lykke han havde eiet og mistet. Med inderlig Medfølelse fulgte hun de El-

skendes vexlende Skjæbne i de Bøger, hun læste høit om Vinteraftenerne; hendes Hjerte fattede, at Kjærligheden, som giver den største Lykke, ogsaa kan volde den dybeste Smerte. Men udenfor den ulykkelige Kjærlighed var der noget andet — noget skrækkeligt, som hun ikke forstod. Gjennem Elskovens Paradis syntes hun stundom, der gled dunkle Skikkelser — fornedrede og skamfulde. Sammen med Kjærligheden — det hellige Ord — nævntes den værste Skam og den største Elendighed. Der hændte undertiden Ting blandt Mennesker, hun kjendte, som hun ikke vovede at tænke paa; og naar Faderen i strenge, men varsomme Ord havde talt om Sædernes Fordærvelse, generede hun sig en lang Stund for at se paa ham.

Han mærkede det og glædede sig derover. Saa ren, saa skjær havde han ladet hende voxe op; saa fjernt havde han holdt alt, hvad der kunde forstyrre hendes barnlige Uskyld, at hendes Sjæl var som en skinnende Perle, ved hvilken intet Smuds kunde hæfte sig.

Maatte han nu ogsaa faa beholde hende saaledes! —

Saalænge han selv vaagede over hende, skulde intet ondt nærme sig. Og om han kaldtes bort, saa havde han dog medgivet hende en Rustning for Livet, som skulde komme hende tilgode paa Kampens Dag. Og en Kampens Dag maatte der vel komme. Han saa paa hende med et Blik, hun ikke forstod, og sagde med sin stærke Tillid: „Jaja! — alt staar i Herrens Haand!“ —

„Har du ikke Tid til at gaa en Tur med mig idag — Far?“ — spurgte Rebekka, da de havde spist.

„Jo — ved du hvad! — det kunde jeg vist have godt af. Veiret er deiligt og jeg har arbeidet saa flittigt, at Prædikenen er saagodtsom færdig.“

De traadte ud paa Hellen foran Hoveddøren, som vendte mod den Kant, hvor Gaardens øvrige Bygninger laa. Der var den Eiendommelighed ved Præstegaarden, at Landeveien, som førte til Byen, gik lige gjennem Gaardsrummet. Præsten syntes slet ikke om dette; thi han yndede fremfor alt Ro; og uagtet Egnen var afsides nok, fulgte der dog altid lidt Liv med Byveien.

Men for Ansgarius var den Smule Færdsel en stadig Kilde til spændende Situationer. Mens Fader og Datter stod paa Hellen og drøftede, om de skulde følge Veien eller gaa gjennem Lyngen ned til Stranden, kom pludseligt den unge Krigsmand sprængende opad Bakken og ind i Gaarden. Han var rød og forpustet, og Bukefalus var i strakt Karriere. Midt foran Husdøren holdt han sin Hest an

med et kraftigt Ryk, saa der kom en dyb Stribe i Sandet, og svingende sit Sværd raabte han: „De kommer! de kommer!"

„Hvem kommer?" spurgte Rebekka.

„Fnysende, sorte Hingste og tre Stridsvogne fulde af Bevæbnede."

„Sludder — Gut!" sagde Faderen strengt.

„Der kommer tre Kaleschevogne med Byfolk," sagde Ansgarius og steg af med en flau Mine.

„Lad os gaa ind — Rebekka!" — sagde Præsten og vendte sig.

Men idetsamme kom de første Heste i hurtigt Skridt opfor Bakken. Fnysende Hingste var det vel ikke; men det var dog et smukt Syn, da Vogn efter Vogn dukkede op i Solskinnet fulde af glade Ansigter og livlige Farver. Rebekka kunde ikke lade være at blive staaende.

I den første Vogn sad en ældre Herre og en trivelig Dame i Bagsædet. Paa Forsædet saa man en ung Dame, og just som de kom ind i Gaarden, reiste den Herre sig, som sad ved Siden af hende, og med en let Undskyldning mod Fruen i Bagsædet vendte han sig helt fremover og saa forbi Kusken. Rebekka stirrede paa ham uden at vide det.

„Hvor her er deiligt!" — raabte det unge Menneske.

Thi Præstegaarden laa paa den sidste Bakke ud mod Havet, saa at den vide, blaa Horizont blev synlig med en Gang, naar man kom op i Gaarden.

Herren i Bagsædet strakte sig lidt frem: „Ja — her er ret vakkert; det fornøier mig, at De sætter Pris paa vor eiendommelige Natur — Hr. Lintzow."

Idetsamme mødte den unge Mand Rebekkas Øine; hun tog dem i Hast til sig. Men han stansede Kusken og raabte: „Her vil vi blive!"

„Hys!" — sagde Fruen smaaleende, „det gaar ikke an — Hr. Lintzow! det er Præstegaarden."

„Siger Intet!" raabte den unge Herre i en lystig Tone, idet han sprang af Vognen; — „ikke sandt?" raabte han bagover mod de andre Vogne, „her slaa vi os tilro?"

„Jo — jo!" lød det i Kor, og det glade Selskab begyndte strax at stige ud.

Men da reiste Herren i Bagsædet sig og sagde alvorligt: „Nei nei! mine Venner! det gaar virkelig ikke an. Vi tør paa ingen Maade slaa os ned hos Præsten, som vi sletikke kjender. Om ti Minutter er vi hos Lensmanden, og der er de vant til at tage mod Fremmede."

Han vilde just give Ordre til at kjøre videre, da Præsten kom ud i Døren og hilste venligt. Af Udseende kjendte han Konsul Hartwig — Byens mægtigste Mand.

„Dersom Selskabet vil tage tiltakke hos mig, saa er det mig inderligt kjært; og jeg tør nok forsikre, at hvad Udsigten angaar“ —

„Nei — bedste Hr. Pastor! — De er altfor god; vi tør paa ingen Maade tage mod Deres venlige Tilbud, og jeg maa ligefrem bede Dem undskylde disse gale unge Mennesker“ — sagde Fru Hartwig halvt fortvivlet, da hun saa sin yngste Søn, som havde siddet i den bagerste Vogn, allerede fordybet i en familiær Underholdning med Ansgarius.

„Men jeg forsikrer Dem — Frue!“ — svarede Præsten smilende, „at baade min Datter og jeg selv vilde være meget lykkelige ved en saa behagelig Afbrydelse i vor Ensomhed.“

Hr. Lintzow aabnede Vogndøren med et høitideligt Buk, Konsul Hartwig saa paa sin Frue og hun paa ham, Præsten traadte til og fornyede sin Indbydelse, og Enden blev, at de halvt modstræbende halvt leende steg ud og lod sig af Præsten føre ind i den rummelige Havestue.

Her fulgte nu fornyede Undskyldninger og Præsentationer. Selskabet bestod af Konsul Hartwigs Børn og nogle unge Venner og Veninder af dem, og Landturen var egentlig foretagen til Ære for Max Lintzow, der som en Ven af Husets ældste Søn opholdt sig som Gjæst for nogle Dage hos Konsulens.

„Min Datter — Rebekka“ — forestillede Præsten, „som vil gjøre sig Umage for i al Tarvelighed at —“

„Nei — ved De hvad! — Hr. Pastor!“ — afbrød den livlige Fru Hartwig med stor Iver, „nu gaar det dog for vidt. Har det end lykkedes den uforbederlige Hr. Lintzow og mine gale Sønner at tvinge os ind i Deres Hus og Hjem, saa giver jeg dog ikke slip paa den sidste Rest af min Myndighed. Beværtningen vil sandelig jeg forestaa — afsted! — mine Herrer!“ hun vendte sig til de Unge — „og pak ud af Vognene. Og De — kjære Barn! — De skal saamænd more Dem med de Unge; lad bare mig forestaa Husstellet, det er jeg vant til.“

Og den gode Kone saa paa den smukke Præstedatter med sine trohjertige graa Øine og klappede hende paa Kinden.

Hvor det gjorde godt. Der var en egen, lun Fornemmelse ved den trivelige Frues bløde Haand. Rebekka fik næsten Taarer i Øinene; hun stod, somom hun ventede, at den fremmede Dame vilde tage hende om Halsen og hviske hende noget, som hun længe havde ventet paa.

Men Samtalen gled videre. De unge Mennesker bragte under stigende Jubel alskens forunderlige Pakker fra Vognene. Fru Hartwig kastede sin Kaabe paa en Stol og ordnede efter bedste Evne. Men Ungdommen — bestandigt med Hr. Lintzow i Spidsen syntes bestemt paa at tilveiebringe saa megen Forvirring som muligt, selv Præsten blev smittet af Lystigheden. og til sin usigelige Forbauselse saa Rebekka sin Fader i Ledtog med Hr. Lintzow skjule en stor Papirpakke under Fru Hartwigs Kaabe.

Endelig blev det den gamle Dame for broget. „Kjære Frøken Rebekka!“ — udbrød hun, „er her ikke noget mærkværdigt at se i Nærheden — jo længere borte jo bedre, — saa jeg kunde blive disse gale Mennesker kvit en liden Stund?“

„Der er en smuk Udsigt fra Kongshougen, og saa er der Stranden — og Havet“ —

„Ja — ned til Havet!“ raabte Max Lintzow.

„Se det var Ret!“ sagde Fruen, „kan De skaffe mig af med ham der, saa er jeg hjulpen, for han er den værste af dem alle.“

„Hvis Frøken Rebekka vil føre an, saa følger jeg, hvorhen det skal være“ — sagde den unge Herre med et Buk.

Rebekka blev rød. Saadant noget havde hun aldrig hørt før. Den unge, smukke Mand bøiede sig saa dybt for hende. og hans Ord lød saa oprigtige. Men der var ikke Tid til at stanse ved et Indtryk; snart var den glade Skare ude af Huset — gjennem Haven, og med Rebekka og Lintzow i Spidsen gik de opad den lille Høide, som kaldtes Kongshougen.

For mange Aar siden var der nok fundet endel Oldsager i Toppen, og en Formand i Kaldet havde plantet nogle haardføre Træer paa Skraaningerne. Foruden et Rognbærtræ og en Nøddeallée i Præstegaardshaven fandtes der ikke andre Træer end disse i Miles Omkreds paa de vindhaarde Skraabakker ud imod det aabne Hav. I Tidens Længde havde de trods Storm og Sandflugt drevet det til henimod Mandshøide, og vendende de bare knudrede Stammer mod Nordenvinden som en bøiet Ryg. sendte de lange længselsfulde Arme mod Syd. Indimellem havde Rebekkas Moder plantet Violer.

„Nei — hvor heldigt!“ — raabte den ældste Frøken Hartwig, „her er Violer! Aa — Hr. Lintzow; pluk mig en Buket til iaften.“

Den unge Mand, som havde anstrængt sig for at finde en Tone, hvori han kunde konversere Rebekka, syntes, at den unge Pige fór sammen ved Frøken Fredrikkes Ord.

„Violerne er deres Yndlinge?“ sagde han halvhøit.

Hun saa forundret op paa ham; hvorledes mon han kunde vide det?

„Tror De ikke — Frøken Hartwig! at det vilde være mere hensigtsmæssigt at plukke Blomsterne, naar vi kjører hjem, saa holder de sig friskere?“

„Som De vil“ — svarede hun kort.

„Hun glemmer det forhaabentlig til den Tid,“ sagde Max Lintzow halvhøit til sig selv.

Men Rebekka hørte det, og undrede sig over, hvad Fornøielse han kunde have af at beskytte hendes Violer istedetfor at plukke dem til den smukke Dame.

Efterat de en Stund havde beundret den vidtstrakte Udsigt, forlod Selskabet Hougen og fulgte en Fodsti nedover mod Stranden.

Paa den faste, glatte Sand lige i Havkanten vandrede de unge Mennesker afsted under munter Samtale. Rebekka var i Begyndelsen ganske forvirret. Det var somom disse glade Byfolk talte et Sprog, hun ikke forstod. Undertiden syntes hun, de lo af ingenting, og omvendt maatte hun mangen Gang le af dem, naar de kom med sine Forundringsraab og Spørgsmaal til alt, hvad de saa.

Men lidt efter lidt følte hun sig tryg blandt de godmodige, velvillige Mennesker; den yngste Frøken Hartwig lagde endogsaa sin Arm omkring hende, mens de gik. Og da tøede ogsaa Rebekka op; hun lo med og fortalte let og utvungent som en af de andre. Hun var langt fra at mærke, at de unge Herrer og især den Fremmede fortrinsvis beskjæftigede sig med hende, og de smaa spidse Ord, som i den Anledning flettedes ind hist og her i Samtalen, forstod hun ligesaa lidt som meget af det Andet, der blev sagt.

En tidlang morede de sig med at løbe ned ad Sandskraaningen, hvergang Bølgen trak sig tilbage, for derpaa at flygte opover, naar den næste Bølge kom. Og stor Jubel vakte det, naar en af Herrerne indhentedes, eller naar en Sjø — større end de andre sendte sin Skumkant helt ind over Skraaningen og tvang det lystige Selskab til en skyndsom Flugt.

„Se! — Mama er bange for, at vi skal komme for sent til Ballet“ — raabte pludseligt Frøken Hartwig, og man opdagede nu, at Fruen og Konsulen og Præsten stod som tre Vindmøller paa Præstegaardsbakken og viftede med Lommetørklæder og Servietter.

Tilbagetoget begyndte. Rebekka førte dem en Snarvei over Myren, idet hun ikke beregnede, at Damerne fra Byen ikke som hun kunde hoppe fra Tue til Tue. Frøken Fredrikke hoppede for kort i sin indsnørede Kjole og steg ned i et fugtigt Hul. Hun skreg og raabte, med Øinene fæstede paa Lintzow, ynkeligen om Hjælp.

„Men Henrik!“ — raabte Max til Hartwig junior, som var nærmere ved, — „saa hjælp dog din Søster!“

Frøken Fredrikke hjalp nu sig selv, og Toget gik videre.

Bordet var dækket i Haven langsmed Husvæggen, og skjønt Vaaren var saa ny, var der dog varmt nok i Solen. Da alle vare komne til Sæde, kastede Fruen et prøvende Blik udover Bordet.

„Men — men — jeg synes, her mangler noget! Det forekommer mig saa bestemt, at jeg saa Jomfruen pakke ind en Aarfugl imorges; — kjære Fredrikke! husker ikke du ogsaa —?"

„Undskyld Mor! men du ved, jeg befatter mig ikke med Madstel."

Rebekka saa paa sin Fader, Lintzow ogsaa, og Præstemanden satte et Ansigt op, paa hvilket selv Ansgarius kunde læse Brøden.

„Jeg kan dog aldrig tro" — begyndte Fruen, „at De — Hr. Pastor! — er i Ledtog med" — Men da maatte han le og tilstod under megen Munterhed, medens Gutterne bragte Pakken med Fuglen ud i Triumf. Stemningen var ypperlig. Konsul Hartwig var henrykt ved at erfare, at den geistlige Herre ogsaa kunde gaa ind paa en Spøg, og Præsten selv var saa let tilmode, som han ikke havde været paa mange Aar.

I Samtalens Løb kom en til at nævne, at Arrangementet vistnok var meget landligt; men Retterne vare for bymæssige. „Til et Maaltid paa Landet hører tyk Mælk."

Rebekka reiste sig strax og bad om at faa Lov til at bringe en Mælkeringe; og uden at høre paa Fru Hartwigs Indvendinger forlod hun Bordet.

„Lad mig hjælpe Dem — Frøken!" — raabte Max og løb efter hende. —

„Det er en rask ung Mand" — sagde Præsten.

„Ja ikke sandt!" svarede Konsulen, „og dertil en Pokkers flink Handelsmand. Han har opholdt sig flere Aar i Udlandet, og nu er han optaget i Faderens Firma."

„Lidt ustadig er han kanske!" — sagde Fruen usikkert.

„Ja det er vist!" — sukkede Frøken Fredrikke. —

— Den unge Mand fulgte Rebekka gjennem Stuerne ud i Mælkekammeret. Hun ligte det igrunden ikke, skjønt Mælkekammeret var hendes Stolthed; men han spøgte og lo saa muntert, at hun maatte le med.

Hun valgte en Mælkeringe paa den anden Hylde og strakte Armene op, for at tage den.

„Nei — nei Frøken! det bliver for høit for Dem!" — raabte Max, „lad mig tage den!" — og idetsamme lagde han sin Haand over hendes.

Rebekka trak Haanden til sig i en Fart. Hun følte selv, at hun blev ganske rød, og det kjendtes næsten, somom hun maatte græde.

Da sagde han stille og alvorligt, idet han saa ned: „Jeg beder Dem om Tilgivelse — Frøken Rebekka! — mit Væsen — jeg føler det! — er altfor løst og letsindigt overfor en Kvinde som Dem. Men det vilde gjøre mig saa ondt, om De beholdt det Indtryk af mig, at jeg bare er den letsindige Laps, jeg synes at være. Mange Mennesker maa være lystige, for at skjule, hvad de lide, og der gives dem, der le, for ikke at græde!"

Ved de sidste Ord saa han op. Der var noget saa vemodigt og dog saa ærbødigt i hans Blik, at Rebekka med en Gang fik en Følelse af, at hun havde været haard imod ham. Hun var vant til at tage ned fra anden Hylde; men da hun anden Gang greb efter Mælkeringen, lod hun Armene synke og sagde: „Nei — det bliver nok kanske for høit for mig alligevel."

Der var et lidet Smil over hans Ansigt, idet han tog Ringen forsigtigt og bar den ud; hun fulgte med og aabnede Døren for ham. Hvergang han gik forbi hende, betragtede hun ham nøie. Hans Flipper, hans Halstørklæde, hans Frakke — alt var anderledes end hendes Faders, og der fulgte ham en egen Parfume, hun ikke kjendte.

Da de kom til Havedøren, stansede han lidt og saa op med et tungsindigt Smil: „Jeg maa give mig selv et Øiebliks Tid, for at lægge mit Ansigt i lystige Folder, saa at Ingen derude skal ane noget."

Dermed traadte han ud paa Trappen med et muntert Ord til Selskabet ved Bordet, og hun hørte, at der svaredes under Latter; — men selv blev hun staaende igjen i Havestuen.

Den stakkels unge Mand! — hvor det gjorde hende ondt for ham; og hvor forunderligt, at netop hun skulde være den eneste, som han betroede sig til. Mon hvad det var for en hemmelig Sorg, han bar. Havde mon ogsaa han mistet sin Moder? — eller var det noget endnu tungere? Hvor gjerne vilde hun ikke hjælpe ham, om hun kunde.

Da Rebekka senere kom ud, var han atter den gladeste af alle. Kun en enkelt Gang, naar han saa paa hende, syntes hun, at hans Øine igjen fik det tungsindige, halvt bedende Udtryk; og det skar hende i Hjertet, naar han lo i samme Aandedræt.

Endelig skulde Gjæsterne afsted; der blev taget hjertelig Afsked fra begge Sider. Men under de sidste Indpakninger og i den almindelige Forvirring, da alle skulde finde sin Plads i Vognene eller søge en ny til Hjemturen, sneg Rebekka sig ind i Huset, gjennem Stuerne, ud i Haven og hen til Kongshougen. Her satte hun sig skjult af Træerne, hvor Violerne groede, og prøvede at samle sine Tanker. —

— „Men Violerne! — Hr. Lintzow!“ — raabte Frøken Fredrikke, som alt sad i Vognen.

Den unge Herre havde en Stund søgt ivrigt efter Husets Datter og svarede adspredt: „Jeg er bange for, det er for sent.“

Men med ét syntes han at faa en Indskydelse: „Aa — Fru Hartwig! — De undskylder vist, at jeg løber bort i to Minutter, for at hente en Buket til Frøken Fredrikke?“

— Rebekka hørte hurtige Skridt nærme sig; det forekom hende, at det ikke kunde være nogen anden end ham.

„Ah! — finder jeg Dem her — Frøken! — jeg kommer for at plukke Violerne.“

Hun vendte sig halvt fra ham og begyndte at plukke.

„Vil De plukke Blomster til mig?“ — sagde han usikkert.

„Er det ikke til Frøken Fredrikke?“

„Aa — nei! — lad det være til mig!“ bad han, idet han lagde sig paa Knæ ved Siden af hende.

Hans Stemme lød atter saa mistrøstig — næsten som et Barns, der tigger.

Da rakte hun ham Violerne uden at se op. Han greb hende fast om Livet og holdt hende ind til sig. Hun stred ikke imod, men lukkede Øinene og aandede tungt. Da kjendte hun, at han kyssede hende — en Gang, mange Gange — paa Øinene, paa Munden; indimellem nævnte han hendes Navn og forvirrede Ord, og saa kyssede han igjen. Der blev raabt fra Haven. Han slap hende og løb ned ad Hougen. Hestene stampede, den unge Mand sprang raskt ind i Vognen, som rullede afsted. Men idet han skulde slaa Vogndøren i, var han saa ubehændig at tabe Buketten; kun en eneste Viol beholdt han igjen.

„Ja — det kan vel ikke nytte at byde Dem denne ene? — Frøken!“ sagde han.

„Nei Tak! — behold den kun som en Erindring om Deres store Behændighed“ — svarede Frøken Hartwig; hun var meget unaadig.

„Ja — De har Ret! — det vil jeg gjøre“ — svarede Max Lintzow med stor Sindsro.

— Da han om Morgenen efter Ballet trak paa sig sin Hverdagsfrakke, fandt han en vissen Viol i Knaphullet. Han knipsede Hovedet af med Fingeren og trak Stilken ud paa Bagsiden.

„Ja det er ogsaa sandt!“ — sagde han, idet han saa sig i Speilet med et Smil, „h e n d e havde jeg jo næsten glemt!“

Om Eftermiddagen reiste han, og saa glemte han hende g a n s k e.

Sommeren kom med varme Dage og lange, lyse Nætter. Udover det rolige Hav laa Røgen i mørke Striber efter Dampskibene, som passerede. Seilskibene drev forbi med slappe Seil og brugte næsten en hel Dag for at komme ud af Synskredsen.

Det varede en Tid, inden Præsten mærkede nogen Forandring i sin Datters Væsen. Men lidt efter lidt blev han opmærksom paa, at Rebekka slet ikke trivedes denne Sommer. Hun blev bleg og holdt sig meget paa sit Værelse; i Kontoret kom hun næsten aldrig, og tilslut troede han, at hun skyede ham.

Da talte han alvorligt til hende, bad hende sige ham, om hun var syg, eller om Skrupler af nogen Art var Aarsag i, at hun ikke mere var saa let og glad som før.

Men hun bare græd og svarede næsten ingenting.

Efter denne Samtale blev det dog bedre; hun holdt sig ikke saameget alene og søgte Faderen hyppigere, men den gamle Lyd i hendes Stemme var borte, og Øinene vare ikke saa aabne som før.

Doctoren kom og begyndte at examinere hende. Hun blev blussende rød og tilsidst brast hun i Graad — saa heftigt, at den gamle Herre forlod hendes Kammer og gik ned til Præsten i Kontoret.

„Nu — Doctor! hvad siger De saa om Rebekka?"

„Sig mig engang — Hr. Pastor!" — begyndte Doctoren varsomt, „har Deres Datter havt nogen heftig Sindsbevægelse — hm! — nogen" —

„Anfægtelse — mener De?"

„Nei — ikke just det; men har hun ikke havt nogen Hjertesorg? — eller — rent ud sagt — nogen Kjærlighedssorg?"

Det var ikke langt fra, at Præsten følte sig lidt stødt. Hvorledes kunde Doctoren tro, at hans egen Rebekka, hvis Hjerte var ham som en aaben Bog, at hun skulde kunne — eller ville skjule en Sorg af den Art for sin Fader. Og desuden! — Rebekka var sandelig ikke af det Slags unge Piger, hvis Hoveder ere fulde af romantiske Elskovsdrømme; heller ikke var hun nogensinde borte fra ham, og hvorledes skulde da — „Nei nei! bedste Doctor! den Diagnose gjør Dem liden Ære!" — sluttede Præsten med et roligt Smil.

„Jaja! — godt Ord igjen!" — sagde den Gamle og skrev sammen en Recept, som ialfald ikke kunde skade. Han kjendte saa alligevel ingen Urt mod Kjærlighedssorg; men i sit stille Sind holdt han fast ved sin Diagnose.

Doctorens Besøg havde skræmmet Rebekka. Hun vogtede nu endnu nøiere paa sig selv og fordoblede sine Anstrængelser for at synes som før. Thi Ingen maatte ane, hvad der var skeet: — at

en ung, vildfremmed Mand havde holdt hende i sine Arme og kysset hende — mange Gange!

Saa ofte dette stod for hende, blev hun blussende rød. Hun vaskede sig vel ti Gange om Dagen; men hun syntes aldrig, at hun blev ren.

Og hvad var det egentlig, som var skeet? — var det ikke den allerværste Skam? — var hun nu bedre end saa mange ulykkelige Piger, hvis Feiltrin hun havde betragtet med Gru og aldrig havde kunnet begribe. Ak — om hun kunde spørge nogen! om hun kunde faa læsset af al den Tvivl og Dunkelhed, som pinte hende; faa vide klart, hvad hun havde gjort; om hun endnu havde Ret til at se sin Fader i Øinene, — eller om hun var den største Synderinde.

Faderen spurgte hende saa ofte, om hun ikke kunde betro ham, hvad der trykkede hende; thi han følte, at noget var skjult mellem dem. Men naar hun saa ind i hans klare Øine — i det rene, lyse Ansigt, saa var det umuligt — ganske umuligt at nærme sig det forfærdelige, urene Punkt, — og hun bare græd. Undertiden tænkte hun paa den gode Fru Hartwigs bløde Haand; men hun var fremmed og langt borte, og ganske alene maatte hun kjæmpe sin Strid og kjæmpe saa stille, at Ingen skulde mærke det.

Og han, — som færdedes ude i Livet med det glade Ansigt og det tunge Sind! Mon hun aldrig skulde se ham igjen? — og hvor skulde hun skjule sig, om hun nogensinde traf ham. Han var fast sammenvoxet med al hendes Tvivl og Smerte, men uden nogen Bitterhed, uden Nag. Alt, hvad hun led, bandt hende fastere til ham, og han var aldrig ude af hendes Tanker.

I det daglige Husstel gik Rebekka opmærksom og paapasselig som før. Men i alt, hvad hun gjorde, blandedes smaa Glimt af ham. Utallige Steder i Huset og Haven bar Minder efter ham: hun mødte ham i Dørene, der stod han, da han første Gang talte til hende, paa Kongshougen havde hun ikke været siden — det var der, han tog hende om Livet og — kyssede hende.

Præsten anstillede mange bekymrede Betragtninger over sin Datter; men hver Gang Doctorens Hentydning faldt ham ind, rystede han uvilligt paa Hovedet. Han kunde jo umuligt tænke sig, at en behændig Haand med et forslidt Fægterkneb skulde kunne gjennembryde den gode Rustning, han havde givet hende.

— Havde Vaaren været sen, saa var Høsten ude itide.

En vakker varm Sommeraften begyndte det at regne; den næste Dag regnede det ogsaa, og nu regnede det uafladeligt — stedse koldere og koldere i samfulde elleve Dage og Nætter. Endelig blev det klart; men den næste Nat var det fire Graders Kulde.

Paa Buske og Træer hang Bladene sammenklistrede efter den lange Regn; og da Frosten havde tørret dem paa sin Maade, faldt de til Jorden i massevis, hver Gang Vinden tog et lidet Ryk i dem.

Præstens Forpagter var en af de faa, som havde faaet Kornet i Hus; nu skulde det tærskes, mens der var Tærskevand. Den lille Bæk nede i Dalen skummede afsted saa brun som Kaffe, og hele Gaardens Mandskab var optaget med at passe Maskinen og kjøre Korn og Halm op og ned ad Præstegaardsbakken.

Rundt paa Gaardspladsen laa der Halmstraa, og naar Vinden strøg ind mellem Husene, tog den Havrehalmen i Hovedet, løftede den paa Ende og lod Straaene danse som gule Spøgelser henover. Det var den ungdommelige Høstvind, som prøvede sig; først udpaa Vinteren, naar den faar fuldvoxne Lunger, leger den med Tagsten og Skorstenspiber.

En Spurv sad sammenkrøben paa Hundehuset; den trak Hovedet ned i Fjærene, glippede med Øinene og lod som ingenting. Men i Virkeligheden gav den nøie Agt paa, hvor Kornet blev lagt hen. Ved det store Spurveslag ivaar havde den været midt inde i Nøstet, hakket og skraalet som den værste. Men den var bleven fornuftig siden; den tænkte paa Kone og Børn — og paa, hvor godt det er at have noget i Baghaand for Vinteren.

— Ansgarius glædede sig til Vinteren, — til farefulde Expeditioner i Snefanerne og bælmørke Aftener med bragende Brændinger. Han benyttede allerede den Is, som laa paa Vandpytterne efter Nattefrosten, idet han lod alle sine Tinsoldater med to Messingkanoner marschere udpaa. Selv iagttog han staaende paa en hvælvet Stamp, hvorledes Isen lidt efter lidt gav efter, indtil den hele Armé styrtede igjennem og kun Kanonernes Hjul stak op. Da raabte han Hurra og svingede med Huen.

„Hvad raaber du for?“ — spurgte Præsten, som gik over Gaarden.

„Jeg leger Austerlitz!“ — svarede Ansgarius straalende.

Faderen gik videre, idet han sukkede tungt; han forstod ikke sine Børn. —

— Nede i Haven sad Rebekka paa en Bænk i Solen. Hun saa udover Lyngen, som stod med dunkelviolette Blomster, medens Markerne blegnede mod Høsten.

Viberne samlede sig i Taushed og holdt Flyveøvelser til Reisen, og alle Strandfugle flokkedes, for at flyve sammen. Selv Lærken havde tabt Modet og søgte Reisefølge — stum og ukjendt mellem andre graa Høstfugle. Men Maagen gik roligt og satte Maven frem; den skulde ikke flytte.

Der var saa stille og Luften saa mat og diset. Farver og Lyd afdæmpedes mod Vinteren og det gjorde hende saa godt.

Hun var træt, og den lange, døde Vinter vilde passe for hende. Hun kjendte, at hendes Vinter vilde blive længer end alle de andres, og hun begyndte at grue for Vaaren.

Da vilde alt det vaagne, som Vinteren havde faaet til at sove; Fuglene vilde komme tilbage og synge de gamle Sange med nye Stemmer; — og oppe paa Kongshougen vilde atter hendes Moders Violer staa i blaa Klynger; — det var d e r, han tog hende om Livet — og kyssede hende mange — mange Gange. —

ARBEIDSFOLK

(1881)

I.

I Sydvest og udover Fjorden var Himmelen klar og blaahvid. Det stærke Solskin blinkede i Vandet, hvor det var kruset, medens lange Striber af Vindstille strakte sig indimellem.

Der var ingen bestemt Vind.

Snart kom et Pust opover fra Syd; snart førtes den glohede Luft fra Kristianiadalen ud over Byen, gjorde en liden mat Krusning bortover mod Hovedøen og døde hen i haabløs Varme.

Mod Øst stod et Tordenveir, som trak op hver Eftermiddag og faldt ned igjen mod Aftenen.

Naar det bare vilde slaa løs, tænkte Folk. Men det blev det samme Dag efter Dag udigjennem August: Solen bagte, Vinden blaffede hid og did — flyttede Heden uden at sprede den, og Tordenveiret trak op og holdt hele Naturen i sitrende Forventning, og saa gled det ned igjen.

Alle de brede Gader, der løbe mod Syd og Sydvest, vare fulde af Solskin. Skyggen krøb helt indunder Husvæggen og gjorde sig saa smal, at den ikke var til at gaa paa.

I Karl Johans Gade var der bedst om Formiddagen. Man kunde naa uskadt helt op til Storthingsbygningen. Men over Eidsvoldspladsen og opimod Slottet havde Solen samlet sine bedste Kræfter.

De unge Træer hang med Bladene, der vare lodne af graat Støv; Rispoplerne stod bent op og skelede efter sine Skygger. Og Menneskene smuttede fra Busk til Busk som Fugle, medens Fuglene sad stille inderst ved Stammerne og plirede i Solen eller tog Støvbad i de fortørkede Blomsterbed.

Med opslaaede Paraplyer, Hatten i Haanden og Lommetørklædet hængende som en vaad Klud kavede nogle ulykkelige Herrer sig opover Slotsbakken. Ved Universitetsuhret stod en vissen Gruppe af Aarets Studenter og svedede Latin. Nedad Universitetsgaden kom uforvarende et lidet Vindpust, hvirvlede en Skypumpe af Støv op i Luften og fordelte det over Pladsen; medens Vandet fra Vandkjærrerne lagde sig som et Lag af graa Perler over det tætte varme Støv paa Gaden.

Det skar i Øinene at se mod Slottet, som laa midt i Solen med nedrullede Gardiner. Foran sad Karl Johan paa sin Broncehest; han holdt Hatten i Haanden, for at svale sig. Men udover Byen laa Luften og sitrede som over en Brandtomt. Røgen fra Skorstenene havde samlet sig i en brun Klat lavt nede; og i Øst begyndte Tordenveiret at stige op i hvidgule sammenhængende Bobler som Røgen af svære Kanoner.

De store solide Murhuse — beregnede paa en sibirisk Vinter vare ophedede som Ovne. I de trange Gaardsrum, hvor man maatte ligge paa Ryggen, for at se Himmelen, havde Heden puttet sig ned i fortættet Form. Derfra trængte den ind gjennem Bagdøre og Kjøkkenvinduer, slæbte sig opad Trapper og mødtes med den stegende Sol, der kom fra Gadesiden, fra hele den ophedede Façade af Huset og de mange Vinduer. Der fandtes fra Loft til Kjælder ikke et kjøligt Sted, undtagen i Iskasserne; den langvarige Hede havde sat sig saa fast i Murvæggene, at selv Nætterne var utaalelige.

Luften var kvælende tyk, og alt, som havde Tendens til at lugte ondt, greb Leiligheden til ret at stinke fra sig, saa der var ikke en ærlig Mundfuld Luft at faa i den hele By. —

„Jo nordligere man kommer, desto værre er Heden" — sagde Kopist Mortensen og tog af sig sin Flip; han sad i Skjorteærmer og opknappet Vest.

Den unge Extraskriver Hiorth, der sad og klistrede Papirposer i et eller andet departementalt Øiemed, vendte sig forarget om. Thi Mortensen var virkelig uappetitlig, der han sad tyk og sved i sin gulflammede Skjorte. Men Extraskriveren vovede ikke at sige noget; han var ny i Departementet og Mortensen var imponerende.

Alle Vinduer i den store Departementsbygning stod aabne, Dørene mellem Værelserne og ud til Gangene ligesaa. Kopisterne gik paa Besøg til hverandre og klagede over Varmen med to, tre Papirer i Haanden for det Tilfælde, „at de skulde møde nogen".

Extraskriverne, som endnu vare uvante til „Arbeidet", hang over Bordene som visne Akeleier, fór stundom iveiret og rodede ivrigt i Papirerne.

Thi der var Papirer overalt.

Det væltede ud af Hylderne langs Væggene, foran og ved Siden af hver Mand laa det i svære Dynger. Der var graat Papir, gult Papir, hvidt Papir, Karduspapir, Postpapir, Trækpapir, stemplet Papir, ungt Papir og ældgammelt Papir med fillede Kanter. I enkelte Ark laa det, i Omslag eller i Pakker ombundne med Seilgarn,

paa Gulve, Stole og Borde; — Papiret æsede formeligt udover i Rummene, saa de Ulykkelige, som færdedes der, syntes at maatte være forberedte paa at drukne i Papir eller redde sig ved Svømning.

I Værelset indaf Mortensens sad Kopist Ørseth — en liden sortskjægget Mand med livlige Bevægelser. Han kom just farende ind med en Avis i Haanden: „Har De læst det? — Mortensen! nu gaar det over alle Grændser! — læs mig den Artikel om Arbeidernes Stemmeret; — at sligt skal kunne skrives, trykkes, udbredes offentligt! — aah! — de burde hænges allesammen!"

Mortensen saa ligegyldigt i Bladet: „Det læste jeg imorges, — noget Sludder — Far!"

„Sludder — Mortensen! værre end det; — opviglende, løgnagtigt, samfundsfarligt! aa — naar jeg tænker mig" — udbrød Ørseth med et bittert Smil, „at her gaar de og lefler for Rakket, fraterniserer med Arbeiderne, holder Taler om de gjæve Arbeidsfolk! — somom disse Daglømnere havde taget Patent paa Arbeidet, og somom vi andre ikke vare andet end — end —"

„Dagdrivere" — supplerede Mortensen.

„Netop" — raabte Kopist Ørseth, „og jeg gad dog vide, hvem der arbeider mest — slig en Pukstenshugger eller en af os!"

Idetsamme kom en liden hvidhaaret Mand glidende ind i Værelset. Man kunde aldrig vide, hvor han kom fra; thi Dørene gav ingen Lyd under hans Haand, og han pleiede at gaa paa Filtsko i Departementet.

„Naa Mo" — sagde Mortensen og blinkede fortroligt med Øinene, „er han gaaet?"

„Statsraaden er for et Øieblik siden kjørt ud med Grosserer Falck-Olsen," svarede Mo og gled videre.

Kopist Ørseth var allerede forlængst tilbage paa sin Plads i Sideværelset, og baade Kopister og Extraskrivere bøiede sig dybere over Papirhougene, medens den lille Mand passerede.

Det var Departementsbudet Anders Mo. Han bar en langskjødet brun Frak med staaende Krave og hvidt Halsbind helt opunder Hagen. Dette gav ham et overordentligt reputerligt Præg — halvt kvækeragtigt; det blege Ansigt var mildt og venligt og det snehvide Haar var saa langt i Nakken, at det slog en smuk Krøl udover Frakkekraven.

Da Budet lydløst var forsvundet ind i et af de indre Værelser, raabte Mortensen halvhøit: „Hei — Ørseth! — naar vi nu kunde blive af med Bureauchefen ogsaa, saa skulde det smage godt at tage en kold Øl i „Sumpen" — he?"

„Aa ja!" raabte Extraskriveren og slap Saxen paa Gulvet.

Mortensen saa paa den unge Herre med et koldt Blik; men pludselig betænkte han sig. Hiorth var Søn af en Amtmand paa Vestlandet, havde meget gode Forbindelser og var formodentlig vel beslaaet med Penge. Han svarede derfor noksaa venlig: „Unge Spire! De skyder en rask Væxt."

Dette forstod Extraskriver Hiorth ikke. Men da han havde lagt Mærke til, at det hørte til departemental bon ton at finde Mortensen vittig, lo han beundrende og vedblev i sin store Uskyldighed: „Hvad jeg mest savner, siden jeg kom i Deptet, er min lille Frokost i Grand Holel. Man faar nu om Dagen nogle henrivende Lammekotteletter ristet paa Glo — og frisk Agurksalat — ak!"

Der hørtes et Grynt inde fra Ørseths Rum, og Mortensen sagde: „Agurksalat smager jeg aldrig paa Formiddagen: den repeterer! — men en hollandsk Bif med stegte Poteter og Dram og Øl — — det er en Frokost — det!"

„Det faar man ogsaa fortræffeligt i Grand Hotel —"

„Aa — jeg synes ikke, man spiser saa godt der" — henkastede Mortensen.

„Jeg forsikrer Dem, hvis De vilde gjøre mig den Ære at spise med mig, vil jeg garantere —"

Atter kom en Lyd fra Sideværelset, og Mortensen svarede: „Tak! — men det var nu egentlig Ørseth og jeg, som havde tænkt —"

„Hvis De tror —" sagde Extraskriveren ængsteligt, „at Hr. Ørseth ogsaa vilde vise mig den Ære, saa —"

„Han er forbandet fin paa det, men jeg skal prøve," svarede Mortensen velvilligt, tog et Tag i Buxelinningen og gik ind i det andet Værelse.

Inde hos Ørseth sad henne i en Krog en halvgammel Fyr ludet over Pulten. Til denne raabte Ørseth — efter at have hvisket lidt med Mortensen: „Hansen! jeg blir kanske nødt til at gaa bort en Stund i Formiddag; De faar sige — om Mo spørger —, at jeg er i Revisionen og konfererer; — hører De? — Hansen Far!"

Den anden duppede lidt med Hovedet.

„Saa sløv er han blevet!" — sagde Mortensen halvhøit, „det var paatide, han kom ud af Bladet."

Mortensen talte om „Folkets Ven", hvis Redaktion Gamle Hansen — som han kaldtes — netop var bleven nødt til at fratræde, eftersom han førte Bladet i en Retning, som hans Overordnede fandt samfundsfarlig. Nu var Mortensen Redaktør.

Da Ørseth alt begyndte at gjøre sig færdig, mente Mortensen, at det gik vel ikke an at gaa, før de saa Bureauchefen tage sin

Formiddagstur. Men idetsamme gik Døren til det indre Værelse op, og Bureauchef Georg Delphin gik ud og nedad Trapperne.

Mortensen vendte tilbage til sin Plads og hviskede til Hiorth: „Jeg fik ham overtalt —“, hvorpaa han smaanynnende begyndte at klæde sig paa.

Der var ikke mange, som turde opføre sig saa ugenert i Departementet som Kopist Mortensen. Men for det første var det en bekjendt Sag, at han var en Ven af Anders den Almægtige — som de kaldte Mo; og desuden begyndte man at ymte om, at Statsraad Bennechen stundom benyttede sig af „Folkets Ven“.

Derfor var Kopist Mortensens Anseelse i Departementet meget høiere end hans Rang; og det begyndte at gaa aldeles iglemme, at han som Sagfører oppe i Landet havde været indviklet i en meget kompromitterende Svindel med en Fyrstikfabrik.

Da Mortensen havde faaet Frakken vel knappet over den gulflammede, tog de tre Herrer sine Hatte, for at gaa. Men ved Døren vendte Mortensen sig og raabte: „O, I Guder! — han har ikke Papir! den unge Spire vil gaa paa Gaden uden Papir!“

„Hæ?“ — sagde Extraskriver Hiorth færdig til at le, saasnart han fik den mindste Tæft af Mortensens Vits.

„Ser De da ikke?“ sagde Ørseth; og nu først bemærkede Hiorth, at de andre to havde hver sin Pakke Papir under Armen.

„Mæ — men — hvad skal jeg tage? —“ spurgte han raadvild og saa paa sin Papirhoug.

„Hold paa mig — Magdelone!“ — raabte Mortensen og saa op i Loftet; „han spørger, hvad han skal tage! — somom ikke alt Papir var godt nok til at gaa paa Gaden med!“

Endelig gik der et lidet Lys op for Extraskriveren; han lavede sig en Pakke som de andres, og alle tre sneg sig ned ad Trapperne.

Men i Porten løb en lang tynd Fyr i Arbeidsklæder mod dem.

„Aa — Hr. Redaktør!“ sagde han til Mortensen og tørkede Sveden med sit Lærredsforklæde, „vi skulde have et Portrait af General Roberts.“

„Sæt fuldt Skjæg paa Mr. Gladstone —“ svarede Redaktøren uden Betænkning.

„Men Gladstone er saa svært skaldet —“ indvendte Træskjæreren.

„Saa giv ham en Stanleyhat — “ svarede Mortensen roligt.

Fyren hilste og løb over Gaden, medens Extraskriver Hiorth lo beundrende.

„Godt ifra! — Hr. Redaktør!“ — sagde han, idet han endog vaagede sig til at slaa Mortensen paa Skulderen — han var jo den, som skulde traktere —; „men ved De, hvorledes General Roberts ser ud?“

„Ingenlunde“ — svarede Mortensen.

„Men sæt nu, Generalen slet ikke bærer Skjæg — eller for Exempel bare Moustacher som jeg?“

„Saa har Generalen barberet sig, efterat vort Billede blev taget; — det er soleklart!“

„Nu maa vi dele os,“ sagde Ørseth; „De Mortensen faar gaa opover —“

Idetsamme bandte Mortensen stygt; de to andre vendte sig, og midt imod dem kom Bureauchef Delphin gaaende — elegant og rolig med sit lille ondskabsfulde Smil.

„Nu kan De tro, her blir Løier,“ mumlede Ørseth.

Extraskriver Hiorth rystede af Skræk. De hilste alle tre meget forvirret; Georg Delphin nikkede skjødesløst og syntes at ville passere uden videre. Men med ét stansede han foran Mortensen og spurgte med udsøgt Venlighed: „De — Hr. Mortensen! — har uden Tvivl et Par Fyrstikker tilovers?“

Mortensen krympede sig, medens han fandt frem Fyrstikkerne; men Bureauchefen tændte sin Cigar med stor Omhu, takkede og gik videre.

„Det slap vi godt fra,“ sagde Extraskriver Hiorth i sin Uskyldighed.

„Aa — jeg ved ikke det!“ svarede Ørseth med et ondskabsfuldt Sideblik til Mortensen.

„En forbandet Flab!“ — hviskede Redaktøren.

„Hos Falck-Olsens blev det fortalt i Søndags, at Bureauchefen skulde udnævnes til Kammerherre med det allerførste —“ sagde Hiorth glad ved at faa anbragt noget fra sine fine Forbindelser.

Der blev ingen Tid til at drøfte denne Efterretning. De tre Herrer delte sig efter Ørseths Anvisning, for at mødes ved Grand Hotel — paa Rosenkrantzsiden.

Solen skinnede af al Magt; der var saamange Folk i den smalle Skyggestribe, som nu faldt over Fortougene, at de tre Herrer hver i sin Gade trodsede Heden og gik midt i Solstegen. De hilste sine Bekjendte flygtigt uden at stanse. Man saa, de havde travlt, og de store Papirpakker gjorde megen Virkning.

Imidlertid øgede Heden jævnt udover Formiddagen oppe i Departementet, hvor Gamle Hansen sad alene i de to Værelser og duppede over sin Papirhoug.

II.

Der holdtes Thing paa Lensmandsgaarden.

I Kanten af Postveien, som førte tversigjennem Gaardene, var der fuldt af fraspændte Karioler, Stolkjærrer og almindelige Kjærrer; og lige udenfor Lensmandens Dør stod den store Kaleschevogn, hvori Amtmanden, Sorenskriveren og Fogden vare komne fra Byen.

Rundt omkring „Husvognen“ hang alle Smaagutterne og gabede — den ene bag den anden, de mindste foran, alle med Hænderne i Lommen. De Voxne vare spredte mellem Husene, langs Veien og udenfor Lensmandens Vinduer, Fruentimmer var der ikke at se. De Voxne gabede lidt mindre end de Smaa, men alle havde Hænderne dybt nede i Lommerne.

Somme stod i Grupper og smaasnakkede; to og to gik bag Husene, for at snakke hemmeligt; andre stod ørkesløse langs Gjærdet og saa udover Søen. Men indimellem kunde der findes et anspændt ængsteligt Ansigt, — Folk, som vare komne langveisfra, for at høre, hvorledes det gik med „Sagen“.

Der stod en liden surøiet Mand langt inde fra Heiegaardene; han havde kjørt hele Natten, for at møde tidligt ved Thinget. Det var en Hestehandler, som havde snydt ham for en gulblak Hoppe. For over et Aar siden havde han været i Byen hos Sagfører Boyesen, for at begynde „Sagen“, og mange blanke Skillinger var gaaet til Stævning og Vidner og Thingsvidner, og imens fór Hestehandleren og den gulblakke omkring i Verden — Gud maatte vide hvor.

Men til idag havde Sagføreren lovet ham Slut paa „Sagen“. Saa skulde han faa Dom over Hestehandleren, faa sine kjære Skillinger igjen — og kanske den gulblakke Hoppen ogsaa.

Bare han kunde faa Tag i Sagfører Boyesen. Hele Formiddagen havde den surøiede holdt Vagt ved Lensmandens Hus; men han havde ikke seet sin Sagfører.

Folk gik ud og ind for at tale med Amtmanden, betale Skat til Fogden eller spørge Skriveren om et eller andet. Formiddagen gik og Middagstimen nærmede sig. Almuen fordelte sig mellem Husene, tog frem Mad og spiste staaende vendt mod Søen eller siddende i Rækker i Veigrøften.

Af og til kom en af Kontoristerne ud i Døren og raabte et Navn. Folk vendte Hovedet og gjentog Navnet, indtil Navnet blev fundet i en eller anden Krog og nærmede sig betænksomt; medens Kontoristen blev utaalmodig, og Vinden forstyrrede hans sirlige Haar og kastede det nedover Ansigtet paa ham.

Paa en stor Sten i Gjærdet sad en Mand lidt borte fra de andre. Han havde lagt Hatten fra sig og stirrede i Tanker udover Havet. Det var en sværlemmet, ualmindeligt høi Mand, — lidt kroget i Ryggen af at grave i Jorden og bo for lavt. Ansigtet var grovt med store Træk, Haaret og det svære Skjæg tæt smaakrøllet, busket og ildrødt. Han saa ud som en Vildmand; men midt i alt dette stod et Par aabne, lyseblaa Gutteøine.

Ud fra en af de nærmeste Grupper kom der En henimod Manden paa Gjærdet og hilste: „Goddag Njædel! og Tak for sidst!"

Njædel vendte Hovedet halvt og hilste igjen.

„Det var godt, jeg traf dig idag," sagde den første, „saa kan vi faa snakket lidt om den Tarestranden og kanske faa høre, hvad andre Folk mener om det."

„Jeg bryr mig ikke om andre Folk — Søren!" — svarede Njædel; „og havde du ogsaa ladet andre Folk være i Fred, saa sad ikke jeg her paa Thinget med Spot og Spe."

„Vi maa finde os i, at vore onde Mørkhedens Handlinger vorde aabenbare, naar de vække Forargelse i Menigheden —"

„Aa — Forargelse! naar hver passede sit, kom der ingen Forargelse."

„Det er nødvendigt, at Forargelsen kommer; men ve det Menneske —"

Njædel reiste sig op i sin fulde Høide og afbrød kort: „Hvad var det, du vilde sige om Tarestranden?"

Søren Børevig var en lang foroverbøiet Mand med gult fliset Haar og hvide Øienhaar. Naar han talte, saa han op fra Siden og gned Hænderne om hverandre.

„Du graver en stor Grøft ned mod Sjøen — Njædel!"

„Ja — jeg gjør saa."

„Det blir vont at komme til Tarestranden."

„Jeg kjører langs Storageren min."

„Ja — du gjør vel det" — sagde Søren og saa nedover Veien; „men du vilde vel ikke lige, om andre kjørte i Indmarken din?"

„Nei — det faar de nok passe sig for."

„Jamen — ser du — Njædel! hvordan skal jeg komme til Tarestranden, naar du graver den Grøft? — har du tænkt paa det?"

„Du — du skal ikke til Tarestranden — Søren! for der har du ikke noget at gjøre."

„Hm — hm — hm —" smaalo Søren, „du er rask paa Kjæften — Njædel!"

„Ikke raskere end jeg kan staa ved."

„Kanske har jeg ikke hentet Tare, saalænge jeg har havt Børevigsgaarden?"

„Det har du vist gjort — Søren," svarede Njædel besindigt, „jeg tænker, du har gjort mange Ting, du helst burde ladet være."

„Kanske du tror, det gaar an at stænge gamle hævdede Veie?" — spurgte Søren blidt, „det tror du vel ikke — Njædel?"

„Jeg har mine Skjøder — jeg; og det er ægte, gode Skjøder; for jeg har kjøbt Kirkegods, og jeg skatter til Bispen i Kristiansand. Men ikke staar der et Ord om, at Børevigsfolket har Lov til at tage Veie i Marken min; saa jeg tænker, jeg graver Grøfter der, jeg selv har Lyst."

Efter denne Tale begyndte Njædel at gaa opover mod Husene.

„Jamen Taren — Taren" — indvendte Søren Børevig og gned Hænderne endnu stærkere.

„Malmen er i Fjeldene, Taren er i Sjøen; har du ingen Fjelde, saa har du ingen Malm; har du ingen Strand, saa har du ingen Tare. Det synes jeg, du maatte skjønne — Søren, du som er saa overhændigt klog."

„Jamen — jamen —" begyndte Søren igjen, „det bør os at dele Guds Gaver — Njædel! vi ere alle Brødre —"

„Jeg vilde ikke være Bror din — Søren Børevig! for to hundrede store Læs med Tare," svarede Njædel og saa ned paa den anden.

„Jaja — Njædel! saa faar vi prøve Loven," sagde Søren blidt, „jeg faar snakke med Sagfører Tofte med det samme han er her."

„Ja gjør du det — Søren! — jeg har mine Skjøder — jeg —" svarede Njædel og blev ved at gaa. —

Midt paa Veien mellem Husene havde der samlet sig en Flok omkring en Kariol, som netop var ankommen. Manden, som steg ud, var liden og tyk med rødt Ansigt, graat Skjæg og lodden Hue.

„Er her nogen —" spurgte han i Flokken, „som ved, hvad det er for en Karnali, som har Veistykket fra Børevigsgrinden og ned til Svartemyr? — jeg skulde have Lyst til at snakke et Alvorsord med den Personage."

Der var ingen, som vidste det. Men en gammel Mand svarede: „Ja det har Oldermanden Ret i; der findes ikke værre Veistykke paa hele Kysten."

„Veistykke!" — fór Oldermanden op, „det er minsæl ikke nogen Vei, det er en Myr med store Stene i; se hvordan vi ser ud!" og han viste paa sig og Hesten og Kariolen; det var altsammen graaflækket af Skvæt og Søle.

„Oldermanden faar klage til Lensmanden—" var der en, som sagde.

„Ja — naar det bare kunde nytte —“ sagde Oldermanden og kløede sig opunder Peltshuen.

Idetsamme fik han Øie paa Njædel Vatnemo, som stod et Stykke fra og saa paa ham. Lodsoldermanden blinkede til ham.

En af Lodserne paa Gaarden tog hans Hest, og Oldermanden nærmede sig nu til Njædel og hviskede: „Hun er velbeholden ombord.“

„Fik hun god Plads ombord?“ — spurgte Njædel.

„Extra fint — Far! — ganske som paa en Amerikafarer, endda det var bare anden Plads. Imorgen Aften er hun i Kristiania.“

„Det var galt, hun kommer om Kvelden, bare hun finder han Anders.“

„Ja nu skal du høre — Njædel! jeg har telegraferet for dig til Bror din, at han maatte møde Kristine paa Bryggen.“

„Nei! — end alt det, du kan finde paa Oldermand! —“ sagde Njædel, „var det grovt dyrt?“

„Akkurat en Krone.“

„Kunde du ikke faa det billigere?“

„Nei — Far! det er fast Taxt.“

„Jaja — det var alligevel godt —“ mente Njædel og rodede efter en Krone; „saa faar du have saa mange Tak — Oldermand!“

„Aa — ikke stort at takke for. — Har du været fremme for Retten — Njædel?“

„Nei — de siger, det blir ikke før over Middag.“

„Har du Mad?“

„Nei; der var ingen hjemme, som kunde stelle for mig —“ svarede Njædel kort.

„Hm — det er jo sandt!“ mumlede Oldermanden! „kom skal vi gaa ind til Tobias Lods og faa os lidt at leve af.“

Almuen gik tilside og hilsede Lodsoldermanden; men ingen lod til at se den lange Njædel, som kom bagefter. —

Det truede med Regn. Langt ude i Havet stod mørke Banker og Søen var graa med smaa hvide Prikker.

Der blæste en frisk Sydvest, og i de store runde Stene ved Stranden skyllede Brændingen ud og ind, slæbende med sig lange slimede Tarestrimler. Fra Stranden steg en kort Bakke opimod Gaardene, som laa tæt sammen.

Mellem Husene var der trange, sølede Veie, Møddinger og alleslags Uhumskheder; Møggreb, rustne Plougjern, halve Hjul og Vragstumper fra Skibe af enhver Art, som Havet i Aarenes Løb havde lagt op i Stranden. Men foran Vaaningshusene var der gjerne en liden ryddelig Plads, hvor Almuen samledes, sad paa

Trappen udenfor Bislaget eller paa Slibestenen indunder Husvæggen.

Skjønt det var midt paa lyse Sommerdagen, laa der noget mørkt og dystert over det hele. Himlen hang lavt ned med graa Skyposer, Havet fulgte med i det graa. Og de rødbrune, tjærede Huse, som i Solskin kunde skinne saa venligt med hvide Vinduskarmer, Gardiner og Blomsterpotter, vare mørke og trykkede i den tunge Belysning, medens Lensmandens hvidmalte Hus saa trist og blegt ud idag.

De tætte Klumper af Bønder passede til Stemningen. Alle disse tykke mørkeblaa Vadmelstrøier, Uldskjorter og uldne Skjærf forøgede den Tyngsel, som laa over alt. Der var intet Liv i Grupperne; den ene seg hid — den anden did; der hilstes med en Mumlen uden at man saa paa hinanden; store fugtige Hænder bleve stukne frem og mødtes med andre — uden Haandtryk, med stive Fingre, saaledes som Skik er. Intet Udraab, intet høit Ord — endsige Latter var der at høre; og over det hele svævede der den Lugt, som Vadmel faar, naar det farves i noget, man kalder „Potteblaat", — et Navn, hvis Oprindelse man gjør klogt i ikke at efterforske altfor nøie.

Klokken et sluttede Formiddagsforretningerne, og medens Thingstuen ryddedes for Middagsbordet, gik Embedsmændene og Sagførerne op og ned udenfor, røgte Tobak og samtalede.

Enkelte modige blandt Bønderne hagede sig fast i en Sagfører; den lille surøiede Mand fra Heien kunde umuligt faa Øie paa sin. Men Amtmand Hiorth, som var en nedladende Mand, gik omkring blandt Folket og mærkede sig, hvem der hilste paa ham.

Hist og her, naar han syntes, han kjendte et Ansigt, stansede han og sagde nogle opmuntrende Ord; Hænderne holdt han paa Ryggen under Frakkeskjøderne, for ikke at være nødt til at „næves" med nogen.

Lensmanden og hans Dreng førte just en Arrestant over Gaarden. Man havde givet ham Lænker paa for en Sikkerheds Skyld; thi Lensmandsarresten var ikke paalidelig, og desuden var det bekvemmest saaledes for Vagten.

„Er her nogen, som kjender den Mand?" — spurgte Amtmanden.

„Ja — Hr. Amtmand! — han er fra Krydsvig," svarede Oldermanden, som just kom ud fra et af Husene.

„Goddag — Hr. Lodsoldermand Seehus!" sagde Amtmanden og benaadede ham med to Fingre af den høire Haand: „De kjender altsaa Arrestanten? — Tyveri — formodentlig."

„Ja — Stakkar! — han brød sig ind hos Landhandleren og stjal en Sæk Mel og en Kande Sirup.“

„Det er sørgeligt —“ sagde Amtmand Hiorth strengt og saa udover Folket, — „med disse tiltagende Tyvsforbrydelser. De synes at staa i nøie Sammenhæng med de mange andre slette Paavirkninger, for hvilke vort Folk beklagelsesvis er udsat i disse Tider. Sidder Angjældende i smaa Kaar? — stor Familie? — mange Børn?“

„Mangfoldige og smaa, hvorsom Komlene paa Njaa — Hr. Amtmand,“ svarede Oldermanden.

„Kumle?“ — spurgte Amtmanden og saa sig om.

Sagfører Tofte, som altid holdt sig i Nærheden af Amtmanden, for at være til Tjeneste, sagde med sit indsmigrende Smil: „Hr. Amtmanden maa undskylde, det er etslags — etslags Boller af Potetes.“

„Ah! — Kartoffelboller!“ — mumlede Amtmanden nedladende og gik videre mellem Grupperne.

Folk saa paa hverandre, en og anden trak lidt paa Smilebaandet, da Amtmanden vendte sig. Ialmindelighed blev Oldermanden i høi Grad beundret for sin frimodige Tone overfor de Store; han stod ligesom midt imellem.

Lauritz Boldemann Seehus var Søn af en fordrukken Toldbetjent i Flekkefjord. I sin Ungdom havde han faret tilsøs; men da han ældedes, kjøbte han en liden Part af Krydsviggaarden, byggede sig et Hus, hvorfra han kunde se Søen til alle Sider, og saa blev han ansat som Lodsoldermand.

Seehus kunde være opimod de sexti. Han levede ugift — halvt Skipper, halvt Bonde. Med sine Overordnede stod han sig kun maadeligt. Amtmand Hiorth var endogsaa nær ved at anse ham for en farlig Person, der tiltrods for sin officielle Stilling kun lidet skilte sig ud fra en almindelig Bonde, hvorved lettelig Folkets nedarvede Ærbødighed for Embedsstanden kunde svækkes.

Imidlertid passede Seehus sine Ting og nød mellem Bønderne en vis Anseelse, saa der var liden Udsigt til at faa ham fjærnet. Selv var han sig ikke bevidst, at der var nogenting iveien med ham. Den frimodige Tone havde han beholdt fra Søen, og naar Amtmanden kun benaadede ham med to Fingre og et koldt Blik, tænkte Seehus i harmløs Beundring, at Amtmand Hiorth dog var en Pokkers fin Mand.

Oldermandens nærmeste Nabo var Njædel Vatnemo. Denne var egentlig en fremmed ved Kysten. Han hørte til paa en Fjeldgaard langt inde i Landet.

Men efterat Gaarden i mange Aar havde været hjemsøgt af

Stenskred, kom der en Vaar et Skred, der gjorde det saa grundigt, at Njædel blev staaende i bare Skjorten paa en Fjeldknabbe, medens Husene og alt, hvad deri var, rasede nedover. I Ruinerne fandt de om Morgenen Konen og to Børn døde, men den ældste Datter var der Liv i.

Da mente Njædel, han fik opgive sin Fædrenegaard Vatnemo. Han solgte, hvad Skredet havde levnet, og flyttede ud til Havkysten.

Njædel byttede ikke Navn efter sin nye Gaard, som ellers Skik er. Han havde kjøbt en Del af den samme Gaard, hvoraf Oldermanden havde en Parcel; Krydsvig var et stort beneficeret Gods, som havde ligget til Kristiansands Bispestol. Njædel havde ført med fra sin Fjeldgaard Lysten til at være alene; derfor valgte han sig de laveste Sletter nede mod Stranden, hvortil der hørte en stor udyrkbar Sandslette.

Njædel levede alene med en Tjenestepige og sin Datter Kristine i flere Aar, dyrkede sin Jord og lagde sig lidt tilbedste. Sin eneste Omgang udenfor Huset havde han i Lodsoldermanden, der havde sluttet sig til den godmodige Kjæmpe og den vakre Datter med det muntre Sind.

Folk ligte ellers ikke Njædel, fordi han var fremmed. Desuden var der noget frastødende ved den store, sværlemmede Mand med det vilde Haar. Naar han stod og grov Grøfter i sine lave, myrlændte Marker, saa han ogsaa ud som et fælt Trold, som steg op af Jorden. Hans buskede Hoved, som altid var bart undtagen til høi Stads, tegnede sig mod Himmelen, naar man kjørte forbi paa Landeveien. Og alle fremmede stansede Hesten og spurgte Skydsgutten, hvad det var for noget?

Men Njædel ænsede ingenting, naar han arbeidede. Han var af dem, der synes at slaas med sit Arbeide. Med sammenbidte Tænder og rynkede Bryn kavede han med Spade og Jernstang, rev og sled og masede, saa Jorden føg om ham; og naar han mødte en vrang Sten, som ikke vilde lade sig snu, kastede han sig over den med sine Kjæmpekræfter — knurrende som en sint Bjørn.

Men naar det saa var Madtid eller det blev for mørkt, steg han op af sin Grøft og rystede sine sølede Træsko. Han satte Jernstangen i Jorden og saa sig om, hvad han havde udrettet. Og hvis det saa syntes ham at være skikkeligt Arbeide, fór han med Næverne i Haaret, saa det stod bent ud, og smilte godmodigt til sig selv.

Inde i Stuen blandt Fruentimmerne var han saa spag som et Lam, saa han krogede sig og rørte sig varligt, — somom han var ræd for at løfte Taget af Hytten, hvis han rettede sine svære Lemmer.

— Mens Thingpersonalet spiste Middag inde hos Lensmanden, begyndte det at regne. Himlen sænkede sig endnu lavere, og Regnet faldt tæt og jævnt som det pleier, naar det agter at holde længe paa.

Folk krøb ind i Huse og Skur; men Størsteparten blev staaende og lod det regne. Af og til bøiede de sig fremover, saa der faldt en Skvæt Vand af Hatteskyggerne; men ellers var de saa vant til Væde, at de ikke brød sig stort om det; Regnet sivede gjennem Vadmelen og dryppede af Trøiekanten i lyseblaa Draaber.

Der var ingen Utaalmodighed blandt Folket, som ventede; thi alle vidste, at en Thingmiddag er noget, som maa have sin Tid. —

III.

Amtmanden sad for den øverste Ende af Bordet, Sorenskriveren tilhøire, Fogden tilvenstre. Derefter kom Sagførerne efter Alder, saa Fuldmægtigerne efter Principalernes Rang, saa Kontoristerne efter samme Regel og tilslut nogle Bønder — Ordføreren i Formandskabet og et Par andre indbudne. Lensmanden sad for den nederste Ende.

„Man kan mærke, Lensmanden har Kokkekone fra Byen," sagde gamle Sagfører Kahrs og smattede, „det er ikke som i gamle Dage, da vi maatte lægge i os en Balje Svedskesuppe med Sirup og Kanel i."

Dette blev sagt halvhøit til Fogden; thi man var endnu ved første Ret — Fiskepudding med stuvet Hummer, og Samtalen førtes næsten udelukkende af Amtmanden.

Rødvinen var meget sur, men ikkedestomindre stærk. Dertil var der Aquavit og Øl, saa Stemningen steg meget hurtigt. Imidlertid forstod Amtmanden at lægge en Dæmper paa, og det gik meget formfuldt til i Begyndelsen af Maaltidet.

Man hviskede til sin Sidemand og talte ellers ikke uden som Svar til Amtmanden. — Denne pleiede da gjerne at henvende et lidet Ord til hver; især deleshed var han yderst venlig mod de tilstedeværende Bønder; det var ham en Samvittighedssag at vise sig nedladende og folkelig.

Ved Stegen brugte han at udbringe Kongens Skaal, og dernæst holdt han gjerne et Par korte Taler, eftersom det kunde falde sig. Idag henvendte han sig til Sorenskriverens Fuldmægtig Kandidat Alfred Bennechen, som snart skulde reise bort.

„Naar De nu — Hr. Kandidat Bennechen —“ saaledes talte Amtmanden, „forlader denne Virkekreds, hvor De har nedlagt et Par af Deres bedste Ungdomsaars Arbeide, for at indtræde i en ansvarsfuldere — kanske mere besværlig, men sikkert ogsaa mere løfterig Virksomhed, ville vi sige Dem Farvel og Tak for den Tid, De har arbeidet med os. Men om De end skilles fra os, forblive vi dog i Samarbeide. Jeg begaar vel ingen Indiskretion ved at meddele denne Forsamling, at det er Deres Hensigt at indtræde i et af Regjeringens Departementer — sandsynligvis Deres Hr. Faders?“

Alfred Bennechen bøiede sig forbindtligt.

„Altsaa siger jeg“ — vedblev Amtmanden, „at vi forblive i Samarbeide. Thi er der ikke et stort Samarbeide over det hele Land? er ikke Embedsværket en Ring, der omslutter vort Folk som et Styrkebelte? Idet De derfor — ligesom bytter Plads i Kjæden, ville vi bede Dem overbringe Deres Hr. Fader vor ærbødige Hilsen samt bede ham forsikre Hans Majestæt, at vi *arbeide* — deri ligger det — mine Herrer — arbeide som Hans Majestæts tro Tjenere blandt Folket. Og Dem — Hr. Kandidat Bennechen ville vi ønske, at De med Deres Hr. Faders ophøiede Exempel for Øie ogsaa vil naa langt frem paa Deres Bane og som han blive en Stolthed og en Pryd for Deres Land. Hr. Kandidat Bennechen — Vorherre være med Dem!“

„Den kan De tro, han har svedet over,“ hviskede Sagfører Kahrs til sin Sidemand nedover; thi Amtmandens Taler var i Almindelighed kun saa som saa.

Sorenskriveren holdt nu ogsaa en halvt humoristisk Tale til sin Fuldmægtig; Alfred Bennechen svarede, saa der blev mange Taler idag.

Men da Stemningen var paa sit høitideligste, satte Fogdens Kontorist et Stykke Steg i Halsen. Den arme Mand vilde ganske kvæles og det saa helt betænkeligt ud. Men hans Sidemænd slog ham saa voldsomt i Ryggen, at Stykket omsider løsnede og sprang ud paa Bordet.

Amtmanden skjulte sig bag sin Serviet; Fogden gjorde mange Undskyldninger for sin Kontorist; men Sagfører Kahrs betragtede opmærksomt Kjødstykket og bandte paa, at det veiede opimod en halv Mark.

Denne Begivenhed ødelagde aldeles Stemningen for Amtmanden. De yngre Sagførere begyndte at le og snakke over Bordet; der blev en høist respektstridig Livlighed. Og Amtmanden selv var bleven saa opskræmt af det ubehagelige Tilfælde, at han fór op og rettede sine Briller, bare nogen hostede, idet han inderligt,

men skaansomt bad Fogdens Kontorist endelig give sig god Tid og skjære Stegen i rigtig smaa Stykker.

„Er her mange Sager til ieftermiddag? — Hr. Sorenskriver!" — spurgte Amtmanden, da han saa, han ikke længer formaaede at beherske Konversationen.

„Det ved jeg saamænd ikke," — svarede Sorenskriveren fornøiet og satte Glasset fra sig: „er der mange Sager paa Kartet De Bennechen?"

„Aa ja — ikke saa faa; der er blandt andet en ret interessant Sag" — Fuldmægtigen dæmpede Stemmen og bøiede sig henimod Sorenskriveren.

„Hvad var det?" — spurgte Amtmanden.

„En Konkubinatssag — Hr. Amtmand! — ikke videre" — svarede Sorenskriveren og plirede med sine smaa lysegraa Øine; han var en liden trind Person med røde Kinder og Paryk.

„Vil ikke Sorenskriveren selv administrere idag?" — spurgte Fuldmægtigen, „saa gaar det fortere, — og desuden er der ingen, som forstaar at behandle den Slags Sager som De."

„Aa ja! gjør det — du Skriver! — saa faar vi Kommers" — raabte Fogden uforsigtigt.

Amtmanden kræmtede lydeligt, strøg sit store graa Kindskjæg og rettede paa Guldbrillerne. Det gik ikke an at sige sligt noget, naar der var Bønder tilstede. Amtmanden drak et Glas med Ordføreren.

Medens der blev en varm Disput mellem et Par Sagførere over Bordet længer nede, fortsattes Samtalen dæmpet ved den øvre Ende.

„Er Angjældende unge Folk?" spurgte Sorenskriveren.

„Nei — det er nok bare en halvgammel Enkemand og en Tjenestepige; men Datteren — ser De —"

„Ah! — De mener som Vidne —"

„Hvad Tjenestepigen angaar," indskjød Sagfører Tofte, „saa er nok baade hun og Barnet reist til Amerika for en Maaneds Tid siden — hører jeg."

„Jamen Vidneførselen er det interessanteste," sagde nu Sagfører Kahrs og lo; „jeg kjender Kristine Vatnemo; det er en af de vakreste Piger i Amtet."

„Dersom det er saa, at det gaar fortere, naar Hr. Sorenskriveren selv administrerer" — begyndte Amtmanden og lod, somom han slet ikke havde hørt det sidste.

„Ih! — jeg vil med Fornøielse administrere, naar Hr. Amtmanden befaler —" raabte Sorenskriveren.

„Nei—nei—nei! misforstaa mig ikke! — jeg mente bare, at det vilde være godt, om vi kom tidligt til Byen i det onde Veir."

Sorenskriveren plirede med sine smaa Øine, og det blev vedtaget, at han selv skulde administrere Retten om Eftermiddagen. Derpaa drak Amtmanden et privat Glas med Sorenskriveren.

Ved Rødgrøden blev der endogsaa serveret Sherry, saa at der lagde sig ligesom en Aftenrøde over de fleste Ansigter. Sagfører Kahrs mente, at Fogdens Kontorist var en dumdristig Person, naar han ovenpaa et saa alvorligt memento mori som hint Kjødstykke turde lægge tre Tallerkener Rødgrød. Der blev leet høit, snakket og drukket til det sidste; alene Bønderne spiste stille og nippede mistroisk til Vinen.

Men midt i den værste Støi klinkede Amtmanden paa sit Glas og hævede Maaltidet.

Almuen kunde mærke, at Middagen var forbi paa de mange røde Ansigter, som kom tilsyne i Vinduer og Døre, — ud kunde man jo ikke gaa i det forbandede Veir.

Efter Kaffeen blev Stund arrangeret til Thingstue igjen, og Sorenskriveren satte Ret med stor Høitidelighed.

I Dommersædet tog Sorenskriveren sig ypperligt ud. Der var megen Ærværdighed over det velformede Hoved med den hvide Paryk, og de skarpe lysegraa Øine borede sig ind i Anklagede og Vidner. Han var bekjendt som en habil Dommer; men sin Hovedstyrke havde han i at inkvirere.

Ingen forstod som han at lokke til Forsnakkelser, vride Ordene, kaste dem om hverandre og lage dem til, saa det — før nogen vidste Ord af — fik Udseende af en halv Tilstaaelse, og paa denne Maade pleiede han — som han selv udtrykte sig — „at skrue Sandheden ud af dem".

Idag gik det med ualmindelig Fart, men værdigt alligevel. En Række civile Sager gik hurtigt. Alle Sagførerne vidste nu, at det gjaldt at naa la cause célèbre — Konkubinatssagen; og man glædede sig under smaa Puf i Siden og hemmelighedsfulde Blink til den interessante Vidneførsel. Der blev derfor ikke procederet stort, men Udsættelser begjæredes over en lav Sko og indvilgedes uden Knur. Alene den dumme Sagfører Kruse forstod ingenting, men blev ved at diktere til Protokols i det uendelige. Sagfører Kahrs nippede i ham, og Alfred Bennechen, som førte Protokollen, skar Ansigter, medens Sorenskriveren snøftede og vendte sig utaalmodigt paa Stolen.

Endelig blev da Kruse færdig, og Konkubinatssagen blev raabt op.

Dørene ud til Gangen og Gaardene vare nu aabne, og Almuen stod tæt pakket helt udenfra og et Stykke frem paa Gulvet i Thingstuen.

Al Vadmelen, som var vaad, begyndte at ose, da den kom ind i Varmen; Luften blev tyk og potteblaa, og Draaberne trillede tæt nedover Ruderne. Ude i Gangen stod den surøiede i den tætteste Stimmel. Han var saa lav, at han ingenting kunde se; men han lyttede spændt efter hvert Ord og forstod ikke det allermindste Gran.

Da Sorenskriveren hørte Angjældendes Navn, sagde han: „Njædel? — hvad er det for et barbarisk Navn?"

„Det er det samme som Nils," indskjød Tofte, som altid var til Tjeneste; „oppe i Heiegaardene siger Folket Njædel for Nils."

„Saa — jasaa! men nu er vi ikke i Heien, altsaa hedder Fyren Nils; hvad mere?"

„Vatnemo" —

„Vatnemo?" spurgte Sorenskriveren utaalmodigt.

„I Amtskartet staar Vandmo —" indskjød Tofte.

„Ja naturligvis! — hvad er dette? Altsaa hedder han ret og slet Nils Vandmo. Vi skal ikke have Maalstræv i Protokollerne!" — ved disse Ord saa Dommeren strengt udover Folket og siden hen paa Amtmanden, der nikkede bifaldende.

Njædel var traadt hen til Bordet. Han stod foroverbøiet, ludende med det store buskede Hoved; af og til strøg han sig med Trøieærmet over Panden, han var varm, og Læberne bevægede sig i Trækninger.

Sorenskriveren tog Maal af ham med Øinene, og da han havde valgt sin Methode, begyndte han pludselig med hurtige Ord og gneldrende Stemme: „Saa det er du, som lever som et Svin — Far! med Tjenestepigen din — he? — og vækker Forargelse i Menigheden, — hvem er det, som har meldt ham?"

„Præstens Medhjælper — Søren Børevig."

„Ja! hører du det? — Præstens Medhjælper, — skammer du dig ikke? Og saa har du nok sendt Jenten og Ungen til Amerika — he? — du ser, vi kjender dine Fantestreger. Du mente vel, du skulde slippe fra det da —; men nei Far! — det gaar ikke saa til heller. Eller kanske nægter du hele Svineriet — he?"

Njædel gjorde en Anstrengelse, for at faa Munden op, og da det lykkedes, sagde han: „Jeg nægter ingen Ting."

Dette havde Sorenskriveren ikke ventet, men han var vant til alslags Udflugter.

„Det gjør du Ret i — Far!" — blev han ved, „men det forslaar

ikke. Sagen maa ordentlig undersøges og oplyses ved Vidner. Hvor har du Datter din?"

„Hun er reist —" svarede Njædel.

„Reist! — hun ogsaa? — hvorhen?" raabte Dommeren med opspilede Øine; Fuldmægtigen slap Pennen, Sagførerne spidsede Øren som Rottehunde; — selv Amtmanden, som sad i Sofaen henne ved Ovnen, saa op af Kriminalloven, hvori han lod, somom han læste.

„Til Kristiania; — hun reiste hjemmefra igaar —" sagde Njædel.

„Det var da som — hm!" — Sorenskriveren bandte næsten aldrig i Retten; men i sin Iver hoppede han om paa Stolen — ganske ildrød i Hovedet af Sinne. Han skjældte Njædel ud saameget som der kunde forenes med Rettens Hellighed og lovede ham saa skarp en Dom som han kunde præstere den.

Njædel trak sig tilbage under Thingpersonalets ufordulgte Mishag. Og Almuen gik afveien, somom han havde Pesten, da han langsomt forlod Thingstuen og gik ud.

Skuffelsen var umaadelig. Den varme Stemning fra Middagen havde holdt sig paa sin Høide i Forventningen om denne Lækkerbisken. Nu faldt det hele sammen. Der blev med en Gang saa utaaleligt uhyggeligt i det kvalme, halvlyse Rum, hvor Gulvet var glat af sølede Støvler, og Regnet piskede paa Ruderne.

Amtmanden saa paa sit Uhr, reiste sig op, gik ind i sit Soveværelse, idet han tog med sig en af Kontoristerne. Man hørte dem derefter tumle og rumstere med Kufferten.

Sorenskriveren var fnysende gal og lod det gaa ud over Venner og Fiender. Gjennem de resterende Sager fór han som en Vind, og ve den, som vilde opholde ham; han hægtede Uhret fra Vesten og lagde det foran sig paa Thingbordet.

Alene den uforbederlige Sagfører Kruse tog atter paa at diktere til Protokols.

Sorenskriveren rokkede paa Stolen: „jeg vil gjøre Sagfører Kruse opmærksom paa, at det maahave en Grændse med denne Dikteren."

Kruse tog roligt sit Uhr frem: „Jeg har ikke overskredet den lovlige Tid."

„Kan saa være; men man pleier eller anstændigvis at tage visse Hensyn —"

„Jeg har kun at tage Hensyn til min Klients Tarv," svarede Kruse og dikterede videre.

„Næste Sag!" raabte Dommeren, da han endelig sluttede.

Der gik et Ryk gjennem den surøiede ude i Gangen; det var hans Sag, som blev raabt op, han kjendte Navnene. Efter Opraabet blev der en Pause.

„Naada!“ — skreg Sorenskriveren arrig, „hvem staar Sagen paa?“

„Paa Sagfører Boyesen“ — blev der svaret.

„Men Boyesen er jo ikke paa Thinget; — hvem møder for Boyesen? — naa!“

Kahrs kom hurtigt henimod Thingbordet; han havde staaet i Samtale med en Kollega borte ved Vinduet.

„Hvad er det for en Sag? — Kruse!“ — hviskede han.

„Jeg skal se efter paa Kartet,“ svarede Kruse ganske høit.

„Kaalhode —“ snerrede Kahrs; men derpaa vendte han sig ærbødigt mod Dommeren og dikterede: „For Citanten mødte Boyesen ved Kahrs og begjærede Henstand til næste Thing.“

„Henstand —“ svarede Sorenskriveren sær og trak lidt paa det.

„Til Afholdelse af et Thingsvidne —“ dikterede Kahrs videre.

„Hvor skal det afholdes — det Thingsvidne?“ — spurgte Dommeren ondskabsfuldt; han forstod godt, at den anden ikke havde nogen Ide om Sagen.

„I Røldal —“ svarede Kahrs med urokkeligt Alvor og uden at betænke sig. Den klangfulde Stemme og den alvorlige værdige Mine passede godt til den høitidelige Retshandling.

Dommeren gjorde Sagføreren en liden Kompliment med Øinene, og et Par af Kontoristerne flirede; men Kahrs, der stod saaledes, at Almuen saa ham lige i Ansigtet, beholdt sin ærbødige Mine, og da Henstanden blev bevilget, — Hestehandlerens Sagfører Tofte havde intet at bemærke —, trak han sig tilbage med et dybt Buk, der altid gjorde et godt Indtryk.

„Næste Sag!“ — raabte Sorenskriveren.

„Der er ikke flere.“

„Aa — Gud ske Lov!“ — Dommeren stak Uhret ind, „spørg Amtmanden, om vi kan lade spænde for.“

Forretningen sluttedes. Lagrettens Medlemmer, som havde fulgt Forhandlingerne med spændt Opmærksomhed, underskrev Protokollen, og før Almuen rigtig forstod, hvad der foregik, reiste hele Thingpersonalet sig; Sagførerne spredtes for alle Vinde, medens Kontoristerne kastede sig over de svære Retsprotokoller, for at pakke dem ind.

Den surøiede fulgte med Strømmen ud i Gaarden; han forstod fremdeles ingenting, indtil han traf en, som forklarede ham, at Sagen hans var udsat.

„Udsat —“ mumlede han — endnu uden rigtig at forstaa. Han famlede sig frem, somom han gik i Mørke, mellem Kjærrerne, fandt omsider sin, krøb opi og ruslede hjemover.

Den store Vogn holdt foran Lensmandens Dør. De fleste Sagførere sad allerede i Kariolerne, som stod i Række bagenfor; kun Tofte gik endnu omkring og tog Afsked — smilende med smaa spøgefulde Ord til Kjendinger blandt Bønderne.

Kahrs havde faaet en utaalmodig Hest, saa han sad og smaabandte, fordi Amtmanden aldrig kom. Foran turde han ikke kjøre, for det ligte ikke Amtmanden.

Imidlertid stod denne i god Ro inde i Stuen og snakkede med Lensmandens Kone, medens han gjennem Vinduet holdt Øie med Forberedelserne til Afreisen ude i Gaarden. Han pleiede nemlig først at komme, naar alt var færdigt og der var ventet en passende Tid paa ham.

Endelig steg han ind, Vognen rullede afsted, og Kariolerne fulgte.

„Ah ja!“ — sagde Amtmanden og satte sig tilrette i Bagsædet, „jeg tænker saa ofte, naar jeg saaledes som idag ser Folket med Ærefrygt samlet om sin Øvrighed; — de kan nu skraale saa høit de vil — disse Nutidens Opviglere, men at nedbryde den gamle nedarvede Respekt for Autoriteterne, det vil ikke lykkes dem — dertil er vort Folk altfor loyalt — altfor religiøst!“

„— og altfor dorskt —“ supplerede Sorenskriveren.

„Nuvel! — for en Del kan De have Ret —“ svarede Amtmanden, idet han lagde sig bagover, for at prøve en liden Middagssøvn.

Almuen stod igjen med Munden fuld af Spørgsmaal. Afreisen gik i saadan Fart, og alle de høie Herrer vare saa grætne, at mange slet ikke havde faaet udrettet, hvad de vilde. Men der var ingen Lyd af Misfornøielse; kun hist og her et lidet surt Smil eller en Hovedrysten; og skjønt ingen sagde noget, var det alligevel godt for Amtmandens Middagssøvn, at han ikke vidste, hvad de tænkte.

Det var blevet Aften, en graa regntung Aften. En liden Stribe nederst i Horizonten langt ude i Vest begyndte at rødme. Foran Lensmandens Trap stod Kokkekonen og Pigerne fra Kjøkkenet røde og forkavede af den storartede Tilstelning og trak frisk Luft, idet de saa nedover Veien efter Vognene.

Almuen drog afgaarde og spredtes til alle Kanter over Stier og Markveie, — enkeltvis og to og to slæbte de sig hjem med Hænderne i Lommen — vaade og trætte af at staa og hænge en hel Dag.

Oldermanden kjørte sydover Veien; han havde en rask Hest og passerede de fleste. Et Stykke bortpaa traf han Njædel tilfods.

„Sæt dig op bagpaa — Njædel!"

Njædel gjorde saa, og de kjørte videre. En Stund efter indhentede de en Kjærre, som rullede langsomt afsted.

„Halv Vei!" brølede Oldermanden.

Det tog Tid, inden Kjærren fik putlet sig afveien, saa Kariolen slap forbi.

Det var den surøiede, som sad i Kjærren. Det havde ingen Hast med ham; lang Vei havde han og ingenting at glæde sig til.

Den gamle brune Hoppe, som trak ham, gik og slang i Skjægene; hun var lysebrun af Ælde og langhaaret som en Gjed. Den surøiede sad og saa paa den brune, og imens tænkte han paa den gulblakke, og han begyndte at grue svært for at komme hjem.

Hverken Konen eller Ungerne havde bedre Vet, end at de vare visse paa, at idag maatte han komme hjem med den gulblakke. Den ældste Gutten havde endog været saa betænkt at give ham Grime med til at føre den i.

Han kunde vide, at de holdt Udkig med ham hjem fra Hougen. Saa kunde de da ialfald se paa langt Hold, at han ikke havde den gulblakke med. Men saa vilde de tro, at han idetmindste havde Lommen fuld af Sedler og Skillinger.

Han saa ned i Kjærren, der laa Grimen. Hvorledes skulde han faa sagt dem, at altsammen var „udsat"?

Den gamle brune saa ud som en vaad Kat, og han mindedes for et fint Fax, hun havde — den gulblakke og hvor trind og glat hun var over Hofterne.

IV.

Da de kom til Njædels Gaard, fulgte Oldermanden med ind. Huset var tomt og Dørene aabne, Katten gik omkring og jamrede.

Njædel rodede om uden at sige et Ord og fandt frem noget at spise. Oldermanden sad en Stund og saa paa den ubehjælpelige, store Skikkelse, som gik og stellede saa klodset med de uvante Smaating.

„Hør du — Njædel!" — sagde han tilslut, „jeg mener, du faar se dig om efter en ny Tjenestepige."

„Nei!" — raabte Njædel og stampede i Gulvet, saa det drønede.

„Naa — naa! — æd mig ikke for det —" svarede Oldermanden.

Mens de spiste, bad Njædel Oldermanden skrive et Brev til Kristine. Men da der ikke fandtes nogetsomhelst at skrive med eller paa i Huset, blev de enige om, at Oldermanden skulde skrive hjemme hos sig og læse Brevet op for Njædel.

„Men hvad skal der staa i det?"

„Ingenting om idag —" svarede Njædel.

„Nei — nei, det kan ogsaa være det samme, men —"

„Der skal staa, at hun ikke maa være sint paa mig og ikke heller have nogen Sorg for mig; jeg har det godt, — svært godt — kan du skrive, feiler ingenting —"

„At du klarer dig godt alene og ikke savner hende —"

„Aa jo! — Gud bedre! jeg savner hende nok — det maa du sige —" sagde Njædel og rokkede frem og tilbage.

„Men saa bliver hun rent udaf det, naar hun hører, du savner hende saa svært —"

„Ja — saa maa der ikke staa noget om den Ting," sagde Njædel ivrigt, „skriv — ja det maa du jo selv bedst forstaa — Oldermand! — som har lært. Men skriv slig, at Kristine bliver glad; — det kan være det samme med mig."

„Var det ikke bedst at skrive et Brev til Bror din ogsaa?"

„Det var det vist — Oldermand! vil du skrive til Anders, at han maa være snil mod hende; Betaling skal han faa, hvis han vil."

„Du kan da vide, han vil have Betaling."

„Anders staar sig godt," svarede Njædel, „det er Gut, som er kommen frem i Verden. Ja — Mor sa saa — hun ogsaa; — du Njædel — sa hun — er en stor Tosk; men han Anders er saa fin som en Røisekat."

„Men hvorfor tog han ikke Farsgaarden, naar han var den ældste?"

„Fordi han vilde, jeg skulde faa den."

„Han vidste nok, hvad han gjorde — Bror din, som lod dig sidde med den Fillegaarden og selv strøg af med Pengene," mente Oldermanden.

„Du maa ikke snakke vont om han Anders," svarede Njædel, „han var en gjild Gut. Jeg mindes saa grant, naar vi rev Lyng for Mor oppe i Heien. Anders var saa ubegribeligt flink til at lage Børen til."

„Men du bar den hjem?"

„He? — javist bar jeg den, for jeg var den stærkeste."

„Hvad er han egentlig for noget — han Anders? —" spurgte Oldermanden.

„Han er med i noget stort; men jeg kan ikke komme ihu, hvad det hedder.“ Njædel gav sig til at lede i Skjænken efter et gammelt Brev fra Broderen.

Klinken paa Bagdøren blev løftet forsigtigt, og man hørte en famle sig igjennem Kjøkkenet. Det var alt temmelig mørkt i det tunge Veir; kun oppe i Nordvest laa en lys Stribe langs Horizonten og kastede et gulrødt Skjær ind i Stuen.

Da Njædel saa, det var Søren Børevig, som kom, slog han Skjænken i og sagde haardt: „Du kommer vel, for at se, om Huset er ryddet? — ja se nu godt efter i Sengene, om du kan opsnuse lidt mere Forargelse, — din —“

„Retfærdigheden maa ske Fyldest!“ — svarede Søren sagtmodigt, „og jeg vil inderligt formane dig — Njædel —“

„Hvad var det, du vilde mig?“ afbrød den anden.

Søren vovede ikke at paastaa, at han kom udelukkende for at formane, skjønt han var Præstens Medhjælper; han valgte derfor mod Sædvane at gaa lige paa Sagen.

Jeg snakkede lidt med Sagfører Tofte —“ begyndte han.

„Om Tarestranden?“

„Ja — vi snakkede lidt om den ogsaa. Han mente — Sagføreren, — at det var galt, at jeg ikke fik Tare; det kunde — kunde —“

„Kanske det kunde vække Forargelse?“ spurgte Oldermanden tørt; han stod i Ovnskrogen og stellede med Piben sin.

„Nei — Oldermand! — det var ikke det heller. Han mente, det kunde være tvivlsomt nok med den Grøften.

„Jeg har mine Skjøder — jeg,“ — sagde Njædel.

„Jaja — du har vel det!“ Søren gik mod Døren; „det var bare det, jeg vilde indom og sige dig, saa faar vi begynde da.“

„Begynde? —“ spurgte Oldermanden.

„Javel! — begynde paa Sagen.“

„Proces!“ raabte Oldermanden og kom nærmere, „det skulde du betænke dig to Gange paa — Njædel! jeg kjender dem, der har procederet sig fra Gaard og Grund for mindre end dette; og der ligger mangen brav Mand med en Torve paa Næsen, som Sagfører Tofte har lagt i Jorden før Tiden.“

„Du skulde ikke tale saaledes om din Næste — Lodsoldermand! men ellers mente Sagføreren, det kunde blive baade en lang og en dyr Proces.“

„Jeg graver Grøften — jeg,“ sagde Njædel.

„Det gjør du vist ikke Njædel! — naar Fogden har været her og nedlagt Forbud.“

„Forbud?“

„Ja ser du," svarede Søren, „saa faar du vente, til der er faldet Dom i Sagen."

Njædel gik over Gulvet, flyttede lidt paa en Stol og saa raadvild paa Oldermanden; men tilslut vendte han tilbage til Hovedpunktet: „Jeg har Skjøder fra Bispen i Kristiansand — jeg!" — sagde han afgjørende og slog den ene Haand i den anden.

„Du kunde jo spørge Bispen, hvorledes det har sig med den Tarestrand, —" sagde Søren venligt og saa fra Siden hen paa ham.

„Ja — du siger noget — Søren! —" mumlede Oldermanden, „det kunde da ikke blive saa dyrt."

„Eller kanske var det endnu bedre at spørge Kongen," sagde Søren henkastet, idet han saa ud gjennem Vinduet.

„Ja Kongen er over Bispen," mente Njædel, „men tro han svarer paa sligt?"

„Naar vi indsendte Sagen til Departementets Voldgift —"

„Til hvadforslag?" — spurgte Njædel ivrigt.

„Til Departementet —" svarede Søren, som lod til at have god Greie paa dette.

„Oldermand! —" sagde Njædel, „der er det, Anders er; jeg havde glemt Ordet. Men kommer det da til Kongen?"

„Ja —" forklarede Oldermanden, „det er Veien til Kongen."

Njædel betænkte sig en Stund. Forslaget huede ham langt bedre end en Proces. Desuden var jo Anders der; han kunde tage sig af Sagen; saa fik man det afgjort i en Fart og engang for alle; det var jo soleklart, at han maatte faa Ret.

Søren lod i Førstningen, somom han havde mest Lyst paa Rettergang; men føielig — som han var — lod han sig overtale. Tilslut paatog han sig endogsaa at ordne det hele: besørge Ansøgningen skrevet og indsendt.

„Men du faar betale Sagfører Tofte — Njædel."

„Du har begyndt Trætten — Søren!"

„Jamen du graver Grøften."

Oldermanden fik dem forligte om at dele, og dermed gik Søren Børevig.

Det var nu sent paa Aftenen, og Oldermanden skyndte sig hjem. Da han var kjørt afsted, gik Njædel til Fjøset. Kjøerne — der var sex — brølede og vare urolige; ikke havde de faaet Mad, ikke vare de melkede. Njædel gav sig ifærd med det uvante Arbeide, og gjorde det daarlig nok.

Dyrene kjendte ham ikke; desuden var han saa stor og haardhændt, at de sparkede til Bøtten og spildte Melken. Njædel brum-

mede og strævede, saa godt han kunde; men det var udpaa Natten, før han blev færdig.

Da han endelig stod ude i Gaarden igjen og rettede sig op, efter at have kravlet om inde i Fjøset, saa han udover Havet. Luften var lettere, han kunde endnu skimte den mørke Stribe af Grøften nede i Sandet. Han glædede sig til at faa tage fat igjen paa den kjære Grøft med god Samvittighed. Der maatte da snart kunne være Svar tilbage fra Kongen, saamange Dampskibe som her nu løb langs Kysten; og om Retten kunde der ikke være Tvivl.

Han gottede sig lidt ved Søren Børevigs Skuffelse og tog et Overslag over, hvor mange Dage det vel kunde vare, inden Svaret kom.

Njædel slog Melken i Ringene med et forfærdeligt Søl. Derpaa gik han ovenpaa, stak Hovedet ind i Kristines Kammer og saa sig om i Halvmørket, medens han indaandede den kjendte Lugt. Han laasede Døren og stak Nøglen til sig; men da han gik ned ad Trappen, som knagede saa uvant i det tomme Hus, kom han til at mindes Søren Børevigs Ord, at Retfærdigheden var skeet Fyldest.

Længe laa han uden at faa sove. Hans Hoved havde havt for meget at bestille idag, og hans Lemmer for lidet. Han savnede den velbehagelige Værk i Arme og Ben, naar han strakte sig i Sengen; derimod begyndte han at tænke paa alverdens Vas, hvilket slet ikke var hans Vane.

Og Njædel, som ellers kunde snorke omkap med det stærkeste Tordenveir, blev forstyrret af Katten, som gik og jamtede i Kjøkkenet eller ovenpaa foran Kristines Kammerdør.

V.

„Naar en Strøm støder paa en fremspringende Odde, løber Vandet ud forbi Spidsen, men bøier tilbage, naar det har passeret og fylder Bugten bag Odden med en liden Malstrøm.

„Kommer der et Træstykke drivende nedover i Kanten af Strømmen, føres det ind i denne Ring, gaar rundt i Bugten, vinder helt frem til Spidsen bag Odden, men trykkes saa af den stærke Strøm uden at gribes af den og vedbliver at gaa rundt og rundt i det uendelige. Saadan en Rundlauf af en Strøm kaldes paa Norsk Evje eller Bagevje.

„De utallige Evjer, som Livets Strøm danner, ere dels saa smaa, at kun en enkelt Mand har Plads til at gaa rundt i dem; dels ere de saa store, at de rummer hele Familier eller hele Partier, — ja

man kjender endogsaa historiske Bagevjer, hvori et helt Folk har dreiet sig rundt om sig selv — trykket af Tidens Strøm, men uden at gribes af den.

„Ogsaa et Lands offentlige Liv har sine Bagevjer; og i Norge kalder man de store Statsevjer for Departementer. Det er vældige Masser af langsomt roterende Papir, der lig en Malstrøm dreier sig om et dybt Hul, hvori der ikke er noget, men hvori alt trækkes ned, hvirvles rundt, forsvinder og bliver borte uden Spor."

Kammerherre Delphin lagde Pennen væk, fyldte sit Glas og drak det ud, idet han nikkede til sig selv i Speilet. Det var sent paa Natten. Han var i hvidt Halstørklæde og udringet Vest; men Kjolen havde han kastet af; thi han var varm.

Georg Delphin havde været paa Bal og nød nu sin Cigar hjemme i sin elegante Ungkarleleilighed i Wergelandsveien. Det var en Vane hos ham at sidde længe oppe om Natten — især efter Selskaber, — og naar han ikke spillede Pianoforte, skrev han undertiden et eller andet.

Om Morgenen var han daarlig; brugte en Masse koldt Vand indvendigt og udvendigt. Men naar han saa kom ind i sin hyggelige Stue, hvor Madam Børresen — hans Husholderske — havde dækket Frokosten, var han pyntet og frisk som en Ungdom. Han var heller ikke mere end syv-otte og tredive Aar; men stundom saa han ældre ud, især fordi han begyndte at miste sit smukke buklede Haar.

Efter Frokosten og Avisen lavede Bureauchefen sig til at gaa i Departementet. Men først saa han efter i Skrivepulten, hvad det var for noget, han havde skrevet om Natten. Og ofte endte det med, at han rev Papiret i bitte smaa Stykker og strøede det i Ovnskrogen — til stor Fortræd for den sirlige Madam Børresen.

Det var en stille vakker Høstmorgen. Slotsparken stod i sin fulde Pragt med gult og rødt Løv indimellem det grønne. Den lette Rimfrost fra Natten blev til tindrende Dug udover Græsset. Paa Dammene laa nedfaldne Blade og Svanefjær som Flaader af Skibe, der ventede Vind. Og Luften var ligesom saa fyldig, at Folk stansede, drog et Par dybe Drag, og idet de skyggede for Solen med Haanden, kjendte de noget, de ikke forstod — som en Længsel eller noget sligt, medens de stirrede udover Fjorden og de lave Aaser mod Syd, hvor Solskinnet laa tindrende hvidt og disigt som et fristende Slør.

Da Kammerherren kom ned i Gaderne, begyndte Hilsningen; thi han kjendte Alverden. Men han var øvet i den indviklede Praxis.

Han kunde se paa Hestene, hvem der sad i Vognen, og holde sin Hilsen parat. Aldrig forsømte han gamle Damer eller unge

Fruer, som holdt sig inde, og som derfor vilde hilses i sine Vinduer, og paa samme Tid kunde han holde Øie med begge Fortouge, opdage om nogen tog til sin Hat nede paa Hjørnet af Kvartalet, — ja selv Herrer paa Platformen bagpaa Sporvognene fik han Tid til at hilse paa, idet de fór forbi.

Derfor var han ogsaa en af de mest fremragende i Hovedstadens high life, skjønt han kanske var mere frygtet end elsket; thi han førte en hvas Tunge og vidste Alt.

Udenfor en Butik i Kongens Gade holdt Statsraad Bennechens Enspænder. Georg Delphin vilde just spørge Kusken, da Frøken Hilda Bennechen traadte ud af Butiken.

„Aa — kjære Kammerherre," bad hun, „følg med mig hjem. Mama har sendt mig ud, for at finde Pynt til en Kjole, og jeg er vis paa, at det er galt — det, jeg har valgt. Men naar De er med, tør hun ikke skjænde."

„Det gjør mig ondt — Frøken! men jeg er paa Veien til Departementet. Hvad vilde Deres Hr. Fader sige, om jeg kom for sent?"

„Pyt — tror De kanske, jeg tror, at De er ræd Papa? — Kom nu;" hun gjorde Plads for ham ved Siden, og han steg ind. —

„Jeg undres ikke paa, at Kammerherre Delphin betænkte sig paa at kjøre med Frøken Bennechen," sagde en ung Herre, der gik opover Gaden med en Dame.

„Nei Stakkel! — hun er gyselig," svarede Damen med en Grimace.

„Stygt Haar, styg Hud, stor Mund, ingen Næse, endnu mindre Figur; — det eneste ved hende, som gaar an, er Øinene."

„Finder De, at hun har smukke Øine?" — spurgte Damen og saa op.

„Gudbevares — ikke som visse andre, jeg kjender," svarede Herren galant; „men det er dog det bedste, Frøken Bennechen har at byde paa."

„Aa ja! det er af disse kjedsommelige dumme Hundeøine."

„Dum skal hun jo ogsaa være?"

„Som en Gaas! — det er bekjendt nok."

Imidlertid kjørte Delphin med Frøken Bennechen tilbage den Vei, han var kommen, — Statsraaden boede i Kristian Augusts Gade. I Portrummet mødte de en høi ung Pige, der hilste paa Frøkenen.

„Hvem var det?" — spurgte han.

„Det var en Niece af Mo, som hedder Kristine; var hun ikke vakker?"

„Hun var for stor for mig," svarede Kammerherren.

„Alfred siger, hun er et Pragtfruentimmer up and down; han paastaar han kjender hende der vestenfra."

Statsraad Bennechens Leilighed var møbleret i stor Stil; man saa strax, at Husets Tendens gik mod det imponerende. Fløidørene stode aabne gjennem en Suite af rummelige Stuer, der sluttede i Fruens Kabinet med tykke Tæpper og Forhæng for Døren. Fru Statsraadinde Bennechen modtog Kammerherren med uforstilt Glæde; det var en Visit, hun satte Pris paa. Og Hilda saa med lettet Hjerte, at hun havde gjort et coup de main ved at bringe ham med.

Fruen var i en lysegraa Morgenkjole med en liden Blondekappe paa Haaret. Tiltrods for sine 55 Aar var hun en smuk Dame med kloge, kolde Øine. I sin Ungdom havde Fruen været en feteret Skjønhed, og hun havde beholdt en afgjort Sympati for pene Mennesker.

I Selskabslivet var hun livlig uden at være aandrig og statelig uden at være stiv; hendes Smil var indtagende og vilde have været det i endnu høiere Grad, om det ikke havde mindet saa stærkt om det eiendommelige Smil, der — som en Familielighed følger alle de Damer, der bære sine sex forreste Tænder paa fast Plade.

I Salonen var ogsaa Husets yngste Søn Alfred, der just var kommen til Byen, samt hans gode Ven Hiorth. Extraskriveren gjorde sig saa liden som muligt henne i en Krog, forat Bureauchefen ikke skulde bemærke ham her midt i Departementstiden. Delphin nikkede derfor overmaade venligt til ham.

„Nu skal De — Hr. Kammerherre! — afgive Deres Dom i Sagen" — sagde Fruen, „Alfred er saa ulykkelig — Stakkel! — fordi Papa ikke vil tage ham i sit Departement. Alfred paastaar, at det baade er retfærdigt og europæisk — som han udtrykker sig —, at Papa hjælper ham frem; men De ved selv, hvor ængstelig Daniel er for at give Oppositionen den mindste Anledning til Klage, og derfor —"

„— og derfor vil han sende mig Fanden ivold i Revisionen," afbrød Alfred, „hvor jeg ikke kjender en Sjæl, mens jeg netop havde glædet mig til at faa sidde sammen med Hiorth, — hvor blev der af Hiorth?"

Extraskriveren kom nu frem bag en Viftepalme og dreiede forlegen sin blonde Snurbart.

„Ja — det er rigtig Synd for Alfred —" fortsatte Fruen; „Daniel har altid været saa haard mod ham."

Men nu fik hun fat paa Hildas Prøver, og snart havde hun

bedækket hele det store Bord med Tøistykker og Mønstre. Kammerherren hjalp hende, og Hilda slap for Skjænd.

De unge Herrer blev staaende henne ved Vinduet.

„Har du seet noget saa svineheldigt — Hiorth! hun bor her i Huset. Hun er nemlig i Slægt med Mo — Fars Mo."

„Anders den Almægtige —" sagde Hiorth.

„Kalder I ham saa? — det er ypperligt. Ja — ser du — Anders den Almægtige er Bror til hendes Far, — et stort Svin forresten, — straffet for Konkubinat. Har du seet hende? — jeg skal introducere dig. —"

„Kjendte du hende godt derhjemme?"

„Aa ja! — saa temmelig —" svarede Alfred og blinkede med Øinene.

„Du skal se, det gaar med hende som med Faderen."

„He?" spurgte Alfred.

„Konkubinat —" hviskede Hiorth.

Men denne Vittighed overvældede dem i den Grad, at de maatte gaa ud gjennem Spisestuen, for at le rigtigt fra sig i Trappen. —

Da Bureauchefen kom i sit Kontor, var Klokken henimod et. Paa hans Bord laa der en uhyre Houg nye Sager. Budet Mo stod just og læste i nogle Dokumenter indlagte i gult Omslag.

„Hvad er det? — Mo!" spurgte Delphin hurtigt.

„Dette er nærmest en Voldgiftssag; en Tvist om en Tarestrand der vest ved Kysten." Anders Mo havde tilegnet sig mange juridiske Kundskaber og var fuldstændig hjemme i det departementale Sprog.

Bureauchefen hørte imidlertid ikke efter, men gav sig ifærd med et Par Breve, der laa.

„Aa bring hele Bunken ind til Mortensen, og bed ham se, hvad det er, og sortere det lidt," sagde han utaalmodig.

Men da Mo kom til Mortensen, var denne endnu mere optaget end Bureauchefen. Thi Mortensen skrev i al Hemmelighed en Leder for sin Avis.

„Læg det ned i Chaos — saalænge," raabte han uden at se op.

Chaos var en Hylde nederst ved Gulvet, som stod under Mortensens specielle Administration.

Anders Mo tog Bunken og vendte den, saa at Dokumenterne i det gule Omslag kom til at ligge underst, han brættede endog de gule Kanter ind, saa at de slet ikke saaes; derpaa stak han det hele langt ind i Chaos, hvor der laa adskilligt før. —

Anders Mo, som havde forandret sit Navn fra Vatnemo til bare Mo, gjorde Bennechens Bekjendtskab, da Statsraaden endnu var Assessor.

Mo havde paa den Tid havt en solid Høkerhandel tæt ved Assessoren, og fra at vise Familien Smaatjenester, var han lidt efter lidt stegen saaledes i Gunst, at han tilslut blev ligesaa uundværlig for Herren som for Fruen.

Og da Assessoren blev udnævnt til Statsraad, tog han Mo med sig, og ansatte ham som Departementsbud. Denne Stilling viste sig som skabt for ham. Han gled om som en Kat fra øverst til nederst, og det varede ikke længe, inden han var kjendt i hver Krog og havde alle Departementets Hemmeligheder og Intriger i sin Haand. Den Indflydelse, han øvede over selve Statsraaden, var ligefrem ubegribelig, og det var vitterligt for enhver, at han var den mægtigste Mand i hele Departementet.

Nedenunder i Statsraadens store Gaard — Bennechen havde faaet Penge med sin Kone — boede Anders Mo i Portnerleiligheden. Det var jo halvveis en Kjælderbekvemmelighed; men naar man steg ned de to-tre Trin, som førte fra Portrummet, var Stuerne lune og koselige, og der faldt fuldt Dagslys fra Vinduerne, som stod høit oppe paa Væggen.

Siden Kristine kom i Huset, var den mellemste Stue tagen i Brug til Soveværelse for hende. Derved faldt det sig saa, at Farbror Anders maatte gaa gjennem hendes Værelse, for at komme til sit. Det var ikke netop behageligt; men hun brød sig hellerikke stort om det. Farbror Anders var saa snil mod hende, og den store smukke By havde saamange Overraskelser for hende, at hun vandt Bugt med Længselen efter Hjemmet.

Desuden var hun glad ved at være blandt Fremmede, som ikke vidste om den Skam, Faderen havde ført over sig selv og hende.

De fine Statsraadens nikkede til hende, naar hun mødte dem i Porten. Frøken Hilda havde endogsaa stanset og talt med hende et Par Gange.

Kristine syntes, det var mere end ventende, at en saa fin Dame vilde tale med hende, der bare var en simpel Bondepige. Derimod forstod hun ikke at sætte tilbørlig Pris paa Kandidatens Elskværdighed. For det første var hun vis paa, at Alfred kjendte hendes Faders Skam; desuden var der noget, som ængstede hende, i den Tone af Fortrolighed, hvori den unge Herre talte, naar han stansede hende i Porten eller endog kom helt ned i Stuen.

Da ligte hun meget bedre Doktoren — Husets ældste Søn; men med ham havde hun bare talt to Gange.

Da Kristine havde været i Byen et Par Uger, fik hun Brev hjemmefra:

„Kjære Kristine! Katten haver jamtet, siden du reiste, og din Fader ligervis, men han haver en anden Maade, som mest bestaar i en overhændig Graving og Minering og Dundring og Husering, saa at det er helselaust at færdes langs Udmarken hans formedelst opskudte Stene og Torv og Skidt, som fyger alsomtiest i Luften, ligervis som ogsaa Veien i og for sig giver megen Jammer for Folk og Fæ desformedelst, at dette Veistykke haver ingen opsporlig Hjemmelsmand, men Lensmanden haver vist mig til Rodemeisteren, og Rodemeisteren haver vist mig til Veiingeniøren, som er en Kaftein, saa du kan selv begribe, hvad det skulde nytte. Men han er bedre end jeg havde ventet — Far din. Til at være saa alene, men han har solgt de fire, hvilket var godt, thi der var en Sodomas og Gomoras Forstyrrelse i Fjøs og Melkekammer, formedelst at de spændte; men din svarte Ko og den, han kjøbte af Forpagteren til Præsten, er igjen og melker godt, fordi han giver dem formeget efter min Avenans, som han ikke vil høre paa, men bliver sint. Et omløbende Veir har vi havt, og Rusk og Tordenveir staar ude i Sjøen, som jeg ogsaa haver læst i Bladene, at en heftig Syklop er faret hen over Atlanteren og opigjennem Kanelen, og et stort Kristianiaskib, som kom fra Kubæk — eller var det Nevrok, haver mistet sin Faarerig, som du maa spørge efter og skrive mig nøiagtig Beskrivelse. Din Fader hilser dig og undertegnede

med særdeles Høiagtelse

Lauritz Boldemann Seehus."

VI.

Om Høsten, naar de flyttede ind fra Landstedet, gav Falck-Olsens et stort Bal.

Grossereren lagde selv megen Vægt paa denne Fest, hvortil han foruden Ungdommen — „der skulde gjøre Nytte for Maden —" ogsaa indbød en Del af Byens Honoratiores.

Naar alle de Unge bleve inviterede med, syntes Grossereren, at han kunde strække Indbydelserne lidt længere udover og især opover, end han kunde ved mindre Selskaber eller Middage. Og der var Plads nok.

Men Grosserer Falck-Olsen var af de nye Navne i Hovedstaden; og da han fra en beskeden Begyndelse ved Skovhandel og Tømmerdrift havde tilkjæmpet sig en stor, solid Formue, rettede han alle sine Kræfter mod at blive accepteret i det høiere Selskabsliv.

Statsraad Bennechen var hans Haab i denne Henseende. Bekjendtskabet skrev sig fra Statsraadens Assessordage, og det syntes at blive intimere med Aarene. Fruerne i Byen undrede sig lidt herover, thi Statsraadens vare ellers uhyre fine paa det. Men Mændene forklarede, det kom af Forretningsforbindelser; Grosserer Falck-Olsen havde nok anbragt Statsraadens Penge, ja nogle mente i al Hemmelighed, at han undertiden hjalp til med et lidet kontant Forskud. Man lo ialmindelighed lidt af den forfængelige Grosserer; thi da han ved eget Arbeide havde erhvervet sig sine Penge, var der i de flestes Øine intet fint ved hans Rigdom, og man følte sig irriteret ved den Pragt, han udfoldede. Georg Delphin pleiede at sige: „Der er den Ubehagelighed ved ham, at bedst som man tror, man taler med Hr. Grosserer Falck, saa opdager man med en Gang, at det er Lastehandler Olsen, man har for sig."

Fru Falck-Olsen delte ikke sin Mands Passion for de store Selskaber; hun ligte bedst smaa koselige Dameselskaber med The. Hendes Herkomst og Oprindelse var ubekjendt, idet — som Kammerherren udtrykte sig — hendes Stamtræ var et af de første, Grossereren fældte, da han begyndte at gaa tilveirs.

Imidlertid havde hun taalmodig og lærvillig fulgt sin Mand opover, saa at hun nu udfyldte sin Plads i den elegante Husholdning uden at stikke altfor meget af.

Vistnok pleiede Delphin endnu i al Hemmelighed at kalde hende Mam Olsen, ligesom det var et af hans Nummere at give Skildringer af „Danseballerne paa Olsesalen"; men de, som kjendte Fruen, vare enige om, at hendes godmodige varme Hjertelag veiede rigeligen op mod de smaa Anstød, hun begik mod den fine Tone.

Desuden var hun en pen Kone, og hun tog sig rigtig godt ud, idet hun i sin lysegraa Moiree-Kjole gik gjennem Salonerne og ordnede et og andet, før Gjæsterne kom.

Grossereren gik ogsaa ud og ind; men han var urolig og nervøs, skjændte paa Tjenerne og saa paa Uhret.

„Hvad gaar der af dig idag? — Manden min! —" spurgte Fruen, „du har jo et Kav, somom du ventede Kongen."

„Snak Mor! — pas dig selv," svarede Grossereren.

Lidt efter kom han dog hen til hende og sagde i en Tone, som skulde være overlegen og ligegyldig: „Jeg bad Konsul Lind iformiddags."

„Er du gal?" spurgte Fruen.

„Naada! — er jeg ikke ligesaa god som Konsul Lind? — desuden faldt det sig saa naturligt, vi mødtes i Aktiebanken —"

„Bad du hans Damer ogsaa?"

„Nei —" svarede Grossereren uvist.

„Saa kan du da begribe, han ikke kommer. Det var gruelig taabeligt af dig — Ole Johan!"

„Hæ? —" mumlede Grossereren; det havde undertiden hændt, at hans Kone havde Ret i saadanne Ting.

Idetsamme kom den ældste af deres Døtre ind.

Grossereren bandte, og Fruen raabte: „Nei — men søde Louise! hvorledes er det du ser ud."

Begge stirrede paa Datteren.

Frøken Louise var iført sort høihalset Uldkjole med en ynkeligt smal Pibe om Halsen og Haaret presset sammen til en liden blond Potet bag i Nakken; store rynkede Bomuldshandsker fuldendte Toilettet.

Først prøvede hun et Øieblik at se fast paa sine Forældre; men med et brast hun i Graad og hulkede: „Det er Hans — det er Hans, som har sagt — som har sagt, at jeg ikke — som har sagt, at jeg ikke maatte være anderledes —"

„Hans! —" raabte Grossereren, „nu er jeg saa lei af denne Hans; — holder han ikke snart op med at pine dig, skal du minsæl slaa op med ham."

„Hys hys! — Ole Johan! bliv bare ikke sint. Lad mig tale med Louise. Der hører jeg alt nogen i Entréen."

Grossereren gik hurtigt ind gjennem Værelserne, for at modtage de første Gjæster, medens Fruen gik ovenpaa med Louise, for at faa lidt Skik paa hende.

Det var nogle unge langbenede Herrer, som kom først, og i sin Flauhed herover gik den ene bestandig bag den anden, indtil de endte inde i en Krog af det inderste Kabinet, hvor de stod og lo med en fjollet Latter af hverandre eller af ingenting.

Imidlertid begyndte Vognene at rulle frem, og Gjæsterne samledes. Værten tog imod i det forreste Værelse; Fruen havde taget Plads i den lille Sal foran Dansesalen. Den yngste Datter Sofie og Husjomfruen havde taget sig af Louise, og en Stund efter kom Søstrene ind sammen.

Frøken Sofie var en smuk Pige og Faderens Yndling. Hans store Plan var at faa hende giftet ind i de høieste Cirkler; og han var utrættelig i at anvise hende Partier. Sofie tog imod dem halvt i Spøg; men da han en Dag foreslog hende Kammerherre Delphin, blev hun eftertænksom og bestemte sig til at prøve. Iaften bar hun hvid Kjole med Livstykke af Silke og en Mængde smaa Silke-

sløifer overalt; og hun var fortryllende, da hun leende hviskede til Moderen, hvilket Stræv hun havde havt med Louise.

Louise saa ud som et Offerlam. Hun havde faaet hvid Kjole og ordentlige Handsker, og i sidste Øieblik havde Jomfruen luret sig til at hænge en Gren Lillekonvaller i hendes Haar. Med ængstelige Blikke saa hun sig om i alle Krogene efter Hans; men da hun ikke kunde opdage ham, modtog hun først et og saa et Engagement til — hvilket ogsaa var hende forbudt —; og tilsidst stod hun, før hun selv vidste Ord af det, midt i en Gruppe af Veninder, snakkede og lo; og da hun leverede en Herre sit Dansekort, blev hun yderst forbauset, da han rakte hende det tilbage med en utrøstelig Mine: det var ganske fuldt!

Hendes bedste Veninde Caroline Hjelm forsikrede hende, at hun aldrig i sit Liv havde været saa pen; men Louise havde en skrækkelig Samvittighed.

Værelserne begyndte at fyldes. Midt paa Gulvet i den store Sal stod de unge Damer i Grupper og lod, somom de talte meget ivrigt sammen. Men i Virkeligheden bestod Samtalen mest af Udraab, Spørgsmaal i Hyt og Veir, der ikke besvaredes — afbrudt af smaa nervøse Lattere, idet hver var helt optaget af Øieblikkets Vigtighed: at faa Dansekortet fuldt.

Herrerne samledes i Dørene og tog Tilsprang, stilede saa over Gulvet med forvirrede Miner, bukkede og engagerede, løb mod hverandre, snublede i de lange Slæb og mistede sine Blyanter.

De to Venner Extraskriverne Hiorth & Bennechen, som begge gjorde Kur til Frøken Sofie Falck-Olsen, mødtes foran hende. Hun havde bare en Dans tilovers, og den gav hun Bennechen. Hiorth satte op et Ansigt, der skulde udtrykke Fortvivlelse, og engagerede Hilda Bennechen, som stod ved Siden.

Hun havde mange Danse at disponere over. Thi uagtet hun som Statsraadens Datter var sikret mod at sidde altfor meget over, var hun dog den, man sidst trev til, og ingen gjorde sig synderlig Umage for at skjule, at hun var en Pligtdans.

Kammerherre Delphin, hvem Falck-Olsen havde trukket til Huset gjennem Statsraadens, dansede yderst sjeldent. Han var for gammel — sagde han selv —; kun en enkelt Gang tog han en liden Tur med en af de yngre Fruer, der havde været Fifdamer i hans Tid. Da han imidlertid saa det Grin, hvormed Extraskriver Hiorth vendte sig, efter at have engageret Frøken Bennechen, gik han pludseligt over Gulvet, bukkede for hende og bad om en Dans.

Hun blev ganske rød og saa mistroisk paa ham; han var jo saa fæl til at gjøre Nar af Folk. Imidlertid havde han alt taget hendes

Dansekort og udbedet sig Françaisen efter Bordet; hun kunde ikke godt svare nei heller, skjønt det havde hun bedst Lyst til.

Det vakte Opmærksomhed i Salen; Damerne stak Hovederne sammen og fniste. Hilda Bennechen følte sig ulykkelig, og i sin Forvirring blev hun endnu hæsligere end nogensinde. Hun tog sin Tilflugt til Louise, der i et Anfald af Forsagthed klagede sin Nød for Caroline Hjelm.

Et Par af Herrerne, som ogsaa havde lagt Mærke til, at Kammerherren engagerede Frøken Bennechen, troede, at det var en forbandet fin Vittighed; hvorfor de skyndte sig at gjøre det samme. Mod Sædvane fik saaledes Hilda sit Kort fuldt besat i en Fart og det endogsaa med nogle af de fashionableste Kavalerer.

Ballet aabnedes med en Polonaise, der førtes af Værten og Fru Statsraadinde Bennechen — Statsraaden var ikke kommen endnu.

„Daniel er saa frygteligt overlæsset med Arbeide i denne Tid," forklarede Fruen.

Heller ikke Konsul Lind havde vist sig, saa Grossereren var ikke ganske tilfreds. Hans Humør kom sig dog en Del under Promenaden rundt Salen; thi det var et glimrende Syn.

Kammerherren kunde nu sige, hvad han vilde, om „Olsesalen", — et smukkere Danselokale fandtes neppe i Byen. Og da den lange Række pyntede Damer og Herrer langsomt bevægede sig rundt Salen under den prægtige Musik, tindrede Grossererens Øine af Stolthed.

Der var en stor Mængde Uniformer og dekorerede Personer, Grosserere, Bankierer, Professorer, Kammerherrer, udenlandske Konsuler — en Overflod af store velklingende Titler, hvori Værten formeligt fraadsede, medens han gik og konverserede Fru Statsraadinden.

„Hvor smuk Deres Sofie er iaften," sagde Fruen, for at være aimabel.

„Det fornøier mig, at De finder det; jeg synes ogsaa — sandt at sige —, at der er noget destingveret ved Sofie."

„Netop, hvad jeg vilde sige —" svarede Fruen, idet hun i sit stille Sind lo af ham.

Men nu vilde ulykkeligvis Grossereren gjengjælde Komplimenten og begyndte at udtale sig med Henrykkelse om Hilda Bennechen, der just sluttede sig til Polonaisen med en halvgammel Adjunkt eller noget sligt.

„Aa nei — gjør Dem ingen Uleilighed, —" raabte Statsraadinden, „vor Hilda har desværre ingen Skjønhed at rose sig af."

„Men Frue! — da finder jeg — tværtimod —" den ulykkelige Grosserer stammede.

„De er altfor artig — Hr. Grosserer! —" Fru Bennechen lo tvungent, og han forstod, at han havde begaaet en stor Dumhed.

Da imidlertid Alfred Bennechen kort efter viste sig, fik han Anledning til at rette paa sine Affærer ved at rose denne over al Maade; og han havde den Tilfredsstillelse at se, at Fruen med levende Interesse hørte hans Komplimenter, medens hun fulgte sin yngste Søn med Øinene.

Den første Vals slæbte sig hen stiv og kjedsommelig, skjønt Musiken var udmærket, og den prægtige Salon straalede i hvidt og Guld med sine tre svære Lysekroner og Lampetter paa Pillerne langs Væggene. Paa den ene Langvæg var der smaa Kabinetter, hyggelige, halvmørke Smuthuller, hvor — som Fru Bennechen sagde — Benene kunde hvile og Hjerterne tale.

Alfred dansede med en Mine fuldkommen comme il faut — som en Pukstenshugger, der slider for Føden. Ligervis Hr. Extraskriver Hiorth. Idetheletaget var der en velopdragen Tværhed over de fleste Herrer. Kun nogle halvgamle gifte Kavalerer, der dansede med de yngste Piger, saa ud, somom de morede sig i sit Ansigts Sved.

Mellem hver Dans flygtede Herrerne ud i de fjernere Rum mod Gaarden, hvor der blev drukket Punsch og Toddy. Naar en ny Dans blev meldt, lagde de Cigarerne fra sig med en fortrædelig Mine og skyllede i sig store Glas Punsch og Selters eller Cognac og Vand, somom det gjaldt en Tur i den koldesle Vinternat. Derpaa slæbte de sig indover mod Salen — førende med sig en let Duft af Tobak og Vin.

Ballet skred fremad, men meget tungt, som det pleier i de første Timer.

„De har ikke faaet Dampen op endnu —" mumlede Værten med en Kjendermine og lod bringe mere Punsch omkring i Værelserne.

Alfred Bennechen var urolig og hemmelighedsfuld. Naar nogen spurgte ham, hvem han skulde danse næste Dans med, svarede han undvigende. Hans Ven Hiorth opdagede endogsaa, at han slet ikke havde engageret til flere af de første Danse. Bennechen syntes at vente paa noget. Den skrækkelige Hans var endelig ankommen. Louise havde seet ham flygtigt, idet hun dansede forbi. Hun havde læst sin Dom i det blege Ansigt, og hun følte sig aldeles sønderknust. Men den unge Kandidat Smith, med hvem hun dansede, fortalte saa mange spændende Scener fra en

Fodtur i Jotunheimen, at hun hvert Øieblik glemte sin Elendighed. Og da hun en Stund efter ikke kunde opdage sin Forlovede, indhyllede hun sin Samvittighed i noget, hun vidste, Hans vilde kalde Syndesikkerheden.

Men da Dansen var slut, opsøgte hun Caroline Hjelm, som var en Kusine til hendes Kjæreste, og besvor hende for deres Venskabs Skyld at gaa til Hans og forklare ham, at de havde tvunget hende til at pynte sig, samt spørge, om han var skrækkelig sint.

Denne delikate Mission paatog Caroline sig med stor Redebonhed; thi hun for sin Part nærede ikke den ringeste Frygt for Fætter Hans. Hun fandt ham rodende i et Bogskab i en af Stuerne.

„Godaften Hans! — jeg skulde hilse fra Louise og spørge, om du ikke vilde danse med hende —" sagde Caroline og neiede frimodigt.

Hans fixerede hende først med sine smaa, lyseblaa Øine; men da det sletikke syntes at bide paa den forstokkede Caroline, spurgte han: „Bad Louise dig virkeligt sige det?"

„Ja — hvorfor? tror du kanske det er Synd at danse? Da sagde saamænd Stiftsprovsten, da jeg blev konfirmeret, at man godt kan danse, naar man bare har et rent Hjerte; — og det har da vist du — Fætter Hans — hvad?"

„Jeg vil ikke tale til dig — Caroline. Thi du er et Verdens Barn."

„Fy Hans! hvordan du snakker," udbrød Caroline fornærmet, „jeg begriber ikke, at Louise, som er saa sød, vil have dig; — jeg vilde ikke eie dig for alt i Verden!"

„Jeg vil forsøge at redde Louise ud af dette Syndens Hus —"

„Isch — Hans! hvor ækel du er!" sagde den uforbederlige Caroline og vendte sig fra ham og gik ind i Salen igjen.

Nu kom endelig Statsraad Bennechen. Det var en høi, smuk Mand, glatraget og med en paafaldende blomstrende Ansigtsfarve. Værten modtog ham i det forreste Værelse og gjorde meget Væsen af ham. Thi uagtet de vare gode Venner, saa at Grossereren paa Tomandshaand mangengang kunde være yderst kordial, saa imponerede Statsraaden ham dog, naar han optraadte i sin Glans med sine Ordener og Statsmandsmine.

Desuden var Statsraaden iaften den fornemste Gjæst, — Festens egentlige Glanspunkt, og den lille livlige Grosserer straalede formeligt, idet han førte den høie Herre gjennem Salonerne.

Statsraaden hilste hjerteligt paa Husets Frue, gik derpaa en Stund omkring blandt de ældre Damer og var elskværdig. Siden passerede han over Salen mellem to Danse, hilste paa Husets Døtre og for-

svandt derpaa i Grossererens private Gemakker, hvor der var samlet et Udvalg af de betydeligste Gjæster.

Statsraad Bennechens Ankomst gav Festen sit Præg. Ellers havde man hos Falck-Olsens „en hovedløs Fornemmelse" — sagde Delphin; for baade Vært og Værtinde gjorde sig saa lidet gjældende, at de ligesom kom væk i Vrimmelen, og man glemte dem næsten.

Men nu havde Situationen faaet sin Spidse i Statsraadens Person; idet han — som en intim Ven af Familien afgav en Garanti og ligesom legitimerede Husets nybagte Glans. Hver enkelt blandt Gjæsterne fik en beroligende Fornemmelse af, at man var i godt Selskab og trygt kunde more sig.

Nu først tog Ballet Fart; Pukstenshuggerne smilte under sit Stræv, og Værten, som ikke tænkte paa Konsul Lind, gned sig i Hænderne: Dampen begyndte at komme op; nu Mad, saa var alt iorden.

Saasnart Alfred saa sin Fader træde ind, listede han sig ud i Entréen, fik fat paa sin Frak og forlod Huset.

VII.

Kristine sad hjemme i den lune Stue og skrev Brev til Faderen, — det vil sige til Lodsoldermanden; thi Njædel kunde ikke læse Skrift.

Farbror Anders havde netop fulgt Statsraaden tilvogns, og derpaa var han gaaet ud, som han pleiede om Aftenen; han havde saa meget at gjøre.

Bedst som hun sad og stirrede i Lampen, for at finde paa noget, hun kunde skrive om, bankede det paa Døren, og Doktor Bennechen traadte ned i Stuen.

„Omforladelse! — er Far kjørt til Ballet? —" spurgte han.

„Ja — for et Øieblik siden," svarede Kristine.

„Aa — det var leit; jeg vilde kjørt med."

Dette var nu en stor Løgn af den skikkelige Doktor; thi i Virkeligheden havde han staaet paa Gadehjørnet og ventet, til Vognen kjørte afsted.

Men da han nu stod ved Maalet for sin Intrige, blev han helt hjælpeløs; og han vilde uden Tvivl være gaaet igjen uden at mæle et Ord mere, dersom ikke Kristine havde sagt: „Kanske Vognen kommer tilbage igjen."

„Ja — kanske det! — det gjør den vist," udbrød Doktoren.

Begge lod, som de troede dette, skjønt de vidste, at det var en leiet Vogn; Statsraaden holdt selv bare en aaben Enspænder.

„Vil De ikke sætte Dem ned, mens De venter —" sagde Kristine; Farbror Anders havde informeret hende, saa at hun kunde sige De til Folk.

Doktoren takkede og lukkede Døren efter sig.

Johan Bennechen havde en vis Lighed med Faderen; men der var isandhed ikke noget imponerende ved ham. Tvertimod — han saa ud som det, han var: en skikkelig Fyr, lidt dum og meget godmodig; desuden var han halt paa det venstre Ben.

Doktoren begyndte at tale med den unge Pige, idet han blev staaende midtveis mellem Døren og Bordet. Han var vant til at snakke med alslags Folk, saa at Kristine forstod ham godt; de kom snart i en livlig Passiar om Forholdene hjemme i hendes Bygd, Sammenligninger med Byen og sligt noget.

Hvergang han sagde noget morsomt, bøiede hun Hovedet og lo; og Lyset fra Lampen faldt over hendes prægtige rødpurrede Haar, som hun havde efter Faderen. Hun syntes ogsaa at have arvet hans Kjæmpeblod, thi Skuldrene vare brede, Brystet høit og kraftigt, og naar hun stod opreist, var hun jævnhøi med de fleste Mænd.

Udenfor var det en blæsende kold Høstaften. Men i Stuen var Tæpperne netop lagt paa, i Ovnen brændte det saa smaat; der var saa koseligt og lugtede saa rent.

Doktoren var i Selskabsdragt under Overfrakken; han slog denne tilside, og tilslut satte han sig endogsaa halvveis paa Bordkanten støttet mod Væggen.

Hvergang de hørte en Vogn, sagde de: „der er den"; og naar Vognen rullede forbi, sagde de: „Nei — det var ikke den!"

Med et bankede det, Døren gik op, og Alfred hoppede ned i Stuen med et lystigt „Godaften"! men da han opdagede Broderen, blev han først meget flau, derpaa lo han ondskabsfuldt: „Ei ei! — en tête à tête! — eller er Frøken Kristine syg?"

Kristine, som tog dette for en Spøg, vilde svare; men hun stansede ganske forbauset, da hun saa, hvor alvorlig Doktoren var bleven.

„Jeg vilde vente paa Vognen, — jeg tænkte, den kom tilbage," sagde Johan klodset.

„Hvilket mageløst Paafund! — hvor Amor dog gjør opfindsom," raabte Alfred og tog sin Lorgnet paa, „saa du vilde vente, hvor udspekuleret fint!"

„Jeg skulde frabede mig dine nærgaaende Bemærkninger — Alfred."

„Se se! — frabede! — saa det skal du! — kanske jeg turde udbede mig — for at blive i Stilen — en mindre eventyrlig Forklaring af din halte Nærværelse her paa denne Tid?"

„Hvad kommer det dig ved?"

„Se se! — Stilen bliver mere folkelig. Jeg spørger heller ikke saameget for min egen Skyld; thi jeg trænger ikke yderligere Oplysninger; Situationen er mig fuldstændig klar — fuldstændig klar —" han saa fra den ene til den anden, „men jeg ved, det vilde interessere Mama at vide, hvad det er, hendes Førstefødte gaar og lurer efter i Huset, naar alle er ude."

„Jeg lurer ikke! — pas dig — Alfred!" — raabte Johan og gik et Skridt frem.

„Lad os ikke besudle disse Pauluner med Broderblod," svarede Alfred bestandigt smilende, idet han forskansede sig bag en Stol.

Kristine nærmede sig til Doktoren og vilde sige noget. Men han vendte sig mod hende — ganske bleg i Ansigtet og sagde: „Vær ikke ræd! — jeg beder om Omforladelse; det var ikke min Skyld — dette, Godnat! Kom Alfred! lad os gaa."

„Os?" spurgte Alfred overlegent og gjorde Mine til at sætte sig.

Men da tog Doktoren ham i Skulderen med et Tag, som ikke kunde modsiges, og før Extraskriveren fik samlet sig, var han oppe af Kjælderen og helt ude paa Gaden.

Kristine stod igjen og hørte Brødrene gaa bort forbi Vinduerne; et enkelt Ord naaede hende, indtil Lyden døde hen. Hun var ogsaa bleven bleg, og i den venstre Tinding viste der sig en Fordybning og et rødt Mærke; der var Arret efter det Stød, hun fik hin Nat, da Skredet rev bort hendes Moder og Søskende.

Brødrene gik og vexlede onde Ord til det første Gadehjørne, hvor de skiltes uden Godnat. Johan gad ikke gaa paa Bal nu. Han gik lige hjem til sin Leilighed. Thi han var flyttet hjemmefra for en Tid siden, fordi Statsraadinden ikke taalte at møde hans simple Patienter i Trappen.

Der skulde just spises, da Alfred naaede tilbage til Bordet.

„Hvor har du været?" — spurgte Hiorth.

Alfred gjorde en hemmelighedsfuld Grimace, hvilket foranledigede hans Ven til at puffe ham i Siden med mange venskabelige Skjældsord. Derpaa trængte de sig frem til Drikkebordet, thi Hiorth paastod, at Alfred trængte til „en ordentlig Stiver ovenpaa".

Der var dækket i den lille Sal og indover i de tilstødende Værelser. Først forsynede de ældre Damer og Herrer sig dernæst

lod de dansende Damer sig betjene af sine Kavalerer; men før disse vare halvfærdige, begyndte de yngre Herrer for egen Regning at trænges om Bordene. Lig en tæt Sværm af sorte Fluer besatte de Randen af det første Bord, derpaa fløi en Flok til det næste, rykkende frem ustanseligt, ubønhørligt som Ægyptens Græshopper, kastende sig over Fade og Tallerkener, snusende, gnavende, tyggende, slubrende, opslugende alt i Taushed under en Raslen med Knive og Gafler som af en eneste stor flittig Spisemaskine.

Den unge, undseelige Student Hansen havde — jeg ved ikke hvor — fundet en Flaske Sherry. Ikke før lugtedes det blandt Græshopperne, før en Utallighed af Drikkekar straktes hen imod ham. Og i sin store Godmodighed skjænkede og skjænkede han, indtil han stod igjen med sit tomme Glas og den tømte Flaske.

Herover blev der leet hjerteligt, men kort; der var ingen Tid at spilde.

Kjødboller i skarp Sauce, fyldt Kaalhoved, Fiskeboller, Kjødkager, forloren Skildpadde, opskaaren Fuglesteg med smaa stegte Poteter — alt forsvandt som i hemmelige Faldgruber.

Fætter Hans stod ved en Kjødpudding med Asparges og rørte sig ikke, skjønt han var øm i Ryggen af Puf. Ved Siden stod Kandidat Smith med en Appetit, som han syntes at have bragt med lige fra Jotunheimen; han spiste Filet de boeuf med Theske; thi han vovede ikke at gaa efter en Gaffel, saalænge der endnu fandtes en Champignon.

Extraskriverne Hiorth & Bennechen havde derimod baaret sig fiffigere ad. De posterede sig ved Kjøkkendøren og overfaldt Tjenerne, som bar nye Fade ind. Derpaa trak de sig tilbage til Tobaksbordet, som de havde ryddet lidt, og der spiste de og drak af nogle Flasker, de holdt skjult bag Portieren.

De værdigste blandt Herrerne havde fundet Plads i Værtens eget „Arbeidsværelse“ med særskilt Opvartning. Inde blandt Damerne færdedes Delphin, og i Salen gik nogle unge Piger, der foragtede Mad og alle, som spiste.

Efterhaanden blev de fleste af Damerne færdige, medens Græshopperne udstrakte sine Hærjinger helt ind i den lille Sal til de egentlige Dameborde, hvor endnu et Par ældre Fruer snusede omkring efter Aspargestopper og de hvideste Stykker af Hønsebrysterne.

Værtinden var sig bevidst, at hun havde Mad nok; alligevel fik hun som en Ængstelse, da hun saa udover det utrættelige Mylder; og en, som stod tæt ved, hørte hente mumle: „Kors bevars! er det ikke just som Maten dætter i dom!“

Fru Falck-Olsen havde stundom slemme sproglige Tilbagefald, helst naar hun var bevæget.

Ud fra Grossererens Arbeidsværelse lød der Støi og Snak, hvergang Tjeneren gik i Døren. Hiorth & Bennechen, som sad i Nærheden, opsnappede enkelte Ord, saavidt de forstod, at der førtes en politisk Diskussion derinde.

„Den Falck-Olsen er dog et Fæ, hvorledes man saa snur ham,“ sagde Bennechen mellem to Mundfulde, „han lærer da aldrig at invitere et Selskab.“

„Hæ?“ — svarede Hiorth, „Alverden er her jo.“

„Du er en Tosk — Jonas! Skaal! det er jo netop Feilen; han beder Rub og Stub. Du kan vide, hvor ubehageligt det er for Far at være nødt til at mødes med alskens Rabulister, som her kommer.“

„Det har jeg s'gu aldrig tænkt paa —“ mente Hiorth dybsindigt.

„Forleden Dag hørte jeg Far sige til Falck-Olsen: dersom De ikke vil tage et bestemt Parti — saa —“

„Hvad saa?“ — spurgte Hiorth begjærligt og rakte sig fremover.

„Aa du er en Tosk — Jonas! han sagde ikke mere; men du kan da begribe, hvad det vil sige.“

„Ja — naturligvis! — hm! — nei men Død og snyde — du! sagde Statsraaden virkeligt det?“ — Hiorth smilede og blinkede listigt til sin Ven.

Til Françaisen efter Bordet spillede Orkestret Melodier af „le petit duc“. Dansen gik med sprudlende Liv; der var næsten ikke en eneste Pukstenshugger at se.

Den lystige Musik priklede dem i Blodet, som Mad og Vin havde sat i Fart. Kandidat Smith nynnede i etvæk et fransk Refrain fra Operetten, som han havde lært af en, der kom fra Paris.

Caroline Hjelm, som var hans Dame, plagede næsten Livet af ham, for at faa vide, hvad han sang. Men Kandidat Smith paastod, at det ikke lod sig sige paa Norsk.

Den modige Caroline forsikrede, at hun kunde taale en hel Del af den Sort; men hen blev ved med sit Refrain, indtil hun erklærede, at nu forstod hun det næsten.

Det var denne Dans, Delphin skulde danse med Hilda Bennechen. Han havde næsten glemt, hvorfor han havde engageret hende. I de første Ture var han derfor lidt skjødesløs, snakkede mest med Fru Hjelm, som sad i Døren bag de Dansende.

Hilda Bennechen mærkede dette strax, og det smertede hende. Hele Aftenen havde hun halvveis glædet sig til og halvveis gruet for denne Dans.

Hjemme behandlede Kammerherren hende venligt, men alligevel mest som et Barn; han havde jo ogsaa kjendt hende, før hun blev konfirmeret.

Mangengang havde hun nok tænkt sig, at det skulde være morsomt at faa danse med ham. Nu følte hun sig usigeligt skuffet; hun mindedes alle de spidse Ord, hun havde døiet af sine Veninder, og hun ønskede oprigtigt, at hun aldrig havde opnaaet denne Udmærkelse.

I tredie Tur spurgte han hende om et eller andet. Hun saa op, idet hun svarede, og Kammerherren sagde til sig selv: „men hun har jo Øine!"

Efter denne Opdagelse fortsatte han Samtalen med mere Interesse, for at faa hende til at se op. De trohjertige brune Øine vare blanke, og efterhvert som hun førtes med i den muntre Tone, han angav, fik det lille stygge Ansigt et Liv, som klædte det godt.

Da Dansen var slut, sagde han: „Nei men Kjære! — hvorledes hænger dette sammen? Vi har da slet ikke danset mere end fire Ture — i det høieste."

Hun saa lidt mistroisk paa ham, men svarede derpaa leende: „Det kommer af, at De dansede de to første Ture med Fru Hjelm."

Georg Delphin forstod at sætte Pris paa et godt Svar. Han saa overrasket paa hende; men idetsamme blev de tiltalt af et andet Par, og der dannede sig en Gruppe omkring dem. Men inden Kammerherren forlod sin Dame, havde han udbedet sig den første Française efter Bordet for alle de kommende Baller i Saisonen.

Nu var Dampen oppe. Dansen gik med et Liv og en Lystighed, saa man aldrig skulde troet, at det var Pukstenshuggerne fra første Vals. Stemningen naaede sit Høidepunkt, da Desserten blev serveret lidt over Midnat med Champagne.

Ved dette Tidspunkt holdt altid Statsraaden en Tale for Huset; — en kort, statsmandsmæssig Tale uden blomstrende Ord. Saadanne smaa, reserverede Taler holdt Statsraaden gjerne, medens han i Samtalen mest ytrede sig ved Haandbevægelser og et diskret Smil, som han anvendte med stort Maadehold.

For Damerne talte en ung Digter, der nylig havde udgivet et Bind under Titel: „Lumre Linier". Talen var ogsaa paa Vers og vandt stort Bifald; skjønt Damerne fandt, at den var græsselig trist.

Derpaa optraadte pludseligt til sine Venners Forfærdelse den blonde Kandidat Smith med en glødende Skildring af Jotunheimen. Det er aldrig bleven opklaret, om det var Vin eller Elskov, som drev ham til dette Skridt. Men vist er det, at selve Talen kunde give Anledning til mange Formodninger.

Thi bedst som man var meget høit tilfjelds — Taleren nævnte endogsaa hvormange hundrede Fod — mellem Afgrunde og Bræer, kom der noget om et Øienpar og en Alfeskikkelse, som enkelte senere har paastaaet skulde være Caroline Hjelm. Hvorom alting er, var det vist gaaet med denne Tale som der staar i Eventyret: er den ikke slut, saa varer den endnu, hvis ikke den lange undseelige Student Hansen pludseligt var faret iveiret som en bleg Raket med Udraabet: „Leve Jotunheimen!"

Under den Latter, som nu opstod, blev Skaalen drukket til Talerens store Fortrydelse.

Men med Student Hansen havde det taget en sørgelig Vending. Thi da han efter Bordet kom over en Flaske Portvin, tænkte han, at nu skulde de ikke lumpe ham. Derfor gjemte han sig bag en Etagère og drak Glas paa Glas, for at hævne sig. Men Portvinen viste sig beklageligvis endnu lumskere end Student Hansen, og da han med løftet Pande skred over Gulvet, for at engagere midt i Françaisen, kom en af hans Venner løbende og trev ham i Armen: „Men Hansen da! — du er jo piggende fuld — Gut!"

Denne ukjærlige Tiltale gjorde et saa smerteligt Indtryk paa Student Hansen, at han fra sin stolte Stemning med en Gang sank ned i sorteste Fortvivlelse.

Af denne var det, han fór op og ødelagde Kandidat Smiths Tale.

Kotillonen var vild. Flere opførende Par blandede Ture i den rummelige Sal, fór derpaa omkring i en stormende Gallopade.

Den skrækkelige Hans havde forfulgt sin Kjæreste med stive Øine den hele Nat; og da Louise tilslut — halvt puffet frem af Caroline begav sig over Gulvet, for at tale med ham, vendte han hende Ryggen og gik hjem.

„Aldrig bryd dig om ham —" trøstede Caroline, „han er ved Gud saa ækel — saa."

Louise stod en Stund sønderknust; men da hendes Kavaler nærmede sig, hviskede hun til sin Veninde: „Jeg morer mig saa mageløst, at jeg gjerne kan tage lidt Skjænd imorgen."

Og efter denne letsindige Tale lod hun sig hvirvle afsted.

Klokken blev fire. Indpakkede Mødre stod i Entréen og Forværelserne halvdøde af Træthed og ventede paa Døtre, der bare skulde danse en eneste Gang til. Fædrene stod med Frak paa, Cigaren i Munden og vævede om Toddybordet.

Men inde i Salen dansedes der, somom det gjaldt Livet. Parrene fór afsted som besatte i den støvede Luft, hvor de nedbrændte Lys flammede og oste. Rundtomkring under Stole og Sofaer laa Strimler af Damekjoler, visne Buketter, Dansekort og svede Lommetørklæ-

der; og i den tykke Luft var der en blandet Lugt af Mennesker, Støv og gammel Pomade. Men Pukstenshuggerne stormede afsted med Haaret nedi Ømene og Halstørklædet paaskakke; medens Damerne hang som lange Filler af Tüll og Tarlatan og slog om Kavalerernes Ben.

Den, som havde holdt sig bedst, var Sofie Falck-Olsen. Hendes Pynt, hendes Handsker, hendes Haar var glat og urørt, somom hun kom fra Toiletteborde, og det forbindtlige, velopdragne Smil var ikke veget fra hendes Ansigt. Alligevel var hun misfornøiet med Aftenen. Delphin havde slet ikke nærmet sig; Alfred Bennechen var utaalelig, Jonas Hiorth modbydelig.

Endelig blev man færdig med at sige Godnat, og de sidste Vogne rullede bort. Grossereren tændte sig en frisk Cigar og strakte sig i en Lænestol. Men Fru Falck-Olsen aabnede sit Snørliv og satte sig ved nogle Levninger af Desserten, idet hun svor paa, at hun var sulten som en Ulv.

Sofie klædte sig omhyggeligt af og skjændte frygteligt paa Louise, der hulkede sig isøvn.

Men oppe paa Hiorths Værelse blev de to Venner siddende en Times Tid ved en Flaske Punsch. De vare i en høitidelig, rørt Stemning og lovede hinanden under Taarer, at deres Venskab skulde vare evigt, — ikke engang deres fælles Kjærlighed til Sofie skulde formaa at skille dem. Derfra kom de over paa Barnedaaben, hvorom de disputerede meget heftigt, indtil de skiltes udpaa Morgenen.

VIII.

Nedover Bakkerne med Sydvesten fastbundet under Hagen, — thi det blæste en Storm —, nynnende sin Yndlingsvise, medens han gik:

Sødeste Sofie!
Jeg kan ikke bie —

kom Lodsoldermand Seehus en af de sidste Dage i November.

Der var kommet Brev fra Anders, og Oldermanden vidste, hvor utaalmodigt Njædel ventede Efterretninger om „Sagen".

Nede paa Sletten laa Njædels lave Huse mellem de nyryddede Marker, og ude i Landet saa han den halvfærdige Grøft. Der kjørte just et Par Kjærrer med Tare opover.

„Han vidste nok, hvad han gjorde — han Søren Børevig, da han fik Njædel til at søge Kongen," mumlede Oldermanden.

Stormen kom farende ind fra Sydvest over den lave Strand. Det var en tung Høststorm, og det mørknede fort udover Eftermiddagen.

Oldermanden stansede og tog et Sjømandsblik over Havet, før han steg ned ad den sidste Bakke. Mod Syd sluttede Sandsletten i nøgne Fjelde, som stak ud i Odder, hvor Søen brød; stundom gik det tilveirs i en Sprøit, der blev staaende et Secund eller to som en hvid Søile mod den blygraa Baggrund, og faldt saa ned i et Slør af Skum over Stenene.

Mod Nord kunde han i en lang Krumning følge Skumstriben af Brændingen; den var saa bred, at det efter Oldermandens Beregning brød paa ti Favne Vand. Helt Nord lige i Brændingen kunde han med Mellemrum skimte Blinket af Bratvolds Fyr, som netop blev tændt.

Intet Seil var at se; Skyerne gik i hverandre uden at flytte sig — i mørkegraa Rifter, — en stiv, haardnakket Stormluft. Fra Havet kom et jævnt Brag, en dyb rullende Tone, der steg og faldt; indimellem lød et dumpt Knald som af Kanonskud langt borte. Vinden ruskede i Lyngen og peb i Telegraftraadene langs Landeveien, og Maagerne, som kom drivende ind fra Søen, kastede med spændte Vinger i skraa Slag mod Stormen.

Da Lodsoldermanden gik nedover fra Børevigsgrinden til Svartemyren, nynnede han ikke længer; derimod var det ikke frit for, at han smaabandte lidt.

Store runde Stene laa midt i Veien; Regnvandet havde skaaret sig ind fra Bakken og løb skraat over, efterladende en dyb Rende fuld af Smaasten.

„Jeg gad vide, om det ikke var bedst at skrive til han Anders, som skal være saa forbandet klog," knurrede Oldermanden; dette Veistykke vilde ende med at tage Livet af ham.

Njædel sad overskrævs paa en stor Sten midt i Marken. Han slog kraftige, taktfaste Slag paa Minebolten, som han holdt i den venstre Haand omtullet med en Uldfille. Af og til trak han Minebolten op og dryppede Vand ned i Hullet med Vandkluden, der laa i en gammel Blikbox — efterladt fra en Landtur af Byfolk.

Det blæste, saa hans røde krusede Haar kastedes til alle Kanter som mangfoldige Korketrækkere; og han var saa ivrig i Arbeidet, at Oldermanden maatte gaa helt hen til ham, før Njædel blev ham vaer.

„Goddag — Oldermand!" — sagde Njædel, trak Bolten op og tog Maalepinden, for at se, hvor dybt Hullet var. Men da han hørte, at der var Brev fra Anders, slap han alt og svang sig ned af Stenen.

De gik ind og tændte Lys. Der var uhyggeligt i Stuen; Sengen stod uredt, og Gulvet var næsten sort. Njædel satte sig midt for Oldermanden og gav nøie Agt paa ham. Njædel var bleven mager, og Hænderne flyttede sig af og til utaalmodigt.

Det kan nok være, at Oldermanden kunde været lidt snarere af sig. Men det er saa sin Sag med at læse Breve. Brillerne maatte pudses ordentligt, Konvolutten besigtiges og derpaa skjæres pent op i øvre Kant. Det var en stor departemental Konvolut af graat Papir endogsaa forseglet med Lak.

„Høistærede Hr. Lodsoldermand Lauritz Boldemann Seehus!"

„Bittersdød!" — mumlede Oldermanden.

„Man har at erkjende Modtagelsen af tvende Skrivelser af henholdsvis 1ste September og 20de October sidstleden. Da De synes at være i Besiddelse af min Broders Fuldmagt i visse Forhold, henvender jeg mig herved til Dem med Anmodning, at De vil meddele min ovennævnte Broder Indholdet af nærværende Skrivelse. Det synes af Deres ovenciterede Skrivelse af 20de October at fremgaa, at min Broder har næret den mindre vel begrundede Formening, at hans Tvistemaal med Gaardmand Søren Børevig angaaende en Tarestrandsveirettighed allerede var optaget til umiddelbar Afgjørelse. Dette forholder sig imidlertid ikke saa. Ifølge Forretningsordenen have vi endnu ikke kunnet beskjæftige os med nævnte Sag —"

Oldermanden standsede lidt.

„Læs det omigjen —" sagde Njædel.

Oldermanden læste omigjen.

Njædel rystede paa Hovedet; men med et fór han iveiret og slog i Bordet med sin svære Næve, saa Oldermandens Brillefuteral sprang høit i Luften.

„Naa naa — Njædel! lad os læse Brevet ud. Kanske kommer det bedste paa Slutten."

„Overhovedet skal man have Hr. Lodsoldermanden anmodet at anskueliggjøre tidtbemeldte Broder, at en Sag af den Bærevidde som den nærværende ikke kan fremmes med nogen betragtelig Hastighed uden ikke uvæsentligt Extraarbeide og adskillig Omkostning. Imidlertid bør det bemærkes, at et Beløb af Kr. 200 — indsendt pr. omgaaende antages at være af ikke uvæsentlig Betydning i Retning af nævnte Sags fremskyndede Expedition. Ligesom jeg herved erklærer mig villig til at overtage Beløbets Disposition uden forøget Udgift for Parterne."

„Forstaar du det? — Oldermand!"

„Nei —" svarede Seehus og læste omigjen; men med et udbrød han: „nu har jeg det! — vi maa smøre!"

„Hvad for Slag?"

„Jo — ser du, det maa jeg forstaa," sagde Oldermanden lunt; „for dengang jeg førte „Familiens Haab" for Konsul Garman paa Sandsgaard, sagde altid Konsulen, naar jeg skulde til Østersøen om Vaaren med Silden: Hør nu Seehus! — sa Konsulen, naar du kommer til Riga, saa faar du smøre Toldbetjentene og Vragerne og hele Banden saa godt du kan. Det er aldrig værdt at spare paa det nødvendige, — sa Konsulen. Og der gik mangen Rubel og mangen Flaske Goldenwasser til — kan du tro! Det er vel noget sligt, Bror din mener."

„Tænker du, Kongen tar Betaling for det?"

„Kongen —" svarede Oldermanden og lo overlegent; „nei Far! Skillingerne smelter nok væk, før de naar saa høit. Det er vel en eller anden fin Fyr med Guld paa, som skal have dem, for at gaa ind til Kongen og spørge om Tarestranden din. I Petersburg saa jeg engang slig en, som kjørte med to Heste og Seletøi af klingende Sølv, og han havde ikke en Rubel, som ikke var Drikkepenge, — det sagde Mæglerklerken."

„Ja, mon jeg skulde tro, det hænger saa sammen," mente Njædel.

„Du ser ialfald, han vil have 50 Daler, — kanske for sin egen Umag."

„Aa — tænk Anders tage Penge af mig —" sagde Njædel fornærmet.

Oldermanden læste videre:

„Hvad angaar den i Deres merbemeldte Skrivelse omtalte Godtgjørelse for min kjære Broderdatters Ophold i mit Hus, saa skal derom ikke være nogen Tale fra min Side."

„Hvad sagde jeg?" — raabte Njædel stolt.

„Maatte blot Opholdet under mit ringe Tag blive hende til sand Velsignelse! Den Unges Sind bøies lettelig — ak altfor lettelig henimod denne Verdens Forfængelighed, og lidet synes de at agte paa de Ældres Raad og Formaninger. Og meget ondt lurer paa en ung Pige i en stor By, saa at vi ret maa bede og ønske for vor kjære Kristine, at hun vil lukke sit Øre for Smiger og Forførelse, og derimod oplade det for den Erfarnes Formaning.

Ja maatte vi alle have opladte Øren for Sandhedens Røst; medens det endnu er vor Besøgelses Tid.

Med særdeles Høiagtelse
Anders Mo."

„Ja — den Anders, den Anders! —" sagde Njædel beundrende „det var det, Mor altid sa: Du Njædel, sa hun, er en Tosk, men —"

„Jeg gad vide, hvad man mener med det?" — mumlede Oldermanden eftertænksomt, „det ser næsten ud, somom der gaar nogen og lurer paa Kristine."

„Er du gal — Oldermand! hvad skal vi gjøre med det?"

„Ja vi faar skrive, at hun maa passe sig —"

„Og snakke med han Anders, — skriv det Oldermand! — at hun maa lyde Anders i et og alt."

Oldermanden tog strax Pen, Blæk og Papir, som nu var anskaffet i Njædels Hus, og skrev: Kjære Kristine! — derpaa betænkte han sig længe.

„Naa Oldermand! staar du fast?"

„Aa langtifra!" — svarede Oldermanden overlegent og skrev:

„Det er med Ungdommen ligervis som med den store danske Studen, de havde paa Sandsgaard; men naar jeg betænker mig, saa kan jeg ikke fortælle dig den Historie om Studen, formedelst at den er styg i Enden; men det beder din Fader dig, at du maa henholde dig til Farbror Anders i hvad, som hænder dig; thi Fristelserne ere mangeslags for Ungdommen, per Exemplo Amalie — Søster min — ja nu er det tyve Aar siden, hun døde, og hun sagde, at det var den gladeste Dag i hendes Liv; det var endda den 1ste Februar, hun døde, i det Aar, da Lynilden slog ned i Fjøset til Lensmanden, altsammen formedelst Kjærlighedens Forførelser, og han var en stor Fant endda til, han havde et Ansigt, som var ligesom af Sukkertøi, og han lever den Dag i Dag inde i Byen, men jeg nævner ikke Navn, men han ser i femte Væggen, naar vi mødes og læst som ingenting. Saaledes er det gaaet mangen en brav Pige. Derfor beder Far din, at du i et og alt retter dig efter Farbror Anders og haver fuld Fortrolighed til ham.

Nu er her Storm paa Sjøen hver Dag, og ingen Seilere, som vel er; for her er maanemørkt og Skodde; men Dampskibene bryde sig ikke om nogenting, hvilket er mig en Parabel i Besynderlighed desformedelst, at de ere ganske af Jern, men jeg læste i et Blad, at nu er alting ombord af Jern indtil Master og Tougværk, hvilket synes mig at være forbandet ligt Løgn. Din Far lever godt — skulde jeg sige.

Din meget hengivne
Lauritz Seehus."

„Postskrift: Du maa sige til din Farbroder, at Pengene, han skrev om, skal komme, naar Far din faar skrabet dem sammen, men spørge, om det ikke kunde gaa lidt billigere for de onde Tider,

og bede Farbror Anders snakke et Ord med den, som er over Lensmænd, Rodemeistere og Kafteiner, at nu er det rent Svineri nedover til Svartemyren, som du ogsaa kan bevidne til Vitterlighed, men nu er det værre end før."

Da Postbudet bragte dette Brev, stod just Kristine opskjørtet og skurede Kjøkkendøren; thi uagtet der var Tjenestepige, tog hun sin fulde Andel af Arbeidet i Huset.

Der var ogsaa Aviser og Breve til Statsraadens, som ialmindelighed afleveredes hos Portneren.

Alfred Bennechen kom ned, for at begive sig til sit Departement; og da han saa Posten ligge paa Bordet nede i Portnerstuen, — Dørene stod aabne, siden det var Skuredag — var han ikke sen til at benytte den gunstige Anledning.

Kristine blev staaende, da hun saa, hvem det var. Hun skyllede Mattefillen af i Bøtten og stak de kraftige, hvide Arme rigtig dybt ned i det graaskidne Vand. Derpaa vred hun Fillen af, lagde en forsvarlig Klat Sand paa, og tog atter fat paa at skure Døren, somom det gjaldt at faa al Malingen af.

„Godmorgen — Frøken Kristine!" — raabte Alfred, idet han muntert hoppede ned i Stuen; men da han saa, hvorliden Virkning hans uventede Nedkomst gjorde, blev han flau og tilføiede: „Tillader De, at jeg undersøger Posten; kanske der kunde være Brev fra Kjæresten min."

Men heller ikke dette syntes at gjøre Indtryk. Den utaalelige Skurelyd skar ham i Ørene; det stødte ham at se hende befinde sig saa vel i denne Dragt og i dette simple Arbeide, — og at hun da ikke generede sig!

To Mænd passerede oppe paa Gaden foran et af Vinduerne. Alfred saa iveiret: „Se der har vi Deres Onkel og — ja naturligvis Johan! — han var netop paa Vei til at dreie ind ad Porten. Min Bror er nok en hyppigere Gjæst i Kjælderen end ovenpaa — he?" — men idet han vendte sig, opdagede han, at Kristine i en Fart havde faaet Bøtten med sig ud i Kjøkkenet og lukket Døren.

Ærgerlig kastede han Avisen og steg op. I Trappen mødte han Mo, som hilste med sin ærbødig-familiære Mine.

Farbror Anders undersøgte Posten og valgte ud de Breve, han vilde bringe Statsraaden i Departementet. Da han fandt Oldermandens Brev til Kristine, raabte han hende ind.

„Du Kristine," sagde han alvorligt, da han havde rakt hende Brevet, „der er en Ting, jeg maa tale med dig om. De kommer ofte indom til dig — Statsraadens Sønner —"

„Døren stod aaben, og saa kom Kandidaten ned." —

„Ja — jeg mener hellerikke Alfred saa meget; men Doktoren — ser du. —"

„Han har ikke været her," — skyndte Kristine sig at svare.

„Nei — men jeg forstod, han var paa Veien herned. Ja — ser du — kjære Kristine!" — fortsatte han venligt og lagde Haanden paa hendes Skulder; — hun var lidt høiere; „Livet i en stor By medfører mange Fristelser for en ung Pige. Desuden skal du lægge Mærke til, hvormeget jeg skylder Statsraadens, og hvor leit det vilde være for mig, om der traf dem nogen Fortræd, som jeg eller nogen af mine var Skyld i. — Dette forstaar du kanske ikke nu; men jeg vil bede dig være forsigtig og holde dig nær til dem, som vil dig vel."

Han klappede hende paa Kinden og gik med Brevene.

Nei — hun forstod det ikke, — ialfald ikke helt. Hun havde vel en Følelse af, at Farbror mente, de unge Herrer kom for hendes Skyld. Men hvorledes det kunde blive til Fortræd for Statsraadens, skjønte hun ikke. Kristine var et sundt, fornuftigt Bondefruentimmer, som vel var sig bevidst Afstanden mellem en Statsraads Søn og en simpel Pige fra Landet.

Alligevel blev hun urolig, da ogsaa Oldermanden kom med de samme Advarsler og Hentydninger i Brevet. Men hvad skulde hun gjøre? Mod Kandidaten var hun saa lidet imødekommende som vel muligt; og hun kunde dog umuligt sige bent frem til den alvorlige, pene Doktor, at han ikke maatte komme, — saa sjeldent som han kom. Hun regnede efter; det var næsten fjorten Dage, siden hun havde talt med ham.

Farbror Anders var saa underlig, hun blev ikke rigtig klog paa ham; snil var han altid; men hun havde alligevel som et Slags Ængstelse for ham.

Undertiden om Aftenen — han kom altid sent hjem —, naar han passerede gjennem hendes Værelse, kunde han sætte sig ved hendes Seng og snakke lidt. Men hun forstod ikke altid, hvad han sagde, — enten fordi hun var søvnig, eller ogsaa var vist Farbror træt om Aftenen, han talte saa utydeligt. Men han klappede hende saa venligt, naar han sagde Godnat.

Doktor Bennechen havde ikke Lykken med sig, naar han gik ud for at besøge Kristine.

Lyst havde han hver Dag; men han var bange for at møde Alfred; hellerikke Mo ligte han at træffe, og han havde ideth eletaget paa disse Expeditioner en brødefuld Samvittighed, somom han gik at gjøre noget rigtigt ondt.

Det endte ogsaa ialmindelighed med, at han gik forbi og saa ned i Vinduerne; eller han steg op og besøgte sin Moder i et vagt Haab om at træffe Kristine i Porten, i Trappen, eller etellerandetsteds.

Thi han var forelsket i hende, og han vidste det meget godt.

Og alligevel var han ikke glad, som man pleier at være, naar en Forelskelse risler gjennem Aarerne som en varm Strøm.

Først var han nu meget uvis om det Indtryk, han havde gjort paa Kristine. Han troede at hun, som var saa sund og herligt skabt, maatte føle Uvilje mod slig en Krøbling, som han var. Thi Doktoren troede selv, at han haltede meget mere, end han i Virkeligheden gjorde.

Saa var han ogsaa jaloux paa Alfred, — indædt, stille, rasende skinsyg var han paa denne Broder, der overalt havde været ham iveien, foretrukket og forkjælet paa alle Kanter, og for hvis Synder han havde faaet saa mangt et Rap i Aarenes Løb.

Og tilslut havde Johan Bennechen en hemmelig, vemodig Mistro til sig selv og til sit Held overhovedet. Han havde altid været uheldig, og man havde altid fortalt ham, at han var det.

Derfor elskede han sin Kjærlighed, som han kjendte spire frem, som man elsker et sygt Barn. Han lod den stærke Følelse omslutte hele sit Væsen uden at tænke paa Modstand; og han bar sin Kjærlighed vel forvaret i sit trohjertige Bryst med en stille trist Glæde, idet han ikke havde stor Tro til, at den vilde bringe ham noget godt.

Der var allerede nok at grue for — selv i det allerheldigste Tilfælde: at Kristine virkeligt syntes godt om ham. Thi hvad vilde Fru Statsraadinden sige! Og om han end kunde tænke sig Muligheden af at sætte sig ud over Moderens Modstand, hvor skulde han nogensinde faa Mod til at fremtræde for sin Fader og melde ham, at han agtede at gifte sig med en Bondepige.

Denne Fader — saa smuk og imponerende — var i Johan Bennechens Øine et Udtog af alt hæderligt, ophøiet og fint.

Naar Oppositionens Blade kastede sig over Regjeringen, læste Doktoren det altid med en stille Reservation for sin Faders Vedkommende. Det var jo ikke umuligt, at der inden Regjeringen kunde findes Personer, som trængte til Kritik; men at der var noget at udsætte paa Statsraad Bennechen, faldt ham ikke ind med en Tanke.

Medens Moderen kastede al sin Ømhed paa den smukke Alfred og kun havde lidet tilovers for „de to mislykkede" — som hun kaldte Hilda og Johan, var Faderen omtrent den samme i sit For-

hold til alle Børnene, — ja det hændte endogsaa, at han vovede en svag Opposition mod Fruen, naar hun forkjælede Alfred altfor galt.

Dette var nok for Johan, som ikke var forvænt i saa Maade; og jo ældre han blev, desto mere steg hans Agtelse for Faderen, saa den tilslut blev næsten som en Religion for ham.

Men nu var jo netop Faderens fornemste Egenskab — hans Livsprincip: det respektable, det fine, korrekte, som Johan vilde støde an imod — ja løbe Storm imod ved en saa absurd Forbindelse — med en stor rødhaaret Bondepige.

Johan tænkte sig, hvad vel Faderen vilde sige og gjøre, om han fik Nys om sin ældste Søns Daarskab. Var det ikke først efter uendelige Forhandlinger, det var blevet ham tilladt at søge en Fattiglægepost i en af Byens Udkanter; og hvad var det mod dette?

Men hvergang Doktoren naaede saa langt i sine Tanker, var det med noget, der lignede Beroligelse, han sagde: Ja — ja! — Det er jo ikke noget at spekulere over; hun bryder sig ikke et Gran om mig. —

IX.

Efterat Mortensen overtog Ledelsen af „Folkets Ven", forandredes Bladets Navn til „Folkets sande Ven"; og istedetfor det temmeligt tarvelige Udstyr fra gamle Hansens Tid fik det nu smukt Papir og nye Typer.

Illustrationerne derimod forblev en Tidlang paa det samme hjemlige Standpunkt: sortagtige Klatter med hvidt indimellem. Men en Dag underrettede Redaktøren sine Abonnenter om, at Illustrationerne vilde ophøre fra næste Kvartal.

Herved mistede Bladet selvfølgelig endel Smaafolk; men Mortensen var glad alligevel. „Folkets sande Ven" fandt snart sit Publikum, og hvad det pekuniære angik, saa syntes det at gaa over al Forventning.

Naar Mortensen om Morgenen bragte Bladet med sig i Departementet, blev det gjerne forelæst af den yngste i Kontoret, „hvis man havde Tid".

Extraskriver Hiorth havde saaledes just endt Oplæsningen af en Leder, hvori paavistes Umuligheden af at bestemme, hvem eller hvad der nutildags mentes med Udtrykket: Folket; nærmest maatte det være Embedsstanden, der udgjorde Folkets Marv, — da Grosserer Falck-Olsen traadte ind i forreste Værelse og spurgte efter Statsraaden.

Medens en viste Grossereren indover mod Statsraadens Værelse, spredtes den Tilhørerkreds, som havde samlet sig om „Folkets sande Ven", og hver søgte til sin Plads i de tilstødende Rum, for at fordybe sig i Papirhougene.

Alene gamle Hansen havde ikke rørt sig. Han lod altid, somom han ikke hørte disse Oplæsninger. Hvilket imidlertid ikke hjalp ham stort; thi naar der kom noget, som man vidste vilde ærgre ham, blev det brølet ham ind i Øret. Gamle Hansen var bleven et advarende Exempel for Departementets Ungdom, der viste, hvorhen det bærer at have stridige Meninger. Alle vidste, at længer kom han ikke. Der han nu sad med Ansigtet imod Væggen rodende i alskens Affaldsarbeide, skulde han sidde, til han lagdes i Kisten; medmindre man tilslut skulde blive nødt til at jage ham; thi gamle Hansen drak — blev der i den sidste Tid hvisket om.

Da Statsraaden saa sin Ven Grossereren træde ind, skjønte han, at der forestod en Samtale om Forretninger; og disse Samtaler vare ialmindelighed yderst pinlige.

Derfor spurgte han i en munter Tone, om Grossereren kom, for at invitere ham til et Jagtselskab; det var en stille klar Vinterdag med let Frost og Solskin.

Men Falck-Olsen begyndte i en tør Forretningstone at tale om de slette Tider, Tab paa alle Kanter og intet Udbytte af nogenting.

„Ja — ja! —" afbrød Statsraaden, idet han gik op og ned stødende Hænderne mod hinanden med udsprigede Fingre saaledes, at alle Fingertupperne mødtes; — „den indenlandske Industri og Handelsomsætning ligger nede for Tiden; — det kan ikke nægtes; men vi haabe —"

„Aa — det blir sgu ikke bedre paa lang Tid! — jeg ved ikke, hvad der er iveien hertillands. Det gaar en Stund — glimrende saagar; men saa staar det fast, falder fra hinanden, ingenting trives for os; der gaar Mak i alt, hvad vi tar os for. Se nu for Exempel denne Aktiebanken, som blev stiftet med saamegen Champagne; — ifjor og iaar gaar det rent Pokker ivold med den!"

Ved disse Ord udstødte Statsraaden et Lettelsens Suk. Han havde frygtet for, at Grossereren var kommen, for at underholde ham med „Vanskeligheden ved at reise Penge", „store kontante Forskud" — og lignende Ubehageligheder, som han pleiede at komme med, naar han var i ondt Humør. Men Aktiebanken var et ganske uskyldigt Samtaleemne, og Statsraaden svarede derfor spøgefuldt: „Da maa jeg saamænd som Medlem af Bankens Repræsentantskab protestere mod Deres Angreb. Vi har tvertimod — som Aarsregnskabet udviser —"

„Skidt paa Regnskabet," svarede Falck-Olsen sint, „det er mindst for at lave fine Regnskaber; det kan enhver Klodrian nutildags. Men hvad der mangler, det er Forretningsdygtighed i Direktionen. Hvad kan det blive til med alle disse kloge Jurister, som aldrig har gjort en Forretning i sit Liv, — alle disse Statsraader, Advokater og Assessorer — de forstaar ikke Tingen — neigu om de gjør! — de forstaar ikke Tingen!"

Nu forstod imidlertid Statsraaden godt, hvad der var „Tingen"; han stødte lempeligt Fingrene mod hinanden og sagde: „Deri har De vist for en stor Del Ret — min Ven! — for en stor Del; — men —" han stansede og tog sin Ven ved det venstre Frakkeopslag, idet han tilføiede: „det er dog underligt, underligt og beklageligt, at en Mand som De skal være saa aldeles blottet for Ærgjærrighed."

„He?" spurgte Grossereren og saa uvist op

„Falder det Dem aldrig ind, at De altfor lidet benytter Dem af den Indflydelse, De har — eller ialfald kunde have. Se nu for Exempel i Aktiebanken, som De nævnte: hvis gamle Statsraad Falbe træder ud af Direktionen, som han sandsynligvis gjør ved næste Generalforsamling, saa vilde den Direktørpost netop være noget for Dem."

„Ja — det er jo den, jeg vil have," busede Grossereren ud.

„Umuligt — desværre! aldeles umuligt — min Ven!" — svarede Statsraaden, som atter gik op og ned ad Gulvet.

„Jasaa! maa jeg spørge hvorfor?"

„Fordi Konsul Lind sandsynligvis vil have den ledige Direktørpost."

„Vil? — vil — har man hørt paa Mage?" — raabte Grossereren og lo tvungent, „jeg gad vide, hvorfor alting skal staa paa Pinde for den Fyr; han er da ikke stort rigere end jeg."

„Nei — ganske vist! men han er paalidelig."

„Hvad mener Hr. Statsraaden med det? — er jeg kanske ikke en paalidelig Mand?"

„Rolig — rolig — kjære Ven!" — sagde Statsraad Bennechen smilende og trykkede ham ned i en Stol; „jeg skal faa Lov til at forklare Dem min Mening ved et lidet Exempel. De gav — som De vil erindre — for et Par Maaneder siden et Bal, — en glimrende Fest kan jeg sige; der manglede intet, alt var smukt, korrekt, værdigt — kort sagt comme il faut. — Og dog! — tillad, at jeg minder Dem om en enkelt Scene."

Nu var Statsraaden i sit Element. Smaa hemmelige Forhandlinger paa Tomandshaand for lukkede Døre var hans mest yndede

Situation. Hans Tale fik da en konfidentiel fortrolig Betoning, — somom han hvert Øieblik til Gunst for den, han talte med, aabnede sit Hjerte, omtalte, hvad han ellers ikke betroede nogen — ja egentlig helst burde fortiet; — alt paa en saadan Maade, at Folk gik fra ham med den Overbevisning, at de vare i Besiddelse af Statsraad Bennechens fulde og udelte Fortrolighed og havde alle Regjeringens Hemmeligheder i sin Haand. Og dog blev det sagt om ham, at hans væsentligste Egenskab som Statsmand var en smidig, men urokkelig Diskretion.

Han rykkede sin Stol tæt hen til Grossereren, vendte sit smukke, aabne Ansigt mod ham og fortsatte: „Det kan synes underligt af en Gjæst at kritisere Værtskabet; — men — vi kjender jo hinanden, — og siden vi just er inde paa den Sag, maa det være mig tilladt at ytre en — en vis Grad af Forbauselse over Deres Invitationer."

„Naada? — det forstaar jeg ikke —"

„Ser De — min kjære Ven! — den Scene, jeg vilde minde Dem om, forefaldt ved Soupéen, som — i Parenthes bemærket — var charmant, — inde i Deres Cabinet. Som De uden Tvivl vil mindes, blev der disputeret om Politik —"

„Ja men ved De hvad — Hr. Statsraad! — det gjør man Skam overalt nutildags. Nævn mig et Selskab, hvor der ikke tales om Politik!"

„Ja se deri ligger det jo netop —" raabte Statsraaden, „der tales om Politik overalt — deri har De Ret — fuldkommen Ret. Men læg vel Mærke til den Omstændighed" — her slog Statsraaden ham smaa Slag paa Knæet i Takt med sine Ord; — „naar der disputeres om Politik, saa betyder det, at Selskabet er slet sammensat! — deri ligger Forskjellen!"

„Men der var jo lutter Folk af Betydning derinde. Den Dag havde jeg just inviteret mange fremragende Mænd, som jeg ikke før havde havt den Fornøielse at se hos mig."

„Ganske rigtigt! — og det var det, som var Ulykken. Der var jo Mænd af alle Farver" — Statsraaden dæmpede Stemmen: „helt nedover til rødt! — og der blev sagt mange høist ubehagelige Ting — høist ubehagelige — maa jeg sige. Ikke for min Part — for staar De; jeg brød mig ikke det ringeste derom; det var jo de almindelige Fraser og mest unge Folk, som kom med dem. Men for Deres egen Skyld — kjære Ven! — finder jeg, at —"

„Bah!" — afbrød Grossereren og reiste sig; „det bryder jeg mig Pokker om; jeg er en uafhængig Mand; en self made man; jeg tigger ikke nogen om noget — jeg!"

„Nei — nei! — det er som jeg siger: De er ikke det mindste

ærgjærrig, — og det finder jeg beklageligt, meget beklageligt;" Statsraaden gik op og ned, medens han gjentog: „meget beklageligt!"

„Naa — naa — ærgjærrig," sagde Falck-Olsen tilslut ærgerlig; „jovist er jeg ærgjærrig, forsaavidt som jeg nok ønsker, at — at opnaa den Indflydelse, som tilkommer mig. Men med Politik vil jeg ikke have noget at skaffe, det har jeg sagt Dem hundrede Gange; jeg tager ikke Parti, — jeg — jeg staar midt imellem eller rettere: jeg staar over Partierne!"

Han var stolt over denne velklingende Slutning; men Statsraaden vendte sig imod ham med et Skuldertræk: „Det Udtryk, De der betjener Dem af, er paa sine Steder et godt Udtryk; jeg indrømmer, at det i visse Tilfælde kan anvendes endogsaa med stor Virkning. Men — kjære Ven! lad os være enige om — her paa Tomandshaand, at det er en Talemaade — eller rent ud sagt: noget Nonsens. Nei — da er det gamle Ord bedre: Sig mig, hvem du omgaaes, og jeg skal sige dig, hvem du er."

„Men — hvem er det da, jeg ikke burde have indbudt?" — spurgte Grossereren lidt mygere.

„Ah — bedste Ven! hvor kan De tro, at jeg saaledes vil gaa i Detaillen. Jeg mente bare saadan i sin Almindelighed, at Selskabet var mindre ensartet. Flere kunde uden Skade have været borte; og omvendt savnede jeg en og anden, som jeg synes burde været der. Tillad mig blandt disse sidste at nævne Redaktør Mortensen, en Mand, som uden al Tvivl —"

„Han med Fyrstikkerne! — nei hør — ved De hvad!"

„Jeg vil sige Dem i Fortrolighed," hviskede Statsraaden, „den Mand har Fremtid, hvorledes saa end hans Fortid har været. Har De lagt Mærke til hans Blad? — til Dem tør jeg betro det: det Blad vil faa Betydning — en meget stor Betydning!"

Idetsamme kom Mo ind med en Del Papir.

Grossereren var ingenlunde tilfreds med Audiensen. Istedenfor at sætte den anden Kniven paa Struben med en Gang havde han indladt sig i en Diskussion, i hvilken han — som sædvanligt — havde trukket det korteste Straa.

Han vilde dog ikke gaa uden at have spillet sin Trumf, og derfor sagde han halvhøit: „Ja jeg vil bare sige Dem, at jeg gjør sikker Regning paa Deres Stemme."

Statsraaden følte et ubehageligt Stik indvortes. Grossereren saa paa ham med de gule Øine, som pleiede at ledsage „store kontante Forskud" og lignende Ubehageligheder. Men han strakte sin Haand frem aabent og venskabeligt, idet han tog Afsked i Døren: „Nuvel

— kjære Ven! — den Tid — den Sorg! ellers tænker jeg nok, vi til den Tid er kommet til Enighed i et og alt!"

Grossereren brummede noget, som ikke var let at forstaa, og Statsraaden lukkede Døren efter ham med en levende Følelse af, at næste Gang blev det værre.

Derpaa vendte han sig mod Mo, tog Papirerne og lagde dem ligegyldigt paa Bordet. „Har De Regningerne?"

Mo trak frem syv otte Regninger.

„Det er altfor meget — altfor meget! langt over Aftalen!" — raabte Statsraaden forarget; „De maa sige Madame Gluncke, at det ikke er Meningen, at hun skal føie alle hendes Nykker; dette gaar aldeles ikke an."

„Ja Hr. Statsraad!" — svarede Mo beklagende; „det samme siger jeg ogsaa; men Malla Bimbam paastaar — "

„Hvem?" spurgte Statsraaden strængt.

„Aa — Omforladelse! — jeg mente Madam Gluncke, hun paastaar, at de har det saaledes nutildags alle den Slags —"

„Hm?" — afbrød Statsraaden og aabnede en liden Skuffe i sit Bord.

Mens han talte Pengene op, sagde Mo: „Ved Hr. Statsraaden, hvem Bureauchef Delphin omgaaes?"

„Nu da?"

„Gamle Hansen."

„Gamle Hansen — derinde?"

„Ja; — forleden sad Bureauchefen hele Aftenen hos Hansen, og da han gik, stak han Madamen 40 Kroner i Haanden. Jeg ved det med positiv Vished" — tilføiede Budet.

„Upaalidelige Personer, hvor man vender sig," mumlede Statsraaden, idet han lagde Sedlerne hen til Mo.

„Ja det er sandt, mens jeg husker det; — De har en Søsterdatter i Huset Mo?"

„En Broderdatter — Hr. Statsraad."

„Nuvel! — jeg ønsker, at De sender hende bort. Se saa; De kan vente derude, til jeg ringer."

Statsraaden satte sig tilrette; men Budet Mo blev staaende.

„Var det mere? — Mo!"

„Jeg vilde meget nødigt sende min Broderdatter bort," begyndte Anders Mo ærbødigt.

„Reisepenge behøver hun naturligvis," sagde Statsraaden og tog i Nøgleknippet, som endnu stod i den lille Skuffe.

„Jeg ønsker at beholde hende hos mig," — gjentog Mo tørt.

Statsraaden vendte sig: „Hvorfor?"

„Fordi — fordi jeg ønsker det," svarede den anden med sin underdanige Mine.

„Lad os ikke spilde Tiden — Mo! min Kone siger, hun fordreier Hovedet paa Gutterne; jeg har lovet det, og bort maa hun."

„Statsraaden maa have mig undskyldt; men jeg maa faa Lov til at beholde hende," svarede Anders Mo og forsvandt ud i sit lille Forværelse.

Statsraaden sad en Stund og grundede over dette. Det hændte jo, at Mo gjorde Vanskeligheder; men naar man først var kommet til den lille Skuffe, pleiede det at gaa glat. Det værste var, at nu fik han formodentlig en Scene med Fru Statsraadinden.

Den lille forskræmte Expeditionssekretær fik undgjælde for det; selv Bureauchef Delphin gik ikke fri; og Rygtet om Statsraadens onde Humør udbredte sig over hele Departementet. Der blev en Hvisken og en Løben og en Konferering fra Pult til Pult; de mest rystende Forudsigelser om Afsættelse eller Degradation gik fra Blækhus til Blækhus, og hver gjorde i Stilhed op sit Synderegister.

Alene Anders den Almægtige gled smilende om paa sine Listesko, og alle Mand saa op fra „Arbeidet", naar han passerede, saa hemmelighedsfuld og tilknappet med det hvide Haar udover Frakkekraven.

Statsraaden havde gjort rigtig Beregning. Saasnart Fruen saa ham, spurgte hun: „Nu? — har du ordnet det?"

Statsraaden vred sig lidt, før han svarede. Hans Kone var det eneste Menneske, han havde truffet, som han ikke kunde behandle i den overlegne Diplomattone. Derfor valgte han at svare: „Nei rent ud sagt — du! saa har jeg ikke faaet ordnet det endnu; men —"

„Hvad er der iveien?"

„Mo vil ikke; han vil saa nødigt sende hende bort."

„Mo — altid denne Mo!" — udbrød Fruen ærgerlig; „naar Mo ikke vil, saa staar du og maaber. Man skulde næsten fristes til at tro, at han paa en eller anden Maade har dig i sin Magt, saa du ikke vover at kny mod ham."

„Hahaha — stakkels Mo!" lo Statsraaden; men det lød ikke synderligt hjerteligt, og han saa ivrigt ud af Vinduet, idet han svarede: „Du kan jo vide, at hvis det virkelig er dig saameget om at gjøre, at denne Pige kommer væk, saa er der intet iveien; jeg kan jo ligefrem befale Mo —"

„Ja synes du ikke, det er paatide, at du bruger din Magt, om du har nogen? Du ved ikke, hvilke Dumheder Johan gjør; Alfred fortæller hundrede Ting —"

„Undskyld! — men saavidt jeg har kunnet mærke, gjør Alfred vel saa hyppige Besøg i Portnerstuen som Johan."

„Aa ja, hvad gjør saa det? Alfred er fornuftig, — en Mand af Verden! om han gjør Kur til en simpel Pige, saa ved vi dog, hvad det har at betyde. Men Johan — ser du! du har aldrig forstaaet, hvor farligt Johans Naturel er, hvor usigeligt dum han er — mellem os sagt. Sætter han sig først noget i Hovedet, er han istand til at begaa de største Fadæser; — ja — det skulde ikke undre mig, om han en vakker Dag kom og fortalte os, at han vilde gifte sig med saadant et Fruentimmer.

„Ah — men bedste Adelaide! — hvor kan du tænke sligt. Det maatte naturligvis ikke ske; — ikke paa nogensomhelst Maade — naturligvis!"

„Ja — ja — jeg har seet meget af den Sort," svarede Fru Bennechen; „man siger saalænge: det er umuligt, indtil Skaden er skeet, og saa sidder man der til op over Ørene i Skandale. Nei sligt skal man tage itide, — det er min Mening; og bort skal hun, — den afskyelige, rødhaarede Tingest! — Tænk bare — Daniel for en horribel Smag!"

„Ja, men ved du, at Alfred ogsaa —"

„Kommer du nu igjen med Alfred! — du har aldrig holdt af ham! Alfred har noget af en Kunstner i sig, som mange i vor Familie. Det røde Haar mod den hvide Hud — eller noget sligt er det, som tiltaler ham. Og desuden! — jeg tænker ikke, du heller var saa vanskelig paa det i den Alder — Far!"

Dette Argument var Fru Statsraadindens store Kanon, som aldrig undlod at afgjøre Kampen, desuden blev der netop kaldt tilbords.

„Hvor er Alfred?" — spurgte Statsraaden, da bare Jomfruen var i Spisesalen.

„Alfred — Stakkel! — han vil ikke komme til Middag," — sva rede Fruen; „han var heroppe i Formiddag og meldte, at han vilde gaa lige fra Departementet hen til Eriksen, — du ved, hans Ven — Kandidat Eriksen, som er saa syg."

Statsraaden gjorde i sit stille Sind den Bemærkning, at Kandidat Eriksens Sygdom var meget langvarig.

„Men Hilda? — hvor er Frøkenen? — Jomfru!" spurgte Fruen.

„Frøkenen kommer strax," svarede Jomfruen, „hun bad, at Pigen vilde sige hende til, naar Maden var sat ind. Hun er nede i Portnerstuen."

„Hører du! — Daniel!" — hviskede Fruen; „den listige Tingest begynder med at indynde sig hos Søsteren."

Da Hilda kom, vilde hun fortælle om sin nye Veninde Kristine; men Moderen bed hende kort af. Og da hun hellerikke fik nogen Støtte hos Faderen, taug hun.

De spiste da alle sin Middag i Taushed, — en Hverdagsmiddag — treven og uhyggelig.

X.

Oldermanden havde hele Vinteren travelt med at skrive Breve for Njædel. Først til Kristine, saa til Anders om denne „Sagen", som aldrig fik nogen Ende. I Oldermandens Hoved begyndte der at røre sig en liden Mistanke til denne Farbror Anders; det kunde aldrig hænge rigtigt sammen med alle disse Penge, som uafladeligt krævedes. Men allermindst huede det ham, hvad Anders skrev om Kristine i de sidste Breve.

Men det kunde ikke nytte, at sige et ondt Ord om Broderen; thi Njædel blev bare sint. Og saa maatte Oldermanden sende Njædels Spareskillinger afsted, og da de tog Ende, maatte han hjælpe ham til Laan.

Njædel var bleven ligesom besat af den „Sagen"; han tænkte ikke paa andet, og hver Dag ventede han paa, at der skulde komme Bud fra Kongen, at han — Njædel — havde Ret.

Ligeledes maatte Oldermanden give Kristine de Raad og Formaninger, som Farbror Anders sagde, hun tiltrængte; thi Njædel forlangte paa det bestemteste, at der skulde skrives til hende aldeles som han Anders vilde, for han Anders var den, som forstod det, og den eneste, som vidste Raad for alt.

Derfor havde Kristine megen Møie med at forstaa Oldermandens Epistler; men hun fik en ubestemt Følelse af, at alt ikke stod saa godt til hjemme, skjønt der altid stod i Brevene, at Njædel havde det bare godt i alle Maader. Men endnu underligere var de mange Vink og Hentydninger til hende selv. Saaledes sad hun en Dag i Februar og grundede over et Sted i Oldermandens sidste Brev:

„Jeg har levet længe og seet megen Sorg og Sult formedelst Elskov og Bedrageri, naar han var af fine Folk, for de er ikke til at stole paa med Pigerne; men du skal bede, at dit Hjerte maa henføres fra den korte Elskovs Lyst og til en forstandig Mand, om han end er noget gammel, saa gjør det ikke noget, naar det er overstaaet, hvorimod et godt Udkomme er efter min Formening den største Gevinst og Fordel nota bena i Længden."

Kristine sad endnu med Brevet i Haanden, da hun saa Frøken Hilda gaa forbi Vinduerne oppe paa Gaden og bøie ind i Porten.

Det var en saa sikker Vane hos Hilda at komme indom, naar hun kom fra Byen, at Kristine halvt i Tanker reiste sig og aabnede Døren.

Hilda vilde først gaa forbi; men efter at have seet sig forsigtigt om til alle Kanter, smuttede hun ned og lukkede Døren efter sig.

Kristine betragtede hende forbauset.

„Du maa ikke sige til nogen, at jeg har været her — Kristine! Mamma har forbudt mig at gaa til dig."

„Hvorfor?" spurgte Kristine alvorligt.

„Det kan jeg ikke sige," svarede Hilda og saa bort, „men jeg er vis paa, det er ikke sandt, hvad Mamma siger."

„Hvad siger din Moder?" — gjentog Kristine i den samme alvorlige Tone.

„Aa nei — ikke spørg mig Kristine! —" bad Hilda og vilde gaa igjen.

„Jeg vil vide det —" sagde Kristine og greb hende i Armen.

„Hun siger, vi gaar altfor ofte herned —"

„Hvem?"

„Jeg — og — og —"

„— og? — hvem andre?"

„Gutterne — Johan især, siger Mamma; men jeg tror det slet ikke! jeg er bare saa ræd Mamma. —"

Kristine slap hende, og da Farbror Anders idetsamme kom ind, smøg Hilda ud igjen, — forvirret og ulykkelig over det, hun havde gjort.

Men Kristine stod ganske bleg med knyttede Hænder; nu begyndte hun at forstaa. Det var det, man beskyldte hende for, at hun lokkede Husets Sønner til sig. Det var den største Skam, hun kunde tænke sig: at lokke Mandfolkene til sig; „helst Johan" — havde Frøkenen sagt; Doktoren — Statsraadens ældste Søn! — og det skulde hun have gjort.

„Jeg vil hjem — Farbror Anders."

„Saa vilde det se ud, somom de havde Ret," svarede han roligt.

„Ved du det ogsaa?" — raabte Kristine, „men hvad er det da, jeg har gjort?"

„Du har Gud ske Lov ingenting gjort — kjære Kristine! — og du skal ikke være ræd. Jeg skal nok passe paa dig. Det har jeg ogsaa sagt til Statsraaden."

„Statsraaden; ved han det ogsaa! — jeg vil hjem; lad mig komme hjem Farbror —" bad Kristine bønligt.

„Jeg er ræd, at de derhjemme skulde synes, det var leit, om du kom hjem af den Grund," sagde Farbror Anders.

Af den Grund — gjentog Kristine for sig selv; Oldermandens Vink og Advarsler dukkede op for hende, det hele forvirredes, hun følte sig ganske hjælpeløs.

„Men hvad skal jeg da gjøre," udbrød hun og lagde Hænderne sammen.

„Du skal slet ikke ængste dig — Kristine! — jeg skal nok være Mand for at forsvare dig baade mod Statsraaden og Fruen; og hvis nogen fornærmer dig eller gjør dig Fortræd, saa kom bare til mig;" ved disse Ord rettede Farbror sig op og trykkede hendes Haand med et trofast Tag.

Det beroligede hende. Det var dog godt, at hun havde Farbror Anders at stole paa; alle de andre fik hun Frygt for, og hun bestemte sig til at holde sig dem alle fra Livet.

Kristine tog igjen fat paa Oldermandens Brev og satte sig til at besvare det; hun vilde ikke, at de skulde ane derhjemme, at noget var iveien:

„Kjære Fader og Lodsoldermanden! — mine Tanker ere næsten altid hos Eder; men om jeg ogsaa længes hjerteligt og vemodigt mangengang, saa maa jeg dog altid takke Gud, at jeg har det saa godt til Legeme og Sjæl. Først maa jeg fortælle, at Farbror siger, at nu staar det til Forbedring med Sagen; han vil selv skrive en af Dagene, men har saa travelt, og han siger, at han stræver svært med Sagen til Far, og at der burde flere Skillinger til, naar det skulde gaa rigtigt fort. Men alle her siger, at Farbror Anders er den flinkeste i Departementet, og han er meget snil mod mig, og jeg har det godt i alle Maader.

Her er ikke nogen Sjø, men gult Vand, som lugter ondt og ikke som Sjøen hjemme; men en forskrækkelig Mængde Skibe og store Huse af Sten og Trær, som er saa høie, at jeg aldrig har seet sligt før. Men nu maa jeg slutte med kjærlig Hilsen til min kjære Fader og Lodsoldermanden fra din hengivne Datter

Kristine."

— Hilda Bennechen havde nogle Veninder til The om Eftermiddagen; skjønt hun var lidet oplagt til at holde Selskab. Hun baade ærgrede sig og sørgede over sit Besøg hos Kristine; men hendes Frygt for Moderen var i Virkeligheden saa stor, at hun skjælvede for hende som en liden Pige, uagtet hun nu var voxen for længe siden.

Fra ganske liden havde hun hørt, at hun var mislykket. Hun havde vænnet sig til at opfatte Moderens Sorg over den eneste Datters Hæslighed mere som en Bebreidelse end som en Beklagelse. Og deri var Fru Bennechen for største Delen selv Skyld.

Thi hun som selv var saa smuk og som fremfor alt satte Pris paa et godt Udvortes, kunde blive utaalmodig og beklage sig bittert over, at netop hun skulde have den Straf at sætte en saadan Datter i Verden. Og mangengang under Hildas Opvæxt hændte det, at Moderen, naar hun havde pyntet hende paa det bedste, tilslut kastede alt, brast i Graad og raabte: „Hvad hjælper det saa altsammen? du er og bliver mislykket — uforbederlig mislykket!"

Alle Moderens Taarer brændte sig dybt ind i Hildas bløde Sind. Og alt, som med Aarene vilde voxe frem i hende, forkrøblede i Modløshed, og hun blev saa ræd sin Moder, at hun næsten ikke turde røre sig, naar Fru Bennechen var tilstede.

Frøken Hilda var 23 Aar. Hjemme i Huset fik hun ikke Lov til at bestille noget; der var Husjomfru; og i Selskabslivet blev hun paa Grund af sin Hæslighed kun taalt, — udsat for de utallige bitre Smaakrænkelser, der saa rigeligen falde af for de stygge og ubetydelige, der samles i Krogene.

Hendes eneste Glæde var igrunden Johan; de to mislykkede holdt sammen. Engang havde hun faaet Lov til at gjennemgaa et Gouvernantekursus; Statsraaden fandt, at man til „en vis Grad" burde opmuntre Kvindens Uddannelse—; men da hun ved anstrængt Flid — thi hun var ikke synderligt begavet — havde arbeidet sig sammen en respektabel Mængde Kundskaber, fik hun ikke Lov til at aflægge Examen; det passede ikke for hende. Dermed var den Historie ude.

Hilda Bennechen var hverken lykkelig eller ulykkelig. Hendes Liv var i Virkeligheden ganske fladt — fladere endogsaa end en Dames Liv pleier at være i hendes Forhold; thi om hendes Udseende kunde der ikke være delte Meninger, saa at hun helt savnede de smaa Triumfer eller Nederlag, der ellers pleier at følge Ungdommen. Hun havde en Gang for alle lidt et kapitalt Nederlag: at være født som hun var; og den Kreds, hvortil hun hørte, havde ikke yderligere nogen Chance at byde hende.

Derfor havde Delphins Tilnærmelse i Løbet af den sidste Vinter gjort et saa stærkt Indtryk paa hende. Han forsømte aldrig Françaisen efter Bordet, naar de mødtes paa et Bal, og de blev efterhaanden gode Venner.

At ærte hende med Kammerherren var almindeligt blandt hendes Veninder, og Sofie Falck-Olsen begyndte ogsaa idag, da Damerne vare komne tilro om Thebordet: „Hvordan var det egentlig det hang sammen med Kammerherre Delphins Forlovelse? — du Hilda! maa vist vide Besked om det?"

„Jeg? — hvorfor skulde jeg vide det?" — spurgte Hilda og blev rød.

„Gud! — du er jo den eneste af os yngre ialfald, som nyder den Udmærkelse at faa danse med Kammerherren."

Du maa saamænd ikke tro, at jeg holder paa ham. Jeg siger tvertimod hver Gang, at han slet ikke maa plage sig med den Française, hvis han ikke har Lyst —" forsikrede Hilda.

„Aa — jeg kan saa godt tænke mig, han synes, han maa holde ud, naar han først engang har begyndt. Men forresten —" tilføiede Sofie lidt ondskabsfuldt, „var det jo aabenbart en Spøg første Gang; det var paa vort Høstbal — saavidt jeg husker."

„Jeg kan fortælle om Delphins Forlovelse," raabte nu Caroline Hjelm, som havde været optaget med at høre et Skriftemaal af Louise henne i Sofaen; „han blev forlovet med en Kusine af Mamma, men otte Dage efter tvang Familien hende til at hæve Forlovelsen; nu er hun forresten gift med en Proprietær i Sverige."

„Ja Tak! — det vidste vi før —" svarede Sofie overlegent, „men hvorfor tvang de hende til at slaa op?" — Sofie følte en nervøs Interesse for alt, hvad der angik Delphin.

„Ja tror du ikke, jeg ved det ogsaa? —" svarede Caroline, „det var endda, fordi det kom op, at Delphin havde haft en fæl Historie med en gift Kone derhenne paa Vestlandet, hvor han var Fuldmægtig. Og jeg kan ogsaa fortælle dig, hvem hun var, hvis du vil vide det, for hun var endda Søster til Kandidat Hiorth, — nu ved du det!"

„Til Hiorth! — hvor heldigt!" raabte Sofie og glemte sin Overlegenhed; „saa kan jeg da faa det hele at vide; for ham kan jeg da vrænge ud og ind som en Handske."

„Var det saadan en fæl Historie?" — spurgte Hilda usikkert.

„Af de aller- allerfæleste —" svarede Caroline afgjørende.

„Aa pyt!" mente Sofie, „den har vel ikke været værre end de fleste Mandfolkehistorier af den Art. Der maa saamænd ingen tro, at Herrerne ere saadanne Dydsmønstre; og det vilde da heller ikke være godt, om de var det."

„Hvad mener du? Sofie! —" spurgte Louise forfærdet henne fra Sofaen.

„Aa du da med din dydige Hans! — jeg mener, hvad jeg sagde, at uerfarne altfor skikkelige Herrer er det kjedsommeligste, — det væmmeligste, jeg ved."

Denne Sentens blev lagt til Grund for en Debat. Men da de snakkede paa det ivrigste, kom Fru Statsraadinden frem i den halvaabne Portiere og sagde: „Godaften Smaapiger! — nu — her

gaar nok Sladderen rigtig for sig! — Pas dig dog — Hilda! — du sætter Koppen udenfor. Her er to unge Kavalerer, som beder om en Kop The, hvis Damerne tillader."

De Herrer Extraskriverne Hiorth & Bennechen kom nu tilsyne bagved Fruen; thi det var en svoren Aftale mellem disse to Mønstervenner, at de skulde se at vinde den Elskede under fuldstændigt lige Chancer. Alfred tog derfor Hiorth med, naar Sofie var hos Hilda.

Der var imidlertid blevet mørkt, og Fru Bennechen lod Lamperne tænde i den store Salon, saa at Lyset faldt dæmpet gjennem den halvtaabne Portiere ind i Kabinettet, hvor Ungdommen lo og snakkede.

Alfred førte Ordet med stor Behændighed, og Frøken Sofie lo og koketterede med ham.

Jonas Hiorth havde derimod valgt en anden Methode. Han sad henne i Halvmørket taus og tungsindig, og hvergang hun saa paa ham, fixerede han hende med et Blik, som skulde udtrykke: Falske Slange! jeg elsker dig alligevel!

Samtalen blev livlig uden at dreie sig om noget bestemt; man lo, kom med Hentydninger, ærtede hverandre, var ondskabsfulde eller elskværdige, eftersom det kunde falde sig.

Doktor Bennechen kom; men da han hørte Latteren fra Kabinettet, vilde han gaa igjen.

„Nei — kom Johan! — og dig en varm Kop The!" — raabte Hilda til ham.

Johan kom da helt ind og hilste paa Selskabet, men trak sig igjen tilbage til Salonen med sin Thekop. Han var i ondt Humør; thi i Porten havde han mødt Kristine, og hun var gaaet ham forbi uden at lade, som hun saa ham.

„Min lærde Broder har steget mange Trapper op idag —" raabte Alfred inde fra Kabinettet.

„Hvad mener De med det? —" spurgte Sofie, som kunde høre paa Lyden, at der stak noget under.

„Jo — jeg skal sige Dem, min Broder ynder ikke Trapper; han holder sig helst til første Etage, ja stundom endnu lavere!"

„Det var da uheldigt for en Doktor at være ræd for Trapper," bemærkede en af Damerne, som ikke forstod Meningen.

„Aa — De maa ikke gaa irette med min Broders Sympathier og Antipathier; han har i alle Henseender en barok Smag. Ved for Exempel mine Damer, hvorledes hans Ideal af en Kvinde ser ud?"

„Nei — lad os høre! — aa lad os høre —" blev der raabt.

„Alfred! —" raabte Doktoren.

„For det første maa hun være halvfjerde Alen høi — paa Strømperne —"

Damerne lo og klappede i Hænderne; men Hilda forstod, hvor han vilde hen.

„Alfred —" bad hun halvhøit, „gjør ikke det."

Men han blev ved: „Dertil maa hun have ildende rødt Haar — stridt som en Hestemanke; bondefødt maa hun være og lugte af Fjøs —"

„Alfred — Alfred! —" raabte Moderen halvt leende halvt skjændende inde fra Stüen.

„Aa — aa! jeg ved det!" raabte Sofie, „det er Kristine — den store Kristine nede i Portnerstuen — ikke sandt?"

Doktoren satte Koppen fra sig, saa det klirrede.

„Ikke forraader jeg min Broders Hjertes Hemmeligheder —" sagde Alfred.

„Sig — er det ikke Hildas nye Veninde Kristine? —" spurgte Sofie og bøiede sig over mod ham.

Beruset af den Lykke, han gjorde, fortsatte Alfred: „Aa! det er en hel Roman — forsikrer jeg Dem. Den høibaarne Elsker, den simple, men yderst dydige Pige, Søsteren som fortrolig Veninde —"

„Alfred!" raabte Johan i en Tone, saa det hoppede i dem alle.

„Nei, men Johan —" sagde nu Fruen, „hvorledes er det, du bærer dig ad, jeg maa bede —"

„Ja Mor! — jeg har sagt ham det før; dette taaler jeg ikke længer," sagde Doktoren heftigt og trampede i Gulvet.

„Mamma!" raabte Alfred inde fra Kabinettet, „var det med det lange eller det korte Ben?"

Johan gjorde et Skridt henimod Døren; men Fruen stansede ham: „Men Johan! — er du ikke rigtig klog idag? Fy, skam dig, at du ikke kan taale lidt Spøg. Naar du bare vil bringe Ufred med dig, var det bedre, du holdt dig borte. Nu sad vi saa hyggeligt, før du kom."

Johan gik. Men det var som Fru Statsraadinden sagde: han havde forspildt Stemningen for dem. Damerne hviskede to og to, og ikke engang Alfred formaaede at faa Munterheden igang igjen.

— Men om Aftenen, da de gik tilsengs, fortalte Fru Bennechen sin Mand Optrinnet mellem Brødrene. Hun fik i en Haandevending hele Skylden over paa Johan og skildrede selve Scenen endnu voldsommere end den i Virkeligheden havde været.

„Synes du ikke nu, det er paatide, at det Fruentimmer kommer væk?" — sluttede hun.

„Jeg indrømmer, at dette ser betænkeligt ud," svarede Statsraaden; „men hvis Sagen virkeligt er kommen saa vidt, er jeg bange, det lidet vilde nytte, om hun kom bort. Thi med en Natur som Johans, vilde Hindringerne bare opflamme ham — frygter jeg; han vilde efterspore hende og finde hende; og da vilde det sidste kanske blive værre end det første."

„Ja er det ikke netop det, jeg har sagt for længe siden," jamrede Fruen, „men aldrig vil du lyde mit Raad; altid skal du —"

„Rolig — bare rolig — kjære Adelaide! — ser du! — kan vi ikke faa hende bort, saa — saa —" han gjorde en liden diplomatisk Pause.

„Hvad saa? —" spurgte hun.

„Nuvel! saa sende vi ham bort."

Saadanne smaa Overraskelser var Statsraaden Mester i; Fruen saa paa ham: „Ja ved du hvad — Daniel; — det var kanske ikke saa galt."

„Bare rolig — som jeg siger — kjære Adelaide! — saa finder man altid en Udvei. Du ved, hvor gjerne Johan vilde til Wien ifjor. Nu kan han faa reise."

„Og blive længe borte —"

„Et Aar idetmindste, hvis det skal være ham til nogen Nytte i videnskabelig Henseende."

„Videnskabelig! — din Skjælm!" sagde Fruen spøgefuldt: en Sten var falden fra hendes Hjerte.

Men før de lagde sig til at sove, maatte Statsraaden afgive det Løfte, at saasnart Johan var reist, skulde han tvinge Mo til at sende Kristine bort, saa at hun kunde være ganske afveien og glemt, naar Johan kom tilbage fra Udlandet. —

XI.

I April skulde Doktor Bennechen reise. Han blev saa glad, da Faderen forkyndte ham, at han kunde faa Lov til at reise, at han i Førstningen næsten glemte at tænke paa, hvor ondt det vilde blive at skilles for saa lang Tid fra Kristine.

Endnu mindre faldt det den skikkelige Doktor ind at ræsonnere over den Reisetilladelse, der blev ham meddelt som en stor Naade.

Dengang Johan blev Kandidat, havde han haft stor Lyst til at ligge et Aars Tid i Udlandet. Men Faderen fandt det for kostbart, og Fru Statsraadinden erklærede ligefrem, at det vilde være lat-

terligt at reise til Udlandet for ham, der kun havde et maadeligt „Haud" til Examen.

Dette havde bragt Johan til ganske at slaa enhver Tanke om en Udenlandsreise af Hovedet; og da han nu „fik Lov", var han bare opfyldt af Taknemmelighed, uden at det faldt ham ind, at han jo igrunden var sin egen Herre og selv kunde bekoste sin Reise.

Men jo mere Dagen nærmede sig, desto uroligere blev han. Der var saa meget, han absolut maatte sige Kristine, før han reiste. Først vilde han paa en eller anden fin Maade lade hende forstaa, hvormeget han holdt af hende, og saa vilde han bede hende — ja det vilde han netop! — han vilde bede hende tænke paa ham, mens han var borte.

Dette var en god Ide — syntes han; der kunde lægges meget i de Ord; og Doktoren gik og øvede sig, idet han bøiede og forandrede denne Sætning: hvis De vilde — eller: om De vilde være saa snil — eller: hvis jeg bare vidste, at De vilde være saa snil at tænke lidt paa mig; — mon han skulde sige lidt, eller skulde han vove at sige meget? — eller ofte?

Og endnu en Ting maatte han faa sagt. Han vilde advare hende mod Alfred. Det var egentlig det, han gruede mest for: at lade hende alene med Alfred. Han kjendte — ja han beundrede næsten Broderens Behændighed, og han forestillede sig, hvor let en uerfaren Pige som Kristine kunde lade sig bestikke af hans belevne elskværdige Væsen.

Men Alfred var ikke til at stole paa, det vidste han, det var hans Pligt, hans ligefremme Pligt at give Kristine en Advarsel.

Men at finde Anledningen var saa vanskeligt. Mangfoldige Gange i de sidste Dage før Reisen passerede han forbi Vinduerne eller gjennem Portrummet uden at vove sig ned de to-tre Trappetrin. To Gange traf han hende; men da fik han en saadan Beklemmelse i Brystet, at han var glad, han slap forbi. Heller ikke saa hun saaledes ud, at han fik Mod.

Paa denne Maade gik det lige til Dagen, han skulde afsted. Nu maatte det altsaa ske; men endnu en Gang opsatte han det i Portrummet; han vilde først sige Farvel ovenpaa.

Johan var saa besynderlig aandsfraværende, at de lo af ham allesammen. Men Hilda græd og lovede at skrive flittigt til ham.

Da han steg ned de to-tre Trin til Kristines Dør, gik det ganske rundt for ham, og han kom tumlende ned i Stuen med et Rabalder. Heldigvis var der ingen; men Kristine kom strax ind fra Kjøkkenet, for at se, hvad det var.

„Det er bare mig," mumlede Doktoren, „jeg snublede lidt, — jeg — jeg skal reise."

Ja — Kristine havde hørt det.

„Jeg vilde indom og sige Farvel."

Kristine tørrede sin høire Haand paa Forklædet.

„Jeg — jeg vilde bede Dem" — alle de forskjellige Varianter af den vigtige Sætning fór saa fort forbi, at det ikke lykkedes ham at gribe nogen.

Kristine maatte mod sin Vilje smile lidt. Det gav ham Mod: „Jeg vilde bede Dem tænke meget — lidt paa mig, mens jeg er borte;" — derpaa blev han ganske rød; han vilde gjerne sagt det omigjen, for at faa det bedre til; men det syntes han ogsaa var saa flaut.

Kristine blev ogsaa rød; hun saa ned, men smilte alligevel.

Da blev Doktoren dumdristig: „Og saa vilde jeg bare sige Dem, at De bør passe Dem for Alfred —"

Men det skulde Johan Bennechen ikke have gjort. Thi neppe var Ordene ude af hans Mund, før Kristine reiste sig iveiret, gik et Skridt frem og spurgte: „Hvad mener du med det?"

Hun talte i sit eget Maal, og da han saa hende i Ansigtet, veg han tilbage og stammede: „Ja undskyld! — jeg — jeg mente bare —"

„Jeg skal passe mig selv —" sagde Kristine haardt.

„Ja ja! — det var ikke saa ment! — Farvel —;" Johan Bennechen tumlede op de to-tre Trappetrin.

Men da han var gaaet, kastede Kristine sig paa Sengen og græd bitterligt: at ogsaa han kunde tro saa ondt om hende!

Den stakkels Doktors Hjerne arbeidede og tumlede med tusinde uryddige Tanker; og tilslut satte han sig fast i den Tro, at hun elskede Alfred.

Bybudet, som skulde tage hans Tøi, fik ingen Greie paa nogenting. Et Par Venner kom, for at sige Farvel; han drak Vin med dem, snakkede bagvendt, saa fra den ene til den anden, somom han vilde spørge om noget, men sagde tilslut ingenting; medens de andre lo af ham og erklærede, at han led af akut Reisefeber.

Saaledes kom han afsted. —

Et Par Uger senere gav Statsraaden efter for den tause Bebreidelse, han hver Dag mødte i sin Kones Øine; og da han en Formiddag var alene med Mo i Kontoret, sagde han: „Hun maa alligevel bort — hun — Deres Broderdatter."

„Det gjør mig ondt — Hr. Statsraad! — men —"

„Sig mig nu engang Mo! hvorfor vil De absolut beholde hende?"

„Ja — ser Hr. Statsraaden, jeg har alle Dage været en ensom Mand. —“

Et Lys gik op for Statsraaden; han saa ned paa den lille smilende Mand og sagde med Uvilje: „Nei men Mo! hvad tænker De paa? — i Deres Alder, — og desuden —“

„Desuden? — Hr. Statsraad!“ — spurgte Budet og saa op fra Siden.

„Ja det er jo et ubehageligt Emne; men naar De selv spørger, saa — saa har De jo et Par Gange været — hm! været temmeligt — syg — Mo!“

„Kun én Gang; den anden Gang var det bare Ansigtsrosen.“

„Jajaja! — jeg gider ikke rode i Deres Affærer! men jeg synes gjerne, De kunde skaffe det Fruentimmer bort, naar jeg beder Dem.“

„Statsraaden maa intet Øieblik tvivle om min Hengivenhed og absolute Lydighed“ — svarede Anders Mo og bøiede sig dybt; — „men jeg formener, at Hr. Statsraaden selv ved, hvor stærkt denne Følelse er hos Mennesket og hvor —“

Statsraaden stansede ham med en utaalmodig Grimace. Han gik op og ned; men han stødte ikke Fingertuppene mod hinanden. Naar han var ærgerlig og udiplomatisk, stak han Hænderne i Lommen og raslede med Nøglerne.

Statsraad Bennechen tænkte paa al den Fortræd, han vilde faa hjemme, hvis ikke Kristine kom væk. Og han var ikke saa ræd for hele den samlede oppositionelle Presse som for sin Kone, naar hun begyndte et regulært Felttog. Thi da snusede hun omkring overalt, udspeidede hvert hans Fjed; og meget kunde da komme for Lyset, som laa gjemt og vel forvaret, saalænge Forholdet var venskabeligt og Fruen i godt Humør.

Mens han gik op og ned, stellede Mo med Ovnen og gav sig god Tid.

Statsraaden saa af og til hen paa ham; og som han endnu en Gang resumerede alle Momenter i denne fortrædelige Sag, kom han til det Resultat, at et Giftermaal mellem Mo og dennes Broderdatter igrunden var den bedste Udvei.

Det vilde uden Tvivl berolige og tilfredsstille Adelaide, og det var Hovedpunktet. Dernæst vilde det gjøre ham Mo endmere forpligtet. Dernæst sorterede det ingenlunde under hans Departement at paase, at de, der indgik Ægteskab, vare sunde.

Og tilslut — hvis Mo vilde gifte sig, hvad kom det saa ham ved? — kunde han — Statsraaden — kanske forbyde det? Men hvorfor gik han egentlig her og ærgrede sig?

Statsraaden stødte Fingrene mod hinanden, idet han i den almindelige Kontortone spurgte: „Har De talt med Deres Niece om — om en saadan Forbindelse?“

„Direkte har jeg ikke berørt Sagen; jeg vilde intet gjøre, inden jeg havde indhentet Statsraadens Samtykke —“

„Aa — hvadfornoget? — Samtykke? det er jo en privat Sag for Dem, — Mo! — som jeg ikke har noget med.“

„Jeg vilde dog aldrig tilladt mig et saadant Skridt uden først at have indhentet —“

„Godt — godt!“ — afbrød Statsraaden ærgerlig, „hvis De tror, at Pigen vil, saa —“

„Tusind Tak — Hr. Statsraad!“ udbrød Mo og vilde gribe hans Haand; „jeg tvivler ikke paa, at naar jeg har Statsraadens Samtykke —“

„Jeg vil ikke høre et Ord mere om den Sag — Mo! — forstaar De?“

Statsraaden var nu saa ærgerlig, at Mo bare smilte taknemmeligt og trak sig tilbage.

Men Statsraaden virrede med Hovedet og pustede ud efter denne ubehagelige Affære, inden han tog fat paa Dagens Arbeide.

Om Aftenen sagde han til sin Kone: „Min kjære Adelaide! — det gjør mig ondt, at maatte underrette dig om, at Mo fremdeles fastholder sin Bestemmelse med Hensyn —“

„Ja — ved du hvad — Daniel!“ brød Fruen ud, „saa begynder jeg virkelig at tro, at du paa en eller anden Maade er i det Menneskes Magt.“

„Rolig — Adelaide! bare rolig,“ sagde Statsraaden, idet han løftede sin smukke Haand en liden Smule i Veiret; „hun — jeg mener dette Fruentimmer kan gjøres ganske uskadelig, uden at vi behøver at sende hende bort.“

„Saa — hvorledes det? — om jeg maa spørge.“

„Hun kunde for Exempel gifte sig.“

„Her i Huset?“

„Javist — kjære Adelaide! med sin Onkel.“

„Med Mo! — den unge Pige med det gamle Spøgelse?“

„Ja ser du —“ svarede Statsraaden og løste sit Halstørklæde foran Speilet, „det kom jo egentlig ikke os ved.“

„Nei — det kan du have Ret i,“ svarede Fruen nølende; „men jeg synes dog —“

„Det vilde gjøre hende ganske uskadelig,“ — vedblev Statsraaden.

„Det vilde det,“ indrømmede Fruen; „men — men den ækle Mo! — har du ikke desuden engang fortalt mig, at han har været —“

„Officielt er der intet bekjendt af den Art; — og desuden! skulde man ved ethvert Ægteskab granske nøie efter —"

„Ja — du har Ret — Daniel! I ere nogle nette Fyre, I Mandfolk! — og — som du selv sagde — det kommer da ved Gud ikke os ved!"

„Netop hvad jeg mener — kjære Adelaide! — vi er jo ganske udenfor det hele."

Da Fru Bennechen havde overveiet en Stund, kom ogsaa hun til det Resultat, at denne Udvei var den bedste af alle.

„Var det du, som havde den Ide? — Daniel!" spurgte hun skjælmsk.

„Naa — det vil jeg ikke netop paastaa — hm!"

„Du er dog en fin Mand," sagde Fruen; „kom herhen Daniel!"

— Kristine begyndte nu at forstaa, hvad det gjaldt. Farbror Anders havde efter varsomme Indledninger forklaret hende, at Statsraaden ønskede en Betryggelse mod alle de Rygter, som hun selv vidste vare i Omløb.

Et Ægteskab med Farbror Anders var efter hendes Begreber et overmaade godt Parti. De Omgivelser, hvortil hun hørte, havde gjort hende fortrolig med det, man kalder Fornuftpartier, og naar dertil kom, at Faderen tydeligvis ønskede det, saa var der forsaavidt ikke noget iveien.

Hun havde ingen Forpligtelser; aldrig havde hun opmuntret nogen Mand. — Derfor harmede det hende dobbelt, at man havde beskyldt hende for det.

Især blussede hendes Vrede op, naar hun tænkte paa Doktoren; men det var en Vrede — smerteligere end noget, hun nogensinde havde følt.

Og skjønt hun ikke havde nogen Kjærlighed at begræde, laa hun dog og hulkede hele Natten efter den Aften, da Farbror Anders ligefrem havde spurgt, om hun vilde være hans Hustru. Men da hun havde udgrædt, blev hun kold og fornuftig, og hun styrkede sig ved den Tanke, at nu skulde hun vise dem alle — og Doktoren først og fremst, hvilken Uret de havde gjort hende.

Om Morgenen gav hun Farbror Anders sit ja.

XII.

Langs opefter Nilen sad tæt af Fugle og stegte i den gloende Sol. De pillede og ordnede Fjærene, slog et Par Slag for at prøve Vingerne, snappede dovent en Orm eller et Firben, hvoraf det myldrede i Sumpen.

Men der var altfor megen Mad, altfor varmt, altfor stille; de længtede efter koldt Regn, graa Luft og friske Storme.

Talløse Flokke af Graagjæs og Svaner svømmede om i de aabne Steder mellem Sivene indover de vidtstrakte Sumpe. Heirer og Storke ragede op hist og her; sammenkrøbne stod de paa et Ben og hang med Næbbet; de kjedede sig noget ganske forskrækkeligt.

Alslags Snepper og Vandfugle, Viber, Brushaner, Ringgjæs, Vandhøns, Vagtler, Svaler — ja lige til den simple Stær — alle kjedede de sig, saa at Fjærene holdt paa at falde af.

Ibisen forargede sig over dette fremmede graaklædte Pak og nedlod sig endogsaa til at beklage sig for de taabelige Flamingoer, som den ellers foragtede saa dybt. Krokodillerne plirede med de slimede, lysegrønne Øine og snappede af og til en fed Gaas, saa der løftede sig et Skrig og et Skraal, der besvaredes opover og nedover Floden, døde hen langt — langt borte; og Stilheden fra Ørkenen lagde sig atter over det gloende Landskab og det træge Mylder af Fugle der sad og ventede — de vidste ikke rigtig hvad.

Da fløi en liden graa Fugl bent op i Luften, stod stille deroppe et Øieblik og slog uhyre hurtigt med Vingerne, mens den kvidrede en kort Stump; derpaa dalede den igjen og skjulte sig i Græsset.

Hele Fugleskaren havde løftet Hovedet og lyttede. Og saa blev der en Snadren og Kvidren og en urolig Mudder i hver en Krog. Unge lapsede Viber fløi op og gjorde Rundkast i Luften, for at vise, hvor godt de fløi.

Men de ældste hvide Svaner, som skulde helt til Island, holdt Generalforsamling, for at overveie Lærkens Reiseforslag. Thi alle havde strax kjendt Lærken paa Lyden; skjønt det var ikke mere end to-tre Toner, han havde faaet til; Sangen var ikke rigtig kommen i Struben endnu. Men medens Svanerne raadslog, lød der et forskrækkeligt Plask, og Luften blev ganske formørket.

Det var Graagjæssene, som lettede. I store Flokke delte de sig, sværmede om i Luften, ordnede sig derpaa i lange Rækker og forsvandt nordover, medens deres Skrig tabte sig i det fjerne.

Stæren reiste sig i sorte Masser og brød op, Viberne fulgte efter; Storkene skruede sig parvis høit op i Luften, indtil de næsten blev borte, og tog saa Veien nordover. Svanernes Generalforsamling gik aldeles overstyr i den almindelige Forvirring og Uro; alverden vilde afsted, der var ingen Besindelse mere; hvert Øieblik passerede nye Flokke udover Nord-Afrika — hilsende hver med sit Næb det smilende blaa Middelhav dernede.

Nattergalhannerne lurede sig afsted om Natten i smaa Selskaber; de vilde finde de kjendte Steder i Provences Rosenbuske eller

i Bøgeskovene paa Sjælland, saa at de kunde have sine smukkeste Sange færdige og indøvede, naar Hunnerne kom.

De norske Lærker ventede i det længste; men da de danske drog, fulgte de med for gammelt Venskabs Skyld. Reisefeberen greb i den Grad om sig, at endogsaa Svalerne og Gjøgen maatte afsted; de vilde ialfald flyve over Middelhavet, saa kunde man betænke sig.

Ibisen gjenvandt sin Sindsro og skred gravitetisk som en Erkebisp henover Stranden; og de rosenrøde Flamingoer veg ærbødigt tilside for Hans Hellighed, idet de med en andægtig Mine sænkede sine taabelige Hoveder med de knækkede Næb.

Stillere og varmere blev der opefter Nilstrømmen. Krokodillerne maatte nu nøie sig med Negerkjød eller en sjelden Gang en seig engelsk Turist.

Men Nat og Dag fløi Trækfuglene nordover. Og alt eftersom de kom over kjendte Steder, dalede hver Flok til sit Hjem, raabende Farvel til dem, der skulde endnu længer, spredende Liv og Lystighed over det gamle, forfrosne Europa — i Skov og Mark, rundt Menneskenes Huse og langt ude i Sivet i de store stille Søer.

Der var tæt af smaa røde Rosenknopper i Italien; Æbletræerne vare ganske oversneede med blegrødeBlomster opefter Sydfrankrige, og paa Boulevarderne i Paris begyndte Bladene paa Kastanjetræerne at sprænge de glinsende seige Hylstre. De gode Borgere af Dresden stod paa Brühlsche Terrasse og solede sig, medens de iagttog Isstykkerne, der kom drivende med Floden og taarnede sig op foran de svære Bropiller.

Men nordenfor blev det koldt; Sneflækker hist og her og en sur Vind fra Nordsøen. Lærkeflokken minkede, altsom den fløi. En hel Mængde skulde ned paa Sletterne ved Leipzig og siden paa Lüneberger Heide; og da Resten kom opover Slesvig, spurgte de danske Lærker, om de norske ikke havde Lyst til at vente lidt og se Veiret an.

Sneen laa langs Grøfter og Gjærder i Jylland, og Nordvesten ruskede i gamle Danmarks Bøge, hvor de brune Bladhylstre sluttede forsigtigt om de sammenkrøllede Blade. Fuglene krøb sammen bag Stene og indunder Lyngen; somme vaagede sig helt hen til Bøndernes Huse, hvor Spurvene grasserede, somom de eiede det hele.

Alle vare enige om, at man var kommet altfor tidligt afsted, og havde de bare haft Tag i den Galning, som lokkede dem fra Ægyptens Kjødgryder, havde de vist ribbet ham. Endelig kom der da Søndenvind; de norske Fugle sagde Tak for sig og fløi over Havet.

Hjemme i Norge saa det fra først af bedrøveligt ud. Sneen laa langt nede i Dalene og alnehøi i de tætte Skove. Men Søndenvinden var kommen med Regn, og saa gik det i en Ruf, — ikke gradvis og fredeligt, men med Bulder og Brag og Sneskred og fossende Elve, saa Landet lignede en Jette, der vasker sig, medens det iskolde Vand skyller nedover de senestærke Lemmer.

Og lette Slør af lysegrønt lagde sig over de unge Birketræer i Lierne; inde i de stille Bugter i Fjordene; over Sletterne vestude mod Havet, over Multemyrene og Heiene; opefter Rifter og Kløfter og trange Dale mellem Fjeldene. Men paa Toppen blev Sneskavlen og Bræen liggende, somom de gamle Fjelde ikke gad lette paa Hatten for slig en flygtig Galning af en Sommer.

Og Solen skinnede saa varmt og fornøiet, og Vinden kom bærende med endnu mere Varme søndenfra, og tilslut kom Gjøgen som Overceremonimester, for at se, om alt var iorden; han fløi hid og did, satte sig saa i en ung Birk inderst inde i en lun Vig og gol: Vaaren var kommen; Gamle Norge var endelig færdigt!

Og der laa det — høit og skinnende fagert i det blaa Hav; — saa fattigt og magert, — saa friskt og sundt og smilende som et renvasket Barn.

I Havnene langs Kysten blev der Liv og Travelhed, og hvide Seil krøgede sig ud gjennem Skjærgaarden og forsvandt henover Havet. Skierne blev stukne op under Bjælken, Slædefælden blev drysset godt med Kamfer og hængt væk; og ligesom Bjørnen, naar den kommer ud af Hiet og ryster sin lodne Pels, saaledes rystede Folket sine tunge Lemmer, spyttede i Næverne og tog fat paa Vaarvinnen.

Nedover Elvene drog Tømmerfløderne og slapsede i det kolde Snevand; i de brede frugtbare Bygder skar Plougen lange sorte Striber; langt nordpaa gik Folk og stellede med Klipfisken, som laa udover de nøgne Berg; paa de flade Sletter vest mod Havet kjørte de Tare udover Markerne, og inde i Heien stod en liden surøiet Mand og stirrede efter en gulblak Hoppe.

Her var endnu friskt og lifligt, medens Folk i Paris faldt om paa Gaden af Solstik, og Boulevardernes Træer vare tørre og støvgraa. Paa Brühlsche Terrasse drak de gode Borgere af Dresden Maibowle i Aftenkjøligheden, medens de disputerede, saa Fillerne fløi, om Wagners Musik. Thi andet havde de ikke Lov til at disputere om i fri Luft, og disputere maatte de.

De, som havde Raad, begyndte at snuse i Bädecker. Og snart kom en hel Indvandring af skjævbenede Tyskere og langtandede Englænderinder, for at trække frisk Luft mellem Fjeldene og føre

lidt af den friske Luft med sig hjem igjen tilligemed velmente Karrikaturer af gamle Norge.

Men idet det brogede Tog af Fremmede drog ind over Landet, mødte det en anden Strøm, der søgte udover mod Kysten.

„Was sind das für Leute?" — spurgte der Stadtrath Schultze aus Berlin.

En dannet Nordmand svarede paa Tysk: „Emigranten".

Det var alvorlige Mænd og Kvinder i nye Vadmelsklæder. De førte Børn ved Haanden, ved Brystet, paa Armen, paa Ryggen — en Sværm af sunde rødkindede Børn, der saa sig om med blanke forundrede Øine.

Ved alle Jernbanestationerne og paa Dampskibene paa de store Indsøer stod Kister opstablede med tydelige, malede Adresser og Navne — norsk og engelsk om hinanden. Der var et Præg af en vel overveiet, langsomt modnet Beslutning over alt dette: den knappe solide Bagage, de nye, stærke Klær, ingen unyttige, sentimentale Smaating i Hænderne — bare Børnene; men de blev ogsaa holdt fast med et troværdigt Tag, som man kunde se ikke vilde slippe, før de var vel over i den nye Verden.

Men ingen Glæde, neppe nok det, man kunde kalde Haab, var at læse i disse Ansigter; — kun en fast, sørgmodig Beslutning; og en tung Smerte laa paa Bunden af alle disse Øine, som græd eller ikke formaaede at græde.

Der Stadtrath Schultze aus Berlin undrede sig meget over dette. At man emigrerede fra Tyskland, kunde han vel forstaa; der havde man Krigstjeneste, Militærregjering, Socialisme, Bismarck og alskens Elendighed. Men her! — i dette skjønne, fredelige Land med sin bekjendte frie Forfatning — hvad kunde dog her være iveien?

Og selve Landet syntes at spørge: hvad er der iveien? medens Solen fik Lierne til at smile saa lysegrønt og venligt, Elven brummede saa fornøiet forbi, og fra Skoven kom den lokkende Duft af Graner med friske unge Naale.

Paa Perronen stod Slægt og Kjendinger og græd, fordi de reiste — alle græd — indtil den fattige Husmand, som græd, fordi han ikke havde Raad til at være med.

Og som Toget brusede nedover Dalen, saa de ud af Vinduerne. Og de vidste, at skjønnere Land er ikke paa Jorden, intetsteds skinner Solen slig, intetsteds er der slig Duft, slig Jubel i Luften, intetsteds galer Gjøgen som hjemme.

Og op til Øinene steg de hede Taarer, og der hulkedes høit i Kupéerne; de glemte, hvorfor de sad der, og fra Øie til Øie gled det hjælpeløst: hvad er der iveien? — hvad er der dog iveien?

Imidlertid skred Foraaret frem med Sang og Klang, Slagsmaal og Elskovsintriger — ligefra de smaa Skarnbasser, som gjorde Kur i Græsset, til Bjørnene, der sloges inde i Skovene, saa Blodet fløď.

Vistnok spiste de store de smaa som altid — det kan ikke nægtes; men det var dog mere leilighedsvis — halvt gemytligt. Ingen behøvede meget Mad; naar man er forelsket, har man andet at tænke paa. Livets Kamp tager sig ganske anderledes ud frempaa Sommeren og Høsten, naar man skal slæbe Føden hjem til Madamen og en Flok sultne Unger.

Vaaren lagde et Skjær af Ridderlighed over det brutale Madstræv, og Hannerne havde travelt med at udfolde sin Elskværdighed, medens Hunnerne nød sin korte Triumf og gjorde sig kostbare.

I Skov og Mark lød der en smeltende Længsel, haabløs Klage og jublende Lykke; og mange smaa Hjerter brast i stille Fortvivlelse, og mange smaa Uregelmæssigheder gik for sig under det tætte Løv og i de ensomme Fjelde, og mangen liden Kamp udfægtedes paa Liv og Død, mens den Skjønne sad ligegyldig og saa til.

To Linerler sloges i Luften saa længe, til de faldt ned i Mølledammen og skvat op igjen gjennemvaade og fortumlede. Og imens fløi hun, som de sloges om, bort med en tredie, der tilfældigvis kom strygende forbi. Mølledammen laa saa stille og blank, at de to Rivaler kunde speile sig i den, mens de rystede sig og ordnede de ødelagte Toiletter.

Rumpetroldene i Dammen havde kastet sin toga puerilis med den generende Svands tilligemed det uhøviske Navn. De optraadte nu flot som unge Padder, idet de svømmede med lange Drag og kraftige Spænd med Bagbenene som examinerede Svømmelærere.

Men langs hele den lange Kyst gik Havet og smøg kjærtegnende som en Kat ind mellem Skjærene. Hvor Skummet kunde sprøite og koge i Vinterstormene — der gled nu grønne Smaabølger ud og ind; det store, blaa, solbeskinnede Hav sluttede saa smilende varmt om det gamle barske Land, somom de aldrig havde været Uvenner.

Og langsmed de nøgne Odder og Stene og inde i Fjordene groede Taren rød og gul og lysegrøn — blankt som det prægtigste Silketæppe. Og dernede krøb og myldrede det af Kløer og lange Horn og Sugearme og bløde Finner og smygende, falske Føletraade, solide Skal og Huse paa Ryggen — en fantastisk Verden af snedige Vaaben og stærke Rustninger.

Paa det glatte Fjeld, som skraanede ned mod den blaahvide Sandbund, sad mellem frodige Dusker af Bladtare og Søgræs Kobbunger, Rødskjæl, piggede Isboller og prægtige røde Søstjerner.

To-tre Stinter stak Snuderne ind under en Taredusk og bed smaa Bid af et eller andet derinde. Saa kom der en tyk Bergsugge og jog dem, saa de skvat tilside. Den stak Næsen indunder, for at se, hvad det var. Men saa var det formodentlig ikke noget, den gad spise, for den vendte sig bort med et foragteligt Kast og roede mageligt videre langs Berget.

Solstraalerne faldt blaat og hemmelighedsfuldt paa det underlige Liv dernede og paa de lyse Sandflækker, som glimtede frem hist og her udover, indtil de tabte sig, og alt gik over i det store, dybe, uendelige Blaa.

XIII.

Den første Juli blev Departementsbud Anders Mo og Jomfru Kristine Vatnemo viede i Trefoldighedskirken.

Foruden de indbudne var der noksaa mange Folk i Kirken; thi Statsraad Bennechen var selv i Følget, og desuden var det jo et interessant Par: den gamle Mand og den unge Pige.

Forresten saa det slet ikke saa galt ud. Naar undtages det hvide Haar, var Farbror Anders en ret statelig Brudgom med sit høie, stive Halsbind, sort Kjole og Guldkjæde — en Present fra Statsraaden. Og Kristine var saa stor og bondsk, at hendes Ungdom ikke faldt saa meget i Øinene; dertil var hun bleg og alvorlig.

Statsraad Bennechens Familie var flyttet ud paa Landet; og Fruen havde drevet sin Velvilje saa vidt, at hun havde overladt Spisesalen og det tilstødende Værelse til Bryllupsfesten.

Da Følget derfor kom fra Kirken, blev der drukket et Glas Vin nede i Portnerleiligheden, hvorved Statsraaden udtalte en kort Lykønskning. Men derpaa forlod han Selskabet, som nu begav sig ovenpaa, hvor Bryllupsbordet var dækket.

Brudeparret tog Plads i Værelset udenfor Spisesalen og modtog Gjæsternes Gratulationer, efterhvert som de ankom; thi foruden det egentlige Følge var der inviteret et helt Selskab.

Redaktør Mortensen, som nu var den fornemste Gjæst, efterat Statsraaden var gaaet, bevægede sig ugenert i Salonen, snakkede høit og var vittig. Men de øvrige sad tause og høitidelige rundt Væggene med Fødderne trukne helt ind under Stolen.

Kristine sad og undrede sig over alle de Bekjendtskaber, hendes Mand havde, og det imponerede hende at se saamange fine Byfolk forsamlede. Tilslut var alle Siddepladse optagne af pyntede Madammer, et Par unge Piger sad endogsaa paa Fanget til hinanden. Herrerne samledes ude i Gangen, naar de havde været inde og

gjort et høitideligt Buk for Brudeparret. Der var stille som til en Begravelse, og der hørtes ikke andet end nu og da et Ord fra Redaktøren eller en dæmpet Støi fra Kjøkkenet.

Der var et Par Departementsbud med Koner og Døtre; Politibetjent Andersen og Politibetjent Knudsen — den sidste var imidlertid blot antaget paa Prøve og stod derfor under Andersens Opsigt.

Saa var der Kommandersergeant Knoff i Uniform og Handsker, Skorstensfeier Lunde med Frue — en Søster af Politibetjent Andersen; — Høiesteretsbud Paalsen — bekjendt for sit selskabelige Talent, og Madame Grüner, som kogte for Kongen, naar han var i Byen.

Blandt det øvrige Selskab var der en Havnebetjent, to-tre Sergeanter og Jernbanefunktionærer i Uniform med samt sine respektive Damer.

Kokkekonen kom hvert Øieblik tilsyne ude i Gangen og gjorde Miner til Brudgommen; men han rystede paa Hovedet og saa paa sit Uhr.

Endelig blev der Bevægelse blandt Herrerne ved Døren, og to Damer traadte ind. Den første var en høi, vakker Pige med blondt Haar og store, glimrende Øine. Hun bar lys Silkekjole, Ørendobber af Filigran og en Sølvkjæde med stor Medaillon om Halsen.

Den næste var en trivelig Kone paa en 40 Aar eller saa med glat Haar og to smaa Favoriter ved Ørerne. Paa den ene Side af Hovedet havde hun en høirød Rose og paa den anden en liden Kolibri i en Knude af skotske Baand. Hendes fyldige Buste var indspændt i en Trøie af mørkerød Fløiel — udskaaret foran og sammenholdt af en Guldbrosche i Form af en Hestesko. Nedentil havde hun sort Silkeskjørt med Ophæftninger af smaa Rosenbuketter.

Redaktør Mortensen udstødte et Raab af Beundring, da de gik over Gulvet, og den ældste af Damerne slog spøgefuldt efter ham med Viften.

„Min kjære Kristine," sagde nu Brudgommen med den ham egne Værdighed, „maa jeg forestille dig Frøken Eveline Nielsen, som vil gjøre os den Ære —"

„Aa — Hr. Mo! baade Æren og Fornøielsen er paa min Side," svarede den unge Dame og smilede venligt. Hun havde deilige, friske Tænder, og Kristine følte sig strax tiltrukket af hende; naar hun bare ikke havde været saa fin.

Derpaa presenterede Brudgommen: „Min mangeaarige Veninde — Fru Gluncke."

Den lille trivelige Dame fløi lige paa Kristine og gav hende et blødt fugtigt Kys paa Munden, idet hun med mange Ord forsikrede, at Kristine var den sødeste Brud, hun nogensinde havde seet — — uden Overdrivelse! — den allersødeste.

Nu skulde man tilbords.

Redaktør Mortensen nærmede sig med Hatten i Haanden og bukkede dybt for Frøken Nielsen: „Vor Vært har anbetroet mig den særdeles Ære at føre Frøkenen tilbords;“ — han bød hende sirligt Armen og fulgte bagefter Brudeparret.

Dernæst kom Kommandersergeant Knoff og Madam Gluncke, saa kom Skorstensfeier Lunde og Madam Paalsen og Politibetjent Andersen og Madam Grüner og Høiesteretsbud Paalsen og Madam Lunde, — og siden Resten af Selskabet parvis efter de modtagne Smaakort, der vare fordelte af Statsraadens Kusk ude i Gangen.

Brudebordet var dækket i Hestesko. Midt paa den korte Side sad Brudeparret, tilvenstre Knoff og Madam Gluncke, tilhøire Redaktøren og Frøken Eveline. Midt foran inde i Hesteskoen sad Lunde og Paalsen med sine Damer, og det øvrige Selskab ordnede sig nedover begge Fløie.

Politibetjent Andersen var yderst ivrig og foranstaltede mange Ombytninger af Plads, indtil det endelig lykkedes ham at faa Knudsen placeret midt foran sig.

„For jeg skal sige Dem — Madam Grüner,“ — hviskede Betjenten, „han er antaget paa Prøve — ser De! og det er jeg, som skal passe paa ham.“

Madame Grüner gad ikke høre paa ham; hun var misfornøiet med sin Plads og sin Bordherre. Thi hun havde smurt sig med at faa Kommandersergeanten tilbords og Plads ved Siden af Brudeparret. Derfor lagde hun ogsaa Skeen fra sig, da hun havde smagt Suppen, og mumlede foragteligt: „Liebig!“

Ellers blev der fra først af spist under dyb Taushed; dèr hørtes ikke andet end en jævn Raslen med Skeer, der haandteredes med Forsigtighed, og af og til et halvhøit Ord eller en Latter fra Redaktøren og hans Dame.

„Jeg maa bede mine Herrer fylde Glassene —“ sagde Brudgommen med et Tonefald, der stærkt mindede om Statsraad Bennechen; „min Kone og jeg tillader os at ønske mine Damer og Herrer velkommen tilbords.“

Det første Glas Rødvin blev drukket med stor Høitidelighed, idet alle hilste henover til Brudeparret.

Kristine saa nu nedover de to Fløie af Bordet, og hun følte sig næsten overvældet af al denne Pragt Hilda Bennechen havde

uden Moderens Vidende pyntet op med Blomster og alt det Glas og Sølvtøi, som ikke var flyttet med paa Landet.

Det var en Opdækning, som efter Kristines Begreber var over al Maade glimrende. Hun ønskede bare, at de derhjemme kunde se hende som Midtpunktet i al denne Overflod.

Imidlertid holdt Politibetjent Andersen sit skarpe Øie fæstet ved Knudsen; og hvergang denne gjorde Mine til at røre ved en Flaske eller et Glas, raabte han dæmpet advarende: „Knussen!"

„Her! — Hr. Betjent! —" svarede Knudsen og rettede sig paa militær Vis.

Madame Knoff, der havde en af Jernbanefunktionærerne tilbords, sad saaledes, at hun ikke kunde holde Øie med sin Mand — Kommandersergeanten —, medmindre hun vendte sig helt fra Bordet. Dette var imidlertid meget ubekvemt baade for Madamen og for hendes Sidemand. Thi hun var en svær Dame med gulagtig, tyk Hud og et usundt Udseende, der foranledigede Redaktøren til at paastaa, „at Madame Knoff saa ud, somom hun havde Miltbrand."

Men da der endnu ved første Ret var dødsstille rundt Bordet, hviskede Mortensen til Brudgommen bag Kristines Ryg: — „De maa begynde med Skaalerne — Mo!"

„Jeg mente, det gik ikke an før Stegen —"

„Jo da! — tvertimod! — det er høist moderne, at Talerne begynde ved Suppen —." Redaktøren slog stærkt paa sit Glas, og Brudgommen reiste sig og talte:

„Mine Damer og Herrer! det er mig i denne betydningsfulde Stund en dybfølt Trang at udtale, hvormeget jeg beklager, at jeg ved dette Bord — hvor dog saa mange af mine Kjære ere forsamlede — maa savne den, jeg især idag helst maatte ønske at se hos mig. Jeg mener min Kones Fader Gaardbruger Nils Vandmo."

Kristine tog sit Lommetørklæde frem.

„Du ved selv — kjære Kristine! hvor inderligt jeg hænger ved min eneste Broder, og hvor stor Pris jeg sætter paa det Klenodie, han anbetror mig —"

Her fik Madam Gluncke et høist upassende Anfald af Hoste. Taleren sendte hende et hurtigt Blik og fortsatte: „Derfor — mine Damer og Herrer! ville vi drikke en Skaal for min Kones Fader, skjønt han er fraværende, idet vi ønske, at Gud vil trøste ham og ikke lade ham føle Savnet af sin elskelige Datter altfor tungt. Kristine! — din Faders Skaal!"

Da Brudgommen satte sig, hviskede han nogle hurtige Ord til Madam Gluncke.

„Jeg kunde saagu ikke hjælpe det," hviskede hun tilbage, „men du var saa ubetalelig!"

Et Øieblik efter reiste Skorstensfeier Lunde sig. Det var en høi, tør Mand med spids Næse og graat Haar. Sin Funktion lod han forlængst udføre af leiede Folk, medens han dog beholdt sin officielle Stilling som Feiermester i Byens fineste Strøg. Han havde Penge, og en af hans Døtre var gift med en Telegrafist.

„Som den ældste i Lauget," begyndte han, „maa det være mig tilladt at udbringe Brudeparrets Skaal. Vi vide alle fra vor Børnelærdom, at Herren selv sagde: det er ikke godt for Mennesket at være alene."

Stilheden ved Bordet blev næsten trykkende. Pigerne, som kom, for at sætte Tallerkener til Stegen, maatte staa og vente, medens Taleren udviklede Ægteskabets Historie fra Adam og Eva, Abraham og Sara — til Isak og Rebekka. Derpaa sprang han behændigt over Jacob med de to Hustruer, berørte hverken David eller Salomo, men gjorde en let Overgang til Nutiden og det daglige Liv, idet han sluttede med at nedbede Himlens Velsignelse over Dagens Brudepar.

De fleste af Damerne græd, Kristine især. Frøken Eveline bøiede sig frem og nikkede venligt til hende. De høitidelige bibelske Ord, selve den prægtige Fest — alt dette greb hende saa underligt, at hun et Øieblik var nær ved at tro, at dette kanske endnu kunde vende sig til Lykke for hende.

Men Frøken Eveline hviskede til Mortensen: „Det er dog blodig Synd for den stakkels Pige."

Efter Skorstensfeier Lundes Tale blev der en lang Pause, medens Pigerne satte Tallerkener omkring.

Madame Knoff, som hele Tiden paastod, at hendes Mand „fingererede paa den væmmelige Malla Bimbam", var saa uheldig at rive sin Tallerken ned, da hun ved en uformodet Vending vilde overraske Kommandersergeanten.

Støien bragte den forskræmte Knudsen til at fare iveiret, og Politibetjent Andersen raabte et dadlende: „Knussen!"

Men Madam Gluncke lo høit og puffede til sin Bordherre. Denne Latter var det første Pust af Munterhed, som gik over Bordet. Mortensen satte Hedvinskaraflerne igang, og der blev drukket flittigt.

Derpaa reiste Redaktøren sig og talte: „Mine Damer og Herrer! — naar jeg lader mit Blik glide ud over denne Forsamling, slaar den Tanke mig uvilkaarlig: hvad er det, der danner — om jeg saa maa sige Bindeleddet mellem os alle?"

Han havde en bred overlegen Tone og velformede Avissætninger, og da han følte sig som Situationens Herre, slog han om sig med en Mængde fremmede Ord og latinske Sententser, idet han udviklede, at alle de Tilstedeværende vare Dele af det store Statsmaskineri, offentlige Funktionærer, Led i den Kjæde af Mænd, „til hvem Nationen skuer op med Tillid og Ærefrygt."

Herfra tog hans Tale et høiere Sving, medens han kortelig udviklede „Embedsværkets" Betydning for Landet, og det var idet han bestandig steg høiere og høiere, at han naaede „Systemets Spidse" og sluttede med et høitideligt: „Mine Damer og Herrer! — Hans Majestæt Kongens Skaal!"

Skaalen blev drukket med Begeistring. Frøken Eveline betragtede Redaktøren fra Siden; men kunde ikke blive klog paa, om han virkelig var høitidelig eller om han bare gjorde Nar af hele Stadsen.

Nu optraadte Høiesteretsbud Paalsen med en Tale for Statsraad Bennechen, hvilken Tale Brudgommen besvarede med en Tale for Fædrelandet, en af Jernbanebetjentene talte for Broderriget, og Havnebetjenten for Damerne.

Men pludseligt raabte Kommandersergeanten med sin Kommandorøst: „Giv Agt! ingen Snak i Geledderne, før Stegen er spist! — her er jo ikke Raad til at faa en ordentlig Mundfuld for bare Snak!"

Disse Ord løste Lystigheden ganske, og der blev en ustanselig Latter nedover Bordet. Kristine lo ogsaa; alligevel skottede hun halvt ængstelig forbi sin Mand hen paa Madam Gluncke, som laa bagover og skoggerlo, saa at Taarerne trillede ned forbi hendes lille fede Næse.

Madame Grüner, som hidtil kun havde pillet ved Maden, tog nu alvorligt fat paa Stegen, da hun saa, at ingen gav Agt paa hendes Demonstrationer. Men hun forblev lige muggen, og hendes Bordherre havde ikke Tanke for andet end at holde Øie med Knudsen. Og medens han drak Glas paa Glas, hviskede han hemmelighedsfuldt til Madame Grüner: „Det er ikke farligt med mig — ser De! men Knussen derover, han er bare antaget paa Prøve — ser De! — og det er jeg, som skal passe paa ham; — Knussen!" — raabte han saa med stigende Kraft jo længer Maaltidet skred frem.

Ved Desserten var Munterheden almindelig, og Støien øgede for hvert Minut, eftersom den indvundne Varme af Mad og Vin turde slippe sig løs.

Høiesteretsbud Paalsen, der var en anerkjendt Humorist, optraadte paa almindelig Opfordring med forskjellige Selskabskunster;

han kunde for Exempel gale som en Hane, banke sig paa Kinden, saa det klukkede, som naar man hælder af en Flaske, bevæge Ørerne op og ned og meget sligt.

Kristine syntes ikke, at dette var ganske i sin Orden. Et Bryllupsbord burde efter hendes Smag ikke være fuldt saa lystigt paa den Maade.

Men da Værten vilde takke Paalsen, kaldte han ham for Spøg: „Hr. Høiesteretsjustitiarius!“

Dette greb Redaktøren strax og raabte høit: „Hr. General Knoff! — maa jeg have den Ære?“

Selskabet studsede først; men snart var Ideen gjennemført med alle Herrerne: Skorstensfeier Lunde blev Overinspektør — man udelod Feier —, og Brudgommen blev Statsraad.

Men Kristine var glad, at man ikke ænsede hende. Derimod kunde hun ikke forstaa, hvorfor Selskabet var nær ved at revne af Latter, da Paalsen henvendte sig til Frøken Nielsen: „Fru Statsraadinde! — tør jeg udbede mig den Ære at drikke et Glas med Dem?“

„Tak! — Hr. Justitiarius!“ svarede Eveline og blev lidt rød; men strax efter lo hun og hviskede nogle Ord til Mortensen.

Overinspektør Lunde vilde plent finde en Titel for Madam Gluncke; men hun skreg høit og holdt sig for Ørerne. General Knoff vilde drikke med Politimester Andersen, som sad og stirrede paa Knudsen med stive Øine. Og da Generalen ikke kunde faa ham til at høre, greb han med militær Resoluthed et Stykke Appelsin og kastede over Bordet. Uheldigvis traf dette Madame Grüner midt i Ansigtet.

„Surt imod surt!“ — raabte Justitiarius Paalsen.

Madame Grüner vilde gaa — som rimeligt kunde være; og baade Politimesteren og Jernbanedirektøren maatte holde paa hende.

Imidlertid glemte man snart denne lille ubehagelige Scene, idet Frøken Eveline fik et godt Indfald. Hun tog det røde Papir af en Smældbonbon og fæstede det i Redaktørens Knaphul.

Alt, hvad der fandtes paa Bordet af blankt og broget, blev nu anvendt til Dekorationer for Herrerne, og det blev tilslut en meget glimrende Forsamling. Man vedtog paa Forslag af Mortensen, at der skulde drikkes Kaffe og røges Cigar ved Bordet, „saaledes som man gjør i Paris“. Støien blev nu saa voldsom, at man neppe kunde høre sin egen Stemme. Der blev en vild Cancan af store Titler, som krydsede hinanden over Bordet; det gik uafladeligt paa med General! Jernbanedirektør! Havnefoged! Statsraad! Justi-

tiarius! — og indimellem brølede Politimester Andersen: „Knussen!"

Kristine følte sig mere og mere ilde. Hun saa nedover Bordet til begge Sider; og hun skammede sig for, hvorledes det saa ud. Store røde Flækker af Vin og brune af Sauce; Blomster og Agurksalat, Rosinstilker, Cigaraske, Appelsinskal, krøllede Servietter og Stykker af Kransekage — alting hulter tilbulter mellem Glas og Flasker. Ansigterne røde som en Rad af Pioner; Damerne lo, og Herrerne skraalede til hverandre — bøiet helt fremover Bordet, medens Røgen af Cigarerne blandede sig med den tykke Madlugt og Lugten af Vin og Kaffe.

Flere Gange saa hun spørgende paa sin Mand; men han smilede beroligende og hviskede noget, hun ikke forstod; han talte igjen saa utydeligt.

Da Selskabet endelig kom fra Bordet, blev Værelset foran Spisesalen snart for trangt, og Madam Gluncke gik da uden videre gjennem Kjøkkenet og Entreen og aabnede Dørene til den øvrige Leilighed.

Her var kun halvt møbleret, Overtræk over Speil og Lysekroner, og Ruderne vare overkalkede. Men dette kjølige Halvmørke var netop saa hyggeligt, og Selskabet spredtes i alle Værelserne.

Pianofortet blev aabnet, og den yngste Frøken Lunde foredrog: „Hun gik langsmed Stranden".

Man kunde høre, at hun havde lært „den nyeste Methode" — som hendes Moder sagde; thi hun sang: „hanne mahalede Strannæn og hææne mehed, hææne mehed".

Men saa forefaldt der et lidet Optrin ved Pianoet, idet Madam Gluncke paa Død og Liv vilde synge: „Der stod to Piger og plantede Kaal", medens Frøken Lunde bestemt vægrede sig ved at spille til „det Slags Sange".

Lykkeligvis drev Uveiret over, idet Høiesteretsjustitiarius Paalsen tog Malla Bimbam om Livet og dansede Polka.

Det blev til et Bal, et lystigt Bal udover Natten i den store, tomme, halvmørke Stue.

Bag Døren sad Madame Grüner og hørte paa Madame Knoff, som græd over sin Mand. De vare begge enige om, at det var ét sjofelt Bryllup, og at Malla Bimbam aldrig burde komme blandt Folk.

Kristine gik omkring og følte sig forladt og ulykkelig. Men da hun udpaa Natten saa sin Mand halvveis hænge om Halsen paa Madam Gluncke henne i en mørk Krog, blev hun saa beklemt om Hjertet, at hun gik ned og laasede sig inde i sit Værelse.

Da de sidste Gjæster drog hjem, skinnede det graa Dagslys ind gjennem de kalkede Ruder. Redaktør Mortensen havde allerede for et Par Timer siden fulgt Frøken Nielsen hjem. Politimester Andersen stod lænet til Trappegelænderet og hviskede hjælpeløst: „Knüssen!" han havde mistet sit Maal og kunde ikke gaa alene.

Brudgommen tumlede ned ad de to-tre Trappetrin; men da han fandt Kristines Dør laaset, begyndte han at raabe og banke.

Kristine slukkede Lyset og gik hen og aabnede for ham.

XIV.

Om Sommeren boede Statsraad Bennechen i et lidet Schweitzerhus paa Ladegaardsøen helt nede ved Stranden. Det var bygget paa Falck-Olsens Eiendom, og hans store Villa laa bare et Par hundrede Skridt høiere oppe i Bakken.

Siden Afstanden var saa kort, levede de to Familier halvveis i Fællesskab; og da Statsraadens Hus var saa indskrænket, holdt begge Familier helst til oppe i den smukke rummelige Hovedbygning.

Fru Bennechen, der var en Kone, som forstod sig paa Økonomi, havde aabent Øie for Fordelene ved denne Art af Husholdning. Og Fru Falck-Olsen var paa sin Side henrykt over det Liv, som altid fulgte Statsraadens Familie.

Saaledes havde de to Familier levet hver Sommer til gjensidig Hygge og Fornøielse. Men iaar vilde det slet ikke gaa.

Og det kom altsammen af den kjedsommelige Aktiebank.

Generalforsamlingen var bestemt til 20de August. Gamle Statsraad Falbe havde ganske rigtigt frabedt sig Gjenvalg, og nu havde Falck-Olsen sat sig i Hovedet, at han vilde have Statsraad Bennechens Stemme ved Direktørvalget; medens Bennechen med usædvanlid Seighed fastholdt, at han ikke kunde stemme paa Grossereren uden under visse Betingelser.

Udover hele Sommeren laa dette i Luften og fordærvede Fornøielsen for dem alle. Fruerne debatterede Sagen i smaa nervøse Samtaler. Fru Falck-Olsen syntes, at Statsraaden gjerne kunde føie hendes Ole Johan! og Fru Bennechen mente, at Grossereren nok kunde følge en Mands Raad som hendes Daniel.

Om Eftermiddagen den skjæbnesvangre Dag, da der skulde vælges Direktør i Banken, sad begge Fruerne hver i sit Hus og ventede det lille Dampskib, som pleiede at bringe Mændene hjem til Middagen.

Fru Bennechen var i ondt Humør. Alle hendes Overtalelser havde været uden Virkning.

Statsraaden havde i sin mest ophøiede Tone sagt: „jeg kan ikke — Adelaide! jeg tør ikke!" — og naar han en sjelden Gang talte i den Tone, vidste hun, at han var ubøielig. Nu sad hun der i sin lille uhyggelige Dagligstue, som igrunden slet ikke var til at være i hele Dagen; ude regnede det, og ind til hende trængte Madlugt og Kjøkkenstøi gjennem de tynde Sommervægge.

Fru Falck-Olsen derimod gik sin Mand imøde nedover mod Bryggen, da Dampskibet kom om Odden. De to Herrer steg iland og gik sammen opover; og nu brød Grossererens Vrede løs. De vare komne lige fra Generalforsamlingen ombord i Dampbaaden, og der havde været pakfuldt af Folk.

„Det havde jeg rigtignok ikke troet!" — snerrede Grossereren, „det undrer mig — ja minsæl gjør det saa! — at De vover sligt — Bennechen!"

„Det gjør mig ondt — Hr. Grosserer! men jeg sagde Dem det paa Forhaand; jeg kunde ikke gjøre andet. Høiere Hensyn —"

„Hensyn! — jeg synes, De skylder mig temmelig meget Hensyn — temmelig meget!"

„Saa — saa — Ole Johan! — bare ikke sint," beroligede Fruen, som nu mødte dem.

„Aa jeg ved ikke, hvad du blander dig i det — Mor! — han d e r" — her pegede Grossereren med en tygget Cigarstump paa Statsraaden, „han stemte paa Konsul Lind, og det uagtet han ved, at hvis jeg bare vil, saa — — men han skal komme til at angre denne Dag, det han kan forlade sig paa!"

„Hør mig et Øieblik — Hr. Grosserer Falck-Olsen," begyndte Statsraaden, han var bleg, og Mundvigerne dirrede paa ham, da han vilde smile; „har det aldrig faldt Dem ind at De tiltrænger — at De mangler noget d e r —" Statsraaden pikkede ham lempeligt paa det venstre Frakkeopslag.

„Aa skidt paa Deres fine Talemaader! — jeg mangler s'gu hverken noget paa Hjertet eller Forstanden, det skal De snart faa se" — og dermed løb han opover mod Huset.

Men Fru Falck-Olsen, hvis kloge Øine nøie havde fulgt de to Herrer under Samtalen, vexlede et hurtigt Blik med Statsraaden; han nikkede.

„Kan vi stole paa det?" spurgte hun.

„Ganske sikkert, hvis han opfører sig klogt; det vil da sige — efter nogen Tids Forløb."

Nu nikkede Fruen: „Saa skal jeg nok greie det!"

„Ja — om De kunde det! — kjære Frue!“ raabte Statsraaden varmt. Han vilde gribe hendes Haand; men den var saa forgjemt i Regnkaaben, at de maatte nøies med at hilse med Øinene, idet de skiltes. —

Da Fruen kom ind, sad Grossereren med Hatten paa og skrev i Kabinettet, saa hun hørte det kradse.

„Du skriver — Ole Johan!“ henkastede hun ligegyldigt.

„Ja — jeg giver Ordre til Kontoret at de skal gjøre Bennechens Conto op ieftermiddag — strax — intet Øieblik at spilde!“

„Jeg kan tænke det — ja! du bryder dig naturligvis ikke om hans Tilbud.“

„Tilbud! — hvad for et Tilbud?“

„Du har jo altid gjort Nar af det Slags Dingeldangel“ — fortsatte Fruen, idet hun tog Regnkaaben af.

„Hvad er det for noget, du staar der og væver om? — hvad mener du?“

„Forstod du det virkelig ikke?“ spurgte Fruen og satte op et Ansigt fuldt af Forbauselse.

„Hvad forstod jeg ikke? — staa ikke der og skab dig som en gammel Høne —“ raabte Grossereren og vendte sig.

„Nei — men sig mig — Ole Johan! — forstod du virkelig ikke, hvad Statsraaden mente? Lagde du da ikke Mærke til, at han bankede dig d e r?“

„Begynder du nu ogsaa med det Tøv? — det skulde vel betyde, at jeg manglede Besindighed, at jeg burde være slig en Bomuldsdot, som han selv er; men jeg skal —“ Grossereren stansede og stirrede paa sin Kone; thi hun slog op sin muntreste Latter og raabte:

„Aa du kloge Ole Johan! — hvorledes skulde det gaa dig, naar du ikke havde mig? Hvad er det,“ — hun tog et Tag i hans venstre Frakkeopslag, — „hvad er det, store Mænd pleier at bære d e r? hvad er det du mangler d e r? — nu?“

Grosserer Ole Johan Falck-Olsen tumlede tre Skridt tilbage og blev staaende foran Speilet; han stirrede afvexlende i Speilet og ned paa sit venstre Opslag, medens han pillede uvist ved Knaphullet.

„Tror du virkelig, det var det, han mente?“

„Naturligvis! — men saa maatte du ogsaa tage Parti — som han siger; og det vil du jo ikke.“

„Aa — det skal du dog ikke være saa forbandet skraasikker paa!“ — raabte hendes Mand og svingede sig rundt paa Hælen; „den ene Tjeneste er den anden værd; er det ikke andet, de forlanger, saa —“

„Men Kjære! — saa kunde du jo ogsaa faaet Direktørposten, naar du først vil gaa over —"

„Aa — den lumpne Direktørpost! tror du, jeg gad gjøre noget for den. Men dette — ser du! er en helt anden Sag; det er da noget! bare jeg nu kunde faa det til at gaa fort!"

„Du gjorde forleden Dag Nar af det gule Chor; det saa jeg godt, at Statsraaden ikke ligte."

„Bravo — Malene! — jeg vil bede Statsraaden skaffe mig ind i det gule Chor. Aa du Malene! — har ikke Salomo Ret, naar han siger: den som fanger en god Hustru — eller noget lignende —"

„Jeg synes ikke, du just skulde holde dig til Salomo i Ægteskabssager," svarede Fru Falck-Olsen, idet hun godmodig lod sig omfavne. —

Da Hilda Bennechen, som ogsaa var kommen med Dampskibet, traadte ind i Stuen, gik Pigen og dækkede Bordet; der var ingen Spisestue.

„Nu! — kommer du der! — gjennemvaad naturligvis; Gud ved, hvad du skulde til Byen i sligt et Veir; men saaledes er det altid med dig —" sukkede Fru Bennechen.

„Jamen Mama! — imorges saa det da rigtig saa straalende ud —"

„Aa Tøv! — du er uheldig — det er Sagen, i et og alt! derfor gjør du heller ikke andet end Dumheder og Fortræd. Er ikke Alfred med?"

„Nei — jeg skulde hilse, at han skulde spise i Hotellet hos en Svoger af Hiorth — tror jeg."

„Den væmmelige Hiorth! —" sukkede Fruen og saa ud efter Dampskibet, som gik videre.

Hilda var vant til sligt. Hun tog af sig og hængte Tøiet ud. Da hun kom ind igjen, vovede hun at sige: „Stakkels Kristine! — hun er slet ikke frisk. Jeg gad vide, om det ikke var bedst, at snakke til Doktor Rohde —"

„Hør nu Hilda!" sagde hendes Moder og reiste sig ganske rød i Hovedet, „det er ikke første Gang, du plager mig med det Fruentimmer. Men nu siger jeg dig en Gang for alle: jeg vil ikke høre hende nævne mere — ikke med et Ord — hører du! Vi har gjort mere for hende, end de fleste i vor Stilling vilde have gjort, og du ved selv, hvorledes der saa ud inde i Byen efter det Bryllup. Nu kan det være nok, og du sætter ikke dine Ben indenfor hendes Dør — forstaar du! Uf! — der er da ikke andet end Ufred og Plage med dig, hvor du saa vender dig!"

Statsraaden kom nu ogsaa ind; men da han saa, hvad Slags Veir

der var, reddede han sig ind i Sovekammeret, hvor han vaskede sig uafladeligt, til han blev kaldt tilbords.

Da de havde sat sig, sagde Statsraaden venligt til Hilda, — thi han saa, hun havde faaet Skjænd: „Havde du spadseret længe med Kammerherren, da jeg traf dig?"

„Kammerherren?" — fór Fruen op; „har du nu plaget ham igjen! du gjør dig ganske latterlig — Hilda! saaledes som du løber efter ham; — ja — hvad værre er, du gjør næsten ham latterlig —"

„Nei — men Adelaide!" indvendte Statsraaden forsigtigt.

„Du kan dog selv begribe — Daniel, at for en smuk, feteret Herre som Delphin, kan det ikke være andet end generende at sees jævnlig med en Dame, saa lidet destingveret — for at bruge et mildt Udtryk — som vor Hilda. Det er da soleklart — alligevel!"

Hilda reiste sig med et fra Bordet og styrtede ovenpaa. Hun lukkede sig inde paa sit lille Skraaværelse og hulkede i Hovedpuden. Det var dog det værste af alt. At hun var saa hæslig, at en Mand blev latterlig ved at vise sig med hende. Mon Delphin da gjorde bare Nar af hende? — og hun, som troede ham saa godt!

Fru Bennechen græd ogsaa. „Det er din Skyld altsammen — Daniel! — havde du ikke brouilleret os med Falck-Olsens, saa var alt godt og vel, men nu —"

„Rolig — kjære Adelaide! — bare rolig; — Forsoningen er nær —"

„Aa kom mig ikke med dit: rolig Adelaide," — hærmede Fruen, idet hun tog Laaget af. Det var Kalv i Carry.

Men idetsamme lød Skridt paa den lille Veranda; hun fik neppe Tid til at sætte Laaget paa igjen, før Grosserer Falck-Olsen stod i Døren.

„Ah! — hvor heldigt!" — raabte han straalende, „Herskabet har endnu ikke begyndt Middagen. Jeg kommer nemlig for at bede specielt Dem Frue! — fra min Kone, at De maa absolut komme op og smage paa nogle Kyllinger, hun er saa stolt af. Og De — Hr. Statsraad! maa gjøre mig Selskab ved en hvid Portvin; ikke sandt?" — tilføiede han, idet han strakte sin Haand frem, „vi kan begge trænge til lidt Extraforpleining idag."

Statsraaden modtog hans Haand og trykkede den varmt. Men Fruen sad endnu som himmelfalden, indtil hendes Mand fik hviske til hende: „sagde jeg ikke, Forsoningen var nær?"

Hun stirrede næsten med Ærbødighed paa ham og lod sig villig føre bort af Grossereren; medens Statsraaden raabte op til Hilda, at hun maatte komme efter, saasnart hun kunde.

Gjenoprettelsen af det gode Forhold mellem Familierne blev feiret med en Række Festligheder. Men det var ikke længer „de store Bespisninger“ — som Delphin sagde, men derimod mindre Herremiddage, hvor man sad længe tilbords og holdt mange Taler.

Delphin lugtede snart Lunten og morede sig paa sin Maade. Han forfulgte Redaktør Mortensen, som nu blev en stadig Gjæst, med den mest udsøgte Høflighed, saa den anden blev helt forvirret. Eller han skræmte Livet af den skikkelige „Mam Olsen“ ved at forsikre hende, at en eller anden af de nye Gjæster var Nihilist og gik med Revolver i Baglommen.

Men Grossereren selv havde antaget en ny Holdning — stram og reserveret. Han foretog intet, uden først at have raadført sig med Statsraaden, og i sine Selskaber saa han aldrig mere noget Menneske, som han ikke havde Tilladelse eller Ordre til at invitere.

Det store „Dansebal paa Olsesalen“, som gaves hver Høst, blev iaar til en fin „thé dansant“; og Grossereren gav sin Datter et Vink om, at hun ikke skulde slaa Vrag paa Hr. Extraskriver Hiorth.

Men herover blev Sofie fornærmet, især da Faderen ikke vidste mere Besked. Idetheletaget var hun misfornøiet: Kammerherren nærmede sig ikke, og Valget mellem Hiorth eller Bennechen syntes hende en tarvelig Triumf.

Ellers havde disse to Venner havt en anstrængende Sommer. Thi foruden Departementstjenesten havde de ogsaa havt i Kommission at more en Svoger af Hiorth — Grosserer Garman, som laa ved Grefsen; og det havde de gjort saa grundigt, at de ikke havde haft Tid til at varetage sine Hjerteanliggender.

Da derfor Vintersaisonen begyndte, skulde der tages fat med Alvor. Især var det Alfreds Plan at lægge alle Aarer ud, for at vinde den unge Kone nede i Portnerleiligheden. Men Fru Bennechen tog en Dag sin Søn Alfred for sig og betroede ham noget inde i Soveværelset, hvoraf Følgen var, at han lod Kristine være iro.

Det var forresten besynderligt, hvor hurtigt hun tabte sig. Det glinsende røde Haar blev ligesom saa tørt, og hele Vinteren udover var hun daarlig. havde ofte ondt i Halsen og Værk i Lemmerne.

Hendes Mand gled omkring mere smilende og lydløs end nogensinde. Hun havde beholdt en stærk Modbydelighed for ham fra Brylluppet; men deres Liv gik stille og ensformigt, og han behandlede hende godt.

Med Lodsoldermand Seehus vexlede Anders Mo mange Breve, og han fik nu og da et Bancobrev vestenfra. Men en Dag under Jul modtog han følgende Skrivelse:

„Hr. Departementsbud Mo! nu gaar det ikke an længere, desformedelst, at han har ikke mere, men Gjæld; hvorfor jeg skriver i mit eget Navn, og Njædel ved ikke af det, fordi jeg ikke tror, at det hænger rigtig sammen med disse Penge, som nu er gaaet op til 950 Kroner. Hvis det er Kongens Folk, som fortærer disse Penge, saa er vi ikke bedre end de Russer i Rusland og Petersburg, og jeg skal skrive i Avisen, for Manden er fattig og arm bleven, og han har fanget Sygdom i Blodet formedelst Græmmelse over den Taren, og Grøften er nærpaa rabet sammen igjen, og han er et klageligt Syn, hvisaarsag jeg skriver til Eder, som er hans Broder, at I for Guds Barmhjertigheds Skyld maa se at faa Ende paa denne Sag, som nu er snart to Aar indsendt til Kongen foruden Svar, men bare Omkostninger. Ligervis længes han meget efter Brev fra sin Datter Kristine, som nu er Eders Hustru, og forundrer sig over, at hun nu intet har at skrive, aldenstund I dog haver hyppigen skreven os til, at hun alene eftertragtede at blive Eders Hustru, men skammede sig for Alderen, hvorfor vi ogsaa skrev saaledes som ombedet af Eder med Overtalelser og sligt; men jeg tror ikke noget af alt nu herefter ærbødigst

Lauritz Boldemann Seehus."

Farbror Anders læste dette Brev i det lille Forgemak, han havde udenfor Statsraadens Kontor i Departementet. Han foldede Brevet sammen og stak det i Ovnen, medens han rokkede med Hovedet og smilte hen for sig.

Statsraaden aabnede Døren: „Hører De ikke? — Mo! — jeg har ringet to Gange."

Anders Mo reiste sig og saa paa Statsraaden med det samme meningsløse Smil.

„Men Mo!" raabte Statsraaden, „jeg tror ved Gud, De begynder at blive gammel!"

XV.

Doktor Johan Bennechen opholdt sig et helt Aar i Wien. Den eneste, han korresponderede med hjemme, var Hilda; og gjennem hende fik han ogsaa vide udpaa Sommeren, at Kristine var bleven gift med sin Farbror. Fra dette Øieblik skrev han ikke mere hjem, og det var længe hans Beslutning at forblive i Wien eller reise til Amerika.

Men da han havde gaaet og tumlet med sin store Sorg hele Vinteren udover, kom der over ham en saadan Længsel efter

endnu en Gang at se hende og om muligt faa en Forklaring, at han reiste hjem i Midten af Marts.

Mangfoldige Tanker og Uvisheder kjæmpede i ham, da han nærmede sig Hjemmet. Alfred var det altsaa ikke, hun havde elsket; men hvorfor ialverden havde hun taget den Gamle?

Uagtet han ikke svarede mere paa hendes Breve, var dog Hilda vedblevet at skrive til ham, og saaledes vidste han, at Kristine havde været sygelig i Vinter. Da han gik ind ad Porten i sin Faders Gaard, saa han ikke ned i Kjældervinduerne, men gik lige ovenpaa, for at hilse paa sine.

Fru Bennechen udstødte et Skrig, da hun saa ham; thi hans Hjemkomst var forsaavidt en Overraskelse, som der kun løseligt havde været Tale om, at han kanske kom engang til Vaaren.

„Omforladelse Moder! — jeg burde have telegraferet —" sagde Johan.

Fruen saa endnu paa ham med et underligt, spændt Udtryk; men da han kom henimod hende med sit gode, tungsindige Ansigt, mumlede hun, idet hun kyssede ham: „Du er saa forandret Johan! jeg kjendte dig ikke strax."

Hilda kom nu ogsaa ind og kastede sig om Halsen paa ham: „Velkommen — velkommen — kjære Johan! nei — hvor du er forandret."

„Siger du ogsaa det?" spurgte Johan.

„Du er ti Aar ældre; der er jo graa Haar i Skjægget dit, og — ja sandelig! — du begynder at blive skaldet! — Johan!"

Broderen smilte paa sin sædvanlige tunge Maade; men Hilda gav nøie Agt paa ham; hun syntes, han var saa besynderlig, og hun havde aldrig før lagt Mærke til, hvormeget han haltede.

Da Statsraaden kom hjem, havde han en Samtale med sin Kone i Soveværelset; og ved Middagsbordet var baade han og Fruen saa venlige mod den hjemvendte Søn, at Johan følte sig ganske varm om Hjertet; selv Alfred var elskværdig. Det var hans Plan at tale med Hilda om Eftermiddagen; men Fruen sendte Hilda ud i Byen efter et eller andet med det samme, de havde spist.

I Skumringen sneg han sig da ned ad Trappen; men da han kom til de to-tre Trin, som førte ned til Kristines Dør, kom den gamle Beklemmelse over ham — bare usigeligt smerteligere.

Tilsidst tog han sig sammen og bankede paa. En gammel Pige, som han ikke kjendte, aabnede for ham. Det var den Stue, han saa mange hundrede Gange havde drømt om; hvor han havde ladet utallige Scener og Møder med hende foregaa i Tankerne, mens han var langt borte; først fulde af Haab, — siden — da hun

var gift — vemodige; og dog havde han bestandig havt en Følelse af, at hun skyldte ham et Regnskab.

Den kjendte Lugt i Stuen vakte alle hans Erindringer, og det var saa vidt, han fik frem: „Er hun hjemme?"

Pigen saa paa ham: „Madamen er derinde."

Det fór gjennem ham, da hun sagde Madamen. Døren til Kristines gamle Værelse stod aaben. Der var ikke Lys i nogen af Stuerne; men Gaslyset oppe fra Gaden kastede store gule Firkanter, saa at Doktoren kunde se een, som laa i Sengen derinde.

Han nærmede sig og sagde: „Godaften — Kristine!"

Den Syge reiste sig i Sengen og stirrede paa ham. Johan greb fat i Dørkarmen — var dette Kristine? Men hun udstødte et Skrig og bevægede Armene, for at holde ham fra sig; Pigen lukkede Døren og sagde fortørnet: „Jeg troede, Madamen kjendte Dem!"

„Hvad feiler hende?"

„Det ved jeg ikke noget om," svarede Pigen og aabnede den ydre Dør for ham.

Doktor Bennechen steg op de to-tre Trin. Han havde seet hende, — han havde seet hendes Ansigt tydeligt nok til ikke at glemme det, om han blev hundrede Aar. En ubestemt Rædsel greb ham. I en Fart knappede han sin Frakke og skyndte sig afsted, for at opsøge Doktor Rohde.

Han traf den gamle Huslæge i sin Armstol læsende Aviser.

„Ei ei! — se den hjemkomne Professor! — velkommen Gutten min! hvorledes har du det?" — Doktor Rohde sagde endnu du til Statsraadens Børn, som han havde seet voxe op fra smaa af.

Johan svarede ikke paa denne venlige Tiltale, men spurgte kort og aandeløst: „Hvad feiler Kristine?"

„He? — Kristine?" — spurgte Rohde og tog Brillerne af, „aa — du mener hende i Portnerstuen. Har du seet hende?"

„Ja."

„Nuvel — saa ved du, hvad der feiler hende," sagde den gamle Læge alvorligt, „det er et af de styggeste Tilfælde, jeg har haft. Det synes, somom hendes sunde Blod og prægtige Legeme var mer end almindeligt prædisponeret for Giften —"

„Men — men hvem? — hvem har smittet hende?" — Johan Bennechen var ligbleg, og Sveden piblede frem paa hans Pande.

„Men kjære Gutten min, hvor du tager dig nær af dette!" sagde Doktor Rohde, som begyndte at forstaa; „det er naturligvis hendes Mand. Han har ligget paa Hudafdelingen to Gange — vidste du ikke det? — jeg har ham her i Protokollen — et gammelt Svin —

ser du! —" og Doktoren begyndte at slaa efter i en tyk Bog paa Skrivebordet.

„Og dette vidste De! — og sagde ingenting! — Fy Doktor Rohde! — det var lumpent af Dem!" — Johan stod med knyttede Næver.

„Kjære Gutten min! — det gjør mig ondt for dig!" svarede den Gamle, „havde du været hjemme, vilde jeg vel sagt det til dig som Kollega. Men du ved selv, at skulde man fortælle alt, hvad man ved af det Slags, saa vilde mange Ægteskaber forpurres — ikke at tale om, at man selv vilde gjøre sig aldeles umulig. Og forresten saa syntes jeg den Gang, at det var en Sag, som din Far var nærmere til at passe —"

„Vil De ovenikjøbet insinuere, at Far vidste det? — aa De er en gammel Cyniker, — det har De altid været! —" Johan Bennechens gode Øine lynede, da han sagde dette, og han gik uden Farvel.

„Stakkels Gut! —" sagde den gamle Doktor og tog fat paa Avisen igjen, „han har nu alle Dage været uheldig."

Johan Bennechens Bekjendte fandt, at Opholdet i Udlandet havde gjort ham yderst besynderlig. Han besøgte ingen, var aldrig hjemme, gjenoptog heller ikke sin Praxis. Men om Natten eller sent paa Aftenen kunde man træffe ham vandrende med opslaaet Krave, — helst i Gaderne omkring Statsraadens Hus. Derfor mente man, at han holdt sig meget hjemme i Familien.

Men det gjorde han heller ikke. Hele Dagen drev han om i Byens Udkanter, og først, naar det mørknede, nærmede han sig det Sted, om hvilket alle hans pinlige Tanker kredsede.

En Aften mødte han Doktor Rohde, just som denne var paa Veien til Kristine.

„Kom gaa med; du kan hjælpe mig —" sagde den Gamle, som ganske syntes at have glemt deres sidste Møde.

Johan fulgte; det var ham umuligt at modstaa Lysten til at komme i hendes Nærhed.

Kristine fór sammen, da hun saa ham. Men Doktor Rohde lagde sin Haand paa hendes Arm og sagde næsten mildt: „Se saa — lille Ven! nu skal vi ikke skabe os. Livet har været Dem mørkt nok; De skal være glad, om der kommer et lidet Glimt tilslut. Og saavidt jeg kan skjønne, er det al den Lykke, I to kan vente sammen, at De lader Dem pleie af ham den Stund, som er igjen. Se saa — Børn! — snak nu ud!"

Dermed gik „den gamle Cyniker"; men længe laa Johan Bennechen paa Knæ ved Sengen og fortalte hende af sit fulde Hjerte.

I Førstningen forstod hun ham ikke; men efterhvert som han talte, skrumpede den store Umulighed ind; det klarnede mere og mere for hende; Dør efter Dør sprang op, og mens Taarerne en for en trillede ned i Puderne, slog hendes dulgte Kjærlighed berusende varm ud af det elendige forgiftede Legeme i en Salighed, hun aldrig havde drømt.

Hun glemte at sige De og alle de fine Ord, man havde lært hende, og gjenfandt sit brede, stærke Bondemaal, idet hun forklarede ham, hvorledes det hele var gaaet til, og bad ham tilgive, at hun saa lidet havde forstaaet ham.

Og de tilgav hinanden, og de udslettede hele Fortiden, for at leve i hinandens Kjærlighed „den Stund som var igjen".

Fra den Dag overtog Doktor Bennechen Kristines Pleie. Hans Moder saa forskende paa ham, da han fortalte det; og han kunde ikke lade være at iagttage hende ligesaa skarpt. Men det var ham en stor Lettelse, da Fru Bennechen i en deltagende Tone sagde: „Den stakkels Kristine! — jeg er bare saa bange for, at hun har faaet den slemme Gigt af at bo i Kjælderen; det skal være saa usundt — læste jeg forleden."

Kristine og Johan nævnte aldrig sig imellem Farbror Anders's Navn; og han paa sin Side passede nøie paa aldrig at møde Doktor Bennechen.

De talte ikke meget idetheletaget. Men naar han var færdig med at bytte Omslag og skaffe hende al den Lindring, han kunde, vilde hun gjerne, at han skulde sidde nær indved Sengen. Hun laa da stille og saa paa ham; men hun ligte ikke, naar han saa paa hende; skjønt han høit og dyrt forsikrede, at hun i hans Øine var næsten som før.

Kristine havde hele den Skræk for Sygehuset, som er saa indgroet og saa vel begrundet hos Almuen. Men tilslut fik Doktoren hende overtalt til at lade sig flytte op paa Hospitalet.

Den Dag, som var bestemt til hendes Flytning, var en Solskinsdag i Begyndelsen af April. Posten bragte et Brev fra Oldermanden, som hun med Møie stavede sig igjennem.

„Kjære Kristine! Lensmanden sagde, jeg maatte give skriftlig Klage, og jeg har saa gjort, og nu er min Klage kommen til mig igjen, og du kan tro, at den saa ud, formedelst Paategninger og saaledes: Oversendes Rodemeisteren, tilbagesendes Amtmanden og Veiingeniøren, og hele Kleresiet har skrevet paa den, og tilslut var der bare en yrenes liden Plads igjen nede paa den sidste Side, og der skrev jeg: „Ganske som jeg ventede" — Seehus; men Amtmanden er nok gal paa mig for det. Men det er ikke det

værste; men det er godt, at du har det godt, som du skrev sidst, for vi har det ikke godt, som jeg ikke vilde sige dig, men nu maa det ud i Pennen, for det gaar nu altfor galt. Far din er Fant — ganske Fant, eier ingenting, alt er strøget med til den Sagen, som din Mand steller med, og desuden er han nu saadan, at han ikke arbeider mere, saa kan du selv tænke, men sidder helst og glor i Væggen. Dette maatte jeg nu fortælle dig, for du maa komme hjem og greie det, for nu gaar det langt over min Forstand, og jeg tror, han mister Ved og Sans; men kan du ikke komme, saa skriv ham noget godt, helst om Sagen Din gamle Ven

Lauritz B. Seehus."

Kristine lagde sig tilbage i Sengen og græd. I Vinterens Løb havde hun tvunget sig til at skrive fornøiede Breve, og Oldermanden havde svaret i samme Tone. Nu forstod hun, at de bare havde narret hinanden, og hun fik en mægtig Længsel efter Faderen og Hjemmet og Kysten der vest. Hun satte sig tilrette i Sengen, for at skrive et godt Brev til Faderen.

„Kjære Fader! naar jeg hører, at du har det saa ondt, befalder der mit Hjerte stor Jammer og Skamfuldhed. Thi jeg forstaar nu, at jeg aldrig burde reist fra dig. Men nu maa du tilgive mig og tænke fuldt og forvisset, at jeg har dig saa inderlig kjær i mit Hjerte. Jeg kan ikke komme til dig, for jeg er ikke frisk; men jeg har det ellers godt."

Kristine stansede; hun skrev hvert Ord med Anstrængelse; og hun tænkte, at Gud vilde nok tilgive hende, at hun ikke sagde den fulde Sandhed, for ikke at bedrøve Faderen, der havde nok at bære før.

En Vogn bøiede ind i Portrummet; Pigen kom ind og hviskede: „Doktoren". Det var Hospitalsvognen, som kom, for at hente hende.

Der fór en Skræk gjennem hende, og da hun igjen greb Pennen, var det hende ikke længer muligt at skjule noget.

„Nei kjære Fader! det er ikke sandt, jeg har de t ikke godt jeg har det værre end den værste, og nu henter de mig, for jeg skal dø, og jeg ser dig aldrig mere og aldrig Sjøen og Husene hjemme; hils Oldermanden — Farvel Din Kristine."

Da Doktoren kom hen til Sengen, var hun saa udmattet, at han maatte kvikke hende op med Nafta. Han skrev Adressen paa hendes Brev, derpaa hjalp han til at bære hende ud i Vognen.

Skjønt Flytningen blev foretagen med al mulig Omhu og Forsigtighed, var den Syge dog yderst medtaget, da hun var kommen iseng oppe paa det gamle Hospital.

En lang Stund laa hun med lukkede Øine; men da hun omsider slog dem op, gled der et Smil over hendes Ansigt. Gjennem Vinduet saa hun ud i den klare Foraarshimmel; Solskinnet faldt fuldt ind i det lyse venlige Værelse, som han havde ordnet for hende.

Kristine vendte Hovedet mod Doktoren og sagde: „Nu faar du have saa mange Tak — Johan! her skal blive godt at dø."

Og hun strakte sig i de glatte, rene Lagen og lukkede Øinene igjen.

Men Smilet blev liggende over de vansirede Træk og gjorde hende i hans Øine skjøn som i fordums Dage.

XVI.

Det store Postdampskib, som kom fra Kristiania og skulde helt op til Tromsø, gik ud gjennem Flekkefjorden en regntung Stormnat i April.

Postmesteren havde været oppe og leveret Posten iland ved Bryggen, — det var en liden, beskeden Seildugspose med Aviser og to, tre Breve, som skulde iland i Flekkefjord.

„Faar vi Sjø? — Styrmand!" — raabte Postmesteren op til Kommandobrættet.

„Jagu faar vi Sjø — Postmester!" svarede Styrmanden og bøiede sig udover; „jeg skal varsko, naar vi gaar ind til Egersund."

„Tak —" brummede Postmesteren og skyndte sig tilbage til sin lune, lille Lugar, hvor der brændte en Parafinlampe med Skjærm.

Der var kommen en stor Udenlandspost ombord i Kristianssand; den trange Kahyt var opfyldt af Sække og Seildugsposer mærkede med et Posthorn. Paa den lille Sovesofa laa Pakker opstablede, og Bordet foran Hylden med de mange Rum var bedækket med Breve og Postsager.

Postmesteren, som var en fed, ung Mand med blondt Skjæg, satte sig paa sin Taburet, hængte den guldsnorede Hue fra sig, blaaste i Fingrene og tog fat paa at ordne, kartere, putte i Hylder, pakke ind, lægge store Houge hen i Sofaen, for at faa det fra sig, — arbeidende stille og ivrigt, — benyttende Tiden, mens man var i smult Vande.

I Salonen brændte kun to Lamper halvt nedskruede; indhyllede i Plaids laa nogle Herrer og sov paa Sofaerne. Der var stille i Damekahytten, hvor de sov saa godt, de kunde, gruende for det Øieblik, da man atter skulde stikke ud udenskjærs.

Maskinen arbeidede med tunge, taktfaste Slag, som bragte Agterskibet til at sitre jævnt. Et Lampeglas slog med irriterende Regelmæssighed smaa hurtige Slag mod et eller andet af Messing; medens en utrættelig Fodgjænger oppe paa Halvdækket vandrede frem og tilbage — frem og tilbage henover Hovederne paa dem, der vilde sove.

Stormen kastede ned fra Fjeldene og hylede i Riggen; men der var ganske sjøstilt i den trange Fjord. Styrmanden raabte ned i Lugen, at de maatte surre og forsyne alting forsvarligt nede paa Mellemdækket, før de stak ud i Søen.

— Inde i Postmesterens lune Lugar laa Brevene og flød mellem hverandre. Han skubbede den vidtløftige Nordlandspost tilside og ordnede Poserne for de nærmeste Stoppesteder. Der var Breve af alle Slags og med de forskjelligste Udskrifter: kluntede skjæve Bogstaver, der bedækkede hele Siden; smaa fine Dameskrifter som Flueben henover det glatte Velin; store dumme Embedsskrivelser i Karduspapirkonvoluter forseglede med Lak og portofri; Lotterisedler og Kjærlighedsbreve, Rykkerbreve og Pengebreve — en hemmelighedsfuld Rede af Overraskelser, Skuffelser, Vrøvl, Sorg, Ruin og uventet Lykke var den lille lune Lugar, hvor Postmesteren rolig og flittig lod Brevene glide mellem sine fede Fingre.

Skibet begyndte at tage lange Duvninger, saa Postmesteren forstod, de vare ude mod Mundingen af Fjorden. Han gjorde alt istand saa godt han kunde, idet han lagde det meste paa Gulvet, saa kunde det ikke falde ned. Derved fik han Sofaen fri, og med den lille Seildugspose for Egersund i Haanden satte han sig til at sove i Hjørnet af Sofaen, medens Lampen svingede frem og tilbage i sin Ballance.

Elendigheden i Damekahytten begyndte igjen; man hørte dem stønne derinde, hvergang Opvartningspigen gik i Døren. Den utrættelige Fodgjænger sad tilintetgjort og kastede op paa sin egen Frak; han var bitterligt skuffet; thi en af hans Venner havde indbildt ham, at man umuligt kan blive søsyg, naar man bare holder sig i frisk Luft og stadig Bevægelse.

Herrerne som sov i Salonen, maatte trive i Bordpladen, for ikke at falde i Spyttebakkerne, og den klirrende Lyd af Lampeglasset var afløst af hundrede smaa, utaalelige Lyd, der gjentog sig, efter som Skibet hev i de lange Sjøer.

Det knagede og knirkede i Salonens Træværk, naar det duvede ned i den ene Side, og alle Restauratørens Kopper, som hang i Rader under Taget ude i Restaurationen, klirrede mod hverandre.

Derpaa reiste Skibet sig og faldt over i den anden Side, og alle Kopperne raslede med. En Tabouret og et Par Spyttebakker kom paa Farten inde i Salonen, — rasede først ned i den ene Side og saa over i den anden; en Dør sprang op og stod og slog taktfast frem og tilbage, medens Maskinen arbeidede med Anstrængelse, snart knurrende dybt nede snart bragende og rystende med skrækkelig Allarm, naar Propellen et Øieblik kom helt op i Vandskorpen.

— Men inde i Postmesterens lune Lugar sov Brevene i fredelige Pakker, og Mesteren sov med Egersundsposen i Haanden; og alle de langs Land og Strand, som skulde have Brevene, laa og sov hver paa sin Kant — undtagen en og anden, der gik urolig op og ned udover Natten, ventende den afgjørende Efterretning, medens han lyttede efter Stormen og beregnede, at Posten kanske blev forsinket.

„Postmester!“ — raabte Styrmanden ind ad Døren, „nu gaar vi ind til Egersund.“

„Her er den!“ — fór den anden op med Posen i Haanden.

„Haahaa! De har nok faaet en god Lur!“ lo Styrmanden, „holder De Dram, saa holder jeg Øl?“

„Javel —“ mumlede Postmesteren halvvaagen.

Styrmanden kom strax igjen med Flaske og Glas. Det var netop saavidt Plads, at han kunde faa lukke Døren efter sig.

„Et Hundeveir!“ — sagde han og rystede sig; Søvandet drev nedad Olieklæderne hans og blinkede i klare Draaber i hans krøllede Skjæg, mens han drak.

Der lød en liden skarp Klokke inde fra Maskinrummet.

„Heisan!“ — raabte Styrmanden, satte fra sig Flasken og løb; „er vi alt inde.“

Postmesteren reiste sig og strakte sig, saa godt det lod sig gjøre, fik fat i den guldsnorede Hue og gik op med Posten.

Dagen brød just frem — kold og vaad med et trist graat Lys. De nøgne Fjelde vare ganske sorte i den tykke Stormluft, og Regnen faldt stridt og tæt.

Egersund var snart expederet; og medens Dampskibet gik videre paa sin lange Reise, sad Postmesteren atter og ordnede sine Pakker og Poser.

Men da det blev Dag, aabnedes alle disse Pakker og Poser, som vare bragte iland langs Kysten, og Brevene spredtes ud over Land og Strand. Og den, som havde ventet Brev, fik ikke noget; og den, som stod op om Morgenen og hverken tænkte paa Brev eller Post, sad før Middag og lo eller græd over et Stykke Papir.

Men enten de ventedes eller de ikke ventedes, saa fandt Bre-

vene frem til sin Mand; og fra Postmesterens lille, lune Lugar spredtes over Land og Strand en Sværm af Overraskelser, Skuffelser, Vrøvl, Sorg, Ruin og uventet Lykke, medens Dampskibet arbeidede videre og videre nordover, og den søvnige Postmester kom op med en ny Pose ved hvert Stoppested.

XVII.

Klokken var allerede ti om Formiddagen; men Njædel Vatnemo havde endnu ikke taget Haand i Arbeide.

I Stuen, hvor han sad, var Gulvet sort som Jord, Sengen fuld af graa Halm med et Par Filletæpper; Dørklinken var faldet af, saa Døren til Kjøkkenet var halvaaben, og i Skorstenen stod en svart Kaffekjedel paa to-tre Torvglør.

Njædel sad og stirrede sløvt ud gjennem de smaa Ruder. Han var ikke halvfærdig med Vaarvinnen, og det var midt i April. De svære Lemmer hang slapt ned paa ham; det filtrede Skjæg var blevet graat omkring Munden, og Ryggen var mere kroget end før. Der laa en dump Hjælpeløshed over den hele Kjæmpekrop, der sad saaledes sammenfalden i den lave Stue, mens Regnet faldt tungt derude, og Vinden knurrede i Skorstenen.

Hans Tanker gjennemløb den lille Ring, hvori de havde løbet nu i snart to Aar. Det var denne „Sagen", som der aldrig blev Ende paa.

Alle de Penge, som var gaaet med alle Broderens gode Ord og Løfter, alle de Haab og alle de Skuffelser, — alt dette, som havde holdt ham i Spænding gjennem den lange Tid, — det begyndte nu at lamslaa ham, — som en dunkel, hemmelighedsfuld Magt, med hvilken han kjæmpede i Mørke, uden at forstaa.

Oppe i Fjeldene havde han haft Stenskredet at slaas med. Men det var da en ærlig Sag, og da han havde tabt, saa var den Ting ude.

Men hernede blev han forfulgt af noget andet. Hvor han vendte sig, tørnede han mod noget koldt, blødt, som ikke lod sig knuse og ikke gav efter. Han mødte det, naar han kom til Kirke, og Folk veg afveien for ham; ved Thinge, naar det ved alle Leiligheder blev ham noteret, at han havde været under justitiel Tiltale; naar han vilde gjenoptage Arbeidet paa Grøften, var det der igjen; — han var bunden; der laa ligesom et Forbud i Luften, og han blev ved med at gaa og stelle og søle med Fjøs og andet Kvindfolkearbeide uden at skaffe sig Hjælp.

Som han sad og saa udover, kunde han knapt skimte Linien efter den halvfærdige Grøft længer. Den havde været hans store Plan, da han kom til Krydsvig. Den Grøften skulde sætte Grænse mod Sandet og beskytte hans Gaard mod Sandflugten. Det havde ogsaa været hans Tanke at plante Pil og Marehalm dernede, saaledes som han havde læst om i Bladene

Nu laa det og faldt sammen, medens Børevigsfolkene vare flittige paa Taren og skar op Udmarken hans med dybe Hjulspor, saa Sandet fik endnu mere Magt.

Lodsoldermand Seehus kom ind fra Kjøkkenet. „Goddag Njædel! — her er Brev fra Kristiania."

Njædel saa op og smilte. Kristines Breve var hans eneste Glæde.

„Vil du have Kaffe — Oldermand?"

„Nei Tak —" svarede denne; han havde ingen Tillid til Njædels Kaffe.

Han aabnede Brevet og studsede over de besynderlige skjæve Linier og den usikre Skrift; desuden var Blækket løbet ud i Flækker, hvor hendes Taarer vare faldne.

Han læste det op, stansede og læste igjen — det korte Brev, som indeholdt saa meget.

Njædel sagde ikke et Ord; men han blev tilslut ganske hvid i Ansigtet. Da Oldermanden lagde Brevet fra sig, tog han det og satte sig til at stirre i det, skjønt han ikke kunde læse Skrift.

Men det havde længe smaakogt i Oldermanden, han reiste sig heftigt og raabte: „Der er noget Fanteri i dette — Njædel! saa sandt jeg hedder Lauritz Boldemann Seehus, er der noget Fandens Spilfægteri i hele Stellet. Jeg tror ikke paa Bror din — jeg! — det er saameget, du ved det! — Først gik han og fortalte os, at Kristine hun vilde plent have ham; hun var bare ræd, du skulde have noget imod det. Saa fik han os til at raade og besnakke hende; og saa indbildte han os, at alt var Fryd og Glæde. Men jeg har længe mærket paa Kristine, at —" længer kom han ikke; thi Maalet svigtede ham, og han gik sig en Tur ud i Kjøkkenet, hvor han snød sig et Par Gange med stort Rabalder.

„Nei — nei — nei —" svarede Njædel og rokkede med Hovedet; „du maa ikke snakke ondt om han Anders; hvis du bare kjendte ham, —"

Døren til Gaarden blev forsigtigt aabnet, og Søren Børevig listede sig ind i Kjøkkenet.

„Hvad vil du?" skreg Njædel og fór op.

Søren nærmede sig forsigtigt holdende sig nær til Oldermanden.

Jeg vilde bringe Hilsen og godt Budskab," sagde han fredsommeligt, „fra Kjendinger i Amerika. Jeg har ogsaa faaet Brev idag."

Njædel gjemte i en Fart Kristines.

„Der er nu først Hilsen fra Søster til Oldermanden; hun er bleven Enke, — det ved du vel?" fortsatte Søren blidt.

Nei — Oldermanden vidste ikke det. Søren Børevig tog nu Brevet frem, som var fra hans Broder, og læste: „Misstress Johnson — Søster til Oldermanden paa Krydsvig beder mig hilse, om han ikke vil komme over til Amerika og bo i Huset hos hende eller tage Land tæt ved."

„Det har jeg saamænd mange Gange tænkt paa," — mumlede Oldermanden.

„Saa var der ogsaa noget til dig — Njædel! —" blev Søren ved og ledte i Brevet.

„Jeg har ingen Kjendinger i Amerika," svarede Njædel kort.

Søren smaalo: „Har du ikke længer Minne? Her staar det: Der er ogsaa en Pige hos Misstress Johnson fra Krydsviggaarden; hun hedder Ane, og hun vil, at jeg skal skrive Hilsning hjem til Njædel Vatnemo, at hun har det godt, og at Gutten hendes trives vel og har rødt Haar ligt Far sin."

Njædel saa op og betænkte sig lidt, sagde derpaa stille: „nei — har han rødt Haar!"

Søren saa fra den ene til den anden og fandt, at Øieblikket var gunstigt.

„Du er kanske ikke færdig med Vaarvinnen — Njædel?" begyndte han varsomt.

„Hvad skiller det dig?" — fór Njædel strax op igjen.

„Nei — nei —, det kan du have Ret i. Men det er nu saa, Naboer holder gjerne lidt Øie med hverandre. Det var jo syv og tyve hundrede Species Daler, du gav for Gaarden — hm?"

Njædel bare brummede lidt.

„Jeg snakkede med Sagfører Tofte, han var her forleden Dag," fortsatte Søren og saa ligegyldigt ud af Vinduet; „han mente, du var ikke saa lidet skyldig paa Gaarden."

„Lad mig være i Fred Søren," raabte Njædel truende.

„Naa — naa —" mente Oldermanden, „lad Søren komme frem med det, han bærer paa, for du kan da se, det er noget. Naa — Søren! — snak ud "

Søren Børevig ligte aldeles ikke disse to; de forhandlede ikke efter hans Hoved; men det maatte til: „Ja — jeg mente. at siden Njædel eier saa lidet i Gaarden, kunde han kanske have Lyst til at sælge."

„Hvad byder du?“ — spurgte Njædel.

„Hæ — jeg har jo ikke sagt, at jeg netop vilde —“

„Hvad byder du?“ — gjentog Njædel.

„Femogtyve hundrede Daler.“

„Det gaar ikke an!“ — raabte Oldermanden forarget, „det er jo netop saa vidt, at Njædel kommer ud af Gjælden. Desuden er her dobbelt saa stor Indmark, som da han kjøbte; — nei Søren! — jamen faar du strække dig længer — Far!“

„Jeg tager imod Tilbudet,“ sagde Njædel og stak Haanden frem, „Handelen er sluttet.“

Oldermanden vilde gjøre Indvendinger; men Njædel stansede ham. Søren Børevig var aldeles forvirret; dette var ikke hans Maade — langtfra Imidlertid drog han frem et Dokument i Avispapir: „Det var — det var kanske ligesaagodt at have det skriftligt. Her har jeg — hm! — noget, som de kalder for en Kjøbekontrakt, hvis —“

„Du er en betænkt Mand,“ sagde Njædel haansk; „kom med Pennen — Oldermand.“

Det hjalp ikke, hvad Oldermanden sagde. Den anden tog Pennen og malede nogle tykke Stolper, som skulde betyde Njædel, mere blev der ikke Plads til; men det blev anseet for tilstrækkeligt.

Derpaa tog han sin Vadmelstrøie, satte Hatten paa Hovedet og gik ud af Stuen med tunge Trin.

„Du skal lade Handelen gaa omigjen, hvis han trænger paa det; for han er ikke rigtig i Hovedet,“ sagde Oldermanden, før han fulgte efter.

Søren Børevig foldede Kjøbekontrakten sammen og stak den til sig med en Mine, som Oldermanden lykkeligvis ikke saa.

Njædel gik foran, Oldermanden bagefter opover Bakken. Da de kom op, sagde Oldermanden: „Jeg mener, du faar følge med mig til Amerika.“

„Med to tomme Hænder,“ svarede Njædel mistrøstig.

„Med slige Næver som de kan du reise langt,“ svarede Oldermanden, „jeg for min Del har god Lyst. Det, jeg eier, staar hos en god Mand, og Huset er solgt i en Haandevending. Kom — Njædel — her er vi færdige. Jeg betaler for dig, indtil du kan begynde at tjene noget. — Og desuden! — derover har du jo en Gut, — og etslags Kone ogsaa, hvis du vil; — kom!“

Njædel var stanset og stod og stirrede udover.

Heroppefra saa det smaat ud — det, han havde udrettet i disse Aar. Han fulgte Gjærderne om Agrene sine; han kjendte hver

Sten, der laa, og han mindedes Arbeide efter Arbeide, som han havde slidt med.

Dernæst saa han udover Landet og den halvfærdige Grøft; og hans Sind blev alt bitrere, mens han tænkte paa alle sine Planer fra det første, han kom her. Saa mindedes han ogsaa den store Ane og den lykkelige Tid, da Kristine var hjemme, og alt gik godt. Udover Sandet med den skinnende Krans af Brændinger vandrede hans Blik. Havet laa graat og haabløst for ham, stængende med tykke Skoddebanker for Tanken, der vilde vestover.

Og ligesom den tunge Regnluft blev alt tættere, eftersom Stormen gav sig, saaledes sænkede der sig Mismod over ham efter den stærke Opbrusning, i hvilken han havde solgt Gaarden og var gaaet fra det hele.

Men i al sin Kummer over Kristine, over sig selv og sit spildte Liv, i al den Tyngsel, som rugede over ham, var det, somom der kom en liden Rift ved Oldermandens sidste Ord. Midt i det mørke trøstesløse graa, han stod og stirrede i, skimtede han ligesom et lysere Punkt; og Straaler kom og samlede sig paa det, indtil det skinnede, og han saa, at det var et Barnehoved — en liden, hvid Nakke med rødt krøllet Haar.

Han drog en lang Pust og saa sig forundret om. Det havde han aldrig tænkt paa; der var endnu noget at knytte et Haab ved.

„Vil du være med?“ — spurgte Oldermanden igjen.

„Ja —“ svarede Njædel og rettede sig helt op, „men først vil jeg ind til Kristiania og se Kristine og faa Greie paa Sagen!“

„Aa nei! — kan det nu ikke være det samme med den Sagen —“

„Jeg vil bare, de skal sige, at jeg havde Ret,“ svarede Njædel og det lyste op i Øinene hans.

„Jaja —“ svarede Oldermanden føielig, „der gaar vel Emigrantskibe derfra ogsaa nu om Vaaren.“

I sit stille Sind tænkte Lodsoldermanden, at igrunden var det slet ikke saa galt at komme til Kristiania. Først for Kristines Skyld; men dernæst havde han et hemmeligt Haab om, at derinde i Hovedstaden maatte det vel tilslut lykkes ham at faa Tag i den, som stod over alle Lensmænd, Rodemeistere og Kafteiner. Det skulde dog være morsomt at vide, om det gik an i Norges Land og Rige, at lade en Vei ligge slig som denne. —

XVIII.

Kristine havde ikke ligget længe paa Sygehuset, før det viste sig, at hun maatte dø snart. Sygdommen, der i saa kort Tid havde ødelagt hendes stærke Legeme, slog sig paa Hjernen; og efterat hun havde ligget et Døgn uden Bevidsthed, sluknede hun sent en Søndag Aften.

Johan havde været hos hende til det sidste; og da alt var forbi, vandrede han nedover Gaderne — med Kraven opslaaet, som han pleiede, uden at ændse nogenting.

„Godaften — Doktor Bennechen!" sagde Kammerherre Delphin, som just stod i Begreb med at aabne sin Gadedør; „kom gaa op med mig og tag Dem en Cigar og et Glas Vin."

Snurrig Fisk — den Doktor Bennechen, tænkte Kammerherren, da den anden bare gik videre uden at give en Lyd fra sig.

Han tændte sin Lampe, da han kom op, trak Kjolen af — Kammerherren kom fra et Selskab —, og iførte sig sin Slobrok. Da han dernæst havde faaet sin Cigar tændt, drak han et Glas Vin, og begyndte saa at vandre op og ned i sine to smukke Stuer, medens han tænkte over Dagen.

Siden hint store Høstbal hos Falck-Olsen var hans Forhold til Hilda Bennechen blevet altid mere fortroligt. Men i den senere Tid — hele Vinteren igjennem havde hun trukket sig tilbage fra ham. Vistnok kunde han endnu en enkelt Gang faa hende ind paa den gode gamle Tone, men bare for et Øieblik; saa stødte hun ham fra sig paa en underlig sky Maade, som han ikke kunde forstaa.

Kammerherre Delphin slog Asken af mod Ovnen og tænkte paa andre Ting.

Iaften havde hun sagt ham rent ud, at hun ikke længer vilde spadsere med ham, helst slippe for at danse med ham. —

Atter slog han det væk, og det kom igjen, indtil han stansede foran Speilet og saa sig selv stivt i Øinene: „Men Georg! — hvad er der iveien med dig?"

Han slog Skrivepulten op og skrev hurtigt:

„Kjære Georg! — det gjør mig meget ondt at erfare, at ogsaa du, — til hvem jeg havde saa god Tro, er gaaet i Hundene. Thi:

„Wer zum ersten Male liebet
— Sei's auch glücklos, ist ein Gott.
Aber — wer zum zweiten Male
Glücklos liebt, — der ist ein Narr.

„Og Madame Børresen har fortalt mig det hele: du er forelsket.

„Se — det skulde jeg nu endda lade gaa. Men at du er forelsket i en ung Abinde med Hundeøine og flad Næse — det tyder paa en Depravation af de ædlere Organer, og det gjør mig bitterlig ondt for dig.

„Var du endda en hel Mand; men det er du ikke, og det ved du selv; thi du mangler mig. Men var du os to, saa vilde jeg sige til dig: Det er ret — Gutten min! det er den allerbedste Lægedom for dig, — den eneste Maade, hvorved du kunde redde Stumperne af dit fillede Liv. Tag hende — jo hæsligere jo bedre; gaa lige ind i Salonerne med hende og sig det høit: Mine Damer og Herrer! — jeg er stolt over, at hun har valgt mig. Da vilde der kanske endnu være Haab for dig; da var du ikke længer den elendige Pjalt, du er og forbliver at være i al Evighed — Amen!"

Han kastede Pennen fra sig og tømte Glasset, som stod for ham. —

Johan Bennechen var kommen til at passere Wergelandsveien, fordi han havde gjort en stor Bue helt opover i Homansby, da han kom fra Hospitalet. Men nu dreves han halvt af Vane henimod sin Faders Gaard, for at gjense — nu da alt var forbi — de lave Kjældervinduer, hvor han havde elsket og lidt saameget.

Da han nærmede sig, saa han en Mand, som puslede ved Gadedøren. Doktoren kjendte strax Mo og vilde gaa forbi. Men han blev opmærksom paa, at Mo af og til tog et Trin til Siden og ikke syntes at kunne finde Nøglehullet.

Johan Bennechen forstod, at Manden var fuld, og tiltrods for den Væmmelse, han følte for dette Menneske, gik han dog hen og hjalp ham ind.

Anders Mo var ikke mere fuld end, at han mærkede, hvem det var.

„Ja — Doktoren er en snil Mand," begyndte han i sin ydmyge Tone, „rigtig en snil Mand; det siger Kristine ogsaa —"

Men da han nævnte hendes Navn og paa samme Tid vilde lægge sit Ansigt i de andægtige Folder, blev Johan saa gal, at han greb ham i Skulderen og rystede ham.

„Hun er død!" — raabte han gjennem Tænderne; „og det er du, som har dræbt hende!"

Mo skyndte sig indenfor og fik sat Nøglen i paa Indsiden, for at laase Porten efter sig; han rystede paa Hovedet og mumlede i Ørsken: „Ak — ak — stakkels Kristine! er hun død? hvem skulde nu troet det, — hverken Statsraaden eller Fruen —"

„Bland ikke min Faders Navn ind i Deres Forbrydelse!" — raabte Johan og satte Foden mod Porten.

Der gik et Glimt over det halvdrukne Ansigt. Den Gamle trykkede lempeligt Porten i, saa der bare blev en smal Stribe aaben. Gaslyset faldt lige ind i det blege Ansigt med de lange falske Smilerynker ved Munden og det sølvhvide Haar bag Ørerne, og med tydelig, halvhøi Stemme sagde han: „Baade Statsraaden og Fruen vidste det; men de vilde, jeg skulde have hende, forat du ikke skulde faa hende!" — og med en ubeskrivelig Grimace af Ondskab stak han Tungen ud, idet han hurtigt smækkede Porten i og dreiede Nøglen to Gange om.

Johan Bennechen var tumlet tilbage mod Gaspælen; en lang Stund stod han som lamslaaet.

En Gut med en Stige kom løbende nedad Fortouget: „Aa — Omforladelse Di! vil Dem ikke slænge Dem mod Væggen lidt; jeg skulde sløkke Gassen."

Doktoren gik afsted, somom Jorden brændte under ham. Det lysnede i Øst, først graat, siden rødere og rødere, indtil Solen gik op; — en venlig, straalende Vaarsol — det var den første Mai — skinnede over Hustagene og forgyldte Kirketaarnene.

Han blev ved at gaa og gaa; kom helt udover i Gamlebyen, vendte om og gik tilbage — bestandigt stirrende ned for sig, gjentagende de samme Tanker, de samme Tvivl.

At Moderen kunde have vidst det; — saa stygt som det var at tænke saa ondt om sin Mor, saa kunde han dog nok tænke sig en saadan Mulighed. Hun var jo saa over al Maade ængstelig for alt, hvad der kunde ligne Skandale.

Men Faderen — den store, ædle Mand — umuligt! — det kunde han ikke tænke sig. Mo var jo fuld, en ren Djævel desuden; han havde sagt det af bare Ondskab.

Men hvad hjalp det altsammen. Tvivlen var der som en gloende Plet, der brændte og brændte i ham, saa han følte, der maatte Vished til. Da han havde taget den Beslutning at gaa lige op til sine Forældre og spørge dem aabent, blev han roligere. Imidlertid kunde der ikke være Tale om at søge dem endnu et Par Timer, og Doktoren drev udover mod Bryggerne, hvor Dagen allerede var i fuld Gang.

Arbeidsfolk og Sjouere kom nedover mod Havnen; Læregutter løb afsted til Værkstederne med det lille Kaffespand og Smørogbrød i Papir. Fabrikpiger raabte efter hverandre og slog Følge — leende og fortællende Historier fra Natten, medens søvnige Konstabler gik og ventede Afløsning.

Det var en eiendommelig ensartet Befolkning, der færdedes paa denne Tid, fattige og tarvelige Skikkelser. En enkelt velklædt

Herre, som havde tilbragt Natten ude, listede sig hjemover med Halen mellem Benene — bleg og skamfuld i den klare Morgensol.

Og imidlertid sov de fine Kvarterer opover Byen for nedrullede Gardiner og lukkede Porte. Det var en ophøiet, majestætisk Søvn, som vederkvægede dem, der vaagede over Staden, over Staten, over Folket og dets Klenodier; og hvor klar end Morgensolen var, kunde den dog ikke klare det Mysterium, at de, som sov, var de, som vaagede; og de, som vaagede, var de, som der vaagedes over af dem, som sov. Men Travlheden greb om sig i Smaagaderne, langs Kaierne og udover Havnen.

De smaa Dampbaade peb og pilede afsted; et Stykke udpaa laa et af de store Dampskibe vestenfra og ventede, til Havnebetjentene fik arrangeret en Plads ved Bryggen. Fiskere kom ind; og de, som alt var komne, kjæglede med Opkjøbere og tykke Kjærringer med store, flade Kurve.

Johan Bennechen gik udover mod Fæstningsbryggen; der laa et stort, grønt engelsk Dampskib. Dampkranen arbeidede; Folk løb frem og tilbage; Tønder og Ølkasser stod langs Kaien, og i en særskilt Pyramide var solide Kasser opstablede med norske Navne og amerikanske Adresser malet paa Siderne.

Ud af en Gruppe af Mænd og Kvinder med Børn og nye Vadmelsklæder kom en høi, tynd Fyr i kulørt Skjorte og Vaarfrak.

„Godmorgen — Johan! — er du saa tidligt oppe. Kjender du mig ikke?"

Johan kjendte ham strax; det var en gammel Skolekammerat, han ikke havde seet paa mange Aar.

„Hvor har du været saalænge?" — spurgte han.

„I Amerika — Gut!" — svarede den anden flot; „Emigrantagent — prægtige Affærer! — men Fandens meget Klat og Bryderi. Her staar jeg nu ganske fast — ser du! For paa Billetterne, som disse Folk har kjøbt, staar der: norsk Læge medfølger; og nu gjør han Vrøvl, den Fyren, jeg havde tinget. Men — du er jo Doktor — Johan! come along! — gode Vilkaar — hør her!"

Agenten udviklede alle Fordelene i en rivende Fart; og mens han snakkede, syntes hans egen Ide ham saa ypperlig, at han sluttede med at sige: „Altsaa er det afgjort; Forretningen sluttet; se her er den nye Doktor — Folk!"

Johan maatte smile over sin Ven; men imidlertid svarede han hverken ja eller nei. Naar alt kom til alt, var det vist det klogeste, han kunde gjøre.

Klokken nærmede sig syv. Han lovede at give nærmere Besked udpaa Dagen og begav sig derpaa opover mod sin Faders Hus.

Nu begyndte det ogsaa at blive livligt i de finere Kvarterer. Butikerne bleve feiede og Speilglasruderne gnedne. Nogle brave Borgere i Carl Johans Gade stak Flagstængerne ud gjennem Tagvinderne; thi man ventede Kongen udpaa Dagen.

„Hvem er det?" — raabte Fru Bennechen, da Johan bankede paa Døren til Soveværelset.

„Det er mig — Johan; jeg maa tale med Far."

„Nei — nei — Johan! — du maa ikke komme ind;" — men han trykkede Døren op.

„Men Johan da!" raabte Fruen fornærmet og traadte bagom Sengeomhænget; hun var i Negligée; men Statsraaden laa endnu i Sengen.

„Ja — undskyld! — men jeg maa snakke med Eder," hans Hjerte bankede, saa at han neppe kunde tale, jeg kommer for at spørge dig — Fader! — om du eller Mor vidste noget om Mo's Sygdom, dengang han blev gift med Kristine?"

Efter en liden Pause begyndte Statsraaden: „Jeg finder din Opførsel høist upassende —"

„Svar mig! — svar mig!" raabte Johan.

Statsraad Bennechen reiste sig overende i Sengen og prøvede at se imponerende paa sin Søn. Men det vilde ikke lykkes ham i Natskjorte, med det tynde, graa Haar strittende ud til alle Kanter. Havde han været i sin fulde Glans, vilde han kanske endnu have klaret Situationen; men som han sad der i Sengen — som en ganske almindelig ubarberet ældre Herre, faldt pludselig hele Sønnens umaadelige Respekt sammen som et Korthus, og med en Kulde, som næsten forfærdede ham selv, sagde han: „Far — Far! — jeg har taget feil af dig!"

Men nu gjenvandt Fruen sin Aandsnærværelse: „Vil du behage at være artig mod din Fader — Johan! og hør saa et Øieblik fornuftigt paa mig. Du ved bedst selv — som Læge, at den Sygdom, du hentyder til, er af den Beskaffenhed, at anstændige Folk ikke nævner den —"

„Det er det netop!" — fór Sønnen op, „jeg har mange Gange tænkt paa det! — at den værste Sygdom af alle faar Lov til at snige sig omkring — incognito, fordi det ikke er anstændigt at nævne den. Aa — du ved ikke, hvad du har gjort — Mor!"

„Hvad jeg har gjort! men er du da gal, Gut!" — raabte Fruen opirret; hun kunde slet ikke sætte sig ind i, at det var den Klodrian — Johan, som kom her med denne Dommermine.

„Adelaide —" sagde Statsraaden forsigtigt henne fra Sengen.

Men Johan fortsatte ganske roligt; — efterat han havde faaet

Vished, kjendte han sig næsten som udslukt: „At I vilde forhindre mig fra at faa hende, det kan jeg forstaa; og det kunde jeg kanske tilgive Eder; men at I lod hende gaa saaledes i Fordærvelsen — aa — I ved ikke, hvad det Menneske var værdt, og hvad hun led. Nu er hun død, og jeg reiser iaften — Farvel!"

„Hvorhen?" spurgte Moderen.

„Til Amerika," svarede Johan i Døren.

„Til Amerika! — paa ingen Maade! — Daniel!" — raabte Fru Bennechen.

„Dette er en alvorlig Sag; lad os fremfor alt være rolige," sagde Statsraaden.

I Stuen kom Hilda halvklædt løbende efter Broderen; hun havde fra sit Soveværelse hørt det meste af Samtalen.

„Johan — Johan!" raabte hun halvhøit, „hvad er det? reiser du bort igjen?"

„Ja Hilda! — nu reiser jeg for bestandigt — til Amerika. Det bliver ondt for dig Stakkel!" han tog hende ind i sine Arme.

„Ak — ja — ja!" — hulkede Hilda; „kan du ikke tage mig med?"

Hun sagde det uden at mene stort med det; men Broderen greb det strax; og da Hilda indvendte, at hun aldrig vilde faa Lov af Moderen, svarede han haardt: „Aa — det er jo bare de to Mislykkede, som gaar. Desuden spørger vi ikke nu længer om Lov. Kom følg med og hjælp mig, indtil du finder noget bedre."

„Nei — men Johan! — er det virkelig dit Alvor?"

„Hvorfor ikke? — hvad skal der blive af dig herhjemme? — gift bliver du neppe — undskyld Kjære! og til at arbeide er du for fin. Du passer netop for Amerika."

Idetsamme kom Fru Bennechen ind fra Soveværelset. — „Ah — se, du er ikke gaaet endnu — Johan! — det var godt, jeg fik snakke med dig."

„Hilda reiser med —" sagde Johan.

Fru Bennechen gjorde en Anstrængelse for at le: „Naa, det fornøier mig at høre; det hele var altsaa Spøg; ja jeg tænkte det nok!"

„Nei Mor! det er Alvor," svarede Johan tørt, „Hilda! gaa ind og pak dine Sager; vi gaar ombord iaften."

Hilda var saa forvirret, men alligevel saa slaaet af den myndige Tone hos den ellers saa forsagte Broder, at hun adlød og gik ud.

„Hør nu Johan!" — sagde Fru Bennechen og stillede sig midt foran ham, „er du gal, eller er du bare fuld? tror du, din Fader og jeg vil lade os paaføre en saadan Skandale?"

„Jeg henter Hilda iaften; og er hun ikke da færdig, saa kan du forberede dig paa en større Skandale —“ han gik mod Døren.

Fru Bennechen udstødte et Skrig og lod sig falde i en Lænestol.

„Men Johan!“ raabte Statsraaden, som kom ind med Benklæderne i Haanden; „hjælp dog din Moder; du ser, hun er besvimet.“

„Hun er ikke besvimet,“ svarede Johan.

Dermed gik han sin Vei.

XIX.

Emigrantagenten gned sig i Hænderne over sit Held med Doktoren, medens han stod og iagttog Dampskibet vestenfra, som nu halede ind til Kaien og lagde sig forenom det engelske.

Hans skarpe Øie, som overalt var paa Jagt efter Udvandrere, opdagede strax Njædel og Oldermanden; og saasnart de vare komne iland, borede han sig frem til dem.

„Emigranter — ser jeg?“ — sagde han og hilste.

Lodsoldermanden hilste igjen; men da Agenten greb efter en Sæk, han gik med i Haanden, kunde han paa ingen Maade tillade, at den fine Herre uleiligede sig med hans Tøi. Imidlertid snakkede Agenten uophørligt, medens han førte dem ud af den Sværm, som havde samlet sig ved det ankomne Skib; Njædel fulgte, men betragtede det hele med afgjort Mistro.

„Se der — der ligger Deres Skib; first class — altogether! — har De Billetter?“ spurgte Agenten.

„Nei —“ svarede Oldermanden.

„Very well! — Billetter udstedes ombord; værsaagod — stig paa!“

„Hvad Tid gaar Skibet?“ — spurgte nu Njædel.

„Imorgen tidligt,“ svarede den anden. Og i en Fart, saa det svimlede for Njædel, udviklede han alle Fordelene ved sin Linie; — hvor heldigt, at de netop traf ham; — og hvor bekvemt, at de nu kunde gaa lige ombord og slippe Udgiften med Logis iland.

Dette sidste slog dem begge, og de fulgte ombord med Agenten, som i Løbet af et Kvarter skaffede dem Køier forud paa anden Plads, besørgede Billetter, tog imod Forudbetaling, kvitterede og sluttede med et Klask i Hænderne: „all right! first class — altogether!“

Da nu dette var iorden, gik de iland; men Njædel hviskede til Oldermanden: „Bare han ikke var en Fant — den fine Fyren; han snakkede saa fort.“

Men Oldermanden lo overlegent og sagde, at det var amerikansk. Nu gjaldt det bare at faa Greie paa Sagen og saa finde Kristine paa Sygehuset. Njædel vilde, de skulde gaa lige til Kongen; men Oldermanden lo igjen af ham og begyndte derimod at spørge alle, de traf, om Veien til Departementet.

Men han var ikke heldig; de fleste lo eller svarede med en Vittighed; andre blev staaende, for at glo efter dem. Det var ogsaa et usædvanligt Par: den lille rødkindede Oldermand i gul Søtrøie og Peltshue, og den lange, krogryggede Kjæmpe med det vilde Skjæg og de underlige lysende Gutteøine.

De begyndte at føle det selv, da de kom op i de finere Gader; Oldermanden spurgte ikke længer saa freidigt, og da de kom til Hjørnet af Posthuset, sagde han modfaldent: „Jagu er hun alt ti."

De stod og betragtede Vor Frelsers Kirketaarn, da en fin Mand med Papirer under Armen bøiede om Hjørnet.

Oldermanden tog Mod til sig: „Omforladelse! — kan De sige os, hvor Departementet er?"

„Hvilket Departement?"

„Er der fler end ét?" spurgte Oldermanden modløs.

„Ak — Høistærede!" svarede den fine Herre, „hvorledes skulde Gamle Norge kunne bestaa med ét Departement! — men hvad var det, De vilde i Departementet?"

„Spørge efter Sagen —" sagde Njædel.

„Det vil sige," forklarede Oldermanden, „det var om en Tarestrand og en stor Grøft —"

„Ja store Grøfter er der nok i alle Departementer," sagde den godmodige Herre, „men Tarestrand er det værre med."

„Det er det Departement, hvor der er Statsraad," forklarede Oldermanden.

„Ak — brave Landsmand! hvor er der ikke Statsraad! — vi har elleve af det Slag."

Nu gav Lodsoldermand Seehus sig ganske over og saa raadløs paa sin Ven.

„Bror min er der," sagde Njædel.

„Jasaa — hvad hedder han?"

„Han har Navn af Anders — Anders Mo."

„Ah — Mo! — ham kjender jeg godt! — saa det er Deres Bror! kom følg med, jeg skal samme Vei."

Dermed gik den fine Herre foran, og de to fulgte nogle Skridt bagefter.

„Han er af det rette Slag," hviskede Njædel, „for han skjæmmes for at følges med os."

„Jeg tror ham nu saa maadeligt," svarede Oldermanden forsigtigt. —

„Her bringer jeg Dem to ægte Specimina af den uddøde Dyrerace: Folket," sagde Georg Delphin til Kopist Mortensen, da han traadte ind med Oldermanden og Njædel; „og her — mine Herrer!" han vendte sig til de to, „her maa jeg forestille Dem „Folkets sande Mortensen"."

Redaktøren reiste sig høitideligt og bukkede, skjønt han aldrig følte sig rigtig sikker, naar Bureauchefen spøgte. Han udtalte i nogle høitravende Ord den Glæde, han følte ved saaledes at stedes Ansigt til Ansigt med Folkets Marv, — Norges gjæve Odelsbonde — og sligt noget.

Denne lille Komedie tilkaldte Ørseth og tre-fire andre Herrer fra de tilstødende Rum. Men Oldermanden stod og betragtede Mortensens blegfede Ansigt, og noget som længe havde kogt i ham, begyndte at røre sig. Men han forblev ganske rolig.

„Disse Herrer —" sagde Bureauchefen, idet han vilde gaa videre, „anbefaler jeg til Deres specielle Omsorg — Hr. Mortensen! idet jeg ikke tvivler om, at De med Glæde vil gribe Anledningen til at vise Dem som Folkets sande ogsaavidere."

„Undskyld — Hr. Bureauchef!" — svarede Mortensen lidt ærgerlig, „men idag synes jeg virkelig ikke, vi har Tid til Spas."

„Spas! — sagde Mortensen Spas? hørte nogen af mine Herrer, om Kopist Mortensen sagde Spas? — jeg kan ikke tænke mig —" fortsatte Delphin med det lille, skjæve Smil, som var en Skræk for hans Fiender, „jeg kan ikke tænke mig Muligheden af, at Kopist Mortensen skulde kunne opfatte en Ordre fra mig som Spas. Disse to Herrer spørge efter en Sag om en Tarestrand og en stor Grøft, som skal være her hos os. Vil Kopist Mortensen behage uopholdelig at sætte sig i Bevægelse, for at finde frem de vedkommende Dokumenter og give disse Herrer Besked."

Redaktøren blev ildrød i Hovedet; og da de andre mærkede, at Komedien tog den Vending, piltede hver til sin Plads og duppede dybt over sin Papirhoug.

Men nu tog Lodsoldermand Seehus Ordet: „Omforladelse! — men vi vilde helst snakke med Statsraaden selv; — jeg vil ikke have noget med ham der."

„Det holder jeg med Dem i," svarede Bureauchefen og førte de to Bønder med sig gjennem Værelserne helt ind til Statsraadens eget Kontor. Her bad han dem vente; Statsraaden var ikke kommen endnu.

Det varede næsten en Time, inden han kom; og da var han i et frygteligt Humør. Men i Tidens Løb havde Statsraad Bennechen lært sig til at se stedse mere straalende ud, jo værre det gik. Forresten holdt det haardt idag; thi Ærgrelserne havde begyndt tidligt og været meget vedholdende.

Først havde han efter den ulykkelige Scene med Johan haft en lang og møisommelig Udvikling med Adelaide. Det var endelig lykkedes ham at forklare den energiske Dame, at Tvang og Indespærring ikke var effektive Midler mod Skandale. Altsaa vare de stansede ved den Plan: at gjøre gode Miner til „de Mislykkedes" Spil og fortælle Sagen saaledes, at Johan tog en Trip til Amerika, og Hilda skulde faa følge med for sin Fornøielse.

„Ak Gud! — der er ikke et Liv, som vil tro det!" — klagede Fruen.

„Det kommer ganske an paa, hvorledes vi fortæller det," svarede hendes Mand.

Men ikke saasnart var han færdig med den Ting, før Extraskriver Alfred fremstillede sig med en begrædelig Mine. Han havde — været nødt til — at udstede en Vexel, og den forfaldt idag og — og — og —

Statsraaden blev vred og begyndte en Tale; men Fruen fik Alfred puffet ud i Entreen og lovede ham Bistand af Husholdningskassen.

Og at alt dette just skulde komme paa denne vigtige Dag, hvor Majestæten ventedes efter lang Fraværelse; — i en Tid, da det netop gjaldt at gjøre Kongens Indtog saa festligt og saa betydningsfuldt som muligt.

Da derfor Statsraad Bennechen traadte ind i Kontoret gjennem sin private Dør, var det med Møie, han undertrykte en Ed ved Synet af de to besynderlige Figurer, som sad der.

Oldermanden reiste sig strax og begyndte at udvikle Sagen saaledes, som han havde forberedt sig, idet han til Njædels uforstilte Beundring titulerede Statsraaden: „Hans Høihed".

Statsraaden stirrede et Øieblik paa ham, aabnede derpaa Døren til Expeditionssekretæren og spurgte: „Hvad er det for Folk, som sidder her?"

„Jeg ved ikke — nei saamænd om jeg gjør — Hr. Statsraad! — det ved jeg slet ikke —" svarede Expeditionssekretæren — en liden tør graahaaret Mand; „det var Bureauchef Delphin, som førte dem ind, — ja saamænd var det saa; jeg ved ingenting om det — aldeles ingenting!"

„Det var saa ligt Dem," mumlede Statsraaden, „bed Bureauchefen komme herind."

„Strax — strax — Hr. Statsraad! det skal strax blive besørget —;" den lille Mand hoppede ned af Stolen, svirrede et Par Gange rundt, for at finde sin Hat, mindedes, at han jo ikke skulde paa Gaden, og løb saa hen til den anden Dør, for at kalde paa Delphin.

Statsraaden gik et Par Gange op og ned, mens han ventede; Oldermanden var forstummet; han begyndte at finde det hele temmeligt besynderligt.

Statsraad Bennechen havde selv for en Del medvirket til den hurtige Karriere, Delphin havde gjort. Men i det sidste var han bleven lidt mistænkelig overfor Kammerherren; Statsraaden bestemte sig til ved Leilighed at raade ham til at søge et Embede i en af Smaabyerne. Imidlertid var dog Georg Delphin med sin frygtede Tunge og sine gode Forbindelser altid en Mand, man burde holde sig tilvens med — allerhelst, naar det trak op til Skandale.

„Kjære Hr. Kammerherre!" — begyndte han derfor, da den anden kom ind, „jeg har en stor Tjeneste at bede Dem om. Ser De — Hans Majestæt kommer — som De ved, Klokken fire. Og nu vil en stor Del af Byens Honoratiores samles hos mig, for at indtage en liden dejeuner à la fourchette før Indtogshøitideligheden; — jeg haaber naturligvis ogsaa at have Æren af Hr. Kammerherrens Nærværelse —"

Delphin bukkede.

„Men nu var det egentlig det, jeg vilde bede Dem om — kjære Delphin! at De vilde gaa hjem til min Kone og hjælpe hende lidt med Arrangementet, — det er nu en af Deres mange Fuldkommenheder. For — jeg skal sige Dem — Adelaide var lidt echaufferet, — flere sammenstødende Omstændigheder — hm! —" Statsraaden prøvede et let Smil: „som De uden Tvivl oftere har hørt, har Johan længe talt om at tage en Tur til Amerika?"

Delphin var artig nok til at svare samtykkende.

„Det er nu et af hans Indfald," vedblev Statsraaden spøgefuld, „og nu er her just en fortræffelig Leilighed: han følger med som Emigrantlæge, og Hilda for sin Fornøielse."

„Frøken Hilda!" — raabte Delphin og faldt ganske ud af Rollen.

„Javist —" lo Statsraaden, — „en forfløien Ide — ikke sandt? Adelaide syntes nu slet ikke om det i Førstningen; men jeg sagde saamænd: lad hende reise; en Amerikatur nutildags er en ren Fornøielsestur; og da saa til og med Doktor Rohde mente, at Søluften — hm!" —

Delphin mumlede nogle høflige Talemaader, og Statsraaden var fornøiet med sig selv. Men i Døren hviskede han fortroligt: „Hvad er det dog for to Bukolikere, De har ført mig paa Halsen?"

„Det er Bønder vestenfra, som spørger efter en Sag, som skal være indsendt til os. Jeg tog mig af dem, fordi Mortensen var lidt ubehagelig. Jeg syntes ikke, det var værdt at give nogen Anledning —"

„Fuldkommen rigtigt — kjære Delphin; jeg skal tage mig af dem. Den Mortensen er — unter uns — en Smule raa."

Da Bureauchefen var gaaet, vendte Statsraaden sig til de to, som ventede, og sagde venligt: „Se saa! mine Venner! — nu er jeg ganske til Deres Disposition. Det var altsaa en Sag om —"

„— om en Tarestrand," sagde Oldermanden.

„— om en Tarestrand —" Statsraaden ringede „— vær saa god — tag Plads; det skal vi snart faa ordnet," — han ringede igjen; „er Sagen nylig kommen os ihænde?"

„Til Høsten bliver det to Aar siden —" sagde Njædel.

Statsraaden fór iveiret ved denne grove Stemme. Han aabnede Døren til Forværelset ved den private Indgang og raabte: „Mo!"

Men Mo var der ikke; Statsraaden gik til den anden Dør og skræmte næsten Livet af Expeditionssekretæren ved at rasle med Nøglerne og spørge efter en Sag om en Tarestrand.

Expeditionssekretæren kastede sig over sine Protokoller, rev og sled i Bladene, slog frem og slog tilbage, for at finde denne fordømte Sag, som skulde være indleveret for snart to Aar siden.

Saa drog Statsraaden videre indover Værelserne, naaede helt frem til Mortensen, hvor han aldrig før vidstes at have sat sin Fod, — overalt udbredende Skræk og Forfærdelse med sine Nøgler og med denne famose Tarestrand, som intet Menneske kunde mindes nogensinde at have hørt nævne.

Mortensen prøvede lidt ondskabsfuldt: „Bureauchef Delphin er allerede gaaet; kanske kunde han vide noget."

„Bureauchef Delphin er gaaet i Forretninger, og desuden maa Sagen forlængst være passeret ham," svarede Statsraaden strængt, „jeg vil, at denne Sag strax bringes iorden. Dokumenterne maa findes — forstaar mine Herrer! — de maa findes og strax!"

Statsraaden vendte tilbage til sit Kontor, og den hele Departementsbygning fik med en Gang en høist usædvanlig Lighed med en Myretue. Døre aabnedes og lukkedes; bekymrede Ansigter viste sig og forsvandt; Hylder tømtes, og Pakker endevendtes, medens Extraskrivere sprang gjennem de lange Korridorer ned ad Trapper og op ad Trapper — helt op paa Loftet, hvor de i blind

Fortvivlelse rodede om mellem Støv og Papir. Rædselen øgede fra Minut til Minut, og altimellem aabnede Statsraaden sin Dør og spurgte: „Endnu ikke?“ saa at den ulykkelige Expeditionssekretær formeligt snurrede rundt af Skræk som en Top, der piskes.

Men i al denne Forvirring samlede der sig et Spørgsmaal, indtil det var som et stort Suk i den hele Bygning: Hvor bliver der af Mo? kommer ikke Anders — den Almægtige?

Og endelig kom han. Stille, bleg og smilende gled han ind i Statsraadens Kontor, just som der var en hel Forsamling af forskrækkede Departementsmænd, der alle bestræbte sig for at bevise, at denne Tarestrand umuligt nogensinde kunde have været i deres Hænder.

Alle aandede ud, da den lille Mand viste sig, og Statsraaden spurgte ham i hurtige Ord, om han vidste noget om denne Sag.

„Ja —“ svarede Mo, „den ligger i „Chaos“.“

„— i hvad?“ spurgte Statsraaden.

„I Mortensens Chaos,“ svarede Mo med en liden Latter.

„Dersom De ved, hvor Dokumenterne er, saa hent dem,“ befalede Statsraaden.

Anders Mo gik; efter ham fulgte den rasende Mortensen og de andre.

„Var det Bror din?“ — spurgte Oldermanden.

„Jeg synes, jeg kjendte ham paa Maalet,“ svarede Njædel uvis; „men han var bleven mindre — synes jeg, og saa gammel!“

Det faldt Statsraaden ind, at denne Scene muligens kunde gjøre et mindre godt Indtryk paa disse to Bønder; han vendte sig derfor til Oldermanden og spurgte venligt:

„Tør jeg spørge om Deres Navn?“

„Lauritz Boldemann Seehus!“

Statsraaden studsede ved det klangfulde Navn, og da han hørte, at Seehus var Lodsoldermand, tog han en Stol og satte sig nær hen til ham; han slog ham endogsaa fortroligt paa Knæet, eftersom han talte.

„Sig mig nu engang — Hr. Lodsoldermand! — det er vel mangengang et besværligt og farefuldt Liv derborte paa Kysten.“

„Aa ja! — Hans Høihed! — naar Folk vaager sig langt paa Sjøen i uroligt Veir, saa er det galt nok.“

„Ja — ja! —“ sagde Statsraaden og slog ud med Haanden, „jeg tænker saa ofte med Stolthed paa disse verdensberømte, uforfærdede Lodse, vi have langs vor farefulde Kyst; og det glæder mig ret at stifte Bekjendtskab med en af dem —“

„He?" — sagde Oldermanden uvis; „jeg er ikke Lods. og Njædel heller ikke —"

„Hm!" sagde Statsraaden og skiftede Emne. „det var vel en stor og vigtig Kilde til Erhverv — de store Sildefiskerier der vestpaa i Deres Distrikt?" —

„Aa ja — for dem, som fik noget," svarede Oldermanden, som fandt, at Statsraaden var en yderst spøgefuld Herre.

„Et bevæget, broget Liv ved de store Fiskerier, —" fortsatte Statsraaden, „saadanne store Fremmøder fra de forskjellige Landsdele maa utvivlsomt øve en udviklende Indflydelse paa Befolkningen." —

„Det gik nu mest med Slagsmaal — Hans Høihed —" sagde Oldermanden.

„Hm! — javist smaa Rivninger; men sig mig engang," Statsraaden skiftede atter Emne, „naar saamange Mennesker kom sammen, hvor fik de da Husly — Nattelogis?"

„Aa ja — Hans Høihed —" svarede Oldermanden; „med Nattelogiset var det nok smaat nok. De fleste lagde sig paa Maven og bredte Halen over sig saa godt de kunde."

„Bum — bum — bum —" nynnede Statsraaden og gik op og ned — raslende med Nøglerne.

Men Oldermanden, som slet ikke var sig noget Anstød bevidst, men tvertimod fandt, at Statsraaden var en saare gemenslig Mand, nippede i Njædel: „Jeg tror, jeg spørger ham om Veien?"

Njædel nikkede, og Oldermanden reiste sig: „Uden Fortrydelse — Hans Høihed! — men der var noget, jeg gjerne vilde spørge om."

„Til Tjeneste! — Hr. Lodsoldermand!"

„Er ikke Hans Høihed over alle Lensmænd, Rodemeistere og Ingenørkafteiner?"

„Joho — joho —" indrømmede Statsraaden.

Oldermandens Øine lyste af Glæde. Endelig havde han da faaet Tag i den rette; nu skulde han ogsaa „læse op" om den Veien. Og hans længe opsamlede Harme skaffede sig Luft i en Veltalenhed, som Statsraaden imidlertid ikke forstod meget af.

„Om hvilket Veistykke er her Tale?" — spurgte han med en Hentydning til et stort Kart paa Væggen.

Oldermanden, som var vant til at behandle Karter fra sin Skippertid, fandt sig snart tilrette. Statsraaden satte sin Guldlorgnet paa, greb en Passer af et Etui paa Bordet og maalte Stykket med stor Nøiagtighed.

Derpaa talte han saaledes paa sin flydende, rolige Maade: „Ser De — Hr. Lodsoldermand! dette er et Kart over vort Veinet.

Tænker De Dem alle disse røde, gule og blaa Linier udstrakte i én Linie, saa vil det blive et ganske anseeligt Stykke — ikke sandt?"

„Jo —" indrømmede Oldermanden; han forstod ikke, hvor dette skulde bære hen.

„Og vil De saa til en Sammenligning betragte Afstanden mellem denne Passers Ben —" Statsraaden holdt den frem; „De ser, Afstanden er ikke større end en tyk Papplade."

Oldermanden stirrede fra Passeren op paa Statsraaden og ned igjen.

„Ser De nu — min kjære Lodsoldermand Seehus! — saa lidet er det af Dem paaklagede Veistykke i Forhold til det hele Lands Veinet; og vil De nu ikke selv indrømme, at det kanske kan være — hvad skal jeg sige? — lidt vel meget forlangt, at den, der skal have hele dette komplicerede Kommunikationssystem i sit Hoved, — at han skulde kunne udstrække sin specielle Omsorg — — sin specielle Omsorg til en saa ubetydelig Brøkdel af det hele — som dette?" — Statsraaden holdt Passeren helt hen til Oldermanden.

— Oldermanden gloede med aaben Mund. Rigtig klart forstod han det ikke; men han følte, at Taget glap denne Gang ogsaa, og den samme Følelse af noget, som kogte indeni ham, kom igjen. Da gik Døren just op, og Anders Mo vendte tilbage — fulgt af Mortensen, Expeditionssekretæren og de andre, der blev staaende i Døren og i Sideværelset, for at høre, hvorledes denne mærkelige Begivenhed vilde opløse sig

Mo havde trods Mortensens Protest endevendt Chaos, og helt inde paa Bunden af Hylden havde han fundet et krøllet, gult Omslag, som han meget roligt trak frem.

Alle vare stiltiende enige om, at Anders selv havde gjemt disse Dokumenter der af en eller anden Ondskab. Kopist Mortensen mumlede med en mørk Mine: „Nu er han moden."

Statsraaden satte Guldlorgnetten paa og slog Omslaget op, saa der reiste sig en liden Støvsky.

„Her staar Løbenummeret — skrevet med Deres egen Haand — Hr. Expeditionssekretær! — konferer Løbenummeret!"

Den lille Mand løb afsted, somom han var selve Løbenummeret; men før han naaede sin Protokol, blev han kaldt tilbage i en ildevarslende Tone.

Statsraaden havde nemlig læst et Par Linier af Ansøgningen og raabte pludselig: „Men hvorledes er dette Dokument kommet til os?"

Da nu Expeditionssekretæren kom tilbage, satte Statsraad Bennechen sin store, hvide Pegefinger under et Ord i Texten saa eftertrykkeligt, at der kom en dyb Streg efter Neglen: „Hvad staar der? — der staar beneficeret Gods."

„Bispen i Kristiansand —" indskjød Njædel, som fulgte i aandeløs Spænding.

„Altsaa hører denne Sag hjemme i Kirkedepartementet — ikke her —" sagde Statsraaden ærgerlig.

„Ja men — men —" begyndte Expeditionssekretæren, „jeg mindes ikke nu længer, nei saamænd om jeg gjør; men kanske har jeg dengang fundet, at Sagens Gjenstand var af en saadan Beskaffenhed —"

„Sagens Gjenstand —" afbrød Statsraaden meget strængt; „her er ikke Tale om Sagens Gjenstand, men om god departemental Skik og Orden, og ifølge den oversendes alle Sager, som vedrører forhenværende Kirkegods, ordentligvis til Kirkedepartementet. Det er en gammel Regel, som Hr. Expeditionssekretæren ikke burde synes at være ubekjendt med. — Mo! — tag disse Dokumenter og bring dem ned i Kirkedepartementet."

Statsraaden rettede sin imponerende Skikkelse iveiret, idet han overrakte Mo Dokumenterne. Den forsamlede Skare spredtes, og Expeditionssekretæren satte sig tilintetgjort, for at stirre paa sine Løbenummere.

Men Njædel fulgte Dokumenterne med Øinene, og da Broderen lydløst forsvandt med dem, raabte han: „Hvem havde Ret?"

„Ja, min gode Mand," svarede Statsraaden, „det kan jeg ikke sige Dem. Men hvis De efter en passende Tids Forløb henvender Dem med Forespørgsel i Kirkedepartementet, vil man der uden Tvivl meddele Dem fyldestgjørende Oplysninger. Farvel — mine Herrer! — Farvel! — det har været mig en stor Fornøielse at kunne tjene Dem."

Dermed trykkede han dem høfligt ud og lukkede Døren.

Njædel gik som i Svimen; nu forstod han ikke det allermindste. Men i Oldermanden kogte det stærkere og stærkere. Og da Mortensen bukkede høitideligt for ham, brød et vildt Raseri gjennem Oldermandens Godmodighed. Han snappede en Blækflaske, som stod i Vinduet, og kastede den med al Kraft efter Mortensen.

Redaktøren bøiede sig behændigt, saa at Flasken knustes mod Væggen bag hans Pult. Atter blev der stor Forvirring i de tilstødende Rum, medens Oldermanden og Njædel skyndte sig nedad Trapperne.

Forfærdelsen over denne uhørte Voldshandling var saa stor, at

ingen tænkte paa at forfølge Forbryderne. Men medens der samlede sig en større og større Flok om den uhyre Blækklat, fra hvilken der randt talrige sorte Striber, kjæmpede der noget inde i Extraskriver Hiorth, som han saa gjerne vilde sige. Bare han vidste, om det var en Vittighed eller en uhyre Dumhed; thi undertiden havde han bitre Skuffelser i den Henseende. Endelig tog han Mod til sig og sagde halvhøit: „Wartburg".

Det var en Vittighed; Extraskriverens Hjerte svulmede af Stolthed. Men da det blev oplyst, at det var Hiorth, som havde sagt den, blev der en stor og uforstilt Forbauselse; og der var endogsaa dem, som fra dette Øieblik beholdt en Mistanke om, at Hiorth ikke var saa dum endda.

Men det blev enstemmig vedtaget, at Mortensens Plads skulde kaldes „Wartburg" og at „den monumentale Blækklat" aldrig maatte udslettes eller overtrækkes. Og saa fast klæbede den ved Mortensens Plads — endog længe efterat Mortensen havde ombyttet den med en bedre, at der var al Udsigt til, at baade Blækklatten og Hiorths Vittighed vilde bestaa, saalænge Departementet bestod; — og det vil da igjen sandsynligvis sige: ganske nær indunder Dommedag.

XX.

Klokken var to.

Delphin havde arrangeret Statsraadens Saloner efter et Princip, som han selv paastod havde været Mode i Tuilerierne under det andet Keiserdømme.

Midt paa Gulvet var der aabne Steder, hvor man kunde gaa frem og tilbage. Men i Krogene og indunder Gardinerne ved Vinduerne var der stillet Tabouretter og Lænestole, hvor der kunde samles to-tre, høist fire Personer i særskilt Gruppe.

Ved sin utrættelige Opfindsomhed og muntre Indfald var det lykkedes ham at adsprede Fru Statsraadinde Bennechens onde Lune — ialfald for en Del; medens Kammerherren paa sin Side havde indsamlet de Efterretninger, han ønskede, om de to Mislykkedes pludselige Afreise.

I Spisesalen stod Bordet dækket med smaa kolde Retter, — en udsøgt Frokost med Hedvin og Champagne. Det var Meningen, at der skulde spises ganske tvangløst, — efterhvert som Gjæsterne kom. Thi den forestaaende Indtogshøitidelighed optog næsten alle paa en eller anden Maade, saa at hver fik gaa og komme, som han lystede.

Hellerikke var det sikkert, hvad Tid selve Værten kunde vise sig; thi han havde meget at varetage, og desuden — betroede Fruen Delphin: „Daniel er i et frygteligt Humør.“

Salonerne begyndte at blive livlige. Militære Gallauniformer, Departements- og Hofuniformer, Stadens høiere Geistlighed med Pibekraver og Dekorationer, kommunale Embedsmænd, Høiesteretsassessorer, to eller tre Statsraader og nogle ærgierrige Advokater, der befandt sig paa det første Trin af sin Udvikling.

Grosserer Falck-Olsen optraadte i sin nye Uniform af det gule Chor.

„Jeg har sendt Champagnen Kjøkkenveien,“ hviskede han til Fruen, idet han trykkede hendes Haand.

Derpaa saa han sig ivrigt om i Salonerne, spurgte tilhøire og tilvenstre, om nogen kunde sige ham, naar Statsraad Bennechen vilde vise sig. Endelig stansede han ved Kammerherre Delphin, der komplimenterede ham for den smukke Uniform.

„Aldeles som en svensk Officer,“ forsikrede Kammerherren.

Grossereren raslede med sit Gehæng og dreiede sig lidt foran Speilet.

„De kan ellers tro — Kammerherre! — jeg har været i en Kattepine for at vælge Hest. For jeg har en stor, sort Hoppe — ser De! egentlig en Kjørehest. Og saa har jeg en gulblak — herligt Dyr! De skulde se for fint Fax, hun har, og saa glat og trind, som hun er over Hofterne! — kjøbte den af en Hestehandler vestenfra. Men — ser De! nu er det Ulykken — hun er lidt liden —“

„Napoleon red bestandig smaa Heste,“ sagde Delphin.

„Nei gjorde han det!“ raabte Grossereren fornøiet, „og Oberstløitnant Grobs bandte paa, at den gulblakke var altfor god for det gule Chor.“

„De tager altsaa den gulblakke?“ — spurgte Delphin uhyre alvorligt.

„Jeg tager den gulblakke,“ svarede Grossereren afgjørende.

Blandt de sidst ankomne var Amtmand Hiorth fra Vestlandet. Han var nylig kommen til Byen, og Rygtet vilde vide, at han skulde remplacere gamle Falbe, som var gaaet af, efter at have naaet den — selv for en norsk Statsraad — respektable Alder af 82 Aar.

Amtmanden udtalte sin Glæde ved at træffe Delphin, som i tidligere Dage havde været hans Fuldmægtig; og Kammerherren førte ham omkring og forestillede ham for flere indflydelsesrige Personer. Det var mange Aar siden, Amtmand Hiorth havde været i Hovedstaden, saa der var mange nye Folk at hilse paa.

Imidlertid fandt han sig snart tilrette. Thi det var fordetmeste de gamle halvt tyske Embedsnavne fra Dansketiden, som gik igjen, idet Embederne syntes at have fulgt Familierne efter en mystisk Arvelov. Og ikke blot sine Fædres Navne og Embeder syntes disse Herrer at have arvet; men selve deres Skikkelser havde beholdt et Tilsnit, der mindede om Fredrik den Sjette: korrekte, velformede Profiler; smaa tørre, støvede Hoveder; stive Nakker og Ansigterne — omgivne af tætklippede Bakkenbarter — ligesom sammenfoldede over en urokkelig Diskretion.

De smaa Grupper havde dannet sig efter Delphins Plan i Krogene og ved Vinduerne; midt paa Gulvet gik to og to og samtalede sagte; medens en stor Del stod og spiste omkring Frokostbordet eller tog sin Tallerken med indover Salonerne.

Omkring en høi mager Herre med langt graasprængt Haar samledes der altid en tæt Klynge. Det var en norsk Billedhugger, som havde sit Atelier i Stockholm. Han sagdes at være kommen til Byen den foregaaende Dag, for under Kongens Ophold at vække Interesse for et Nationalmonument, han havde gjort Udkast til.

Det var en Unionsgruppe, som efter Planen skulde opstilles paa Eidsvoldspladsen midt foran Storthingsbygningen. Kunstneren havde en Blyantsskitse i Lommen, som han viste frem.

Iveren for at lægge sin Interesse og Beundring for Dagen var stor og uforbeholden; thi alle vare tilstrækkeligt inde i Forholdene til at forstaa, at det vilde være det samme som et Storkors at tage Sæde i Komiteen.

Skitsen fremstillede Svea som en siddende kvindelig Figur, der støtter den ene Haand paa Sværdet, medens hun lægger den anden Arm om Skulderen paa en liden Gut, snm staar ved Siden.

Kunstneren fortalte selv, at Gutten ifølge det oprindelige Udkast skulde sidde paa Knæet til den kvindelige Figur. Men saa havde han været hensynsfuld nok — de Norske er jo saa pripne — til at sætte ham ved Siden, saa kunde da enhver se, at Figurerne vare „sideordnede". Af samme Grund havde han ogsaa givet Gutten en uhyre Hjelm nedover Ørerne, og et tungt Slagsværd lænede sig til hans Skulder, hvilket — halvt humoristisk skulde udtrykke, at den lille Knægt nok kunde bide fra sig.

Til alle de indirekte Hentydninger og Tilbud svarede imidlertid Kunstneren, som var en smidig Hofmand, at Statsraad Bennechen havde været saa elskværdig at paatage sig Besættelsen af Komiteen.

Kammerherre Delphin havde anbragt Amtmand Hiorth ved et Vindu sammen med en af Hovedstadens fremragende Præster.

De to Herrer, som ikke kjendte hinanden, talte forsigtigt om Forskjellen mellem Land og By saadan i sin Almindelighed.

Efter et Par lidegyldige Bemærkninger fik Amtmanden Anledning til at sige: „Det undrer mig saa ofte, hvilke vrange og misforstaaede Opfatninger af vort Folk der nuomstunder kommer tilorde. For en Mand som mig tager det sig især underligt ud. Thi en Embedsmand i min Stilling lever jo mere end nogen anden i og med Folket. De daglige Forretninger bringer mig jo i uophørlig Forbindelse med Almuen; jeg ser Bonden i hans Sorg og i hans Glæde; hans gode Sider saavelsom hans slette —"

Her afbrød den Geistlige behændigt: „Det er som talt ud af mit eget Hjerte — Hr. Amtmand! jeg har jo selv i over fem Aar været Præst i en Landsmenighed; og jeg tør nok sige — uden i mindste Maade at ville rose mig selv; men jeg tror, jeg tør sige, at faa Præster saaledes som jeg har levet — ligefrem levet i og med Folket. Men netop derfor synes mig de moderne, høistemte Lovtaler over Bonden —"

„Ja — ikke sandt?" — udbrød Amtmanden glad, „denne beklagelige Overvurdering af Folket er i Grunden ikke andet end et Skalkeskjul for obskure Ærgjerrigheder —"

— „og Vantro!" — faldt Præsten ind. De to Herrer forstod hinanden og fortsatte Samtalen i en dæmpet fortrolig Hvisken.

Redaktør Mortensen kom sent. Han var en af de faa Herrer, som ikke bar nogen Decoration. Men i den rolige, brede Maade, hvorpaa han hilste hist og her, klappede en og anden paa Skulderen — kunde man se, at det var en Mand, som havde godt Fodfæste.

Han var i Virkeligheden ogsaa bleven en anden i de sidste Aar, efterat han overtog „Folkets sande Ven". Der var ikke længer Tale om nogen gulflammet Skjorte; Redaktøren var sirlig klædt og optraadte med den forbeholdne Værdighed, som klæder Pressen saa godt.

Delphin iagttog ham skarpt og beregnede, at Redaktøren havde havt en hemmelig Sammenkomst med Statsraaden.

Det havde han ogsaa. Statsraaden talte først lidt ærgerlig til ham om den Historie med Dokumenterne i Chaos. Men Mortensen tillod sig at afbryde kort: „Den samme Mo — Hr. Statsraad! begynder at blive lidt ubekvem. Han gaar og fortæller mystiske Historier om en vis Madam Gluncke, som" —

„Hm! —" svarede Statsraaden, „De har Ret; jeg har længe været misfornøiet med ham; han begynder desværre vist at gaa i Barndommen."

Statsraadens Tone forandredes strax, og da Mortensen forlod Kontoret, straalede hans blegfede Ansigt.

Det havde endnu et Skjær af Triumf, da han nu nærmede sig Delphin og sagde; „Vil Hr. Bureauchefen præsentere mig for Amtmand Hiorth?"

„Nei" — svarede Kammerherren tørt og rettede paa sin Wasaorden foran et Speil.

Mortensen bed sin Vrede i sig: „Jeg skulde udtrykkelig paalægge Dem det fra Statsraaden."

Delphin trak paa Skulderen og førte Mortensen hen til Amtmanden.

„Hr. Amtmand Hiorth! — jeg har Ordre til at forestille Kopist Mortensen;" dermed gjorde han en Tur indover i Fruens Kabinet; han søgte Hilda overalt; men hun var ikke at finde.

Mortensen svor i Stilhed en bitter Hævn over Bureauchefen; men da han med et Par Ord havde forklaret, hvem han egentlig var, opklaredes Amtmandens Ansigt. De talte en Stund sammen, og Mortensen fremtog sin Noticebog, for at optegne enkelte biografiske Detailler, Amtmanden meddelte ham. Samtalen gik derpaa over til Dagens Spørgsmaal, og Amtmanden udtalte baade sin Indignation og sin Ængstelse i Anledning af de vanskelige Tidsomstændigheder.

Men Redaktøren svarede beroligende: „Saalænge vort Land har en Embedsstand som vor" —

„Ja paa Præsterne og Dommerne kan vi ubetinget stole," sagde Amtmanden, idet han prøvede at slaa ud med Haanden, saaledes som han havde seet Bennechen gjøre.

„Og med Mænd ved Statens Ror som Statsraad Bennechen! — der er han! hvilken Mand — saa fin og dog saa imponerende! — ikke sandt? — Hr. Amtmand! — han har en paafaldende Lighed med Goethe."

„Paafaldende — aldeles paafaldende" — mumlede Amtmanden.

Statsraad Bennechen var traadt ind gjennem en liden hemmelighedsfuld Dør med Forhæng og stod pludseligt midt iblandt dem, inden nogen ret blev ham var. Han var iført Statsraadsuniform med alle sine Stjerner og Storkors; den trekantede Hat under venstre Arm, Handskerne i Haanden. Med den høire Haand slog han ud, idet han hilste til Grupperne paa begge Sider. Smilende — med det smukke Hoved let tilbagekastet gik han med værdige Skridt gjennem Gemakkerne.

Han rakte sin Haand til en Kollega og hviskede nogle Ord, som den anden besvarede med et tillidsfuldt Smil. Samtalerne omkring dæmpedes, og alle holdt Øie med Statsraaden, medens de kun tilsyneladende vedblev at underholde sig med hverandre.

Grosserer Falck-Olsen, som allerede for et Kvarter siden burde have været i Sadlen, nærmede sig nu hurtigt, — ikke skjødesløst, fortroligt som i gamle Dage, men med en Mine af ærbødig Tjenstiver. Statsraaden bøiede velvilligt sit Øre ned mod ham, og Grossereren hviskede: „Jeg tager den gulblakke."

Den høie Herre nikkede samtykkende, og som en Kurer, der forlader Hoffet med vigtige Depecher, ilede Grossereren gjennem Salonerne, idet hans Sabel klirrede, og den nye Uniform straalede i de lyse Rum, hvor den første Mai skinnede ind med sit muntre, klare Solskin.

Imidlertid fortsatte Statsraad Bennechen sin Runde — givende hver et venligt Ord eller en liden Instrux.

„Jeg har fundet Formanden for Deres Komite," sagde han til Billedhuggeren; „Amtmand Hiorth."

„Hm! — den Herre derborte ved Vinduet?" — spurgte Kunstneren med en velopdragen Skygge af Skuffelse; „men er ikke den Herre ganske fremmed i Hovedstaden?"

„Han vil ikke længer forblive en Fremmed," hviskede Statsraaden.

„Ah — jag förstår!" svarede den anden og trak Øienbrynene iveiret

Endvidere lagde man udtrykkelig Mærke til, at Statsraaden rakte Amtmand Hiorth Haanden, hvilket han ellers kun havde gjort overfor sine Kollegaer af Statsraadet; og Amtmand Hiorths Udnævnelse til Statsraad efter gamle Falbe ansaaes nu for ophøiet over al Tvivl.

„Vi staar just — Hr. Redaktør Mortensen og jeg — og taler om, hvor godt det dog er, at vi i disse vanskelige Tider ialfald ubetinget kunne stole paa Præstestanden og Dommerstanden" — Amtmanden gjentog dette med en Smule Stolthed.

„Eller med andre Ord," svarede Statsraaden, „at Religionen og Retfærdigheden er paa vor Side."

„Hvilken Mand!" — sukkede Amtmand Hiorth, da Statsraaden passerede videre; han maatte uvilkaarlig sammenligne sin Replik med den store Mands, og idet han saa ud af Vinduet, tilføiede han: „ak ja! — der skal isandhed meget til at udfylde en saadan Stilling."

„Tillad mig — Hr. Statsr — Hr. Amtmand!" — indskjød Mortensen med sin ærbødigste Stemme, „tillad mig at minde Dem om et godt gammelt Ord: den, hvem Gud giver et Embede, ham vil han ogsaa skjænke Evne og Kraft til at forvalte det."

„Tak for det Ord — Tak Hr. Redaktør!“ udbrød Amtmanden og greb hans Haand med Varme; „ja — De har Ret; det maa altsammen komme derovenfra!“ og han vendte sine Øine op mod den klare blaa Vaarhimmel, der hvælvede sig over Hustagene.

Nu begyndte Extraskriverne Hiorth & Bennechen at lade Champagnepropperne smælde, hvilket var deres Andel i denne vigtige Dags Begivenheder; og Selskabet nærmede sig mere mod Spisesalen, hvor Statsraaden lidt efter lidt samlede de fornemste omkring den øvre Ende af Bordet. Der indtraadte en forventningsfuld Stilhed, da han hævede sit Glas og begyndte at tale:

„Mine Herrer! naar jeg lader mit Blik glide ud over denne Forsamling, er der en Tanke, som uvilkaarligt slaar mig: hvad er det, der binder os alle saa fast sammen? jo! det er det fælles Arbeide for — den fælles Hengivenhed for vor ophøiede Monarch.“

Mortensen maatte smile bag Gardinet, hvor han stod og tog Noticer. Han tænkte paa en Tale, han selv havde holdt i den samme Sal over det samme Emne, men for et andet Publikum.

Imidlertid tog Statsraadens Tale idag et høiere Sving end sædvanligt, især afskrev Mortensen nøiagtig Slutningen:

„Ja — mine Herrer! — der tales saa meget om, at vor Tid er Arbeidets Tid. Men kun faa ere de — jeg siger det med Beklagelse — kun faa ere de, som ret forstaa, hvad det sande Arbeide vil sige, hvem der er de sande Arbeidsfolk i Landet. Thi det er —“ Taleren saa sig om — „det er den Kreds af Mænd, som elsker Orden høiere end Selvraadighed, som tro og lydige mod de urokkelige Sandheder, Fædrene have efterladt os i sine Løve og i sin fromme Tro, slaa Vagt om Thronen, — i den dybe, alvorlige Overbevisning, at hvad der i en Tid fuld af Splittelse og Opløsning holder et Samfund sammen, binder stærke Baand om det bedste i Nationen, — det udgaar fra, det samler sig i Monarchens hellige Person! Mine Herrer! — Gud bevare Hans Majestæt Kongen!“

„Leve Kongen!“ brølede Oberstløitnant Grobs, og der fulgte et Hurra, saa at Glassene klirrede; selv de tørreste Departementsmænd raabte sig blaa — skottende til Siden, om enhver gjorde sin Pligt.

Da Larmen stilnede, kom Statsraadens Tjener ilende ind og bragte med et dybt Buk et Telegram paa et Sølvbræt.

Statsraaden aabnede og læste Depechen under aandeløs Stilhed.

„Mine Herrer! — om en halv Time vil det kongelige Tog være ved Stationen.“

Der blev almindelig Bevægelse; men Statsraaden slog op med Haanden, og der blev igjen ganske stille.

„Mine Herrer!" sagde han med dyb, høitidelig Stemme, „hver paa sin Post. Øieblikket er alvorligt; Hans Majestæt venter, at hver Mand gjør sin Pligt."

Efter disse Ord vendte han sig hurtigt efter en flygtig Hilsen, gjorde et Tegn til Amtmand Hiorth, og begge ilede gjennem Gemakkerne og forsvandt i den lille Dør, hvis Forhæng lydløst faldt til efter dem.

I en ophøiet Stemning spredte Selskabet sig, og Mortensen skrev i sin Noticebog:

„Det var et af hine store, uforglemmelige Øieblikke, i hvilke man ligesom føler Verdenshistoriens Pulsslag." —

— Fru Bennechen havde allerede trukket sig tilbage. Overvældet af denne Dags Sindsbevægelser kastede hun sig paa Sengen i Krampegraad.

Men i de tomme Saloner vandrede Georg Delphin rastløs frem og tilbage. Han skulde først fremstille sig paa Slottet til Soupéen, og det var ham umuligt at forlade Huset uden at have seet Hilda.

Tilslut kaldte han paa Stuepigen, som han kjendte, og spurgte efter Frøkenen.

„Frøkenen er i sit Værelse og pakker ind. Ved ikke Kammerherren, at Frøkenen reiser til Amerika iaften?" — spurgte Pigen, hvis smukke Øine glinsede af Champagne.

Delphin følte sig ubehagelig berørt og sagde kort: „Spørg Frøken Bennechen fra mig, om hun vil være saa snil at komme herind et Øieblik; jeg vilde gjerne tale med hende."

Men da Pigen gik, stansede han helt forskrækket foran Speilet: hvad havde han gjort? var han ikke allerede gaaet for vidt? hvad vilde han hende? — hvorledes skulde han komme fra dette? — og dog — var det ikke det, han mest ønskede af alt?

Efter nogle Minutter kom Frøken Hilda. Hun havde grædt; men alligevel var der en eiendommelig Ro udbredt over hende, som Kammerherren strax blev opmærksom paa.

„Stakkels Moder —" sagde hun og rakte ham begge sine Hænder, „hun har saa vanskeligt for at komme tilrette med den Tanke, at baade Johan og jeg vil reise saa langt bort. Ja — jeg kan igrunden neppe forstaa det selv."

Delphin glemte rent at svare, saa forandret forekom hun ham. Der var ikke Spor af Skyhed mere. I sin glatte, simple Kjole saa hun saa ferm og reisefærdig ud; der var noget saa sikkert i hendes Stemme og hele Væsen, at han ikke kunde gjenfinde sin almindelige halvt spøgende, halvt beskyttende Tone.

„Jeg vil vist komme til at savne Dem meget," sagde han endelig usikkert.

Det var mere Lyden end selve Ordene, der bragte hende til at se op. Deres Øine mødtes et Secund, og der blev en liden Stilhed.

„Der er ingenting, som holder Dem tilbage? —" spurgte han bittert.

„Aa jo! — det kan De da vide." Hun fik atter Taarer i Øinene.

Han betragtede hende fra Siden — som hun stod der med bøiet Hoved, vridende Lommetørklædet om Fingrene. Var hun virkelig saa styg?

„Og der er ingenting, som holder Dem tilbage?" — han vidste ikke, at han havde sagt det før.

„Hvorfor vil De gjøre mig det tungere end det allerede er?" — spurgte hun stille og begyndte at græde.

Georg Delphin gjorde et Slag henover Gulvet. Han havde en Følelse af, at Livet bød ham en god Chance, og at det var sidste Gang. Han prøvede at samle det bedste i sig. Men da han stansede foran hende, hævede hun raskt sit Hoved og sagde:

„Nei! — jeg vil ikke græde mere! jeg ved, der venter mig et bedre Liv end det kunde blevet herhjemme. Farvel Kammerherre! — og Tak — hjertelig Tak for vort Venskab!"

Hun rakte ham Haanden og saa fast og freidigt paa ham med de tro Hundeøine fulde af Taarer. Og i sidste Øieblik saa han, at hun var skjøn. Men da var det for sent.

Hun gik og lod Døren staa halvtaaben efter sig. Larmen fra Spisesalen naaede igjen ind til ham. Han stod en Stund, tog saa sin Hat og gik stille bort.

I Trappen indhentedes han af Extraskriverne Hiorth & Bennechen, der kom farende ned fra Loftet. De havde „med Livsfare" plantet et stort Flag oppe paa Taget.

XXI.

Det tog lang Tid, inden Njædel og Oldermanden fandt frem til det gamle uhyggelige Sygehus, hvor Kristine laa Og havde de ikke rent tilfældigvis truffet til at spørge Politibetjent Knudsen, havde de knapt fundet hende. Thi Klokken var allerede henad tre, og Folk skyndte sig mod Carl Johans Gade, for at se Indtoget, saa ingen havde Tid til at stanse og give Besked.

Men Politibetjent Knudsen, som lykkeligt havde bestaaet sin Prøve, lodsede dem frem, da han hørte, hvem de søgte; og saaledes naaede de derop.

I Porten traf de en af Gangkonerne ifærd med at gaa til Byen. Oldermanden hilste med sin Peltshue: „Vi vilde gjerne se til en Kone, som hedder Kristine Mo."

„Hun døde inat," svarede Konen, utaalmodig efter at komme afsted, „hun ligger anden Dør paa venstre Haand; gaa bare ind; de er just ifærd med hende."

Dermed gik hun og slog Porten i efter sig.

„Naa — naa — Njædel! — det var kanske det bedste, som kunde times hende," sagde Oldermanden beroligende; „kom lad os gaa igjen."

„Jeg vil se hende," svarede Njædel og gik fremover.

De kom til den anden Dør, som stod halvaaben; der lød Stemmer derinde. Oldermanden trykkede Døren op, og de traadte ind.

Helt henne ved Vinduet stod nogle unge Mennesker og bøiede sig over noget stort hvidt, som laa paa et Bord. En liden graahaaret Mand i Skjorteærmer stod helt foroverbøiet, og mellem to af Herrerne stak der en hvid, nøgen Fod.

„Jeg har aldrig seet det gaa saa fort," sagde Doktor Rohde til Professoren. Den gamle Cyniker havde ikke kunnet dy sig for at invitere Professoren paa det interessante Tilfælde. Johan Bennechen havde udtrykkeligt forbudt, at Liget blev bragt til Universitetet.

„Men hendes Mand, som paaførte hende Smitten, — hvorledes gaar det ham?" — spurgte Professoren.

„Sygdommen slaar ind paa ham; han bliver bløđ paa Hjernen. Hvad vil I?" — spurgte Doktoren pludseligt, da han opdagede de to ved Døren.

„Det er Far hendes, som vil se hende," svarede Oldermanden.

„Aa nei — nei — kjære Ven! det skulde De ikke gjøre," sagde Doktoren afværgende, „det er saamænd ikke noget at se paa."

Men Njædel gik lige hen til Bordet; de unge Mennesker traadte tilside, og Professoren reiste sig med alle Fingrene sprigende ud fra hinanden.

Et Lagen blev kastet tvers over hende, og efterhvert som det faldt sammen, kom de fremstaaende Hofteben tilsyne, hele dette store, stærke Kvindelegeme — saa elendigt og udtæret, at det ikke var andet end Skind og Ben. Det store røde Haar laa i en uryddig Masse nedover Panden, Næsen var ganske indfalden, og Huden havde hæslige røde og grøngule Pletter.

„Det er ikke hende," hviskede Oldermanden og greb Njædel i Armen.

Men da gik Faderen hen, strøg Haaret op og lagde sin Finger paa det store Ar, hun havde i Tindingen.

„Kom lad os gaa, Njædel."

Oldermanden var ligbleg. Njædel saa sig om, og da han fik det Indtryk, at alle disse fine Folk følte Interesse for hans Datter, begyndte han at tage dem i Haanden en for en. Men da han kom til Professoren, gik denne et Skridt tilbage: „Nei, nei — min gode Mand! — jeg kan ikke tage Dem i Haanden."

Da først opdagede Njædel den blanke Kniv og Fingrene, som sprigede. Der fór en Gysen gjennem ham, og han gik ud med Oldermanden.

Da de atter stod paa Gaden, iagttog Oldermanden skarpt Njædels Ansigt; thi han lagde Mærke til, at Njædel gik med sammenbidte Tænder og knyttede Næver.

„Han skal staa mig til Regnskab for dette — han Anders," mumlede Njædel.

„Aa nei!" — indvendte Oldermanden ængstelig, „lad nu Anders være den, han er. Nu reiser vi jo fra det altsammen. Lad os heller se til at faa noget at leve af; jeg er sulten som en Skrub."

Men Njædel var urokkelig; og da Oldermanden ikke vilde hjælpe ham at finde Statsraad Bennechens Gaard, spurgte Njædel selv den første Konstabel, de mødte, og saaledes fandt de frem.

I Njædels tykke Hoved kjæmpede det voldsomt. En Mistanke begyndte at dæmre hos ham, at al denne Elendighed tilslut skrev sig fra Broderen. Men det formede sig ikke endnu til Vrede; det var bare en tung Smerte og en Trang til at se ham, høre ham forsvare sig; — kanske var der endnu noget, som kunde undskylde ham.

Da de steg ned de to-tre Trappetrin, sagde Oldermanden:

„Du skal love mig en Ting — Njædel! at du ikke lægger Haand paa ham; husk paa, han er Bror din alligevel."

„Du kan være tryg —" svarede Njædel.

Anders var ifærd med at barbere sig. Han havde hængt Speilet paa Vinduesposten, sa aat det fulde Dagslys fra Gaden faldt ned over hans Ansigt. Han havde just skrabet sig paa den ene Side; men paa den venstre Kind stod endnu Sæbeskummet.

Da han saa, hvem det var som kom, lagde han Kniven fra sig, og der gik en Trækning over hans Ansigt. Men derpaa kom det halvfjollede Smil igjen, søm han havde havt i det sidste, og han strakte Haanden ud mod sin Broder: „Nu er du endelig der — Njædel — du var snil, som vilde komme."

„Anders — Anders!" — skreg Njædel og strakte de svære Næver truende imod ham, „hvad har du gjort med Kristine?"

Ved denne stærke Stemme var det, somom Anders vaagnede.

Han krympede sig sammen og fór tilbage — helt ind i den inderste Krog af Værelset; Ansigtet blev næsten askegraat, medens han stirrede paa disse svære Næver.

Men lidt efter lidt syntes hans halvt udslukte Hjerne at samle sig til en sidste Anstrængelse. De lange, falske Smilerynker lagde sig igjen om Munden, idet han i en klynkende Tone sagde:

„At du kan have Hjerte til at være saa sint paa Bror din — Njædel! — som altid har været saa svag og daarlig. Husker du, da vi var smaa, — naar vi rev Lyng for Mor oppe i Heien?“

Njædel lod Armene synke. Underlige Minder blinkede frem for ham ved denne tynde, bedende Stemme, som han kjendte saa godt, denne Lyd fra Barndommen — fra den Broder, han havde elsket saa høit.

„Og husker du, hvad Mor altid sa'?“ — blev Anders ved, medens han hele Tiden holdt Øie med Broderens Ansigt; „hu' Mor sa' altid: Du Njædel er en Tosk — sa' hun; men han Anders er saa fin som en Røisekat.“

Njædel nikkede. Det havde sin Rigtighed. Og Moderen, og Hytten indunder Fjeldvæggen, og Heien med den høie Lyng, som lugtede saa godt i Solskinnet — alt laa lysende klárt for ham! og midt i det stod Broderen — bleg, svagelig, bestandig hjulpet, skaanet, baaret over vanskelige Steder. Og alt, som laa imellem, smeltede hen og randt væk som Sne om Vaaren; — han blev Gut igjen — en stor, klodset, godtroende Gut, som han igrunden altid havde været; og der fandtes ikke Gnist af Vrede i ham, da han vendte sig bort og sagde: „Anders — Anders! — det skulde du ikke have gjort!“

Oppe i Portrummet sagde Oldermanden: „Det var godt, at du ikke tog i ham; du kunde brukket ham af som en Sukkerkavring.“

Men nu var det ude med Njædel; han lænede sig mod Muren og hulkede høit.

Oldermanden lod ham græde saalænge, som han fandt det nødvendigt. Derpaa førte han ham med sig — Njædel var føielig som et Barn —, fandt en Spisekjælder og der steg de ned.

Oldermanden, som havde været baade i Petersburg og Kjøbenhavn, forlangte flot to Portioner Bif og en Flaske Øl. Men da de satte sig tilbords, rystede Huset af et Kanonskud.

„Kongen kommer —“ sagde Opvartningspigen. Hun var muggen, fordi hun maatte blive i Kjælderen og opvarte disse to Bønder istedenfor at løbe og se paa Stadsen.

XXII.

Det var en usædvanligt straalende Dag til at være saa tidligt paa Aaret. Eftermiddagssolen blinkede i Vinduerne og lagde en diset Taage over Slotsparken, saa at Slottet fremhævedes mod den gyldne Luft i al sin enkle Skjønhed. Fra Akershus spredtes de tunge Krudtskyer efter Saluten. Flagene viftede festligt, og Folk skyndte sig fra alle Kanter henimod Carl Johans Gade, der var tæt besat paa de aabne Pladse og langs Fortougene.

I Vinduerne laa Damer i ny Vaarpynt; unge Herrer stod bag og vare vittige. Nede paa Jernbanetorvet holdt Politiet en stor Plads aaben; det gule Chor holdt i al sin Pragt foran Stationen; Grosserer Falck-Olsen sad stram og høitidelig paa sin gulblakke Hoppe og saa ned paa Mængden.

Det kongelige Tog var ankommet; man ventede bare, at de sædvanlige Modtagelsesceremonier paa Perronen skulde tage Ende. Op fra Bryggerne og fra alle Smaagaderne var der kommet Søfolk, Sjouere, Fruentimmer og Arbeidsfolk, — et tarveligt Publikum til at begynde med.

Da derfor en anstrængt Stemme raabte: „Leve Kongen! — Hurra!" — svaredes der mat og spredt udover Torvet, hvorpaa der indtraadte en ubehagelig Dødsstilhed, medens de høie Herrer steg i Vognene.

Det gule Chor raslede afsted, derpaa Suiten og de kongelige Vogne — over Torvet, op gjennem den trange Passage ved Dybwadgaarden. Hist og her raabte en brav Borger Hurra af alle Kræfter; men den enkeltes altfor store Iver syntes at holde Mængden tilbage, og Raabene faldt dødt og klattevis, indtil man kom op forbi Brandvagten.

Nu gik det bedre, og de svenske Herrer i Vognene nikkede til hinanden. Men først fra Høiden ved Akersgaden og nedover Egertorvet blev Raabene almindelige. Den prægtige Avenu fra Storthingsbygningen op mod Slottet straalede i Eftermiddagssolen. De glimrende gule Ryttere i skarpt Trav, Vognene, de høie, uniformerede Herrer, talrige Grupper af velklædte Personer, der satte Raabene igang, — alt løftede Stemningen, saa at Hurraraabene brusede med Begeistring.

Da Toget var passeret, var hele Carl Johans Gade myldrende fuld af Folk, der alle vendte Ansigtet mod Slottet, hvor Ryttere og Vogne snoede sig opover Skraaningen som en blinkende Slange,

medens Støvet fra de kongelige Vogne reiste sig i en gylden Sky og lagde sig udover Folket som en Velsignelse.

Jernbanetorvet blev hurtigt tomt igjen; Folk løb tilbage til si Arbeide. Men en hel Mængde Fruentimmer og unge Mennesker fulgte Strømmen opover Byen; man var kommet i Feststemning; det kunde ikke nytte at vende tilbage til Arbeidet for idag.

Luften var saa mild og Veiret saa vakkert, og der taltes desuden om Illuminationer og sligt noget.

Sagen var, at Kongen i Vinterens Løb havde haft en Halsbyld; derfor gjorde Studenterne Fakkeltog til Slottet, hvor de sang:

„Hör oss — Svea! moder ått os alla!"

I samme Anledning var der ogsaa „Stor Takkefest" i Tivoli med Deklamation og Fyrværkeri.

En stor Menneskemængde var derfor paa Benene udover Aftenen, — især i Omegnen af Tivoli og Studenterlunden. Der lugtede af daarlige Cigarer og frisk Muld og de første Græsspirer; af og til kom der en Duft fra Balsampoplerne, hvis klissede Bladhylstre begyndte at revne.

Statsraader og Hofembedsmænd, Militære og andre Uniformer kjørte op til Slottet, hvor der var Lys i mange Vinduer, medens Kongeflaget aftegnede sig mod den lysegrønne Aftenhimmel.

— Men nede ved Emigrantskibet blev der arbeidet, larmet og skraalet; og det hele saa saa forvirret ud, at enkelte Udvandrere oppe fra Landet satte sig paa sine Kister og græd.

Da Njædel og Oldermanden kom ned til Bryggen, traf de sin Ven Agenten; men han bare raabte: „all right!" idet han fór dem forbi; han var badet i Sved og saa hæs, at der neppe var Lyd i ham.

Der stod et Par Bryggesjouere ved Landgangen; og da Njædel vilde følge efter Oldermanden over Brættet, sagde den ene Sjouer til den anden:

„Det er dog Skam — du, at disse Amerikanerne skal have Lov til at føre slige Kjæmper ud af Landet."

Njædel hørte det og strakte sin Haand frem.

Men Sjoueren, som var en ægte Bryggeslusk, frygtede strax noget Fanteri og saa mistænksom paa den svære Næve. Men da han saa opdagede Njædels lyse Øine, slog han til med et kraftigt Tag og sagde — halvt skamfuld: „Jaja! du maa vel vide bedst selv, hvad du gjør. Saa faar du ha' Farvel og lykkelig Reise da — Gammeln!"

Ombord var Forvirringen og Kavet endnu større. Men Oldermanden satte sig med filosofisk Ro paa sin Kiste foran sin Køi; saa kunde de andre larme det, de vilde.

Njædel derimod kunde ikke taale at se paa alle de tunge Baller og Kasser, som kom ombord. Af og til gik han hen og tog et Bjørnetag i et eller andet; og naar Matroserne saa forbauset paa ham, nikkede han bare med et Smil. Tilslut tog han fast Plads ved Lugekarmen, og naar der kom noget rigtig tungt, raabte Folkene: „Lad Bjørnen slippe til!"

Dette smigrede Njædel og trak ham ud af de onde Tanker. Han kjendte en stor Trang til at komme ikast med rigtig svært Arbeide igjen.

Men udpaa Aftenen, da Larmen stilnede, og Folk tog Afsked med hver hverandre, blev han „saa bløđ som Smør" — sagde Oldermanden. Han havde ikke et eneste Menneske at sige Farvel til, og derfor syntes han, at han maatte næves med alle, som gik iland.

Oldermanden opdagede snart, at han og Njædel hørte til de fattigste Passagerer. De fleste andre Udvandrere vare velstaaende Gaardeiere, der i aarevis havde arbeidet med den Tanke for Øie at reise til Amerika, naar de fik samlet Penge nok. Andre havde faaet Reisepenge og god Hjælp fra Slægtninge derover.

Derfor var der en solid Ro over alt, hvad de foretog sig. Siddende i Grupper paa Mellemdækket spiste de og trakterede af Nistetinerne. De iagttog opmærksomt alt, hvad der foregik omkring dem; talte halvhøit indbyrdes; flyttede sig taalmodigt, naar de sad iveien, og syntes ikke at tænke paa andet end at komme vel over og passe godt paa Børnene. —

Agterud paa første Plads var der mere livligt. Passagererne her vare mest unge Mennesker, der kom ombord — fulgt af Venner, som sang og holdt Leven. En velklædt ung Mand blev endog bragt døddrukken ombord og lagt i sin Seng.

Der var to-tre Handelsbetjente, en Fallent og en misfornøiet Ingeniør, „der vendte et utaknemligt Fædreland Ryggen" — som en af hans Venner udtalte ved et Afskedsglas nede i Salonen; thi der blev strax arrangeret et lidet Gilde for Udvandrerne og deres Venner.

Endvidere var der en Student, som Familien sendte bort af hemmelige Grunde, og endnu tre eller fire halvt forkomne Individer i nye Klær, „hvem et taknemligt Fædreland subskriberede bort —" som Studenten udtrykte sig.

Klokken elleve kom Doktor Bennechen ombord med sin Søster. De kom alene; Statsraaden var paa Slottet, Alfred havde undskyldt sig, og Fru Bennechen laa tilsengs.

Da hun tilslut saa, at det blev Alvor med Reisen, følte hun vist noget, som lignede Anger. Thi hun holdt Hilda længe omfavnet og mumlede endogsaa noget om, at hun — Hilda — maatte tilgive hende, om hun stundom havde været lidt urimelig.

De to Mislykkede forlod derfor Huset i oprigtig Sorg, og Hilda havde faaet en saadan Hovedpine, at hun strax gik tilsengs i Damekahytten, som hun fik for sig selv alene. Støien fra Salonen dæmpedes efterhaanden, idet Selskabet naaede det følsomme Stadium. Doktoren gik op paa Dækket og spadserede frem og tilbage.

Natten var stille og lys. Men i Sydvest trak mørke Skyer op; det vilde ikke vare længe, inden der kom Regn. Ingen Lyd hørtes undtagen Kulskuflerne dybt nede i Maskinrummet og den haltende Takt af hans Fodtrin, medens han vandrede op og ned.

Af og til førte Vinden et Fyrværkeriskud fra Takkefesten eller en Stump af en Fanfare. Raketter og romerske Lys steg op over Hustagene og kastede et farvet Skjær over Luften, før de sluktes.

Johan Bennechen gik længe op og ned paa Halvdækket og saa indover Byen, han kjendte saa godt, og hvor han havde levet sit Liv. Det lille Mellemrum mellem Skibssiden og Kaien syntes ham et svælgende Dyb, bag hvilket han lod alle sine Sorger og Skuffelser ligge.

Alligevel var han modløs. Tusinde Minder satte smaa Klør i ham, som det smertede at rive ud. Han ventede sig isandhed ikke stort hinsides Havet.

De trofaste Venner nede i Kahytten løsrev sig endelig og stillede sig op paa Kaien, for at synge. Men det viste sig, at de vare altfor bevægede, hvorfor de i Stilhed vandrede op i Byen. Og der blev stille paa Skibet og stille i Byen, medens der lød tunge Pust fra Maskinen, som naar en Kjæmpe begynder at vaagne.

Johan Bennechen saa paa sit Uhr. Klokken var halv et. Regnskyerne trak mere og mere sammen. Han saa sig endnu engang om, for at samle hele sin Fortid i det skjønne fredelige Billede af Vaarnatten, før han gik tilkøis.

Da hørte han en Vogn nærme sig udover Bryggerne; den passerede forbi Gaslygterne og holdt først lige ved det engelske Dampskib. En Herre i vid Kappe og trekantet Hat steg ud og sagde nogle Ord til Kusken. Et Øieblik efter hørte Johan en Stemme, han syntes at kjende, spørge Stewarten nedenunder efter Doktor Bennechen.

„Her — vil nogen tale med mig?" raabte Johan ned fra Halvdækket.

Den Fremmede steg op den lille Svingtrappe, og Doktoren gjenkjendte Kammerherre Georg Delphin.

„Godaften Doktor! — De tror vist, jeg er fuld! det er jeg da ogsaa forresten. Jeg er falden i Unaade, og saa har jeg døvet min Smerte. Er Deres Frøken Søster kommen ombord?"

„Ja hun sover alt, haaber jeg."

„Kom lad os gaa herind," sagde Kammerherren og aabnede Døren til en Røgelugar oppe paa Salonen, „se her kan vi faa os en liden Afskedspassiar. De er vel ikke søvnig — Doktor?"

„Nei — slet ikke," svarede Johan og skruede Lampen iveiret, „vil De røge en Cigar?"

„Tak! — men jeg trænger især til noget at drikke;" — Kammerherren slog Kappen tilside og kastede sig i Sofaen i sin guldbroderede Uniform med Orden og Kaarde.

Johan Bennechen gik ned, for at finde noget at drikke. Men det eneste, Stewarten kunde opdrive saa sent paa Natten, var Whisky og Vand.

Kammerherren forsikrede imidlertid, at det var hans Yndlingsdrik, og det saa næsten saa ud. Efter at have sat et Glas tillivs, sagde han: „Deres Frøken Søster er altsaa kommen ombord?"

„Ja — jeg haaber, hun sover for længe siden —" svarede Johan lidt forundret.

„At De dog kan reise fra Byen — Doktor! — i saa interessante Tider. Hør nu bare, hvad her er foregaaet i denne velsignede Aftenstund. Først: Kammerherre Georg Delphin falden i Unaade; dernæst Grosserer Falck-Olsen dekoreret for en gulblak Hoppe; dernæst Extraskriverne Hiorth & Bennechen udnævnte til Kammerjunkere, — den første tilogmed forlovet —"

„Nei — nei! — det gaar for fort! hvem var forlovet — sagde De?"

„Hiorth, — da hans Fader blev Statsraad, tog hun ham: ja De forstaar? — jeg mener hun — den gulblakke Hoppen til Falck-Olsen, Sofie tror jeg, de kalder hende. Den anden — hun den blissede — har slaaet op —"

„Nei — Kammerherre! —" raabte Johan, „nu gaar det rundt for mig."

„For mig ogsaa; ellers har jeg min Visdom fra Mortensen, som tiltrods for alle sine Fyrstikker er bleven præsenteret ved Hoffet. Aa — hvor jeg misunder Dem — Doktor! som kan komme bort fra alt dette!"

Hans Ansigt blev med en Gang saa slapt og gammelt, at Johan syntes Synd i ham:

„De skulde følge med os — Kammerherre!"

„Jeg er jo i Uniform!"

Men da Johan smilede, tilføiede han: „Ah — De tror, det var en daarlig Vittighed! — nei — det var Alvor. Ser De: de Uniformerede blive tilbage og formere sig i dette Land, — de Uniformerede og de Fillede! Den sidste Rotte, som forlader Skibet, bliver Fattigforstanderen. Det er en Fremtidspost: Kongelig Norsk Over-Stats-Fattigforstander med Rang og Uniform som Krigskommissæren. Jeg vilde selv have søgt den Post, hvis jeg ikke var falden i Unaade."

„Og desuden —" blev han ved, idet han blandede sig et nyt Glas; „om end jeg kunde undvære Byen, saa kan Byen isandhed ikke undvære mig. Hvorledes skulde det gaa disse arme Mennesker, som sove deroppe i denne lille Karrikatur af en Hovedstad, hvis de vaagnede imorgen tidligt uden Kammerherren? Thi — ser De — min kjære Hr. Bortdragende! hvad der piner os her, det er en liden Tvivl, en liden Frygt for, at alt ikke er saa ganske comme il faut hos os, — ikke fuldkommen europæisk; — og det er da heller ikke Mortensens sande Fyrstikke! Men saa har man Kammerherre Delphin — og et Par andre —, der har seet Verden — eller ialfald lader saa, der kan snakke med om alt, kjender alle Navne og Overskrifter, forstaar at slaa Volte med alt alvorligt, saa det løber ud i en Vittighed; arrangere hele Samtiden i Lommeformat; gruppere Dagens brændende Spørgsmaal om fem eller sex bon mots, som Alle kan huske og have ved Haanden, — og saa tilslut forbinder et grundigt Kjendskab til Damepynt med et urokkeligt Alvor midt i det vildeste Departementsvrøvl — det er Hovedstadens Uundværlige! — aah!" raabte han pludseligt og faldt ganske sammen fremover Bordet, „jeg er saa træt af det hele — saa træt — saa træt!"

Der kom med en Gang et saa gribende Udtryk af Fortvivlelse over den elegante, uniformerede Kavaler, som han laa der med Hovedet mod Armen, at Johan Bennechen forstod, at dette var noget mere end almindelig Fuldskab. Han lagde sin Haand paa den andens Skulder og sagde med oprigtig Deltagelse: „Hør engang — Delphin! De er ikke lykkelig, det er jeg heller ikke; — her er vist ikke mange lykkelige ombord. Men kom — følg med os! — De trænger til at komme bort herfra."

Kammerherren løftede sit Hoved, og hans Ansigt var igjen smilende og sarkastisk: „De minder levende om Deres høie Fader — Doktor Bennechen! — netop det samme sagde han til mig for nogle Timer siden: De trænger til at komme bort herfra!

— og jeg vil følge hans Raad, jeg vil søge Politimesterembedet i Aalesund!"

Johan Bennechen traadte skuffet tilbage; dette krænkede ham.

Men Kammerherren tog sin Kappe paa, for at gaa; alligevel nølede han, somom der var noget, han vilde sige, og Doktoren fandt ham mer og mer besynderlig.

Tilslut vendte Delphin sig paa Landgangsbrættet og knugede hans Haand, idet han mumlede:

„Vil De hilse Deres Søster — og sige hende — sige hende fra mig" — Resten gik bort i noget, som lignede en Hulken. Kammerherren vendte sig hurtigt, gik iland og steg ind i Vognen, som ventede.

Kusken vaagnede og trak Regnkappen af Hesten. Himmelen var nu ganske overskyet, og det havde allerede regnet en hel Stund.

Doktoren stod og saa efter Vognen og den langbenede Skygge af Hesten, som faldt henover Pytterne i den vaade Gade, efterhvert som de passerede Gaslygterne. Det var det sidste, han saa af Byen, før han gik tilkøis. —

Tidlig om Morgenen halede det engelske Dampskib ud. Men da endelig alt var klart, og Skruen begyndte at virke, var dog Klokken bleven over sex, og just da Skibet nærmede sig Hovedøen, kom der en Røgsky fra Fæstningsvolden, og et Kanonskud drønede i den stille regntunge Morgen.

Der blev en Raaben og en nysgjerrig Spørgen fra Lugarerne agterud, hvad vel denne Salut skulde betyde. Men Johan Bennechen var saa søvnig, at han knapt vaagnede. Heller ikke forud paa anden Plads tog man synderlig Notice af Skuddene. Man havde en Følelse af, at man var færdig med det gamle Land og dets Saluteringer.

Og medens de høitidelige en og tyve Skud drønede over Hovedstaden, dampede Udvandrerskibet ud gjennem Fjorden, og den tykke gule Røg fra Kanonerne indhyllede Fæstningen og trykkede sig ned over Hustagene i den graa, regnfulde Morgenstund.

XXIII.

De en og tyve Skud forkyndte, at Kongen allerede var reist tilbage til Stockholm. Mere behøvedes ikke, forat Oppositionens Blade skulde gribe Anledningen til at kaste sig over Regjeringen med vanlig Skaanselløshed. Hele Pressen kom iaande; alle gamle

Stridspunkter bleve opgravede; hvert Parti fandt frem sine Skjældsord, der kastedes som Fjærbolde frem og tilbage, og Abonnenterne morede sig ved at se dem fare i Luften.

Uberørt af de politiske Storme vandrede Ridder Falck-Olsen op og ned foran sit store Speil den paafølgende Søndag. Fruen gik og stellede, — betragtende med Stolthed det lille Ordensbaand i Knaphullet.

„Hør du — Kone! vi maa reise."

„Reise? hvorfor? — er du ikke nu fornøiet? — du har den jo!"

„Bah! — en Orden er ikke andet end det første Skridt."

„Nei — men du milde Gud!" — raabte Fru Falck-Olsen forarget, „du er rigtignok bleven vigtig i en Fart, Ole Johan! naar en Orden bare er det første Skridt, saa gad jeg nok vide, hvad det næste er?"

„En Orden til!" svarede hendes Gemal og forlod Salonen.

Man havde nemlig indbildt ham, at de tyske Fyrster fører Ordener med sig, naar de ligger ved Bad; og da er det let at faa en, — især naar man har en før.

Familien Falck-Olsen reiste altsaa til Ems, og et Par Uger efter fik Caroline Hjelm Brev fra Louise, hvori der blandt andet stod:

„Du kan ikke tænke dig, hvor deiligt det er at vaagne om Morgenen og ikke have Hans at tænke paa. At jeg kunde være saa dum; han passede slet ikke for mig. Igaar red vi paa Æsler, og en Englænder, som var med (Papa siger, han er Lord) er saa øm idag, at han ikke kan sidde paa det, som vi andre sidder paa; men han maa bruge et Stykke af Rygraden høiere oppe."

Dette var Caroline saa uforsigtig at læse for sin Moder. Og den næste Dag sagde Fru Hjelm til Fætter Hans: „Du havde desværre altformeget Ret i din Dom om Louise Falck-Olsen. Udlandet har allerede i Bund og Grund fordærvet hende."

Fætter Hans sukkede. —

Anders den Almægtige var vitterlig bleven svag paa Forstanden. Et Par Dage gik han omkring i Departementet og gjorde stor Skandale ved at fortælle alskens Ting, som ikke maatte fortælles.

Statsraad Bennechen blev da nødt til at gribe kraftigt ind, og ved Redaktør Mortensens Mellemkomst lykkedes det at faa den gamle, tro Tjener anbragt hos en vis Madame Gluncke, som holdt Syskole for unge Piger.

Her trivedes han overmaade godt. Thi det viste sig, at han i de senere Aar havde gjort flittige — overraskende flittige Sparebankindskud; og da han en Tid havde færdedes blandt de muntre

Piger i Malla Bimbams Syskole, syntes han ganske at have glemt Departementet og alt, hvad dertil hørte.

Derimod blev han en meget ivrig Kirkegjænger — altid paa Kvindesiden. Og mange unge Damer gjorde sig en religiøs Glæde af at holde Salmebogen hen til den ærværdige Olding; — det var næsten opbyggeligt at se dette blide Ansigt og de snehvide Lokker udover Frakkekraven. —

Men imidlertid spilledes der Fjærbold i Pressen med sandt Raseri; især var Oppositionen flittig.

Først undrede man sig over, hvad man vel skulde med Amtmand Hiorth i Statsraadet, — en Mand, som Ingen kjendte. Saa hentydedes der til en formidabel Skandale i Statsraad Bennechens Departement: Dokumenter skulde være forsvundne, hemmelige Gjemmer opdagede, — en Række Afsløringer af den betænkeligste Art.

De mundtlige Rygter vare endnu værre; de steg helt ned til et berygtet Fruentimmer ved Navn Madame Gluncke, der nævntes i nøie Forbindelse med Statsraad Bennechen. Desuden vidste jo hele Byen, at to af Statsraadens Børn var reist til Amerika over Hals og Hoved efter en skrækkelig Familiescene.

Men især havde Rygterne travelt med Anders Mo's — det almægtige Departementsbuds „Forsvinden".

Statsraad Bennechen bar sit Hoved endnu lidt høiere end sædvanligt under alt dette, og han havde det samme værdige Smil som altid, naar man hilste ham paa Gaden.

Alligevel øgede Uroen i Departementet. Hver Morgen kastede man sig over „Folkets sande Ven"; men den forholdt sig rolig; — ingen vældig Leder, der kunde stoppe Munden paa Skraalerne og berolige Gemytterne.

„Nu maa Mortensen til!" — raabte Kopist Ørseth en Morgen og slog i Bordet.

„Ja gu'! — maa han saa!" gjentog Kammerjunker Hiorth, som nu var ovenpaa.

Og det hele Departement var enigt: nu maatte Mortensen til! Derfor var Stemningen i høieste Grad spændt og ophidset, da Redaktøren traadte ind og slængte det fugtige Blad paa Bordet.

Hiorth greb Avisen og læste: „Rygtesmede og Rænkesmede."

Endelig! — der blev en aandeløs Stilhed, mens han læste.

Først fremholdtes, i hvilken Grad Oppositionen maatte være blottet for Vaaben, naar den kunde nedlade sig til at gjøre politisk Kapital af Rygter og Kjærringsladder. Dernæst fremstilledes den

forhaandenværende politiske Situation som tilfredsstillende for enhver velsindet og oplyst Borger.

„At imidlertid —" læste Hiorth videre, men Redaktøren snappede Bladet: „Lad mig læse! — At imidlertid en saa dagligdags Begivenhed som Afskedigelsen af et gammelt Departementsbud kan foranledige saadan Skandalskrivning, er i og for sig et Tidens Tegn, som det er værdt at agte paa.

Thi bag ved dette — bag denne hyklede Interesse for Statsstyrelsens mindste Detail ligger der noget helt andet, noget som hver Dag øger blandt os, noget som alvorligt maa bekjæmpes fra Roden af, om det ikke skal bære ødelæggende Frugt for vort Statsliv.

Det er de lave Karakterers — de Halvdannedes indgroede Had til al Overlegenhed, al Autoritet, som nu vender sig mod den af Gud indsatte Øvrighed, og — idet den rækker Haanden til den frækkeste Vantro, trænger ind i Familielivets helligste Lønkamre, spotter det Høieste og truer med at føre vort Samfund mod Opløsning og det vildeste Anarchi.

Der er sikkerligt mange blandt os, som slaar sig tilro i den Tanke, at den norske Embedsstand vel kan taale en hel Del — og det medrette! Men alligevel er det vor Pligt at sætte Fingeren paa dette ømme Sted; thi her udvikler sig en Fare for det hele Samfund. Der maa sættes en Grænse for denne omsiggribende Frækhed, der i Skrift og Tale kaster sig over alt, hvad der ifølge Guds og menneskelig Anordning er og bør være hævet over den skraalende Mængdes Dom.

Og sker dette ikke ret kraftigt ved en Fællesanstrængelse af alle brave Borgere, saa skulle vi snart have det forargelige Syn af et opviglet Folk, der i aabenbar Trods spotter Lovene med Lovens Haandhævere.

Lad os derfor være aarvaagne og agte nøie paa Tidens Tegn.

Ikke at vi nære nogen Frygt; — lovet være Gud! saavel i vor ophøiede Monarch som i Unionen med vort Broderfolk — og isandhed ikke mindst i den stærke Ring af intelligente, begavede Statsmænd og Embedsmænd, der saa længe har holdt vort Samfund oppe, og som vel skal vide at forblive sin Fortid tro, — i alt dette have vi altfor stærke Garantier til, at vi skulde nære nogen Frygt. Men — vi gjentage det — lad os være aarvaagne og agte paa Tidens Tegn. Der lurer onde, lyssky Magter i vort Samfund; lad Dagens fulde Lys falde paa dem, og de ville — lig onde Aander flygte tilbage til det Mørke, der har fostret dem."

Der blev almindelig Jubel blandt de forsamlede Departementsmænd.

Ørseth gned sig i Hænderne: „Se det var ret! — saa skal de have det! Hørte De det? – Hansen Far, det var noget for Dem."

Gamle Hansen duppede over sin Papirhoug. Men alle de andre følte sig befriede for en tung Byrde. Skandalen var jo skrumpet ind til en Bagatel, og Pakket havde faaet et ordentligt Rap

Men Mortensen saa sig om i Kredsen og sagde: „Ja — ser I nu — Børnlille! hvad var I vel uden mig? Er der nogen større Velsignelse for et Land end en oplyst, sanddru og rettænkende Presse?"

Mortensen havde talt med sit sædvanlige tvetydige Smil; man var aldrig ganske sikker, om han var høitidelig eller sarkastisk.

Men denne Gang var der Ingen, som lo. Thi de følte virkelig alle i dette Øieblik, at Mortensen havde Ret.

ELSE
EN JULEFORTÆLLING
(1881)

J. P. JACOBSEN

FRA

ALEXANDER L. KIELLAND

I.

Madam Späckbom eiede et Hus, som kaldtes Noahs Ark. Nede i de lune, hyggelige Værelser paa Solsiden boede hun selv; ovenpaa boede Frøken Falbe med sin Broder; og oppe paa Loftet — der var bare to Etager — levede paa Skraakammere, under Trapper og bag Skorstenspiber en Del urene Dyr, der gik under den fælles Benævnelse: Banden.

Madam Späckbom var ikke blot en klog Kone; hun var bogstaveligt talt „Klog Kone"; thi hun var Doktor — eller Kvaksalverske, som den rigtige Doktor kaldte hende.

Men det anfægtede ikke Madamen stort: hun havde sin gode, sikre Praxis, og hendes Kunst bragte hende baade Penge og videnskabelige Triumfer.

Den Del af Befolkningen, som søgte Mam Späckbom, var vistnok ikke den fineste, men uden Sammenligning den talrigste. Det kunde hænde, at hun havde fem sex Patienter liggende under Behandling — i smaa Kot og Aflukker, hvoraf der var en utrolig Mængde i det gamle Hus; og især om Aftenen efter Arbeidstid var hun fuldt optaget med at gjøre Sygebesøg eller modtage Patienter af enhver Art.

Naar der da blandt disse kom en, som havde været under Behandling af den rigtige Doktor — Distriktslæge Bentzen —, da glimtede det i Mam Späckboms smaa brune Øine, og hun rystede de tre graa Hængekrøller, der hang paa Kam over hvert Øre, idet hun sagde: „Naar De kommer fra slig lærd Herre, kan De da vist ikke hjælpes af en gammel tandløs Kjærring."

Saa maatte der underhandles længe, før hun forbarmede sig over Patienten, men tog hun ham først under Behandling, saa viste hun en ganske speciel Omhu for disse, som den rigtige Doktor „havde opgivet".

Og blandt Byens Folk — selv oppe blandt de fine — gik der utallige Historier om Madamens vidunderlige Kure; og man behøvede bare at nævne hendes Navn for Doktor Bentzen, saa fór

den gamle Herre op, bandte og skjældte — ildrød i Hovedet, trev sin Hat og løb.

Sagen var den, at naar Doktor Bentzen kom til simple Folk, nedlod han sig aldrig til at give nogen Forklaring, — dertil foragtede han Uvidenheden altfor dybt. Han sagde bare: saa og saa skal du gjøre, og der er Medicinen.

Men naar nu ikke Medicinen hjalp strax, — og det kan hænde med den bedste Medicin —, saa blev Folk kjede af dette dyre Apothekervand og denne strænge Doktor, som bare vendte sig paa Gulvet, gav en Ordre og gik.

Og saa kom Mam Späckbom.

Hun satte sig ned og forklarede ordentlig, hvad det var, som feilede Patienten; — enten det nu kunde være etslags „Gust", for Exempel Jordgust eller Vandgust eller kanske Liggust eller en „Blodsdraabe, som havde sat sig fast" eller noget saadant.

Se det var da noget, man kunde forstaa; og naar man saa fik Medicin af Madamen, saa var det Sager, som baade lugtede og sved, saa en kunde skjønne, det var ikke noget Fusk og Skrab.

Og hjalp det end ikke altid, var det noget, alle vidste, at selv Mam Späckbom raader ikke over Liv og Død; men saa var der dog gjort, hvad gjøres kunde, og det var altid bedre end at slaaes ihjel af Doktorens mistænkelige Lærdom, som saa mange var blevet. Og desuden var Madamen meget — meget billigere.

Til Medhjælp i sin Praxis havde hun en ung Pige, som kaldtes Loppen. Madamen havde taget hende til sig, efterat hun havde kureret hende for en slem Øiensygdom.

Loppen havde ingen Forældre. Hun hed Else.

Efternavn tror jeg aldrig, hun havde haft. Thi hun var nok Datter til en af Byens fineste Herrer, hvis Navn ikke kunde staa i Kirkebogen paa den Maade.

I en Pleiestiftelse for Smaabørn var Loppen voxet op, efterat Moderen — en Tjenestepige — var død. Og her var det ogsaa, hun havde erholdt sit Øgenavn.

Det kom af en mørkebrun Kaabe, hun havde faaet ved en Juleuddeling. Den var oprindelig saa lang og rigelig, at naar Barnet hoppede omkring i den, lignede hun saa meget en Loppe, at en endelig var vittig nok til at give hende Navnet.

Og denne Kaabe var af et saa uslideligt Stof, at den fulgte hende under Opvæxten — først som Kaabe, siden som Jakke, dernæst som Livstykke og tilslut som Hue med rosenrøde Hagebaand.

Hun var endnu i denne Barnehue med rosenrøde Hagebaand, da hun fik Øiensygen. Bentzen som Stiftelsens Læge klussede med

hende et halvt Aars Tid, indtil hun laa som et lidet Dyr i en mørk Krog og skreg, naar man vendte hende mod Lyset.

Men saa fik Frøken Falbe hende hemmeligen under Mam Späckboms Behandling, og hvorledes det nu var eller ikke: Barnet kom sig.

Doktor Bentzen triumferede: endelig var det lykkedes ham at vinde Bugt med denne haardnakkede Inflammation!

Men da kunde ikke Mam Späckbom tie længer, og der blev en stor Skandale. Frøken Falbe maatte træde ud af Stiftelsens Direktion, hvor hun forresten allerede forud var inderligt forhadt; Doktor Bentzen var rasende, og selv den lille Else fik lide for sine nye, blanke Øine.

Men saa tog Mam Späckbom Barnet til sig, — dels fordi hun var velstaaende og godhjertet, dels fordi Elses klare Øine var hende et Vidnesbyrd som Øienlæge, og endelig brugte hun Barnet til at ærte Doktor Bentzen med.

Aldrig kunde han gaa forbi Arken, — og hans Vei faldt derforbi mange Gange om Dagen —, uden at Mam Späckhom trev Barnet, satte det op i Vinduet og dunkede det i Nakken, forat det skulde nikke til Doktoren. Og naar hun saa kunde faa ham til at se ind med sit arrige Grin, da rystede Mam Späckbom triumferende sine sex Hængekrøller og gav Loppen et Stykke Sukker. —

Eftersom hun voxede til, blev Else en fin, slank Pige — blond og lidt bleg, men frisk alligevel.

Hun var munter og let, og hun havde et eget Lag til at holde sig selv og alt omkring sig net og iorden. Men da Mam Späckbom vilde begynde at lade hende vaske, skure, sy og „gjøre Nytte“, viste Loppen sig komplet umulig; hun „fik ondt“ baade her og der, og alle Madamens gode Raad og bitre Urter vare uden Virkning.

Mam Späckbom var — som sagt — ogsaa en klog Kone. Hun kjendte godt denne Sygdom, som kom præcis paa Skuredagene og altid forsvandt som ved Trolleri Søndag Morgen. Men da hun indsaa, at Sygdommen her optraadte i en uhelbredelig Form, indskrænkede hun sig til at ryste sine Hængekrøller og mumle noget om „dette forbandede fine Blod“.

Men de Syge elskede Loppen, skjønt hun ikke egentlig var nogen trofast eller opofrende Sygepleierske. Men bare hun gik gjennem Stuen eller stak Hovedet ind ad Døren, var det, somom det lettede baade for Smerter og Kjedsomhed; og Mam Späckbom var sig vel bevidst, hvilken Andel i sine Kure hun skyldte Loppens lystige Latter.

Thi det var en Latter anderledes end al anden Latter, som nogensinde var hørt i Noahs Ark. Den kunde løbe opad Trapperne og ned i Kjælderen, gjennem Nøglehullet ind til de Syge og lige ind i Hjertet paa Folk, saa nogle blev ganske varme, andre maatte le med; men alle vilde de give, hvad det skulde være, for at høre Loppen le.

Og hun lo gratis af alt eller ingenting — som det kunde falde sig. Hun havde røde Læber og friske, stærke Tænder; men Øinene lyste over Alt; — de var Mam Späckboms Stolthed; thi den lærde Doktor havde jo „opgivet dem". —

Madam Späckboms Ark var ikke saa omhyggeligt bygget som Noahs. Det var — rent ud sagt — et gammelt Skrammel af et Hus, som stod, fordi det var bygget sammen med et nyere og stærkere. Men da det — som alle Gamle — ikke kunde finde sig i at tage mod Støtte af Ungdommen, kastede det sig altid mere ud til Siden, for at protestere mod Forbindelsen; og derved kom det til at hænge truende ud over den bratte Bakke, som paa Østsiden førte ned til Havnen og Bryggerne.

Det var et Hjørnehus, hvidmalet mod Gaden og rødt paa Bagsiden. Alverdens Krumninger, skjæve Linier, Skakdøre, Udbygninger og Gevæxter syntes at have sendt Repræsentanter til denne Ark; og som den stod der i al sin Umulighed, var den en ligesaa stor Gaade for den moderne Arkitektur som Noahs.

Men den maatte dog være seig alligevel; thi ellers var vist Banden forlængst faldet ned i Kjælderen — sligt Leven, som der var mangengang. Det var til stor Plage for Falbes især om Natten, naar der var Uro i Banden ovenpaa. Om Dagen var baade Søster og Broder helst ude. Hun havde en Pigeskole i den finere Del af Byen, og han var ialfald ikke i Arken.

De hørte til en gammel Embedsslægt; men der havde været noget iveien med deres Fader. Rygtet sagde, han havde hængt sig eller skudt sig for Underslæb; men det var et Snes Aar siden og paa en ganske anden Kant af Landet, saa ingen vidste rigtig Besked.

Vist er det, at Børnene forblev halvt fremmede i Byen og levede ensomt og tarveligt. Frøkenens Pigeskole var i stor Anseelse, uagtet hun selv slet ikke var nogen yndet Person. Dertil var hun altfor myndig og original.

Frøken Falbe kunde være en femogtredive Aar — Broderen var to-tre Aar yngre —; hun var blond med stor, bunket Næse og alvorlige Øine. Men til enkelte Tider kunde hun smile saa venligt, at Folk, som saa det første Gang, bleve ganske forbausede.

Kristian Falbe lignede sin Søster; men han var en vakker Mand; den store Familienæse klædte ham bedre.

Om denne samme Næse samlede der sig imidlertid allerede i hans tredivte Aar en rødlig Sky; thi Kristian Falbe drak vel meget.

Hvis han havde levet i en stor By, var han sandsynligvis blevet en ganske moderat Cafégjæst. Men i en liden By, hvor det ikke gaar an at besøge Restaurationer, der lurer man sig ind Bagveien, og der lærer man at drikke.

Hele Byen vidste naturligvis dette om Falbe; medens Søsteren indbildte sig, at hun holdt det skjult for alle. Thi dette var hendes stadige Tanke og evige Stræv fra Morgen til Aften og mangengang fra Aften til Morgen. Hun havde opgivet at forbedre ham, hun var træt af alle hans gode Løfter og mislykkede Forsøg; nu gjaldt det bare at holde ham nogenlunde oppe — og saa at skjule det.

De kjendte Faderens Skjæbne; men hos hende havde Familiestoltheden samlet sig i Energi, hos ham derimod i ørkesløs Misnøie og Bitterhed.

Han var flink og vel begavet; naar han havde sine bedre Perioder, gav han privat Undervisning i Sprog. Men saa kom Drikken over ham igjen, og da forsvandt han for hele Uger, og vendte tilbage til Arken i den ynkeligste Forfatning.

Søsteren fortjente nok til dem begge. Hun lagde Penge i hans Portemonnaie, mens han sov; hun smilte til ham, naar han va kommen fuld hjem om Aftenen; hun lavede Mad — den bedste Mad, hun kunde finde paa for ham. Han aad og drak og takkede aldrig.

Men dette var ogsaa Frøken Falbes eneste Svaghed; hun sagde det selv til sig selv i ensomme Stunder. Ellers var hun grei, modig, myndig og utrætteligt virksom.

I Arken stod der mere Skræk af hende end af selve Madam Späckbom, og endog de modigste i Banden gik paa Tæerne, naar de passerede Frøken Falbes Trappeafsats.

Det var forresten en vanskelig gammel knirkende Trap, der gav sig god Tid med mange Afsatser; men tilslut blev den steil som en Stige. Det hørte til Loppens Yndlingsfornøielser at rutsche paa Rækværket fra øverst til nederst med et lidet Hop for hver Afsats, — det vil da sige, naar Frøken Falbe var i sin Skole.

Forresten var Frøkenen altid venlig mod Loppen paa sin noget strænge Maade. Om Aftenen, naar Mam Späckbom var optaget af sin Praxis, sad Else oppe i Stuen hos Falbes og læste eller saa i Billeder, medens Frøkenen rettede Stile. Kom saa Kristian hjem, kastede Søsteren et hurtigt Blik paa ham, og eftersom dette faldt ud, blev Else enten sendt ned eller opfordret til at blive.

Kristian kunde da sætte sig til at lege med hende eller spille Dam; og Frøken Falbe saa op fra sine Stile med sit smukke Smil, naar de lo rigtig godt af hinanden.

Alligevel morede Loppen sig endnu bedre oppe paa Loftet hos Banden Der var et eget hemmelighedsfuldt Halvmørke udbredt over alle de underlige Kroge og smaa Kot deroppe. Desuden vidste man aldrig, hvem der egentlig boede der; thi Selskabet vexlede bestandigt. Snart var der bare to-tre af de faste Leiere; snart kunde det kry af Mennesker i hver en Krog — helst Mandfolk, som sov, spilte Kort drak eller stak Hovederne sammen og hviskede.

Hovedpersonen paa Loftet var Puppelene — et stort, stærkt Fruentimmer med mørkt Haar, smaa Øine og en ualmindelig tyk Underlæbe.

Hun leiede alle Rummene heroppe underét af Mam Späckbom, hvilket var meget bekvemt for Madamen. Men ellers var Forholdet mellem de to Damer ikke uden Rivninger. Thi Banden var til stor Forstyrrelse for Huset med Musik og Støi og sligt; desuden satte den Arken i daarligt Ry over hele Byen.

Men hvorledes det nu var eller ikke, Puppelene lod sig ikke fordrive. Mange Gange havde Madamen opsagt hende, og et Par Gange var Puppelene endogsaa gaaet. Men efter kort Tid indtraadte der en Forsoning, og hun vendte tilbage til Arken — „ganz wie den Due mit den Oelblatt“, — som gamle Schirrmeister udtrykte sig.

Gamle Schirrmeister var en fordrukken tysk Musikant, som var kommen herop med et omreisende Orkester for mange Aar siden. I Begyndelsen gik det ham godt. Han spillede en meget smuk Violin og var ellers istand til at spille ialfald respektabelt paa næsten alle mulige Instrumenter.

Han fik derfor Informationer i de bedste Huse. Men lidt efter lidt gik han af Mode; Drikken tog Overhaand; og tilslut slog han sine Pjalter sammen med sin oprindelige Tjenestepige Lene, som han pleiede at kalde: „meine Puppe“. Deraf erholdt hun i Folkemunde Kjælenavnet Puppelene.

Nu var den gamle Kunstner reduceret til at leve af Nodeskrivning og Puppelenes Naade. Indunder Skraataget stod hans gamle Klaver, der tjente til Bord for Nodeskrivningen, for Spisning og Drik, og allerinderst ved Væggen stod Violinkassen gjemt, støvet og glemt.

Naar Else var alene med gamle Schirrmeister, kunde hun faa ham til at spille; men det var ikke ofte. Thi den gamle Musikant var kommen saa vidt, at det gjorde ham ondt at høre Musik. Der-

for maatte han helst være lidt fuld; men da kunde han spille, saa det sukkede og græd i det gamle Klaver, og Loppen sad aandeløs paa Sengekanten og græd med.

Saalænge han da havde noget at drikke, blev han ved at spille, medens han dels sang, dels fortalte hende, hvad det var, han spillede; og saaledes kom han til at skildre sin Ungdom fuld af Haab og Musik og Lystighed; hvorledes han havde spillet „Commers mit den Göttinger Studenten", og hvorledes den store Spohr engang havde lagt sin Haand paa hans Hoved og sagt: „Er wird es weit bringen!"

Og gamle Schirrmeister kastede sin lysegule Paryk, forat hun skulde se selve det Hoved, paa hvilket den store Mesters Haand havde hvilet.

„Ja — ja — er hat es auch weit gebracht — der alte Schweinigel!" — sagde han derpaa for sig selv og saa sig om i sit Tagkammer, tog sig en Slurk og spillede videre.

Og Loppen hørte og saa alverdens underlige Ting. Og straalende Billeder bredte sig for hende: pyntede Damer og Herrer, Lys, Musik, Roser, Vogne og skinnende Heste, Bruden i hvid Atlask — og Roser igjen, som hun kjendte dufte.

En Sommeraften — Tagvinduet stod aabent, og Lyset fra Solen, som gik ned, faldt rødligt over den lille Musikant, som sad og spillede for Else med Flasken ved Siden.

Hans Øine vare fugtige af Drik og Rørelse, medens han blødt og paa den gammeldagse forsigtige Maade foredrog en Adagio fra Mozarts Sonater. Dette var en speciel Opmærksomhed mod Loppen; thi ellers var han ikke at formaa til at spille de gamle Klassikere, hvad man saa bød ham.

Men han havde mærket, at Else kunde følge ham. Og naar han saa, hvorledes han kunde bøie hende efter Musiken, saa at de klare Øine snart stod fulde af Taarer, snart aabnede sig som foran en Aabenbaring, da sukkede det gamle Vrag: „sie wird es auch weit bringen."

Ude paa Loftet lød der et underligt Bulder, og nogen tog i Døren.

„Tra-tra-tra! — der Trommel ist da!" — raabte Schirrmeister og slog om i en lystig Marsch.

Døren gik op, og ind kom en Tromme paa Maven af en lang, tør Fyr i blaa Uniformskjole med lange Skjøder. Dernæst fulgte en stor tyk Mand med en Fløite under Armen.

Man behøvede bare at se hans Underlæbe, saa forstod man strax, at han var Broder til Puppelene. Men enten det nu var Fløi-

ten sin Skyld eller det laa i Temperamentet — hans Læbe var meget tykkere og hang dobbelt saa langt ned.

Denne Person havde i sin Tid været Økonom ved Byens Strafarbeidsanstalt, men var bleven afskediget; og nu levede han i sin Søsters Pension — som han sagde. I Banden gik han under Navnet Ølkonomen, og saavidt man kunde skjønne bestilte han ikke Guds skabende Gran andet end drikke, spille Fløite og gaa Ærinder for sin Søster.

Der var imidlertid noget mystisk ved disse Ærinder, som altid foretoges i Mørkningen. Ølkonomens lange, dobbeltknappede Frak var besynderlig udstoppet, naar han gik ud; men naar han — forholdsvis slank — vendte tilbage, kastede Søsteren sig over ham som en Høg, før nogen anden fik fat paa ham; thi det var en almindelig Mening i Banden, at efter saadanne Expeditioner bragte han Penge tilbage.

Loppen kjendte godt baade Ølkonomen og Jørgen Tambur; hun reiste sig strax og ryddede Plads for dem, saa godt det lod sig gjøre.

Jørgen Tambur medbragte til Koncerten to Flasker Øl og en Pæl Brændevin. Ølkonomen blinkede hemmelighedsfuldt og sagde, „han havde sendt Bud", — noget han altid sagde. Intet Menneske vidste, hvad det var for et Bud, eiheller hvor det var sendt hen; men alle vidste bestemt, at det aldrig vilde vende tilbage.

Gamle Schirrmeister kastede imidlertid et ringeagtende Blik paa Drikkevarerne og erklærede, at han ikke vilde spille idag.

„Ordre fra Puppelene," sagde Jørgen Tambur med militær Korthed, og idetsamme stak hun selv Hovedet ind ad Døren og sagde i en usædvanligt blid Tone: „Nu? spiller I ikke? kanske det skulde være lidt drikkendes?"

„Ei — ei! — skinner den kjære Sol idag?" — raabte Schirrmeister, og Ølkonomen nikkede og pudsede Klapperne paa sit Instrument med et rødrudet Lommetørklæde, medens Jørgen Tambur betænksomt stak Brændevinet i Brystlommen og de to Ølflasker dybt ned i sine lange Kjoleskjøder; naar Puppelene vilde traktere, kunde han spare sit til en anden Gang.

Koncerten begyndte med en Rondo grazioso af Fürstenau. Ølkonomen havde virkelig kunnet spille Fürstenau i sin Ungdom. Men med Aarene havde der lagt sig ligesom et Slør af Spyt over hans Spil, og Fingrene vare saa tykke og stive, at han holdt dem ret ud, naar han spillede.

Jørgen Tambur udførte sit Parti med Smag og Diskretion, idet han ved dæmpede Hvirvler dækkede over, naar Ølkonomens Triller

og Løb blev til bare Spyt og Vind. Men gamle Schirrmeister akkompagnerede efter sit eget Hoved.

Han maatte være temmelig langt kommen, for at deltage i disse Trioer; og undertiden spillede han i sin Harme og Skam et saa vildt Akkompagnement, at salig Fürstenau vist neppe havde gjenkjendt sin fredsommelige Rondo grazioso.

Da de vare komne vel igang, glyttede Puppelene paa Døren, og et Øieblik efter kom et Par unge Mennesker ind; de saa ud som Haandværkssvende eller saa omtrent. Den ene var enøiet, og Loppen vidste, han var Blikkenslager; den anden derimod var en ny ung Fyr, som strax gav sig ifærd med at gjøre Kur til hende. Else vilde heller sidde i Fred og høre paa Musiken, som hun fandt deilig; men ellers var hun saa vant til at Mandfolkene heroppe kneb i hende og vare elskværdige, saa hun lod sig ikke videre genere.

Puppelene kom nu ogsaa selv ind og laasede Døren efter sig; og samtidig med hende — næsten somom han kom ud af hendes Skjørter — viste der sig en Person til, saa der blev trangt nok i det lille Rum.

Det var en liden bleg Mand; Loppen havde nylig seet ham en Gang før heroppe, og hun havde faaet Indtrykket af, at det var en vigtig Person.

Idet han nu satte sig paa en Krak tæt indtil Værtinden, løb hans smaa vandblaa Øine rundt i alle Kroge, henover alle Personerne, opigjennem Tagvinduet og sluttede henne ved Døren, hvor Slaaen var slaaet for og Nøglen omdreiet.

Hans Ansigt var magert og blegt, somom han havde levet længe i Mørke; Haaret var lyserødt, næsten hvidt, og tætklippet med store Viger i Tindingerne. Hans Hænder vare lysere end de andres; men de kom sjeldent frem; for han brugte at sidde paa dem.

Loppen maatte hvert Øieblik se hen paa ham: han havde saadan et underligt Ansigt; men det allerunderligste var, at han havde et nyt, hvergang hun saa hen paa ham. Og da han mærkede hendes Forbauselse, gav hun sig til at gjøre Grimacer, og tilslut satte han et saa fælt Ansigt op, at Loppen gav et lidet Skrig og vilde reise sig.

Men da lo han stille, uden Lyd, og viste sine gule Tænder. Derpaa blev der en Hvisken mellem ham og Puppelene; forskjellige Ting, som Loppen ikke kunde se, gik fra Haand til Haand under Bordet; Blikkenslageren og det andet unge Menneske blev ogsaa trukne ind i den hemmelige Samtale. Men hvergang Musiken

gjorde en Stans, raabte Puppelene opmuntrende til dem, og Kunstnerne vederkvægede sig i en Fart og spillede videre.

Men midt i en fortrinlig Allegro spirituosa, hvor Ølkonomens Fløite sutlede afsted i Triller og Løb, saa det var en Fornøielse, blev der banket paa Døren.

Manden med de mange Ansigter forsvandt i et Secund under Puppelenes Stol; og Else saa med Forbauselse, at hendes Kavaler og Blikkenslageren med en Gang havde givet sig til at spille Kort — med Kort, som maatte være faldne ned fra Taget, — ja de kjæglede endog meget heftigt om en Kløverknægt.

„Aber Jergen! — hvorledes du dog tromler!“ raabte Schirrmeister forarget; thi eftersom han drak, blev Jørgen Tambur mere ivrig; han mindedes den stolte Tid, da han trommede for Borgerkorpset, eller slog Allarm i Gaderne, naar der var Brand.

„Hys!“ kommanderede Puppelene, da det bankede igjen. Trioen forstummede —; „hvem banker?“ spurgte Værtinden i en trodsig Tone.

En Stemme svarede udenfor.

„Luk op“ — sagde Puppelene beroliget, „det er bare Frøken Falbe.“

Blikkenslageren slog Slaaen fra, dreiede Nøglen om og aabnede.

Frøken Falbe blev staaende paa Dørtærskelen og vexlede et Blik med Puppelene, som just ikke var meget venligt; derpaa sagde hun roligt og uden at ænse de andre: „Kom Else! du skal ikke være her.“

Else reiste sig skamfuld og fulgte med; der var ingen i Banden, som vovede at mukke. Da de kom til Frøken Falbes Dør, tog hun Loppen om Livet og sagde: „Kjære Else! lov mig, at du aldrig mere vil gaa derop. Nu er du jo en voxen Pige; du maa dog forstaa, at det ikke passer sig for dig at være blandt de stygge Mennesker.“

Else blev rød som Blod og lovede med Taarer, at hun aldrig mere skulde gaa op til Banden. Og da hun var alene nede i sit eget lille Kammer, gjentog hun sit Løfte, mens hun klædte af sig.

Frøken Falbe havde Ret; det var vist nogle stygge Mennesker — de oppe paa Loftet. Det var bedre at passe Mam Späckboms Patienter eller sidde om Aftenen hos Frøken Falbe og læse.

Men før hun gik iseng, maatte hun se til sine Roser i Vinduet. Thi Loppen elskede Roserne.

Hun passede alle Mam Späckboms Blomster, — og Madamen havde Blomster i alle sine Vinduer; men Roserne pleiede Else dog

bedst, og naar de skulde blomstre, fik hun Lov til at have dem i sit eget Kammer, for der kom Morgensol.

Der var tre-fire halvt udsprungne, og hun indaandede den fine, unge Duft, mens hun bøiede sig over dem. Og med denne Duft fra hendes Roser kom der Billeder af alverdens underlige Ting: pyntede Damer og Herrer, Lys, Musik, Vogne og skinnende Heste, og Musik igjen, som hun hørte klinge langt borte.

Og da hun krøb iseng, tænkte hun ikke paa Mam Späckboms Patienter eller paa Frøken Falbes stille Stue, men hun sovnede i Roser og Musik og Drømme af hvid Atlask med Svanedun om Skuldrene. Hun var sytten Aar gammel. —

Livet i Arken gik sin brogede Gang med en vis Regelmæssighed. Mam Späckbom førte sin stille Krig med Doktor Bentzen; Frøken Falbe arbeidede med sin Skole og med Broderen; og Banden drev sit hemmelighedsfulde Liv ovenpaa.

En lang Stund holdt Loppen sig fra at gaa paa Loftet, indtil hun en Dag hørte gamle Schirrmeister spille. Hun fik saadan Lyst til at se, om han var alene, — det kunde der ikke være noget ondt i.

Han var ikke alene; men da hun først var kommen, blev hun deroppe alligevel. Og lidt efter lidt blev alt som før; kun at hun nu gjorde Alt, for at holde sine Besøg hemmelige for Frøken Falbe.

Saaledes var Mam Späckboms Ark, og i alt dette voxte Loppen op. —

II.

„Ja — men vi maa betænke — mine Damer og Herrer! at det her ikke blot gjælder at komme den betrængte Menneskehed tilhjælp i sin Almindelighed; men at vi have sat os til Opgave at virke indenfor et bestemt Omraade. Paa samme Tid som jeg derfor af fuldt Hjerte kan slutte mig til de af Hr. Konsul With fremholdte Synspunkter, maa jeg dog fastholde, at vi ikke bør gaa ud over vor egen Begrænsning. Det er nok muligt, at Nøden — og hvad her særligt vedkommer os: den sædelige Fordærvelse blandt de unge Piger —, at den kan være ligesaa stor — ja kanske meget større i St. Pauli Menighed end her i St. Petri. Men jeg tror dog, at skal vort Arbeide ret bære synlige Frugter til Velsignelse, saa bør vi holde os inden den af Gud selv anviste Begrænsning, og det er — mener jeg — vor egen Menighed "

„Aa — hvor det er sandt, hvad Kapellanen siger der," sagde Fru Bentzen glad; „det er ganske som førend jeg fik mine visse Fattige. Alt hvad jeg gav, hvad vi øste ud, det forsvandt sporløst,

og der blev bare fler og fler, som kom og tiggede. Men nu lader jeg bare Pigen svare: „vi har vore visse". Saa ved man, at ingen uværdige faar, og saa kan man da se usynlige Frugter — nei — velsignede Frugter —; hvorledes var det nu Kapellanen sagde, det var baade saa sandt og saa smukt."

„Synlige Frugter til Velsignelse —" sagde Kapellanen beskedent rødmende.

„Ja — saa var det —" sagde Fruen og gjentog Ordene halvhøit, for at huske dem.

„Jeg for min Del tror nu ikke engang, at det er Ret at give og hjælpe iflæng —," sagde den nye Politimesters unge Frue og sænkede beskedent sine smukke Øine.

Kapellanen bukkede anerkjendende for Fruen og gjorde opmærksom paa, at det ogsaa hedder i Skriften, at det ikke er Ret at tage Brødet fra Børnene og kaste det for de smaa Hunde. Dertil knyttede han nogle Bemærkninger, hvori han atter fremholdt, at den Forening for faldne Kvinder, man her var samlet for at stifte, strængt burde holde sin Virksomhed inden St. Petri Menigheds Grænser.

Grosserer With havde igrunden ikke det mindste at indvende herimod. Han havde talt nogle almindelige Ord i hyt og Veir, for at sige noget. Nu maatte han da forklare, at det blot havde været hans Mening — saaledes i store Drag — hm! at give en Antydning af, hvad der efter hans — hm! — Formening burde gjøres ligeoverfor dette hm! — dette Samfundsonde.

Kapellanen komplimenterede ham for de værdifulde Bidrag, Konsulen havde ydet til Sagens Belysning, hvorefter Diskussionen om dette Punkt betragtedes som afsluttet, og det af Kapellanen foreslaaede Navn blev vedtaget: Foreningen for faldne Kvinder af St. Petri Menighed.

Konsul With glattede sine sorte Knebelsbarter og lurede sig til at se paa Uhret. Det var hans Kone, som havde tvunget ham til at deltage i denne Forsamling, hvori der foruden ham ikke fandtes andre Herrer end Kapellanen. Forøvrigt var det et Udvalg af Byens allerfineste Damer, der var traadt sammen i denne Anledning ifølge Indbydelse fra Kapellanen. Konsul With var taget med, fordi man ønskede et af Byens rigeste og bedste Navne blandt Stifterne.

Ondskabsfulde Mennesker vilde kanske finde, at Konsulen tog sig lidt underligt ud netop i en Forening af den Art; thi han havde i Virkeligheden ikke det bedste Rygte.

Nogle fandt en Undskyldning for ham i den Omstændighed, at Konsul With næsten havde gjort, hvad Kierkegaard vil, at Luther

skulde have gjort — nemlig giftet sig med et Strygebræt. Thi Fru With var visselig noget af det fladeste, man kunde se for sine Øine.

Andre fandt, at hun fortjente det ikke bedre, naar hun kunde være saa taabelig at indbilde sig, at den smukke Otto With havde taget hende for andet end for gamle Skipper Randulfs Penge.

Men Konsulen selv var saa smidig og glat, saa elskværdig og beleven, at Rygterne gled af ham. De, som kjendte ham nøie, lo af ham: han var nu engang uforbederlig; men de fleste mente, han var ikke saa slem som der sagdes.

Imidlertid fortsattes Forhandlingerne; de forberedende Arbeider aftaltes og fordeltes mellem de Tilstedeværende. Dette var imidlertid ikke uden Vanskelighed, og Kapellanen maatte være yderst varsom, for at manøvrere mellem alle disse Damer uden at støde nogen.

Især kunde han mærke, at der var flere af Damerne, der eftertragtede Posten som Foreningens Secretær. Og dette var for en Del Kapellanens egen Skyld. Thi han havde halvt spøgende udmalet det interessante og ansvarsfulde ved saaledes at føre en stor, tyk Protokol med Rubriker af rødt og blaat Blæk.

Denne tykke Protokol syntes specielt Fru Politimesterinden at have forelsket sig i; og hvergang Secretærposten kom paa Tale, lod hun sine smukke Øine hvile paa Kapellanen med en blufærdig Bønfaldelse.

Men der var andre, som kunde være mere værdige til denne Udmærkelse. Først var det nu Fru With, i hvis elegante Selskabsværelse Forsamlingen fandt Sted, og fra hvem man ventede det største Bidrag. Men Kapellanen havde listeligen tænkt at affinde sig med hende ved at gjøre hendes Mand — Konsulen til Foreningens Formand.

Saa var der den rige Fru Fanny Garman fra Sandsgaard. Hun saa rigtignok ud, somom hun bare kjedede sig og ikke brød sig om nogenting; men det kunde dog hænde, hun vilde tage en Forbigaaelse ilde op; man kan aldrig vide det.

Og saa var det ogsaa et stort Spørgsmaal, om han ikke rettest burde tilbyde sin Sognepræsts Frue denne Secretærpost. Pastor Martens havde paa sin Kones Vegne modtaget Indbydelsen til at deltage i Foreningen. Men han havde rigtignok tilføiet, „at skjønt hans Lena med Liv og Sjæl interesserede sig for Sagen, var hun desværre saa svagelig, at hun helst som en stille Kvinde holdt sig indenfor Hjemmets lune Hegn.“ Hun var hellerikke tilstede i Mødet.

Kapellanen begyndte at blive urolig; han var forholdsvis ny i Menigheden; og Stiftelsen af denne Forening for faldne Kvinder i

St. Petri Menighed skulde egentlig være hans store Entré. Nu følte han allerede Vanskelighederne; denne Secretærpost — hvad skulde han dog gjøre med den? Men som han sad og vred sig i alle disse Betænkeligheder, blev der banket paa Døren, og Frøken Falbe traadte ind.

Efter en flygtig Hilsen til Fru With begyndte hun kort og fyndigt — henvendt til det samlede Selskab: „Jeg har hørt, at her dannes en Forening for at redde unge Piger; og da jeg tænkte, at her kunde blive Rift om Pladserne, vilde jeg skynde mig at anbefale en ung Pige, som i høi Grad trænger til at reddes ud af sine Omgivelser. De kjender hende vist ogsaa — Fru Bentzen! — det er den lille Else hos Madam Späckbom.“

Fru Bentzen rystede sig og børstede en Traad af sin Kjole; — jovist kjendte hun hende; Alverden kjendte jo den lille fordrevne Tingest; men hun maatte jo rigtignok tilstaa at —

Ogsaa flere af de andre Damer mumlede og hviskede til hinanden; men Konsul With var saa uforsigtig at raabe: „A — De mener Loppen — Frøken Falbe! — en nydelig — hm! hm!“ Det hjalp ikke, at han hostede; Strygebrættet sendte ham et Blik, og Fru Garman lo aabenbart bag sin store Vifte. Men Frøken Falbe fortsatte sin Anbefaling, idet hun skildrede alle Fristelserne ved Livet i Arken.

„At Frøken Falbe kan holde ud at bo i et saadant Hus —“ sagde Strygebrættet ud i Luften.

Frøkenen tvang sig til at tie. Men da ingen syntes at ville svare noget, sagde den lille Politimesterfrue: „Undskyld! — jeg er jo endnu saa fremmed; men bor den omtalte unge Pige indenfor St. Petri Menigheds Grænser?“

Dette skarpsindige Spørgsmaal gjorde et saa godt Indtryk paa Kapellanen, at han bestemte, at hun skulde have Secretærposten. Imidlertid blev det snart bragt paa det rene, at Arken virkelig laa indenfor St. Petri Menigheds Grænser, og der opstod atter en liden pinlig Pause. Thi allesammen vilde gjerne være mod Frøken Falbe, men ingen vidste, hvilke Indvendinger de skulde finde paa.

Da sagde Kapellanen: „Undskyld Frøken Falbe! — men da De kjender denne Forenings Formaal, ved De ogsaa, hvilke Mennesker i Samfundet vi gaar ud paa at redde. Tillad mig derfor et Spørgsmaal: Er den af Dem anbefalede Pige en falden Kvinde?“

„Det ved jeg ikke —,“ svarede Frøken Falbe hurtigt og blev rød; men strax efter tilføiede hun roligt: „hun er ikke mere end sytten Aar, og netop derfor haabede jeg, at hun kunde reddes. Thi efter de Omgivelser, hvori hun voxer op, synes det mig næsten

en Nødvendighed, at hun maa falde og synke — som vi saa ofte ser Piger i hendes Stilling gjøre."

„Ja — Frøken! — dertil maa jeg svare, at jeg for det første ikke deler denne moderne Anskuelse af Nødvendigheden. Jeg for mit Vedkommende tror, — og jeg er — selv om Tidens nye Visdom vil le af mig — jeg er lykkelig ved at tro, at selv der, hvor Menneskenes Øine ser den sikre, den nødvendige Vei til Fordærvelsen, selv der er der Plads for Guds kjærlige Raadslutning. Og hvad nu selve Sagen angaar," tilføiede Kapellanen og saa sig om i Forsamlingen, „saa maa jeg herved gjentage, hvad jeg allerede tidligere har havt den Ære at udvikle i denne Kreds: — at — ligesom vi have fundet det at være vor Pligt at indskrænke vor Virksomhed til en bestemt Menighed, saaledes maa vi ogsaa fastholde, at vort Redningsarbeide omfatter en vis bestemt Klasse af Medmennesker. Dette har vi ogsaa villet udtrykke i det Navn, vi have valgt: Foreningen for faldne Kvinder — altsaa kun for de Ulykkelige, vi benævner faldne Kvinder — af St. Petri Menighed."

Denne Tale blev modtaget med dæmpet, men ivrigt Bifald af alle Damerne rundt Bordet; og der hørtes flere: „naturligvis"; — „det er klart"; — „saaledes maa det selvfølgelig være".

Et Øieblik saa det ud, somom Frøken Falbe vilde give et heftigt Svar, — hun var mange Gange saa uberegnelig. Men hun stansede og lod det bero med en tør Undskyldning; „fordi hun var gaaet feil" — som hun udtrykte sig.

Derpaa forlod hun Forsamlingen.

„Saaledes er det altid med Frøken Falbe," udbrød Fru With, da Døren var lukket, „bestandig følger der noget ubehageligt med hende!"

„Hun er saa forunderlig haard," sagde Fru Bentzen.

„Jeg frygter for, hun fattes den rette Aand," sagde Kapellanen mildt alvorligt.

„Saavidt jeg ved," indskjød Fru Politimesterinden med sin uskyldige Stemme, „er Frøken Falbe ikke Medlem af nogen velgjørende Stiftelse i Byen?"

„Nei! — vi havde hende med fra først af i Pleiestiftelsen for Smaabørn," svarede Fru Bentzen; „men hun var saa umedgjørlig og herskesyg; og tilslut kom den Historie med Kvaksalversken."

Denne Historie blev nu fortalt. Den passede desto bedre til Situationen, som den just dreiede sig om den samme Else, som Frøken Falbe havde anbefalet. Fru Politimesterinden erkyndigede sig meget ivrigt om Afstanden mellem Frøken Falbes Alder og den

unge Piges, — en Skarpsindighed, som Kapellanen ikke kunde undlade at anerkjende i sit stille Sind.

Men først da Doktor Bentzen kom til, han var Husets Læge, fik man ordentlig Besked om den hele Skandale.

Da han hørte, hvorom Talen var, stak han sin røde Næse iveiret og begyndte i en Strøm af Ord at rakke ned paa Arken fra øverst til nederst. Den var en Skam for den hele By; Puppelene var en Hælerske, der holdt det Drog af en Musikant, for at narre Politiet. Frøken Falbe og Broderen var omtrent af samme Surdeig; men da han kom til Mam Späckbom og Loppen, snakkede han sig selv op i et saadant Raseri, at hans Kone — som hun pleiede — maatte gaa hen og klappe ham og lempeligt puffe ham ud af Døren.

Efter disse Afbrydelser kunde man ikke faa Forhandlingerne igang igjen. Fru Fanny Garman havde knappet sine Handsker, og man havde allerede længe seet Sandsgaardshestene foran Vinduet. Fru Fanny havde ikke aabnet sin Mund undtagen til at gabe. Af og til gjorde hun en Grimace af Kjedsomhed til Konsul With, som han besvarede, naar han turde.

Kapellanen vilde egentlig have sluttet med en liden Bøn. Men det faldt sig ikke saa. Det brusede og knitrede saa underligt i Damernes Silkekjoler, da de nu begyndte at reise paa sig, saa han kom sig ikke til at begynde.

Denne Forening var desuden lidt forskjellig fra de talrige Missions- og Velgjørenhedsselskaber, hvor det religiøse pleier at være saa stærkt fremtrædende. De fleste af de her tilstedeværende Damer deltog ialmindelighed ikke i saadant; og det havde netop været Kapellanens Hensigt til sin Forening at samle de allerfineste Damer, som ellers blot indskrænkede sig til at yde Pengebidrag.

Hermed var det dog ingenlunde hans Mening at gjøre sin Forening mere aristokratisk og exclusiv end de andre Foreninger i Byen. Men han var af den Anskuelse, at Præsterne i vore Dage altfor meget henvende sig til Middelklassen og undlade at paavirke dem, der staa øverst i Samfundet og tro sig i Besiddelse af den høieste Dannelse.

Det var denne Anskuelse, han vilde hævde.

Men Byen forstod ham desværre ikke. Og ligesom der altid mellem de utallige Foreninger for alslags Mission og i den talløse Vrimmel af Bazarkomiteer i ethvert optænkeligt Øiemed allerede herskede Konkurrence og stærk Rivalisering, saaledes enedes alle om at se med skjæve Øine til denne nye Konkurrent, — denne fine, høifornemme Forening for faldne Kvinder af St. Petri Menighed, — med Konsul With til Formand!

III.

Madam Späckbom havde ogsaa Praxis i Omegnen af Byen; og hun var meget stolt, naar der holdt en Kariol eller vel endog en Gig foran hendes Dør.

Else fik af og til følge med, naar der var Plads; og disse Ture vare igrunden alt, hvad Loppen saa af Landlivet; ellers kom hun aldrig længer end i de trange, krogede Gader i Byen; idethøieste stjal hun sig en Baad og roede en Trip udover Vaagen.

Men en Godveirsdag i Slutten af August skulde hun faa følge Madamen ud paa Landet; der var kommen Bud fra Konsul Withs Teglværk, hvor Formandens Kone var en af Madamens gamle Patienter.

Hele Arken var i Bevægelse ianledning af denne Begivenhed, og alle Nabolagets Børn stod andægtige omkring Giggen, for at se Mam Späckbom stige op. Kristian Falbe stod ovenpaa og nikkede; Banden havde samlet sig i Brystvinduet paa Loftet, hvorfra de kunde se Vognen kjøre bort, og de raabte og vinkede til Loppen. Hun vendte sig straalende lykkelig og lo, saa det klang i den trange Gade.

Solen var ikke rigtig klar endnu. Den skinnede graaviolet gjennem den stille tunge Efteraarstaage, som løftede sig fra Vandene og de vaade Myrer og blandede sig med den mørkebrune Morgenrøg fra alle Skorstenene nede i Byen.

Men da de kom høiere op, var der ingen Taage mere undtagen lavt nede, hvor en Dot hang igjen i Byhaverne eller indunder de store Træer ved Kirken. Og der blev varmt og ganske klart, saa man kunde skimte Striben af det aabne Hav ude i Vest. Men indover Byfjorden med Øerne og de høie blaa Fjelde, henover Marker og gule Agre og opover Bakker og Lyngsletter, som vare violette af Blomster, — der laa den tidlige Høstmorgen saa stille — saa stille og fin.

Loppen lo og snakkede i Førstningen saameget, at Mam Späckbom bad hende holde Mund. Madamen vilde heller underholde sig med Skydsgutten, som stod bagpaa, om Sundhedstilstanden og Tilstanden overhovedet udover Landet.

Else holdt nu sin Mund — ikke just fordi kun brød sig saameget om, hvad Madamen sagde; men hun mistede efterhaanden Lysten til at snakke.

Hun begyndte at nyde det mere for sig selv — alt det, hun saa omkring sig. Hun raabte ikke længer, hvergang hun saa en Ko;

men hun glædede sig over, hvor godt det saa ud at gaa omkring og spise i det friske kjølige Græs.

Der var ganske blikstille, og Vandene, som kom og forsvandt mellem Bakkerne, vare blanke som Speil. Rugen var lysegul; men Havren havde endnu grønne Flekker i Dalene, hvor Jorden var dyb. De tunge korte Ax ludede lavt ned efter den Vind, som havde blæst igaar, og overalt lugtede der saa varmt og modent.

Men da de kom saa langt fra Byen, at Agrene ophørte, og Lyngtuerne bredte sig i store violette Dusker paa begge Sider af Veien, da blev Luften saa beklemmende rig, at Else drog Pusten helt ud flere Gange og tog sig for Brystet; det kjendtes, somom hendes Snørliv var altfor trangt.

Al denne Skjønhed fra Naturen, som hun kjendte saa lidet til, fyldte hende med etslags Smerte, saa at Taarerne kom hende i Øinene. Hun gjennemgik alle sine Smaasynder og syntes, hun var ikke god nok til at skinnes paa af denne velsignede Sol.

Men dernæst følte hun et uendeligt, varmt Velbefindende gjennemstrømme sig fra Top til Taa. Hun blev med en Gang saa glad, saa tryg, saa taknemmelig for alt — mod alle, at hun gjerne kunde have hoppet fra Giggen i Armene paa hvemsomhelst — bare for at takke, fordi hun var saa glad, saa overstrømmende lykkelig. Hun syntes, hun skyldte alverden saa meget.

Thi en Anelse om en stor — stor Lykke greb hende; hun lænede sig tilbage — saa godt det lod sig gjøre i den humpende Gig og gav sig til at drømme.

Men det var ikke de gamle Drømme om Bruden og Vognene. Det var en ny Drøm — stor, forunderlig, formløs — næsten ængstelig.

Else listede sig til at aabne et Par Knapper i Kjolen, for at komme til Snørlivet; det var virkelig altfor trangt.

Da de naaede frem, var det Loppen, som gjerne kunde have bedt Madamen holde Mund, saa dybt var hun inde i sine Drømme, og saa saart var det at rives ud af dem.

Formandens Hus laa lidt borte fra Teglværkets øvrige Bygninger; og mens Madamen gik ind til Patienten, vilde Else se sig om i de underlige lange Huse med Hylder istedetfor Vægge.

Endnu halvt inde i sin Drøm gik hun og betragtede alt dette nye og forunderlige, og alting gjorde idag et eiendommeligt, uvirkeligt Indtryk paa hende.

Hun ænsede ikke Arbeiderne, som svede og udklinte med Ler færdedes omkring hende; men hun blev længe staaende og betragtede det store Vandhjul, som drev Lermøllerne. Paa Bagsiden af

Hjulet, hvor Skovlerne gik opover, sprang der hundrede og tusinde smaa Vanddraaber; de hoppede op i Buer og dalede i smaa klare Stjerner, der lyste mod det sorte Hjul, som fór rundt.

Der var friskt og kjøligt indunder Vandhjulet, og den ensformige Lyd af Skovlerne, som plaskede rundt, og de klare Vandperler, som dansede for hendes Øine, lokkede hende ind i nye Drømme, indtil der blev raabt til hende. Hun stod midt iveien for en Kjæmpe, der kom stønnende ind fra Lerbanen med et svært Læs til Tagstensmøllen.

Else gik indover de lange Gange, hvor Murstenene stod opstillede som Salmebøger i Hylderne — høit op over hendes Hoved og langt — langt fremover, lige til Slutningen af Gangen, hvor hun saa nogle ganske smaa Mennesker bevæge sig ude i Solskinnet.

Oppe fra Taget, hvor der var Stykker af Tagstene, kom der hist og her en Solstraale, som trak en lang lysende Stribe skraat nedigjennem Luften og fæstede en rund Solplet paa Gulvet.

Spurvene, som havde haft sine Reder deroppe, holdt endnu et syndigt Leven med Slagsmaal og Skraal. Fra Gangen tætved kom de faste Slag fra Klapperne, som slog Murstenen glat, før den tørkede; en lystig, ung Fyr sang langt borte en begrædelig Elskovssang, mens han arbeidede; og midt i alt dette gik det store Vandhjul og plaskede taalmodigt og ensformigt og dreiede Møllerne, saa de knirkede.

Else hørte Stemmer og bøiede nysgjerrig ind i en Sidegang; her stod tre unge Gutter og formede Mursten. Hendes Øine fæstede sig strax ved ham, der stod ved Formebordet og klaskede Leret i Formen.

Han kunde være en nitten-tyve Aar; kulsort Haar, som var lidt krøllet ved Ørene; Øienlaagene store og lidt tunge; men idet han nu saa op fra Arbeidet, fæstede han et Par mørke — næsten sorte Øine paa Else.

Hun saa væk og blev rød. Aldrig i sit Liv syntes hun, hun havde seet noget saa vakkert. Han havde lidegran mørkt Dun under Næsen, ellers kunde den Mund gjerne været en Pigemund, saa rød og blød var den. Else syntes med en Gang, det var den Mund, hun havde drømt om i hele Dag.

Hun gik et Stykke bortover Gangen; men vendte om og nærmede sig igjen paa Tæerne. Da hørte hun fra Sidegangen, at en sagde: „Jogu maa du kjende hende Svend! — hun blev jo ganske rød, da hun saa dig."

Svend smaalo; hun kunde netop se hans Mund mellem de opstillede Mursten. Derpaa strøg han sig over Panden med de nøgne

Arme, saa han blev endda værre udklint med Ler og sagde: „Det var et Satans vakkert Fruentimmer!"

Det syntes Loppen var mageløst kjækt sagt, og hun følte sig stolt og smigret. Sagte listede hun sig bort, for at nyde sin Triumf i Stilhed.

Alligevel maatte hun snart tilbage igjen; men saa ringede just Middagsklokken. Arbeiderne strømmede ud af Gangene og ned til Søen, for at vaske sig lidt før Middagen; og en liden Gutunge kom, for at hente Else. Hun skulde spise med Madamen i Formandens Hus.

Om Eftermiddagen havde Madamen endel Sygebesøg at gjøre paa de nærmeste Gaarde, og Else skulde være med. Men hun viste sig saa tankeløs og ubehændig, at Mam Späckbom blev sint og sagde, det var bedre, hun gik sin Vei.

Loppen lo og løb lige ned til Teglværket igjen. Klokken var henimod fire. Saasnart Svend saa hende, erklærede han, at han vilde slutte for idag. De andre vilde, han skulde holde paa, til det almindelige Tal var naaet; men han slængte Formen og gik, for at pynte sig.

Kammeraterne knurrede; men lod ham raade; de vidste, han kunde være ligesaa stridig en enkelt Gang som godmodig ialmindelighed; og desuden var der Fanteblod i Svend, det vil sige, han var af Taterne, og de er farlige at ærte.

Da han en Stund efter fremstillede sig for Else i ren Krave, blaa Klædesklær og rund Hat, vilde hun lidet kjende ham igjen. Hun var aldeles betagen af hans Deilighed. Alligevel mærkede hun snart, at han var mere klodset og landlig end hun havde troet, og det varede ikke mange Minutter, inden hun følte sig helt overlegen.

Efterat hun havde spurgt ham om forskjellige Ting, tilbød han sig at vise hende omkring paa Værket. Og nu fik han Munden mere paa Gang; ja han lo endogsaa et Par Gange af hende, naar hun var altfor dum.

De gik nu sammen gjennem de lange Gange, medens han forklarede hende alt, hvad de saa; helt oppaa Ovnen førte han hende, hvor hun fik kige ned til de glødende Mursten, som vare under Brænding.

Alt dette morede Loppen, ligesom alt idag var morsomt. Bare at gaa ved Siden af ham og høre ham snakke var en Fornøielse; og at hun ikke forstod Halvdelen af det, han forklarede hende, det passede netop til denne forunderlige Dag med alle de nye Indtryk og nye Drømme.

Men saa kom der Bud igjen efter Else. Mam Späckbom var færdig og vilde til Byen. Der var ikke andet for end at lystre. Loppen drog sig henimod Formandens Hus, hvor Madamen alt sad i Giggen.

„Kom nu Else!" — raabte hun utaalmodig, „Klokken gaar til syv, vi maa være hjemme i Dagslyset."

Loppen tog Mod til sig: „Kan jeg ikke faa Lov til at gaa til Byen; her er saa vakkert Veir."

Mam Späckbom saa paa Svend og smaalo: „Aahaa — du har nok godt Følge, kan jeg tænke; — jaja saa faar du passe dig selv da — Else; men kom ikke for sent hjem;" — dermed kjørte Madamen afsted.

Hun var en meget liberal Dame — Mam Späckbom, og hun fandt ikke noget ondt i, at de unge Mennesker fulgtes ad i den smukke Aftenstund; desuden syntes hun godt om Svends Ansigt.

De to Unge gik altsaa langs med Søen, medens Madamen tog Byveien fat. Loppen var glad over sit Held; men da hun saa — lidt koket spurgte Svend, om han vilde følge hende indover til Byen, svarede den Klodrian: „Jeg faar vel det."

Det følte Loppen sig lidt fornærmet over; hun var vant til galantere Kavalerer. Men han gjenvandt hele hendes Gunst ved at klyve over Gjærdet i Klokkerens Have og stjæle en Rose til hende af en Busk, som ikke kunde sees fra Huset.

Det var en ganske simpel lyserød Haverose, som hang igjen efter den egentlige Blomstring. Men den havde alligevel Duften — Rosenduften, som hørte med i hendes Drømme.

Og medens hun gik i denne Duft ved Siden af ham, følte hun atter en overvældende Trang til at takke, til at meddele nogen sin Lykke. Hun vilde kaste sig om hans Hals, kysse ham. gjøre de utroligste Galskaber; men han gik et Stykke fra hende og saa saa kold og alvorlig ud, at hun skammede sig.

Alligevel gik han just og pinte sig selv med det samme. Han vilde saa frygteligt gjerne at de skulde sætte sig i Lyngen og snakke sammen; men han vaagede ikke at foreslaa det.

Der havde blæst en liden Solgangsvind ved Middagstider; men Aftenen var igjen blikstille. Fjorden laa saa glat som Glas med blanke Ringer, hvor en Fugl netop havde dukket, eller med lange bølgende Striber efter en Fiskerbaad, som skulde ud i Sundet og friste Torsken.

Der var ingen Lyd af Fugle; der var ingensomhelst Lyd af nogenting; men en lun, fristende Stilhed, hvori man kunde skjule sig, for at hviske noget til nogen, som ingen maatte høre.

For Else kjendtes det atter, som om hendes Bryst vilde udvide sig. Hun gik bøiet over sin Rose.

Og som de gik saaledes, nærmede de sig lidt efter lidt til hinanden, tilslut gik de saa tæt ind til hinanden som de kunde; de talte ikke længer, men aandede kort; hun snublede og greb ham om Armen; han klemte hendes Haand ind til sig, og saaledes gik de nogle Skridt uden at vide af sig selv.

Men en Vogn kom hurtigt nedover Bakken bag dem. Kusken raabte dem an, og de sprang en til hver Side.

Det var Konsul With, som vendte tilbage fra sit Teglværk. Da han saa Else, lod han Vognen holde, sprang ud og tog hende ved Haanden: „Se god Aften! — lille Jomfru! De skal vist til Byen, kom og kjør med mig.“

Else vilde gjøre Indvendinger; men han løftede hende næsten ind i Vognen. Hun kjendte strax den rige, fornemme Konsul With og generede sig halvt for at gjøre Modstand, halvveis stod det kanske for hende, hvilken stor Ære det var at kjøre i hans Vogn.

Men da de rullede afsted, blev hun helt forskrækket. Hun fik bare se et Glimt af Svend, der stod fortabt ved Veikanten, saa fór Vognen ned ad en ny Bakke, og han blev borte.

Desuden fik hun nok at gjøre med Konsulen, der lagde sin Arm om Livet paa hende og vilde kysse hende paa Halsen.

Loppen var vant til sligt og til at holde Mandfolkene fra sig. Men det var en helt anden Sag dette. Hun kunde da ikke puffe til Konsul With, som hele Byen hilste paa, og som var saa fin.

Desuden var han saa gammel — syntes hun; og tilslut var hun saa angrebet og underligt opløst af denne lange Dag med de mange nye Ting; det blandedes sammen for hende; hun sansede ikke klart, hvem det var hun sad med i den mørke Vogn; hele Tiden tænkte hun paa Svend og forvirredes, saa at hun kjendte sig saa ængstelig lykkelig og træt.

Konsul With boede om Sommeren i en Villa nede ved Fjorden. Han lod Kusken kjøre ind i Gaarden. men steg ud med Else ved Haveporten. Hun vilde ikke følge ham ind; men han greb hende om Haanden.

„Aa — Rosen min!“ — raabte Else; han havde revet alle Bladene af.

„Kom bare, skal du faa saa mange Roser, du vil have,“ hviskede han og trak hende med.

Der var ganske mørkt i den smale Gang mellem Buskene, hvor han lod hende gaa foran.

Hun bad om at slippe hjem — halvt ærbødig endnu; men han svarede bare i Spøg.

Helt opved Huset stod nogle sjeldne, gule Roser. Konsulen saa op til Vinduerne, listede sig saa hen og skar dem alle af med sin Pennekniv.

Else fik Hænderne fulde; hun maatte jo takke; de var saa deilige selv i Halvmørket, og de havde en eiendommelig, fin Duft, som hun aldrig havde kjendt; — det var Roser, og dog var det ikke hendes Roser.

Men da han aabnede en liden Dør paa Bagsiden af Huset, fór det gjennem hende, at dette bar galt afsted. Hun vilde løbe, men han greb hende raskt om Livet, trak hende indenfor og lukkede Døren.

IV.

Foreningen for faldne Kvinder i St. Petri Menighed var saaledes traadt i Virksomhed, og Politimesterinden var ikke lidet stolt af sin Protokol.

Det var en tyk, høitidelig Bog i gulhvidt Pergament med rød Ryg og Foreningens Navn i Guldbogstaver.

Forøvrigt var Foreningens Arbeide endnu forberedende; idet Midlerne ikke endnu strak til at oprette en egen Stiftelse med Bygning og Administration. Desuden gik det lidt traat med Indsamlingen af Bidrag, Stemningen var ikke gunstig; hellerikke syntes det at være saa let at finde de faldne Kvinder af St. Petri Menighed.

Men det blev nu ikke Secretærens Sag. Fru Politimesterinden holdt Kontor i sin Dagligstue hver Formiddag fra 10—11; Protokollen laa opslaaet paa første Side, hvor der endnu ikke stod andet end Overskriften over Rubrikkerne: Navn, Alder, af hvem anbefalet, o. s. v. Ved Siden stod Skrivetøiet med en malet Fjærpen til Dekoration og en ny Staalpen til at skrive med.

Men der kom ingen; og Fruen blev mangengang lidt utaalmodig. Af og til blev der holdt Møder, eller Kapellanen kom op til hende, for at tale om Foreningens Anliggender. Det var saa sin egen Sag at tale med et ungt Mandfolk om disse Ting, og Fru Politimesterindens smukke Øine maatte ofte sænke sig bly ned over Protokollen. Men saa var det ogsaa en opløftende Følelse, at man — — som Kapellanen sagde — midt i sin egen Renhed dog havde Øie for Synden omkring sig og gjorde, hvad der stod i menneskelig Magt for at redde de faldne. —

Hjemme i Arken levede man som man kunde, men ikke altid som man burde. Manden med de mange Ansigter havde vist sig flere Gange, og med disse Besøg fulgte der altid en almindelig Velstand og et velvilligt Humør hos den mugne Værtinde.

Triokoncerterne florerede derfor, og det gik ikke blot ud over salig Fürstenau; men ogsaa Onslow og Kalliwoda — ja selv Fader Haydn maatte finde sig i at trilles af Ølkonomen, trommes af Jørgen Tambur og hamres af gamle Schirrmeister, der spillede som en rasende og drak som en tysk Musikant.

Kristian Falbe havde udover Høsten en af sine allerværste Perioder, og dette optog Søsteren saa meget, at hun ikke lagde Mærke til, hvor bleg og forandret Else var bleven.

Mam Späckbom mærkede det derimod godt; men hun smilte med sit videnskabelige Smil: naar Ungdommen blev forelsket, saa den netop saaledes ud en Stund.

Med det samme hun saa Svend og Else sammen, havde hun sagt til sig selv: det bliver et Par. De passede saa udmærket godt for hinanden, det saa Madamen strax, og hun havde et sikkert Blik i saadanne Ting.

Da derfor Svend en Lørdag Eftermiddag fremstillede sig klodset og forlegen, tog Mam Späckbom yderst venligt mod ham og bad ham sætte sig i Sofaen, mens hun gik, for at hente Else i Kjøkkenet.

Men der var Else ikke; hun var intetsteds, hun var ikke til at finde. Hun viste sig først en god Stund, efterat Svend endelig var gaaet. Madamen skjændte paa hende men smilede alligevel polisk; thi ogsaa dette Symptom kjendte hun: netop saaledes bar Pigerne sig ad, naar de var alleralvorligst angrebne.

I de første Dage havde Loppen ikke slaaet Øinene op. Hun tog sig meget ivrigt af Husstellet og gik aldrig ud. Men om Natten græd hun af Skam og Angst; hver Morgen ventede hun, at alverden skulde vide det.

Men eftersom Dag efter Dag gled over, uden at nogetsomhelst indtraf, og eftersom alt gik som før uden den mindste Hentydning til hende, saa begyndte hun at tænke, at det kanske ikke var saa farligt. Der var en Ængstelighed over hende, som var ny; hellerikke kunde hun le som før; men hendes lette Sind hjalp hende snart ud over det værste, og hun gjenfandt lidt efter lidt sin gode Nattesøvn og sine klare Øine.

Men Svend vilde hun ikke se. Hvergang hun tænkte paa ham, blev hun blussende rød; det var meget værre at tænke paa ham end paa den anden.

Hun havde seet Konsulen gaa forbi Huset flere Gange i Mørkningen; men hun forstod til sin Glæde, at han ikke turde gaa ind. Derimod kom der næsten hver Aften, naar Mam Späckbom var ude, en halvgammel Kone, som var saa smilende og venlig. Hun indbød Else saa flittigt til at besøge hende; hun boede tæt ved nede i Strandgaden. Men paa samme Tid paalagde hun hende indstændigt ikke at nævne et Ord til Mam Späckbom om hendes Besøg. —

Men en Aften blev der en frygtelig Scene. Mam Späckbom havde faaet Tag paa en fremmed Mandsperson i Mørket ude i Gangen; og da han ikke vilde give sig tilkjende, aabnede Madamen resolut Døren til Dagligstuen, hvor Else sad med Lampen.

Et eneste Blik paa den unge Piges forstyrrede Ansigt, da det viste sig, at det var Konsul With, hun havde faaet Tag paa, var nok for Madamen. Hun kjendte Konsulen saa inderligt vel, at hun strax forstod det hele; og Mam Späckbom nærede ialfald ingen Ærbødighed for ham. Derfor blev han vinglet udigjennem Døren med et dygtigt Puf og ledsaget af en Strøm af Skjældsord og Forbandelser, som den fine Mand stak i Lommen med udsøgt Anstand — glad over at slippe bort.

Men derpaa holdt Madamen et Opgjør med Else, som endte med, at hun jog hende paa Dør den selvsamme Aften.

Thi — som hun sagde — om det havde været en anden, for Exempel han — Gutten fra Teglværket, saa skulde hun ikke sagt et Ord, men heller hjulpet dem til at komme sammen og sætte Bo. Ingen skulde sige paa Mam Späckbom, at hun var stræng mod Ungdommen. Men kaste sig væk til sligt et gammelt Svin som Konsul With! — nei! nei! agtede ikke Else sig bedre end som saa, saa kunde hun ikke blive under Mam Späckboms Tag.

Den ellers godmodige Madam var rasende, naar hun først blev sint. Og dette havde oprørt og krænket hende paa det dybeste. Saadan en bundløs Falskhed af Loppen at narre hende med den Gutten fra Teglværket — hende Mam Späckbom — som havde saa sikkert et Blik i slige Ting! — og saa den Konsul With! Nei — her kunde ikke være Tale om andet end, at Else havde vist den sorteste Utaknemlighed og var en udspekuleret falsk og forfløien Tingest.

Loppen stod paa den mørke Gade, før hun ret fik samlet sig. Hun havde først grædt, men nu stansede hun, for at tænke over. Hendes største Skræk var, om nu Madamen vilde tie, eller om alle skulde faa vide det.

Koldt var der, hvor hun stod, det blæste og hun var uden Overtøi. Hun besluttede at gaa op til en Veninde, som tjente i Nærheden, og se Tiden an, kanske kunde Madamen betænke sig.

Loppen laa hos sin Veninde den Nat, og den næste Morgen gik hun nedover mod Mam Späckboms Hus. Men Madamen opdagede hende i Bakken og smældte Døren i for hende.

Da først gik det op for Else, at hun var jaget for Alvor; og hendes Ulykke faldt over hende med en pludselig Vægt, der syntes at maatte knuse hende. Hun listede sig ind i de trangeste Gader langs Stranden og gik hulkende med bøiet Hoved uden at se, hvor hun gik.

Da mødte hun den venlige Kone, som havde besøgt hende flere Gange.

„Stakkels liden Elsemor," sagde den gode Kone, „hvad har de gjort dig? kom ind til mig, jeg bor tæt ved, der skal du faa det saa godt, og ingen skal faa gjøre dig noget; kom du — Barnet mit."

Det gjorde Else saa usigelig godt at høre disse venlige Ord, og hun fulgte gjerne med.

Huset var ganske lidet og laa indeklemt mellem to store Søhuse, som vare Konsul With sine. Konen førte hende ovenpaa ind i en nydelig liden Stue, som vendte ud til Havnen. Indenfor var der et endnu mindre, endnu nydeligere Soveværelse.

„Se her kan du være, saalænge du vil," sagde Konen og klappede hende, „jeg har ventet saa længe, du skulde komme."

Else var ikke saa forbauset endda.

I Drømmene, hun pleiede at drømme til Schirrmeisters Musik, gik det saaledes til og endda forunderligere. Og den sidste Tid med alle de stærke Rystelser og Sindsbevægelser havde gjort selve Virkeligheden saa broget for hende, at hun hverken tvivlede eller spurgte, men lod sig glide med Strømmen — glad og beroliget ved at være frelst af den gruelige Forladthed, hun havde følt en Stund.

Kun da den venlige Kone ganske i forbigaaende nævnte Konsul With, mens hun byttede Strømper paa hende — der laa indtil Strømper færdige i Komoden — først da fór der et Stik gjennem Else; hun reiste sig fra Sofaen og vilde løbe.

Men Konen holdt paa hende og snakkede derefter saa rørt om den gode Konsul, fortalte saameget smukt og godt om ham; og desuden — hvor skulde hun løbe hen?

Loppen lagde sig paa Sofaen; og da den gode Kone lidt efter bragte Kaffe, Æg og Hvedebrød paa et Bræt med hvid Dug, satte hun sig til at spise og morede sig med at se Baadene ro forbi ude paa Vaagen. —

Udover Høsten og Vinteren boede nu Else her og havde det godt. Hun vænnede sig lidt efter lidt til Konsulen, som var snil og

godmodig. Ud gik hun meget sjeldent, og der var nogle af hendes Bekjendte, som hun skammede sig frygteligt for at træffe. Andre derimod stansede og talte med hende, besaa og beføIte alt, hvad hun havde paa; og deres Misundelse var hende ligesom en Opreisning. Men for Frøken Falbe var hun saa bange, at hun løb, naar hun saa hende borte i Gaden.

Og alligevel var hun endda ræddere Svend. Hun vidste, at han var kommen til Byen, efterat Arbeidet paa Teglværket var sluttet til Høsten; og en Aften mærkede hun, at han fulgte efter hende udover Strandgaden.

Hun skyndte sig op og laasede sig inde. Lidt efter hørte hun ham pusle ved Laasen og raabe halvhøit paa hende. Men hun holdt sig ganske stille, og saa gik han igjen.

Men et Par Dage efter stod han midt i Stuen hendes, før hun vidste Ord af det. Else løb til Kammerdøren, for at stænge sig inde. Svend stod imidlertid ganske stille og saa sig omkring. Han var forandret. Ansigtet var ikke mere saa smukt og brunt som isommer, og Loppen kunde godt se paa ham, at han havde sviret og ranglet i det sidste.

„Jeg ved altsammen — Else,“ begyndte han, „men det kan være det samme. Jeg har hundrede Kroner igjen fra Arbeidet isommer; vil du være med mig nu strax, saa skal vi gifte os og reise til Morbror min i Arendal, der er jeg lovet Arbeide.“

Else slap Dørlaasen. Nu var hun ikke ræd mere; men skamfuld bøiede hun Hovedet og sagde: „Nei Svend! — det skal du ikke bede mig om, for det kan jeg ikke. Du skal ellers have Tak, fordi du vilde.“

Svend satte sig paa Stolen ved Døren, og da han saa, at Else græd, græd han ogsaa. Saaledes græd de sammen en Stund, hver i sin Krog.

Men pludselig kom Loppen til at tænke paa, at der kunde komme nogen. I en Fart tørrede hun sine Øine og bønfaldt ham om at gaa — saa fort han kunde.

Bløď og ydmyg lod han sig jage; men han sagde, han vilde komme igjen.

Og han kom igjen ofte til Tider, hvor de kunde være uforstyrrede. Hvergang hun saa ham, flammede Skammen op igjen, men bestandig lidt svagere, indtil hun kunde sidde lange Stunder og tale med ham. Med en underlig, nervøs Interesse hørte hun, hvorledes Pengene hans minkede. Hun udspurgte ham ivrigt om hans Kammerater, og da hun hørte, at han var kommen sammen med nogle af Banden, skjønte hun, at det gik galt med ham.

Men hun advarede ham ikke, syntes hellerikke, det var saa ondt. Det havde været meget — meget værre, om han var bleven staaende saa vakker og uskyldig, som da hun saa ham første Gang, — nu da hun selv var kommen saa dybt ned.

Den Dag, han havde tyve Kroner igjen af sine Penge, bød han hende dem — halvt flot, halvt ydmygt for et eneste Kys.

Men Else fór tilbage baade ræd og vred: hun vilde ikke for alt i Verden røre ham eller hans Penge.

Svend tog imod det — flad og sønderknust som en Hund, der faar Bank. Men da han luskede mod Døren, syntes hun alligevel Synd i ham, og saa kyssede hun ham for ingenting.

Saaledes gik Vinteren. —

Men da Dagene længedes og lysnede udover Februar og Marts, begyndte alskens Rygter, der havde ligget stille under Udrugning i Vintermørket, at røre sine Vinger, og en ny Historie om Konsul With fløi susende fra Hus til Hus.

Konsulen greb til det sædvanlige Middel; han reiste over til London i Forretninger. Og en Dag kom den venlige Kone ind til Else med et ganske nyt Ansigt, hvori der ikke var den mindste Levning af et Smil, og forkyndte kort og godt: at nu var Konsulen reist bort — for et Aar idetmindste, og Else havde ikke mere der i Huset at gjøre, men maatte strax pakke sig og ikke tage noget med.

Loppen var ikke længer den samme, som da hun blev jaget fra Mam Späckbom. Hun reiste sig og skjældte den venlige Kone dygtigt ud, og der opstod et stort Skjænderi, som endte med, at Konen bandte paa, at Loppen skulde være af Huset, før Sol gik ned.

Saa gjerne — saa inderlig gjerne, svarede Else; det havde længe været hendes Tanke; hun var kjed af det hele. Og da Svend idetsamme kom opad Trappen, raabte hun med funklende Øine: „Nu gaar jeg med dig — Svend!"

Men Svend saa mere betuttet end lykkelig ud, og han hviskede modfaldent til hende: „Jeg har ikke en Skilling mer."

Da lo Loppen, — hun lo, saa det klang i Huset — opad Trapper og nedad Trapper; men Svend blev næsten ræd.

Og straalende, som om det var den lystigste Triumf af Verden, tog hun hans Arm og passerede forbi Konen, som stod og lo haansk af dem.

De gik op til Banden; ved Frøken Falbes Dør stansede Else og blev alvorlig, men bare et Øieblik.

V.

Den smukke Fru Politimesterinde holdt ikke længer Kontor fra 10—11. Hun var kjed af det.

Disse forberedende Árbeider drog ud i det uendelige; da Kapellanen havde faaet Foreningen stiftet, syntes det, somom han havde naaet sit Maal, og Foreningens videre Trivsel og Fremgang lod ikke til at ligge ham saa meget paa Hjertet.

I sidste Møde havde han endogsaa — under almindelig Tilslutning foreslaaet, at Sagen foreløbig skulde stilles i Bero til Høsten; thi nu kom Sommeren: alle Stiftelsens Velyndere reiste til Bad eller paa Landet; man fik derfor indskrænke sig til at arbeide i det stille — som Kapellanen udtrykte sig —, og saa mødes igjen — om Gud vilde — til Efteraaret med fornyede Kræfter.

Arbeidet i det stille var ikke noget for Fru Politimesterinden. Hun ønskede tvertimod paa en eller anden Maade at udmærke sig; men der var ingen Anledning; og tilslut lod hun Protokollen ligge lukket paa Skrivebordet; men hun lod den dog ligge der; det var altid en smuk Gjenstand, og alle Fremmede spurgte jo, hvad det var.

En smuk Maimorgen mellem 10 og 11 kom Pigen ind i Soveværelset og meldte, at Frøken Falbe var i Stuen, for at tale med Fru Politimesterinden.

Fruen vilde først undskylde sig; men da hun hørte, at det vedkom Foreningen for faldne Kvinder i St. Petri Menighed, gjorde hun et klædeligt Hastværkstoilette og kom ind. Men hun var alligevel lidt ærgerlig; det lignede netop Frøken Falbe at komme i utide.

Det lignede hende ogsaa, at hun slet ikke syntes at høre den Historie om en frygtelig Hovedpine, som Fruen fortalte, men uden videre gik til Sagen.

„De husker — Frue," saaledes begyndte hun, „at jeg for en Tid siden anbefalede en ung Pige til Deres Forening? De husker ogsaa, hvad der forhindrede hendes Antagelse?"

Fruen nikkede stivt.

„Denne Hindring er desværre nu bortfaldet," Frøken Falbes Stemme lød lidt skarpt, da hun sagde dette, „Pigen er kommen paa Afveie — i en sørgelig Grad."

Fru Politimesterinden vidste ikke rigtig, hvad hun skulde svare. Hun paatog sig en forretningsmæssig Mine og søgte efter Indvendinger; hun følte en instinktmæssig Trang til at modsige Frøken Falbe.

Men med et slog det hende: her var jo den ypperligste Anledning til at udmærke sig; hun var jo Foreningens Secretær, og omend Stiftelsen ikke endnu var fuldt organiseret, saa havde hun dog baade Penge og Klædningsstykker at disponere over. Hun saa hen til Protokollen. De Kvinder, som modtog fast Understøttelse af Foreningen skulde indføres i den.

Fru Politimesterinden fattede en dristig Beslutning og aabnede festligt Protokollen.

Med fast og sirlig Haand udfyldte hun nu endelig de tomme Rubrikker i den første Linie: Navn, Alder, af hvem anbefalet — o. s. v. — altsammen med en Forretningsmine, somom det var tyvende Gang, hun gjorde det.

Da alt var udfyldt, sagde Frøken Falbe: „Hvad nu Barnet angaaer“ —

„Barnet!“ — skreg Fru Politimesterinden, „er der et Barn?“

„Der kommer et“ — svarede den urokkelige Frøken Falbe.

Den stakkels Frue troede et Øieblik, hun skulde besvime; men Vreden fik Overhaand; blussende rød og med alt andet end fromme Øine reiste hun sig: „Det er Skam af Dem — Frøken Falbe! men saaledes er det altid med Dem. Nu maa jeg radere i Protokollen, — den er spoleret – ganske spoleret“ — og Fruen brast i Graad af Sorg og Ærgrelse.

„Men hvad skal dog dette betyde?“ — spurgte Frøken Falbe.

„Aa — det ved De godt“ — hulkede Fruen, „naar der er et Barn, skulde De henvendt Dem til Foreningen for trængende Barselkvinder og ikke til os; — det vidste De godt — jo De vidste det! — det er jeg overbevist om!“

Frøken Falbe smilede, Frøken Falbe smilede virkelig lidt ondskabsfuldt, da hun gik nedad Trappen. Om hun havde vidst det, er ikke godt at vide; ialfald gik hun ikke til Foreningen for trængende Barselkvinder.

Derimod gik hun hjem igjen til Arken og opsøgte Mam Späckbom. De to Damer vare vel kjendte og nærede gjensidig stor Respekt for hinanden. Naar Frøken Falbe var rigtig i Nød for at skaffe Hjælp til en eller anden Stakkel, hun havde fundet, vidste hun altid, at Mam Späckbom havde lidt tilovers. naar det kneb.

Og Madamen satte Frøkenen uendeligt høit; — mest kanske, fordi Frøken Falbe var det eneste dannede Menneske, som nogensinde havde vist virkelig Agtelse for hendes Lægekunst.

Desuden pleiede hun at paastaa, at skjønt Frøkenen havde saa lidet at give, var der dog ingen af Byens velgjørende Damer, der gjorde saa megen Nytte og var saa afholdt som hun.

Men da Madamen nu hørte, at det var Loppen, som skulde hjælpes, rystede hun misbilligende sine Hængekrøller: „Det nytter ikke med hende — Frøken! — jeg kjender Blodet — jeg!"

Mam Späckbom havde savnet Loppen, saa hun næsten var bleven gammel paa et halvt Aar; angret havde hun vel kanske ogsaa; men hun var af et altfor haardt og stridbart Stof til nogensinde at erkjende det.

Imidlertid fortalte Frøken Falbe uden at lade sig skræmme af Hængekrøllerne, hvorledes det var gaaet Else i det sidste; hun havde holdt Øie med hende saa godt, hun havde kunnet.

Loppen havde fra tidligt ivaar levet sammen med den unge Gutten fra Teglværket — dels derude, dels i et berygtet Logishus nede i Byen.

Men han var doven, og dertil drak han ustanselig, naar han var i Byen. Derfor havde Else lidt meget ondt, og hvad værre var: hun var i den korte Tid bleven saa forandret, at naar Frøken Falbe besøgte hende og prøvede at hjælpe og retlede hende, saa lo Loppen trodsigt og mente, hun skulde nok klare sig selv.

„Jaja — der ser De, saaledes er hun," mumlede Madamen.

Men nu var Else syg. Og igaaraftes, da Frøken Falbe fandt hende alene — Svend havde ikke vist sig paa flere Dage — da var det forbi med hendes Trods, hun græd og var saa myg og angerfuld.

Saa længe fortalte Frøken Falbe om Else, at Madamen tøede op; og om Aftenen blev Loppen hentet og fik sin gamle Seng i det lille Kammer, hvor der kom Morgensol.

I Førstningen turde Else ikke se Madamen i Øinene. Men da hun igjen havde vænnet sig til de gamle Omgivelser, og især, efterat det var overstaaet og hun havde faaet et lidet ynkeligt, dødfødt Pigebarn, begyndte den gamle Fortrolighed mellem dem at vende tilbage.

„Men" — sluttede Mam Späckbom, da de havde havt en lang Samtale om Fortiden, „hvis du herefter gjør Galskaber, eller løber bort, eller hvis du bare en eneste Gang gaar ovenpaa til Puppelene, saa er alt forbi mellem os to — forbi for bestandigt!"

Else følte sig saa tryg for, at sligt kunde aldrig ske mere; dertil havde hun haft det altfor ondt.

Og nu havde hun det saa deiligt.

Hvad Svend angik, saa havde Madamen selv lovet, at hvis han vilde være ordentlig og arbeide, saa skulde hun nok hjælpe dem til at blive gifte.

Og d e t t e var det, Else laa og tænkte paa; og alteftersom hen-

des Kræfter langsomt øgede ved god Mad og Pleie, begyndte hun paa sin gamle Vis med at drømme.

Men nu var de ganske anderledes — Drømmene, end dengang, hun laa her i sin Pigeseng og ikke vidste rigtig, hvad det var, hun drømte om.

Nu slog hun af Hestene og Svanedunet og ønskede sig et lidet Hus tæt ved Teglværket for Svend og sig selv, og en stor Rosenbusk foran med saadanne Roser som de i Klokkerens Have; — aa — naar hun tænkte paa Klokkerens Roser! — hun kunde næsten erindre Duften, saa at hun kjendte den.

Hun var for ung og let til at sørge længe over, at Barnet var dødfødt, og da hun kom op og begyndte at gaa omkring, følte hun sig saa lykkelig, som hun ikke havde følt sig paa længe. Ogsaa hendes Skjønhed vendte tilbage; Øinene bleve blanke igjen og Figuren fyldig.

En Aften, da Madamen netop var gaaet ud i Praxis, kom Svend.

Else blev meget forskrækket, thi Madamen havde udtrykkelig forbudt hende at tage imod ham, hun vilde først selv tale med Svend.

Men hun kunde jo ikke jage ham; han lod sig saamænd heller ikke jage; det var saa længe siden de havde seet hinanden. Loppen beroligede sig med, at hun vilde fortælle det til Madamen, naar hun kom hjem, saa fik det gaa som det kunde.

Men det gjorde hun ikke. Da det kom til Stykket, havde hun ikke Mod; og Svend blev ved at besøge hende et Par Gange om Ugen — helst Lørdagaften.

Om Mam Späckbom anede noget, kunde Else ikke blive klog paa; men det pinte hende; alligevel kunde hun ikke komme sig til at tilstaa. Det blev ogsaa vanskeligere jo længer det led, og tilslut havde hun ikke den ringeste Lyst til at tale fortroligt med Madamen.

Der var saa meget Solskin i Juli og August, og der kom saa lidet af det i Mam Späckboms trange Gade.

Loppen sad ved Vinduet og saa opimod Himmelen, og hun tænkte saa længe paa Svend og paa Teglværket og paa alle de blanke Perler, som hoppede af Vandhjulet — og paa Klokkerens Roser — hun aandede tungt, hvad vilde hun ikke give for saadan en Rose!

Næste Lørdag bragte Svend hende en. Der var i snesevis af dem — sagde han; man kjendte Lugten helt ud paa Veien, og de hang udover Gjærdet iaar, saa man slap at krybe over.

Da han maatte gaa igjen — Klokken halv ni, forat Madamen ikke skulde overraske dem, vilde Else følge ham til Hjørnet. Rosen holdt hun i Haanden; den var næsten ødelagt, og han lokkede hende, at hun skulde gaa ud med ham og plukke rigtig mange.

Men hun vilde ikke; og hun gik og forklarede ham for tyvende Gang, hvor meget klogere det var, at hun blev hos Madamen saa længe som muligt, saa kunde de heller se til at blive gifte frempaa Høsten.

Svend hørte taalmodigt paa hende, og saaledes kom de fra Hjørne til Hjørne opover Bakkerne bag Byen. Men da han havde faaet hende saa langt, tog han hende om Livet og sagde: „Vær nu ikke dum — Else! hvad vil du dernede i det svarte Sygehuset! — kjend hvor friskt og vakkert her er."

Han var bleven brun igjen af Solen; det varme Taterblod steg ham op i Kinderne, og Tænderne lyste i Halvmørket. Hun kunde umuligt modstaa ham — saa kjæk og reisefærdig som han stod der, — og lykkelig og tankeløs løb hun bort med ham i den stille deilige Sommernat. —

„Jeg sagde Dem det paa Forhaand — Frøken Falbe!" raabte Mam Späckbom — halvt bitter halvt triumferende; „hun bliver her — sa jeg — akkurat til hun er frisk, saa løber hun. For jeg kjender Blodet — jeg! — og desuden hører jeg nu, at han — Gutten hendes er af Taterslægt; havde jeg bare vidst det, skulde han aldrig faaet Lov til at følges med hende den usalige Aften."

„Det kunde dog endnu hænde, at hun kom tilbage," indvendte Frøken Falbe.

„Ja lad hende bare prøve sig!" raabte Madamen truende.

„Men Madam Späckbom! De vil da vel ikke rent slaa Haanden af hende?"

„Jogu vil jeg saa — Frøken Falbe! — saa sandt som jeg hedder Caroline Späckbom! Det vilde være baade Synd og Skam at hjælpe slig en, som ikke vil hjælpes; der er saamænd nok, som trænger."

„Ja men de, som ikke vil hjælpes, trænger dog netop mest til Hjælp."

„Undskyld Frøken Falbe! men det er der ikke nogen Mening i; undertiden er De altfor klog og lærd — ganske som Doktor Bentzen; — ja det vil da sige, De er jo titusinde Gange bedre — i enhver Henseende — aa, der kan ikke være Sammenligning!" — tilføiede Madamen, helt forskrækket over, at hun var kommen til at sammenligne den fortræffelige Frøken Falbe med noget saa afskyeligt som Doktor Bentzen. —

— Det blev en haard Vinter for Fattigfolk. Det gjaldt om at faa fat paa en af de velgjørende Damer, der bragte Hjælp fra de forskjellige Foreninger. Og Hjælpen kom til mange og gjorde godt, hvor den kom.

Men der var ogsaa dem, hvem det ikke lykkedes at naa frem til Hjælpen, og mange, hvem Hjælpen ikke vilde stige ned til. Thi

der, hvor Lasten havde forenet sig med Elendigheden, kunde Hjælpen snarere blive til Forbandelse, og det var Synd at tage Brødet fra de værdige trængende, der takkede med Taarer og Velsignelser.

Loppen fik ikke længer Hjælp; alle blev efterhaanden kjede af hende. Da hun og Svend senhøstes flyttede ind fra Teglværket, levede de høit en Uges Tid paa Resterne af hans Sommerfortjeneste; men da det var forbi havde de aldeles ingen Ting.

Thi det, Mam Späckbom engang havde sagt: at Else og Svend passede for hinanden, viste sig kun altfor sandt. De var netop lige letsindige, lige glade i at leve godt og lige udygtige til at fortjene.

Svend var i saa Henseende den bedste; men han drak det strax op.

Loppen derimod slog sig en Stund igjennem ved at narre den ene efter den anden af de velgjørende Damer. Men da det tog Ende, var hun over hele Byen saa ilde berygtet, at hun ikke vidste noget Sted at vende sig.

Saa forlod hun Svend, og fulgte en anden, som netop havde nogle Skillinger i Behold; kom tilbage til ham og forsvandt igjen, saa ingen rigtig vidste, hvor hun holdt sig.

Selv Frøken Falbe tabte hende afsyne. Men i Herremiddage pleiede Politimesteren at nævne Loppen som et Exempel paa, hvor umaadeligt hurtigt Fruentimmer af simple Folk gaar tilbunds, naar de først kommer paa Afveie. Og Herrerne stirrede melankolsk ned i Champagneglasset og undrede sig over, hvor ringe den moralske Kraft er hos de lavere Klasser.

— Else hverken tænkte eller drømte længer; hun hverken skammede sig eller angrede.

Fra Dag til Dag fægtede hun sig frem gjennem Elendigheden; lo, naar det gik lystigt med Leven og Drik, og drev Byen rundt, naar hun var i Nød.

Tilslut sank hun ned til et Slags Opvartningspige i en Sjap nede ved Havnen, hvor hun drak Øl med fremmede Matroser.

VI.

Juleaftens Formiddag var en travl Dag for hele Byen og ikke mindst for de gode Damer, der delte ud til de Fattige.

Frøken Falbe pleiede ikke at være saa stærkt optaget til Julen; thi — vrang og besynderlig som hun var i alt — brugte hun at

gjemme det lidet, hun havde, til efter Jul. Men idag var hun alligevel paa Farten fra den tidlige Morgen.

Hun gjennemsøgte Byen paa kryds og tvers; thi hun havde sat sig i Hovedet, at hun vilde finde Else.

Det var over en Maaned siden, Frøkenen havde seet hende; men idag — da alle va·e glade og gjorde sig tilgode, kunde hun ikke faa den stakkels Else ud af sine Tanker, og hun ledte høit og lavt efter hende i alle de Fattiges Afkroge og Smuthuller.

Først udpaa Eftermiddagen, da hun næsten havde opgivet det, mødte hun pludselig Loppen paa et Gadehjørne.

Frøken Falbe havde mange Gange seet, hvor fort Skjønhed, Ungdom og Ynde gaar tilgrunde hos dem, der gaa Loppens Vei; men aldrig havde hun seet sligt før.

Men hun var ikke den, som lod sig forskrække. Med et fast Tag greb hun Loppen i Armen, da hun vilde løbe, og sagde roligt — somom ingenting var iveien: „Godaften Else! — det var morsomt, jeg traf dig. Vil du ikke komme og spise Julegrøden med os iaften?"

Loppen saa op. Et Øieblik flammede det af Trods og Frækhed i de store, blanke Øine: men med et brød hun sammen og gik hulkende nogle Skridt, idet hun støttede sig paa Frøken Falbe.

Elsc bar et brunrudet Tørklæde og ingenting paa Hovedet. Mager og graa var hun bleven i Ansigtet, og som hun gik bøiet og græd, var hendes Nakke saa tør og indskrumpet, at ingen skulde ane, at hun endnu ikke havde fyldt sit tyvende Aar. Der var ikke andet igjen af hende end Øinene — de store blanke Øine, som blev alt større, eftersom Ansigtet tabte sin Fylde.

Hun kunde ikke svare; hun prøvede ikke engang paa det; og Frøken Falbe fortsatte uden at vente Svar: „Jeg sagde til Kristian, da jeg gik ud, at jeg vilde tage dig med hjem, hvis jeg traf dig. Klokken sex kommer jeg hjem; jeg skal bare ud paa Møllen til en syg Kone. Saa skal vi drikke The og spise Julegrøden sammen. Du kan godt ligge hos os; jeg skal rede op for dig paa Sofaen i Stuen."

Else trykkede hendes Haand. De stod bag en høi Stentrap, hvor der var ganske mørkt, og Frøken Falbe tog hende om Livet: „Du maa love mig vist, at du vil komme — Else!"

„Ja Frøken! — jeg skal komme," svarede Else fast og saa op.

„Tak — nu var du snil Pige," raabte Frøken Falbe glad; „nu skulde du begynde at gaa hjemover til mig. Klokken er alt over fem; jeg hører, de ringer i Kirkerne; saa kommer jeg strax efter. Kristian er hjemme, der er godt og varmt; sig, jeg kommer strax!"

Dermed skyndte hun sig afsted; hun var saa lykkelig, at hun næsten løb.

Men Loppen gik langsomt indover mod Byen, idet hun holdt sig saameget som muligt i Skyggerne. For at naa Arken maatte hun imidlertid passere den finere Del af Byen, hvor der var tættere med Gaslygter, og hvor desuden Butikkerne iaften straalede, hvad de kunde.

Derfor gjorde hun en Omvei gjennem Parken og kom lige forbi Kirken. En af Sidedørene stod aabne; hun fik en besynderlig Lyst, smuttede ind og satte sig paa en Bænk ved en af de svære Piller.

I Førstningen var hun halvt bedøvet af den stærke Lyd fra Klokkerne, som ringede i Taarnet. Men eftersom hun vænnede sig til Lyden, var det somom hun hvilede i den og svingede med paa den store mægtige Klang, der bølgede frem og tilbage under de høie Hvælvinger.

Henne ved Prækestolen laa et Par Skurekoner; de havde Lys paa Gulvet, som de flyttede med sig efterhvert; og oppe i Koret stod en Lygte, som de, der stellede med Opvarmningsapparatet, havde sat fra sig.

Loppen havde ikke været i Kirken paa lang Tid, og det greb hende underligt at gjense det hellige Sted i dette usikre Halvlys og under denne festlige Klang af Klokkerne, som kimede.

For en Time siden havde hun ikke haft anden Tanke end at skaffe sig noget at spise — eller endnu bedre: noget at drikke. Thi hun havde sultet i flere Uger — saaledes som de sulter, der spiser lidt Brød eller salt Fisk, hvis det kan falde sig saa, og forresten holder Liv i sig med Øl og Brændevin.

Idag havde hun hverken smagt vaadt eller tørt; men nu var det glemt, det var egentlig glemt fra det første Ord, Frøken Falbe talte.

At der endnu gaves et Menneske, som vilde tale saaledes til hende!

Der var kommet en Lysning i den Nat af Fornedrelse, i hvilken hun saalænge havde rodet omkring. Tankerne fra hendes gode Dage, dem hun ellers frygtede og drak bort, kom igjen uden at det smertede hende. Hun kunde virkelig sidde der i den halvmørke Kirke og tænke paa sit lille Kammer hos Madam Späckbom. Thi Frøken Falbe havde strøget det værste af hendes Skam ud; hun kjendte sig, somom hun var bleven renvasket fra Top til Taa, — og altimellem glædede hun sig til Grøden.

Men Klokkerne, som en Stund havde kimet dæmpet og ligesom høit oppe, faldt nu i med store, stærke Slag, der fyldte Kirken, saa det svingede for Ørene. En af Skurekonerne flyttede idetsamme

sit Lys, saa at alle de udskaarne Hoveder paa Prækestolen kom frem.

Else stirrede paa dem, og hendes Øine fulgte det svage Lys ud i alle Krogene af Kirken — opover de høie Buer, hvor nye Hoveder skimtede frem mellem udhugne Stenblomster og Løvværk.

Og den stærke Klokkelyd syntes hende tilslut at strømme ud fra Prækestolen, som var oplyst, — ganske som naar hun sad skjælvende ved Siden af Mam Späckbom, mens Præsten tordnede mod Synderne og rystede de haarde Ord om Helvede og Dom ud over hendes Hoved. Og nu havde alle disse haarde Ord forstukket sig hist og her mellem Stenblomsterne og stak Hoveder frem, for at se, om hun var der.

En Mand steg op af en Luge i Korgulvet, tog Lygten og nærmede sig. Opad den hvide Væg fór hans Skygge som en lang sort Djævel, der kom, for at hente hende. Hun saa ham nærme sig; Angsten lammede hendes Ben, hun kunde ikke komme op af Bænken — hun var bundet fast; — hun var indestængt — hun var indestængt i Kirken alene; og der kom han, Lygten svingede, Klokkerne brølede lige i Øret paa hende; halvt afsindig fór hun op med et Skrig og løb, han var tæt i Hælene paa hende; tusinde Hoveder og spidse Fingre pegte efter hende: der er hun, der — der — — hun kastede sig mod Døren, den var aaben, hun var ude, hun var frelst — syntes hun — frelst ud af den Ondes egne Klør. —

Det var efter alle Folks Mening et ægte Juleveir! stjerneklart, Nysne og netop saa koldt, at man befandt sig vel i Peltsværk.

Else skyndte sig afsted til Arken. Der var Lys ovenpaa hos Falbes; men hun havde endnu ikke forvundet Skrækken fra Kirken, og hun vovede ikke at gaa op strax.

Derimod listede hun sig ind i Mam Späckboms Gaardsrum, hvor hun var saa godt kjendt. Et Talglys stod og brændte paa Kjøkkenbænken; Loppen kigede ind; men der var ingen. Hun fik en uimodstaaelig Lyst til at gaa ind; det lod til, at baade Madamen og Tjenestepigen vare ude. Hun kunde fra gammel Tid løfte Klinken paa en egen Maade, saa det ikke lød.

Alt var som før; hun kjendte hver Ting og Lugten i Kjøkkenet. Der stod en Tallerken Smørogbrød paa Bænken. Loppen var uhyre sulten; men hun rørte det ikke; nu skulde hun jo strax faa Mad paa ærlig Maade.

Men for ikke at fristes, aabnede hun forsigtig Døren til Stuen; der var heller ingen.

Gaslygten ude paa Hjørnet stod midt foran et af Vinduerne, saa der var altid halvlyst i Stuen om Vinteren, og paa Bordet saa Else,

der laa tre-fire store Pakker Loppen var saa kjendt med Husets Skik, at hun forstod, det var Klæder og Mad, som Mam Späckbom vilde dele ud til sine Fattige Juleaften.

Idet hun halvt nysgjerrig halvt tankeløs følte paa hver Pakke, kom hun til at rive noget paa Gulvet.

Hun tog det op og besaa det i Gaslyset. Else kjendte den lille bløde Tingest: det var hendes egen Barnehue, den lille brune Hue med rosenrøde Hagebaand, som var syet sammen af den uslidelige Loppekaabe.

Hun kunde ikke mindes den Tid, hun selv havde baaret Huen; men mange Gange havde hun seet den i Mam Späckboms Skuffe, og hver Gang sagde Madamen, at den skulde hun have til sit første Barn.

Nu maatte hun altsaa være ganske opgivet; hendes Hue — det eneste, hun eiede i Verden, skulde gives til andre.

Hun trykkede Huen mod sit Ansigt; men da hun kjendte Madam Späckboms gamle Skuffelugt, brast hun i Graad.

Saaledes stod hun en Stund og græd over sin Barnehue, medens hendes Mod sank og sank, indtil hun hørte nogen i Gangen; da puttede hun Huen i Lommen og listede sig ud den Vei, hun var kommen.

Klokken maatte være over sex; Frøken Falbe ventede vist. Loppen tvang sig til at gaa indad Gadedøren og opad Trappen. Men ved Falbes Dør blev hun staaende og lyttede. Kristian gik op og ned som han pleiede; gjennem Nøglehullet kunde hun bare se hans Skygge, som kom og gik paa Væggen. Det var klart, at Frøkenen ikke var kommen hjem endnu.

Loppen følte, at det var hende umuligt at gaa ind til ham alene, hun vilde hellere vente herude, til Frøkenen kom.

Men en Gang syntes hun han nærmede sig til Døren; opskræmt flygtede hun nogle Trin opad Loftstrappen; og mens hun stod der og lyttede, om han kom ud, hørte hun ovenfra nogle Toner, hun aldrig havde hørt før.

Det var hverken Trommen eller Fløiten eller Klaveret; men lange, klagende Toner, bløde og hemmelighedsfulde, — somom de kjendte al hendes Elendighed og kom, for at trøste hende. —

Da hun forsigtigt aabnede Døren til Schirrmeisters Kammer, saa hun den gamle Musikant staaende opreist foran Lampen; han spillede Violin.

Lyset faldt lige i hans lille rynkede Ansigt; men de fugtige, posede Øine havde en egen Glans, og med en værdig Bøining hilste han Else.

Han havde rettet sin gamle Ryg, og medens Armen førte Buen med gammeldags, stiv Elegance, bøiede han det lille Hoved — skaldet som en Ræddik – lyttende henover Violinen.

Det var vel Aar og Dag, siden han havde spillet sit Yndlingsinstrument. Men iaften var det kommet saa forunderligt over ham; han fik Violinen frem og Strængene nogenlunde sammenflikkede, og nu spillede han sin Ungdom, sine Drømme, sine smaa Triumfer og sit store Nederlag.

Han spillede Prume og Rode og tilslut den Adagio af Spohr, som havde skaffet ham Mesterens Bifald, og han spillede uden at gribe feil en eneste Gang — rent og korrekt som Mesteren vilde have det.

Den sultne Nodeskriver og den fordrukne Musikant var der ikke mere af. Med tilbagekastet Hoved, Øinene vidt aabne — stod han der i Lyset af den sodede Parafinlampe og spillede Tagkammeret op til en hvælvet Sal med hundrede Lys og Rækker af aandeløst lyttende Damer og Herrer. Elendigheden faldt af ham, og Kunstneren stod igien; og den halvslukte Gnist i hans Sjæl slog ud i et herligt Glimt, som Musiken tilgav ham — Musiken, som han havde elsket og forraadt; — og tilslut kom den store Mester, lagde sin Haand paa hans Hoved og sagde: „er wird es weit bringen.“

Med Instrumentet under Armen og sænket Bue bukkede Anton Schirrmeister ud i Rummet. Derpaa lagde han ilsomt Violinen i Kassen, slog Laaget i og kastede sig paa en Stol med Hænderne for Øinene. Men da han lidt efter saa op, sad Loppen midt for ham paa Kisten ved Døren. Hun holdt ogsaa Hænderne for Øinene.

Og det gamle Vrag saa paa det unge Vrag og rystede paa Hovedet.

Der hørtes noget pusle opad Trappen og ude paa Loftet, somom mange Mennesker bestræbte sig for at gaa stille. Puppelene kigede ind, derpaa traadte hun tilside, for at give Plads for de andre.

Det var hele Banden; hun havde samlet dem hist og her. De var fulgt med i det Haab, at hun havde noget til dem; derfor var der en oprømt Stemning.

Loppen vilde liste sig ud; men en greb fat i hende. Det var Svend.

De havde ikke seet hinanden paa flere Uger, og da de skiltes, var de Uvenner. Men i den Stemning, hvori Else var, blev hun blød af at se ham — saa styg og forranglet som han forresten var.

Svend mærkede dette og satte sig hos hende paa Kisten og tog paa at beklage sig og klynke og love Bedring og alt godt, naar hun bare vilde være med ham igjen,

Else blev siddende og lyttede halvt i Tanker til den kjendte Stemme og de kjendte Løfter. Men med et blev der Støi henne ved Bordet; Blikkenslageren fór op og bandte, og alle saa paa Puppelene mere eller mindre sinte — alteftersom de turde.

Det var nemlig saa langt fra, at hun havde noget at traktere med, at hun tvertimod havde opsøgt dem, for at faa noget at holde Jul med, — hun havde saamænd tit nok delt med dem.

Hun vendte sit store grove Ansigt omkring mod Mændene og sagde haanligt: „Det var raske Karer det! ikke saameget som en Flaske Øl paa en hellig Juleaften. Tvi for en Skam!"

De blev flade. Blikkenslageren mumlede noget om de daarlige Tider, Jørgen Tambur saa op i Taget, og selv Ølkonomen lod sin Underlæbe hænge; han vovede ikke under saa alvorlige Forhold at omtale „det Bud, han netop havde sendt."

Alene Manden med de mange Ansigter beholdt sit Smil. Han sad tæt indved Puppelene og gnaskede Rosiner og Mandler og kastede Skallene fremover Bordet.

Nu kjendte Loppen ham bedre end dengang, da han skræmte hende med sine Grimacer. Paa mangfoldige Steder havde hun seet ham; han kom og forsvandt, og ingen syntes at lægge Mærke til ham. Men hun vidste, at han var rømt af Slaveriet paa Akershus, og at han havde holdt sig ude nu i over to Aar, uden at Politiet kunde finde ham. De kaldte han Mekaniken, fordi han var saa flink med Laaser.

Han sagde nu til Puppelene med et fortroligt Nik: „Ja det har du Ret i. Folk, som har to sunde Arme og Øine til at se med og alligevel ikke kan skaffe sig, hvad de vil, paa saadan en Dag — de Folk gir jeg ikke stort for."

„Hvad har du da?" — spurgte Blikkenslageren.

„Aa — jeg pleier ikke at føre stort med mig," svarede Mekaniken ligegyldigt, „men jeg er ialfald mæt; og nu giør jeg som de Fine — jeg spiser Slikkerier efter Maden."

Dermed kastede han flot en Næve Rosiner og Mandler ud over Bordet. Et ungt Menneske, som nylig var kommen i Banden, var saa galant at række nogle til Loppen, som fremdeles sad paa Kisten ved Døren.

Den søde Smag pirrede hende — saa sulten som hun var. Hun strakte sig fremover, for at se, om der ikke var flere. Men de andre havde taget dem; der var forresten bare to-tre til hver, netop saameget, at man fik Smagen i Munden.

Blikkenslageren mumlede noget om, at det var ikke alle, som forstod sig paa Mekanik.

„Det behøves hellerikke," svarede den anden, idet han behændigt kastede en Gren Rosiner i Fanget paa Else, „der hvor jeg kommer fra, kan du gaa ind og ud med en Kaffesæk paa Ryggen."

Alles Øine vendte nu mod Mekaniken; og det brændte i dem alle efter at faa vide, hvor det var. Men de vidste ogsaa, at det var en farlig Mand at følges med og farlige Veie, han gik; derfor turde ingen være den første til at slaa Lag.

„Hvor var det?" blev der med en Gang spurgt.

Det var Loppen. Hun mente ikke noget med det; det var bare Nysgjerrighed; Rosinerne vare saa søde, og det var saa længe siden, saadant var budt hende.

Manden med de mange Ansigter, som hidtil havde ladet sine Øine løbe fra den ene til den anden, henvendte sig nu mere til Else, idet han af og til kastede nogle Rosiner eller Mandler hen til hende eller udover Bordet. Her blev det strax grebet af ivrige Hænder: alle havde faaet Lyst paa mere af dette søde, som bare pirrede uden at tilfredsstille.

„Vil du vide, hvor det er?" sagde Mekaniken muntert, „ja det koster ingenting — Barnet mit! det er henne paa Hjørnet midt foran Konsul Withs Hus hos Ellingsen & Larsen. Hele Kramboden er stappende fuld af Folk, de kjøber som de er gale. At de ikke æder sig ihjel — de Rige paa saadan en Aften, det skjønner ikke jeg. Der er Sukker og Sirup og Smør og Risengryn — du store Verden for Risengryn! og fint dansk Smør og Ost — gul, fed Ost, som glinser, naar du skjærer i den."

Alle strakte sig henimod ham og stirrede, somom de vilde spise hans Ord, og Loppen nærmede sig helt. Hun blev vaad i Mundvigerne og hun syntes, hun lugtede den gule fede Ost, som glinsede, naar de skar i den.

„Og der er Spegepølse og Skinke og Øl og Vin — hundrede Flasker sød stærk Vin; og der kan du faa saameget af alslag som du vil have, naar du bare — har Penge."

„Aa Fanden!" raabte Blikkenslageren ved de sidste Ord, og der blev et almindeligt Knur af Skuffelse og Misfornøielse; men Mekaniken lod, som om han ikke mærkede noget og fortsatte smilende og overlegen, medens hans hurtige Øine gik fra den ene til den anden og ligesom fæstede et Ord hist, et andet her.

„Men naar du ikke har Penge, saa gaar du ikke i Kramboden, hvad skulde du der? — Der er en anden Vei, som er meget lettere; det er ikke vanskeligt at trænge sig frem, for der er ikke et Menneske. Men de har bare været saa snille at sætte en Lygt dernede, forat du kan se, hvad du har Brug for."

„Hvor? — hvor?“ lød det nu utaalmodigt. Dennegang var det Svend, hvis sorte Taterøine lyste af Iver.

„Du ved Smuget bagom Madam Ellingsens Hus; der er ikke Gaslygt før henne paa Hjørnet ved Banken; inde i Hukket er Døren til Kjælderen under Kramboden.“

„Er den aaben?“ spurgte Blikkenslageren.

„Det maa den vist være. For bare jeg pirkede lidt i Laasen, sprang Døren op af sig selv,“ svarede Mekaniken spøgefuldt og gjorde nogle hurtige Vridninger med Hænderne.

De saa paa ham med Beundring, og Ølkonomen hviskede beroligende til Jørgen Tambur: „altsaa kan der ikke blive Tale om Indbrud.“

„Men der nede i Kjælderen — kan I tro! — der er Overflod. Der staar Rader af Sukkertopper; Skinker og Pølser hænger der i dusinvis, og Kaffesækker, som knapt er til at løfte; men naar du skjærer et Hul paa Sækken og lader noget rende ud, saa bliver det en passelig Bør. Og ovenpaa i Kramboden er der en Allarm, saa de hørte ikke, om vi raabte Hurra dernede; og Lygten staar paa det øverste Trin af Kjældertrappen, fordi Gutten af og til kommer ned for at hente noget Der er massevis af Vin ogsaa, — jeg tog med mig en Slump, som jeg ikke gad drikke, det er for sødt for mig — smag!“ — han holdt Flasken hen til Else.

Hun tog en Slurk; men han stansede hende; de skulde have lidt hver. Og alle fik en liden Mundsmag af den søde, stærke Likør; men da Flasken havde gaaet rundt, tømte Loppen de sidste Draaber.

Det fór som Ild gjennem hendes Krop; den stærke Smag opflammede hendes Begjærlighed; hun slikkede sig om Munden og saa paa de andre, og hendes rasende Appetit syntes at smitte. Der kom en feberagtig Uro over dem; den unge Fyr satte sin Hat paa, for at vise, at han var parat, og tilslut sagde Svend halvveis ud i Luften: „hvis nogen, som var godt kjendt, vilde vise os Veien, saa —“

Mekaniken vexlede et hurtigt Blik med Puppelene.

„Skulde der gjøres noget ordentligt, maatte vi være mange om det,“ sagde han halvhøit og saa idetsamme paa Else.

„Vi er med!“ raabte hun ivrigt og trak Svend frem.

„Ja — der er ikke Snak om andet; vi er alle med, naar Mekaniken vil føre det,“ sagde nu Blikkenslageren afgjørende og reiste sig op.

Manden med de mange Ansigter var nu igjen en helt anden. Med faa, sikre Ord gav han hver Mand sin Instrux: Ølkonomen, Jørgen Tambur og det unge Menneske skulde bare holde Vagt i

Gaderne; det samme vilde han ogsaa, Loppen skulde gjøre; men Puppelene mente, at Elses Tørklæde var godt til at bære under.

Det blev da saa, at hun skulde mødes med de andre i Hukket inderst i Smuget saa fort som muligt, mens Handelen endnu var livlig oppe i Butiken.

En for en listede de sig afsted ad forskjellige Veie. Svend og Else fulgtes.

Da de gik forbi Frøken Falbes Dør, trykkede hun sig mellem ham og Væggen. Hun havde intet Samvittighedsnag, bare en brændende Angst for at blive stanset. Den Luft, hun havde indaandet mellem disse Mennesker, den stærke Drik, hun havde faaet Smag paa, havde med et Slag vakt hendes vilde Trods og omskabt hende til det graadige og begjærlige Dyr, der gjennem Fiender og Farer maatte ud paa Rov. Lydløs og snar som en Kat trak hun Svend med sig langs de mørkeste Skygger.

Gamle Schirrmeister sad alene igjen i sin Ubrugelighed og tyggede paa et Mandelskal.

VII.

„Glædelig Jul!“

„Tak i lige Maade!“

Alle Mennesker raabte til hverandre, smilte og hilste; hilse med Hatten kunde ingen, saa belæsset som man var med Pakker.

Inde hos Delikatessehandlerne og i Legetøibutikerne stod to ja tre Rækker og strakte sig forbi hinanden, og Butikfolkene sprang sig næsten fordærvet bag Disken.

Men ude paa Gaden stod ligesaa tæt af Børn og saa i Vinduerne, skjønt i de fineste Butiker, hvor der netop var mest at se, var der saa dugget paa Ruden af Varmen derinde, at en maatte kige i Striberne efter alle Draaberne, der randt ned, — naar man skulde se noget.

Der stod en Julegubbe med snehvidt Skjæg og holdt et lidet Juletræ, paa hvilket der brændte bittesmaa, rigtige Lys. Han var det allerdeiligste, man kunde se; men saa var der en ækel, halvstor Pige, som selv havde været inde; hun sagde, det var ikke rigtig Sne, som var strøet over Manden og som glimtede saa smukt i Træet, men bare hvidt Strøsukker, for hun havde smagt.

Dette ødelagde Julegubben for de fleste, og der blev en unaturlig Tilstrømning til det næst-mærkværdigste: en Caroussel, som gik rundt. Og her blev Klumpen af Smaabørn saa kompakt, at de Voxne næsten ikke kunde faa sine løs; og dog maatte de skynde

sig hjem. Det ringede ikke længer; Klokken var over sex; de skulde hjem og pyntes, og da først kom det morsomste af alt!

Men kunde noget være morsommere i Verden end at gaa omkring i de lyse Gader, mellem alle de venlige Mennesker, der raabte: Glædelig Jul! For det var ikke bare i Vinduerne, der var noget at se paa. Men bedst som du gik, blev der et Rabalder, og saa var det en tyk Mand, som faldt, for der var saa skrækkeligt glat.

Og alle de Pakker, som spredtes rundtomkring ham! ja du skulde troet, Manden var en stor Legetøismand til at lukke op — fyldt med Pakker, som nu væltede ud, fordi han gik op, da han faldt.

„Herregud! — stakkels Mand! maa jeg børste Dem?"

„Slog De Dem?"

„Aa lidt —" svarede den Tykke og gned sig.

„Det er farligt at falde baglængs," sagde den ene.

„Helst for svære Folk," sagde den anden.

„De kan være glad, De slap saa godt," sagde den tredie.

„Naar Enden er god, er alting godt," sagde den fjerde, som var den vittigste.

„Glædelig Jul!" sagde de alle.

„Tak i lige Maade" — svarede den Tykke; og alle hjalp ham med Pakkerne, det var en hel Indlevering; og alle Pakkerne var i Behold undtagen de, som han selv havde haft i Baglommen; men det kunde jo ingen hjælpe.

„Nu skal vi gaa hjem!" sagde de store Børn og tog de smaa ved Haanden.

Javist vilde de gaa hjem. Der var jo det allermorsomste: Juletræet, Presenterne, Overraskelserne; — men alligevel: denne Salighed maatte vare længe. Det var saa mageløst at have det saa forskrækkeligt morsomt og alligevel have det allermorsomste tilgode, saa man kunde næsten være ganske ængstelig for at gaa til det aller-allermorsomste, for saa blev det jo forbi snart.

Men da de kom hjem og blev pyntede og greiede — med lidt Vand ianledning af Dagen, faldt det høitidelige over dem. Den uhyre Spænding, som var opsamlet under Ugers ja Maaneders vilde Drømme, var nu steget tiltops, havde nærmet sig lige til Nøglehullet, der skinnede som en liden Stjerne af alle de Lys, som just tændtes derinde paa Juletræet. Nu skulde bare Døren aabnes, — Døren skulde aabnes, — der var ikke mere nu, som skilte mellem det store, det vidunderlige end denne Dør — denne Dør, som skulde aabnes; — nogen nærmede sig derindenfor, — det knirkede lidt i Laasen, — den bevægede sig — Døren! — Døren bevægede sig, — den gik op — helt op paa vid Væg slog de Døren! — aah!

— I Kramboden hos Ellingsen & Larsen var der lige travlt; de, som nu kom, var mest Smaafolk, der gjorde nødvendige og unødvendige Indkjøb til Julen. Af og til blev den tunge Luge i Gulvet bag i Butiken aabnet, og den yngste af Krambodgutterne steg ned, for at hente ny Forsyning af et eller andet.

Loppen og de andre var just komne indenfor Kjælderdøren, da Lugen blev aabnet; de andre trak sig ud i en Fart; men hun blev staaende — stiv af Skræk.

Men da hun saa Benene af Gutten, som steg ned, havde hun dog Besindelse nok til at kaste sig ind mellem nogle Melsække.

Mens hun laa der — stille, næsten uden Aandedrag, følte hun sig aldeles tilintetgjort. Gjennem hendes Hoved jog i skjærende Klarhed hele hendes Liv fra Fald til Fald, indtil hun laa her — fornedret til det yderste mellem Tyve og Kjæltringer. Nu maatte hun dø, hun kjendte det tydeligt; tom og svag, som hun var efter Sult og onde Dage, havde Skrækken lamslaaet hende; hun besvimede.

Krambodgutten maatte vist have seet eller hørt noget henne ved Døren; thi han saa hele Tiden derhen. Men da han ikke var videre modig af sig, steg han op igjen og lukkede Lugen.

Mekaniken ruskede i Else; hun blev liggende.

„Det tænkte jeg," mumlede han med en styg Ed, „hvad skulde vi med hende!"

Han stod et Øieblik raadvild; Svend og Blikkenslageren kom ogsaa indenfor. Pludseligt greb Mekaniken en Flaske i den Hylde, hvor han vidste, Likørerne laa, knækkede Halsen med et behændigt Slag og hældte nogle Draaber i Munden paa Else.

Hun vaagnede — forstyrret, overrasket; derpaa greb hun Flasken og drak igjen.

„Se saa — tag dig nu en Hjertestyrkning; du skal have to Skinker til Puppelene under Tørklædet dit," dermed gik Mekaniken igang med at læsse paa Svend og Blikkenslageren.

Hvad var det, hun drak? — aldrig havde hun smagt sligt. Det var sødt og stærkt som den anden Likør, men dette var Roser, — Roser var det, hun drak, Roserne, som havde fulgt hendes Ungdom, men som nu havde været saa længe borte, — de vare nu komne igjen til hende, — hun drak dem i lange, duftende Drag.

Som varme Klæder lagde det sig om hendes forfrosne Lemmer; hun blev med en Gang stærk og mæt og reiste sig helt op, medens en behagelig, lunken Strøm rislede gjennem hende. En Glæde uden Maal piblede op i hende; hun sansede ikke, hvor hun var, hun vidste af ingenting; men der var ikke den fjerneste Skygge over den Fryd, hun følte.

Hvergang hun drak, var det, somom hun sank dybere og dybere i varme, duftende Rosenblade, indtil de slog sammen over hendes Hoved og svingede hende frem og tilbage under høie Hvælvinger, hvor Roser ringede og Musiken duftede i lange, rosenrøde Toner, der kjendte hendes Elendighed og kom, for at trøste hende. —

Men Kjælderdøren blev stødt op udenfra, og Ølkonomen viste sig bleg og forpustet. Krambodgutten maatte have mærket noget; thi der var gaaet Bud efter Politiet og to Betjente vare allerede ved Madam Ellingsens Hjørne.

Mekaniken blev med en Gang borte, somom han var sunken i Jorden. Ogsaa Blikkenslageren løb med det, han havde; Ølkonomen fulgte, og henne paa Bankhjørnet under Gaslygten, skimtedes de lange Ben af Jørgen Tambur, som forsvandt.

Men Svend vilde ikke gaa fra Else, som stod med den tømte Flaske i Haanden; han trak hende med sig henimod den Udgang af Smuget, som endnu var fri.

Pludselig stansede hun, og trykkede Hænderne hæftigt mod Brystet. Svend saa paa hende: Øinene vare blankere end nogensinde, Læberne vare røde af Blod, — hun havde skaaret sig paa Flaskehalsen —, og al hendes Ungdoms Skjønhed syntes et Øieblik at være vendt tilbage i det lille fine Ansigt. Svend stod aldeles fortabt; — saa deilig havde hun aldrig været.

Men saa begyndte hun at le, først lunt og muntert — som naar de var Venner og havde det godt —, saa stærkere og stærkere, indtil det blev Loppens gamle Latter, den, som kunde løbe opad Trapper og nedad Trapper og lige ind i Hjertet paa Folk; men bestandigt vildere og vildere lo hun, saa det gik ham gjennem Marv og Ben.

Svend greb hende, for at faa hende til at tie; men da trykkede hun igjen Hænderne mod Brystet, Ansigtet blev graat og med et langt, skjælvende Suk gled hun ud af hans Arme og faldt med Ansigtet ned i Sneen.

Der kom alt en Politibetjent løbende, og Svend tog tilbens ad den modsatte Kant. —

„Glædelig Jul!“ sagde Fru Politimesterinden.

„Tak i lige Maade,“ svarede Fru Bentzen.

De to Damer stansede under de store Gaslygter foran Konsul Withs Indkjørsel. Der var en Udvidelse af Gaden — næsten som et lidet Torv — mellem Konsulens Hus paa den ene Side og Ellingsen & Larsen paa den anden. Og da dette var et Knudepunkt for Byens Færdsel, samlede der sig lidt efter lidt flere Damer, der havde sluttet sine Indkjøb og sine Uddelinger; — selv Fru With,

som netop kom hjem fra Byen, steg ud af sin Vogn og sluttede sig til Gruppen, for at udvexle Julehilsener og tale om Dagen.

Der var ikke blot Damer af Foreningen for faldne Kvinder af St. Petri Menighed, men fra de forskjellige Foreninger i Byen; og Samtalen var yderst levende — tildels lidt hoverende, undertiden endogsaa en Smule ondskabsfuld, naar det gjaldt om at forsvare eller fremhæve sin egen Forening: hvormeget den havde havt at uddele. Men Grundstemningen var dog velvillig, man var færdig og havde god Samvittighed.

„Ja De har Ret; det er deiligt at være færdig,“ sagde en.

„Det er saamænd en travl Dag; jeg troede aldrig, jeg skulde blevet af med mit sidste Livstykke; alle havde faaet Livstykker; her var altfor mange Livstykker iaar.“

„Men saa ved vi ogsaa, at vi har udrettet noget,“ erklærede Fru With paa sin Kant.

„Se dog Frøken Falbe derborte, hvor hun løber,“ sagde Fru Politimesterinden.

„Saaledes er det altid med hende.“

„At ikke hun kan blive færdig, — det skjønner ikke jeg; lidet har hun, og det, hun har, kaster hun bort til den første den bedste.“

Fru With aforød med sin myndige Stemme: „Jeg tror, hun gaar omkring til de Fattige og snakker ondt om os.“

Det var der mange, som længe havde troet. De Fattige vilde aldrig svare stort, naar man spurgte efter Frøken Falbe.

Imidlertid havde Kapellanen ogsaa sluttet sig til Gruppen. Han var meget smilende og helligt opræmt i Dagens Anledning, og Damerne trængte som ham, for at ønske ham en velsignet Julefest.

„Frøken Falbe gik just forbi —“

„Nei — maa jeg bede,“ rettede Fru Politimesterinden: „hun løb rigtignok forbi. Det gjorde mig saa ondt at se hende; der var ligesom ingen rigtig Julefred over hende.“

„Ak — nei — kjære Frue!“ svarede Kapellanen stille, „det vil jeg saa gjerne tro. Det kommer altsammen an paa, i hvilken Aand der arbeides. Naar vort Arbeide ikke bæres af den rette Aand, saa fattes Velsignelsen.“

„Ja — det har Hr. Pastoren Ret i,“ udbrød Fru Bentzen, „det er netop det velsignede ved Julen, at man har opfyldt sin Pligt: delt med de Fattige. Idag kan Ingen klage, og det er saa deiligt at tænke paa, naar man selv har det godt.“

„Og det er ikke mindre deiligt at medtage til sit Hjem de Fattiges Tak og Velsignelse,“ tilføiede Fru Politimesterinden blidt.

Kapellanen saa med Beundring paa den smukke Frue, og i den

opløftede Julestemning, hvori han befandt sig, vilde han tilslut henvende nogle opbyggende Ord til den lyttende Kreds af Damer, da just Doktor Bentzen kom over Gaden.

Den gamle Herre smilede med sit arrige Grin, idet han sagde: „Glædelig Jul — mine Damer! — stort Tyveri over hos Ellingsen & Larsen. Politiet har alt fakket et Par."

„Tyveri! — stjæle! o min Gud! stjæle Juleaften; — umuligt! — hvem — hvem! — kjendte nogen dem?"

„Det kan ikke være Folk herfra Byen," erklærede Strygebrættet majestætisk.

„Det er Banden fra Mam Späckboms Ark," —svarede Doktoren ondskabsfuldt.

Banden — ja; Banden havde ingen tænkt paa; de afskyelige Mennesker var jo en Skam for hele Byen.

Det gjorde et meget ubehageligt Indtryk — dette. Kapellanen opgav sin lille Tale og sukkede kun kortelig over „de Forhærdede", hvorpaa man skiltes, for at skynde sig hjem og prøve at forvinde dette Skaar i Juleglæden.

Fru Politimesterinden sagde til Fru Bentzen, da de fulgtes hjemover: „Tænk Dem Frue! — hvor distrait jeg er. Da Deres Mand sagde: Madam Späckboms Bande, havde jeg saa nær som et Haar sagt: De mener Frøken Falbes Bande."

„Der er ved Gud noget i det," svarede Fru Bentzen og saa paa den unge Frue med Agtelse. —

Imidlertid løb Frøken Falbe virkelig omkring i Byen; hun ledte efter Loppen. Da hun var kommen hjem Klokken halv syv, var Kristian gaaet ud; hele Huset tomt og mørkt og Else intetsteds at finde.

Det var en bitter Skuffelse for Frøkenen; hun havde glædet sig saa meget til denne Aften, og det faldt hende slet ikke ind at tvivle paa, at Else vilde komme, naar hun saa alvorligt havde lovet det.

Men saa kom hun til at tænke paa, at Else muligvis kunde have været ved Arken Klokken sex, men var gaaet igjen, da der ikke var Lys. Og nu gjorde hun sig selv haarde Bebreidelser, fordi hun havde ladet sig opholde hos Konen paa Møllen, og fordi hun overhovedet havde sluppet Loppen fra sig, da hun først havde faaet Tag i hende.

Gaderne blev tomme. Foran Vinduerne stod bare to-tre Fattigbørn og frøs; Butikerne lukkedes undtagen Høkernes, hvor der endnu var fuldt af Folk.

Da Konsul With gik hjemover henad syv belæsset med Pakker, — han havde altid de kostbareste Foræringer til sin Kone —, traf han tre Politibetjente, der bar noget langt, sort mellem sig.

„Hvad er det? — Hansen!“ spurgte Konsulen.

„Aa — det er Loppen — Hr. Konsul.“

„Hm! — er — er hun død?“

„Bare døddrukken — tænker jeg. Glædelig Jul! — Hr. Konsul!“

„Tak i lige Maade,“ svarede Konsul With og gik videre.

Altsom der blev stille i Gaderne blev der lystigere i Husene, og Børnenes Latter og Skrig trængte ud i den kolde Vinternat, hvor Frøken Falbe endnu ilede afsted — hvert Øieblik indbildende sig, at hun saa Loppens Tørklæde svinge om Hjørnet.

Tilslut traf hun en Politibetjent, der ogsaa syntes at søge nogen; han fortalte hende, at Banden havde været paa Tyveri, og at Loppen havde været med.

Træt og tilintetgjort gik Frøken Falbe hjemover. Det var i Virkeligheden ikke saa sjeldent, at hun oplevede Skuffelser af denne Art; men dette var det smerteligste af alt; hun holdt saa meget af Else.

Da Søsteren ikke kom efter Aftale Klokken sex, var Kristian gaaet ud; men han fandt ingen at drikke med iaften, koldt og tomt var der overalt; saa var han gaaet hjem igjen — sær og krakilsk.

Søsteren sagde ingenting, men satte Grøden over; den stod færdig, det var bare at varme den. Mens hun dækkede Bordet, plagede han hende med Bebreidelser og ondskabsfulde Vittigheder; og da hun kom med Grøden, var den sveden, fordi hun havde glemt at røre i den.

Alt var saa uhyggeligt som det vel kunde være, — og hun, som havde glædet sig saa til denne Aften! En Stund kjæmpede hun tappert; men da Graaden seirede, lagde hun Hovedet ned paa Armen og hulkede høit.

Broderen sad lidt og saa paa hende. Saaledes havde han aldrig seet den stærke Søster bøiet. Han begyndte at angre og vilde finde noget formildende at sige:

„Ja ser du — Augusta! du faar aldrig andet end Skuffelser og Sorg saaledes som du bærer dig ad. Hvis du plent maa have disse Fattige at stelle med, saa gjør som de andre Damer i Byen. De har sine visse Fattige, som de hjælper, saa behøver de ikke at bryde sig om de andre. Men du kaster det lille, du har, væk til alverdens Skrab, som ikke staar til at hjælpe, — ja du gjør kanske mer Skade end Gavn!“

„Nei Kristian — det gjør jeg ikke!“ raabte Frøken Falbe bestemt og løftede Hovedet; „og jeg vil ikke have mine visse Fattige. Lad de andre løskjøbe sin Samvittighed med de Smuler, de kaster bort;

lad dem gaa hjem — trygge i den Tro, at de har opfyldt sin Pligt ved at indsnevre sit Hjerte til nogle enkelte værdige Trængende, hvor de kan se Velsignelsen — som det hedder. Jeg ser, at det store Svælg bliver aldrig fyldt, hvormeget der kastes i det; og denne Vished er den eneste Løn, du har Lov til at vente for din Medlidenhed; — den driver dig fra Hul til Hul, til de værste, de lastefuldeste, hvor du ved, der venter nye Skuffelser og ny Smerte. Thi nu ved jeg, hvad jeg mener: Pengene, Gaverne, Almisserne — altsammen kommer godt med, og jeg glæder mig, naar det kommer. Men al Verdens Guld fylder ikke saameget i Svælget mellem dem, der har det godt, og dem, der har det ondt, som en eneste Draabe varmt Menneskeblod. Og har du end ikke en Klud at give dem, men kan du bringe dem til at forstaa, at du har dette varme Hjerteblod, da skal du ikke frygte Skuffelserne, men gaa fra Hul til Hul, og du behøver ikke at vende dig efter Lønnen. Derfor vil jeg staa tidligt op imorgen og tage fat, hvor jeg slap."

Da hun havde sagt dette, gik Broderen hen til hende.

Kjærtegn var sandelig ikke hyppige mellem disse Søskende; men nu tog han hende i sine Arme og kyssede hende.

Og han hviskede hende noget i Øret. Hun havde hørt det saa mange Gange — dette Løfte, hun vidste, han ikke havde Kraft til at holde.

Men denne Gang troede hun paa ham; hun saa op paa ham med det forunderlige Smil, der gjorde hende saa smuk, og takkede ham.

Saa satte de sig igjen — lo og græd og snakkede sammen — som de ikke havde gjort paa mange Aar.

VIII.

Det var en rigtig Julenat — stille og ren. Hvide lette Skyer strøg som Englevinger forbi de blanke Stjerner, og Maanen, som var kommen sent op, tindrede over den nye Sne og udover den mørkeblaa Fjord mod Havet.

Over hele Byen svævede der en let Duft af Gaasesteg og Punch; og lig fjern Salmesang lød der en lind Snorken fra alle dem, der sov rundtomkring med overlæssede Maver.

De smaa sov dybt — udmattede af Lykke og drømte om Tinsoldater og Sukkertøi.

De store sov uroligt — kastede sig hid og did og syntes, der sad dem en fed Gaas paa Brystet og gned dem med Smult under Næsen.

Men Loppen sov bedst af dem alle. —

„Jeg synes minsæl, jeg kunde faa Fred Julenat," sagde Doktor Bentzen sint, idet han kom ud af Fængselsbygningen, „det var noget, jeg kunde sagt paa Forhaand, at hun vilde drikke sig ihjel, og ethvert Barn kunde da se, at hun var død. En anden Gang kan De vente til Morgenen — Hansen Far!"

„Undskyld Hr. Doktor! men jeg har Ordre til uopholdelig at lade Døden konstatere," svarede Arrestforvareren ydmygt, han stod igjen i Døren; — „glædelig Jul! — Hr. Doktor."

Doktoren brummede og skyndte sig gjennem de tomme Gader til sin varme Seng. Det var bidende koldt, et surt Drag af Nord stod ind fra Havnen.

Imidlertid tog Maanen Stykke efter Stykke for sig af Byen og Landet, besaa altsammen med sit kolde, ligegyldige Øie — først paa den ene Kant og saa paa den anden; og naar den var færdig, lagde den en sort Skygge over og tog fat paa det næste.

Saaledes kom den ogsaa til Fængselsbygningen, kigede skraat ind gjennem et Gittervindu, og der fandt den Loppen paa en Bænk ved Væggen.

Hendes Kjole stod oppe i Brystet, fordi Doktoren havde lyttet til Hjerteslaget, og den ene Arm hang ned mod Gulvet.

Munden var halvaaben, og Blodet paa Læberne gjorde den sort og stor. Hun var styg — fælslig styg — som hun laa der vissen og ussel i det kolde Lys af Maanen.

Sin Skjønhed havde hun mistet og andet med den. Ellers havde hun ikke haft stort at tabe i Livet; og nu, da hun gik bort, var hun hellerikke noget Tab for Livet. Der stod vistnok etsteds en Tallerken sveden Risengrynsgrød til hende; men ellers var der ikke noget eller nogen Plads i Livet, som tilhørte hende, saa hun kunde gaa bort uden at forstyrre.

Der var ganske stille i den store kolde Stenbygning. Kun af og til udover Natten blev der en Smælden med Døre, Raslen med Nøgler, Skridt og Stemmer, der tabte sig bortigjennem lange Gange, hvergang en af Banden blev fanget og bragt ind. Thi Politimesteren havde i et Anfald af Energi besluttet at gribe hele Flokken, som saa længe havde været en Skam for den dydige By.

Alligevel fik de ikke fat paa dem, de helst vilde have. Mekaniken, som Politiet havde en Tæft af, var og blev som sunken i Jorden. Og Puppelene kunde man ikke faa noget Paaskud til at sætte fast; thi allerede Klokken syv blev hun funden sovende Uskyldighedens Søvn i sin Seng.

Da Svend blev bragt ind, spurgte han efter Else. Men da de fortalte ham, at hun var død, blussede hans Taterblod op i et vildt

Slagsmaal med Slutteren og Betjenten, saa at man lagde Jern paa ham.

Dernæst blev det igjen ganske stille i den store, kolde Stenbygning, og Maanen fortsatte sin Runde. Den havde dvælet længe ved Else; thi der var meget at se. Det var ligesom et Udtog af et helt Menneskeliv, som laa her, en hel Historie — en gammel Historie forresten.

Der manglede ingenting; det var der alt. Hun havde sit Tørklæde, sin Kjole, sine gamle Støvler og de Filler, hun brugte til Underklær; — ja i Lommen havde hun endogsaa sin brune Barnehue med de rosenrøde Hagebaand. Andet eiede hun ikke; fra Barnehuen til hendes sidste Filler havde de troligt fulgt hende; — hvad Livet havde bragt hende fra Fald til Fald, havde Strømmen skyllet sammen i en Krog af Fængslet; ja — indtil Roserne — saa var de der; Frosten tegnede dem paa Ruden bag Gitteret, og den skalv paa Haanden, somom den frøs af sig selv — eller om det kunde være Medlidenhed.

Et Par Mus bedes og peb under Bænken; der løb en over Gulvet og blev borte. Klokken i Kirketaarnet slog fem; Lyden skalv længe i den tindrende kolde Morgenluft. Men Maanen trak langsomt sit Lys opad Væggen og ud gjennem Vinduet; og idet den gik, bredte den et tykt og blødt Tæppe af Mørke og Glemsel over Else, som sov. —

Og Maanen blev ved at lade sit kolde, ubarmhjertige Øie glide hen over Jorden; og Natten krøb sammen i Skyggerne — ræd for sine onde Hemmeligheder.

Men tilslut væltede den tunge, stivfrosne Jord sig ligesom i Smerte bort fra Maanen, og Solen begyndte at spille paa Kirkespirene, der vare forgyldte til Guds Ære.

Og alle Byens Kirkeklokker ringede og kimede Julemorgenens festlige Jubel ud over den ganske Menighed. Og Børnene sprang op i Skjorten, for at lege med det nye Legetøi, eller for at spise noget sødt, som det ikke havde været dem muligt at faa Plads til igaar.

Men alle de Voxne pyntede sig og gik i Kirken.

Derfor var den ogsaa ganske fuld, og Pastor Martens maatte formeligt trænge sig frem til Prækestolen.

Vintersolen legede muntert med de brogede Farver, som den tog fra Glasmalerierne i det store Korvindu; skjød skraa Straaler forbi Altertavlen og sendte farvede Lys af rødt og grønt og ildende gult nedover Koret. Der laa som et festligt Smil over den hele Kirke, en straalende, velsignet Julestemning.

Derover var det ogsaa, Pastor Martens prædikede.

Julefesten var ikke blot en verdslig Glædesfest, en Hjertefest, en Børnefest; men den var tillige — ja først og fremst en religiøs Fest, hvor hver Glæde, hver Nydelse havde dybere Grund og Rod. Og som han gik over til Dagens Text, dvælede han særlig ved de fromme Indtryk fra Barneaarenes Jul; og for Menighedens Øine fremmanede han de yndige Billeder af Barnet i Krybben, af Hyrder og Engle og ofrende Konger, medens Ordene faldt fra Prækestolen mildt og inderligt som i barnlig Henrykkelse.

Dersom det virkelig var saa, at et eller andet haardt Ord fra de tordnende Taler om Helvede og Dom havde forstukket sig hist eller her bag Stenblomsterne, saa blev det grundigen udfeiet idag. Alle Billeder fra Smertens og Forsagelsens Religion skubbedes lempeligt tilside, og han, som hang og sledes ihjel med Spigre gjennem Hænder eg Fødder — han blev til det yndigste lille Barn, og ham! — ham havde de lagt i en Krybbe.

Den gode Pastor Martens fik Taarer i Øinene, og hans Stemme blev graadkvalt: der var noget saa usigeligt rørende i dette. Og saa det, at det i Verden ringe og foragtede — at det netop var den sande Høihed, den sande Majestæt — deri var der ogsaa noget saa uendeligt velgjørende og beroligende. Saa havde da Ingen Ret til at klage over sin Plads i Livet, — ja hvem vilde vel gjøre det, naar det laveste var det høieste — naar de ringe og foragtede vare de udvalgte! — hvor livsaligt — o! hvor livsaligt at vide dette! — maatte vi bare alle med Barnesind vende os mod Barnet i Krybben hist i Bethlehems Stad.

Pastor Martens talte med sand Begeistring. I hans smukke Stemme dirrede hele en Offerdags spændende Forventning, og da han kom til Slutningsbønnen og Kirkebønnen, som han kunde udenad, betragtede han nøiere de enkelte blandt Menigheden dernede.

Han fandt strax den rige, gamle Skipper Randulf — Konsul With's Svigerfar, som pleiede at gaa forrest i Rækken af de Ofrende. Thi her herskede endnu „den fromme og christtækkelige Skik“ — som Martens sagde —, at Menigheden personlig frembar sit Offer for Sjælehyrden.

Og Pastor Martens tænkte paa de store, flade Konvoluter, i hvilke der ikke kunde være andet end Sedler, men ogsaa paa de beskedne Tutter med Sølvpenge; — thi han foragtede end ikke Enkens Skjærv —, og selv det usle Kobber faar en velsignet Klang, naar det nedlægges i Ydmyghed paa Herrens Bord.

Det var en af de bedste Prækener, man havde hørt af ham; og

Præsten Martens indtog en anerkjendt Stilling blandt de mest fremragende geistlige Talere i Landet.

Menigheden følte sig saa usigeligt vel, saa barneglad, saa juleglad. Fru Politimesterinden bøiede sig fremover og sagde til Fru Bentzen, at hun langt nede i Kirken kunde se en Hat med skotsk Besætning, som hun selv havde syet og foræret bort til Julen, — og det gjorde hende saa godt at se.

Fru Bentzen nikkede smilende tilbage: „jeg føler mig, somom vi alle var en stor Familie."

Imidlertid fortsatte den gule Vintersol sin Leg med de farvede Straaler. Fra Sankt Lucas's Oxe tog den en brun Flæk og klistrede den i Ansigtet paa Klokkeren, der sad i Galla-Andagt bag det lille beskedne Bord, hvorpaa hans Offer skulde henlægges.

Og videre nedover Kirken gik de skraa Straaler og lagde hist og her en Helgenglorie om et og andet Hoved dernede.

Men der var jo ingen Helgener blandt dem, og det var netop saa godt. Alle havde sine Skrøbeligheder og alle kjendte dem.

Snarere kunde der vel være en og anden, som havde vel mange Skrøbeligheder; men — Herregud! hvem vilde paa en saadan Dag gaa irette med Næsten.

Enhver følte sig saa tryg paa sig selv, saa fornøiet med sig selv, saa overstrømmende kjærlig og barnlig from. Man smilede til hinanden og trykkede sig sammen paa Bænkene, forat alle kunde faa sidde; det var nydeligt at se den elegante, fornemme Konsul With reise sig, for at overlade sin Plads til gamle Madam Späckbom. Det var rigtig en deilig Juledag, og Kirken var opvarmet, saa man sletikke behøvede Fodposer.

Og Tanken dvælede ved den lange Række af Festdage og glade Selskaber, som nu stod for Døren. Man var netop i Humør til at tage fat, til at gaa sig en lang Tur i den friske Vintersol og vende hjem med god Appetit, for at møde Lugten af Rybesteg i Gangen.

Og fra de høie, solfyldte Hvælvinger sænkede sig en hellig Julestemning beroligende som en god Samvittighed over den ganske Menighed.

Men Kirken fyldtes med brusende Toner. Organisten spillede et Festpræludium med brede, triumferende Harmonier. Og da Salmen begyndte, istemtes den freidigt og jublende af hele Menigheden; de fleste behøvede ikke engang at se i Salmebogen; thi det var den gamle herlige Julesalme:

I denne søde Juletid
Tør man sig ret fornøie. —

